

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 06373

GEKLIBENE VERK

David Bergelson

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

געקליב בעב וועראק

פונ

דוד בערגעלסאן

IV

וילנעם - 1929

וילנער פארלאג פון ב. קלעצקיין

דוֹד בָּעֵר גַּעֲלָס אָן

אָפָּגָאָבָּג

וּוִילְנָע - 1929

וּוִילְנָעֶר פֿאָרְלָאָג פֿוֹן בּ. קְלֻעַּצְקִין

PRINTED IN POLAND

D. Bergelson — „Opgang“
Drukarnia „Wyd. Wileńskie“ B. Kleckina, Wilno

וואראה והנה חר אחד בקיר... ואחר
... והנה פתח אחד,
'חוּקָאֵל' ח'

I

שפערת נאך אַהֲלָפָן טאג האט מען מקבר געוווען מלכּן אויתן
קְלִינְשְׁטֶעְטְּלְדִּיקָן דְּאַקְיִיטְנָאָר בֵּית-עוֹלָם.
אָלֶא זענען אַוּעָקָעָנָגָנָגָן אַרְיִיבָּאָרְגָּמִיט דָּעָר בְּחָוּרְשָׁעָר לְוִוִּיה,
און אַין שְׂטָאָט, ווֹאָס לִיגְט, ווַיַּי אַין אַגְּשָׁט, אַוִּיסְגָּעָבָעָט צְוִישָׁן גְּרִינְעָ
בְּאַאֲרְבָּעָטָע בְּעָרָג, אַיְוַי דֻּעְמָאָט אַקְעָנָן אַפָּאָר שָׁעה גְּעָוָעָן אַזְּוִי שְׂטִיל,
גְּלִיְיד אַין אַיר אַיְוַי מַעַר קִינְעָר נִישְׁט גַּעֲבְּלִיבָּן.

אַפְּשָׁוֹטָע גּוֹיִישׁ פָּר אַיְוַי דֻּעְמָאָט אַנְגָּלְאָפָּן בְּאַרְכְּ-אַרְאָפָּט
צְעִיאָגָטָע פָּעָרְד אַן האָט אַיְלְגִּיךְ דְּוּרְכָּעָשָׁוֹנוֹנְדָּט צְוִישָׁן דַּי צְוִוִּי
שְׂרוֹתָה טְאָפְּאָלָן, ווֹאָס אַין אַנְהִיְבָּעָרְגָּעָצָעָר ווּגְעָן; אַירְעָ רְעָדָעָר
הָאָפָּן גַּעַשְׁוִוִּונְט גַּעַיְאָגָט אַבְּעָרְדָּעָר הַלְּצָעָרְנָאָר גַּרְעָפְּלִיעָ, ווֹאָס אַין
אַיְוַי עַק שְׂטָאָט, אַן זַיְעָר טְרִיְּסְלְדִּיקָעָ קְלָאָפְּעָרִיָּה האָט אַפְּגָּעָהָלְכָּט בֵּין
דָּעָר הַלְּצָעָרְנָאָר גַּרְעָפְּלִיעָ, ווֹאָס אַין צְוִוִּיתָן עַק.

דְּאָרָט, אַין אַט דַּעַם צְוִוִּיתָן נִידְעָרִיקָן עַק, האָט אַ ווֹאָסְעָרָלָ שְׂטִיל
בְּעַמְּרוּמְלָט אַרְוֹם אַשְׁטִין; אַגְּוִיְעָה האָט גְּעוֹוָאָשָׁן גְּרָעָע, אַן עַפְּלְבוּסִים
איַז גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַן גַּעֲפְּלִיט, אַן גַּאֲרָנוּשָׁת - קִינְעָט האָט נִישְׁט
גַּעֲאָרָט, ווֹאָס דָּעָר הַיְמָל אַיְוַי צְוִוָּה צְוִוָּה צְוִוָּה טְבָגָ פְּאָרְדוֹאָלְקָנָט.

פְּלַזְצִים הָאָפָּן נִירְךָ דָּעָרְהָעָרְט גַּלְעָקְלָעָן קְלִינְגָּעָן, אַיְבָּעָרְדָּעָר שְׂטָאָט
הָאָט זִיךְ גַּעַשְׁוִוִּונְט פְּאָרְשָׁפְּרִיָּט דַּי יְדִיעָה, אַן פָּוָן ווֹאַקְזָאָל אַיְוַי אַגְּגָעָקָומָעָן
מְלָכָס שְׂוּעָסְטָעָר, דַּי פְּרָעָמְדָ-שְׁטָעְטְּלְדִּיקָעָ פְּרָאָוְיְזָאָרִין. מִהָּאָט ווּגְעָן דַּעַם
גַּעֲגָעָבָן צְוִוָּיְסָן אַוִּיפָּן בִּית-עוֹלָם, מַאַיְזָ מִיטָּמְלָכָס שְׂוּעָסְטָעָר אַהֲיָן
אַרְיוּפְּגָעָפָּרָן, אַן דַּי קְבָּורה האָט זִיךְ פְּאָרְהָאָלָטָן. אַלְעָהָאָפָּן זִיךְ דֻּעְמָאָט

געוען צום ערשותן מאָל, אַט די פֿרְעָמְדֵשְׁטוּטְלְדִיקָע שְׂוּוּסְטְּעָר מְלָכֶס, זַי אַיְן גַּעַשְׁתָּאָגָעָן צֹוִישַׁן די יְוִנְגָע קַאֲרְשְׁנוּבְּיוּמָעָר לְעֵבֶן אַפְּעָנָגָעָם קְבָּר אָוָן הָאָט גַּעֲוִיְינָט. אָוָן אַלְעָמָעָן אַיְן דָּאָרְטָן בָּאֲגְלִיָּקְ פֿרְעָמְדֵשְׁ גַּעַוּעָן טַיְיָ אַיר פּוֹנִים, טַיְיָ אַיר קוֹל.

פּוֹן דָּעָר לְוִוִּיה הָאָט מְעַן זַיְךְ אָוְמְגַעְקָרְט שְׂפָעְטְּלָעָךְ אִין בֵּין,

מַאיַזְיַזְיַז פָּוְנָאָנְדָעָרְגָעָגָאָגָעָן אַיְינְצְיָקוּווּיָז ; אָוָן פָּאָרְלְעָכוּווּיָז. אָוָן דָּאָקְטָאָר גַּרְאָבְּיָי אַיְן גַּעַוּעָן פָּאָרְשְׁוִוִּיצְט אָוָן הַיְּזָעְרִיק – עָר הָאָט אַוְיָפְן בִּיתְ-עוֹלָמָן גַּעַכָּאָפְט אַצְוְגְּלָופְט אָוָן הָאָט פָּאָרְלְוִוִּירְן דָּאָס קוֹל.

סַיְיָ גַּעַוּעָן כְּמַאְרָבָן אַיְינְדוּרְוִיסְן ; סַיְיָ הָאָט גַּעַשְׁמָעָקְט מִיט נְאָעָנָן רָעָגָן, אָוָן וּבָגָן וּוֹאָס צַוְּ רָעָדָן אַיְזְ נִישְׁתְּ גַּעַוּעָן.

אַיְנְמִיטָן אַיְנְגָעְבָּרְאָכָעָנָעָם הַאָלָבְ-קִילְעָכְדִּיקָן מְאָרָק אַיְזְ גַּעַשְׁתָּאָגָעָן אַרְעָדָל. אַזְוּקְסִיקָעָר צְעָפְטָאָלְטָעָר יִיד הָאָט גַּעַשְׁמָעָקְט אַיְנְמִיטָן רָעָדָל.

אָוָן הָאָט גַּעַשְׁאָקְלָט מִיט דָּעָר הַיְּשָׁעָר שְׁטוּבִּיךְ-גָּרְאָלְעָכָעָר בָּאָרְדָּ. דָּאָס אַיְזְ גַּעַוּעָן יְצָחָקְ-בָּעָר, דָּעָר גְּרוּסְ-גּוּפִיקָעָר קָאָסִיר פּוֹן רָאְקִיטְנָעָר וּוֹאָלָד.

עָר אַלְיָין הָאָט צְוִירָק מִיט אַיְאָר אַנְדָעָרְהַאָלְבָן עַרְגָּעָץ פּוֹן זַיְינָן מְקוּמוֹת אַרְאָפְגָעְבָּרָאָכָט אַחֲהָר מְלָכָן, דָּעַם שְׁעַמְוּדוּדִיק לְאָנָגָן בָּחוֹר, אָוָן הָאָט אַיְם אַיְנְגָעְרָעָדָט, עָר זָאָל דָּאָ עַפְעָנָעָן דָּעַם קְלִינָעָם אַפְּטִיקָן-מָאָגָאָזָן. אָוָן אַיְצַט אַיְזְ עָר גַּעַוּעָן דָּעְשָׁרָאָגָן מִיט מְלָכָס טְוִיטָס.

אָוָן דִּי יְוִנְגָע יְאָרָן אַיְזְ עָר גַּעַוּעָן עַרְגָּעָץ אַשְׁוֹחָת צַי אָרְבָּ, אָט דָּעָר יְצָחָקְ-בָּעָר. עָר הָאָט גַּעַקְאָנָט גּוֹט לְעָרְגָּעָן, נָאָר עָר אַיְזְ גַּעַוּעָן אַנְפִּיקָוָס, קִיְיָנְמָאָל נִישְׁתְּ גַּעַגְגָּגָעָן אַיְן שָׁוֵי אָוָן הָאָט שְׁטָאָרָק פִּינָּט גַּעַהָאָט פְּרוּמָע יְיָדָן.

אַוְיָפְן בִּיתְ-עוֹלָמָן מִיט דָּעָר לְוִוִּיה אַיְזְ עָר נִישְׁתְּ גַּעַגְגָּגָעָן, וּוֹיִיל עָר הָאָט נִישְׁתְּ פָּאָרְגָּוָגָעָן דִּי פְּרוּמָע יְיָדָן, וּוֹאָס זַיְיָ פָּאָרְעָן זַיְיָ אַיְצַט לְעֵבֶן מְלָכָן, אָוָן הָאָט נִישְׁתְּ גַּעַוּאָלָט הַעֲרָן "דִּי פְּסָוקִים, וּוֹאָס זַיְיָ זַאָגָן דָּאָרְטָן" ; אַיְזְ עָר גַּעַשְׁתָּאָגָעָן דָּאָ אַיְ�ְמִיטָן מְאָרָק צֹוִישַׁן אַרְעָדָל יְיָדָן אָוָן הָאָט דָּעְרָצִיְּלָט, וּוֹיְצָוֵי מְלָךְ אַיְזְ פָּאָרָן טְוִיט גַּעַבְלִיבָּן דָּעָר וּלְבָעָר, וּוֹאָס אַיְזְ לְעֵבֶן ; וּוֹיְצָוֵי עָר אַיְזְ צְוִיִּים מַעַתְ-לַעַת נַאֲכָנָגָנָד גַּעַלְגָּעָן מִיט אַפְּאָכִיר אַיְזְ אַוְיָפְן הַאָרְצָן אָוָן הָאָט גַּעַשְׁמִיכְלָט :

„איין שמייכל, האט יצחיק-בער מפרש געוווען, פאר זיין מוטער דער אלמגיה, וואס האלט עריגען אין זיין געבורט-שטעטל דעם טאפטאָק און לאָוט דערטן אלע יאָר עפֿס אַראָפּ פֿוּנּ נְחֹתּ, וואס זי' האט געקלערט אין אַים צו האבן; איין שמייכל פֿאָר זיין אלַּיִּין, פֿאָר נְיִגְעָנוּם נְיִשְׁתַּאֲיִינְגְּעָבְּעָנוּם לְעֵפֶן, הִיסְטַּעַטּ עַסּ; אַן אַיְּן שְׂמִיכָּל... איין שמייכל מעג זיין פֿאָר זיין חַבְּרַתְּמַשְׁהָן, וואס פֿלְעָגָטּ זָגָן, אַן פֿאָרְן טּוּיְּטּ וּוּעַטּ עַר זיַּךְ נָאָךְ אַפְּרָעָכְעָנוּן מִיטּ גָּאָטּ מִיטּ אַ “נוֹ?”, מִיטּ אַ “נוֹ?”, וואס ווּעַטּ זיַּין דָּעַר טִיטִישׁ: נֹה, האט מַעַן מִיךְ אַהֲרָר אַרְאָפְּגָעָבְּרָאָכְטּ, נֹה, בֵּין אַיךְ דָּא גַּעֲוֹעַן, נֹה?...”

דער רעגן האט שוּין אַנְגָּהָוִיבָּן טְרִיפָּן, נָאָר יַצְחִיק-בָּעָר האט נָאָךְ גַּעֲרָדָטּ, אַן דָּעַר וּלְטַמְּרָס אַרְוּם אַיְּן נָאָךְ אַלְּזָן גַּעֲשָׁתָּאָגָּעָן. פּוֹן דָּרְקַ-אַרְץַ צּוֹם גַּעֲשָׁתָּאָרְבָּעָנוּם אַיְּן מַעַן דָּא אַרְוּם אַיְּן גַּעֲשָׁתָּאָגָּעָן. אַן פּוֹן דָּרְקַ-אַרְץַ צוֹ אַיְּן אַלְּיִּין, דָּעַם גְּרוּוּס-גּוּפִיקָּן אַן צְעַפְּטָאָלְטָן, וואס אַיְּן אַמְּקָאָל גַּעֲוֹעַן אַ שּׁוֹחֵט צַי אַ רְבָּ אַן האט פִּינְגְּטַפְּרָומָעַ יַדְן אַן גִּיטְּ קִינְגָּאָל נְיִשְׁתַּאֲן שָׁוֹל אַן אַיְּן אַיְּצָטְנִישְׁתּ גַּעֲגָנְגָּעָן אוּפְּנִין בִּיתְּעוֹלָם מִיטּ דָּעַר לְוּוּיָּתּ

דער רעגן האט שוּין נָאָכְדָּעָם גַּעֲגָסָן אַ גַּאנְצָעָן נָאָכְטּ – דָּאָס אַיְּן גַּעֲוֹעַן דָּעַר עַרְשָׁטָעָר אַנְגָּגָעָר אַן רַעְגְּלָמְעַסְּקָעָר זְוּמְעַרְדִּיקָעָר דָּעַן.

מִיטּ יַעַדְן אַוְמָגְעַרְיכְּתָן בְּלִיעַן האָבָּן זיַּךְ פְּלוּצִים, וּוי אַוְמָגְעַרְיכְּתָן, אַוְיִפְּגָעָכְּפָטּ דָּעַר מִילְּ-קְוִימָעָן מִיטּ דִּי צּוּוִי קְלוּיסְטָאָר-שְׁפִיצָן, וואס אַיְּן בִּידְעָ עַקְעָן יְשֻׁוָּב, אַונְטָעָר דִּי בָּרָגָר.

מְאַדְגָּנוּ נְאַקְעָטּ, וּוי נְיִשְׁתַּאֲקִין הִיגָּעָ, האָבָּן דִּי שְׁפִיצָן אַ שִׁימְעָר גַּעֲטָאָן מִיטּ זִיְּעָר צְעַדְרָאָקָן גַּאֲלָד אַנְדָּעָרוּוּיָּטָן, נָאָר נְשָׁתּ דָּרְקָאָטּ נְיִשְׁתּ זיַּךְ אַלְּיִּין אַן נְיִשְׁתּ דִּי גַּעֲגָנְטּ אַרְוּם אַן האָבָּן אַיְּנְגָּעָדְרִימְלָטּ צְרוּיקָמִיטּ אַמְּיִינָעָ פּוֹן אַוְיִסְגָּוּוּבְּטָן פְּחָד אַן פּוֹן בְּטַלְעָן חְלוּמוֹת:

„טְפּוֹ! טְפּוֹ! צַו שׁוֹנְאִים קַעַפּ.”

אַ גַּאנְצָעָ צְוִוִּיטָעָ האַלְּבָעָ נָאָכְטּ האָטּ רַאְקִינְטָעָ דִּי שְׁטָאָטּ גַּעֲהָרָטּ אַיְּן שְׁלָאָטּ, וּוי רַוִּיקְסְּטְּרִיפָּן דִּי רַיְגּוּוּס פּוֹן אַירָעָ דַּעֲכָר. טְרָאָפְּנוּס פָּאלָן דָּא אַיְּן אַפְּעָסְלָ אַן אַונְטָעָר גַּעֲשָׁתָּאָלְטָן, דָּא אוּפּ אַשְׁטִינָן אַן אַיְּנְגָּעָדְרִימְלָטּ פְּאַסְטָעָרָטָן, אַן דָּעַרְמָאָגָּעָן, אַן אַיְּנְטָאָטּ האָטּ זיַּךְ גַּעֲפָעָלָטּ אַ מעַנְטָשּׁ:

“טאָקע געווֹאָרַן ווינצִיקָּעָר מיט אַ מענטשׁ.”

און גאנץ פרי, וווען פון-אנטער צעריסענע שוויימענדיקע שטיקער וואָזְקָן האָט זיך דער רעגן ווידער אין אלכסון געלֶאָזָט גיסן, אַיז שוין אַ געדונגענע בעַל-עֲגַלְהַשֵּׁעַ פָּרָגָעָת גַּשְׂטַאֲגָעָן אַיז עַק שְׁטָאָט, לעבען מלכָס קְלִיְינָעָם אָפְטִיקְ-מָאָגָזִין – גַּשְׁטַאֲגָעָן, זיך גַּעַנְעַצְט אַוִיפָן רַעֲגָן אַן גַּעַוְאָרַט.

אין אַ גַּעַלְגַּעַנְעַר בעַל-עֲגַלְהַשֵּׁעַ בָּוּרְקָעָמִיט אַ מענטשׁן שְׁוּרָעָם אַן הַאֲנָט אַיז פָּוּן שְׁטִיבָּל אָרוּסְגַּגְאָגָעָן מלכָס שְׁוּעָסְטָעָר, די פָּרָעָמָד-שְׁטָעַטְלְדִּיקָּעָר פְּרָאָזְ�וִירָן, אַן שְׁוּעָר, ווֹי גַּעַפְעַנְטָעָט, גַּעַנוּמָעָן אָרוּפָּט-קְלַעַטְרָעָן אוֹיף דָּעַר הַוִּיכָּעָר בעַל-עֲגַלְהַשֵּׁעַ בָּרְטִישָׁקָע.

אָנוֹ אַיר האָבָן גַּעַוְאָלָט הַעֲלָפָן חַנְקָע יְיֻוְבָּעָר אַונְן עַטְלָ קָאָדִיס – די קוֹרְסִיסְטִין, ווֹאָס האָט אַינְגִּיכְין גַּעַוְאָלָט אַ כָּלָתָ וּוֹעָרָן פָּאָר מַלְכָן – האָט זיך פָּוּן זַיִעַר הַילְּחָאָפְגַּעַוְאָגָט ; גַּעַמְאָכָט אַ פָּאָר פָּאָרְעָקְשָׁנוּטָע, נִישְׁטָ קִיְּין זַיְכָּעָר תְּנוּעוֹת אַונְן זַיְךְ סְוִּיךְ-פְּלִסְוִּיךְ אַרְיִינְגְּגַעְוְאָרְפָּן אַיז בְּרִיטְשָׁקָע אָרְיִין מִיטָּן בּוֹיךְ, ווֹי אַיְינְעָר, ווֹאָס זַעַט זַיְךְ רִיטִּין אוֹיף אַ פָּעָרָה. נָאָר בְּשָׁעָה די מִידְלָעָד זַעַנְעָן גַּעַבְלִיבָּן וּוֹאָרָטָן אוֹיף אַיר לְעַצְטָן וּוֹאָרטָן, האָט זַיְךְ פְּלוֹצִים אָרוּסְגַּגְלִיטְשָׁטָט דָּעַר שִׁירָעָם פָּוּן אַיר הָאָנוֹט. אַוְבָּנָאָן, אַיְיפָן אַגְּגַעְנְעַצְטָן קִישְׁעָלָעָה, האָט זַיְ מִיטְאָמָּאָל גַּעַגְעָבָן אַ צִּי אָרְיִין דָּעַם קָאָפָ אַיז דִּי אַקְסְּלָעָן, זַיְךְ אַרְיִינְגְּהַוְיִקְעָרָט, אַזְוִי אַז דִּי בָּוּרְקָעָה האָט גַּעַנוּמָעָן אַוְיסְעָן ווֹי אַגְּגַעְפִּילָט מִיט אַ בִּינְטָלְ שְׁמָאָטָעָס, אַונְן זַיְ האָט אַוְיסְגַּעַשְׁאָסָן מִיט אַ משְׁוֹנוֹ יְאֹשְׁדִּיקָן קוּוִיטָשׁ :

“אוֹי, מַלְךָ! ... מַלְךָ! ...”

דַּעַמְאָלָט אַיז די פָּוּר מִיטְאָמָּאָל אַפְגַּעַפְאָרָן פָּוּן שְׁטוּב אַונְן האָט גַּעַלְאָזָט נָאָר זַיְךְ לְאָגְגָעָ צְוּוִי רְעַדְעַר-סִמְנִים אַיז דָּעַר גַּלְעַנְצְּנִידִיקָּר-פְּרִישָׁעָר וּרְאַקְיָנְעָר בְּלָאָטָע – דָאָס האָט דָּעַר בעַל-עֲגַלְהַשֵּׁעַ מִיטְאָמָּאָל זַיְךְ צְעוּוִיְאָקָעָט אוֹיף די פָּעָרָה : עַר האָט פִּינְטָ גַּעַהָאָט וּוֹיְבִּירָעָשָׁן.

אַיְנָמִיטָן מַארְקָה האָט מַעַן די פָּוּר אַפְגַּעַשְׁטָעָלָט – דָאָס אַיז גַּעַוְעָן יְצָחָק-בָּעָר, דָעַר גְּרוּיסְ-גּוֹפִּיקָּעָר קָאָסִיר פָּוּן רְאַקְיָנְעָר וּוֹאָלָד. הַאַלְטָנְדִּיקָּדִי הַעֲנֵט פָּאָרְרוֹקָט אַיז דִּי אַרְבָּלָאָן פָּאָרְרִין הַעֲכָר דָעַר בְּרוֹטָט, האָט עַר גַּעַקְוּט פָּאָר זַיְךְ מִיט זַיְגָעָ גְּרוּיסָע אַוְיסְגַּעְלִיטָעָא אַוְיגָן. עַר האָט נִישְׁטָ גַּעַפְיִלָּט, ווֹי דָעַר רַעֲגָן נִעְצָט אִים, ווֹי דָעַר וּוֹנְגָט בְּלָאָזָט אִים זַיְין

לאנגע שטוייביך-גראַלעכע באָרד אָן אָ זײַט. צערפֿאָךְן פָּון אָ נאָכְטַן
ニישט שלאָפָּן, האָט ער זיך געהויקערט מיט זײַן גאנצָן צעפאַטֶּלְטָן
ווקס און האָט הויסטנדייק געשרגן צו מלָכָס שוועסטער אויפָּן קָוֵל :
עוֹזַע אִי געפְּלִיבְּן דער שְׁלִיסְׁלָ ? ... פָּון מלָכָס שְׁטִיבְּלָ דער
שְׁלִיסְׁלָ ?

די פָּור מיט מלָכָס שוועסטער אוּזָן סֻפְּ-פְּלִילְ-סֻפְּ פָּאָרְשְׁוּוֹנוֹדָן אוּפָּן
וועג צום וואָקוֹאָל. יְצַחְקֵבְּעַר האָט אוּסְגָּעְדְּרִיטָא אַהֲרָר זִינְעָר פְּרָאָרָ
אדְמִידְקָע בְּרִיאִיטָע פְּלִיעִיצָע אָן מיט הענט פָּאָרוֹקָט אַין דִּי אַרְבָּלָא, האָט
ער אַזְוּקָעְגַּעַשְׁפָּאָונָט צו דער קָאָסִירְעַרְשָׂעַר אַרְבָּעַט, וואָס אָן גְּרוּסִין
דָּקְיִנְדָּעַר וואָלָא.

און נאָכְדָּעַם אוּזָן שְׁוִין דער דָּעַן גַּעֲגָנְגָעַן שְׁטָאָרְקָעָר. אָן מלָכָס
שְׁטִיבְּלָ אָין שְׁוִין גַּעֲוָעַן פָּאָרְשְׁלָאָטָן פָּון דְּרוֹיְסָן. אָן דער שְׁלִיסְׁלָ -
איַנְגָּעָהְלָט אַיְנָם אוּסְגָּעְוּוֹפָטָן פָּאָרְפּוֹמִירָטָן טִיכְבָּלָעָ, וואָס בֵּי עַטְלָ
קָאָדִיס אַיְנָ רִידְיקָוָיָ, אַיְצָט זַעֲנָעָן אַחֲיָים גַּעֲגָנְגָעַן שְׁלָאָפָּן חַנְקָעָ לְיִזְבָּעָר
און עַטְלָ קָאָדִיס - דִּי צְוּוֵי מִידְלָעָן, וואָס זַעֲנָעָן גַּעֲשְׁתָּאָנָעָן. נַעֲנְטָעָר
צום גַּעֲשְׁתָּאָרְבָּעָנָעָם מְלָכָן, ווי אַלְעָ אַנְדָּעָרָ דָּא אָין שְׁטָאָטָם. נַעֲכָטָן
בִּיטָּאָג אָין גַּעֲוָעַן פְּרִיקְרָעָ צּוֹ קוּקָן, ווי זַיְשָׁלְעָפָן זִיךְ בִּידָעָ אַיְנָאַיְנָעָם
נַאֲךְ מלָכָס בְּחוֹרְשָׁעָר לְזִוְּהָ, אָן אַיְצָט אָין גַּעֲוָעַן פְּרִיקְרָעָ צּוֹ זָעָן, ווי
זַיְשָׁלְעָפָן זִיךְ בִּידָעָ אַחֲיָים שְׁלָאָפָּן.

אוּפְּמָאָרְגָּן בִּיטָּאָג האָט דער רָעָגָן נַאֲךְ גַּעֲגָאָסָן.
הַיּוֹצָעָר אָין שְׁטָאָט זַעֲנָעָן גַּעֲשְׁתָּאָנָעָן אוּסְגָּעְצָוֹאָגָן, אַיְנָגָעָהְקָרָט.
אוּפְּמָאָרְגָּן דער פָּאָרְחָוּשְׁכָטָעָר גַּאֲסָה האָט גַּעֲשְׁמָעָקָט מִיט נַאֲסָן מְבוֹל אָן
מִיט גַּעֲנָעָץ.

פָּאָרְגָּאָכָט האָט זִיךְ גַּעֲנוֹמָעָן לְיִתְעָרָן.
שִׁיקְסְּעַלְעָן האָפָּן אַרְוִיסְגָּעְטָרְבִּין דִּי גַּעַנְתָּ. אַבְּעַלְ-עַגְלָה אִין, נַאֲךְ
צְוּוֵי מַעַמְלָעָת רָוּעָן, דָוְרְכָגְעַלְאָפָּן אַיְבָעָר דָעָר שְׁטָאָט מִיט אוּסְגָּעְפָּאָר
שְׁעַטָּע פָּעָרְד מִיט פִּסְ, וואָס שְׁפָרִיצָן בְּלָאָטָע פָּוֹן-אָנוֹטָעָר פְּרִישָׁ פָּאָרְבּוֹנְדָעָנָעָ
עָקָן, אָן גַּיְדָעָרִיךְ אַרְוִיסְ דָעָר שְׁטָאָט האָט זִיךְ פָּאָרְגָּיִן דִּי זָעָן
בָּאוּזָעָן.

אִין עַק גַּאֲסָה אָין אִיְדָ זִיךְ דָוְרְכָגְעָנְגָעָן נַיְשָׁט וּוַיְיִתְ פָּון זִיְן
שְׁטוֹב אָן האָט דָעָרָעָן : מלָכָס שְׁטִיבְּלָ מִיטָן אַפְּטִיְק-מַאְגָּאָיִן אָין

פארשלאָסן פון דרייסן: דער שלאָס אויף דער טיר הענget, און אינועיניק
יעבען אײַנעם פון די פענצטערס ברענט אָן עליית-נשמה-פֿלעמל. דער
יד האָט וועגן דעם דערציאַלט ביי זיך אינדרההים און ביי די אָרומיקע
שכנים, און אלע האָבן געפונגען, אָן וויבאָלד קײַינער וויזט שווין מעָר
ニישט ביי מלָן אין שטיבּל, דארף מען אָט דאס לְעַמְפֵּל אויסלעַשְׁן –
סְקֻעָן ווּרְעָן אָשְׁרָפָה.

מ'אָט וועגן דעם געשיקט אָנוֹזאגן צו חנקע לְיוֹבֶּר אָן צו עטָּג
קָאָדִיס דער קָוָרְסִיטִין. בִּיְדַע מִיְדָּלָעַן האָבן נִישְׁתְּ גָּעוּוֹסְטַּ פָּוָן עֲפָעָם
או זָאגָן. עטָּג קָאָדִיס האָט גַּעַנְטְּפָעָרְט אָבִיטָל בְּרוֹגוֹן אָן קָאָלֶט, ווֹי
אָשְׁבָּעָה-זִיצְעָרִין:

„ס' אָן דָּאָרֶט נִישְׁתְּ גַּעַבְּלִיבָן קִיְּינְ פֿלְעָמְלָה.“

נָאָר אוֹיפּ מְאָרָגָן בִּיטָּאָג, ווען די מִיְדָּלָעַן זָעָנָן אָרִינְגָּעָ.
קָוָמָעָן, האָבן זַיִ גַּעַטְרָאָפָן אִין צָוִוִּיטָן קָלְעָנָעָרָן חָדָרָל אָפָּרְדִּרְיִיט
לְעַמְפֵּל.

די נְגִידִישׁוּ נִינְגָּזִין-אִירְקִיעָן חַנְקָע לְיוֹבֶּר אָין גָּעוּוֹן זִיְּעָר לְיִיטִישׁ
אוּפְּגַעְצִוְּגָן; אִיר יְנוֹגָ-גַעַשְׁטָאָרְבָּעָן מוֹטוּרָה האָט זַי פָּוָן תְּמִיד אָן גָּעָ.
לְעַרְנָט, זיך קִיְינְמָאָל גִּישְׁתְּ צו שּׁוּרָן. זַי אָין גָּעוּוֹן שְׂטָאָרָק בְּלָאָס אָן
דָּעַרְשָׁרָאָקָן, אָן האָט גַּעַזְעָנָט, אָזִי גַּעַדְעָנָט נִישְׁתְּ, זַי זָאָל דָּאָס לְעַמְפֵּל
פָּאָרָן אָזְוַעְקָגִין אָנְצִינְדָּן. זַי האָט מָרוֹא גַּהְעָטָט פָּאָר אָלִיגָּן אָן האָט
בָּאָלָד צָוְגָּעָבָן:

„יעַדְגָּפְּאָלָס אָין זַי נִינְגָּזִיךְ פְּרָאָצְעָנָט זִיכְעָר, אָן נִשְׁתְּ וְיַהְאָט עָס
גַּעַטְוֹן.“

שְׁפָעַטָּעָר האָט מעָן זיך דָּעַרְוּוּסָט: חֹוָה פּוֹזְנָעָר – דָעָם רִיכָּן
קָרְעָמָעָר עַזְרָיאָל פּוֹזְנָעָר גַּעַרְאָטָן מִידָּלָה, האָט אָתָּג נָאָךְ מְלָכָס טּוּיָּט
זַיְךְ אָוּמְגַעְקָרָט אָהִיָּט. שְׁפָעַט פָּאָרָנוֹאָכָט האָט מעָן זַי גָּעוּוֹן דּוּרְכָּגִין
אָרוֹוִית, צו מְלָכָס שְׁטוּבָה, אָן נָאָךְ אִיר אַיִּט אָגְרָוִיסָן בּוֹנְטָלִיסְלָעָן אָין
די הענָט נָאָכְגַּעְגָּנָגָעָן זִיְּעָר עַלְתְּעָרָעָרָעָר קְלִיְּתִימָשָׁרָת יוֹסָל. סְאָין גָּעוּוֹן
ニישט צו פְּקָרְשָׁטִין: אִינְגָּעָר אָלְאָט אַיִּחְדָּה דָּעָר אִיְּזָרְגָּנָעָר טִיר פָּוָן
עַזְרָיאָל פּוֹזְנָעָר גַּרְוִיסָעָר פֿלְ-פֿוֹקְלִיִּיט האָט וּירְקָלָעָר גַּעַכְאָפָּט דָעָם
אָנְבָּלִיק פָּוָנס שלָאָס, ווֹאָס הענָט אַיִּחְדָּה מְלָכָס שְׁטִיבָל: חֹוָה פּוֹזְנָעָר
אָלְדִּין אָפָּעָר אָין די גַּעַצְטָעָ צִיִּיט פָּאָר עֲפָעָם אָין פָּעָס גָּעוּוֹן אַיִּחְדָּה
מְלָן אָן האָט זַיְךְ מִיט אִיט, ווֹי מִיט אָפִיּוֹן, נִשְׁתְּ בָּגָנָגָט.

געווואר געוווארן איז מען עס אקארשט איזן עטלעכע טאג אָרום.
 עטל קאדייסעס מוטער, די פרי-געבעליבענע אלמנה, איז דעםאלט נישט
 געוווען אינדרההיימ. איז שטאַט האָט מען גזעָגט, איז זי איז שוין
 ווידער בונבּה אָוועקנְגעפּאָרְן צו אִיר רֵיכְן שְׂטָרְקְ קְמַצְגִּישְׁן שׂוּעָר, פֿון
 ווועמען זי פֿאָרְלִיקְנְטְ פֿון נְאָכְן מְאָגְסְ מְוִיטְ צְיטְעָרְקְ אִיר קְלִינְיעְםְ פֿאָרְ-
 מעגן אָוּן בְּיִ וּוּמְעָן זי רֵיכְסְ אָוּסְ מְיִתְ גְּרוּסְ מְאָטְעָרְנוּשְ אֶלְעָחְדָּר אִיר
 צו לְעָפְן, די בְּלָאנְדְעָ מִתְּלָמְעָסְיקְ גְּעָפְאָקְטָעְ חְנָקְעָ לְיְוּבָּעָר אִיז דֻּעָמָלְטְ
 גְּעָקוּמְעָן צו עַטְלְ קְאָדִיסְ אֲחָדִים. זי אִיז גְּעַשְׁתָּאָנְעָן אָקְעָגְן עַטְלָעָן מְיִתְ
 בְּלָאָסְעָ אָוּנְטְעָרְגְּעָקְלִיבְּעָנְעָ נְאָזְלִיבְּעָר אָוּן הָאָט אִיר נִישְׁט גְּעַהָּאָט דּוּרְוִית,
 ווֹאָסְ צַוְּזָגְן. כְּדִי נִישְׁטָאָן צַוְּקָוּן עַטְלָעָן אִין פְּנִים אַרְיִין, הָאָט זַי זַיְן
 אָוּוּקְגְּדְּרִיְתְּ אִין אַזְּיִיט אָנְן גְּעַנוּמְעָן קְוּקְן אִין פְּעַנְצְּטָעָר.

אָוּן עַטְלְ קְאָדִיסְ הָאָט אָוּרְ דּוּרְוִית גְּאָרְנִישְׁטְ נִישְׁט גְּעַזְּגָט. זַי
 הָאָט גְּעַהָּאָט אֶ פֿאָרְשְׁטִינְעָרְטְ טְוּנְקְ. בְּלָאָסְ אָוּן אָוּסְגְּעָזְזִוְגְּן פְּנִים, אָוּן פֿון.
 אָוּנְטְעָרְ אִירְעָ גְּרוּיָע אַיְגָן, ווֹאָסְ הָאָבָּן גְּעָקוּטְ אָוּמְעָטִיקְ, וְזַי אָוּגְן
 פֿון אַשְׁאָף, הָאָבָּן זַיְן גְּעַשְׁוּאָרְצְ הִיפְשָׁעָ טְיִפְעָ גְּרִיבְעָרָ : זַי אִיז פֿון
 תְּמִיד אָז גְּעַוּעָן אֶ שְׁוּוּיְגְּעָדְיקְ, אֶ שְׁלַעְכְּטָעָ אָזְן בְּטִיעָרָ, וְזַי אִיר אַיְגָן
 נִשְׁטָאָט גְּעַלְוָגְעָן לְעָפְן. אַיְמָאָל – דָאָס אִיז גְּעַוּעָן צְוִירָקְ מְיִת אָנְדְּרָהָאָלְבָן
 יְאָר – הָאָט זַי פְּלוֹגִים אַיְמָיְטָן סְעָזָן פֿאָרְלָאָזְטְ אִירְעָ נִשְׁטָאָט דּוּרְנְדְּלִיקְ.
 טַע קְוּסְ אָוּן הָאָט אָפְגְּנְעָזְיוּגְן מְעָרָ וְזַי צְוּוֵיְיָ חְדָשִׁים אֶ פֿאָרְשְׁפָּאָרְטָעָ
 אָזְן אִיר צִימְעָר, ווֹאָסְ בְּיִ אִיר מְוּטְעָר אַינְדְּרָהָהִים. אִיז שְׂטָאַט הָאָט
 מְעָן גְּזָעָגָט, אַז זַי שְׁוּיְגָטְ פֿון שְׁלַעְכְּטָקְיִיטְ, שְׁוּיְגָט זַי. דֻּעָמָאָלְטְ
 הָאָט זַי אָוּנְטְעָרְגְּעָכְאָפְטְ מְלָכְ, אָוּרְ וּוּמְעָן גְּאָנְצְן רְאַקְיְנָעָן הָאָט אִיר
 מְקָנָא גְּעַוּעָן, אָזְן אִיצְטָ אַזְיִין שְׂוִין אַרְאָפְטָ אֶטְ דִּי לְעַצְטָעָ הָאָפְגָּנוּגָ אָוּרְ,
 אָזְן זַי אַלְיִין אַזְיִין שְׂוִין ווּוּדְעָרְ גְּעַשְׁפָּאָפְן שְׁלַעְכְּטָ בְּיִנְאָכְלָן, פֿוּנְקָט וְזַי
 אַמְּאָלְ, אַיְדָעָר זַי הָאָט זַיְךְ בְּאָקְעָנְטָ מְיִת מְלָכְן. אִיז שְׂטָאַט הָאָט מְעָן
 זַי גְּעַהָּאָט אִין מוּלְ אָוּמְעָטָם. מְהָאָט וּוּגְן אִיר גְּעַרְעָדְטָ אִין אֶלְעָ
 פֿאָרְמְעַגְּלָעְכָּעָ הַיּוּרָר, ווּ מְהָאָט זַי בְּיִתְאָגְ צְוּנְיְפְּגָעְלִיבְן טְיִי טְרִינְ-
 קְעָן. מְהָאָט גְּעַשְׁמוּעָסְ :

„אוּבְּ אֶ מְעַנְטָשְׁן גִּיטְ נִשְׁטָ, אִיז גְּלִיכְכָּר, עַר זַאְל שְׂוִין גָּאָר-
 נִשְׁטָ לְעָבָן אָוּרְ דּוּרְ וּוּלְטְ.“
 אָזְן נְאָזְקָטְ מְעָן גְּעַזְּגָט :

„נוּ גּוּט. זַאְל זַיְן, וְזַיְן פְּרָעָגָעָר, דּוּרְ פֿאָרְוּאָלְטָעָר פֿון תְּלָמְדוֹדְ“

תורה, זאגט: «על קאָדיס», זאגט ער, «גייט אַרום גֵּצע טעג און טראָכט: מיט ווֹאָס נָאָך, אַשְׁטִיגֶּעֶר, ווֹאָלֶט זַי גַּעֲקָונֶט פָּאוּרְוָנְדְּעָרָן די ווּעָלָט. אַבְּעָר אַיִין זַאָך קָאָן מַעַן דָּאָך פָּוְנְדְּעַטְוָעָגָן נִישְׁתָּפְּלִיְּקָעָגָן – זַי הָאָט אַגְּטוֹן קָאָפֶּן, עַל, זַי פָּאַרְשְׁטִיטִיט די לְאָגָע אִירָע – אָונַן גָּאָר גָּוֹט אַיִין אִיר דָּאָך נִישְׁתָּט».

אונַן זַי הָאָט זַיְך מִיט קִינְעָם נִישְׁתָּפְּלִיְּקָעָרָט אָונַן הָאָט נִישְׁתָּפְּלִיְּטָמְלָאָט ווִיסְּגָן, ווֹאָס מַעַן רַעַד ווּעַגְן אִיר אַיִן שְׂטָאָט אָונַן ווֹאָס מַעַן טְרָאָכֶט.

נָאָר זַעַלְטָן-זַעַלְטָן הָאָט מַעַן זַי גַּעֲקָונֶט זַעַן אַרוּפְּגִינְּן אַיְבָּעָן אַלְיִין אַרוּפִּיךְ דָּעַר גָּאָט. דָּאָס אַיִין זַי גַּעֲקָונֶגֶן צַו עַזְּבָּעָר אַיִן רַיְיכְּן הָוִוִּין; זַי הָאָט דָּאָרְטָן גַּעַנוּמָעָן מִיט זַיְך חַנְקָעָן אָונַן אַיִן גַּעֲקָונֶגֶן, זַיְך דָּוְרְכְּרָעָדָן ווּעַגְן מַלְכָּן מִיטָּן גַּרְוִיסְּ-גַּוְפִּיקְּן יְצָחָק-בְּעָרָן, דָּעַם קָאָסְטָר פָּוֹן רַאְקִיטְנָעָר גַּרְוִיסְּן ווּאָלֶר.

II

יְצָחָק-בְּעָר דָּעַר ווּאָלֶר-קָאָסְטָר הָאָט גַּעַהָאָט אַקְּרָאנְק ווִיְיָבָּה. קִיְּוָן-מַאָל הָאָט מַעַן זַי נִישְׁתָּפְּלִיְּקָעָט אַיִן שְׂטָאָט. אָונַן אַלְיִין אַיִן ער גַּעַרְעָן אַצְּפָאָטְלָטְעָר – אַיִד אַגְּבָּר. ער הָאָט גַּעַהָאָט אַוְיסְּגַּעְקָוְלְיִעְטָעָר אַרְגָּן, ווֹאָס הַאָבָּן דָּעַרְמָאָט אַזְּנָאָסְטָר אַפְּאַרְגְּדוּקָעָפָּאָטְמָעָרְגָּעָט פָּוֹן אַלְיִפְּנִידְקָוָן צַוְּגָן, אָונַן אַיִן שְׂטָאָט הָאָט מַעַן אַיִם דָּעַרְפָּאָר אַגְּמָעָן גַּעַגְעָפָן «דָּעַר בָּאָן».

יְצָחָק-בְּעָר בָּאָן גִּיטְּיָה, אַזְּוִי הָאָט מַעַן גַּעַוְאָגָט אַלְעָמָאָל, ווּיְבָּה מִתְּהָאָט דָּעַרְעוֹן פָּנוֹנוֹיִיטָן זַיְין גַּרְוִיסְּ-גַּוְפִּיקְּן פִּיגָּר מַטְּ דָּעַר בְּרִיטְעָר צַפְּאָטְלָטְעָר טוֹנְקָאָל-גַּרְאָעָר בָּאָרֶד.

שׁוֹין פִּיר יָאָר זַיְנְט מִתְּהָאָט אַיִם אַרְאָפְּגָעָרְבָּאָט אַחַעַר פָּוֹן דָּעַר מַרְעָמֶד אָונַן אַיִם אַוְועָגָעְזָעָצָט פָּאָר אַקְּסִיר אַיִן רַאְקִיטְנָעָר ווּאָלֶר, נָאָר אַיִן שְׂטָאָט קָעָר ער זַיְך נָאָך אַלְיִץ מִיט קִינְעָם נִישְׁתָּט אַזְּנָאָס עַד הָאָט זַיְיָ נִישְׁתָּפְּלִיְּקָעָר אַיִבְּרִיךְ לִיבָּה, דִּי שְׂטָאָט-יִיְהָן, אָונַן פָּוֹן נָאָך מַלְכָּס טּוֹיטָס אַזְּנָעָט ער נָאָך אַלְיִץ אַוְיס אַבְּיִיס דָּעַרְשָׁאָגָן. סְמָאָכָט זַיְין, אַזְּוִי אַיְנָעָר פָּוֹן דִּי יִדְּן, ווֹאָס קָוְמָעָן צַו אַיִם אַיִן ווּאָלֶר הָאַלְיִץ קוּיְפָּן, רִירָת אַיִם מִיט עַפְּעָס אַזְּנָעָט בְּיִים קָנוּפָּל. יְצָחָק-בְּעָר גַּלְעָנְצָט דָּעַמְאָט אַוְיס מִיט בְּיִזְּנָעָן דִּי גַּרְוִיסְּעָר

אויסונגאָkolיעטער גאנַ-אויגַן אָוּ גִּיט דָּעַם יֵדֶן אַ חֲמְרָאָה, אָזֶן עַר, יְצָחָק-
 בער, האָט פִּינְסְטְּן חַנִּיפְּה :
 עַר הָאָט זִיךְּ דָּעַרְפָּאָר שְׁוִין צַעְקְרִיגְּט אָזְוִי גְּרוֹוִיס, וּוּ מִיטְּ פִּינְסְטְּ
 באַלְעַבְּאָטִים וּוּאַלְדְּ-סּוּחְרִים, אָוּן עַקְּבָאָסְגַּעַן, דָּעַם אַיְצְטִיקְּן בָּאַלְעַבְּאָס
 זַיְנְעַן - דָּעַם אַיְצְטִיקְּן חַנְפְּעַנְעַן צָלָע זַיְנְעַן פִּירְ-אוּן-דוּרִיסְטִיק, "מענטשְׂן",
 נָאָר נִשְׁתְּ עַר, יְצָחָק-בער.
 עַר אִין בְּכָלְל אַ מְעַנְשְׂן אָן אַנְגָּעוּוּיִטְּקָטָעָר, אָזֶן עַר וּוּעְרָט אָוּיפְּ
 גַּעַטְּרָאָגְּן, קָאָן עַר צּוּגְּעָבָן, אָזֶן עַר הָאָט זִיךְּ שְׁוִין אַמְּאָל צַעְקְרִיגְּט מִיטְּ
 גָּאָט אָוִיךְ :
 "אָ, יָא... נָאָר אַמְּאָל, וּוּעַן אִיךְ בֵּין נָאָר גְּעוּעַן אַ יְוָגְּגָעָרָמָן,
 חַאְבָּא אָר זִיךְּ מִיטְּ אִים צַעְקְרִיגְּט."
 נָאָר אָזֶן דִּי מִידְלָעָן, עַטְּלָ קָאָדִים אָוּן חַנְקָע לְיוּבָּעָר, קָוּמָעָן צָו
 אִים אוּסְגָּעָפְּצָטְרִיהִיט אָזְוִי אִין אַפְּרִיעָן זָוְמְעָרְדִּיקְּן זָוְנְטָאָג בִּיטְאָג
 אָוּן טְרָעָפְּן אִים אִינְמִיטְּן וּוּאַלְדְּ אַיְיךְ דָּעַר לְאַנְקָעָ, וּוּאָס אָזֶן פָּאָרְגָּאָסְן
 מִיטְּ וּן אָזֶן אַיְזָן פָּאָרְוָאָגְּגָעָרָט מִיטְּ פְּרִישָׁעָ פָּוּן דָּעַר וּוּאָן אַנְגָּהָאָקְּטָעָ
 שְׁפָעָנָעָר ; אָזֶן עַר פָּאָרְצִיט זִיךְּ דָּאָרָטָן מִיטְּן שְׁטָאָרָקָן רְוִיךְ פָּוּן זַיְנָן
 פְּשָׁוּט צְוּנוּיְגָעְדָּרִיְּטָן פָּאָפְּרִירָאָס אָוּן הַיְּבָט זַיְנָי אַן דָּעְרָצִיְּלָן, וּוּ אָזְוִי
 מְלָךְ מִיטְּ זַיְנָי חַבְּרָהִים-מִשְׁתָּחָן הַאָבָן אַוְיְגָעָזְעָן אַמְּאָל, בְּשָׁעָה וּיְיִהְבָּזָן
 בִּידְעָ גַּעַקְּסְטָעָרְגָּנוּוּעָט אִין יְגָנָעָר גְּרוֹוִיסָעָ שְׁטָאָטָן, וּוּאָס לְעַפְּנָן אִיר
 אִין אַ וּוּאַלְדְּ אִין עַר, יְצָחָק-בער, דָּאָס עַרְשָׁטוּ מְאָל אִין לְעַפְּנָן גְּעוּיָעָן
 אַקְּאָסִיר, - דָּעַמְּאָלָט וּוּעְרָט עַר אַלְיִין שְׁוִין אַרְיִיךְ עַפְּסָס וּוּיְיכָעָר,
 בּוּלְמָלְדִּיקָר :

"עַר, יְצָחָק-בער, זָאָגָט עַר, אִין אַ מְבִין אַיְיךְ אַזְוָלְכָעָ יְנָגְלָעָךְ".
 עַר פָּאָרְלִיְּגָט דִּי הַעַנְטָט טִיף אִין דִּי אַרְבָּאָ, פָּאָרְרִיסְטִיק וּיְיִ, וּוּ זַיְנָי
 שְׁטִינְגָּעָר אִיגְּ, שְׁטָאָרָק הַיְּיךְ, צָו דָּעַר בּוּסָט אָוּן גִּיטְּ צָו :
 "הַלְּמָאִי זָאָל עַר זָאָגָן ? אִים, יְצָחָק-בערָן, האָט גָּאָט מִיטְּ אַזְוָלְכָעָ
 קִינְדָּעָר נִשְׁתְּ גַּעַפְּעַנְשְׂטָן".
 אָוּן נָאָכְדָּעָם בְּלִיְּבָט עַר אָזְוִי שְׁטִינְן מִיטְּ זַיְנָי גָּאָנְצָעָר צְעַפְּאָטְלִיטָעָר
 וּוּוקָס אָוּן טָוּט זִיךְּ אַשְׁאָקְּלָאָקְּעָגְּן דִּי מִידְלָעָן, וּוּאָס זִיכְּן אִין דָּעַר
 מִיטְּ לְאַנְקָעָ אַיְיךְ אַנְגָּעָטָעָסְעָטָן קְרָאָז ; עַר הוּיְבָט אַוְנְטָעָר דִּי גְּרוֹוִיסָעָ
 גַּעַדְיכְּטָעָ בְּרָעָמָעָן, צְעַפְּנָטָט דִּי הַיְּפָשָׁע גַּעַפְּעַנְשְׂטָעָ לְעַפְּצָן אָוּן זָכְטָ פָּאָרָ
 אָט דִּי יְנָגְלָעָךְ דָּאָס פָּאָסִיקָעָ וּוּאָרטָן. עַר זָוְכָט לְאָגָן אָוּן גַּעַפְּגִינְטָ נִשְׁתְּ

נאר איז ער רעדט נאכדעם לאנג וועגן זיין, שווימען דאך סוף-כל-סוח
אָרוּיסַסְיִיָּה פָּוֹן צְוַיִּי יִנְגֶּלֶעֶךְ חֲבָרִים, וְזֹא זְעַנְעַן זִיךְרַעַםְעַן
לְעַרְגַּעַן אֵין דָעַר גְּרוּיסְעַר שְׂתָאַט : אַיְגָעַר פָּוֹן זַיִן, דָעַר יִנְגֶּגֶרְעַר, אֵין
שְׁוִין דֻּמְאַלְטַג גְּעוּעַן אַ שְׁעַמְעוֹדִיק לאָנְגָעַר, אַ בְּלָאָנְדָעַר ; אֵיז ער האָט
געשמייכַלְטַ, האָט עַס גְּעהַיִסְן :

ער ווַיִּסְתַּפֵּס עַפְעַס, נָאָר ער ווַיַּלְדַּעַר פְּרַטְוֹן נִישְׁתַּרְעַן".
און דער צוּווִיטָעַר — אַ רְוִיטְלָעַכְעַר בְּרַעַן, אַ שְׂטִיקַ קְוּוּקְזְוַילְבָעַר,
און דערצַו אַ גּוֹאַלְדִּיקְעַר מְזָגְ-טוֹב, דָאַס בְּרַעַנְדְּנִיקַע מְאַטְּמַאְטִיקַ-קְעַפְלַ
ברענְגַּט ער מִיט זִיךְרַעַם דְּאָנְגַּעַן, פָּוֹן דְּאָקִיטַנְעַ, פְּנוּוֹאַנְגַּעַן ער
שְׂתָאַט אָוֹן וּוּ ער האָט אַמְּאַל גְּלַעַרְנַט אֵין חֲדָר.
און בִּידְעַ דְּרִיעַן זַיִן זִיךְרַעַם דְּאָרְטַן אֵין דָעַר טְוּמְלְדִּיק גְּרוֹויַיַּה
סְעַר שְׂתָאַט, אָוֹן בִּידְעַ גְּדַעַנְקַעַן, אֵיז טְרָאָגַן קְלִינְגַּעַן קְוִים מְעַרְקַ
זְאַמְּעַה הַוְּקָעַרְלָעַךְ אַוִּיכְתַּיְדַּעַן דִּי יִנְגֶּלֶעֶךְ פְּלִיצְעַם.
דיַיְרַוְשָׁה-מְתָגָה, אָזַיְיַרְוַן זַיִן אַט דיַיְהַקְעַרְלָעַךְ אָוֹן שְׁמַיְיכַלְעַן
איַגְּנָעַר צָוְמַחְיִיטַן, דיַיְרַוְשָׁה-מְתָגָה פְּנוּמַן קְלִינְשְׁטַעַטְלִידִיקַן יִידְן דָעַם
טְאַטְןַן.

און בִּידְעַ דְּרִיעַן זַיִן זִיךְרַעַם דְּאָרְטַן אָרוֹם פְּאַרְטִיְעַן, וְזֹא טְוּמְלְעַן,
בִּידְעַ לְיִיגְן דְּאָרְטַן צַו אַן אוּירַע אָוֹן זְעַנְעַן צְוָרְדִּין :
סְאַיְזַן גּוֹט ! "

אוֹן אַיְגָעַר פָּוֹן זַיִן בָּאַמְעַרְקַט דְּאָרְטַן אֵין שְׂתָאַט עַפְעַס אַ נִּיטַּ
קִימַט ער מִיט דָעַם פְּרִילְעַךְ צַו לְיִיפְנַן צָוְמַחְיִיטַן :
הַאָסְטַט גְּעהַרְט ? "

ער אַיְזַן נְתַפְּעַל :
הַעֲרַסְטוֹן, זְגַטְעַ ער, דיַיְ וּוּלְעַט וּוּאַלְטַגְעַט נִישְׁתַּרְעַט גְּעוּנְעַן
אַ גְּרָאַשְׁן, וְעַן זַי לְאַזְטַזְעַן זִיךְרַעַם נִישְׁתַּרְאַכְטַן .
דָעַר צְוַיִּיטָעַר כָּאָפְטַע אַס בְּאַלְדַּז אַונְטַעַר :
וּוֹאָס זְשַׁעַר, שְׁמַיְיכַלְטַ ער, אַ בְּלָאַקְאַלְיִיְ-קְיִיטַן, אַ ? ... מִיט
אַ גְּלַעַךְ ? ? ? ...

און דָעַר עַרְשְׁטָעַר עַנְטְּפִירַט גְּלִיְיךְ אַט :
אוֹן נָאָךְ מִיט וּוּאָסְטַעַר אַ גְּלַעַךְ ? ? ? ...
עַטְלַ קְאַדְיסַס זִיכְטַ אֵין אַר שְׁוֹאַרְצַן קְלִיְידַר אָוֹן הַעֲרַט עַס שְׁוֹיִיגַן .
דיַק אָוֹן קְאַלְטַ, וְיַי סְפָאַסְטַ פָּאַר אַ מִּידַּה, וְזֹא האָט שְׁוִין אֵין מְאַל

אַפְנֶעֱשׂוֹן מֵעָר וּיְצָוִי חֲדַשִּׁים אָנוּ וְאָס הָאָט שְׁוִין בְּאַגְרָאָבָן אַיר
 חַתָּן — סְאִינוּ שְׁוֹעָר, אֵזִי זָאָל פָּוּן עַפְעָס כָּאָפָן הַחֲפָלוֹת. חַנְקָע אַבְעָר
 צִיצַּת דַּי גַּאנְצָע צִיטַּת לִיטִישׁ, וּיְאִיר יְוָנָגָגַעַטָּאָרְבָּעָנָה מַוטָּעָר הָאָט
 זַי פָּוּן תְּמִיד אָן גַּעַלְעָרָנְטַ לִיטִישׁ צַו זִיצַּן, אָנוּ פָּאָרְטָרָאָכְט וִיך אַוְילְעָ
 וּוּגַן דֻּעַם, וְאָס יְצָחָק-בָּעָר הָאָט אַסְטַ שְׁוֹאָרָצָן בָּרוֹד אַונְטָעָר דַּי הַיְשָׁע
 גַּעַלְגַּל ; יְצָחָק-בָּעָר אֵיזַי אַזְאָא וּזְוַילְעָר, נָאָר אָטְט... וּוּגַן עַר וִיְיִפְטַּח זִינְק אַוְיסְ
 דַּי גַּעַלְגַּל, אֵזִי זַי בָּאָפְרִיאַט זִינְק סְוִף-פְּלַסְטַּף פָּוּן אָט דֻּעַם גַּעַדְאָנְק אִירָן,
 אִיז אִיר שְׁוִין שְׁוֹעָר צַו כָּאָפָן, וְאָס דַּי יְיִנְגְּלָעָךְ — מַלְךָ מִיטָּהָיִם-מִשְׁתָּהָן
 זַעַגְעָן דַּאָּרְטָן אִין דַּעַר גַּרְוִיסְעָר שְׁטָאָט אַוְיסְן מִיטָּן וּוּאָרָט — אַט בָּאָקָא-
 לִיטִישׁ, אָפְשָׁר מִיְּנָעָן זַיְיִם דַּעַם דַּי גַּרְוִיסְעָר שְׁטָאָט, וּזְיִי עַקְסְטָעָר-
 גַּעַוּעָן אָנוּ דְּרִיעָן זַיְיִק אָרוּם, אָנוּ אָפְשָׁר רַוּפָן זַיְיִי גַּאֲר אַזְוִי דַּי גַּאנְצָע
 עַרְדִּישׁ וּוּלְטַ, וְאָס יְצָחָק-בָּעָר דַּעַרְמָאָגָן וּיְתְּמִיד נִשְׁתָּחָוּתָן.
 «גַּאֲטָס בָּאָקָאְלִיְיִ-קְּרִיטְרִוָּן זַיְיִ אָט דַּי עַרְדִּישׁ וּוּלְטַ אָנוּ דַּעַר-
 מַאנְגָּן זַיְיִתְמִיד נִשְׁתָּחָוּתָן זַוְגָּוָטָן».

פָּוּן יְצָחָק-בָּעָרָס רִיְיד אִיז אַוְיכָ מִשְׁמָעָ, אֵזִי עַמְעַצְעָר רַעֲכָנְטָ דֻּעַם
 רַוְבָּ מַעֲנְטָשָׁן אָרוּם זַיְיִ פָּאָר פָּעָר :
 «וְאָס וּוּיְטָן זַיְיִ ? מַהְאָט זַיְיִ אַיְינְגָעַשְׁפָּאָגָן, שְׁלַעְפָּן זַיְיִ ?»
 נָאָר אַוְיכָ דַּאֲ אִין שְׁוֹעָר צַו וּוּוּסָן, וּוּעָר רַעֲכָנְטָ אַזְוִי ? יְצָחָק-בָּעָר ?
 צִי אָפְשָׁר גַּאֲר זַיְיִ — דַּי צְוַויִּי יְיִנְגְּלָעָךְ חֲבָרִים. קְלָאָר אִין נָאָר אִין
 זַיְיִ : אָרוּם דַּי יְיִנְגְּלָעָךְ וּוּמְלָעָן דַּאֲן גַּרְוִיסְטָעַטִּיקָעָ רַעֲשָׁעְדִּיקָעָ טָעָג ;
 זַיְיִ שְׁלִינְגָּעָן מַעֲנְטָשִׁישׁ וּוּלְנָסָן, אָט דַּי טָעָג, אָנוּ לְאָן אַלְעָמָאָל אָרוּסִים
 אַוְיכָ דַּעַר גַּאֲסָ נִיעָגָן גִּימְנָאָזְטָקָעָשׁ שְׁפָאָצִירָן. אָנוּ אָרוּסָן אַרְאָפָן קְלָאָפָן
 רַעֲדָעָר אָן דַּי שְׁטִינְגָּעָר — דַּרְאָשָׁקָעָשׁ פְּלִיעָן אָפָ אָנוּ אַוְיכָ. גַּרְוִיסְטָעַטִּי
 שַׁעַטָּאָטָס אָרְבָּעָטָן מִיט דַּי מַזְוָה — זַיְיִ זַעְגָּן זַיְיִ נִשְׁתָּחָוּתָן
 אַיְידָעָמָס צַו הַאָפָן, גַּאֲר אַלְיִין זַעְגָּן זַיְיִ דַּעְרוֹוִיְיִ שְׁטָאָרָק בָּאַשְׁעַטִּיקָט
 אָנוּ בָּאוּגַן זַיְיִ דַּאָּרְטָן אָרוּם דַּי יְיִנְגְּלָעָךְ מִיט פָּאָפְרִיקָן, וְאָס לְאָנוּ
 רַוְיכָ, מִיט צְוָגָן, וְאָס בָּרוּגְעָן מַעֲנְטָשָׁן, מִיט קְלִיְיטָן, וְאָס זַעְגָּן
 אַיְבָּרְגָּעְפָּוָלָט מִיט שְׁפָעָ, אָנוּ מִיט טִיכָּן, וְאָס וּוּגָן הַאַלְצָוָאָרָג אַוְיכָ
 זַיְיִעָרָעָ שְׁוִיסָן. דַּי גּוֹאָלְדִּיקָגָרְזָעָשׁ שְׁטָאָט אִיז וּיְיִ אַיְינְגָעַהִילָּט אִין
 גַּעַפְּלָ. נָאָר פָּוּן וְאָס בָּאַשְׁטִיטָט דַּעַן אַגְּרָוִיסְעָשׁ שְׁטָאָט, וְאָס אִיז אַיְינְגָעַהִילָּט
 אִין גַּעַפְּלָ, אוּבָה נִשְׁתָּחָוּתָן לְעַפְּשָׁע שְׁאָטָנוּ, וְאָס לִיגְרָעָמָעָן אָנוּ שְׁרָעָקָן
 אָנוּ זַעְגָּן דַּעַר וּוּלְטַ תָּהָוּ וּבָהָוּ ?

קומט צו גיין אינמאָל חיים-משה, דער עלאַטערער פון די צווויי יינגלאָע, און זאגט, אָן ער וויל שוין בעסער אַ שטענדיקן ווינטערדיין טאג.

זאלַן אָן אויפֿהער שיטן אויף אָט דער שטאָט געדייכט נעלְדִּיקע שניען; זאָל זיין הוֹשֶׁן, און איין צוֹזָמָעַנְגָּאַס זאלַן דער אוֹרגָן ווועָרָן אָלָע ווילְדָע געַשְׂרִיעַן פון אָט דעם לַעֲפִישָׁן תָּחוּ וּבָהּ – מַזְאָרָף נִשְׁתָּה, זאגַט ער, קִין ווּעָלָט, ווֹאָס טוֹיט מַעֲנוֹתָן, אַיְידָעָר זִי בָּאָפְּרִידִיקָט זַיְעָרָע פָּאָרְלָאנְגָּעַן.

בּוֹנוּגָעַ צו בִּידָע, – אַזְוֵי קָלְעָרָן די יַיְגָלָעָךְ – אַזְוֵי זִיךְ גָּאָט זַיְעָר נִשְׁתַּיְיטִיש בָּאָגָנְגָעַן. נָאָךְ אַיְן סָאמָע אַנְהוֹבִי, בְּשַׁעַת עַר הָאָט זַיְיָ פָּאָשָׁפָן, אַיְן ער זִיךְ נִשְׁתַּיְיטִיש בָּאָגָנְגָעַן. גַּלְיִיךְ ער ווֹאָלָט דֻּעָמָאָרָף הָאָבָן אָסָן שִׁיְינָע ווּעָלָטָן אוֹיף אַוִּיסְצָוְקָלוֹיבָן אַיְן הָאָט זַיְיָ, וּוּי אוֹיף זַיְיָ לְחַכְּעִיס, אַרְאָפְּגָעָלָן דּוֹקָא אוֹיף אָט דער, דער אַוּמוּעָרְדִּיקָר. אַיְזָ אַבְּעָרָר קָלָאנָן זִיךְ נִשְׁתַּת שִׁירָן; מִישָׁן זִיךְ – אַוִּיךְ נִשְׁתַּת: אַיְזָ מַעַן דָּא גְּרִים... ווּטָמַעַן זִיךְ אַזְוֵי אַרוּמְדִרְיעָן, מַיוּעָט זַעַן, הָעָרָן אַיְזָ מַיוּעָט שְׁוֹיִיגָּן. מַהְאָט אָן אַיְגָן צָוְגָעַטְרָאָכָט ווּאָרָט אַיְזָ מַחוּרָת עַס

אַלְעָמָאָל אַבְּעָר:

דַּעַר שְׁטוּמָעָר פָּרָאָטָעָט... דַּעַר אַיְבִּיקָר שְׁטוּמָעָר פָּרָאָטָעָט... אַיְן אַמְּאָל בָּאָגָנְגָט מַעַן זִיךְ מִיט אַיִם, יַחַק-בְּעָרָן, אַיְן ער דַּעַר-צִילְטָ זַיְיָ, אָז זִינְטָ ער הָאָט בַּיִי זִיךְ גַּעֲפָעוּלָט, אָז דִּי ווּעָלָט בְּלִיְיבָט אַזְוֵי, וּוּי זִיךְ אַיִם, נִשְׁתַּת צָום אַבְּעָרְמָאָכָן, קָאָן ער זִיךְ בָּאָגִיָּן אָן אַיִם, אַיְזָ זִיךְ אַיִם – אַיִם אַרְטָ שְׁוִין לְחַלְוּתִין נִשְׁתַּת, ווֹאָס קִינְעָרָ רָופָט אַיִם דָּא נִשְׁתַּת אַוִּיךְ קִין חַתּוֹנָת אַיְזָ נִשְׁתַּת אוֹיף קִין בְּרִיתָן... גַּעֲפָלָט עַס זִיךְ, דִּי יַאֲטָן. זַיְקָוּן זִיךְ פָּאָרְוּנוֹנְדָעָרט אַדְוָרָקָן אַיְזָ שְׁמִיכְלָעָן:

וּוּ נָאָר, פָּאָרָאָן נָאָךְ אַיְגָעָר...

אַיְזָ אַגְּמָעָן גִּיטָמַע אַיִם בָּאָלָד אַגְּרִיטִין:

רַבְּ גָּדָר נָוְמָעָר 3.

צַו אַיִם אַיִם ווֹאָלָד קְוָמָט מַעַן שְׁוִין נָאָכְדָעָט אָפָט – סְאִיּוֹ סְךָ-חַפְּלָאָגָן אַוִּירָסְטָ דְּרִיְיָ פִּון שְׁטָאָט – מְבִיטָ זִיךְ מִיטָּ דִּי סְפָרִיט, ווֹאָס מַלְיִיעָטָן.

ער, יַחַק-בְּעָר אָלְיִין, זאגַט צו זַיְיָ:

הַעֲרָתָ-זְשָׁע אַוִּיס, קִינְדָעָרְלָעָךְ! שְׁמוּסָן אַיְזָ נִשְׁטָא מִפְּחָ ווֹאָס –

די וועלט איז שוין צראמגעטס. איזו וואס דען? פאראן אינאונגט
אן אויסגעשטערנטער הימל, דאָרף מען זוכן אויף אים לייטישע וועלטן:
מ'דאָרף לערנען.

און מ'הייפט אן לערנען; מערטן — אַסְטַרְאָגָנָםִיעַ. אן די פֿאָרָ
געפֿלטע ספֿערן האָט מען אַבְּיִסְל אַידְיעָה נָאָךְ פֿוֹן פֿרְיעָר. דערצְוָ
העלפֿט נָאָךְ גָּאָט אַקְּאָמָעָט צָו יונְנָאָר צִיט. קְוִיפְּן חְבָּרָה — די צָוַיִ
חֲבָּרִים הַיִּסְטָעָס — אַן אַלְטָן טַלְעַסְקָאָפּ עַרְגָּעָץ-נוֹו אַין שְׁטָאָט אַוְיִפְּן
טַאָלְטַשָּׂאָקּ; שְׁוִין אַבְּיִסְל אַקְּאָלְיַע אַפְּיִלוֹ; מִבְּרָעָנֶגֶט אִים צָו פֿרְעָן צָו
אִים, יְצָחָק-בְּעָרָן, אַין וּוֹאָלֵד אַרְיִין אַין מִשְׁתְּעָלָט מעַן שְׁוִין
שְׁטוּרְיַעְנָעָם דָּאָךְ פֿוֹן זִין שְׁטִיבָּל, אַין נָאָכְדָּעָם קְלַעְתָּרָט מעַן שְׁוִין
אַהֲן אַלְעָאָטָאָנָט: פֿרְיִיר זִי — מֶלֶךְ מִיטְ חִיםְ-מַשְׁהָן, אַין נָאָכְדָּעָם עַר,
יְצָחָק-בְּעָרָמִיט דָּעָר, בָּאָרֶד. אַינוֹנוּיִינְקִין, אַין שְׁטִיבָּל, לִיגְט דֻּמְאָגָט
אוֹיְפִּין בְּעַטְלָי זִי, די יְדַעַּנְעַזְוַיְגָעַ. זִי אַיְזָן אַלְעָאָטָאָנָקָעַ. זִי גַּעַ
געַטְמָעַט, שְׁפָרָעָכְט זִיךְ אַלְיִין אַגְּוָיָה אַין שְׁעַלְטָזִיךְ:
אַלְטַעַר! אַזְ אָךְ אַזְ אוֹוַיְ זִוְ דִּינְעַזְ יָאָרְ... קְרִיכְסְטָאַוִּיפְּן דָּאָךְ!...

הַאָּטָט אַין שְׁכַּל מִיטְ יְנַגְּלָעַן.

און נָאָךְ:

דָּאָס עַרְשָׁטָע מֶלֶךְ אַין לְעַפְּן, שְׁרִיְּטָזִי, זַעַן אַיִּךְ, אַזְ אַן עַלְטָעַ.
דָּרָעַ מְעַנְטָשׁ זָאָל אַזְ וַיִּזְ נִישְׁתָּשָׁגְעָוּוֹן זִין גְּזַוְוָנָטָן.
אוֹיְסִים פְּרוּמְקִיִּטְ הַאַלְטָט זִי מִיטְ אִים קִיְּין שְׁלָוָטְנִישְׁטָנָאָךְ פֿוֹן אַמְּאָגָּר,
פֿוֹן דִּי יְנַגְּגַעַיְאָרָן, אַיר אַיְזָן דִּי צִיטְ לְאָגָג, גְּעַנְעָצָט זִי אַן שְׁעַלְטָזִי.
נָאָרָן חִיםְ-מַשָּׁה מִיטְ מֶלֶכְן בְּרַעְגְּגָעָן אַיר פֿוֹן שְׁטָאָט אַגְּיִיעָם טִיטְשָׁחוֹמָשָׁ
מִיטְ אַקְּבָּ-הִישְׁרָדָן. מֶלֶךְ שְׁמִיכְלָט אַוְן שְׁוֹוִיגְט, אַוְן חִיםְ-מַשָּׁה רְעַדְתָּ
אַיר אַיִּין, אַזְ אַזְ יְדַעַּנְעַזְוַיְגָעַ, אַזְ אַיְזָן פְּרוֹם אַוְן קְוַקְטָט הַמִּיד אַרְיִין אַיִּין
אַסְפָּר, קָאָן זִי מְנַחְלָל זִין דָעַם מָאָן עוֹלָם הַבָּא.
אַזְ וַיִּזְ אַזְ ... אַזְ וַיִּזְ טוֹעַן אַפְּ אַיְן מְשָׁךְ פֿוֹן אַיְינָעָם אַזְ וּמְעָרָמֶלֶךְ
מִיטְ זִין חְבָּר חִיםְ-מַשָּׁהָן.

און וואס איז גְּעוּוֹן דָעָר סּוֹפְּ?

וְואָסְ קָאָן זִין דָעָר סּוֹפְּ פֿוֹן צָוַיְגָעַן, וְואָסְ הַאָפְּן אַידְיעָה
אין די פְּאַרְגְּעַפְּלָטָעָ סְפָּרָעָן?
איְנָאָרָן אַיְזָן אַזְ וְאַזְ מִשְׁׁלָמָן, אַזְ וְאַזְ זָאָגְטָט יְצָחָק-בְּעָרָן: דָאָס אַיִּץ דָעָר
עַלְטָעַרְעָרָר, חִיםְ-מַשָּׁה — דָעָר רְוִיטְלְעַכְעָרָר בְּרָעָן. יְצָחָק-בְּעָרָן בְּאַקְוּמָט

פלוצ'ים צוֹ אַרְוִוָתֶם פְּנֵים, גַּלְיִיךְ עַד דָּאוֹונֶט מִתְגָּרוֹיִס כּוֹנוֹהָ, עַד שְׁלִיט
צַוְּ דַי אָוִיגָן, שָׁאַקְלַטְ צַהֲיָן אָוּן צְוִירִקְ מִיטָן קָאָפְ אָוּן זָאָגְטְ אוּףְ אִים
עֲדוֹת:

„עַד הָאָטְ מִיטְ וּוֹאָסְ צַוְ אַרְוִוָתֶם אָוּףְ דָעַרְ וּוּלַטְ. נָאָרְ עַד אַיְן אָנְ
עַקְשָׁן – עַד וּוּילְ נִישְׁטָמָן...“

אָוּן דָעַרְ צְוִוִיטָעָרְ, דָעַרְ בְּלַאנְדָעָרְ אָוּן שְׁעַמְעוֹוְדִיקְ לְאַנְגָּעָרְ מַלְךְ ?
אַיְנוּמָאָלְ אַיְן אַתְהָעָרְ, צַוְ יְצָחָקְ-בָּעָרָן אִין וְאַלְדְ אָרִיָּין, מְגַלְגָלְ גַעֲזָאָרְן
אַפְרָעָמְדָעָרְ יְינְגָעָרָמָן. עַד אַיְן גַעֲוָעָן אַוְוּסְקִעָרְ אָוּן זְיִיעָרְ אַשְׁטִילְעָרְ.
עַד הָאָטְ גַעֲהָאָטְ אַדְעָרְשָׁלָאָגְן אַוִיסְעָן. אָפְשָׁרְ הָאָטְ אִים אַוְוּסְעָרְ סְגִישָׁת
אַיְן אַוְמְגָלִיקְ גַעֲטָרָפָן. אַיְן רַאַקְיָטָנָעְ הָאָטְ מַעַן גַעֲזָגָטְ, אָוּן עַד אַיְן
פְרִיעָרְ גַעֲוָעָן פְאַרְשִׁיקָטְ. גַעֲנָצָעְ צְוַויִי יָאָרְ אָיוּן עַד גַעֲוָעָן פְאַרְשִׁיקָטְ.
אַיְטְלָעָסְ פָוָן מַאָלְ, וּוֹאָסְ צַוְ יְצָחָקְ-בָּעָרָן אִין שְׁטוֹבְ וְזַעַעַן אַרְיִינְגְּגָעְפָאָקָטְ
מַעֲנְתָשָׁן פָוָן שְׁטָאָטְ, הָאָטְ מַעַן דָעַם יְינְגָנְמָאָן אָוּףְ גִיְעָרְ אַרְיִינְגְּגָעְפָאָקָטְ
צַוְ דָעַרְ יְצָחָקְ-בָּעָרְכָעָן אַיְן אַלְקָעָרְ אָוּן מַהָאָטְ פְאַדְמָאָטְ נָאָרְ אִים דַי
טִירָן. עַד הָאָטְ דָאַ אַפְגָעָלְעָבָטְ מַעַרְ וְוִי אַנְדָעָהָאָלְבָןְ יָאָרְ ; עַד הָאָטְ דָאַ
גַעֲהָאָטְ דָעַם קְלִיְינָעָם אַפְטִיקְ-מַאָגָזִיןְ, עַד אַיְן גַעֲוָעָן עַטְלְ קְאָדִיסְ חַתְןָ
אָוּן אַיְן גַעֲשְׁטָאָרָבָןְ.

אָוּן יְצָחָקְ-בָּעָרְ בְּלִיבְטְ שְׁטִילְ, בְּלִיְיבְטְ אַוְיךְ שְׁטָאָרְקְ שְׁטִילְ דַי
גַעֲנָצָעְ לְאַנְקָעְ לְעָבָןְ אִים, אָוּן פָוָן דָעַרְ לְוָסְטְ, וּוֹאָסְ אַרְוָםְ, הַוִּיבְטְ אָנְ
וְוִי אַרְוּמְצָוְרִיכְן אָוּן נָאָגְן דָעַרְ נָאָרְ-פְּסָחְדִּיקְעָרְ זְוּמְעָרְדִּיקְ-פְּרִישְׁעָרְ טָאָגְ
פָוָן מַלְכְ טְוִיטְ. סְגַעְדָעָנָקְטְ וְזִידְ, וְוִי אַיְן גָאָסְ פָאָרְ מַלְכְ שְׁטִיבְלְ וְזַעַעַן
דְעַמְאָלָטְ אַגְאָנָצְנָקְטְ בִּיְתָאָגְ גַעֲשְׁטָאָגָעָן דָעַרְ דְאַקְטָאָרְ גְרָאָבִיְ מִיטְ זִיןְ
שְׁוּעָגְעָרִיןְ בְּרָאָמְבָעָרִגְ, דָעַרְ בְּלַאֲלָעָבָסְ פָוָןְ גְרוֹיְסְ סְקָלָאָדְ פָוָןְ עָרְדְ.
מַאָשְׁנָיָעָסְ מִיטְ זִיןְ פְרָוִיְ, וּוֹאָסְ טְרָאָגְטְ פְעָנָסָעָ, חַנְקָעְ לְיוּבָרְ, עַטְלְ
קְאָדִיסְ, יְצָחָקְ-בָּעָרְ אָוּן נָאָרְ אַסְטְ אַנְדָעָרְ מַעֲנְתָשָׁןְ, אָוּן אַיְטְלָעָסְ מַאָלְ,
וּוֹאָסְ אַפְרָעָמְדָעְ פָוָרְ אַיְן אַנְגָעָקְומָעָן קִיְינָןְ רַאַקְיָטָנָעָ, הָאָטְ. וְזִיךְ אַפְגָעָ
שְׁטָעָלָטְ, אָוּן מַעֲנְתָשָׁןְ הָאָבָןְ זִיךְ דָעַרְפְּרָעָגָטְ, וְוָעָרְ אַיְןְ זָאָסְ גַעֲשְׁטָאָרָבָןְ.

„מַלְךְ, מַלְךְ פָוָןְ קְלִיְינָעָם אַפְטִיקְ-מַאָגָזִיןְ.“

נָאָרְ זִיךְ הָאָבָןְ נִישְׁטְ גַעֲוָוָסְטְ, וְוָעָרְ מַלְךְ אִיזְ, אָוּן נָאָכְדָעָםְ הָאָטְ
מַעַן זִיךְ שְׁוִיןְ דָאָרְטָןְ אַוְיָפְנְ בִּיתְ-עוֹלָםְ גַעֲזָמְפָעָרָטְ מִיטְ חְבָרָהְ-קְדִישָׁאְ
צְוִילְיָבְןְ אָרָטְ, יְנָגָעְ מַעֲנְתָשָׁןְ הָאָבָןְ קָעָגְןְ אַחַלְבָעְ שְׁעהְ גַעֲשְׁעָנָהְטְ פָוָןְ

דער זוית אותל אויטן קול. נאָר די אַלטַע האָבן זיך סוף-פֿ-סוף דער-
שלאָגן וויידס, וויל אַויף מלכּס טויט איז געווען אַחְשֶׁד, אַ גַּרְוִיסַעַר
חַשְׁד... מְלֹכַן האָט מען געַגְיגַט אַין עַק בֵּית-עוֹלָם, בַּיִת קָאָרְשָׁנוּבִים
לְעַפּוֹן דַּעַם בערְיוֹשִׁינְגְּעַצְּעַר אַפְּטִיכְּקָעַרְטָס קְלַעֲנָרְעַן בְּרוֹדְעַר, דַּעַם דַּאָקְטָאָר -
לְעַפּוֹן נָאָך גָּאָר אַיְנָגָן בְּחוֹר אַ דַּאָקְטָאָר, ווֹאָס פּוֹן צוֹ פְּלִיסְיקָן לְעַפּוֹן
הָאָט עַר בָּאָקְוּמָעַן אַ לְוָגְגֶנְפְּעַלְעַר אָוֹן האָט זיך אוּסְגָּעַחְיִילַט מִיטַּקָּאָר.
בָּאָל... אַוִיף זַיְן מְצָבָה אַין געווען אוּסְגָּעַרְצִיט מִיט גַּאַלְדְּגַעַן רַוִּישָׁע
ווערטער :

“אַ קְרָבָן פּוֹן לִיבְעַ צוֹ הַיְלִיקָעַר ווַיְנַשְּׁאָפְּט”.

III

אוֹן די מִידְלַעַן קָעָרַן זיך נָאָכְדָּעָם אָוֹם צְרוּקָאַהִים, גַּעַדְעַנְקָעַן
זַיְן שָׂוִין מַן-הַסְּטוּם יַעֲדַעַרְעַ פָּאָר זַיְן, אוֹן אַיְצַט בָּאַשְׁיִצְתָּאָר זיך מַלְכָס קָבָר
אָוְנְטָעָרַן שָׂאָטָן פּוֹן אַט דָּעַר דַּאָקְטָאָרְשָׁעַר גַּעַהְיִילְקָעַר מְצָבָה, זַיְן
שְׂוִוְיִגְּן אָוֹן קְוִיקָן נִשְׁתָּאִינְגָן צוֹ דָעַר צְוּוּיְטָעַר.

אָרוֹם אַיְזָן שְׁטִילַי, אָוֹן די שָׁאָטָנס פּוֹן די בְּוַיְמָעַר פָּאָלַן שְׂוִין מִמְּשָׁ
טוֹנְקָעַלְעַ אָוֹן פִּילְ גַּרְעַסְעַר, ווֹי די שָׁאָטָנס פּוֹן האַלְבָּן טָאָג, די מִידְלַעַן
דרָאָפּוֹן זַיְן אַרְוִיף אַוִיף אַן אַנְגָּעַשְׁפָּאַלְעַטְעַנוּם רָאָיו אָוֹן זַיְן זַיְן זַיְן אַרוֹוִיס
פּוֹנוֹם ווֹאָלֶד נִשְׁתָּאִינְגָן בְּרִיטִין פָּאַרְשָׁטוּיְבָּטָן שְׁלִיאָן, נָאָר מִיטָּן שְׁמָאָלַן
שְׁטַעַגְעַלְעַ, ווֹאָס אַיְזָן בְּאַלְיִיבַט, ווֹי אַ פְּאַרְקִירְצָעַר זְוֻמְּרַדְיִקְעַר ווּעַן,
בָּאַהְלָלָן אִינְמָט הַיְפָשָׁן ווְאַקְסְּנְדִּיקָן גְּרָאָוּ פּוֹן גְּרִינְגָן, באַאַרְבְּעַטָּע פְּעַלְדָּרָ.

אַט לְאָזֶט זַיְן דְּאָס שְׁטַעַגְעַלְעַ אַרְאָפַט אַין אַ גְּרִינְגָּעַם טָאָג, ווֹזַן אַיְנְגַּזְעַמְעַר
קוֹאָלַ, אַ ברְוּנוּם רֹות תְּמִיד מִיט אַ הַיְלִיקָעַר פְּשָׁרָעַר רַוִּיקִיָּט : בֵּי אַט
דַּעַם קוֹוָאָלַ אַיְזָן תְּמִיד שְׁבַת, אַט הַיְיִבְשָׁת זַיְן דְּאָס שְׁטַעַגְעַלְעַ אַרְוִיף אַוִיף
אַ קְּיִינְגָּעַם בָּאַרְגָּג אָוֹן מִיטְאָמָּאָלַ, ווֹי אַ שְׁמָאָלַע לְאַנְגָּעַ האַנְטָן, טוֹט זַיְן עַס
אַ שְׁטְרָעַק אָוִיס צוֹ יַעֲנָעַם לְיִנְקָן עַק רַאֲקִיטָנָעַ, ווֹאָס מִיט די צָוּוֵי
קָלוֹוִיסְטָעַר-שְׁפִיצָן אָוֹן מִיט דָעַר שְׁוֹלַ-אַרְמוֹלְקָעַ אַיְנְמָלָן - פּוֹן דָּאָרָטָן
פִּילְטָס זַיְן שְׂוִין אַחְתָּר דָעַר גַּאַנְצָעַ מִידְקִיָּט מִיטָּן סּוֹפַט לְאַנְגָּן ווּנְיִקְנָן
טָאָג. פּוֹן די פִּילְ אַנְגָּעוֹוֹאַרְפָּעַנְעַט שְׁעַרְעַפְּעַנְעַט דַּעַכְעַר פִּילְטָס זַיְן אַחְתָּר
אַט די מִידְקִיָּט, אָוֹן פּוֹן אַט דָעַר לְעַצְטָעַר זָוָן, ווֹאָס אַוִיף זַיְן אָוֹן אַוִיף

ז'יער ע קוימען. ס'קַלְינְגֶט דָאָרְט אָן אִינְצִיקָּעָר מִיטְעַלְעָר קְלוֹיסְטָעָר גַּלְאָק. מִיטְמִידָע אַפְגָּעָרִיטָעָנָע קְלָאָנְגָּעָן בָּאֲגָלִיָּת עָרְפָוָן דָאָרְטָן אָרוֹיסָדָע טָאג, אָוָן דֵי קְלָאָנְגָּעָן קוּמָעָן אַהֲרָר פָאָרְדָאָנְגָּהָטָע, אַפְגָּעָשׂוֹאָכָּטָע אָוָן דָעַרְצִילְעָן דָאָ דָעָם טָאגָס שְׁבָחִים :

„גַעְוָעָן אֲשִׁינְגָּר טָאג, אֲרִינְגָּר טָאג.“

עַטְלָ קָאָדִיס דִי קּוֹרְסִיסְטִין הָאָט נָאָר אַלְעָז אָן אַוְיְזָעָן פָוָן אֲפָרוֹי, וְאָס טִיף אַיְזָן זִיךְ פִּילְטָז זִי מִיטְאַלְעָחוּשִׁים, וְוי דָאָס לְעַבְנָן טָוט אִיר אֲוִיפָּצְוָלהָכְבָּעִיס. זִי קָאָן דָעַרְצָו מִטְגָּרְנוּשִׁת נִישְׁתָּהָעָלְפָן, שְׁוּוֹיְגִיט זִי, אָוָן חַנְקָע לִיְוָבָעָר קָאָן זִיךְ שְׁוִין מַעַר נִישְׁתָּהָעָלְטָן אָוָן וּוְילָן, צִי ס'אַיְזָ אַמְתָה אַט דָאָס, וְאָס מְהָאָט אִיר גַעְזָגָט בַּי עַזְרָיאָל פּוֹיזְנְגָר אַיְזָן דָעָר גְּרוּוּסְטָר פָלְבּוֹדְקְלִיִּים. דָאָרְטָן הָאָט מַעַן אִיר דָעַרְצִילִיט : יְצָחָקְ-בָּעָר הָאָט אָנוּמְפָלְטָן גַעְקִוִיפָט אַיְזָן וּוְאָלָד אַרְיִין אֲקָעְסְטָלְלָטְשָׁוּעָ-קָעָט, הָאָט עַר גַעְזָגָט, אָז עַר הָאָט גַעְהָאָט אֲפָרוֹי — אַיְנְגִיכָן דָאָרָף אַהֲרָר אַרְאָפְקָוּמָעָן מַלְכָס חָבָר — חִימִ-מְשָׁה.

„ס'אַיְזָ אַמְתָה? פְּרָעָגָט זִי בַּי עַטְלָעָן, עַר דָאָרָף טָאָקָע אַהֲרָר אַרְאָפְקָוּמָעָן, חִימִ-מְשָׁה?“

„ס'אַיְזָ אַמְתָה, עַנְטְּפָעָרְטָעָטְלָעָן.“

אוֹן וּוְיָדָעָר טְרָאָכָט זִי וּוְעָגָן עַפְעָס, עַטְלָ קָאָדִיס, קוּקָט אֲוִיפָּצָעָן אָרוֹיסָדָע אֲוֹן שְׁוּוֹיְגָט.

נָאָר אָט פָאָרְשָׁפְרִיטָן זִיךְ אִינְמָאָל קְלָאָנְגָּעָן, אָז עַר אַיְזָ שְׁוִין אַהֲרָר אַרְאָפְגָּעָקָוּמָעָן, מַלְכָס חָבָר חִימִ-מְשָׁה. אַיְזָן אֲפָשָׁוֹתָן וּוְאֲכָעָדִיקָן פָאָנְגָּאָכָט פָאָרְשָׁפְרִיט זִיךְ אַט דָאָס נִיסָס אָוָן בָּלָאָנְשָׁעָטָר אַרְוָם אַיְבָעָר דָעָר שְׁטָאָט צְזָאָמָעָן מִיטָן מִידָן גַלְעָקָעָר-קְלָאָגָן פָוָן צְרוּרִיְגָעָקָוּמָעָן אָוָן אַוִיסְגָּעְלִיְידִיקָעָט וּוְאַקְזָאָל-בָעָלְ-עֲגָלָהָשָׁע פָאָעָטָאָנָעָס. עַמְעַצָּעָר אַיְזָ שְׁוִין אֲפִילָו גַעְפָּאָרָן מִיטָס פָוָן וּוְאַקְזָאָל אֲוִיפָּצָעָן פָאָעָטָאָן אָוָן דָעַרְצִילְעָט נָאָכְדָעָם בַּי זִיךְ אַיְנְדָעָהִים בְשֻׁעָת טִיְ-טְרִינְקָעָן : „עַר אַיְזָ פָאָרְפָּאָרָן גַלְיִיךְ צָו יְצָחָקְ-בָּעָר דָעָם וּוְאָלָד-קָאָסִיר, חִימִ-מְשָׁה.“

דָאָס דָעַרְצִילְעָט פִישְׁלָ רִיכְטָמָאָן, וְאָס אַיְזָ אַמְאָל אַיְזָ אַגְּוָעָן אָנָעָקָסְטָרָעָן, אָוָן אַיְצָט וּוְיָינְטָר עַר אַיְן טָאָל אֲוִיפָּצָעָן שְׁטָאָט אָוָן

האנדרט, ווי דער שוער זייןער, מיט זעך. ער האָלט בֵּי זיך אַ קינד
אויף די הענט אוֹן דערצ'ילט, אוֹן חײַס-משה אַיז געבליבּן ער זעלביַן
קער פְּרִיאַלְעַכְעַר, ווֹאָס אַמְּאָס. אַים, פִּישְׁלָעַן, באָקוּקֶט ער אַזְוִי פְּרִיאַלְעַן
פֿון צָלָע זַיְתָן, בעשְׂתָּע ער זעצעַט זיך אַרְיָף מְטַ אַים פֿוּסָם ווֹאַקְזָאָלֶן
אויף איין פְּאַעַטְאָן, אוֹן פְּרַעַגְטָן בֵּי אַים :
„איַן ווֹאָס-זַשְׁעַן זַאֲגָסְטוּן, פִּישְׁלָעַן? דֵּי בָּאָרֶד, זַאֲגָסְטוּן, ווֹאַקְסְּטוּן,
אוֹן דֵּי צְרוֹת — אוֹיך. אַבְּעָר פְּוֹנוֹאַנְעַן ווַיְיסְטוּן, חַיְּמַס-מְשָׁה? כַּהְאָבָּד דָעַן
גַּעַזְאָגַט?“

דערנָאָך שוויגַן זַיִן אַבְּסָל, אוֹן חַיְּמַס-מְשָׁה פְּרַעַגְטָן ווַיְידַעַר :
„זַאֲגָמֵיר נָאָר, פִּישְׁלָעַן, פֿון ווֹאָס אַיז דָאָס מְלָךְ פְּלוֹזִים
גַּעַשְׁטָאַרְבָּן?“
„פֿון ווֹאָס זָאָל ער שְׁטָאַרְבָּן?“ עַנְטַפְּעָרֶט פִּישְׁלָעַן : „פֿון ווֹאָס
שְׁטָאַרְבָּן דָעַן אַלְעַ מְעַנְטָשָׁן?“
„אָזְוִי?“ ווֹונְדַעַרְתָּ זַיך חַיְּמַס-מְשָׁה אוֹן קוּקֶט אוֹיך פִּישְׁלָעַן מִיט
חַשְׁד. „פֿון דָעַם, זַאֲגָסְטוּן, ווֹאָס סַע שְׁטָאַרְבָּן אַלְעַ מְעַנְטָשָׁן? אוֹן מַעַר פֿון
גַּאֲרַנְיִשְׁטָן... אָ?“

אַ צְוִיְּתָן הָאָט אַין ווֹאַלְדָּ פְּאַרְכָּאָפְּטָן ער בִּיטָּאַגְּנַעְדִּיקָּעַר גָּאָס.
דָעַגְן, אוֹן אַזְוִי ער גִּיטָּ נְאַכְדָּעַם דָוְרָךְ פְּאַרְבִּי יְצָחַק-בָּעָר דָעַם ווֹאַלְדָּ
קָאַסְיָרָס שְׁטִיבָּלָן, שְׁטָעַלְתָּ ער זַיך אָפְּ אַזְוִי הָעָרָת : יְצָחַק-בָּעָר הַיצְטָ
זַיך דָּאַרְטָן אוֹן טֻעַנְתָּ, אַזְוֹמְכָן הָאָט דָא אַין שְׁטָאַט קִינְגָּעָר, ווי
סְגַעַהָעָר צַו זַיִן, נִישְׁט גַּעַקְאָנְטָן.

„וֹאָס ווֹעַט מַעַן אַים דָעַרְצִיְּלָן מַעַשְ׀יוֹת? שְׁרִיְּתָן ער? אַפְּלִיְּוּ דֵי
צְוַיְּדָרִיְּיָ מִידְלָעָן, ווֹאָס הָאָבָן זַיך אַרְוּם אַים גַּעַדְרִיְּתָן, הָאָבָן אַים
אוֹיך נִישְׁט גַּעַקְאָנְטָן.“

אוֹן חַיְּמַס-מְשָׁה הָאָט דָאַרְטָן דָעַרְפָּוּן ווַיְלַד הַנְּהָאָה אוֹן לְאַכְתָּ גָוָת.
מוֹטִיק אַוִּיס דָעַם בְּרוֹגָזָן יְצָחַק-בָּעָרָן.
„נוּ, גּוֹט אָזְוִי, גּוֹט אָזְוִי“, זַאֲגַט ער יְצָחַק-בָּעָר : „וֹאָס-זַשְׁעַן דָעַן
הָאָט גַּעַוְאַלְטָן ער, יְצָחַק-בָּעָר?“
אין יְעַנְעָם זַעַלְבָּן אַוְונָט הָאָט זַיך שְׁוִין ווַיְידַעַר שְׁפַעְתָּעָר ווּי

אלעמאָל געלויכטן אינט פענצעטער פון עטל קאַדיסעס צימער, וואָס גיט אַרוּס צום הינטערשטן ברײַטן זייט-געסֶל. אַרום צוועַף אַזְיַגָּעַר בִּינְאַכְּת שְׁתִּיעַן דָּאָרטָן דַּי הַיְּזָעָר אֹוִיסְגַּעַלְאַשְׁעַנָּע אָוּן פָּאָרְגָּעַסְעַנָּע — זַיְּ דְּרִימְלָעַן צְזִיאָמָעַן מִיט זַיְּעַרְעַ שְׁלָאָפְּנִידְקָע בָּאַלְעַבָּאַטִּים, אָוּן נָאָר אַין תְּלִמְדָּה-תוֹרָה אָרֵין קָעָרָט זַיְּ דָּאָרטָן אַרום פָּרְעַגְּעָרָן דָּעָר פָּאָרְוָאָלְטָעָר, אַט דָּעָר, וואָס כּוֹה פּוֹיְזָנָעָר הָאָט זַיְּ אַים פָּוּן זַכְּצָנָן יָאָר אָן אַיְּפָן הַאָלָן גַּעֲוָאָרְפָּן, אָוּן אַיְּצָט הָאָט זַיְּ זַיְּ מִיט אַים אֹוִיסְגַּעַה-עָרָט צַו בָּאָגְעַגְעַנָּע אָוּן וּוּעָרָט אַיְּנִיגְּכָן אַפְּלָה פָּאָרָן יוֹנָגָן בְּעַרְיוֹזְשִׁינְעַצְּר דָּעַסְלָעָר — פָּאָר דָּעַסְלָעָרָן פּוֹנָם נִיעָם גְּרוּסִין בְּעַרְיוֹן זַשְּׁינְעַצְּר בְּרָאָוּרָה. אַגְּנָצָן אָוּונָט אַיְּזָעָר גַּעֲוָעָסָן בְּיַי דַּי בְּרָאָמְבָּעָרָגָס אַין הוּא אָט נְשֻׁוּצָּחָט פָּוּן צְפִּילְ טִיְּ-טְרִינְקָעָן אָוּן פָּוּן דַּי פְּילְ גַּעֲלָגְעָנָע עַזְוְתְּדִיקָּע גַּעֲדָאָנָקָעָן, וואָס עָרָהָט אַרְוִיסְגָּעָן-זָאָגָט. צָר הָאָט גַּעַשְׂתִּיל אַלְדָּעָס בְּיַי אַוְּפָּחָה פּוֹיְזָנָעָר אָן אַוְּפָּחָה אַיר טָאָטָן, אָוּן אַלְעָעָר אַרום אַים הַאָבָּן דָּאָרטָן נִישְׁתְּגַעַת קִיְּין זַיְּטָן אָוּן הַאָבָּן אַיְּנִיגְּעַפְּוֹנָעָן, אָז עָרָהָט אַיְּזָעָר אַלְעָעָר פָּאָרְשְׁלָעַטְפָּעָץ קְרָעָנָק:

עָרָהָט עָרָהָט אַוְּפָּחָה פּוֹיְזָנָעָר אָוּנָה אַוְּפָּחָה אַיר טָאָטָן, אִיז

עָרָהָט מְרָמָשָׁא, גַּעֲנִי אַט דָּעָר פָּרְעַגְּעָר".

מִהָּאָט אַים גַּעַבְעָטָן: «אָנוּ, פָּרְעַגְּעָר, דָּעַרְצִילְט נָאָךְ צְפָעָס». אַיְּצָט קָעָרָט עָרָהָט זַיְּ אָוּן צַו זַיְּ אַהֲרִים אָוּן אַיְּן צְוָרִידָן. הַיְּיָוָט הָאָט עָרָהָט גַּעַבְעָטָן. נָאָר בְּשַׁעַת עָרָהָט גִּיט דָּרָךְ דָּאָס הַיְּנָטָר. שְׁטָע זַיְּט-גַּעַסֶּל אָוּן דָּעַרְעַט דָּאָרטָן עַטְל קָאַדִּיסָּעָס בָּאַלְוִיכָּטָן פָּעַנְצָטָר, בְּלִיבְּטָע עָרָהָט אַוְּיִילָּע שְׁתִּיְּין אָוּן טָוָט אַדְרִיךְ דַּי פָּעַנְסָעָע צַו דָּעָר נָאָז מִיט אַזְּאָא מִינָּעָ, גַּלְיָיךְ פָּוּן יְעָדָן דְרִיךְ, וואָס עָרָהָט פּוֹנָאָוִיבָּן מִיט דַּי מִיטְלָסָטָע דְרִיךְ פְּינְגָעָר, וּוּעָרָט וּיְיָ גַּעַבְעָרָן אַיְּנוּיִינִיק אַיְּן פְּלִינְקָן עַזְוְתְּדִיקָּן - מָוח אַטְפָּעָר אָוּן שְׁפָאָגָל-גַּיְעָר שְׁפִּיצָּל. גַּעַדְאָנָק.

«עַטְלְ קָאַדִּיס...» טְרָאָכָט עָרָהָט.

אָוּן אַים וּוּלְטָזַיְּ שְׁוִין מַעַרְנָה נִשְׁתְּגַעַת גִּינְעָן אַהֲרִים שְׁלָאָפָּן. וּוּעָן כָּר בָּאָגְעַגְעַת דָּא אַרְעָכָטָן מַעֲנָשָׁנָה, וואָלָט עָרָהָט אַים גַּעַזְוּוֹיָזָן אַוְּפָּחָה אַט דָּעָם בָּאַלְוִיכְטָנָה פָּעַנְצָטָר.

«עַטְלְ קָאַדִּיס, וּוּלְטָזַיְּ עָרָהָט אַים גַּעַזְאָגָט, וּוּעָן זַיְּ וְיִילְּ, אָז קִינְגָּר

וְאֵלֶּن נִשְׁתַּחֲוָה וְוִיסְטַן וְוַעֲגַן אִירַע לְיִידֵן אֹונַן וְוַעֲגַן אִירַע שְׂאַפְּלָאָזַע נַעֲכַט,
וְאֵלֶּט זִי אוֹיפּ בִּינְאָכַט בְּאַדְאָרֶפֶט אוֹיסְלָעַשְׁן דַעַם לְאַמְפּ בֵּי זִיךְ אַיִן
צִימְפּרַן.

נַאֲר רַאֲקִיטַנְעַ רַוְטַן, אֹונַן קִיְּין רַעֲכַטַּן מַעֲנַטַּשְׁן בְּאַגְּנָגְנַטְן מַעַן שְׁוַיַּן
נִישְׁתַּחֲוָה, שְׁטִיטַט עַד נַאֲךְ אַגְּוִילָע אַיְינְגַּעַר אַלְיִידַן דָא אַקְעַגְּן עַטְלַ
קָאַדְיסַעַס בְּאַלְוִיכְטַעַנְעַטְמַעְרַ, דְּרִיקַט שְׁמִיכְלָדִיקְטַן דַי פְּעַנְסַנְעַ צַו
דַעַר נַאֲוַן אֹונַן זַעַט:
עַטְלַ דְּרִיקַט נַאֲךְ אַבְּיִסְלַ מַעַר דַעַם לְאַמְפּ אַרְוִיס — זִי נַעַטַּמְתַּ צַו
דַעַם לְאַמְפּ פּוֹנֵם טִישַׁל אֹונַן טַרְאַגְּט אִים צַו נַאֲךְ אַבְּיִסְלַ נַעַטְמַעְרַ צַו
פְּעַנְצַטְמַעְרַ.

IV

מַלְכַּס חַבָּר, חַיִּים־מְשַׁהַן, אַיְזַן נַאֲךְ אַיִנְמַטְן פּוֹן זִיַּן קוּמָעַן
אוֹיסְגַּוְעַמְעַן זַעַן זִיךְ מִיטַּ אַיְינְגַּעַר רַאֲקִיטַנְעַר אַיְנוֹווֹינְגַּעַר. אַיְנְמִיטַן
הַיְּסַן הַעַלְן טָאגַ, וְעַן דַעַר בְּעַלְ-עַגְּלָה, וְאָס הַאָט אִים גַּעֲפִירַט דָוְרַ
דַעַר שְׁטָאַטְן פּוֹן וְאֵקְזָאָלַ, הַאָט זִיךְ אַפְּגַעַשְׁטַעַלְטַ אַיְנְגַעַבְּרַאָכְעַנְעַטְמַעְרַ
הַאָלָבְ-קִילְלָעַכְיִקְוַן מַאֲרַקְ, כְּדַי אַרְאַפְּצַוְהַאָטַן דַעַם צְוִיְּיִטְן פְּאַרְשַׁוְן אַיִם
אַרְיִינְצַוְרַאְגַן דַי זַאֲכַן אַיִן שְׁטוּבַ, הַאָבָן דַעַם פְּאַעַטְאַן שְׁעַמְפּוֹדוֹדַ
אַרְוּמְגַעְרִינְגְּלַט אַמְעַטְשַׁן אַכְסַט יְוָגַעַ רַאֲקִיטַנְעַרְ קְרֻעְמַעְרַ, פּוֹן דַי, וְאָס
הַאָבָן דָא אַמְאָלַ אַיְנְאַיְנְעַטְמַעְרַ אִים, חַיִּים־מְשַׁהַן, אַיְן אַיִן חַדְרַ
גַּעַלְעַרְעַטְוַן. וְוַיְבָאַלְדַּ דַעַר פְּאַעַטְאַן הַאָט זִיךְ מִיטַּ אִים אַפְּגַעַשְׁטַעַלְטַ
פּוֹנְקַט אַקְעַגְּן זַיְעַרְעַ קִילְיִטְן, הַאָט שְׁוַיַּן נִשְׁתַּחַטְמַעְרַ, זִיךְ זַאֲלַן
בְּלִיְיַבְּן פּוֹנְדַעַרְוּיְיִתְנוֹן אֹונַן נִשְׁתַּחַטְמַעְרַ אִים בְּאַגְּרִיסְן, חַיִּים־מְשַׁהַן —
אַגְּלַ-בְּעַרְדְּלַדְיִקְעַר יְוָגַעַרְמַאְן אַיִן אַגְּרוֹיְיַעַגְּרַרְ דָעַקְלַ, וְאָס הַאָט אִים
אַבְּיִסְלַ גַּעַהְוִיקְעַרְטַ אַיִן דַי בְּרִיטַע אַקְסַלְעַן אֹונַן אַיִן דַי פְּלִיצְעַט —
הַאָט גַּעַמּוֹט אַרְאַפְּקַרְיִכְן פּוֹן פְּאַעַטְאַן אֹונַן אַפְּגַעַמְעַן בֵּי זִיךְ דַעַם
שְׁלוֹמַ-עַלְיכַם. בֵּי אִים אַוְיַפְן בְּלַאֲטַן גַּזְוִיכְטַהְן הַאָבָן דַעַרְבִּי גַּעַשְׁמִיכְלַטְ
נִשְׁתַּחַטְמַעְרַ, וּוי דַי צְוִיְּיַ טַוְנְקַעְלַע בְּלִיְיַשְׁטַעְשַׁנְדִּיקְטַ פְּאַרְוּזְוֹנְדְּרַטְעַ אַוְיַגְּן.
דַי יְוָגַעַ קְרֻעְמַעְרַ הַאָט עַר פְּמַעַט אַלְעַ דַעַרְקַעְנַט אֹונַן אִיטְלַעְכַּן אַנְגַּעַ.
רוֹפֵן בֵּי זִיַּן אַמְאָלִיקַן חַדְרַ-נַאֲמַעַן. אַלְעַ זַעַנְעַן זִיךְ גַּעַוּזְן טַאַטְעַס

פון קינדער, באזאקסענע און שוער-באזונגעלעכע. בי אינעם האט חיים-משה שמיילדיק איבערגעמאַסטען די באָרד און אַים באָוויזן, אָז זי האָט צוּי טפחים מיט אַשטייק. אַ צוּוֹיטער האָט נאָך אַלְז, ווי אַמְּאָל, געהאָט אַ היפַּשֵּׁן רְוִיטָן פְּלִיאָם אוּפֶן שְׂטַעַר אָנוּ אַרְאָפֶן נִידְעִיקָּר פָּוּן לִינְקָן אוּגָן: ער אַיְן שְׁוִין אַיְצָת גְּבוּזָן אַקָּב. בשעת די אַיבָּערִיךְעַז זְעַבָּן גַּעֲשְׁתָּאָקָעַן אַרוּם חִימָדְשָׁהָן מיט נָאָרִישׁ-שְׁמִיכְלִידִיקָּעַ פְּנִימָעַר אָנוּ הָאָבָּן נִישְׁתַּחַתְּוּ וּוָאָס צוּ רְעַדָּן, האָט זִי דָּעַר רְוִיטָן-פְּלִיאָמִיקָּר פְּלוֹזִים באָדָעַט מיט אַ גַּעֲדִיכְטָן-רַעֲמַז-זְוּדִיקָּר פָּאָרָב אָנוּ האָט אוּיךְ אַזְוִי פְּלוֹזִים אַנְגָּעוּהוּבָן רְעַדָּן צוּ חִימָדְשָׁהָן אוּפַּיךְ "דוֹ", פָּוּנְקָט ווי אַמְּאָל, בשעת זַיְהָאָבָּן גַּעֲלָרָגָט אַיְן אַיְן חָדָר:

"בְּהָאָבָּן גַּעֲהָעָרְטָן זָאגָן: שְׁרִיבְּסָטָן שְׁוִין נָאָר בִּיכְלָעָן פָּוּן מָאָטָע.

מָאָטִיקָּע, הָאָבָּן אַיְךְ גַּעֲהָעָרְטָן זָאגָן..."

"זָאָס?" חִימָדְשָׁהָן האָט זִי מִתְּאָמָּאָל אָנוּ מִיט וּוּנְדָעָר צוּ אַיְם אָוְמְגָעְקוּטָן: "יְאָ, בִּיכְלָעָן פָּוּן מָאָטִיקָּטִיקָּעַ".

אוּן בִּידָעַ, ער מִיטָּן רְוִיטָן-פְּלִיאָמִיקָן יְוָנְגָנְמָאָן, הָאָבָּן זִי אַזְוִי אַ וּוּיְלָעַ גַּעֲקוּטָן אַיְן די אַוְיָגָן אָנוּ הָאָבָּן גַּוְטוּמָטִיקָן גַּעֲלָאָכָט אַיְינְגָעָר דָּעַם צְוּוּיָּתָן אַיְן פָּנִים אַרְיָן.

— בִּיכְלָעָן פָּוּן מָאָטִיקָּטִיקָּעַ...

"נִינִי, וּוְאָרָט צָו, האָט חִימָדְשָׁהָן גַּעֲזָאנָט, אַרְיָינְגּוּצְאַנדִיק זִי אַיְן פָּאָעָטָאָן: זָאָלָן זַיְהָ אַזְוִי נִישְׁתַּחַת אַוְיסְלָאָקָן די בִּיכְלָעָן פָּוּן מָאָטָע.

מָאָטִיקָּע — סְאָיָן אַ שְׁכְּלִידִיקָּע זָאָל.

דָּעַר פָּאָעָטָאָן האָט שְׁוִין אַנְגָּעוּהוּבָן אַפְּפָאָרָן, האָט ער זִי גַּפְּמוֹזָת אַפְּיָסָל אַ בְּיִגְתָּאָן צוּ די, וּוָאָס בְּלִיְיָן, אָנוּ העכָּרָן זַיְן קוּוֹ:

"אָט, לְמַשְׁלָ, ווי אַ דְּאָמִינְעַ..."

נָאָר בשעת ער האָט זִי אַזְוִי אַרְוָנְטָעָרְגָּעְבָּוִיגָן אוּפַּיךְ צְוִירִיךְ, האָט ער פְּלוֹזִים דָּעַרְזָעַן אַונְטָעָר זִי דָּאָט שְׁיַינְעַ שְׁלָאָנְקָן-וּוּקְסִיקָּעַ מִידָּלָ, וּוָאָס שְׁטִיטִית שְׁוִין אַ הִיפַּשֵּׁץ וּוּיְלָעַ אוּפֶן גַּעֲשְׁנִיצְטָן גַּאנִיק פָּוּן אַיְרָפְּטָעָרָס הָוִיָּן. ער האָט זִי בָּאָגָעָנָט מִיט אִירָעַ הִיפַּשֵּׁץ כְּמַעַט בּוּלְטָעַ אַוְיָגָן אָנוּ האָט אַיְן צְעַטְּרָאָגְּנָקִיָּת גַּעֲמָאָכָט אַזְוִי באָזְוּגָנָג,

גֶּיִיךְ עַר הָאָט עַפְעַס פָּרְגֻּעַס מֵיט זַיְךְ מִתְנַעֲמָן — דָּאָס אַיְזְגַּעַן
אַמְּדָנָע, צַעֲטָרָא גַּעַנָּע, אַפְגַּעַרְיסַעַנָּע אֹן גַּעַשׂוֹוִינַע בָּאוּזָנוּגָנוּ. דַעַם
מִידָּלָס בְּלַיְקָאִיז אַיְזְגַּעַן אַקְלוֹג-פָּאָרוֹוְונְדָעַטָּע, אַהֲלָב-שְׁמִיכְלְדִיקָעַר
אוֹן אַבְּיִסְלָאַן צַוְּתָדִיקָעַר.

„וּוְעַר אַיְזְגַּעַן?“ הָאָט עַר בִּים בְּעַלְלָעַגְלָה אַפְרָעַג גַּעַטָּאַן.

אוֹן בְּשַׁעַת עַר הָאָט נַאֲךְ אַלְעַז גַּעַפְילַט יַעֲדַע מִינְדָּסְטָע בָּאוּזָנוּגָנוּ
פָּוּנָם מִידָּלָס מִיוֹחְסְדִיקָע פְּלִיבָּאָרָע פְּלִיעִיצָע, אוֹן אַפְיִילָא פָּוּן אִירָע
שְׁטָאָרָק הַוִּיכָע שְׁוֹן-קָאָרָקָע, אַוְיָף וּוְעַלְכָע אִיר גַּלְיִיכָע פִּינְגָר אַיְזְ
גַּעַשׂתָּאָנָעָן אַבְּיִסְלָאַן גַּעַנְגָבוּגָנוּן, וּוּי אַוְיָף שְׁטָאָלָצָן, אַיְזְגַּעַן דַעַר בְּעַלְלָ
עַגְלָה גַּעַזְעַטָּן צַו אִים הַאֲלָב אַוְיִסְגְּדִירִיט, נִישְׁתָּגַעַן גַּעַוּזָסְטָמָן, צַי עַד
טַרְעַפְטָמָן מֵיט דַעַר פָּאָכְעַנְדִיקָעָר בִּיטְשָׁה אַיְנָה דִי לַיְפָנְדִיקָע פָּעָרָד, אוֹן
הָאָט גַּעַנְטַפְעַרְט, אוֹן דָּאָס אַיְזְגַּעַן חֹוה פּוֹיְנָעָר, דָּאָס שְׁעַנְסְטָע מִידָּלָס אַיְזְ
רָאָקִיטָנָע, אוֹן זַי הָאָט שַׁוִּין אַמְּאָלָלְיָב גַּעַהְאָט פְּרָעָגָעָרָן, דַעַם פָּאָרוּוֹאָלָן.
טַעַר פָּוּן תַּלְמֹוד-תָּהָרָה, אוֹן אַז אַיְצָט וּוּוּרְטָזָן זַי אַיְנְגִיכָן אַפְּלָה פָּאָר
דַעַסְלָעָרָן :

„פָּאָרָן יְוָגָגָן דַעַסְלָעָרָן פָּוּן בְּעַרְיוֹשִׁינְעָן.“

„פָּאָר דַעַסְלָעָר?“

חַיִּים-מְשָׁה הָאָט נִישְׁתָּגַעַן גַּעַוּזָסְטָמָן, וּוּרְטָזָן דַעַסְלָעָר אַיְזְ
גַּעַקְוּמָן אַיְזְגַּעַן וּוְאָלָד אַרְיִין, הָאָט עַר דַעַסְלָעָר אַיְזְ
אַיְנְדָרְוִיסָן בִּים שְׁטִיבָל אַוְן הָאָט גַּלְיִיךְ אַן דַעַם פָּאָרְגָּעָסָן. מִהָּאָט
דָּאָרָטָן אַגְּנָנָצָן אָוּוֹנָט גַּעַרְעַטְדָט וּוּגָגָן מַלְכָס זַיְנָן אַיְזְרָאָקִיטָנָע, אוֹן
יְצָחָק-בָּעָר הָאָט זַיְנָן גַּבְּבִּיאָזְעָרָט ; עַר הָאָט גַּעַטְנָהָט, אַז מַלְכָן הָאָט
דָּאַיְן רָאָקִיטָנָע קִינְגָרָן נִישְׁתָּגַעַן. חַיִּים-מְשָׁה הָאָט גַּעַלְאָכָט :
יְצָחָק-בָּעָר אַיְזְגַּעַן גַּעַוּזָנוּן אַסְק בִּיְזָעָר.

„אַיְיָא, בִּיְזָעָר?“ הָאָט עַר פְּרִילְעַמָּע גַּעַפְרָעַגְט בִּיְיָ דַעַר
יִדְעָנָע.

אַקָּרְשָׁת שְׁפָעַט נַאֲךְ אַהֲלָבָר נַאֲכָט, וּוּעַן יְצָחָק-בָּעָר הָאָט.
אַיְם אַרְיִינְגָּעָפִירָט שְׁלָאָפָן אַיְן דַעַר צַוְּיִיטָעָר צַוְּגָנְרִיְיטָעָר הַאֲלָב פָּוּן
שְׁטִיבָל, אַיְזְגַּעַן חַיִּים-מְשָׁה גַּעַוּזָר גַּעַוּזָרָן, אַז דַעַסְלָעָר אַיְזְגַּעַן אַיְזְגַּעַן.
גַּעַר, אַפְרָעַמְדָעָר. עַר הָאָט אַחַלְקָאִיז אַיְזְגַּעַן דִּי פִּירְ-וּוְיִאָרְסְטָנְדִיקָעָר רִיטְנִיצָעָר
טָאָרָפָ-זָוְמָפָן אוֹן הָאָט. נִישְׁתָּגַעַן לְאָנָג אַוְיִסְגְּבָוִיט אַיְזְגַּעַן בְּעַרְיוֹשִׁינְעָן דַעַם

ניעים גרויסן בראטור, און אוּזַה פּוֹיְזָנֶעַר אִיזַּ דָּאַס זַלְבָּעַ מִידָּל,
וְאֵס אִיזַּ דִּי לְעַצְתָּעַ צִימַּט פָּאַר עֲפָעַס אִין פֿעַס גְּזֻוּעַן אוּפַּ מְלָכַן אָוּן
הָאָט אִים דָּאַךְ אִינְם גַּעַשְׁלָאַסְעַנְעַם שְׂטִיבַּל אַגְּגַעַזְנוּדַן דָּאַס לְעַמְּפַלְּ

איַפְּן צְוִיְּתַן טָאָג נְאָךְ זַיְּן טַוִּיט.

„נוּ, אָוּן גַּעַשְׁטָאַרְבָּן? ... הָאָט חִימַּמְשָׁה צַו יְצָחָק־בָּעָרָן פְּלוֹצִים
אַזְּג גַּעַטְאָן. פּוֹן וְאֵס אִיזַּ מְלָךְ פְּלוֹצִים גַּעַשְׁטָאַרְבָּן?“

עד הָאָט גַּעַוְאַלְט אַנְהַיְּבָן וְעַגְּן עַפְּזָס זַיְּן דְּעַרְמְעַגְּן.

נְאָר יְצָחָק־בָּעָרָן הָאָט אוּפַּעַס דָּעַט נְאָר אַמְּאָךְ גַּעַטְאָן מִיט דָעַר
הָאָנְט; גַּעַהְיִיסַּן הָאָט עַס, אָוּ ער, יְצָחָק־בָּעָרָן, אִיזַּ שַׁוִּין צַו אַלְט:
„ ער ווֹילְ דְּעַרְמְוֹן נִישְׁתַּרְזָן.“

אוּפַּמְּאָרְגָּן, נְאָךְ אַט דָעַט גַּעַשְׁפָּרָעָן בַּיִּי יְצָחָק־בָּעָרָן אִין וּאָלְדָּר
שְׂטִיבַּל, אִיזַּ חִימַּמְשָׁה אַוְיְגַעַשְׁטָאַנְעַן נְאָךְ מִיטַּן טָאַגְּלִיכְט — אָן
אַנְדְּעַרְהַאַלְבָּן שְׁעהַ פָּאַר זַוְּן־אוּפְּגָאנְגָן. אִים הָאָט נִישְׁתַּגְּלָאַזְט שְׁלָאַפְּן
דָּאַס נִיעַ גַּעַלְעָנֶר; צַי אִפְּשָׁר הָאָט אִים אַזְּוִי פְּרִי אַוְיְגַעַוּעַקְט
דָעַר רִיחַ פּוֹן פְּרִישָׁן וּאָלְדָר, וְאֵס הָאָט אַגְּאַנְצָעַ נִאַכְּט אַרְיִינְגַּעַדְרְוָנְגָעַן
דוֹרְךְ דִּי אַפְּנַעַט פְּעַנְצָטָרָר.

אוּ ער הָאָט זַיְּק אַגְּנַעַטְוֹן אָוּן אִיזַּ אַרְיִינְגַּעַנְגַּעַן אַיְנְדְּרוֹיסְן.
אִיזַּ נְאָךְ דָעַר וּאָלְדָר, וּוֹי בִּינְאָכְט, גַּעַשְׁטָאַנְעַן דְּרִימְלְעַנְדִּיק אָוּן שְׁטִילָר.
ער אִיזַּ לְעַבְּן דָעַר שְׁטוּב גְּזֻוּעַן שְׁטָאַרְק הַוִּיךְ אָוּן גַּעַדְיִיכְט. מִיט אַלְעַ
רִיקְעַ צְוִוְיִיגְן אָוּן הַוִּיכְעַ בּוּרְשְׁפִּיצְן הָאָט ער זַיְּק גַּעַזְוִיְּגַן צָוַי
מָאָל הַוִּיכְן, גַּרְוִי־וּעֲרָנְדִּיקְן הַיְּמָלָה. חִימַּמְשָׁה הָאָט גַּעַקְוִיקְט אוּפַּיְיכְט אִים
אוּן הָאָט זַיְּק פְּאַרְטְּרָאַכְט:
„אַ נִּיְּ אַרְטָר.“

אוּן מִיטְאַמְּאָךְ הָאָט ער זַיְּק אַדְרִיְּ גַּעַטְאָן אַזְּוִי פְּרִישָׁן אָוּן
גְּרִינְגָן, וּוֹי נִיְגְּעַבְּוִירָן. אִין דָעַר צְוִוִּיתָעַר הַאַלְבָעָרָן, וּוֹסְעַדְתָּ
גַּעַוְוִינְט יְצָחָק־בָּעָרָן, אִיזַּ מַעַן נְאָךְ גַּעַשְׁלָאַפְּן. ער שְׁטוּבָר פָּאַר דִּי
פְּעַנְצָטָר אִיזַּ דָרְטָן גְּזֻוּעַן פְּרִישָׁ פְּאַרְקָעָרָט, אוּן לְעַבְּן קְלַעְצָל, וְאֵס
לִיגְטָט פָּאַר דָעַר טִיר אַיְפָן אַרְטָר פּוֹן אַטְרָעָפְלָ, הָאָט זַיְּק גַּעַוְאַגְּנָעָרָט
אַ וּוֹיִיס שְׁטִיקָלְ פְּאַפְּרָ, אַ בְּאַשְׁרִיבָנָס מִיט יְצָחָק־בָּעָרָן קְרוּמָעַ צִיפָּר.
דָעַר טְוִיעָרָ פּוֹן וּאָלְדָר אִיזַּ נְאָךְ אוּפַּק גְּזֻוּעַן פּוֹן אַיְנוּיִינְק גַּעַשְׁלָאַסְן.

פִּיכְתָּ אֹן פַּאֲרִיטֵן הָאָט זִיךְ דָּאָרְטֵן גַּעַשׂוֹאַרְצַט דָּאָס הַיְּפָשָׁע פָּאָרְ –
זְשָׁאוּעָרְטָעַ שְׁלָעַסְלַ אֹן גַּעַטְאַרְטְּשָׁעַט אַהֲרָרְ צָוְ וּוְאָלְדְ צָוְ אֹן נָאָרְ
פָּוּן דָּעַרְ קְלִינְנָאָרְ הַאַלְבְּ-אַפְּעָנָעָרְ שְׁטָאָלְ, וְאָסְ הַינְּטָעָרְןְ שְׁטִיבְּ, הָאָט זִיךְ
גַּעַהְעָרְטַ, וּיְ דָאָס פָּעָרְ טְרָעַט אַיְבָּעַרְ פָּוּן אַיְין פָּוּס אַוְיְטָן צְוִיְּיָטָן
אֹן כְּרָאַמְּשָׁעַט הַאַבְּעָרְ מִיטְ גַּעַוְנָטָעַ אֹן שְׁטוּמְפִיקָּעַ פָּעָרְדִּישָׁעַ צִיְּן.
דָּאָס פָּפָרְדַּוְוּעָרְטַ דָּאָרְטֵן אַלְעַ וּוְיִלְעַ אַנְטְּשָׁוְיָגָן, פָּאַרְטָרָאַכְטַ זִיךְ, אַפְּנִים
הַעֲרָתַ זִיךְ אַיְין אֹן קִיְּטַ וּוְידָאָרְ.

הַיְּמִים-מָשָׁה אַיְזָ אַרְיְבִּיגְעַקְרָאָכְן דָּעַם וּוְאָלְדְ-טְוִיעָרְ אֹן הָאָט זִיךְ
אַפְּוּצְגַּעַלְ אֹן מִיטְן וּוְעָגְ, וְאָסְ פִּירָט אַיְן שְׁטָאָלְ. בְּדִיבָּרְ אַיְזָ גַּעַוְעָן
נִישְׁתָּ קְרוּםְ, וְאָסְ עָרְ אַיְזָ צְוִיְּ פְּרִי אַוְיְגַּעַשְׁתָּאָנָעָן. עָרְ הָאָט בְּאַדְאָרְפַּטְ
אַ קְוּקְ טָאָן אַוְיְףְ דָּעַרְ שְׁטָאָלְ, וּוּ עָרְ אַיְזָ שְׁוִיןְ קְרוּבְּ וּצְצָנְ יָאָרְ נִישְׁתָּ
גַּעַוְעָןְ, אֹן זָעָןְ, צִיְּ פָּוּן דָּעַרְ שְׁטוּפְ, וְאָסְ זִיְּןְ פָּאַרְשָׁטָאַרְעָנָעָרְ פָּאַטָּעָרְ
הָאָט דָּאְ אַמְּאָלְ פָּאַרְקוּיפְּטַ, אַיְזָ נָאָךְ דָּעַרְ גַּרְוִיסְעָרְ רַאְקִינְנָעָרְ שְׁרָפָה
נָאָךְ עַפְּעָסְ גַּעַבְּלִיבְּןְ.

דִּי שְׁטָאָטְ הָאָט עָרְ גַּעַפְּוּנָעָן אַ פִּילְ פָּאַרְגְּרָעָסְעָרָטָעַ אֹן שְׁעַנְעָרְ
גַּעַוְאַרְעָנָעַ, בְּאַפְּרָצְטַ מִיטְ אַסְקְ פָּאַרְמְעַגְּלָעָכְ נִיְּ-אַוְיְסְגַּעְבְּוִיטַעַ הַיְּזָעַרְ,
וְאָסְ שְׁלָאָפְּןְ צְוָאָמָעָןְ מִיטְ גַּנְצָעְ גַּסְלָעָנְ אֹן זָגָןְ נִישְׁתָּ אָוִיטְ, צָוְ
וּוְעָמָעְןְ זִיְּ גַּעַהְעָרְןְ — רַאְקִינְעָןְ אַיְזָ בְּאַנְגִּיטַעַ אֹן בְּאַרְיְיכְעָרְטַעַ גַּעַוְאָרְןְ,
זִינְתַּ לְעָבָןְ אַיְרְ הָאָט זִיךְ אַוְיְסְגַּפְּוִיטַעַ דָּעַרְ וּוְאָקְזָאָלְ. לְעָבָןְ אַיְינְגָּעָןְ.
בְּרַאֲכָעָנָעָטַ הַאַלְבְּ-קִילְלָעָכְיָקָןְ מַאְרָקְ אַיְזָ עָרְ אַרְגָּעְ גַּעַשְׁתָּאָנָעָןְ אַקְעָנָןְ
נִיעָםְ הַיְּזָןְ מִיטְןְ גַּעַנְבִּיצְטַןְ גַּוְנִיקְ, וּוּ סְאָיְןְ נַעַכְתָּןְ גַּעַשְׁתָּאָנָעָןְ דָּאָסְ
שְׁלָאָנְקָעְ שִׁינְעָןְ מִידָּאָ, אֹן אַיְזָ אַוְעָקְ וּוְיִיטָּרְ.

אַיְנָם וּוְיִיטָּסָןְ לְיִנְקָןְ שְׁטָאָטְ-וּוִינְקְלַ הָאָט עָרְ גַּעַטְרָאָפְּןְ דָּאָס אָרְטַ
פָּוּןְ זִיְּןְ פָּאַטְעָרָסְ שְׁטוּבְ פּוֹסֶטְ אַטְנָ אַפְּוּאָקָסְנְ מִיטְ גַּעַדְכָּתְןְ וּוְיִלְדָןְ גְּרָאָןְ.
פּוֹנָםְ טָוִיְ, וְאָסְ אַוְיְףְ אַטְ דָעַםְ גְּרָאָןְ, זַעַנְעָןְ בַּיְ הַיְּמִים-מָשָׁהְןְ שְׁטָאָרָקְ
נָאָסְ גַּעַוְאָרְןְ דִּיְ שִׁינְ. עָרְ הָאָט זִיךְ אַרְוּמְגַעְקָוָקָטְ, צִיְ סְאָיְןְ קִינְנָעָרְ
נִישְׁתָּאָ, אֹן הָאָט גַּעַנוּמָעָןְ זָוְנָןְ דִּיְ בּוֹדִיקָעָטְ, וּוּ עָרְ הָאָט זִיךְ
קִילְיְינְרָהִיְטַעַתְ גַּעַשְׁפִּילְטַ, זִיְןְ אַוְיְגָהְ הָאָט דָעַרְזָןְ אַשְׁטִיקָלְ צַגְפּוּילְטָןְ,
אַיְןְ דָעַרְ עַרְדָ אַיְנְגְגָעָרָאַבְּעָנָעָטְ סְלָוְפְּ, אַנְ אַוְיְסְגַעְקְרִישָׁעָטָןְ אֹן שְׁוֹאָרִיןְ.
גַּעַוְאַרְעָנָעָטַ, מִיטְ אַנְ אַוְיְסְגַעְהָוִילְטַ דָאָךְ אַיְןְ דָעַרְ מִיטְ, וּיְ דָאָךְ
פָּוּןְ אַלְטָןְ צַעְפּוּלִיטְ בְּאַקְאָתָהְ, הָאָט עָרְ זִיךְ אַנְגְּגַבְּוִיגְןְ אֹן הָאָט עַטְ

באטראכט: דאס איז געוען אלץ, וואס דא אין רקיטנע איז פון זיין פאטערס הויז געבליבן. ער האט זיך אויפגעהויבן און האט זיך געלאָז גיין צורייך דער שטאט אין וואַלד אריין. נאר אויף דער מיטלסטער לאָנגער גאָס האט זיך מיט אים ערפס געטראפֿן. די זונ איז נאָר-וואָס געוען אוייפגענָגְנָגְנָעַן, און ווייבער האָפּן געטראַפּן צו דער טשערעדע. לְעֵבֶן רָאֹזְ-גַּעֲפָרְבֶּטְן הַוִּיפְּלָן, אַרוּם ווּלְכָן סְחָאָטָזְן זיך געפּונְגַּן אַ גַּוִּיסְטֶרְסְּקָלָאָד פּוֹן עַדְ-מַאַשְׁגַּנָּס, האָט אַים באָנְגָּנָּט אָן אַלְטִישָׁן. קער רקיטנע רָאֹזְ-גַּעֲפָרְבֶּטְן הַוִּיפְּלָן מיט צַעְקָנִיְּשָׁתְּעָרָר רקיטנע ייד: אָן האָט גענוּמָן אויף-גַּעֲשָׁתָאָנוּמָן אָון מיט גְּרוּיס. נִיגְעָרִיקִית אָן מיט חַדְּשָׁה. חַיִּים-מְשָׁה האָט זיך אַפְּגַּעַשְׁתָּעַלְתָּן אָון האָט צומ יידן אַ שְׂמִיכָּל גַּעַטָּן:

וְוָאָס קוֹט אַיר אָזְוִי, רְבָּה יִיד ? כְּבִין אַ הִגְעָר.

ער האָט זיך בָּאַלְד בַּיִּם יִידְן גַּעַמְעַן דַּעֲרָפְּגָן, צו ווּמְעַן דאס רָאֹזְ-גַּעֲפָרְבֶּטְן הַוִּיפְּלָן מִיטְן סְקָלָאָד גַּעַהְעָרָן. דער ייד האָט גַּעַנְטְּפָרְטָן:

צְוּ ווּמְעַן זָאָלָן זַיִּינְגַּהְעָרָן ? צומ יונגן ברָאָמְבָּעָרָן ; אלץ, וואָס ער זעט דא אַיְפָּן רָאָה, גַּעַהְעָרָן צומ יונגן ברָאָמְבָּעָרָן. סְחָאָטָזְן זיך אַרְוִיסְגָּעָוִוִּין, אָן חַיִּים-מְשָׁה ווַיִּסְתְּשִׁין שְׁוִין אויף וואָס סְנִיְּשָׁת אִיז ווּגְעַן אַט דַּעַם בָּרָאָמְבָּעָרָן : נַעֲכָּטָן בַּיִּתְאָג, בְּשַׁעַת דַּעַר גַּעַל-עֲגַלָּה האָט אַים גַּעֲפִירְט פּוֹן ווּאַקְזָאָל אִין וואַלְד אָרִין, האָט ער זיך צו אַים האָלָב אַוִּיסְגָּזְדִּירִיט, זיך דַּעֲרָפְּגָט, צֵי ער, חַיִּים-מְשָׁה, אִיז אַ גַּעַנְדִּיקְטָעָר, אָן האָט אַים דַּעֲרְצִילִיט, אָן דא אַין שְׁטָאָט אִיז אויך פָּאָרָאָן אַיְינָר אַ בָּרָאָמְבָּעָרָן :

שְׁוִין אִין מָאָל אַ בָּרָאָמְבָּעָרָג – וְוִי אִיך בֵּין אַ יִיד : נָאָך צְרוּיךְ מיט אַ יָּאָר פָּעָרָצָן חַתּוֹנָה גַּעַהְעָט פָּאַלְיוּבוּוּי.

ער האָט שְׁוִין אַפְּיָלוּ גַּעַוְוִיסְט, אָן אַט דער בָּרָאָמְבָּעָרָג אִיז אַ פָּאַפְּעַטְשִׁיטְלִי" פּוֹן דער תְּלִמּוֹדִיתָה. דער ייד אַבְּעָר אִין פָּאָרָט נִיגְעָרִיק, ער ווּיל ווִיסְן : ווּדר אִיז ער אַוְינָס פּוֹן רקיטנע. אָן אִיז חַיִּים-מְשָׁה זָאָגְטָעָס אַים, באָרוּיקְט ער זיך :

"ישָׁרָאֵלָס זָוָן ?" זָאָגְטָעָר, "כְּהָאָב נִישְׁתְּגָּעָנָּט יִשְׁרָאֵל ?"
ער צִיט צוֹנוּיָּפּ דִּי אָוִיגָּן, קוֹט אָזְוִי חַיִּים-מְשָׁהָן גְּלִיָּד אִין

פנימ אַרְיֵין אָוֹן טְרָאכֶט וּוְעָגָן עַפְּסָס. אָוֹן פְּלֹזִצִּים, וּוְיָ אָומְגָעָרִיכֶט,

טוֹט עַר צַו אִים אַזָּג :

“כְּמַיִין, דוּ פְּסָרָאָדֶט שְׁוֹן נִישְׁתָּזְיַין קִיְּין יְוָנָגָעָרְמָאן, אֲ?”
עַר בְּלִיְבֶּט אַווְיִילָעֶט שְׁטִיְין מִיטָּדִי צְוָנוֹיְפָּגָעָצְזִוְיְנָגָעֶעֶט אַוְיָגָן אָוֹן
גִּיט צַו :

“כְּמַיִין, אֲ יָאָר צְוָויִיְ-דְּרִיִּיְ-אָוֹן-דְּרִיְיסִיק אָוֹדוֹדָאי, אֲ?”
חִימְסִ-מְשָׁה הָאָט גַּעַשְׁמִיכְלָט, בְּשַׁעַת עַר הָאָט זִיךְרָעִידֶט
מִיטָּן יִידָּן :

“אָט הָאָסְטוֹ דִּיר...”

דָּאָסָגָאנְצָע בְּאַגְּנָעָנִישָׂ אַיְזָיְקִיְּין אַוְיָסְגָּעָבְלָאָזָן אַיְזָיְקִיְּשָׂ וּוּרְטָגְעוֹן.
פְּרוֹיטָן יִידָּנס חַשְׁבּוֹן אַיְזָיְקִיְּשָׂ נָאָר אַוְיָסְגָּעָבְלָאָזָן, אָוֹן, חִימְסִ-מְשָׁה, אַיְזָיְקִיְּשָׂ
מִיטָּט אֲפָאָר יָאָר עַלְטָעָר, וּוְיָ עַר הָאָט גַּעַרְעָכָנְט. דָּאָס אַיְזָיְקִיְּשָׂ גַּעַוּן אַיְזָיְקִיְּשָׂ
אַבְּסָוָרְד... נָאָר מַעְגָּלָעָךְ – יִידָּן הָאָבָּן דָּאָ אַיְזָיְקִיְּטָנָע גַּעַהָאָט פְּרִיעָץ
קָעָפָ : זִיךְרָהָאָבָּן גָּוָט גַּעַדְעָנְקָט, וּוּפְלָל יַעֲדָר אַיְזָיְקִיְּשָׂ :

“כְּמַיִין, אֲ יָאָר צְוָויִיְ-דְּרִיִּיְ-אָוֹן-דְּרִיְיסִיק אָוֹדוֹדָאי, אֲ?”

עַר הָאָט פָּאָרְגִּיכְעָרֶט דִי טְרִיט, דִי גַּאֲנָצָע מִעְשָׂה מִיטָּן בְּאַגְּנָעָנְטָן
יִידָּן הָאָט צְוִיפְּלָי בְּאַהֲרָשָׂת דָעַם מוֹחַ ; עַר הָאָט גַּעַוּאָלָט קְוּמָעָן
פָּאָרְפָּרִיאָן וּוּאָלָד אַרְיִין, טְרַעְפָּן יְצָחָקְבָּעָרָן בֵּי טִיְ-טְרִינְקָעָן אַיְזָיְקִיְּשָׂ
עַס פָּאָרְפָּדָן. אַיְזָיְקִיְּשָׂ אַבְּעָרָדָן דִי זָוָן גַּעַוּן פָּוָן לְאָנָגָן אַוְיָפָגָעָנְגָעָן
בְּשַׁעַת עַר הָאָט צָוָם טְוִיעָרָפָן וּוּאָלָד דְּעַרְגְּרִיכָּט. יְצָחָקְבָּעָרָן הָאָט זִיךְרָהָאָבָּן
שְׁוֹיָן גַּעַפְּגָעָן אַיְזָיְקִיְּטָן עַקְוָבָן וּוּאָלָד לְעַבְּן קָאָנְטָאָר, וּוּמִהָּאָט גַּעַטְעָסָעָט
קְלִיְפָקָע, אָוֹן דִי יְצָחָקְבָּעָרָן אַיְזָיְקִיְּשָׂ שְׁוֹיָן גַּעַוּן אַוְיָפָגָעָרָן מִיטָּן
וּוּאָלָד-פָּעָרְדָ-אָוֹן-וּוּגָלָגָל אַיְזָיְקִיְּשָׂ אַיְזָיְקִיְּשָׂ אַיְזָיְקִיְּשָׂ אַיְזָיְקִיְּשָׂ
פְּרָעָנְגָלָן עַקְיָבָאָסָגָן, דָעַם בְּאַלְפָבָאָס פָּוָן וּוּאָלָד, אַיְינְגָעָמָאָכָץ. נְעַכְתָּן
שְׁפָעָט אַיְנָאָוָונָט הָאָט זִיךְרָהָאָבָּן זִיךְרָהָאָבָּן עַטְלָעָכָע מִאָל מִיטָּן אִירָאָר
גַּעַטְמְפָעָרט :

“אָוֹן אִיךְ זַאְג אַיְין וּוּאָרט, זַאְג אִיךְ : מַעַן דְּאָרְף זִיךְרָהָאָבָּן
נִישְׁתָּזְיַין אָוֹן מַעַן דְּאָרְף אִים נִישְׁתָּזְיַין קִיְּין אַיְינְגָעָמָאָכָץ.”
אָוֹן זִיךְרָהָאָבָּן נִישְׁתָּזְיַין גַּעַפְּגָעָט אָוֹן הָאָט בְּאָלָד נְאָכָן אַוְיָפָשְׁטִין
קְרָאָנְקָעָרְהִיָּט גַּעַטְאָן דָּאָס אִירִיקָע.

דאש שטיבל איז געווען פוטט.

הויכע בוימשפיצן האבן ארום דעם גענאנט צווארען מיטן בלויין זומערדיין פרימארגן. צויגן האבן זיך אליע וויליאו אוייפגעכאמט, זיך ווי דערשראָקן און זיך ווידער איבערגעגעבען דעם שטיין גרינגן שאָקְלַעַן אַּצְגָּאנִיק בְּלַעֲטָעָרְ-קְלַעְפֶּעֶרְרִיְּ הַאֲטָט אַרְיִינְגְּעַדְרוֹנוֹגָעַן דָּרָךְ דֵּי אַפְּעַנְעַן פְּעַנְצְּטָעַר, וְאַס מִיט זַיְּ רְוִיטָע אָמְרוּקָע הַאֲלַבָּע פְּאַרְהַעַגְלָעַן, אַן הַינְּטָעָר אַיְּגָעָם פָּוָן פְּאַרְהַעַגְלָעַן אַיְּזַי זַיְּ אַיְּנַמְּעַד אַיְּזַי וּוּיסְעַ אַרְבָּל גַּעַלְעָן חַיִּים-מְשָׁה. וּוּי בָּאַלְדְּ קִינְעָר אַיְּ נִשְׁתָּאַעַן צַוְּיָה אַפְּשָׁלָעַן כַּאֲמַשׁ אַשְׁעָה צַוְּיָה - אַלְעַ זַיְּגָע אַוְמְקָלָעַר אַוְיְרַעַנְדְּקָע גַּעַפְּלִין האָבָן דָּאָךְ אַיְּצָט גַּעַקְּאָנְטָ קִוְּמָעָן פְּשָׁוֹט דֻּרְפָּן, וְאַס עַר אַיְּ אַוְיְגַּעַשְׂטָאָגָן אַ צּוּ גַּוְיִינְטָן פָּאַרְטָאָג:

„מְהַאֲט בְּאַדְאָרָפְט אַנְטְּשָׁלָאָפְן וּוּרְעָן אַן אַוְיְפָשְׁטִין אַ פְּרִישְׁעָר“. אַז עַר הַאֲט אַיְּגַעַגְרָאָפְן דַּעַם קָאָפְ אַיְּנָם קְלִינְעָם בְּחָרְשָׁן צַוְּקָאָפְן-קִישָׁן, הַאֲט עַר גַּלְיִיךְ דַּעְרְזָעָן פָּאָר זַיְּ אַפְּאָר אַלְטָע גַּרְיְנְלַעַךְ-אוּסְגַּעַלְאַשְׁעָנָע אַוְיָגָן, פִּיכְמָע אַן טְוִיטָע, וּוּי דֵי נַאֲסָע שְׁטִינְדְּלָעַן, גַּעַוְאָשָׁן מִיט דֵי כּוּוֹאַלְיָעָס אַוְיָפְן פְּלָאָכְן בְּרָעָגָן, דֵי אַוְיָגָן האָבָן אַרְום זַיְּ גַּעַחַט אַסְךְ קִנְיִיטָשָׁן פָּוָן פְּאַרְמָעָט-גַּעַלְן פְּנִים, - פְּנָנָם בְּאַגְּעָנָנָן יִדְוָס פְּנִים. זַיְּ האָבָן פְּרַעְנָדִיק אַדוּרְיְגַעַקְוָקָט זַיְּ אַיְּם, חַיִּים-מְשָׁה :

„כְּמַיִּין, דַּו דְּאַרְפָּט שְׁוִין נִשְׁתָּזַיְּן קִיְּין יַוְגַּעַרְמָאָן, אַ?“

אַן נַאֲךְ אַיְּנָם שְׁאָלה, אַ נִשְׁתָּאַט דְּעַרְזָאָטָע : „כְּמַיִּין, בִּיסְטָן נַאֲךְ אַלְעַ, הַיִּסְטָן עַס, אַ פְּרִיעָר פְּוִיגְלָ?...“ וְאַס זְשָׁע בִּיסְטָן עַפְּעַס פְּלָזִים אַרְאַפְּגַעַקְוָמָעָן קִיְּין דְּאַקְיִטָּנָע ? אַוְמְצָוְפְּרִידָן מִיטן אַלְטָן יִדְוָן, מִיט זַיְּן נִשְׁתָּאַט דְּעַרְזָאָטָע שְׁאָלה, צַי מִיט זַיְּן אַלְיִין, הַאֲט עַר זַיְּ מִיט אַמְּאָל גַּעַגְעָבָן אַ קָּעָר אַבְּעָר צְרוּרִיךְ אַוְיָפְן דֵי פְּלִיאִיצָעָס אַן הַאֲט גַּעַפְּנָט דֵי אַוְיָגָן :

„פָּעַ ! ... חַיִּיפְ-מְשָׁה.“

אַן בְּשַׁעַת-מְעַשָּׂה אַיְּן עַר שְׁוִין גַּעַוְעָן שְׁטָאָרָק אַוְמְצָוְפְּרִידָן מִיט שְׁפָעָט אַ צְוִוְיִטָּן חַיִּים-מְשָׁה — אַ שְׁלַעַכְתָּן יַוְגָּג, וְאַס לִיְגָט שִׁיפְ אַיְּן אַיְּם אַן טְרָעָט דְּאָרָט אַוְיָפְן צְוִוְיִטָּע דַּעַם אַלְטָנָס צְוִוְיִטָּע נִשְׁתָּאַט דְּעַרְזָאָטָע שְׁאָלה.

“יעונפאלס דארף ער זיך אליין נישט פיניקן מער ווי ס'פיניקט
 אים אט דער אלטער ייד פון זיין שטעלל”.
 ער אין איז געבליבן ליגן און האט זיך פארטראקט : דעם יידנס
 גריינברען-גאָסַע שטינדליךן, די אויגן – דאס איז די איבֿיקיט, וואָס
 זעט גלייכיגלטיך צי, ווי יונגע וווערן אלט און בלײַבן בי נישטבֿאָפרֿי-
 דיקטּ פֿאָרְלְאָנְגְּנָעָן. וואָס איז אָזִינְס אָט דער ייד ? אַ פֿײַן פֿון אָפְּגַּעַלְעַבְּ-
 טּע דּוֹרוֹת, אָן אָט גְּלִיכְגִּילְטִיךְ וווען, וואָס אָנְגַּרְקַּעַנְטּ דִּיךְ נִשְׁתּ.
 וואָס וואָלֶט ער דען גְּזַוְּגַטְּ ווועגן דִּיר, וווען ער זעט, ווי דּוֹ פֿאָטְעַרְסְּטּ
 צוישן פֿאָרְטִּי-חֲבִירִים אָונְטְּעֵר בְּאָרְקָדְּעֵס ? וואָרט. סִיאַז אַ גְּדַעַןְקּ –
 ער וואָלֶט ווועגן דִּיר גְּאָרְנִישְׁתּ נִשְׁתּ גְּזַוְּגַטְּ ; ער וואָלֶט נָאָר אַ פֿאָטְשּׁ
 גְּעַטְּאָן אַיבְּעָר זִין פֿוֹשְׁקַעְלְעַז אָן וואָלֶט גְּעַטְּאָן ווועגן דִּיר אַ קְּלוֹגִיטְשָׁקְּן
 שְׁמַעְקּ טְאָבָעְקּ. – ער איז דִּיר פֿרְעָםְדּ אָט דער אלטער, דּאָרְפְּטּ פֿאָרְגַּעַסְּן
 אָן זִינְעָ צְנוּיְרָגְּעַצְּיוֹגְּעַנְעָ אָוִיגְּן אָן אָן זִינְעָ נִשְׁתּ דּוֹרְאָגְּנָטּ
 שאָדוֹת...”

אן צוּוִיתְנָס :

וואָס וואָלֶט דען ער, חַיִּים-מְשָׁה, גְּעַטְּאָן מִיטּ זִין יְוִינְטּ, וווען
 ער האָט זִי אִיצְטּ נְאָכְלָמָּאָל ? צִי וואָלֶט ער גְּעַפְּעַלְטּ דּעַם יְידַן אָן
 וואָלֶט גְּעַפְּנָטּ דּאָ אִין רְאַקְּטְּנָעּ אַ בְּאָקְּאַלְּיִיְּקְּלִיְּטּ ?
 “גְּאָרִישְׁקִיטּן”.

אִים גְּעַפְּעַלְטּ נִשְׁתּ דּעַר עֲנֵין פֿון אַ בְּאָקְּאַלְּיִיְּ-קְּלִיְּטּ, ווועט ער דּאָ
 אוּפְּנָן בעט לִיגְנָן, דָּאס צִימָעָר אִיז אַ הְּדִיפְשָׁס, אַ רְיִינְס, מִיטּ נִיעַז וּוּוִיטַע
 וווענט, סִיאַז אַ שְׂטָאָרָקּ נִידְעָרִיקָעּ סְטוּלְעַיּ, אָן דָּאס פְּרִישְׁעַ טְשֻׁעְרָעַטּ-
 גְּרָאָן, וואָס אָוִיךְ דּעַר לְיִמְקְעָרּ פְּוִישְׁ אָפְּגַּעַלְעַטְּרָעָרּ ערְדּ, פֿאָרְשְׁפְּרִיטּ
 אָרוּם זִיךְ אַ שְׂאָרְפְּן רִיחְ פֿון נְאָגְּנָטּ שְׁבוּעוֹת אָן פֿון גְּוִוִּישְׁרָעּ דּאָרְפִּישְׁרָעּ
 הַיְּמַלְּעָבְקִיטּ. דָּאס רְוִיטָעּ הַאֲלָבָעּ פֿאָרְהָעָנְגָלּ פְּלִקְעַטְּרִיטּ פֿוֹנְס גְּרִינְגָן
 ווּוִינְטָלּ אוּפְּנָן אָפְּעָנוּם פְּעַנְצָטָרָה. – סִיאַז אָן עֲנֵין – דּעַר עִיקְּרָ אִיז
 אָוּמְרוֹ. בְּוּמְעָרְצְוּיְגָן נְאָגָן מִיטּ אַ שְׂטִילְן גְּרוּוּשָׁ אַיבְּעָר גָּרָר דּעַם
 מִשְׁפְּאָצִירָטּ דּאָ אָרוּם אִין צְוּוִיְינָן מִיטּ חֹותָה פְּוִיזְנָעָר אָן מעַן רְעַדְתּ מִיטּ
 אַיר, ווי אַיְגָעָר אַיְגָעָלְבָּטָעָר סְטוֹודָעָנָטּ : “סְאָרָא מַעְלָאָנְכָּאַלְיִישָׁעּ
 מַעְלָאָדִיעּ”, זָאָגָטּ חֹותָה פְּוִיזְנָעָר אָן הָעָרָתּ זִיךְ אִין אַינְס וּוּאָלֶדֶס שְׂטִילְן
 גְּרָאָישּׁ. “אָ”, עַנְטְּפָעָרָתּ מעַן אַיר אָן מַחְיָדָשָׁת זִיךְ, וואָס זִיךְ הָאָט

בעזאנט איז אַשְׁיָן ווֹאַרטֶּן. טאָקע אַמעְלָאָנְכָּאַיִשְׁעַ מעְלָאָדִיעַ – אָן אַיְבִּיךְ אַומְעָטִיקָעַ מַעְלָאָדִיעַ, ווֹאָס בָּאָגְלִיטָעַ דָעַם שְׁטוּמָעַן אַזְמָגְלִיךְ פָּוּן גָּאָר דָעַר ווֹעַלְתַּ. ווֹאָס הָאָט זֵי נַעֲכָתָן אַזְוִי גַּעֲקוֹקָט אַוִּיכְ אִים מִיט גְּרוּסָעַ, פָּמָעַט בָּאַלְטָעַ אַוִּיגָן? אָן עָר אַיְזָן דָעְמָאָלַט גַּעַשְׁטָאָגָעַן אַיְנִימִינָן מַאָרָק מִיט דִי יְוָנָגָעַ קְרֻעָמָעַר, מִיט ווֹעַלְכָעַ ערַה הָאָט דָא אַמְּאָלַט אַיְנִין חָדָר גַּעַלְעָרָנָט. אִים אַרְן אַיְצָט אַט דִי יְוָנָגָעַ קְרֻעָמָעַר, דִי טָאַפְּטָעַס מִיט דִי בָּעָד, ווֹעַט עָר זֵי אַיְצָט אַיְיךְ אַדְיִינְגְּבָעָטָן, אַחֲר צֵוַיְךְ אַיְן צִימָעָר אָונָן ווֹעַט זֵי דָעַרְצִיְּלָן אַפְּשָׁטוּט מַעַשָּׂה, ווֹעַן זֵי, חִימִסְמָשָׁהָן. זֵי ווֹיְלָן שְׁטָאָרָק ווֹיסָן, צֵוַי עָר אַיְזָן אַגְּעָנְדִּיקְטָעַר.

בָּאָר עָר ווֹעַט זֵי פָּאַרְלִיְּגָן אַקְּלָאָץ: «עָסָק יָאָר, ווֹעַט עָר זֵי דָעַרְצִיְּלָן, אַיְזָט גַּעַוּוֹן אַלְעָרָעָר פָּוּן מַאָטָעָמָטִיךְ אַיְן יְעָנָר גְּרוּסָעַר שְׁטָאָט, ווֹו עָר הָאָט זֵי אַמְּאָלַט בָּאַקְעָנָט מִיט יְצָחָקְבָּעָרָן. עָר הָאָט אַסְךְ דָאָנְקָ-בָּרְיוֹו פָּוּן זְיַנְעַ תְּלִמְדִידִים, ווֹאָס הָאָבָּן אַוְיְנָהָאָלְטָן דָעַם קָאָנוֹקָרָס אַיְן פָּאַלְיְטָעָנְכִיּוֹם. מַעַרְטָנוֹתְנִיְּלָן אַבְּעָר הָאָט עָרָ רַעַפְעָטָירָט מִיט יְיַגְּלָעַךְ גִּמְנָאַוִּיסְטָן אָונָן נַאֲךְ קָעָר מִיט יְוָנָגָעַ מַיְידְלָעַךְ גִּמְנָאַוִּיסְטָקָעַס אָונָן הָאָט זֵי מִיט זֵי חַמְדָה גַּעַפְּרִיטָה. זֵי, דִי מַיְידְלָעַךְ, הָאָבָּן אַוִּיכְ גַּעֲקוֹקָט, ווֹי אַוִּיכְ אַיְן נִישְׁתְּ גַּעַפְּרִיטָה. זֵי, דִי מַיְידְלָעַךְ, בָּחוֹר אַס פָּטָעְצִיאַלִיסְטָם. פָּאַרְוּוֹאָס אַיְן בִּיְ אִים אַיְבָּעָרְגָּעוֹוָאָקָסָעָנָעָם בָּחוֹר אַס פָּטָעְצִיאַלִיסְטָם. פָּאַרְוּוֹאָס אַיְן בִּיְ אִים שְׁטָעְנְדִּיךְ אַזְוִי רַיְן אַיְן צִימָרָ ? אָונָן פָּאַרְוּוֹאָס הָאָט עָר אַזְוִי פִּילְ בָּעַרְשְׁטָלְעַךְ מִיט עַלְעָקְסִירָן בִּיְ זֵי אַוִּיפָּן ווֹאַשְׁקָאָסָטָן ? אָונָן עָר – ווֹי אַזְוִי הָאָט עָר אַוִּיכְ דִי מַיְידְלָעַךְ גַּעֲקוֹקָט ? עָט ! עָר, חִימִסְמָשָׁה, זָאָגָט זֵי, דִי יְוָנָגָעַ רַאֲקִיטָנָעַר קְרֻעָמָעַר: סָאָזָן נִשְׁתְּ פְּדָאִי ווֹעַן דָעַם צֵוַי רַעַדְןָ...»

אָונָן נַאֲךְ קָאָן עָר זֵי, דִי רַאֲקִיטָנָעַר קְרֻעָמָעַר, דָעַרְצִיְּלָן:

„אַלְעַ זְעַנְעַן דָאָךְ דָאָרְטָן אַיְן דָעַר גְּרוּסָעַר שְׁטָאָט גַּעַוּוֹן זְיבָעָר, אָזָן עָר, חִימִסְמָשָׁה, הָאָט קִיְּנָמָאָלַט קִיְּנָעָם נִשְׁתְּ לִיבָּגָעָהָט, נַאֲךְ אַיְן אַמְּתָן הָאָט עָר שְׁטָאָרָק לִיבָּגָעָהָט דָעַם טָאָטָן זְיַנְעָם – עָר אַיְזָן גַּעַוּוֹן אַהֲגָעָר, אָזָן זֵי, דִי קְרֻעָמָעַר, הָאָבָּן אַיְסָפָאָדָאָרָפָט קָאָגָעָן. עָר, חִימִסְמָשָׁה, זָאָגָט זֵי אַוִּיכְ נִאמְנוֹת : קִיְּנָ פּוֹסְטָן קָאָפְּ הָאָט אַט דָעַר אַוְיְסָעְרָלְעַךְ פְּרוּמָעָר יִדְןָ נִשְׁתְּ גַּעַהָאָט, זָאָלְזָן זֵי אַיְסָפָהָאָלָזָן, ווֹאָס עָר הָאָט זֵי אַלְעַיְלָעַךְ יִאָרָן אַרְוָמְגַעְטָרָאָגָן מִיט זְיַן פִּירּוֹש אַוִּיכְ מַהְלָיִם אָונָן מִיט זְיַנְעַן חַנְדְּלָעַךְ אַוִּיכְ אַבְּנָעָרָאָ, דָעַרְפָּאָר

אֲפַרְעָה הָאָט עַר ווִינְצִיקֻר, ווֵי אֶלְעָןְדִּיעָרָע, אַיְן זִינְעָן גַּעַחַת פְּרוֹסָה. עַר אַיְן גַּעַוּעַן אַז ווִיסְנֶס-דָּאַרְשְׁטִיקֻר. אַז דָּאַס הַגַּעַגְּזִיטַע ווִוִיבַּ זִינְעָן אַיְן גַּעַשְׁטָאַרְבָּן, הָאָט עַר פָּאַרְקְוִיפַּט דִּ שְׁטוּב אַז אַיְן אַז אֲפַעַקְעַפְאָרָן אַיְף צְוִיַּי חַדְשִׁים אַוִּיטְקוּן פָּאַלְעַסְטִינְעַ. אֶלְעָן מִינְעָן יָאָרָן, הָאָט עַר נַאֲכְדָּעָם אַיְם, חַיִּים-מְשָׁהָן, גַּעַשְׁרִיבָן, הַאָפַּא אַיךְ גַּעַטְרָאַכְט ווּעַגְּן אַרְצִ-יְּשָׂרָאֵל. מִיר טָוָת נַאֲרַ בָּגָנָג, ווֹאָס אַיךְ הָאָפַּא נִישְׁתַּגְעַחַת אַיְף הַזָּאִוִּית אַרְצְפַּזְפַּאָרָן אַיְן אַ קְּוָק צַו טָאָן אַיְף אַלְפְּסְגְּדוּרִיהַ שְׁלַׂ מְצִירִים".

„אוֹן אַז אַיְם, חַיִּים-מְשָׁהָן, אַיְן אַיְינְמָאָל אַגְּגַעַקְוּמָעַן אַ בְּרוּוֹ, אַז דָּעַר פָּאַטְעָר זִינְעָר הָאָט וֵיך גַּעַפְעַט, אַיְן דָּאַס גַּעַוּעַן אַיְן אַחִיכַּן זְוּמָעַר-טָאָג אַרְטָמְדָרִי אַזְוִיגְעָר וְאַכְמִיטָאָג, אַיְן אַט דָּעַם בִּיטָאָג, שְׁוּוּעָרָט עַר, חַיִּים-מְשָׁהָן, ווּעַט עַר שְׁוִין תְּמִיד גַּעַדְעַנְקָעָן מַעָר, ווֵי אֶלְעָן בִּיטָאָגָן אַיְן מְשַׁךְ פָּוָן זִינְעַן לְעַפְנָן. פָּוָן גַּרְוִיס שְׁטִילְקִיִּיט אַז אַז, גַּעַדְעַנְקָט עַר, הַאֲבָן דָּאָן גַּעַנוּדָעַט הַיְמָלָא אַז עַרְד, אַז שְׁטִיףַן- נַאֲגַנְדִּיקֻר בּוּוּם, אַז וּוּיטִיעָר הַאַרְיוֹאָנָט. אַז פּוֹסְט אַז אַז דִּי ווּעַלְתַּ גַּעַוּעַן — פּוֹסְט, זָאָגָט עַר זַיִּי, דִּי קְרֻעָמָעַר, אַז זַיִּד אַלְיִין, אַז אַיר אַומְבָאַגְּרָעַנְעַצְטָן חַלְל, אַז אֶלְעָן אַרְיָעַ בְּרוֹאָמִים אַז אַפְּלִיאַן אַיְם לִיְּדִינְשָׁאַפְּטַגְעַן אַוְמָעַט, ווֹאָס פָּאַרְצִיט זַיִּד אַמְּאָל, ווֵי אַדְוִיכָּל, אַיְבָּעָר בְּלוּעַ יְוָגְגִימְדְּלָשׁ אַוְגִּין. אַז פְּלַזְצִים הָאָט עַר, חַיִּים-מְשָׁהָן, דָּאָן דַּעְרָהָעָרָט, ווֵי עַרְגָּעָן ווִיִּיט, ווּוִיט קַעְגָּנָאַיְבָּעָר דָּעַם ווְאַקְזָאָל, ווֹאָס תְּרִיסָּס גַּרְוִיסָּעָר שְׁתָאָט אַוְרִיךְ אַבָּאָגָּר, פִּימְפַט אַרְיִין אַז אַט דָּעַר ווּעַלְתַּ-פּוֹסְטִיקִיִּיט אַרְיִין אַז רְעוּזָרְוּ-לְאַקְאָמָאָטִיו. קִיְּנְמָאָל הָאָט עַר צַו זַיִּד אַין צִימָעָר נִשְׁתַּגְעָרָט דָּעַם פִּינְפַּט אַז דָּעַר ווּעַלְתַּ-פּוֹסְטִיקִיִּיט אַרְיִין פָּוָן קַעְגָּנָאַיְבָּעָר דָּעַם ווְאַקְזָאָל, נַאֲרַ דַּעְנְסְטָמָאָל הָאָט עַר אַיְם דַּעְרָהָעָרָט".

„אוֹן ווֹאָס מִינְעָן זַיִּי, דִּי קְרֻעָמָעַר, אַז גַּעַוּעַן נַאֲכְדָּעָם?“
בַּיִּ אַיְם, חַיִּים-מְשָׁהָן, אַז צִימָעָר אַז אַז דָּאָן גַּעַזְעָסָן אַ יְוָגָעָן
בְּלָאַנְדָּע גִּמְנָאַיְסְטָקָע אַז הָאָט גַּעַהְעַלְתָּן אַז מִיטָּן „אוֹרָאָק“. אַז בַּיִּ
אַיְם אֶלְיִין זִינְעָן שְׁוִין דִּי העַגְט סִיְ-וּוּ-סִי גַּעַוּעַן צְוּנוּיְפְּגָעְלִיְגַּט, ווֵי
צַו „לְשִׁוְעָחָק קִוְתִּי“. אַז טִיף פָּאַרְרוֹקָט צְוּוֹשָׁן דִּי קְנִי, הָאָט עַר זַיִּד
צַו אַיר, צַו דָּעַר גִּימְנָאַיְסְטָקָע, צְוַגְּבָוִיגַּן אַז חַאָט ווּוּיטִיעָר גַּעַוְאָגָט,
וֵי זִינְעַן שְׁטִיגְעָר אַיְת, מִיטָּן נִגְוָן פָּוָן פְּרָק :

Итак... чему равняется $(a + b)^2$

אוֹן נאָך קאָן ער זַיִ, דֵי קְרֻעָמָה, דַעֲצִיְילָן:

א חבר האט דאן ער, חיים-משה, געהאט - א חבר, ויאס איז געוווען יינגער פון אים מיט א יאָר דריי, אונ וואָס ער, חיים-משה אלַּין, האט מיט אים געלערנט און האט אים געגרויטס צו פֿאָרְשִׁידְעָנָע עקיומענדעס. ער האט געהיין מלַּך. בִּידְעַה האָפָּן זוי געהאט אַידְיעָה אָנָּן די סָאָרְנְּפֶלְטָעָן סְפָּעָרְן, אָסְקָ גַּעֲלָעָרְנָט צָוָאָמָעָן מִיט יְצָחְקְבָּרְעָן אָלַּין. אָונָן אַינְגָוָונָט האָפָּן זוי יְצָחְקְבָּרְעָן אַוְיָפָּן דָּאָן אַיְן אָרוֹתָס דָּעֵר שְׁטָאָט, גַּעֲרָאָכָן דָּאָרְטָן צו יְצָחְקְבָּרְעָן אַוְיָפָּן דָּאָן גַּעֲזָוָכָט בִּיעַ שְׁטָעָרָן. אָונָן שְׁטָעָרָן אַוְיָפָּן הִימְלָ וְזָעָנָן גַּעֲיוֹעָן אַגּוֹמָא. אָונָן מלַּך, דָּעֵר חָבָר זִינְגָר, האט לַּיבָּ געהאט אָסְקָ פָּן זוי אָונָן שְׁוֹיְגָן וּוְעָגָן זַיְר אָונָן וּוְעָגָן שְׁטָעָרָן. אָר, יָאָ, מלַּך האט גַּעֲקָאנָט שיִין אָרוֹתָס תְּמִיד וּוְעָגָן דָּעַם גַּעֲשָׂוִיגָן. אָר, יָאָ, מלַּך האט לַּיבָּ אַיְינְמָאָל שְׁוֹיְגָן, חיים-משה, אָנוֹנְטָרְעָגְגָּנָגָעָן צו מְלָכָן אָונָן האט אִים גַּעֲזָגָט: אָרוֹתָס, חיים-משה, האט ער אִים גַּעֲזָגָט, וּוּסְטָסְפֶּרֶ-סְפֶּרֶ-סְפֶּרֶס אַוְיָשָׂוִיגָן אָשִׁין לְעָפָן.

“און צוין האבן זיין געלעט, ער מיט מלכּן, איינזאָם און
אין צויען; אין צויען און איינזאָם. ווילְ טיף אַין זיך האָט טאָקע מַלְךָ
בְּין סוף מיט אַים, חײַם-משהן, נישט מספִים געווען. ווֹאָרים ער,
חײַם-משה, האָט געזונט, אוֹ אַין דער אַרומֿיקער אָומווערדיקיט דֶּארָךְ
מען דורךיגין איינער אלְליַין, בע ונד, ווי אַ שָׁאָטָן. אַון שְׂטָרְבָּן דֶּארָךְ
מען אוֹיךְ עַלְנֵט ערְגַּעַץ-חוֹ אַ פְּרֻעְמָדָעָר גְּרוֹסִיסָעָר שְׂטָאָטָן, אַון די לְוִיה
זָאָלָּה פְּאַקְּמָעָן אַין בִּין-הַשְׁמָחוֹת, אַון קִינְיָעָר זָאָלָּה זַי נִישְׁט בָּגָאַלִּיטָן.
אוּפִין שְׁלַעַכְּטָן בְּרוֹק זָאָלָּה זַי דַּעֲמָאָלָּט טְרִיאַסְלָעָן דַּעַר אָומְצָוּרְדִּעְנָעָר
קְבָּרָן מִיטָּן אַרְוֹן, אַן נָאָר אַיְנָעָר אַ דּוֹרְכִּיעָר זָאָלָּה, קוּנְדִּק אַוְיָן אַרְוֹן, זיך
אָפְשָׁטְעָן אַון זָאָלָּה דַּעֲרְפִּילָן, אַן סְאַין נָאָר אַיְנָעָר אַ קְרָפְּנָן”.

“א שטומער רמז אויפן אייביקן שטומען פרדאטעט.”

“אוֹן מֶלֶכְנָה, דַעַם שְׁעִמּוֹדִיקָן לְזַגְגָּן מֶלֶכָן, הָאָט פָּוָן תָּמִיד אָן צְוֹפִיל גַּעֲצִיגָן צָו יְעַדְנָ שִׁינְעָם הַוִּית, וּוֹ סְ'אֵין פָּאָרָאן אָשִׁין מִידָל, אוֹן וּוֹ מַעַן זַוְאָרָט אָוֹפִי אָשְׁמָה – נִשְׁתָּעָר הָאָט אַחֲנִין גַּעֲוָאָלָט אָנוֹן נִשְׁתָּעָר אַיִן אַחֲנִין גַּעֲגָנְגָעָן, נַאֲר אִים הָאָט גַּעֲצִיגָן .. אַלְץ וּאָס עָר, חַיְימָשָׂה, הָאָט גַּעֲזָאָגָט, הָאָט עָר אַגְּגָעְנוֹמָעָן פָּאָר אָמָת, נַאֲר אָחָד

איז דאך געוען, איז אין דער שטיל איז מלך צלעמען מוחה ; ער האט אויף יעדערן א זוכות... פארט ער איינמאָל, מלך הײַסט עס, צווגאָסט צו זיין מוטער דער אלמנת, וואָס האָלט אין זיין ווייטלעַען געבורטש טטעטל דעם טאָפֿטָאָק, און קומט נאָכְדָעַט צְרוּיק — דער זעלבער שווייגנדיַקער מלך מיטן פֿרִיעַרְדִּיקָן שעמָעוֹדִיקָן שמייכָל אַרְפָּן פְּנִים :
 „גָּרְנוֹשִׁיט, זָגַט עַר, אִינְדְּרָהִים אֵין גָּרְנוֹשִׁיט נִישְׁתֶּגֶשׁ גַּעֲשָׁעַן...“
 די נְאָמָע זִינְגָּע, די אַלְמָנָה — זִי לְאָזָט, ווי פרִיעַר, צְלָעָמָל אַרְפָּט עַפְּעַס פּוֹנָם נְחָת, וואָס זִי האָט גַּעֲלָעַרט אַין אִים צוֹ הַאָבָן. זִי שאָקְלָט נְאָר אַבְּיִסְלָט צוֹ מִיטָּן קָאָפּ. סְאַיְוָן מַעַר נִישְׁתֶּגֶשׁ : צוֹרִיקְוָעָגָס פָּנוֹן דָּעַר הַיִּם, וּנוֹן זִין צָוֹג הַאָט וֵין אַיבְּעַרְגְּגָאנְגָּעָן אַיְיךְ אַיְינָעָם אַזְּוָאָזָל, אַיְוָעָר, מְלָךְ, דָּאָרְטָן אַיבְּעַרְגְּגָאנְגָּעָן אַיְיךְ דָּעַר צְוִוְּיִטָּעָר זִיט, ווּסְשִׁטְיִיעָן די בעַלְ-עַגְלָתָה. אַון האָט גַּעֲעָן : אַ הַיְּפָשָׁע שְׂטָאָט לְיִגְּט דָּאָרְטָן צְעוֹדָרְפָּן אַון באַהָאָלָט צְוִישָׁן גְּרִינְעָבָּיְמָעָר אַיְיךְ אַ בָּאָרגָג — אַ גְּלָאוֹן דָּאָרְטָן אַיְיךְ אַ דָּאָן מִנוּעָט זֶה אַון שְׂטָאָלָט אַקְעָגָן דָּעַר זָוָן פָּנוֹן זְוּמְעַרְדִּיקָן הַעַלְן טָאָג. אַון בשעת ער שְׂטִיטִים אַזְּוִי, גִּיט צַוְּאִים צַו אַ בעַלְ-עַגְלָה אַון פרִעְגָּט :
 „אַיר זְעַנְתֶּג נִישְׁתֶּגֶשׁ חַחַן, דָּעַר אַינְזָעַנְעָר ? ... מַהָּאָט מִין אַרְיִיסְגָּעַשִּׁיקָט אַיְיךְ גַּעֲמָעָן.“

מלך שמייכָלָט, בשעת ער דערצִיְּלָט עס. נְאָר פָּנוֹן דְּעַמְּאָלָט אַן הַיְּבָט ער אָן פְּאָרְפָּאָלָן ווּעָרָן אַיְיךְ גַּאנְצָע זְוּמְעַרְדִּיקָע בִּין-הַשְּׁמָשׁוֹת, ער צִינְדָּט נִישְׁתֶּגֶשׁ אַן קִיְּינְ לְאָמָפּ אַן שְׁפָנָט דָּאָן אַרוֹם גַּאנְצָע שְׁעָהָן בִּיְזִיךְ אַיְן צִימָעָר. אַון ווּעָר ווּיְסָט אִים ? אָפְּשָׁר גַּעֲדָעָנְקָט ער נְאָר אַלְיִזְקִים חַחַן, דָּעַס אַינְזָעַנְעָר... ער, חַיִּים-מָשָׁה, אַיְזָאָל אַיְן אַזְּוּלְכָע בִּין-הַשְּׁמָשׁוֹת שְׂטִיל אַוְטְּרַגְּגָאנְגָּעָן צַו מְלָכָס אַפְּעָנָעָם פֻּנְצָטָעָר אַון האָט זֶה לְאָנְגָּג אַיְנְגָּהָעָטָר אַיְן זִינְעָר טְרִיטָּה :
 „מְלָךְ, האָט ער אִים סְוִּף-כְּלִסְוִּף אַיבְּעַרְגְּגָלָאָגָן, האָסָט, דּוֹכֶת זִיר,
 אַגְּיִיגְוָנָג אַונְטְּעַרְצָוְהַאָלָטָן דָּעַר ווּלְדָס עַקְסִיסְטָעָנִיךְ.“
 „אַון מלך האָט גַּעֲנוֹמָעָן מִיט אַ שְׂמִיכָל דָּעַם לְאָמָפּ אַנְצִינְגָּדָן אַון האָט שְׁעַמְּעוֹדִיק אַרְאָפְּגָעָקוֹקָט צָוָם גַּלְעָד, וואָס ער טוֹט אַן :
 „נְאָר אַינְעָר, האָט ער אִים דָּאָן גַּעֲנְטָפָּרָט : לְאָךְ נִישְׁתֶּגֶשׁ אַן עַנְיָן.“
 „אַון סְוִּף-כְּלִסְוִּף אַיְזָאָל צָוָעָק צַו אַ פְּאָרְטִּי, אַינְגָּאָנְצָן צַו

א פארטוי. ער איז נאכדעם צוויי יאָר געוווען פֿאַרְשִׁיקֶט און האָט נישט געשריבּן וועגן זיך קיין בריוו. ער האָט זיך געשעט שרייבּן וועגן זיך בריוו... ער איז נאכדעם אַזְעַגְעַפְּאָרָן אַחֲרֵ קִין-רַאֲקִיטְבּוּן אָונָהָאָט דָא מִיט יִצְחָק-בָּרֶסֶת הַיְּהוּנִי גַּעֲפְּנֶט דָעַם קְלִינְגָּעָם מַאֲגָּזִין פּוֹן וּזְוּיְל-שְׁמַעְקְנְדִּיקָּעָ אַפְּטִיכִיק-סְחוּרוֹת. דַעַמְאָלָט אִיזָּוּן אָפְּט גַּעֲקוּמוּן אִין דער גּוֹרִיסְטֶר שְׂטָאָט צָו אִים, חַיִּים-מְשֻׁהָן, אָונָהָמָּאָט אִים אַפְּגַּעַגְעַבָּן גּוֹרָוּן:

ער ווערט אַחֲתָן פָּאָר אַקְוֹרִיסְטִין, מֶלֶךְ – ער האָט אַיְיךְ עַלְאָזָט גּוֹרִיסְטִין".

"מֶלֶךְ? האָט ער גַּעַשְׁמִיכְלָט, וואָס טוֹט ער דָאָרְטָן, מֶלֶךְ?"
ער, חַיִּים-מְשֻׁהָן, האָט זיך נַאֲךְ אַלְּזָן גַּעַפְּוּנוּן דָאָרְטָן, אִין דער גּוֹרִיסְטֶר שְׂטָאָט, אָונָהָאָט גַּעַזְאָמְלָט הַאֲנִיגָּה, ווי אַבְּין; צָו ער וועט אַגְּזָאָמְלָעָן חַאנִיגָּ אָסָן, אַסָּן, וועט ער אַרְאַפְּפָאָרָן קִין-רַאֲקִיטְבּוּן אָונָהָאָט וועט זיך דָאָרְטָן טִילְיָן מִיט יִצְחָק-בָּרֶסֶת אָונָהָמִיטָן לְגַנְגָּן מֶלֶךְ. אָונָהָאָט אַיְיךְ ער אַיְצָט קִין-רַאֲקִיטְבּוּן אַרְאַפְּגַּעַפְּאָרָן אָונָהָמָּאָט גַּעַטְרָאָפָּן – מֶלֶךְ, רַאֲקִיטְבּוּן גַּעַטְרָאָפָּן, רָוַת שְׁוִין קְרוּבָּן צָו דָרִיָּה וּוֹאָכָן אוּפִין קְלִינְשְׁטָעַלְדִּיקָּן בִּיתְ-עוֹלָם; פָּאַרְוּאָס האָט מַעַן אִים עַפְּעַט גַּעַלְיִיגְטָן אִין עַק בִּיתְ-עוֹלָם פּוֹנְקָט לְעַבְּן אַיְוֹנָגָן דָאָקְטָאָר, וואָס האָט זיך גַּעַסְמָט?... אָונָהָאָט יִצְחָק-בָּרֶסֶת אִין צְבִּיסְלָן אַלְּטָן אָונָהָאָט צָו אַפְּגַּעַלְעַבְּט – גַּעַכְטָן אִיזָּוּן שְׂטָאָרָק נִישְׁתְּאַגְּגָנְגָנָעָם צָו הַעֲרָן, ווי דָאָס וּוֹיְבָה קְרִיגְט זיך מִיט אִים פָּאָר דָעַם אַיְינְגָעָמָאָכָּז, וואָס זַי וּוֹיְלָה פְּרָעָגְלָעָן. אָונָהָמָּאָט, חַיִּים-מְשֻׁהָן?... זַיְינָן נִישְׁתְּ דָעַרְזָאָגְטָעָר שְׁאַלָּה:

וְואָס טוֹט ער עַפְּעַט דָאָרְזָאָגְטָעָר, חַיִּים-מְשֻׁהָן?... צִי האָט ער נִישְׁתְּ עַפְּעַט אַזְיִיטִין מִיְּין דָעַרְבִּי? צִי אִיז אִים בְּיִם אַרְאַפְּקָומָעָן אֲהַהְעָר נִישְׁתְּ אַרְוִיפְּגַּעַקְומָעָן אַהְרָהָרָה, צָו ער פָּאָרָט אֲהַהְעָר אַוִּיסְפִּירָן אַגְּוּוִיסְטִין עֲנֵין?"...

מִיט אַטְאָג שְׁפַעְטָעָר, אַרְוָם עַלְּחַזְיִינָר אַינְדָעַרְפּוּרִי, אִיז חַיִּים-משָׁה אַרְוִמְגַעְגַּגְגָּעָן אַיְבעָר דָעַר מִיטְלָסְטָעָר לְאַגְּגָעָר גָּאָס אַנְ אַשְׁטָעָק אִין האָט. ער האָט גַּעַתְּהָאָט אַנְאָזְעָטָרָאָגָן אַוִּיסְזָעָן, גַּלְיִינָר ער גַּעַדְעַנְקָט נִישְׁתְּ, וועָן אִיז ער פּוֹן וּוְאָלָד אַרְוִיסְט אָונָהָמָּאָט אַיְ ער גַּעַקְומָעָן אִין

שטעאט. און איז ער האט באגענט א מענטשן, האט ער אים אַפְגָעַשְׁטָעַט צו גיך, נאך אידער אַפְנִים, ער קאנצענטרירט זיך, נאך אידער ער וויסט, אוליב וואס ער דאָרָף אַים.
הערט, האט ער זיך דערפרעט, צי וויסט איר נישט, וו ס'וּוֹינֶט דאַ לַיְוָבָּר – עוזר לַיְוָבָּר?

נאך ער טאג איז געווען זיינָר אַ היַסְטָר, און מענטשן האפָן זיך באגענט זעלטן; אונטער ער צעגַלְטָר זון האפָן דעכער געשימערט מיט אַ פֿאָלָשָׂן יומָן-טּוּבָדִיקָן גַּלְעָזָן, און דֵי גַּאנְצָע שטעאט האט ווי געדרמֶלֶט מיט אַ לאָגָן זומערדִיקָן דִּרְיָמָן. לעבן אַיְגָעָפָרָאַכְעָנָעָם הַאֲלָגָה-קִילְעָכִין מאָרָק האט זיך חַיִּים-משה אַפְגָעַשְׁטָעַט אַן האט זיך אַרְוּמְגָעָקוֹט. אַרְוּם אַן אַרְוּם אַיז שְׁוִין נישט געווען צו זען קִין אַיְגָעָזִין בעַל-עַגְהָשָׁן פָּאָעָטָן – ער מַאְרָק אַיז געווען פּוֹטָס, און נאך אוֹיפָךְ ער שׂוּעָל פָּוֹן זִין גַּרְוִיסְטָר פָּלְ-בּוֹ-קִילִיט אַיז אַ שְׁוֹאָרָצָן לְוָסְטְרִינְגָעָט סּוֹרְדוֹת גַּעַשְׁטָאָגָן עַזְרִיאָל פּוֹיְזָנָר – ער אַרְטִיקָעָר רַיְיכָעָר קְרֻעָמָר. ער האט גַּעַהָאָט אַסְּאָמָעָט פָּאָרְגָּאָטָן פְּנוּים פָּוֹן אַ צְּעַוְאָקְסְּטָעָנָעָם לִיְּתִישָׁ. אַיְסָגָעָאַיְדָלָטָן גַּלְעָה אַן ער האט אַלְעָמָל גַּעַפְרוֹוֹת מִיט אַ גְּרוּבָה הַוְּסָלָה, צַי דֵי לְוָגָעָן זַעַבָּן בֵּי אַים דִּין. אַמְּאָל האט ער גַּעַלְיטָן אוֹיפָךְ ער לְוָגָג – שְׁוִין לְאָנָג אַיז דָּאָס געווען. אַיְצָט אַיז ער שְׁוִין אַיְגָעָאָצָן געווען פָּאָרְגָּאָט מִיט גַּעַלְעָדָאָגָלָס אַן מִיט אַיְיָעָר, אַן דָּאָס פְּנוּים וַיְיָס אַיז שְׁוִין אוֹיךְ אַזְעָלָס – סְהָאָט גַּעַשְׁמָעָקָט מִיט גַּעַל אַיְיעָרְכָּל, מִיט פּוֹטָר-גַּעַבָּעָקָט אַן מִיט שְׁוִוִּיס. פְּלוֹצִים האט חַיִּים-משה דְּרוֹזָעָן, אַן ער אַיז נִישְׁט אַלְיָין, אַט ער רַיְיכָעָר – גָּאָר נַאֲעַטָּן הַינְּטָעָר זַיְעָן פְּליַיצָּעָט שְׁטִיטָה דֵי טָאָכְטָעָר זַיְינָע, דֵי יְוָנָג אַן שִׁינְעָן חֹוחָה פּוֹיְזָנָר; זַי שְׁמַיְכָּלָט; זַי שְׁפָרָט אַונְטָעָר אַיר פְּנוּם פָּאָטָעָר אַוְיָטָן אַקְסָל אַן קוּקָט אַיְגָעָאַיְנָעָם מִיט אַים אוֹיפָחָיִם-כְּשָׁהָן, קוּקָט מִיט אַזָּא מִינָע, גַּלְיָיךְ זַי וַאֲרָנְטָן:

מִיר נַעֲמָן אַים אוֹיפָחָיִם זיך, דָעַם «פָּאָפְקָאָז» אַונְזָעָרָן; מִיר וּוּלָן אַים בַּאֲשִׁיצָן פָּוֹן אַלְעָאָמָעָט, וּוָאָס הַאֲלָטָן פָּוֹן אַים נִישְׁט אַן רַעֲדָן אוֹיפָחָיִם שְׁלַעַכְטָס...
פְּלוֹצִים האט חַיִּים-משה ווי מִיט אַמְּאָל אוֹיפָגְעַוְאָכָט אַן האט צְעַטְרָאַגְעַנְעָרָהָיִיט פָּאָרְקָעָרָעָוּעָט לִינְקָס צָום בְּעַרְיוֹשָׁנְגַעַצָּעָר וּוּגָה. הַיְיָבָּה טַיְקָעָר טָאג אַיז בֵּי אַים פָּוֹן אַנְהָיָיב אַן געווען אַ צְּעַדְרִיְתָעָר – הַיְיָנָט

גאנצטראָר איז אָ דַּאֲקִיטְנֶעֶר שְׁמִינְעָר-יִוְנָגֵג — אָ בָּעֵל-עֲגָלָה גַּעֲנוּמָעָן אֵין
וּאֱלֹד אַרְיִין הָאֶלְזִין קוֹפִּין; עַד הָאָט נָאָךְ גַּעֲטוֹרָאָפָּן יִצְחָק-בְּעָרָן מִיטָּ
חַיִּים-מְשֹׁהָן בַּיִּ טִיְּ-טְרִינְקָעָן... עַד הָאָט גַּעֲוֹאָצָּט יִצְחָק-בְּעָרָן זָאָל אִם
אָפְּלָאָן דִּי פּוֹרְ הָאֶלְזִין בְּלִיקָּ, אֵין הָאָט זַיִּ דָּעַצְיִילָּט, וּזְיִ אַזְוִי עַד
הָאָט מִיט אָ פָּאָר יָאָר צְוִירִיק דָּעַר עַרְשְׁטָעָר דָּעַרְזָעָן מְלָכָן אוֹפִּין וּוּאָקוֹאָל.
אֵין אָ פִּינְצְּטָעָר וּוּינְקָל אִיז דָּס גַּעֲוָעָן, בְּשַׁעַת דָּעַר גַּעֲנוּמָעָר
בִּינְאָכְטִיקָּעָר צָוָּג הָאָט שְׂוִין בְּאַדְאָרְפָּט אַוּוּקָגִין, אֵין אוֹיף דָּעַם פְּלָאָטָּ
פָּאָרָט זַעֲגָעָן דִּי לְקָמְטָעָרָנס גַּעֲוָעָן אוּיסְגָּלָאָשָׁן. דָּעַר בָּעֵל-עֲגָלָה הָאָט
אַרוֹמְגָעָשָׁנָאָרָעָט מִיט דָּעַר פָּאָכְבָּעָדְרִיקָּעָט בָּעֵל-עֲגָלָה-הָאָוִיגָּן אַלְעָן זַיִּן וּוּינְקָלְעָעָ
גַּעֲנוּיְנְשְׁטָעָרָט מִיט דִּי פְּלוּיְידְרִיךָעָט בָּעֵל-עֲגָלָה-הָאָוִיגָּן אַלְעָן זַיִּן
עַד הָאָט גַּעֲוָוָצָּת פָּאָרְשְׁוִיגָּעָן, אֵין פָּאָרְשְׁוִיגָּעָן זַעֲגָעָן זַיִּן גַּעֲוָעָן. פְּלוֹזִים
הָאָט עַד דָּאָרָט דָּעַרְזָעָן דָּעַם פְּרָעָמְדָן בְּלָאָנְדָן יְוּנְגָנְמָאָן. עַד אִיז גַּעַ
שְׁטָאָנָעָן טִיף אַרְיִינְגָּרוֹקָט אִינְסָ וּוּינְקָל צְוִישָׁן פְּאָסְטָ-קָאָסָטָן אֵין הַלְּצָעָרְנָעָם
גַּאנְיִק, וּוָאָס אִיז בְּאוֹאָקָסָן מִיט וּוּידָן וּוּינְגְּשָׁטָאָק, אֵין גַּעֲדָאָכָט הָאָט
זַיִּן, אֵין עַד שָׁעַט זַיִּן אֵין שְׁלָאָגָט זַיִּן מִיט דָּעַר דָּעָה — עַד וּוּיִ
אַוּוּקָפָּאָרָן וּוּיְתָעָר מִיטָּן צָוָּג.

דָּעַר בָּעֵל-עֲגָלָה הָאָט בַּיִּ אִים גַּעֲפָרָעָגָט :

„אִיז אָפְּשָׁר קִיְּין רַאֲקִיטְגָּעָן, אָ?... פָּאָנִי ?“

קִיְּין עַנְטָמָעָר אִיז נִשְׁתָּחָאָן גַּעֲוָעָן.

דָּעַר בָּעֵל-עֲגָלָה הָאָט אַפְּגָעָוָאָרָט אֵין הָאָט זַיִּן גַּעֲנוּמָעָן קְרָאָצָן

פּוֹן חִינְטָן, אֵין חָאָלָן אֵין נַאֲקָן :

„וּוָאָס-זַעַם שְׁוִיגְיָגָט אִיר ?... אָ? פָּאָנִי !“

VI

אַרְוִיךְ צָוָם בְּרַעְשִׁינְגָּעָר וּוּעָג אִיז גַּעֲשְׁטָאָנָעָן אָ הָאֶלְבָּעָ רָאָד
פּוֹן גַּלְיִיכָּע יְוּגָעָ טָאָפָּאָלָן אֵין הָאָט גַּעֲמָאָכָט יוֹם-טוּבְדִּיקָט דָאָס גְּרוֹאָן
וּוָאָס אַוּוּפָן עַקְסָטָן פְּיִידְקָעָן גְּרוֹוִיסָן פְּלָאָזָן. אֵין דָעַר מִיט פּוֹן דָעַר רָאָד
אִיז גַּעֲשְׁטָאָנָעָן עַוְרָ לִיְוָבָּעָרָס נִיִּי-אַוִּיסְגָּעְבָּוּסָט גְּבִירִישָׁ הַוִּוּן ; סְחָאָט זַיִּן
גַּעֲמִינְגָּעָט אַקְעָגָן דָעַר הַיְּסָעָר פְּרִימְאָרְגָּן-זָוָן אֵין הָאָט גַּעֲוָאָרָט.

אֵין אָ פְּרָעָמְדָעָר מְעֻנְתָּשׁ וּוּעָט וּוּעָט עַס זַיִּן לְאָן בְּאַטְרָאָכָטָן
פּוֹן אַלְעָן זַיִּטָּן, אֵין דָעַר פְּרָעָמְדָעָר וּוּעָט זַאֲגָן : « אָשִׁין הַוִּוּן ; אֵין

אַקְלִיָּן שְׁמַעַמֵּל אֵין פְּשׁוֹת זַעֲלָתָן אֶזְעָ שִׁיָּן אָונְשִׁיקָאָווּעַ הוֹיוֹן.

וַיַּיְדֵר הַוִּיךְ זַעֲנָעָן גַּעֲוָעָן דִּי גַּעֲוִימָסָן אָונְטָעָרָן וַיַּיְסֵן דָּאָךְ ; שְׁמַאָרָק גְּרוּיס - דִּי גַּעֲלָעָטָע וַאֲקוֹאָלְפָעָנְצָטָעָר. צְרוּיקָ מִיט אַ פָּאָר יַאֲרָ, וַעֲן מְהַאָט דִּי פָעָנְצָטָעָר אַרְיִינְגָעַשְׁטָעָלָט, אֵין מַעַן אֶלְעָ שְׁבַת-בִּיטָּאָג גַּעֲגָנְגָעָן פָּוּן שְׁטָאָט אַוִּירָ דַעַם קָוּקָן ; בָּעַלְיִ-מְלָאָכָה זַעֲנָעָן דָּא גַּעֲשָׁתָאָנָעָן אֵין שְׁבָתְדִּיקָעָ קָאָפָאָטָעָס אָונְהָאָבָן אַיְנָגָעָר בִּיטָּמָן צְוִוִּיתָן גַּעֲפָרָעָגָט :

„נוּ ? וַיַּיְסֵן גַּעֲפָעָלָן זַיְיִאָרָק עַפְּסָ – עַזְוָר לַיְוָבָּרָטָס פָעָנְצָטָעָר ?“

אַיְצָט זַעֲנָעָן שְׁוֹיָן אֶלְעָ אַיְן שְׁטָאָט גַּעֲוָעָן צַו דַעַם גַּעֲוָיָנָט, אָונְדָאָס הוֹיוֹן הַאָט נַאֲךְ אֶלְעָ גַּעֲוָאָרָט, מַעַן זַאֲלָ עַס קְוָמָעָן בַּטְּרָאָכָטָן, פָּוּן צְוִיפִּיל זַוְּן אַיְן דְּרוּסָן אָונְפָוּן פָּאָרָגָנָט, אַיְנָמָה הַוִּיכָּן גַּעֲזָעָרָגָעָט וּוּעַסְטִיבְּיָולְ, הַאָט דִּי לַוְּפָט אַיְן דִּי בַּוְּאָלְדִּיקְ-גְּרוּיסָחָדָרִים זַיְקָ גַּעֲדוֹכָט, וּוּאַות בִּין-הַשְּׁמָשָׂות, טַוְּגָלָ אָונְהָאָט אַמְּבִיסָל גַּעֲשָׁוְיָנְדָלָט אַיְן דִּי אַוִּינָן.

סְּאַיְן דְּאָרָט גַּעֲוָעָן קִיל אָונְ אֶזְוִיָּ פְּרִישָׁ, גַּלְיִיךְ מְהָאָט נַאֲרָ וּוּאָס פָוּן נַאֲךְ פָּסָח דִּי צְוִוִּיְעָנְדִּיקָעָ פָּאָרְקָלְעָפְּטָעָ פָעָנְצָטָעָר גַּעֲפָנָט אָונְדָאָס עַרְשָׁתָעָ מַאֲלָ דַעְרָהָעָרָט, אָן אַוִּיחָ דִּי נַאֲעָנָטָעָ בַּוְּמִינָרָ שְׁוּוּתְשָׁעָרָן פִּינְגָּלָעָדְ, עַרְגָּעָן וּוַיִּט אַיְן אַ זִּיְיטָק חַדְרָהָאָט פָוּן גַּאֲנְצָפָרִי אַיְן דָאָס גַּעֲשָׁתָעָט אַוִּירָ אַמְּאָשָׁין דָאָס גַּעֲדָוְגָעָנָעָ מִידָּלְ, דִּי גַּיְיטָאָרָן, אָונְדָאָס בִּיטָּמָן לְאָגָן טִישָׁ, וּוּאָס אַיְן גַּרְוִוִּין עַסְצִימָעָרָ, דַעַם פָּעַלְ, הַאָט חַנְקָעָ בִּיטָּמָן לְיִוְּבָּרָעָרָן נַאֲךְ אֶלְעָ גַּעֲחָאָט צַו טָאָן מִיטָּן אַיְבָּרְבִּיסָן פָוּן אַיר גַּעֲקָרִיְזָלָטָן :

וּבְנִיאָרִיקָן בְּרוֹדְעָרָל :

„נוּ, גִּיכָּעָר, מַאְטִיק, אַיְינָס אָונְ צְוִוִּי אָונְ דִּרְיִיְ.“

בִּיטָּמָן וּוֹאָרָט „דִּרְיִיְ“ הַאָט מַאְטִיק בַּאֲדָרָפָט עַפְּנְעָנָעָן דָאָךְ מוֹיָל אַיְנְשָׁלְיָנָעָן דַעַם לְעַפְּלָ. עַר אַיְן מִיטָּן פְּנִים גַּעֲוָעָן זַיְיָר עַגְלָעָן צַו דִּי פִּילְ פָּאָרְטָרָעָטָן פָוּן דַעְרָ יְוָגָ-גַּעֲשָׁטָאָרְבָּעָנָעָר בַּלְיָעָבָאָסָטָעָ, וּוּאָס הָאָבָן אַרְאָפָגָעָקָוּקָטָ פָוּן אֶלְעָ וּוּנָטָמִיט בַּלְיָעָ פָּאָרְדוּכָּלָטָע בּוּמְלָ-אוּבָן אָונְ הָאָבָן דַעְרָמָאָנָט, אָז „זַי אַיְזָן אַ זִּוְּלָטָעָנָרָ מַעְנָשָׁתָ“, אָונְ אֶזְזָ דִּי גַּאֲנָצָעָ שְׁטָאָט הַאָט נַאֲךְ אַיר גַּעֲקָלָאָגָט. דִּי אוּגָן זַעֲנָעָן גַּעֲוָעָן אַוְמָעָטִיקָעָ, טִיפָּע דַוְּרָק זַיְיָר מַאְמָעְדִּיקָעָר אַיְבָּרְגָּעָבָגָעָנָקִיטָ. אָונְ אָונְטָעָר זַיְיָר בְּלִיקָהָאָט אַיְצָט מַאְטִיק בַּאֲדָרָפָט אַיְסְטוּרִינְקָעָן זַיְן גַּלְאָזְ קָאָקָאָזְ אָונְ נִישָׁת אַנְגָּיָסָן אַזְיָלוּ קִיְין אַיְן טַוְּאָפָן אַוִּיפָן נִיעָם בַּלְיָעָן טִישָׁתָעָ. מַאְטִיק אַפְּבָרָהָאָט פְּרִיעָר גַּעֲוָאָלְט טְרִינְקָעָן נִישָׁת אַנְדָעָרָשָׁ, וַיַּיְסֵן דַעְרָ שָׁאָלָ. דַעְרָנָאָן הַאָט עַר שְׁוֹיָן דַוְּקָא מַסְכִּים גַּעֲוָעָן צַו טְרִינְקָעָן פָוּן

דעם גלאן, דערבי זאל ער שטײַן אויף די קנייען און זאל דערלוויזן,
או ער קאן טרינקען אָן חענט – לְחִלּוֹתֵן אָן הענט.
נו, איצט וואט שיין מאָטיק געויס פֿאָרגִיסִין דעם סערוועט.
גענערגיש, ווי אַמאָמע, טומַחֲקָע אַרוֹק אָפּ פֿוֹן אַים דָאַס גלאָן.
זַי אַיְזַן דעם פֿרִימָאָרגַן אָבִיסֶל אָוִיפֿגָּעָרְעָגָט אָונַן גַּעֲדָעָנְקָט, אָנוֹ פֿוֹן הִינְטָן
בַּיִּי דַעַר טַאַלְיָע אַיְזַן בַּיִּי אַיר אוּפּ אַיְזַן אַרט נַאֲךְ גַּעֲבָלִיבָן אָוִיפֿגָּעָשְׁלִילְעָט
דָאַס קָאָפְטָן, אָונַן סְזָעַט זַיְדָאָרְטָן אַרְוִיס אַ שְׁמַקְלָעָר וַיְיִסְעָר פֿאָסִיק.
פֿלוֹצִים בְּלִיבְּשָׂת זַי זַיְצָן ווי פֿאָרְשָׁטִינְגָּרְט אָונַן הָרְטָזָן זַיְקָאַיְן, ווי
דָאַס בְּרוֹגּוּז וַיְיִבְּלָל דַי דִּינְסָט עַמְּצָן אַיְן וַעֲטַבְּיָוָל דַי גַּרוּסָע
אָונַן שְׁוֹעָרָע פֿאָרָאָד-טִיר אָונַן זַאֲגָט דַּארְטָן עַמְּצָן, אָנוֹ דַעַר בְּלָעְבָּאָס,
עוֹזָר לְיוֹבָעָר, זַעֲנָעָן נִישְׁתָּאָאַינְדְּרִיהִים.
שָׁאָו! זַאֲגָט חַנְקָע אַיְן גַּרוּס אַיְנָה עַרְעָנִיש צַוְּ מַאָטִיקָן אָונַ טוֹט
דַּערְבִּי צַוְּיִי מַאֲלָאָאָפּ פֿינְטָל מִיט דַי אַוְיגָן.

סְאַיְזַן גַּעֲוָעָן אַ מעָשָׂה:
צַוְּרִיךְ מִיט אַ שְׁטִיקָץְיַת אָנוֹ פֿוֹן אָט דַעַם הוּא אָרוֹיסָגַעְפְּלִוִּיגָן מִיט
אַ קְנָאָק דַעַר יְוָגָעָר אָונַן שִׁינְגָּר סְטוּדָעָנְטָ בְּרִיל – אַ דְּרִיְּיָ-אָונְ-צְוָאָנְצִיק.
יְאָרִיךְעָר גַּעֲרָאָטְעָנְעָר בַּחוֹר, וּמְעַמְּעָן עַוְרָ לְיִזְבְּעָר הָאָט פְּרִעָר מִיט
אַ פְּאָר יְאָר אָרָאָגְעָבְּרָאָכָט צַוְּ זַיְקָאַיְן הָוּי פְּאָר אַ פְּעָרָעָר, אָונַן וּאָסָס
אַיְן שְׁטָאָט הָאָט מְעַן אוּפּ אַים גַּעֲזָגָט, אָזְ ער וּוּעָט סְזָעַ-פְּלָ-סְזָעַ נְעַמְּעָן
חַנְקָעָן, אָרוֹיסָגַעְפְּלִוִּיגָן אַיְן ער אַיְבָעָר אַ מִיאָסָעָר מְעַשָּׂה, וּאָסָס הָאָט
זַיְקָאַיְן גַּעֲטָרָאָפּוֹן מִיט אַיְם אָונַן מִיט לְהָאָקָע דַעַר שְׁוֹאָרָצָעָר – דַעַר נִיטְאָרִין,
וּאָסָס שְׁטָעָפָט אַיְצָט גַּנְגָּאָע וּזַאֲגָט אוּפּ אַיר דַעַר מַאֲשִׁין בַּיִּזְבְּעָט
אַיְן הוּאָן, אַיְן אַיְצָט, זַאֲגָט מְעַן, הָאָט ער זַיְקָאַיְן שְׁוֹין וַיְדִיעָר אָמוֹגָעָעָר
אַהֲרָר קִיןְיָן דַאֲקִיטָנָע, אָט דַעַר סְטוּדָעָנְטָ בְּרִיל – ער וּוּוִינְטָ אַיְן עַק
שְׁתָאָט בַּיִּי אַ גּוֹי אַיְן אַ שְׁטִיבָל אָונַן גַּרְיִיט זַיְקָאַט צַוְּ זַיְנָעָן לְעַצְטָע
עַקְוָאָמְעָנָעָס מִיט אַזָּא אִמְפָעָט, גַּלְיִיךְ מִיט יְעַדְן נִיְּיָאָוִיסָגַעְחוֹרָטָן
גַּרְאָבָן בּוֹן צְעָטָרָעָט ער אַלְעָמָיָאָסָע קְלָאָגָעָן, וּאָסָס טְרָאָגָן זַיְקָאַיְן וּוּוּגָן
אַיְם אַרְוָם אַיְן שְׁטָאָט.

איְזַן אָט : זַיְנְט אַהֲרָר, קִיןְיָן דַאֲקִיטָנָע, הָאָט זַיְקָאַיְן אָמוֹגָעָעָר דַעַר
סְטוּדָעָנְטָ בְּרִיל, הָאָט חַנְקָע אַפְּקוּמָעָן, אָסָס אָוִיפֿגָּעָגָגָג בַּיִּי זַיְקָאַיְן אָנוֹטָעָר
דַעַר בְּרוֹסָט אָונַן בְּלִיבְּשָׂת זַיְצָן ווי פֿאָרְשָׁטָאָרְבָּן אִיטְלָעָסָמָאָא, וּאָסָס
עַמְּצָעָר טוֹט פֿוֹן דְּרוֹיטָן אַקְלָוָגָן אַיְן דַעַר גַּרוּסָטָן אָונַן שְׁוֹעָרָעָר פֿאָרָאָד-טִיר.

אין וועסטיביוויל אבער איז שוין צורייק שטיל, הייסט. עס,
 או קינגר איז נישט געקומען. חנוך שטאמפט שוין ווידער מאטיקן דאס
 גלאו קאפקא אין מוויל אריין.
 קיינמאָל, זאגט זי, קיינמאָל נעט זי אים שוין מערכ מיט זיך
 נישט מיט צו עטּ קאדייס. מאטיק מגזין עס פֿאַרְשְׁרִיבֶּן אויפֿן שטערן.
 נאָר איז אַ ווילע אַרום דערהערן זיך דאָך פֿון וועסטיביוויל
 אַ פֿאָר שטילע מאָגְּסְבִּילְשָׁע טרייט, אַן חנוך מוֹז אַרגְּנָע פֿאַרְגָּעָסְן אַן
 מאָטְיכָן אַן זיך אַפְּשְׁטְּעָן אַקְעָגָן דער פֿיגּוֹר, וואָס טוט אַשוֹׂוְונְדָּל אַן
 טִיר. נאָכְּטָן בִּיטָּאָג אַיְן דָּא, אַקְעָגָן אַיר, אַן עַס-צִימָעָר גּוֹזָעָס עַטְּ
 קָאָדִים אַן האָט דערצִילְט, אַן מעָן דָּופְּט זִי אַרוֹסִים מיט אַדעְפָּשָׁ צָום
 זִירְדָּן אַירְן, וואָס אַיְן שְׁטָרָק פֿאַרְשְׁלָאָפְּט גּוֹזָאָן. זִי האָט גּוֹזָאָט,
 אַן באָכְּן שְׁלִיסְלָ פֿון מלְכָס שְׁטִיבָּל ווועט שוין חַיִּים-משה מוֹן אַרְיִינְקָוּמוֹן
 אַהֲרָר צו די לִיּוּבָּרָס אַין הוֹגָן. אַן אַיצְּט אַיְן עַר טָאָקָע אַהֲרָר
 אַרְיִינְגָּעָקָוּמוֹן, חַיִּים-מְשָׁה. אַיצְּט גַּעֲדָעָנְקָט שוֹין חַנְקָע לְחַלוֹטָן נִישְׁטָן
 אַן פֿון הַגְּנָנָן בֵּי דָר טָאָלִיעָ זָעַט זִיך אַיר אַרוֹסִים אַשְׁמָאָלָעָר ווַיְסָעָר
 פֿאַטְּיק פֿוֹנָם לִיְתָן. אַן נַאֲכָדָעַ זִיכְּן זִיךְּ שְׁוֹין אַיְינָס אַקְעָגָן אַנְדָּרָן בִּיטְ
 טִישׁ, אַן חַנְקָע טִיט אַוְיָך אַים צָום עַרְשָׁטָן מְאָל גָּאָר פֿון דָר נַאֲעָנָט
 אַ קָּוק ; סְרַ-הַפְּלָ אַיְין מְאָל טָוָט זִי אַוְיָך אַים גָּאָר פֿון דָר נַאֲעָנָט אַ קָּוק,
 נאָר בְּשָׁעַת מְעַשָּׂה טוֹעָן זִיך בֵּי אַיר צְוֹויִי מְאָל אַהֲיֵב די לְאַנְגָּעָ
 טְנוֹנְקָעָלָו ווַיְסָ אַן לְאָזָן זִיך בָּאָלְדָ צְרוּקָ אַרְאָפָּ : זִי האָט גּוֹמְינָט,
 אַן עַר אַיְן אַבְּיִסְלָ שְׁעָנָר, חַיִּים-מְשָׁה – אַבְּיִסְלָ שְׁעָנָר, וַיְיַעַר זָעַט
 אוֹיסִים אַיצְּט, זִינְגְּדִיק אַקְעָגָן אַיר דָס עַרְשָׁטָן מְאָל בִּיטְםִ טִישׁ.

דער שְׁמוּעָס האָט זִיך צָום אַנְהַיְבָ נִישְׁט גּוֹקְלָעְבָּט.
 חַנְקָע הַאָט דערצִילְט, וַיְיַזְוִי עַטְּלָ קָאָדִים אַיְן נַאֲכָדָעַ
 גּוֹקוּמוֹן, פְּדִי צו לְאָזָן דָא דָעַם שְׁלִיסְלָ, אַן וַיְיַזְוִי עַטְּלָ האָט זִיך
 פֿאַרְגָּעָסְן אַן האָט סְוִף-פְּלִ-סְוִף טָאָקָע דָעַם שְׁלִיסְלָ דָא נִישְׁט גּוֹלָאָזָט.
 אַפְּטָמָאָלָי, האָט זִי אַשְׁמִיכְלָ גּוֹטָאָן, «קָעָן זִיך מִיט זִיך אַזְוִי
 טְרָעָפָן : מעָן קָמָט אַיְינָע צו דָר אַנְדָעָרָר, מעָן פֿאַרְזִיכְט זִיך, אַן
 מעָן פֿאַרְגָּעָסְט, צּוֹלִיב ווָסְטָס מעָן אַיְן גּוֹקוּמוֹן».
 נאָר בְּשָׁעַת זִי האָט זִיך בָּאַגְּעָנָט מִיט זִינוּעָ אַוְיָגָן, וואָס בָּאַהְאַלְטָן
 עַפְּעוֹס אוֹיסִים, בְּשָׁעַת זִיך קָוָן אַיר אַיְן פֿנִים אַרְיְין, האָט זִיך אַיר

פלוצ'ים דאכטן גענומען, אָז דאָס אַלְיך וויסט ער שוין פון לְאנְג – זי האָט
עס אִים שווין איינמאָל דערצעילט. זי אייז געפּלייבּן זיצן ווי פֿאַרְשָׁעֵםט.
זי האָט ווידער אַראָפּגּעַלְאָזֶט דַּי לְאנְגּוּ וויעס אָז האָט מער נישט בעהאָט
וועגן וואָס צוֹ רעדּן. דער קְלִינְגְּרָטְעָר גַּעֲרִיּוּלְטָעָר מַאְטִיךְ אייז דערוווילְ
געקּוּמּוּן צוֹ לוּיפּן פּוֹן דַּי אַרוּמִּיקָּעַ חֲדָרִים אָז האָט ווַיְך גַּעֲלָאָגְּט, אָז
ער האָט ווַיְך דַּיאָרָט אַקְלָאָפּ גַּעֲטָאָן אַיְן אַפְּינְגּוּר. האָט אִים חַנְקָע
בָּאַטְרָאַכְט, אָט דעם פִּינְגּוּר, אָז האָט אִים גַּלְיִיךְ גַּעֲגָבּן אַפְּרָאוּהָ:
„וואָל עַר אַרְיוּפְּלִיגִּין בִּידּוּ העַטְלָעָךְ אוּפּוֹן האַרְצָן אַוְן זָאָל
אַקְוקּ טָאָן אַרְיוֹפּ צָוּם בָּאַלְקָן אַוְן נַאֲכָדָעָם זָאָל עַר אַקְלָאָפּ טָאָן דָּרְיִ
מַאְלִיְּ מִיטְן פִּיסְלִיְּ.“

גַּאֲזָאָט דער סְגִּינְתָּה האָט מַאְטִיךְ נַאֲכָמָּאָל בָּאַטְרָאַכְט זִין פִּינְגּוּר
און האָט אַלְיִין מַודָּה גַּעֲוּן, אָז עַר טָוּט אִים שווין נִישְׁט ווַיִּ. גַּעֲבָדִיק
און צְוָפְּרִידָן אִיז עַר אַוּוּקְגַּעַלְאָפּן צְוִירִיק צָוּם ווַיִּטְן חַדְרָן,
פּוֹנוֹאַגְּנָעָן סְהָעָרָט ווַיְך דָּאָס פְּאַגְּנָעָ שְׁטָעָפּן פּוֹן דער מַאְשָׁין, אָז זִין פְּרִילְעָכָבָ
טוּפְּרִירִיְּ האָט פְּרִיְּ אַפְּגּוּחַילְאָכְט אַבְּיָעָר אַגְּנְצָעָר דִּי גְּרוּסָע יָוָט.
טוּבְּדִיקְ-צְוָגְּעַקְלִיְּבָעָנָעָ חֲדָרִים, אַיְן וּוּלְכָעָ סְאִיְּ קִינְגּוּר נִישְׁטָאָ. נַאֲז אָט
הָאָט ווַיְך חִימְ-מַשְׁחָ פְּאַרְקוּקָט אַוִּיףְּ אַיְינָעָם פּוֹן דִּי פְּילְ פָּאַרְטְּרָעָטָן פּוֹן
דער יְוָגְּגַעַשְׁטָאַרְבָּעָנָעָ בָּאַלְעָבָאָסָטָן, חַנְקָעָ קָעָן זָיְךְ שָׂוִין מַעַר נִישְׁט
מִיטְ פְּלוּיָעָ פְּאַרְרוּכְלָטָעָ בּוֹיְלְ-אַיְגָן. חַנְקָעָ קָעָן זָיְךְ שָׂוִין מַעַר נִישְׁט
איַנְחָאַלְטָן אָזְן קָעָן שָׂוִין נִישְׁט נִאְמָרָעָךְ, אָז פּוֹנָקָט אַוִּיףְּ אָט דעם
זְעַלְפּן פְּאַרְטְּרָעָט האָט ווַיְך פְּאַרְקוּקָט מְלָאָ, בְּשַׁעַת עַר אִיז צָוּם עַרְשָׁטָן
מְלָאָ גַּעֲוָסָן דָּאָ, בֵּי ווַיְך אַיְן הָרָוִיָּה. דער שְׁמוּס הַיְבָט זָיְךְ שָׂוִין אָז
קְלָעָבָן. חַנְקָעָ האָט שָׂוִין דָּרְצִילְט, ווֹי אַזְוִיְּ קִינְגּוּר האָט ווַיְך דָּאָ אַיְן
שְׁטָאָט צְוִירִיק מִיטְ אַגְּדָעָה אַלְבָּהָן יָאָר אַוִּיףְּ מְלָכָן נִישְׁט גַּעֲרִיכָּת ; קִינְגָּעָם
איַז נִישְׁט אַיְגְּגָעָפְּאָלָּן, אָז אַיְן עַק שְׁטָאָט אַיְם روּטָן נִיְּ-אַוְיָסָגָעָ.
רעַמְּאַנְטִירָטָן שְׁטִיבָּל ווּטָעַט עַר עַפְּעָנָעָן אַנְפְּטִיקְ-מַאְגָּזִין.

מַעְגָּלָעָן, אָז דעם אַיְנוּעַטָּאָר מִיטְ דַּי מַעְדִּיקְאַמְּעַנְטָן האָט מַעַן אִים
אַהֲיָן גַּעֲפְּרָאַכְט צוֹ פִּירָן, בִּינְאָכְט. נַאֲז אַיְנָמָּאָל אַיְנְדָעָרְפִּרְיִי זְעַנְעָן זָיִ
דָּאַרְטָן אַיְן עַק שְׁטָאָט דַּי אָס אַדְרָכְגַּעַגְּנָעָן – זִי אָז עַטְלָ קָאָדִיסָּן,
און האָבָּן דָּאַרְטָן דָּעַרְזָעָן דעם אַפְּטִיקְ-מַאְגָּזִין אַפְּאַרְטִיקָּן, אַגְּרִיטִין,
מִיטְ דער נִיְּ-אַרְיוּסְגַּה אַגְּגָעָנָעָר שְׁילָד, מִיטְן روּטָן פָּאַרְהָעָנָגָל, ווָאָס
אוֹיףְּ דער הַאַלְבָּ-גַּלְעָזָעָנָעָר טִיר אַוְן אַפְּיָלוּ מִיטְן גַּלְעָל, ווָאָס אַיְנוּיִינִיקְ.

ועל קאדים האט דעמאָלט נאָר ווּאָס געהאטט פֿאָרלְאָזֶן אַירֶע נישט דער.
ונדייקטו אויסלענדערשע קורטן און האט זיך אומגעערט אַהעֶר צו אַיר
מויטער אַתְּהִים – זי האט אויך נישט געווֹסֶט, צו ווועמען דער נײַיעֶר
אַפְּטִיכִיך-מַזְגָּאַיִן געהער, און איז צוֹזָאמָעָן מיט אַיר, חַנְקָעָן, אַהֲיָן אוּף
טַשְׁיקָאוּסֶט אַרְיִינְגְּעַקְּוּמָעָן. זיַּ אַפְּבָנָן זיך זַדְאָרְטָן גַּעֲקוּיפְּט גַּיְיָע צָאנְ-
בעַרְשְׁטַעְלְעָךְ, צו שְׁטִיקְלְעָךְ זַיְיָפְּט אָנוּ נַאֲרָן גַּעֲפָעָס קְלִינְיִקְּיִטָּן. נַאֲרָן זַיְיָ
איּוֹ שְׁוִין דעמאָלט גַּעֲפָעָן גַּעֲוֹאָרָן מֵלָן. עַר אַיז גַּעֲוֹעָן אַוּזְקִיעָר,
כָּמַעַט אַלְאַגְּנָעָר ; עַר האט געהאטט קְרוּצָעַ בְּלַאֲנְדוּעַ הַאָרָה, אָנוּ דַּי
מַאֲנוֹשָׁעָטָן אוּף זַיְנָעָן הַעַנְטָן זַעֲנָעָן גַּעֲוֹעָן קִיְּלְעַכְּיִקָּעָן אָנוּ מַאֲנוֹעָ
הַאֲרָטָע : אָנוּ עַר האט זיך גַּעֲטָאָן אַרְידָר, אַפְּבָנָן זַיְיָ גַּעֲלַאְפְּטָהָלִיכִיךְ,
מַמְשָׁ וּיְיִבְּיָנְעָרָנוּ. עַר אַיז גַּעֲשְׁתָּאָגָּעָן פּוֹן יַעֲנָרָן זַיְיָ הַוִּיכְעָר גַּעֲפָאָ-
לִירְטָעָר טַוְיִקָּעָן אָנוּ האט געהאטט עַפְּעָס אַנְיִיעָם גַּרְאָבָן בּוֹךְ, אָנוּ
אַיְטְּלָעָסָמָּאָגָּי, ווּאָס זַיְיָ, דַּי מִידְלָעָךְ, האט עַר גַּעֲמָוֹת אַרְוִיסְטָקָוָן פּוֹנָם
פְּרִיאָוּן אוּף עַפְּעָס אַנְיִיעָם מִן סְחוֹרָה, האט עַר גַּעֲמָוֹת אַרְוִיסְטָקָוָן פּוֹנָם
בּוֹךְ, פּוֹנָאנְדָעָרְלִיָּגָן דַּי חַשְׁפָּנוֹתָן, ווּאָס זַעֲנָעָן אָסָט צוֹזָאמָעָן מִיט
סְחוֹרָה אַגְּנָעָקְוּמָעָן, אָנוּ אַרְיִינְקָוָן, ווּפְלָל דַּעַר גַּעֲפָאָדָעָרָטָר מִין קָאָסָט.
„אַוְיִמְפִּיל אָנוּ אַוְיִמְפִּיל“, האט עַר גַּעֲזָגָט, קָאָן אַיך דַּעַרְפָּאָר
געַמְעָן.“.

„אַפְּשָׁר עַפְּעָס וּוּינְצִיקָּעָר ?“ אַפְּבָנָן זַיְיָ אַיבְּעַרְגַּעְפְּלָעָט, חַנְקָעַ לִיְזָבָעָר
אָנוּ עַטְּ קָאָדים, אָנוּ האט דַּעְרָבִיָּי נִשְׁתָּאַזְגָּעָהָעָרט אוּף אַיִם
צָוּ קוֹן.

דַּעְמָאָלָט האט עַר פּוֹנָסָנִי גַּעֲנוֹמָעָן פּוֹנָאנְדָעָרְלִיָּגָן דַּי חַשְׁבָּנוֹת
אָנוּ פּוֹנָסָנִי אָנוּ זַיְיָ אַרְיִינְקָוָן.
„אָ, האט עַר גַּעֲזָגָט, מַעְגְּלָעָךְ, אָנוּ מַעַן קָעָן דַּעַרְפָּאָר וּמַעְמָעָן
עַפְּעָס וּוּינְצִיקָּעָר.“.

עַר האט געהאטט אַ שְׁטִיל בְּרוֹסְטַ-קּוֹל, אָן אַגְּנָעָשְׁפָּאָלָטָנוֹ אַבְּיסְל אָנוּ
אָן אַגְּדָעָרט, ווּי בַּיְיָ אַלְעָמָעָטָשָׁן. סְחָצָט זַיְיָ גַּעֲדָאָכָט, אָנוּ יַאֲרָן-לְאָנְגָּ-
הָאָט זַיְיָ עַס אַוְיִכְּבָּאָהָאָלְטָן, אַט דְּאָס קּוֹל, נַאֲרָן אַיאָט האט עַס אַיְנָמָאָל
פֿאָר אַלְעָמָאָל בְּאַשְׁלָאָסָן :

„סָע וּוּטָ רַעַדָּן !“

זַיְיָ, חַנְקָעַ, האט נַאֲכָדָעָם דַּי עַרְשְׁטָע אַגְּגָהָוִיבָן וּוּגָנָן אַיִם צָוּ
רַעַדָּן :

„ער דארף זיין אן אינטערעסאנטער“, האט זי געזאגט, „זײַר אן אינטערעסאנטער“.

בָּאָר עַטְלָ קָאָדִיס הָאָט שָׁוֵין דֻּעָמָאָלָט מְעָרְסְטָן גַּעֲשָׂוִיגֶן, זִי הָאָט שָׁוֵין זַעַלְטָן גַּעֲנְטְּפָעֶרֶט אֲפִילָו אֹוֶיף דִּי פְּרָאָגֶן, מִיט וּוּפְלָכֶס מִעַן פְּלָעָגֶת זִיךְ צַו אַיר וּוּצַדְּן. אַינְגַּיכְּן הָאָט זִי זִיךְ טַאָקָע פָּאָרְשְׁפָּאָרְט, עַטְלָ, אָוָן הָאָט אָפְגַּעַשְׂוִיגֶן מַעַר וּוּ צַוְּיִי חֲדַשִּׁים אִין אַיר צִימָעָר, וּוֹאָס בִּיְיִ אַיר מַוְתָּעָר אִין דָּעַר הַיִּם.

חַנְקָע הָאָט גַּעֲשִׂיט, גַּעֲשִׂיט. וּוֹאָס מַעַר זִי הָאָט דָּעַרְצִיְּלָט, אֶלְצָ אָוּמְעַטְּיקָעָר אָוָן פָּאָרְשְׁלָאָפְעָנָעָר הָאָבָן גַּעֲקוֹקָט אַיְרָע הַיְּפָשָׁע בְּלוּיִיָּהּ-גְּרוּיעַ אַוְיָגֶן. זִי הָאָט גַּעֲרָעָדֶט אָן אַמְּינְדְּסְטָעָר אַנְשְׁטָרְעָנְגָנוֹגָן, אָן אֶפְיוֹזָע אֲפִילָו, אָוָן דָּעַרְפָּאָר הָאָט זִיךְ גַּעֲדָאָכֶט, אָן אַינְגַּוְיִינִיק אִין זִיךְ אַיְזָן זִיךְ גַּלְאָטָם, מַאָדָנָע. גַּלְאָט: דִּי וּוּעָרְטָעָר הָאָבָן דָּאָרְטָן נִישְׁתָּבִיָּהּ וּוֹאָס זִיךְ צַו פָּאָרְהָאָלָטָן. אָוָן חַיִּים-מַשָּׁה הָאָט זִיךְ נַאֲךְ אֶלְצָ פָּאָרְוּוֹנָ-דָּעָרָת אַנְגַּעַקְוָקָט אָוָן אַיְזָן נַאֲךְ אֶלְצָ גַּעֲזָעָסָן אַקְעָגָן אַיר אִין אָוֹזָשָׁוֹנָה-דִּיקָּעָר פָּאָוָעָ, גַּלְיִיךְ אַט-אַט-אַט טָוָט עָר זִיךְ מִיטָּמָאָל אֶל גַּלְיִיטָשָׁ אַרְאָט פָּוָנָם בְּעַנְקָל אָוָן בְּלִיְּבָט וִיצְׁנָן מִיט אֶלְעָגָר אוּפִין סָאָמְעָט-גַּלְאָטָן קָאָבְרִיעַ, וּוֹאָס אַוְנְטָעָן טִיש. אַיְבָּעָר אֶט דָּעַט וּוּיְיכָן סָאָמְעָט-גַּלְאָטָן קָאָבְרִיעַ, וּוֹאָס אַוְנְטָעָן טִיש. אַיְבָּעָר אֶט דָּעַט וּוּיְיכָן סָאָמְעָט-גַּלְאָטָן הוּיְיכָן גַּלְעָזְרָנָעָם וּוּעָסְטִיבְּיָוָל, אַיְזָ אַיְנְגָמְוִירָט אָן אַוְמָנוּוֹיִינְלָעָן גְּרוּיסָעָר גַּעַשְׁלִיפָּעָנָעָר שְׁפִיגָּל; פְּרָעָר אַבְּיִסְלָ, וּוֹעֵן עָר אִין דָּעַט וּוּסְטִיבְּיָוָל דָּוְרְכָּגָעָנָגָעָן, הָאָט אִים דָּאָרְטָן אֶט דָּעַר גְּרוּיסָעָר שְׁפִיגָּל אַפְגַּעַשְׁיָלְדָעָר פָּוָן אַיְנָגָעָר אֶל זִיטָט, אָוָן אִין דִּי אַיְגָּוָן הָאָט אִים אַשְׁוּנִינְדָּל גַּעַטָּאָן זִיךְ אַיְגָּעָנָעָ מִידָּעָ פִּיגָּוָר: אֶל קְלִיְּנָע אָוָן מַאָדָנָע דָּא אִינְמָ רְיִיכָּן הוּיְיכָן הַוִּיּוֹג, אַפְרָעָמְדָע פִּיגָּוָר. עָר הָאָט נִשְׁתָּבִיָּהּ הַעֲרָט מִידָּעָהִיט צַו קוֹקָן אֹוֶיף חַנְקָעָן „נוּ, אָוָן מַלְךָ?.. הָאָט עָר פְּלוֹצִים אָוָן מַאָדָנָע שְׁטִיל בִּי חַנְקָעָן אַפְרָעָג גַּעַטָּאָן: אָפְשָׁר קָאָן עָר בִּיְיִ אַיר וּוּיְסָן, פָּוָן וּוֹאָס אַיְזָ גַּעַטְּשָׁאָרְבָּן מַלְךָ?...“

נַאֲךְ חַנְקָע אַיְזָ גַּאֲרָ מִיטָּמָאָל שְׁטָאָרָק בְּלִאָס גַּעַוָּאָרָן אָוָן הָאָט

אָם דערויף גארנישט נישט גענטפערט. זי האט זיך פֿלוֹצִים אויפּ-
געחויבּן פֿון אַרט.

“אָה, יְאָה, האט זי גּוֹאָגָט, דער שְׁלִיסְלִיּוֹט פֿון מֶלֶךְ שְׁטִיבָּלִיּוֹט...
חִיִּים-מְשֵׁה קָעָן גּוֹוִיס וּוּפְלִין צּוֹגִין צוּ עַטְלִיּוֹט קָאָדִיס אַהֲיִים נָאָכָן
שְׁלִיסְלִיּוֹט...”

VII

אויף מלכּן האט זיך דאָס קִינְגָּר דִּי ערְשְׁטוּץ צִיְּטַ נִישְׁט אָומְגָעַ-
קָוְקָט: דאָס אִיז גּוֹוּעַן אַ פְּאָקָט. אַיִן רַאְקִיטְנָע אִיז יַעֲדָרְעָר גּוֹוּעַן
פָּאָרְצִיכְנָעַן מִיט זִיְּן אָרְבָּעַט. אַיִן אַלְפָאַט בֵּי חַנְקָע לִיְבָּעַר אִיז גּוֹוּעַן
פָּאָרְצִיכְנָט. אָוּ דָאָס לְעֵבָן אִיז אַיִם – אַיִם פֿון לִיְבָּעַ אָוִיסְגָּעָטָקָטָע
קִלְיְינִיקִיטָן אָוּן פֿון פְּרִילְעָכָר פָּאָרְחַוְילְעָנָעָר דָּאָרְשָׁט. עַמְצָעָר פֿון
אִירְעַ בָּאָקָאנָטָע האט עַס אַרְ פָּאָרְצִיכְנָט צּוּם טָאגּוֹן אִיר גּוֹבוֹיָן:
“עַדְעָרְ מְעַנְשָׁתָה, האט עַר אִיר פָּאָרְצִיכְנָט, וּאָרְפָּט זִיְּן נָעַץ
אִין יִם אַרְיִין, אָוּן יַעֲדָרְן שִׁקְטַּזְיִין מָוֵל עַפְעָס צּוּ, יַעֲדָרְעָר האט
פָּאָרְזָקָר אַטְרִיסְטָן.”

איְזָ אָט. אַמְּאָלְ קָאָן דָּאָרְ טְרָעָפָן :

נָאָךְ לְאַנְגָּעַ יַאֲרָן שְׁלָעָפָט אַ מְעַנְשָׁתָה זִיְּן נָעַץ פֿון יִם אָרוֹוִיס
אוּן זָעַט, אָז זִי אִיז פּוֹסֶט – זִיְּן מָוֵל האט אִים נָאָרְנִישְׁטָ נִישְׁט
צּוֹגְעַשְׁקָט. “מִילְאָ, זָאָגָט דָעַר מְעַנְשָׁתָה צּוּ זִיךְ, וּוּעַט שָׂוִין זִיְּן אָזְוִי...
וּוְעַל אִיךְ שְׁוִין וּוּסִינְשָׁט אִיז דָוְרְכָקָומָעַן אַן אַטְרִיסְטָן, אַן אַפְּרִידִיד
בֵּי זִיךְ אִין הַאֲרָצָה.”

עַר פָּאָרְט אָזְוּעַק אַהֲרָן קִיְּין רַאְקִיטְנָע, וּוּ קִינְגָּר קָאָן אִים
נִישְׁטָה, אָוּן עַפְנָט דָאָס קִלְיְינָעַם אָפְטִיְּקָ-מְאָגָזָיִן.
“יְאָה, עַנְטְּפָעָרְט עַר אַיְלָעָכְן קָוָהָה, וּוֹאָסָדְגָּט זִיךְ מִיט אִים
פָּאָר אַ וּוֹאָסָעָר נִישְׁט אִיז מִין סָחוֹה: מְעַלְגָּעָה, אָז מַעַן קָאָן דָעְרָפָאָר
גּוֹמָעַן עַפְעָס וּוַיְנִצְקָעָר.”

עַר אִיז בְּכָלְלִי אַ בְּנָעִימָותְדִיקָעָר, אַ שְׁטִילְעָר אָוּן האט אוֹיף
קִינְגָּעַם נִישְׁט קִיְּין האָס. אִין דִי שְׁטִילְעַ זְוּמְעַרְדִּיקָעַ פָּאָרְנָאָכָטָן זָעַט
מַעַן אִים אִין דָרְוִיסְטָן לְעֵבָן דָעַר טִיר פֿון זִיְּן מְאָגָזָיִן. עַר שְׁטִיטִיט

איינגעער אליען און קויקט מיט גוטע אויגן, ווי די גאס ליעבט אויף אין
בין-המשות. וווײיט, וווײיט אויף די טראפעלעך פון עזוריאל פוינונרטס
פֿלְבוּ-קְלִיִּת, וואס מיט די אייזטראנע טירן, בײַטֵּן זיך די פֿינָגרָן. און
דא צו אים קומט קיינגער נישט, אַחוֹץ חַיְקָע דָּעַר דִּינְסֶט פֿון
איינפֿאָר-הוֹיִז, וואס טראָנט אים עסן. זי האָט לִיב אַלְעָמָעָן צו באָרְעָדָן,
חַיְקָע דִּינְסֶט, און איינְן אַילְעָט זי קיינְמָאָל נישט. בִּיטָּאָג, אָז זי
ברעננט אים עסן, אִוּ זי אַיסְטְּגָּפּוֹצָּט אַין דִּ הַוְּכָבָּע עַנְגְּגַשְׁפִּיעַטָּע
קָאמָשָׂן; זי דְּרִיְּט זיך פרִילְעָך אַרוֹם אַיבָּעָרָן מַאְגָּזָיָן אָז דָּעָר-

פרעננט זיך:

„נוּ, וואָס הַעֲרָת זיך? אַיר האָט שוֹן, וועָר סְזָאָל אַיריך רַאְמָעָן
די צִימָעָרָן?“

און פֿאָרְנָאָכָט קומט זי נַאֲכָמָאָל: זי היַלְּט זיך ביַי אִים דעם
גרָאָבָן פֿינָגָעָר, וואָס רִיְּסֶט אַיד שוֹין אַהֲיפֿשָׁע צִיטָן. און נַאֲכָדָעָם
שְׁטִיטִית זי מִיט אִים אַין דְּרוֹיסָן בַּיִּ דָּעַר טִיר, פֿלוֹוִידָעָרָט אָן אַ ברָעָגָן,
וועָגָן אַלְעָ שְׁטָאָט-גִּיסָּן, און עַר שְׁטִיטִית בַּיִּ דָּעַר וָאָנָט, ווי ביַי אַהֲרָוָבָּע,
און שְׁמִיכְּלָט מִיט זיך שְׁטָעָנְדִּיקָן שְׁעַמְּעוֹדוֹדִיקָן שְׁמִיכְּלִי:

„אָזּוּי?“ שְׁמִיכְּלָט עַר מִיט וָוָנְדָעָר אָז פֿאָרָאַנְטָעָרָעָטָר זיך
אַלְעָן מַעָר אָז מַעָר.

ער ווַיְסֶט שוֹין אַסְך נִיסְן פֿון שְׁטָאָט.

„פֿרָעָגָעָר, דָעַר פֿאָרְוָאָלְטָעָר פֿון תְּלָמָוד-תּוֹרָה, דָעָרְצִילָט חַיְקָע,
איּוּ אַ גְּרוֹוִיסָטָר עַזְוָתָנִיק, אַלְעָן אַ פֿאָרְשָׁלְעָפְּטָעָר קְרָעָנָק.“

פֿרָעָגָעָר שְׁפִּירָט אָפָט בַּיִּ זִינְוֹוֹל פָּאָטְשָׁטָעָר אַין אַ זִּיטִּיקָן
חוֹדָר אִינְגָּיְנָעָם מִיט זָאָקָעָרָן, דעם בעַרְזִישְׁנְגָּזָעָר אַגְּנוּטָן פֿון
זִינְגָּעָרָס נִיְּ-מַאְשִׁינְעָס, אָז אִינְגָּיְנָעָם מִיט שָׁאוֹלְקָעָשׂ שְׁנִידָעָר, מִיט
שָׁאוֹלְקָעָשׂ הַפְּקָר-יוֹנָג, וואָס מַאְנָט אַין זָאָקָעָרָן דִּ חַוּבָּות בַּיִּ דִ
הַיְגָעָשׂ שְׁנִידָעָר. אָז זִינְט חָוָה פֿוֹזְגָּעָר, דעם רִיכָּן קְרָעָמָעָר עַזְוְרִיאָל
קְרָעָמָעָרָס גַּעֲבִילְדָעָט מִידָּלָא, האָט גַּעֲוָאָרָפָן אוּפָן אִים אָן אָמָחָן, האָט
ער, אוּפָן צוֹ לְהַכְּעִיס אַלְעָ הַיְגָעָשׂ גַּעֲהַוְּבָעָנָעָשׂ לְיִיטָּה, אַגְּנָעָהָיִבָּן צְוּשְׁתִּיָּן
צְוָ אִיר, חַיְקָעָן, אָז זָאָנָט, אָז זִי גַּעֲפָעָלָט אִים, אָז עַר וָוָעָט זִי
נַעְמָעָן. חַיְקָעָאַלְיָן זָאָנָט, אָז אַין אָט דעם פֿרָעָגָעָרָן האָט זִי פֿוֹנְקָט
אָזּוּ אַמְוָנה, ווי אִינְמָ צְלָט.

“או פֿרְעָגָעַר, זֹאנְט זַי, רַעַדְתָ אָוּן דָעֵר הַוְנְט בִּילְט, אַיְז אַלְץ אַיְינְס.”

“אַזְוַי?!” פֿרְעָגַט מֶלֶך מִיט וּוּוְנְדָעַר אָוּן זַעַט אָוִיס פָּאָרָה אַינְטְּרָעַסְטִירַט.

ער ווִיסְט שְׁוִין אָוִיך, אָוּן דָא אַיְן רַקְיְּטַנְעַ אַיְז פָּאָרָה אַיְינְעַ אַמִּידָלָה, אַקוּרְסִיסְטִין, וּוֹאָס הָאָט זַיְק פָּאָרְשָׁפָאָרַט אַיְן אַיְרָ צִימָעָר, בֵּי אַיְרָ מּוֹטָעָר אַינְדָעָרְתִים, אָוּן שְׂוּוּיְיגַט — שְׁוַן דָעַם צְוּוִיְּטַן חֲדָש שְׂוּוּיְיגַט זַי.

“אַזְוַי?!” פֿרְעָגַט עַר אַיְבָּעָר פָּאָרְאַינְטְּרָעַסְטִירַט, אָוּן וּוִיאַזְוִי רַוְּפָט מַעַן זַי?”

“עַטְלָה, רַוְּפָט מַעַן זַי, עַטְלָה קָאָדִיס.”

“עַטְלָה קָאָדִיס?!”

“יַא, וּוֹאָס אַיְז דָעַן?!”

“אַזְוַי... גָּאָרְנוּשָׁט, עַפְעַט וּוּי אַבָּאָקָאנְטָעַר נְאַמְעַן...”

נַאֲרָ מַעְגָּלָעָן, אָוּן אַיְם אַיְנְשַׁט גָּאָר אַנְגָּנְעַמְעַן, וּוֹאָס מַעְנְתָשָׁן זְעַזְן אַיְם אַלְעָט טָאָג אַיְן דָרוּוִיסְט לְעַבְן זַיְן אַפְטִיק-מַאֲגָאָזִין אַיְגָאָזִים מִיטָּהִיקָע דָעַר דִינְסָט. רַקְיְּטַנְעַ קָוְקָט מִיטָּהִיקָע זַעַט אַלְץ, וּוֹאָס טָוָט זַיְק אַפְּיָלוּ דָצָן, וּוֹעֵן אַינְדָרוּוִיסְט אַיְז שְׁטָאָרָק תּוֹנְקָל אָוּן דִי גַּאֲסָן זְעַנְעַן פּוֹל מִיטָּהִיקָעָן גַּעֲרוֹוִישׁ, אָוּן אַיְן-די סִיקְעָס רְוִישָׁן שְׁנָעָקָן, שְׁפִילְיָן לְעַבְן דִי הַיּוּזָר אָוּן וּוּאָרְפָּן אַיְן דָעַר הוֹיָך דָעַם שְׁטוּיָבָה.

עַר הַיְּיבָט אָן אַלְעָט פָּאָרְנָאָכָט פָּאָרְשָׁלִיסְט זַיְן מַאֲגָאָזִין אַוְיָף אַשְׁעה אָוּן אַוְיָף צְוַויִּי אָוּן לְאַזְוַת זַיְק עַרְגָּעָץ אַזְוּק. נַיְשַׁט עַר גִּיטָּה, נַאֲרָ עַר גַּנְבָּעָט זַיְק, עַר רַוְּקָט זַיְק אַיְינְעַר אַלְיָין, וּוּי מִיט אַזְיִיט אַרוֹוִיס דָעַר שְׁטָאָט.

זִינְקָט אַשְׁטָאָט טִיף אַיְן בֵּין-הַשְּׁמָשׁוֹת, רְוִישָׁת אָוּן צִינְדָט בֵּינוֹ שְׁפָעַט אַיְן אַוְונָט קִיְּין לְאַמְפָּהָ נַיְשַׁט אָן, אָוּן אַיְנְסָט בְּרִיטִין זַיְיט-גַּעַסְלָה, וּוֹאָס אַיְן אַיְינְעָם פּוֹנָ אַיְרָעָ שְׁטִילְעָ עַקְן שְׁטִיטִיסְט אָן אַפְגָּעָקָומָעָן הוּאָיָן מִיטָּהִיקָע אַלְטָעָ נַיְשַׁט גַּעֲפָאָרְבָּטָעָ לְאַדְסָן, אָוּן אַמִּידָלָה אַקוּרְסִיסְטִין דְּעַרְשׁוּיְיגַט דָאָרָט אַלְיָין אַיְרָ נַשְּׁאָר יְוָגָנָט. וּוּמְעַן גִּיטָּה

עט אן? די ערשות צוית האט מען זיך דערמייט אינטערעסיטט,
אייטלעכס מאָל, וואָס אין שטאט אַריין או געקומען אַ פרענדעַר גָּאַסְט,
האַט מען אַים אַרומגעפֿירט אַיבָּער רַקְטִּינְעַ; מֵהָאַט אַים בָּאוֹזִין
דעם פָּעָלוֹ, וואָס בַּיִם טִיךְ, אָנוֹן די שׁוֹלְ אָונְ דעם בֵּית-עוֹלָם, וואָס
לִגְתְּ אָוִיךְ צוּווִי בָּעָרָגְ; מען האַט אַים אָוִיךְ צוֹגְעַפֿירט צָום ווַיְיַתְּ
אָנוֹן בְּרִיטִין זִיְתִּין-גַּעֲסֶל אָנוֹן מֵהָאַט אַים דָּערצִילַט:

„איַר זַעַט אַט דָּאַס הוֹיוֹן, מִיטַּן קְרוּמְעַן דָּאַךְ אָנוֹן מִיטַּן דִּי אַלְטָעַ
גִּישַׁת-גַּעֲפַרְבְּטָעַ לְאָדוֹנוֹ? אַ מִידְלָ אַ קּוֹרְטִיסְטִין שּׂוֹוִיגִיט דָּאַ שְׁוִין דֻּעַם
צְוֹוִיטִין חָדוֹשָׁ.“

נָאָר אַיְצַט אַיזְ מַעַן שְׁוִין דָּערְצָו גַּעֲוָוִינְטַ, דָּערְצָו אַיזְ נָאָר
גָּרָאָד צַו יַעֲנַעַר צִיִּיט גַּעֲשָׁעַן אַין שְׁטָאַט נָאָר אַ נִּיִּיסְ: בַּיְ עַוְרַ
לַיְוַבְּצָר אַיְנָם רַיְיכַּן הוֹיוֹן האַט אַוְיסְגַּעֲבָרָאָן דָּעַר בָּאוֹוּסְטָעַר סְקָאנְדָּאָלַ.
שְׁבַּת-צְוָנָאָכְטָס אַיזְ מַעַן דָּאָרְטַ גַּעֲזָעַן בַּיְ אַ לִיְיכַּט אַוְיַפְּן בָּאַלְקָאָן,
וְוָאָס גִּיְאַט אַרְוִיסְ מִיטַּן הַאַלְבָּרָוַר רַאַד פָּוֹן יַוְנָגַע טָאַפְּאָלַן צָום עַקְסָטַן
לִיְיַדְיקַן גַּרְיַנְעַט פְּלָאַץ; מֵהָאַט גַּעֲטְרַוְנְקַעַן טִיְ אָנוֹן אַוְיפְּגַּעַנוּסְמַעַן גַּעַסְטַ,
אָנוֹן פְּלַזְצִים האַט מַעַן דָּערְחָעַט אַ יַּאֲוְדִיקַן קוּוִיטַשְׁ פָּוֹן הַיְנָטָעַרַן
הַוֹּיוֹן אָנוֹן פָּוֹן הַיְנָטָעַרַן סָאָרַ, וְוָאָס קוּקְטַ צַוְּ דִּי בָּעַרְעַזְוַיְנְעַצְעַר פָּלְדָעַרַן.
אָזְ מַעַן האַט זַיךְ צָהָיַן גַּעַלְאָזַט זַוִּיפְּן, האַט מַעַן גַּעַפְוָנוּסְלַהְקָעַדְיַן
שְׁוֹוָאַרְצָעַ זִצְנָדִיק אָוִיךְ דָּעַר עַרְ.

„אוֹי גּוֹאַלְדַּ! האַט זַי גַּעַשְׁרַיְגַּן אָנוֹן האַט גַּעַרְטִין אָוִיךְ זַיךְ דָּאַס
קָאַפְּטָאַ, עַד אַיזְ פָּוֹן מִיר אַנְטְּלָאַפְּן... נָאָר וְוָאָס אַיזְ עַרְ פָּוֹן מִיר
אַנְטְּלָאַפְּן...“

זַי האַט גַּעַהָאַט אַ קְוַרְצָן אַטְעַם אָנוֹן האַט נִישְׁתַּגְעַקְאַנטַ רַעַדַן.
נָאָר דָּעַר סְטוֹרוֹזַ, וְוָאָס האַט זַיךְ צָהָיַן גַּעַלְאָזַט זַוִּיפְּן פָּוֹן דָּעַר
אַנְדָּעַרְעַר זַוִּיטַ, האַט גַּעַפְּאַקְטַ דֻּעַם אַוְעַקְגַּעַלְאַפְּעַנְעַם - עַר האַט
אַפְּגַּעַדִּיסְן דֻּעַם יַוְנָגַן סְטוֹדָעַנְטַ בְּרִילְן אַ גַּאנְצַן לְאַץְ פָּוֹן זַיְן נִיעַם
גְּרוּיַעַן סְטוֹדָעַנְטִישַׁן דְּזָקָה.

פָּוֹן דַּעַמְאַלְטַ אַן בָּאַקְוּמַט הַנְּקָעַ אַסְךְ אַוְיַפְּרַעְגּוֹנְגַ בַּיְ זַיךְ אַוְנְטָעַר
דָּעַר בְּרוֹסַט - זַי האַט מַוְרָאַ צַוְּ אַגְּגָעַנְעַן זַיךְ מִיטַּן סְטוֹדָעַנְטַ בְּרִילַ,
וְוָאָס אַיזְ שְׁוִין פָּמַעַט גַּעַוְעַן אִיר חַתְּן, אָנוֹן אָזְ זַי גִּיְאַט פָּאַרְגָּאַכְטַ

געוואר ווערטן צו עטַל קאדייס, פירט זי מיט זיך הארט בי דער האנט דאס ברודערל אירס, דעם געגורייזלען מאָטיקן. ער איז נאך אפִילו זיעער אַקלַינֶער מאָטיק, אַבער פונדעסטוועגן, אַשטייקל שמייה איז ער דאָך... אַיטַלְצָבָס מַאֲלַ, ויאָס זי קומט אַריין אַין בריטין, אַין שטיילן זייט-געסַל, טוט אַיר פשוט אַקְלָאָפַט אַין האָרֶץ פון שרעק: עפָעַס אַאנְגַּעַר מאָנְסְפָּאַרְשְׁוִין, אַהוֹיכָעַר ווי אַשְׁאָטַן, שָׂאָרֶט זיך דָּאָרֶט אַלְעַ בִּין-הַשְׁמָשׁוֹת אַרוּם גַּעַסְל. ווערט זאָל דאס זיינַן? אָז חַנְקָע דַּפְּגַּבְּנָעַט זיך, דָּרְיִיט זיך דִּי פִּיגָּוֶר אַווּזָעַק אָוָן בְּלִיבְּטַן נִישְׁטָה. אָז חַנְקָע דַּעֲרָגְּרִיכְּט אַיְינְמַאֲלַ שְׁפָעַט פָּאַרְנָאַכְּט דָּאָס זִיטִיקָע גַּעַסְל, באָנְגַּנְגַּט זי זיך מיט דער אַאנְגַּעַר פִּיגָּוֶר אַזְוֵי נַאנְטַן לְעַבְּן צְטָלַס טִיר, אָז זי ווערט אָוּש בְּלָאָס אָוָן דַּעֲרָקָאנְט זיך: דער אַאנְגַּעַר יְוָגְעָרְמָאַן, פָּוּנָם נִיְּעַם אַפְּטִיק-מַאֲגָּזִין.

„אוֹי!... גִּיט זיך חַנְקָע אַוְאָרַף אָוָן טוט אַשְׁטִילַן הַיכְּץ פָּוּן שרעק. נָאָר דִּי פִּיגָּוֶר האָט שְׁוִין באָקוּמָעַן אַמְּדָנוּ וּוְאַסְפָּעַנְעַ צָוָה, זי טוט אָן אַידִּיאָטִישָׁן שְׁמִיכְּלַ, זי הוֹיקָעָרַט זיך שְׁוֹדִידַק אַיְינַן אָוָן בְּלָאָנְזָעַט שְׁטִיכְּ אַווּזָעַק פָּוּן גַּעַסְל.

דער סֻוֹף אַיְזָעַוּן אַזְעַלְכָּעָר: אַיְינַעַם אַיְינַעַם אַן אַוְונַט אַיְזָמְלַן אַרְיִינְגָּעְקוּמָעַן אַיְנָם אַפְּגָּנוּקָמָעַם הוּאֵין, ויאָס מיט דָּרְוִיסְנְדִּיקָע נִישְׁטָה-גַּעַפְּאַרְבְּטַע לְאָדָנוֹ, דִּי פְּרִי-גַּעַבְּלִיבְּעַנְעַ אַלְמָנָה קָאַדִּיס אַיְזָנִישְׁט גַּעַוּעַן אַינְדָּעָרָהִים. עַטְל אַיְזָגְּלַעְגַּן אַיְנָעַטְלִין בִּיְזָקְעַר אַיְזָקְעַר אָן הַאָט קִיְּין יְאָמֵפַט נִישְׁט אַגְּגָעְצָדוֹן: סִיְּ-וּ-סִיְּ הַאָט זיך דָּאָך גַּעַוְוִינְגַּן; פְּלוֹצִים טוט מעַן אַקְלָאָפַט אַיְן טִיר. עַטְל שְׁוֹיִיגַט. זי זַעַט: דִּי טִיר עַפְּנַט זיך אָוָן סְגִּלְטִישְׁט זיך אַרְיִין אַינוֹוִינִיקָע אַאנְגַּעַר שְׁעַמְּפָעוֹדְיקָעָר שְׁאָטָן, מַלְכָס שְׁאָטָן. ער שְׁטִיטַס אַוְיִילַע בִּיְזָקְעַר שְׁוּעָל ווי דַּעֲרָשָׁאָקָן אָוָן הַאָט נִישְׁט ווּאָס צַוְּגָן. ער זַעַט זיך סֻוֹ-כְּלַ.

סֻוֹף צוֹ אַקְעַגְן אוֹיְפַט דער אַקְנָאָפַט אָוָן זַיְצַט אַפְּ אַזְוֵי אַמְּנוֹת צַעַן.

„אַזְוֵי“ בְּרוּמַט ער אַפְּאָר מַאֲלַ אַרוּס. ער שְׁאָקְלַט מִיט דִּי לִיפְנַן,

נָאָר דַּעֲרָוֹן קְוֹמַט גַּאֲרִינִישְׁט נִישְׁט אַרוּס,
ער הַיְּבָט זיך אוֹיְפַט אַוְעַצְזּוֹגִין, נָאָר פָּאָר דער טִיר בְּלִיבְּט
ער שְׁטִיטַן מִיט אַשְׁוֹדִידַקָּן אַרְאַפְּגָּעַלְאַזְעַנְעַם קָאָפַט. אָוָן פְּלוֹצִים, ווי
אַומְּגַעְרִיכְּט לְאָוֹט ער אַרוּסַט אַזְוֵי מְשֻׁוְּגָהָדִיקָן אַגְּגָעָשְׁפָּאַלְטָעַנְעַם קָאָגָן,

גָּלִילְכֶּסֶת פְּלוֹצִים אֵן צוֹ רַעֲדָן נִישְׁתְּ קִין מַנְטָשָׁ, נָאָר אַ טִּישָׁ
אַדְעָר אַ בְּעַנְקָל:

הָאָט קִין פָּארַאיְבָּל נִישְׁתְּ, זָאנְטָ ערְ אָוָן קוֹקָט נִישְׁתְּ אַיְן דִּי
אוֹיגָן, מִיר הָאָט זִיךְ דִּי גָּאנְצָ צִיטָ גַּדוֹכָט, אֵן אַיְךְ הָאָט אַיְן
עַפְּסָ צַוְּ זָאנְן.

אוֹ ערְ עַפְּנָט דִּי טִירָ, גִּיטְ ערְ צַוְּ:

שִׁיעָרְ, שִׁיעָרְ הָאָט אַיְךְ עַפְּסָ גַּהְהָאָט צַוְּ זָאנְן...

אוֹ ערְ פָּאַרְשָׁוִינְדָּט.

עַטְלְ הָאָט דִּי גָּאנְצָ צִיטָ אָוְנְטָעְרְגָּעְהָוִיְבָּן דָּעַם קָאָפְּ אָוָן קוֹקָט
מִיטְ גְּרוֹיסָעְ פָּאַרְחִידְוּשָׁטָא אוֹיגָן. זִיךְ הָאָט נִישְׁתְּ פָּאַרְשָׁטָאָגָןָעָן: וּוֹאָס
זָאָל דָּאָס בָּאַטְיִיטָן?

אוֹיְףְ מָאָרְגָּן הָאָט זִיךְ, צָום עַרְשָׁטָן מִאָלְ נָאָר דָּרְיִי חְדָשִׁים שְׂוִיְּגָן,
זִיךְ אָנְגָּעָטָאָן אָוָן אַיְוָ אָרוּקָגָעָגָגָעָן צַוְּ אַיְם אַיְן אַפְּטִיקְ-מָאָגָזִין
נָאָר אַ פְּרִוּשָׁ.

אַיְזָ אַט פָּוָן דָּעַמְאָלָט אֵן הָאָט מָעַן אַיְן רַאְקִיטָנוּ זִיךְ אָנְגָּעָהָוִיְבָּן
אַינְטָעְרָעְסִירָן מִיטְ מְלָכָן; מְהָאָט גָּעוֹאָלָט וּוֹיסָן, וּוֹאָס וּוֹעַט זִיןָן
דָּעַר סֻוּף:

מְלָךְ וּוֹעַט אַמְאָלָט וּוֹעַרְ אַ חַתְּן פָּאָר עַטְלְ קָאָדִיסָּ, צִי נִין?

מְהָאָט אַיְם אַפְּט גָּעוֹזָן גִּין צַוְּ עַטְלָעָן אַהֲיִים. דִּי פְּרִיְ-גַּעֲבָלְבָּעָנָעָ
אַלְמָנָה אַיְוָ דָּעַמְאָלָט אַרְיִינְגָּעְקוּמָעָן צַוְּ צְוּרִיאָלָט פּוֹיְנָעָרָן אַיְן קְלִיִּיטָ
זִיךְ אָפְּרָעְכָּעָגָעָן פָּאָר דִּי עַטְלָעָכָע טְוִיזָּט רְוּבָּגָן, וּוֹאָס זִיךְ בְּאַהֲאָלָט בְּיִ
אַיְם אַוְיסָ פָּוָן אַיְרָ רְיִיכָּן שְׁטָאָרָקָ-קְמַצְנִיָּשָׁן שְׁוֹעָרָ. סָאַיְזָ גָּעוֹזָן
פּוֹנְקָט פָּאָרָן גְּרוּיסָן רַאְקִיטָנָעָרָ יְרִידָ, וּוֹעַן פּוֹיְנָעָרָסָט רְיִיכָּעָ קְלִיִּיט אַיְזָ
פּוֹלָ גַּעֲפָאָקָט מִיטְ פְּרִישָׁ-אָנְגָּעָקָמוּנָעָ סְחוּרוֹתָ. קִין מַזּוֹּמָן גַּעֲלָט הָאָט
עַרְ אַיְרָ דָּעַמְאָלָט נִישְׁתְּ גַּעֲקָאָנָט גַּעֲבָן, עַרְ הָאָט אַיְרָ נָאָר גַּעֲקָאָנָט
אַיְבָּעָרְשָׁרְיִיבָּן דִּי אַלְטָעָ קְוּוִיטָעָנָעָ אַוְיָף נִיְּעָ. דַּעֲרָפָאָר אַבְּעָרָ הָאָט עַרְ
אַיְרָ אָפְּגָעָגָעָבָן פִּילָ מַעְרָ כְּבָודָ, וּוֹי אֵן אַנְדָעָרָשָׁ מִאָלָט; עַרְ אַיְזָ מִיטְ
גְּרוֹיסָ דְּרָךְ-אָרֶץ גָּעוֹזָן אַקְעָגָן אַיְרָ אַיְן קְלִיִּיט בִּים טִישָׁל אָוָן הָאָט
אַפְּאָר מִאָלָט אַפְּרָוּוֹ גַּעֲטָאָן מִיטְ אַגְּרִינְגָ הַוּסְטָאָ, צִי דִּי לְוָנְגָעָן זַעֲנָעָן
בְּיִ אַיְם רְיִין.

"ב'חאָב געהערט רעדן, האָט ער בּי אַיר געפֿרעהַט, מ'זאנט,
 אַיעֵר טאָכטער געטט זיעֶר אַ פֿינְעַט חַתְן?"
 דערויף האָט אִים די אלמנָה קָאָדִיס געענטפֿערט פֿאָרְשְׁטָעַט
 מיט אַ פרומען זיפֿען, ווי ס'פֿאָסְט פֿאָר אַ לִיטִישׁ מְחוֹתְנַתְעַט
 "וואָס קָלְעַרט אַיר, האָט זַי גַּעֲזָגָט: אָז גַּאַט ווַיְלַ, קָאָן ער
 אַוְדָאַי הַעַלְפָן".
 נָאָר פֿאָרוֹאָס האָט מַלְך צוּ יְעַנְעַר צִיִּית אַוְיסְגַּעַזְעַן גַּאַךְ מַעַר
 דערשְׁלָאָגָן, ווי תָמִיד? פֿאָרוֹאָס האָט פֿוֹנְקָט דָאָן אוַיסְגַּפְצְּטָעַרְהַיִת
אנגעהויבּן צו אִים אַרְיִין גַּיְנַן דַי גַּעֲרָאַטְעַנְעַן חַוָּה פּוֹזְנָאַר?

דָאָס אַלְץ אִיז חַיִּים-מְשָׁה עַטְלָעַבָּע טָעַג נָאָךְ זַיְן קָוְמָן גַּעוֹאָר
 גַּעוֹאָרִין בּיִ דָעַר נִיבְּצָן-יָאָרִיקָעַר, לִיטִישׁ-אוּפְּגַּעַזְוִיגַּעַנְעַר חַנְקָע
 לִיְוָבָּעַר אָוָן מַעַר האָט ער פּוֹן אַיר גָּאָרְנִישָׂט נִישְׁתַּגְעָקָאנְט ווַיְסָן. אָז
 ער האָט זַיְן נָאָכְדָּעַם אִיז אַנְהִיָּבָּ אָוָונָט אָוּמְגַעְקָעַרְט צָוְרִיק אַין ווְאָלַד
 אַרְיִין, אִיז ער גַּעֲוָעַן אַבְּיִסְלַ מִיד אָוָן צָעַטְרָאָגָן. ער אִיז גַּעֲוָעַן
 מִיט יְצָחָק-בְּעָרָן אִין דָעַר בָּאַלוֹיכְטָעַנְעַר האַלְבָּעַר זִיְּת אָוָן האָט
 נָשְׁמִיכְלַט.

"די סְפָּעָרָן, האָט ער גַּעֲזָגָט, זַעֲגַעַן שָׁוִין אָפְּשָׁר גָּאָרְנִישָׂט אַזְוִי
 פֿאָרְנַעְפָּלְט: זַיְיַ הִיְבָּן אַן קָלְעַרְעַר צוּ ווּוְרַן".
 אָוָן נָאָכְדָּעַם אִיז ער בּוֹזְ שְׁפָעַט אִין דָעַר נָאָכְט נִישְׁתַּגְעָלָאָפָּן
 גַּעוֹאָרִין. ער אִיז גַּעֲלָעַן אַנְגַּעַטְאָן אִין דָעַר פֿינְצָטָעַר בּיִי זַיְיַ אַין צִימָעַר
 אָוָן האָט עַפְעַס אַ פֿאָר מַאַל צוּ זַיְיַ אַלְיִין אַ וְיַדְרָ גַּעֲטָאָג. יְצָחָק-בְּעָרָן
 האָט בּיִ אִים פּוֹן קָעְגָּאַבְעָר דָעַר ווְאָנְטָן אַ פֿרְעָג גַּעֲטָאָג:
 "וְאָגָסְט עַפְעַס, חַיִּים-מְשָׁה?..."
 "גַּיְיַן, האָט ער גַּעֲנְטָפְּעַרְט, גָּאָרְנִישָׂט".

אָוָן אִין אַ רְגַע אַרְוֵם האָט ער דָאָךְ צְוּגְעַגְבָּן:
 "מַלְךָ, זַאֲג אִין, האָט ער אַרְיְבָרְגָּעַשְׁרִין דָוָד דָעַם דִּינְעַם
 ווּוּנְטָלַט, שְׁטָעַנְדִּיק האָט זַיְיַ אִים אַוְיסְגַּעַזְוִין, אָז ער האָט עַפְעַס צוּ
 זַאֲגָן; שִׁיעָר, שִׁיעָר האָט ער עַפְעַס גַּעֲהָאָט דָעַר ווּעַלְטַ זַיְיַ זַאֲגָן".
 ער אִין שְׁלַחְכָּט גַּעֲשָׁלָאָפָּן דַי גַּעֲנָצָעַ נָאָכְט אָוָן אַוְיַן מְאָרְגָּן
 בִּיטָּאָג אִיז ער דָאָס עַרְשְׁטָעַ מַאַל אַרְיְיְגַּעַזְקָוְמָעַן אִין מְלָכָס קַשְׁיְיָעַס

געשלאָסענעם אַפְטִיכִיק-מַגְזִין. דָּרְטָן הָאָט גַּעַשְׁמַפְקֵט מִיט שַׁאֲרַפְּגַּזְבָּן, מִיט שִׁימְלָדִיךְן גַּוְתְּפַעַרְטָשׁ אָוֹן מִיט נַאֲךְ עַפְעַס אֶרְיתָה, וְאָס בְּלִיְבֶּט אַיְן יַעֲדָר שְׁטוּבָ, פָּוֹן וּוְאַנְעָן מַהָּאָט נִישְׁתַּלְאָנְגָּן אַרְיוֹסְטָגְּטָרָאָגָן אַטְיָטָן. סַאיְזַ אַדְרָטָן נִישְׁתַּגְּוָעָן אוּפְּפָוָס צַוְּקוֹן. וְאָס אַיְנָס צַוְּיָיָטָן קַלְעַנְגָּרָן חָדָרָ, אַיְנָס חָדָרָלָ, וְוִילְאָךְ הָאָט גַּעַטְאָגְטָ אָוֹן גַּעַנְעַכְטִיכְטָ, הָאָט עַר גַּעַטְרָאָפְּנָן אֶגְּלָדָן שְׁטַרְאָלְכָלָ, וְאָס שְׁפִילְטָ מִיט שְׁטוּבָ אַוְיָפְּ אַשְׁוֹאָרָץ בְּאַצְוִינָן טִישָׁלָ, אֶגְּלָדָן שְׁטַרְאָלְכָלָ, וְאָס דְּעַרְגְּרִיכְטָ אַהֲיָן עַרְשָׁתָ שְׁפַעַט נַאֲךְ הַאלְבָּן טָאגְ אָוֹן דָּרְמָאנְט אָז בְּנִידְעַרְיקָעָר פָּאַרְנָאַכְטִיקָעָר זָוָן, אֶטְשַׁעְרַעְפְּעַנְעָם דָּאָךְ, וְאָס שִׁימְעַרְטָ שִׁיְןָ, וְוִי גִּינְגָּלָד פָּוֹן דָּעָרָ וּוְיִתְּגָן, אָוֹן אָן מַלְכָן אַלְיָיָן, דָעַם לְאַנְגָּנָן שֻׁמְעוּוֹדִיךְן מַלְכָן, וְאָס אַיְזָ אַדָּאָ אַיְצָט שְׁוִין נִישְׁטָאָ. אַוְיָפְּן זַעֲלָבָן טִישָׁל לְעַבְּן שְׁטַרְאָלְכָלָ אַיְזָ גַּעַלְעָגָן אֶקְלִיָּין אַפְטִיכִיק-פּוֹדָעָלָעָ, אֶלְיָדִיךְ אָוֹן אֶפְאַרְגְּעַלְטָס פָּוֹן אַיְנוּיִינִיקָ, אָוֹן לְעַבְּן דָעַם הָאָט זִיךְ פּוֹדָעָלָעָ ? חַנְקָעָ דָּאָס קְלִיְינָעָ דָעָקָ. וְאָס אַיְזָ דָאָס גַּעַוְעָן פָּאָר אֶפְדָעָלָעָ ? חַנְקָעָ לִיּוּבָעָר אַיְזָ אַוְיָקָ גַּעַוְעָן מִיט חִיםָ-מְשָׁהָן דָּרְטָן אָיָן מַלְכָס שְׁטִיבָלָ. זַי אַיְזָ גַּעַשְׁטָאָגָעָן גַּאֲרָ נַאֲגָט לְעַבְּן חִיםָ-מְשָׁהָס אַקְסָלָ, אָוֹן אַוְמַעְגַּלְעָד אַיְזָ גַּעַוְעָן צַו וּוְיסָן, אַוְיָפְּ וְאָס הָאָט זַי דָאָס דִי גַּאֲנָצָעָ צִיְיט גַּעַקְוָקָט : אַוְיָפְּן שְׁטַרְאָלְכָלָ, צַי אַוְיָפְּן פּוֹדָעָלָעָ.

„מַלְאָךְ, הָאָט זַי פְּלוֹצִים אֶזְאָגְ גַּעַטְאָן אָוֹן הָאָט זִיךְ פָּאַרְטָאַכְטָ, עַד אַיְזָ שְׁוִין אַפְשָׁר צַו פָּרִי גַּעַשְׁטָאָרָבָן, מַלְאָךְ...“

דָעַמְאָלָט הָאָט זִיךְ חִיםָ-מְשָׁה מִיטְאָמָאָלָ צַו אַיְרָ אַוְיָסְגַּעְדָּרִיטָ אָוֹן הָאָט אַוְיָפְּ אַיר גַּעַטְאָן אַזְאָ פָּאַרְוּוֹנְדָעָרָטָן קוּקָ, גַּלְיָיךְ עַר וְאָלָט זַי אַקְאָרָשָׁט אַיְצָט צָוָם עַרְשָׁתָן מַאֲלָ אַיְנָ לְעַבְּן דְּעַרְזָוָן.

„אָחָ, יָאָ, הָאָט עַר פָּאַרְוּוֹנְדָעָרָט נַאֲךְ אַיר אַיְבָּגְעָחָזָרָט, עַר אַיְזָ שְׁוִין אַפְשָׁר צַו פָּרִי גַּעַשְׁטָאָרָבָן, מַלְאָךְ...“

עַר הָאָט זִיךְ דָעַמְאָלָט מִיט גְּרוּיָס גַּעַפְּאַרְקָעָט אַיְן אַיְינָעָם אֶשְׁוֹפְּלָאָדָ, וְוִי אַסְקָ פָּאַפְּרָן זַעַנְעָן גַּעַוְעָן אַרְוּם מַלְכָס גְּרוּיָס בִּיְכִיקָן טִיסְטָעָרָ. סַהָאָט זִיךְ גַּעַדְאָכָטָ, אַז אַיְן טִיסְטָעָר לִיגָט מַלְכָס אֶצְוָאָהָ, נִישְׁתַּגְּוָעָן גַּעַפְּנָעָרָשָׁ. נַאֲךְ אַז עַר הָאָט דָעַם טִיסְטָעָר גַּעַפְּנָעָטָ, הָאָט עַר דָּרְטָן גַּעַפְּנוּגָעָן נִישְׁתַּגְּוָעָטָ, וְוִי אֶקְלִיָּין אַפְגָּעָבָרָאָכָן שְׁטִיקָלְ פִּישְׁבִּין פָּוֹן אֶמְיִידָלָשָׁן לִיְפָ אָוֹן אֶהָיָשָׁן רַוְסִישָׁן בְּרִיוּוֹ, וְאָס

איו געוווען געשרייבן מיט א מיידלשער האנט אוּן האט זיך אַנגעהויבן
מיט די ווערטער:

עדער טייוול אייז פֿאָרְפּֿרְעִירִיש אֹונְ קֶלְגָּ... דער טייוול אייז
אָפְּשָׁר מַעֲרָ אָוְמְגַלְקִילְצָה, וֵוי קֶלְגָּ...

ס'אייז געוווען קֶלְאָר: אַיְינָע אַמִּידָל הָאָט אַפְּגַעְבָּרָאָכָן אֶת דָאָס
שְׂטִיקָל פֿיְשְׁבִּין פָּוּן אִיר לְיִפְּ... אוּן האט עַס אַיְנָאַיְנָעָם מִיטָּן בְּרִיוֹן
צְוֹנוּנְשִׁיקָט מַלְכָּן אֶת מַתְנָה. אָבְּעָר נַאֲך מַעֲרָ מְשׁוֹנָה אייז געוווען, וְאָס
דער לְאָנְגָּעָר, תְּמִיד שֻׁמְעוֹדִיקָעָר מַלְכָּן הָאָט גַּעַהַאַלְטָן דָאָס שְׂטִיקָל
פֿיְשְׁבִּין אַפְּגַעְהִיט בֵּי זִיךְ אַיְן טִיסְטָעָר. חִימָ-מְשָׁה הָאָט דַעַמְאַלְטָן
באַוְוִוָּן חַנְקָעָן דָעַם בְּרִיוֹן אוּן האט גַעַרְעָנָט:

ס'אייז נִישְׁטָעָט קָאָרְדִּיסְׁעָס הַאנְטְשִׁיפְּט?

נַאֲך פֿאָרוֹאָס אייז חַנְקָעָן פְּלוֹצִים גַּעַוְאָרָן אָזְוִי רְוִיטָ? זִיךְ האָט
גַעַנְטְפְּעָרָט, אַז נִיְין:

עַטְלָס הַאנְטְשִׁיפְּט, הָאָט זִיךְ גַּעַזְאָגָט, אַיְזָ לְחַלְוָטָן אַז אַנְדְּרָעָרָעָ.
אוּן בָּאַלְדָּהָאָט זִיךְ אַוְוָאַקְגַּזְדִּירִיט דָאָס פְּנִים אַז אַזְיִיטָ, זִיךְ האָט
בְּשָׁוָם אַפְּנָן נִישְׁטָעָט דַעַרְלָאָזָט, מַעֲן זָאָל אִיר אַקְוָק טָאָן אַז דִּי אוּוִיגָן
אָרְיִין.

וְעַן חִימָ-מְשָׁה הָאָט זִיךְ נַאֲכָדָעָם בָּאָגְלִיט אַהֲיִים, הָאָט זִיךְ נַאֲךָ
אַלְץ גַּעַהַאָט אַסְך אַוְיְרָעְגָּנוֹגָ בֵּי זִיךְ אַוְנְטָעָר דָעַר בְּרוֹסְטָן. זִיךְ האָט
גַעַקְוָקָט אַרְאָפָּ צַוְּ דִי טְרִיטָן, וְאָס זִיךְ מַאְכָטָן, אוּן האָט גַעַשְׁוִינָן,
פְּלוֹצִים הָאָט זִיךְ בֵּי חִימָ-מְשָׁהָן אַפְּרָעָג גַעַטָּן:

אִיר קָאָנָט הוֹה פּוֹיְזָנָעָר?

חִימָ-מְשָׁה הָאָט אַוְיָפָּ אִיר מִיט גְּרוֹיס וְוָנְדָעָר אַקְוָק גַעַגְעָבָן:

חוֹהָ פּוֹיְזָנָעָר?

עדְרָהָאָט עַפְּעָס גַעַבְאָפָט בֵּי אִיר אַיְן פְּנִים אוּן האָט גַלְיִין

צְוֹנוּנְעָבָן:

כִּיחָאָב זִיךְ אַפְּאָר מַאֲלָ גַעַוְעָן.

עדְרָהָאָט זִיךְ פֿאָרְאִינְטְּרָעְצִירָט; עדְרָהָאָט שְׁוִין לְאָנְגָּ גַעַוְאָלָם

פְּרָעָגָן:

וְוָאָס פֿאָר אַמְעַנְטָש אַיְן זִיךְ?

וְוָאָס פֿאָר אַמְעַנְטָש?

חנוך האט נאך אלץ געקווקט אראפ צו אירע טרייט און האט
 גענטפערט, או ס'איו שוער צו זאגן :

אדרבא, זי, חנוך, וואלט א בעין געווען, או חיים-משה זאל
 זיך מיט חוה פוייזער נענטער באקאנען און זאל אליין זאגן, וואס
 פאר א מענטש איז זי. דא אין ראקיטגע איז זי, איזו צו זאגן, דער
 שפיגל — אלעמען געפלט זי. אפלילו מלך האט אין איר אויך עפעס
 געפונען, ער פלאגט שמיליכען איטעלעס מאָל, וואס זי פלאגט דרכּ-
 גיינ פארבי זיין מאגאנין און זיך טאן צו אים א ניגו. ער האט
 געזאגט, או זי איז אן אינטערעסאנט, זיער אן אינטערעסאנט.
 איינמאָל האט אים עטל דערציילט, ווי איז קינדוויז, בשעת זי מיט
 חוהן האבן געלערנט אין שטאָט-שול, פלאגט איר חוה איבערקערן דעם
 טינטער אויפֿן העפט, פדי דער לערער זאל איר שטען אצוווי.
 נאָר מלך האט געשמיילט. ער האט געפונען, או אויך די מעשה
 מיטן טינטער איז אינטערעסאנט. אַפְּטמאָל פלאגט ער זיצן מיט חוהן
 אויף די טרעפֶּלעך פון איר פאטערעס קלייט — חוה האט דארט ליב
 געהאט צו זיצן אלע פארנאָכט, נאָכְדָּע ווי מען שְׂיסְט צו די קלייט.
 ער איז דארט קיינמאָל נישט זי דריי יונגעלייט, און
 זיך דארט לעבן חוהן געפינען נאָך צוויי צי דריי יונגעלייט,
 חוה האט פון זי געלאָכט. זי האט געזאגט, או יידישע יונגעלייט
 גיעין קיינמאָל נישט צו קיין מידל אַלְּיאִין. תמיד, האט זי געזאגט,
 גיעין זי אין צויעין צי אין דרייען, און או זי קויפֿן זיך ניעץ
 קאָלאָשן, האט זי געזאגט, לײַגן זי אהין אַריין צו געשניטענע שטייק-
 פֿעַן פֿאָפִיר, פֿוי זי זיך נישט פֿאָרנְעַן. אַפְּטמאָל פֿלְגַּנט חוה
 אוועקפֿאָר אין קרייז-שטאט און זיך דארטן אַפְּזָאמָעַן אַוּאָך צי
 צוויי. או מ'איו דעםאלט דורכונגאנגען פֿאָרנְעַן אַין מאָרָק, האט
 מען געזאגט, ווי די טרעפֶּלעך ביי דער געשלְאָסְעַנְעַר קלייט זענען
 פֿוֹסְטַן. נאָר איינמאָל איז חוה אויף אלענְגַּעַרְצַר צייט אוועקעפֿאָר
 קיין קרים, און מלך פֿלאגט דאן אלע טאג גיינ אויף דער פֿאָסְטַן.
 איינמאָל האט אים זי, חנוך, דארטן אַין עַק שטאָט לְפָבֵן דער פֿאָסְטַן
 בְּאָנוּגְנָמָן; ער איז געגענְגָּן אַן אַהיַט אַין געוווען שטאָרָק פֿאָר-
 טיפֿט אַינְסְטְּרָיו, וואס ער האט נאָר וואס באָקְומָעַן.

“מֶלֶךְ, הָאָט זַי, חֲנַקָּע, בֵּי אִם גַּעֲפַרְעָנֶת, וּוֹ אַיְזָר
הַיְתָל ?”
דֻּעַמְאַלְט אַיְזָר מֶלֶךְ גַּעֲוֹאָרָן שְׁטָאָרָק רְוִיט אָוָן הָאָט שְׁעַמְעוֹדִיק
גַּעַנוֹמָעָן שְׁמִיכְלָזָן.
“אָה, יָא, הָאָט עַד גַּעַזְאָנֶט, כְּחַאָב, אָפְנִים, פָּאָרְגָּעָסֶן מִיְּן הַיְתָל אַיְזָר
פָּאָסֶט.”

“אַיְזָר אַט ...”

חַיִּים-מָשָׁה הָאָט אִיר פְּלֹצִים אַיְבָּעָרְגָּעָשָׁלָאָנֶן :
“וַיִּשְׂתַּחַת אִיר זַי מִשְׁעָר, אָז דָעַם בְּרִיוּ הָאָט מֶלֶךְ דֻּעַמְאַלְט בָּאָקוּמוּן
פָּוֹן חֹוה פְּוִינְגָּעָר ?”

“פָּוֹן חֹוה פְּוִינְגָּעָר ?”

חֲנַקָּע אַיְזָר וּוִידָעָר מִיטָּאַמְּלָאָל גַּעֲוֹאָרָן רְוִיט.
“וּוְאָרָט, הָאָט זַי גַּעֲפַרְעָנֶט, אָרְחָב דָעַן גַּעַזְאָנֶט ?” ...
דֻּעַמְאַלְט הָאָט חַיִּים-מָשָׁה אַיְגָּעָנוֹצָט אִיר פָּאָרְלִיְּרָנְקִיָּט אָוָן הָאָט
בֵּי אִיר פְּלֹצִים אַפְּרָעָג גַּעַטָּאָן :
“נוּ, אָוָן וּוֹאָס הָאָט מֶלֶךְ אַיְגָּעָנוֹמָעָן פָּאָרָן טְוִיט ? דָאָס וּוִיסְט
מַעַן נִישְׁט ?”
אָוָן דָעַרְיוֹף הָאָט זַי אַיְגָּנְטְּלָעָךְ דָעַר שְׁמוּעָס אַיְבָּעְרְגָּעָרִיטן.
חֲנַקָּע אַיְזָר גַּעֲוֹאָרָן בְּלָאָס אָוָן הָאָט מַעַר נִישְׁט גַּעַקָּאָנֶט רְעָדָן, אָוָן חַיִּים-
מָשָׁה הָאָט זַי גַּעַפְּיָט שְׁוֹלְדִּיק, גְּלִיָּח עַד הָאָט זַי נָאָר וּוֹאָס מִיט
עֲפָעָס שְׁטָאָרָק בָּאַלְיִידִיקְט.

IX

גַּיְעַנְדִּיק אַיְגָּנְעָר אַלְיִין צְוָרִיק אַיְזָר וּוֹאָלְד אָרִיָּן, הָאָט עַד אָוְמְבָא.
מַעַרְקָט פָּאָר זַי אַלְיִין אַנְגָּהָהוּבָן טְרָאָכָטָן וּוֹעֲגָן מֶלֶכָן, אַוְמְבָאַמְּעָרְקָט
פָּאָר זַי אַלְיִין גַּעַנוֹמָעָן פִּירָן מִיט אִים אַיְזָר גַּעַדְצָנָק אַ שְׁמוּעָס : “עַד,
חַיִּים-מָשָׁה, אָוָן מֶלֶךְ, דָאָס וּנְגַעַן, אָיִן תָּוֹךְ גַּעַנוֹמָעָן, אָיִן מַעְנְטָש ; עַד,
חַיִּים-מָשָׁה, אַיְזָר אַפְּגַּעַזְוֹנְדָעָרָט אָוָן שְׁטָרָעָג, וּוְילָעָר נִשְׁט מַוחָל זַיִן
קִיְּינָם, וּוְילָעָר אַנְשָׁמָעָקָן אַיְזָר זַיִן זַיִן אַיְגָּעָנָם וּוְיִרְ-שְׁמִיכְלָדִיקְן
מֶלֶכָן, וּוֹאָס הָאָט אַוִּיפָּעָרָן אַעֲדָעָרָן אַכְוֹת אָוָן קוֹמֶט אָרִיָּן אַיְזָר יַעֲדָעָר

שטוּב און לְאַזֶּת דָּרְטָן אִיבֵּעֶר זַיִן בְּרָכָה. נָאָר אַט אַיז אַפְּאָקָט : מַלְךָ
הָאָט דָוֹקָא אִיצְטָן נָאָכָן טַוִיט בָּאָקוּמוּנָן מַעַר וּוָאָג – מַלְךָ מִיטָן זַיִן שְׁעַמְעוֹן-
דִּין וּוַיִּיךְ-שְׁמִיכְלָדִיק פְּנִים..."

פְּלוֹצִים הָאָט בֵּי אִים עֲפָעָס אַבְּלִיעַ גַּעֲטָאָן אַיִן גַּעֲדָאָן, דָעַר
מוֹחַ אַיְוָגְלִיךְ שִׁיפּוֹר גַּעֲוֹאָרָן, אָוָן אַיִן זַיִינָע אַיְגַעַנָּע אַוְיגָן אַיְזָמִיט-
אַמְאָלָּפְּאָרְגְּרָעְסָעָרָט גַּעֲוֹאָרָן דָעַר וּוּוּרָטָן דָעַם וּוּאָס עַר טְרָאָכָט :
"וּוּאָס אַיְזָאָוּנוּס אַמְעַנְטָשָׁס. מַלְךָ ?"

"גַּאֲרָבִישֶׁט, חִימַ-מְשָׁה, אַפְּרוֹוֹ אַדְרָעָר אַצִּיטְוּוֹיִילִיקָעָר צְוְפָאָלָּי-",
"נוּ, אָוָן אַמְעַנְטָשָׁס לִיְדָן ?"
"פְּנוּמָן זַעֲלָבָן מִינָן, חִימַ-מְשָׁה ."

"אָוָן וּוּרָע אַיְזָאָבִיךְ ?"

"אִיבֵּיךְ בֵּין אַיִן, דָעַר גַּעֲשְׁטָאָרְבָּעָנָר מַלְךָ ."
"הָאָסְטָן נָאָכָן טַוִיט בָּאָקוּמוּנָן מַעַר זְכֻרְקִיטִיט, מַלְךָ ..."
עַר הָאָט פָּאָרְגִּיכְעָרָט דִי טְרָטָן .

עַר אַיְזָן גַּעֲקָוּמָעָן אַיִן וּוְאָלָד אַרְיִין, אַפְּגָעָוָכָט אַיִן יִצְחָק-בְּעָרָס
הָאַיְבָּעָר זַיִיט טִינְט אַיִן פָּעַדְעָר אַיִן הָאָט זַיִן בֵּי זַיִן אַיִן צִימָעָר
גַּעֲנוּמָעָן פָּאָרְגִּיכְעָנָעָן אַלְזָן, וּוּאָס עַר הָאָט פָּאָר דִי לְעַצְטָע מִינְוָן .
פָּאָרְטָאָכָט בֵּי זַיִן אַיִן מוֹחַ .

עַר הָאָט פְּלִינְק גַּעֲטָרָאָכָט אָוָן פְּלִינְק גַּעֲשְׁרִיבָן. אִיבֵּעֶר וּוּאָס מַעַר
עַר הָאָט גַּעֲשְׁרִיבָן, אַלְזָן מַעַר אַיִן גַּעֲפָלָן בֵּי אִים דִי שְׁטִימָנוֹג מִיט
דָעַר זְכֻרְקִיטִיט, אַזְוָדָן, וּוּאָס עַר טָוָט, אַיְזָוִוִיכְטִיק. עַר הָאָט אִיבֵּעֶר-
גַּעֲלִיעָנָט דָאָס אַנְגַעַשְׁרִיבָנָע אָוָן אַיְזָאָרוֹס אַוְמְצָפְרִירִין. דִי בָּאָגְנִיסָן-
טְעָרָוָגָמִיט זַיִן גַּאנְצָעָר פָּאָרְטָרָאָכָטָעָר זַאָר אַיִן פָּאָרְשָׂוֹנָן. נָאָר אַוְיָב
אוֹזִי, אַיִן דִי גַּאנְצָעָר מַעַשָּׂה מִיט זַיִן אַרְאָפְּקוּמָעָן אַחֲעָר קִין רַאֲקִינְטָע
אִיבְּרָעִיק אָוָן נָאָרִישׁ... נָאָרִישׁ... עַר הָאָט מִיט יַאֲוָש אַוּוּקְגַעְשָׁפָאָנָט
אִיבְּרָעִין צִימָעָר : וּוּאָס אַיְזָאָוּינָס בָּאָמָת גַּעֲוָעָן מַלְךָ ? אַבְּנָעִימָוְתִּיךְ-קְלִינִין-
שְׁטָעַטְלָדִיק גַּעֲטָלָע ; עַר הָאָט וּוַיִּיךְ גַּעֲמָאָכָט דִי הָעָרָצָעָר בֵּי קְלִינִין-
שְׁטָעַטְלָדִיק מִידְלָעָ, אָוָן חֹוחָ פּוַיְזָנָעָר הָאָט אִים דָעַרְפָּאָר אַנְגַעַצְוָנָן
אַלְעַמְפָּלָ אַוְיָפָּן צְוִיָּתָן טָאָג נָאָק זַיִן טַוִיט ; אִים, חִימַ-מְשָׁהָן, וּוּעַט זַיִן
לְעַמְפָּל נִישְׁט אַנְצִיבָן... .

דִי גַּאנְצָעָר נָאָכָט נָאָכָדָעָם אַיִן בֵּי אִים גַּעֲוָעָן אַכְּדָרִיְיטָע, אָוָן
אוֹפְּגָעָרְגָּטָע, אָוָן דָעַר מוֹחַ אַיִן אִים גַּעֲוָעָן פּוֹל מִיט פְּלוֹוִידָע. עַר הָאָט

געדענטק חוה פויזנער, דעם עזותרייך-קֶלְגָּוֹן בַּלְּיק פָּון אִירְעָ הַיְפָשָׁע,
בכמעט בולטט אויגן, דעם גאנצן שטאטט פון איר גַּלְיִיכָּר בּוּיגִיכָּר
פיגור, מיט איר בריוו און מיטן שטיקל פישביין, וואס בי מילכן אין
טייסטער. פָּאָרוֹאָס שמייכָּל זֵי חמִיד, בעט זֵי זועט אַים, חיים-משה;
דורכִּין? פָּאָרוֹאָס קָוּקָט זֵי אוֹיפָּה אַים תָּמִיד פּוֹנְדָּעָרְוִוִּיטְּסָן מִיט אָזָּא
עוֹתְּדִּיקָן שמייכָּל אַין דֵי אוֹיגָן, גַּלְיִיךְ זֵי אַיְזָן גְּרִינִיט צֵוֹזָאנִין:
ער אַיְזָן דָּאָךְ אַרְאָפְּגָעָקְומָעָן אַהֲרָע נָאָר צּוֹלִיבָּמִיר, אָט דער
חבר מליכס, חיים-משה, ער האָט דָאָךְ מַעַר נִישְׁתְּ גַּעַהַאַט צּוֹלִיבָּקִינִיעָם
אַהֲרָע אַרְאָפְּצָזְקָומָעָן, פָּאָרוֹאָס וּשְׁעַגְּיִיט ער צֵוֹ מִיר גַּלְיִיךְ נִישְׁתְּ צֵוֹ
אַוְן זָאָגָט נִישְׁתְּ אַוְיסָ דֻּעָם אַמְּתָה?...
פלְזָאָט ער זִיךְ דער מאָנט אַנְסָ עַקְסָטָן לִיְדִיךְ-גְּרִינִיעָם שְׂטָאָט.

פְּלְזָאָט אַוְן אַן חַנְקָע לִיְבוֹעָר, וואָס אַיְזָן דָאָרְטָן אַוְעָקָעָגָאנִיגָּעָן פָּון אַיְזָן
בָּאַלְיִיךְט אַוְן בְּלָאָט מִיט אָסָּק אַוְיְרָעָגָנוֹגָא אַוְטָעָר דָעָר בְּרוֹסָט. ער
הָאָט זֵיךְ מִיטָּאָמָּאָל דָעָרְפִּילְט שְׁטָאָרָק זִינְדִּיקָן אַן שְׁלָעָכָט אַוְן הָאָט זֵיךְ
גַּעַנְוּמָעָן דְּרִיעָעָן פָּון אַיְזָן זִינְט אַוְיפָּה דָעָר צּוֹיְיטָעָר:

טָפוֹ! הָאָפָּה דִּיר אַקְצִיךְ שְׁוֹאָרְצָעָ יָאָר!

אַנְסָ אַיְזָן דָעָר זַעַלְבָּעָר צִימָט הָאָט ער גַּעַדְעָנָטָט, אַז מִיט אָט דער
קְלִילָה פְּלָעָגָט זִיךְ שְׁעַלְטָן זִין טָאָטָע, אַז סְאַיְזָן אַקָּרִיךְאָטוֹר, אָט דָאָס,
וואָס ער שְׁעַלְטָן זִיךְ פְּוֹנְקָט וּזִין זִין טָאָטָע, אַוְן אַז אָפְּלִילְוָא אָט דער
לְעַצְּטָעָר גַּעַדְאָנָק זִינְדִּיר אַיְזָן שְׁוֹין אַוְיךְ נִישְׁתְּ נִיְּיָ, אַוְן ער הָאָט אַיְזָן
שְׁוֹין פִּילְמָאָל גַּעַטְרָאָכָט:

די גַּרְעָסְטָע קָאָרִיךְאָטוֹר, הָאָט ער גַּעַטְרָאָכָט, אַז אַמְּעַנְטָשָׁ אַיְזָן
עַנְלָעָן צּוֹם טָאָטָן.

מִיטָן טָאָגְלִיכָט הָאָט ער גַּעַנְוּמָעָן אַיְינְדָּרִימְלָעָן מִיט אַטְיְפָעָר
אַיְבָּרְצִיְּגָוָן, אַז אַלְיָן, וואָס ער הָאָט אוֹיפָּה זִין לְעַפְּנָגְעָטָאָכָט, טוֹיגָ
אוֹיפָּה פְּפָרָוָת, אַז ער, חיים-משה, אַיְזָן אַפְּוֹסְטָעָ פְּלִילְוָא אַז בְּכָלְלָ דְּרִיְיטָ
ער זִיךְ אַרְוָם אַלְעָ זִינְעָ יָאָרָן לִיְדִיךְ, אַז אָט צּוֹלִיבָּ וְוָאָס, אַשְׁטִיגָגָעָר,
אַיְזָן ער אַיְצָט אַרְאָפְּגָעָקְומָעָן אַהֲרָע קִיְּן רַאֲקִיטָנָעָ? דֻּעָם עַנְיָן, וואָס ער
הָאָט דָאָ אַפְּצָוָטָן, הָאָט ער גַּרְיְנָגָעָר וְוִי אַלְיָן גַּעַקְאָנָט אַוְיסְפִּירָן דָאָרְטָן
אַיְזָן דָעָר גַּרְוִיסָעָר שְׂטָאָט, וְוִי ער זָאָט גַּעַלְעָבָט. אַוְן אַיְזָן תָּוָךְ... אַיְזָן תָּוָךְ...
אַיְזָן קִינְעָם קִיְּן נְפָקָדָמִינָה נִישְׁתְּ, אַוְיבָּ דָאָ אַיְזָן רַאֲקִיטָנָעָ אַיְזָן עַק בִּיתָה
עוֹלָם וּוּעָט אַיְזָן אַיְזָן שְׁוֹרָה מִיטָן מַלְיכָס קָבָר צּוֹקוּמָעָן נָאָר אַיְינָעָר,

אַנְיִיעֶר... עָר אֵין אַנְטְּשָׁלָאָפֶן גַּעֲוֹאָרֶן, אַקְעָגָן אִים אֵין גַּעֲזָעָסָן מַלְּךָ
מִתְּסִינְ שְׂטִיקְ פִּישְׁבִּין אֵין הַקְּנָט אָוֹן הַאָט גַּעַשְׁמִיכְלֶט מִיט אֹזָא מִינְעָ,
גַּלְּיִיךְ עָר וַיְילְ זַקְגָּן:

דָּאָס אֵין אַלְּזָן, חַיִּים-מְשָׁה, אַלְּזָן וּוָאָס אִיךְ הַאָב גַּעַנוּמָעָן פָּוָן
דָּעָר גַּעַלְבְּטָעָר פְּרוּוִי".

אוֹן פְּלָצִים אֵין מַלְּךָ פָּאָרְשָׁוּוֹגְדָּן. אוֹן דָּא אָרוּם אִים, חַיִּים-
מְשָׁהָן, אֵין שִׁין גַּאֲרָ גַּעֲוָעָן חֹהָ פְּוִיזְנָעָר; זַי אֵין גַּעֲוָעָן נִישְׁתָּאַיְנָעָ,
גַּאֲרָ עַטְלָעָכְעָ. זַי אֵין גַּעֲוָעָן עַטְלָעָכְעָ חֹהָ פְּוִיזְנָעָרָס, וּוָאָס כָּפָעָן שְׂטָאָרָק
דָּעָם אַנְבְּלִיךְ אַיְנָעָ פָּוָן דָּעָר צְוִוְיטָעָר אָוֹן אַלְּעָן הַאָבָן זַי גַּעַנוּגָעָן
מִט דִּינְעָ הַאָרְצִיקָעָ בְּרוֹסְטָ-שְׁטִימָעָן, אוֹן צַו אַלְּעָמָעָן הַאָט צְזָלִיכְיָן
גַּעַזְוִיגָן דָּאָס הַאָרֶץ.

עָר אֵין אַפְּגָעָוָשָׁאָפֶן נִישְׁתָּמָעָר וּוּי אַשְׁעָה דְּרִיָּ. פָּוְנְדָעְסְּטוּוֹגָן
אֵין עָר נַאֲכָדָעָם אַוְיְפָגָעָשְׁתָּאָגָעָן גַּאֲנְצְפָרִי אַצְוְפִּידְעָנָר אָוֹן פָּאָרָ-
גִּיטְקָטָעָר, אֹזָא גַּרְינְגָעָר, גַּלְּיִיךְ פָּאָר דָּעָר נַאֲכָט הַאָט עָר מִיט אַמְּאָלָּ
אַנְגָּעוֹוֹזִירָן אַגְּנָצָעָ הַאָלָבָן זַיְן וּוְיָן וּוְאָגָ. פְּלָצִים הַאָט אִים שְׂטָאָרָק
אַצְיָ גַּעַטָּאָן צַו דִּי נִישְׁטָ-דְּעָרְשִׁירְבָּעָן שְׁוֹרוֹתָהָ, וּוָאָס זַעַנָּעָן פָּוָן נַעֲכָטָן
גַּעַבְּלִיבָן אַוְיָפָן טִישָׁ, אוֹן דָּאָס הַאָרֶץ גַּעַגְבָּן וּוּגָן זַי אַקְלָאָפָּ
מִיט פְּרִידָ :

„אוֹן וּוּעָר אֵין אַיְיבִּקָּ ?

„אַיְיבִּקָּ בֵּין אִיךְ, דָּעָר גַּעַשְׁתָּאָרְבָּעָנָר מַלְּךָ...“

עָר הַאָט זַי אַפְּגָעָוָשָׁן בַּיִּזְיִיךְ אַין צִימָעָר אַקְעָגָן שְׁפִינְגָן אָוֹן
הַאָט בָּאַמְּרָקָט דִּי מַאְגָעָר-גַּעֲוָאָרָעָנָעָ בָּאָקָן, וּוָאָס אַוְיָפָן זַיְן אַוְיָטְגָעָ-
צְוִוְעָנָעָם גַּוְיִיכָט. דִּי אַוְיָגָן הַאָבָן גַּעַלְגָּאנָצָט מִיט פִּיְיָעָלְעָדָ אַזְלָעָכְעָ,
מִיט בָּעַנְקָשָׁפָט צַו דִּי נִישְׁטָ-דְּעָרְשִׁירְבָּעָן שְׁוֹרוֹתָהָ, וּוָאָס בַּיִּי אַוְיָפָן
טִישָׁ. אַיְצָט אֵין אִים אַלְּזָן גַּעֲוָעָן פָּאָרְטִיקָ : אֵין אַט דָּעָם שְׁטִילְןָ
זַוְמָעָרְדִּיקָן טָאָגָ מִיטָן הַוִּיכָן בְּלוּיָעָן הַיְמָלָ, וּוָאָס צִיט זַיְיךְ אַיְבָעָר
אִים, אֵין חֹהָ פְּוִיזְנָעָר שְׁוִין מַעְרָ נִישְׁתָּן גַּעֲוָעָן אַיְנָעָ אַלְּיָן ; זַי אֵין
גַּעֲוָעָן אָסָן, אָסָן, אוֹן אַלְּעָן הַאָבָן זַיְיִ גַּעַהְאָט קְלִיְינָעָ גַּעַטְלָעָדָ
אַזְלָעָכְעָ אָוֹן הַאָבָן זַיְיִ גַּעַדְרִיקָט צִים הַאָרֶץ, יַעֲדָרָעָ - אַיר אַיְגָן קְלִיָּן
גַּעַטְלָעָ, אַלְּעָגָ בִּיטָאָגָ הַאָבָן זַיְיִ אַוְיָגְעָזָיָן זַיְיִירָעָ גַּעַטְלָעָן אָוֹן זַיְיִ
גַּעַלְיִיגָט שְׁלָאָפָן :

„באי, באי“, האבן זי געוגיגט זיינער געטעלען און האבן דערבי
 געונגגען מיט דינע און הארציקע ברוסטן-שטימען.
 זי זענען געה לאָפַן, אַט דִ גַעְתַּעְלַעַן, נָאָר אַיִּנְסַ פָּוֹן זי האָט
 געה אָט אַ שֻׁמְעוֹדִיקָן שְׂמִיכָל אַוְפָן בְּלַאֲסָן קְלַאֲרָן גַעְזִיכָט: מַלְכָס
 שֻׁמְעוֹדִיקָן שְׂמִיכָל...
 אָרוֹם דָרֵי אַזְיָגָעֶר בִּיטָאָג אַיְזָע אַרְוִיסְגַעְגַעַן פָוֹן זיַין צִימָעָר
 מִיט אָזָא הִיָּס פָּאָרְרוֹיטַלְט פְּנִים, אַז עַד האָט זַיךְ פּוֹנְסִיִּי גַעְמוֹת
 אָפְוֹאָשָן מִיט קָאָלְטָן וּוֹאָסְעָר. עַד אַיְזָע גַעְוָעָן אַוְיפְּגַעְלִיְינָט אָונְ צּוֹפְרִידָן.
 עַד האָט זיַין גַעְוָעָרטַלְט אַיְן דָעַר צְוִיְיטָעָר האַלְבָעָר זַיְיט מִיט דָעַר
 קְרָאנְקָעָר יְצָחָק-בְּעָרִיכָע, עַד האָט זַיךְ אַגְּנוּטָאָן אַיְן אַגְּנוּטָם אַנְצָוָג אָונְ
 האָט זַיךְ אַיְינְגָעָר אַלְיַין אַוְעַקְגַעַלְאָן אַיְן שְׁטָאָט.
 עַד אַיְזָע גַעְגַעַן מִיטָן שְׁמָאָלָן שְׁטַעְגַעַלְעָ, וּוֹאָס באַהָאָלָט זַיךְ אַיְן
 גְרִיבָעָס וּוֹאָקְסְנְדיָקָן גְרָאָז אָונְ האָט גַעְוָעָן פּוֹנוֹיִיטָנָס גַעְאנְצָ רַאְקִיטְנָעָר
 שְׁיפּוֹעָ. דִי צּוֹויִי קְלִיְיסְטָעָר-שְׁפִיצָן מִטְ דָעַר שְׁוֹלִי-אַרְלְמָקָעָ האָבָן גַעַ
 שְׁטַעְקָט הַעֲכָר דִי דָעְכָר, הַעֲכָר אַלְעָ שְׁטָאָטִישָׁע גַעְשְׁטָאָלְטָן אָונְ האָבָן
 גַעְשְׁפִילְטָ מִיט פָּאָרְרוֹיכְלְטָעָר וּן פָוֹן וּוּמְעָרְדִיקָן האַלְבָן-טָאָג. אַוְן אַלְעָ
 וּוֹאָס דָאָרְטָן אַיְזָע גַעְוָעָן, האָט אַיְצָט אַוְסְגַעְזָעָן פּוֹנוֹדָרְרוֹוִיטָנָס, וּוּי דָעַר
 חָלוֹם פָוֹן זַיְינָעָ קִינְדָעָר-יָאָרָן: עַד האָט נִישְׁתָ אַוְיְגָעָהָרָט אַהֲיָן צָו
 קּוֹקָן, אַיְן דִי שֻׁמְעוֹדִיקָע שְׁאָטָנָס פָוֹן דִי קִינְדָעָר-יָאָרָן האָבָן נִישְׁתָ
 אַוְיְגָעָהָרָט צַו פְּלַאֲנְטָעָרָן זַיךְ אַרְוָם זַיְינָן נִשְׁמָה. עַד האָט זַיךְ דָעְרָמָאנָט,
 וּוּי עַד אַיְזָע אַמְאָלָּא דָאָ אַיְן אַט דָעַר שְׁטָאָט גַעְוָעָן שְׁטָאָרָק דָעְלִיְינָג,
 דָאָס האָרֶץ האָט דָעְרָבִי גַעְטָאָן זַיְיעָר אַשְׁנָעָלָן קְלָאָפָ, אַוְן אַיְן דָעַר
 זְעַלְבָעָר צִיְיט אַיְזָע שְׁוִין דָעַר מָוח גַעְוָעָן פָּאָרְשִׁיכְוָרָט פּוֹנָס גַעְדָאָנָק,
 וּוֹאָס טּוֹט פְּלֹזְצִים אַיְן אִים אַבְלִיאַן.
 „דָעַר עַלְטָטָעָר לִיגָגָעָר, דָעַר קִינְדָעָר שְׁרִיסְדָוָר זַיְינָעָר, וּוֹאָגְגָעָר
 זַיךְ דָאָ עַרְגָעָץ אוֹפָף אַבְיַת-מָדְרָשָ-בּוֹיְדָעָם צְוִישָן אַלְטָעָ פָּאָרְשְׁטוּיְבָטָע
 שְׁמוֹת.“
 אַוְן עַד האָט וּוּי נִקְמָה גַעה אָט אַיְן אַט דָעַר אַלְטָן גְרִוִיסָן לִיגָגָעָ.
 אַיְן שְׁטָאָט האָט עַד זַיךְ דָעְמָאָלָט גַעְפִילְט גְרִינְגָעָר, וּוֹאָס אַלְעָ מָאָלָ.
 אַיְטְלָעָכָס מָאָלָ, וּוֹאָס יְיָדָן האָבָן אַיְם דָאָרְטָן גַעְפְרָעָגָט, וּוֹאָס טּוֹט עַר
 עַפְעָס דָאָ אַיְן רַאְקִיטְנָעָ, האָט עַד קוּמָ-קוּמָ אַוְנְטָרְגָעְשְׁמִיכְלָט אַוְן
 האָט גַעְנְטָפְעָרָט, אַז גָּאָרְגִּישָׁט :

ער איז געקומען אהער זיך אַבִיטֵל אַרְוָמְשָׁלְאַיְעַן.
און אלײַין האט ער דערביי גוטמוטייך אַרְיִינְגָּהָקָה דִי יַיְדָן אַיְן
די פֿנִימֶעֶר ; ער האט געהאט הנאה, וואס ער ענטפֿערט זיך מיט אַזָּא
טאָן, ווי זיך אַיְן ניאָח. ער האט נישט אויפֿגעָהָעָרט צו געדענְקָעָן דִי
גרינְעָ טַאָפְּאָלָן, וואס מאָכָן יומְ-טוּבְּדִיק דָאָס גַּרְאָזְן לְעָבָן עֹזֶר לִיּוּבָּרָס
שְׁטוּבָּ. סְהָאָט גַּעֲצָיוֹנָן אַהֲרָן צו חַנְקָעָן, צָוָם גּוֹטָן וּוְאָרָט, מִיט וּוְלְכָן
ער דָּאָרָף זיך אַיבְּעָרְבָּעָטָן, נַאֲרָן אַלְיָין אַיְן אַרְנָאָךְ אַלְיָץ גַּעֲשָׁתָאָנְגָּעָן,
גַּעֲשְׁמוֹעָסָט מִיט דִי יַיְדָן וּוּעָגָן דַעַם אַלְטָן קַבְּצָנִישָׂן טִילְ שְׁטָאָט אַוָּן
הָאָט גַּעֲזָעָן, ווי דִי טַרְעַפְּלָעָץ לְעָבָן עֹזְרָיָאָל פּוּזְנָעָטָר גְּרוּסָעָר קְיִיט
זַעַנְעָן לִיְדִיק : אַפְּנִים חֹהָה פּוּזְנָעָר אַיְן נַאֲרָךְ אַלְיָץ גַּעֲוָעָן אַיְן קְרִיּוֹן
שְׁטָאָט. פְּלוֹצִים הָאָט זיך אַיְם שְׁטָאָרָק פָּאָרוֹאָלָט בָּאָרְגְּ-אָרְאָפָּ צָוָם אַלְטָן
קַבְּצָנִישָׂן טִילְ שְׁטָאָט אַוָּן צוֹ דִי נִידְעָרִיקָעָ נִישְׁתְּ-בָּרוּקִירְטָעָ גַּעַסְלָעָן,
ווע ער אַיְן אַמְּאָל אַוְיסְגַּעַזְוָאָקָן. ער האט באַנְיִיס קְוִים-קוּים שְׁמִיכְלָדִיק
גַּעֲנָמָעָן בַּיְּ דִי יַיְדָן זיך נַאֲכְרָעָגָן :

וואס ווע ערטר זיך עפָס דָאָרָטָן, אַיְן דִי נִידְעָרִיקָעָ גַּעַסְלָעָץ ?

און גענטפֿערט האט מעָן אַיְם, אֹז נַאֲרָנִישָׂת :

וואס זָאָל זיך דָאָרָטָן הָעָרָן ?

קְוִיטִיקָעָ גַּעַשְׁעָפָטָן.

קַבְּצָנִים ווי אַמְּאָל.

אין דִי אַונְטָעָרְשָׁטָע נִישְׁתְּ-בָּרוּקִירְטָע גַּעַסְלָעָץ אַיְן, ווי תָּמִיד אַיְן
דָּעָר צִיטִיט, גַּעֲוָעָן שְׁטָאָרָק לְעָבָעָדִיק אַוָּן רַעְשְׁדִּיק, קִינְדָּעָר האָבָן גַּעַשְׁפִּילְט
אַיְן אַלְעָ שְׁמַאֲלָעָ דָּרְכָּגָעָגָן, אַוָּן דִי שְׁעָה אַיְן שְׁוִין גַּעֲוָעָן נִישְׁתְּ קִיּוֹן
פְּרִיעָ ; דִי זָוָן האט גַּעַהְאָלָטָן בַּיְּ זָעָצָן זיך ; דָעָר שְׁטוּבָּ, וואס יַעֲדָר
דוּרְכְּלִוְוִיטְנְדִּיקָעָ פָּוָר האָט גַּעַלְאָזָוָט נַאֲרָךְ זיך בָּאָרְגְּ-אָרְאָפָּ אַיְן דָעָר לְוָפָט,
הָאָט אַוְיסְגַּעַזְוָעָן אַגְּלָעָנָהָר, אַן אַמְּאָלִיקָעָר, אַיְגְּוָעָלָעָן אַוָּן פְּנִימְלָעָעָ
הָאָבָן אַיְן אַיְם גַּעַבְּלָאָנְדָשָׁעָט, ווי אַיְן אַקְרָגְנְקָלָעָזָוָגָן, אַוָּן נַאֲרָךְ זָוָן
הָאָט גַּעַבְּלָאָנְדָשָׁעָט נַאֲרָךְ עַפְעָס ; אַחֲלָמָ פָּוָן דִי חֻוְמָשְׁ-יָאָרָן. פָּוָן עַרְגָּעָץ
אַשְׁטוּבָּ האָט זיך גַּעַלְאָזָוָט הָעָרָן אַגְּלָעָנָהָר שְׁטָעָפָן פָּוָן אַמְּאָשִׁין ;
אַמְּאָמָעָ אַשְׁלָאָק האָט דָאָרָטָן אִיצְטָן צוֹ זָוָן-זָעָצָן גַּעַהְאָלָטָן אַיְן אַיְן עַסְטָן

אייר איבערגעוואקסן מיידל די ברויטגעבעערין, אלמאי זי האט גענומען
א נײימאשין אויף אויסצאלן:

“או איך האב גזאָגט, האב איך: איך דארך אים אויף
כפרות, זאלקערן דעם אָגענט, און וויל בי אים נישט נעמען קיין
מײַזין.”

נאר אט איז א שטוב א צוּוִיטֵע און אָדרִיטֵע. אין אן אָפְּעַנְפֶּר
טיר באָוויזט זיך אָבָּרוּעָס ווּבְּבָּיְבָּי; זי גִּט אָשְׁטַעַק אָרוֹסִיס דעם קָאָפֶּ
און כאָפֶּט אִם באָלְד אַריַין צוּרִיךְ:

“אוֹי, אַיך ווּלְזִיךְ אָמַעַשְׂא אָנְטָאָן, חַיִּים־מָה גִּיט ? .. אָן בָּאָלְד
הָאָבָּן זיך אַין טִיר אָרוֹסִיגָּשְׁטָעַק אָקָאָפֶּ, אָצְוּוֹיטְעָר אָן אָדְרִיטְעָר.
סְּחַאָט זיך אָוִיסְגָּעוֹאָקָסָן, אָז דָּאָ, אַין דַּי אַלְטַ-שְּׂטָאַטִּיקָע הַינְּטָעָרְגָּעָלָעָךְ,
ווע ער אַיְזָאָמָאָל אָוִיסְגָּעוֹאָקָסָן, דָּעַרְמָאנְטָעָמָעָן אָפֶּט זִין נָאָמָעָן: מַעַן
גַּעֲדַעַנְקָט אִים נָאָר פָּוֹן דַּי קְנָדְעָרִיאָרָן, מַעַן ווּלְזִיךְ נָאָר ווּסְיָן: אַיְזָאָר
בָּאָרְאָזָוְוּלְעָרָר, ווּי אַמָּאָל, חַיִּים־מָה? אַיְינְקָעְוּ ווּיְיְבָלְעָךְ קָרָעָן אִים
בָּאָרְאָרְצָוְן קְרָבוֹתָהּ. מַהְאָט גַּעַשְׁמִיכְלָתָ, בְּשַׁעַת מַעַן האָט אִים
גַּעֲפִירְט צַו זִיךְ אַיְזָאָר דַּי קְלִינְגָּעָרָעָמְבָלְעָט צִימָרָן, אָן
אוֹיְזָאָר האָט גַּעַשְׁמִיכְלָתָ, בְּשַׁעַת ער אַיְזָזִיְּזִיךְ נָאָגְנָזְבָּגָעָן:
“גָּאָרְנִישָׁט, האָט ער גַּעַשְׁמִיכְלָתָ, ווּאָס זָאָל זִיךְ הָעָרָן? מַעַן
לְעַבְטָן,”

און אָלְעָהָאָבָּן זִיךְ גַּעַלְאָגָט אוֹיְפָט כְּמַעַט אַיְינְעָם אָן דֻּעָם זַלְבָּן:
פְּרִיעָר מִיט עַטְלַעַכְעַיְאָר, ווּלְזִיךְ דַּי טָאָרְפָּאָפְּרִיק אָנוֹטְעָר רַאֲקִיטְנוּזָהָאָט
גַּעַרְבָּעָט. האָט מַעַן דָּאָרְטָן עַפְעַם גַּעַהָאָט, אָן אַיְצָט אַיְזָאָמָדָאָיְרָגָעָר:
מַעַן מוֹשְׁטוּקָעָוּן.

און אָלְעָהָאָבָּן גַּעַוְאָלָתָ, אָז חַיִּים־מָה זָאָל צַו זִיְּ אַרְיִינְקָוּמָעָן,
אוֹזְעָר זָאָל בַּיְיַיְדָעָרְעָרְפָּוֹן זִיְּ אַיְזָאָר שְׁטוֹב אַבְּיִסְלָזִיצָן,
אוֹיְפָט אַיְינְגָּעָר אָלְטַעַר אַקְעַגְּנִידְקָעָר שְׁטוֹב ווּיְזָוָת דָּאָרְטָן חַיִּים
מַשָּׁה אַלְיִין אָן מִיטָּן פִּינְגָּעָר:

“אָט אַיְזָזִי! ...”

דָּעַר לְאָנְגָּעָר טַשְׁעַרְעַפְעַנְגָּעָר דָּאָר אַיְזָאָגְלָעָגָן אוֹיְפָט דָּעַר שְׁטוֹב
אָוִיסְגָּעָקְרִימָט, ווּדָעַר רַוְּקָן פָּוֹן אָקָאָזָן, בְּעַת זִי צִיט זִיךְ, אָן אַיְזָאָר
אַנְגָּגָנָזָן גַּעַוְעָן פָּאָרְגָּאָסָן מִיט דָעַר שִׁיןְ פָּוֹן פָּאָרְגִּיְיָעָנְדִּיקָעָר זָוָן. דַּי
שְׁטוֹב האָט נִישְׁט גַּעַהָאָט קִין גַּאֲנִיקָעָר אַיְר פָּאָרְגִּטְקָעָר טִיר אַיְזָגְוּעָן

צעפראָלט אַפְּנָן אָונֵן צוֹגֶעֶבֶןְדָּן צוֹ דָּעַר וּוְאָגָּט מִיטָּ אַשְׁטְּרִיקָּל, פְּרִיָּ זַי
זָאָל זַיְךְ נִישְׁתְּ פָּאָרְמָאָכָּן. דָּעַר פִּידָּאַשְׁעָק אִין גַּעוּעַן אַפְּגַּעַוְאַלְעָט, אָונֵן
אוּיף דָּעַר הוַיְכָּעָר שָׂוּעָל אִין דָּאָרְטָן גַּעַשְׁתָּאָנְגָּעָן אַלְאָגְּבָּעָר יְוָנְגָּעָרְמָאָן
מִיטָּ אַן אַוְיסְגַּעַזְיָינְגָּן אָונֵן לְאָגָּג פְּנִיבָּ. עָר אִין גַּעוּעַן אַגְּגָעָטָאָן אִין אַן
אַלְטָ צָעְדִּיסְן שְׁטוּבְּרָעָקָּל; עָר הָאָטָּ גַּעַהְאָלְטָן אַלְלִיָּן זַוְּגָּ-קִינְד אַוְיףְּ דַי
הָעָנְטָ, דָּאָס צְוִיְּיָטָע קִינְדָּ, אַיְגָּגְעָלָעָן אַלְלִיָּן אַיְגָּגְעָלָעָן אַיְגָּגְעָלָעָן
דָּאָס קָעָפְּלָ צְוִיְּשָׁן דַי לְאָגָּג-טָאָטָעְדִּיקָּעָ פִּים, אָונֵן אַלְלִיָּן אַיְגָּגְעָלָעָן
שְׁוֹאָרְצָעָ אַוְיגָּן אָונֵן אַיְגָּנְצָן מַאֲטָן אַוְמַעְטְּלִיקְלָעָכָן גַּעַזְיכָטָהָאָט עָר
גַּעַהְאָטָּ עַפְּעָס פָּוָן דַי יְוָצְּאִי-מְצָרִים אָונֵן פָּוָן דָּעַר זָוָן, וּוֹאָס פָּאָרְגִּיטָּ. —
דָּאָס אִין גַּעוּעַן פִּישְׁלָ רִיכְטָמָאָן. אַמְּאָלָ אִין דַי יְוָנְגָּעָ אַיְרָן אִין עָר
אוּיךְ גַּעוּעַן אַן עַקְסְּטָרְעָן, אָונֵן אַיְצָטָטָרְטָ עָר צְוִיְּיָ מַאְלָ אִין וּוֹאָךְ
צָוָם וּוֹאָקְזָאָל אָונֵן האַנְדָּלָט, וּוֹי דָּעַר שְׁוּעָר זִינְעָר, מִיטָּ וּזְקָקָ. דָּאָס אִין
עָר אַמְּאָלָ גַּעוּעַן חַיִּים-מְשָׁהָס אַחֲרֵ-חַבָּרָ, דַּאְ אִין רַאֲקִינְטָעָ ; דָּאָס
אִין עָר דָּעַר עַרְשְׁטָעָר גַּעַפְּאָרָן אַנְגְּיָינְעָם מִיטָּ חַיִּים-מְשָׁהָסָהָן פָּוָן
וּוֹאָקְזָאָל.

„חַיִּים-מְשָׁהָ! הָאָטָּ עָר צַוְּ אִים גַּעַשְׁרִינְגָּן פָּוָן דָּעַר אַפְּעָנְעָר טִיר מִיטָּ
אַ צּוֹפִּיל אַוְיסְגַּעַזְיָוָן קְוָל, וּוֹי אַיְדָעְנָעָ, אָונֵן וּוּעָסָטוֹ שְׁוִין אַרְיִינְגִּין
צַוְּ מִיר, חַיִּים-מְשָׁהָ?“

„טָאָקָעָ בָּאָלָד, הָאָטָּ חַיִּים-מְשָׁהָ אִים גַּעַעַנְטָפְּעָרְטָ פָּוָן קַעְגָּנְאַיְבָּעָר
דָּעַר גַּאָס, טָאָקָעָ דַי מִינּוֹט, פִּישְׁלָ“. —
נָאָר אַיְפָּן וּוֹעֵג אַהֲיָן הָאָטָּ אִים אַיְבָּעְגָּנוּמוּן גָּאָר אַיְינָעָ
אַבְּאַיְאָרְטָעָ קְרוּבָּה זִיְּנָעָ. צּוֹלִיב זִיְּנָעָ בְּבוֹד הָאָטָּ זַי זַיְךְ נָאָר וּוֹאָס אַוְיסָ
גַּעַשְׁלִיְּעָרְטָ אַיְנָם בְּרוּיְנָעָם נָאָר נִשְׁתְּ גַּעַנְיִצְּטָן זִיְּדָעְנָעָם טִיכָּל, אָונֵן אַיְצָטָ
הָאָטָּ דַי גַּאֲנָצָעָ גַּאָס גַּעֲקוּקָטָ, וּוֹי זַי דָּעְרָנָעָנָט זַיְךְ צַוְּ אִים מִיטָּ אַזְעַלְכָעָ
בְּרִיחָה וּוּיְבָעַרְשָׁע טָרִיטְעָלָעָ, גְּלִיְּחָ זַי וּוּעָט אִים אַנְגָּעָמָעָן פָּאָר דָּעַר
הָאָנָטָ אָונֵן וּוּעָט זַיְךְ דַּאְ אִין מִיתָּן גַּאָס אַזְוּקָלָאָזָן מִיטָּ אִין אַקְנְזִיקָן
מְחוּתוֹתָה-טָאָנָן.

„וּוֹאָס וּשְׁעַ דָּעַן? הָאָטָּ זַי גַּעַזְוָנָט, זַי וּוּיְסָט דָּעַן נִשְׁטָ, אָונֵן
חַיִּים-מְשָׁהָ אִין שְׁוִין הַיְנָטָ פָּוָן דַי גְּרוּסָעָ, גָּאָר-גָּאָר פָּוָן דַי
גְּרוּסָעָ?“

„אָונֵן אַרְוּם-אַרְוּם אִין מַעַן גַּעַשְׁתָּאָנְגָּעָן אַיְן דַי אַפְּעָנְעָ טִירָן אָונֵן מַעַן
הָאָטָּ גַּעֲקוּקָטָ, וּוֹי דָּעַר גַּוְטָּעָר יָאָר הָאָטָּ זַי נָאָר נִשְׁתְּ גַּעַנוּמָעָן, אַטָּ דַי“

קלַיְינִיטְשָׁקָע פָּעֵם זֶלְיוֹאָנְסְּקִי ; זַי קָאָן נָאָך שִׁין רַעֲזָן מִיט אַ מְעַנְּטָשָׁן ; נִישְׁט אָוּמִיסְט אַיְז אִיר מָאָן עַלְיוֹ הַשְׁלוֹם אַלְעַ זִינְגַּע יָאָרָן גַּעוּוֹן אַ חַשּׁוֹב, אַ בּוֹרֶר אָוֹן אַ פְּלהַאָנְקוּקָעָר בִּי אַלְעַ נִישְׁטָעְטִיקָע גְּבִירִים, וּאָס אַיְזְבָּרְשָׁטָן בְּרוּקְרָטָן טִילְדָּאָרְקִיטָן.

וְעַ נָּאָר, הָאָט זַי זִיךְ גַּעוּנוֹנְדָּעָרט, אַט דָּא אִינְדָּרוֹטָן וּוּט זַי מִיט אִים שְׂטִינְ ?

אוֹן זַי הָאָט אִים גַּלְיִיד גַּעֲנוּמָעַן פִּירָן צַו זַי אַיְינָם קְלִיְינָעַם שְׁטִיבָעָלָע, וּוּ דִי צִיכְטִיקָע פָּאַדְלָאָגָע אַיְז נָאָך גַּעֲוֹעַן אַפְּגָעְשָׁמָרֶט מִיט פָעָטָן אַיְיָ-גָאָפָט, אוֹן וּוּ אַיְז אַיְינָעַם אַוְינְגָּקָל אַיְז נָאָך גַּעֲשְׁתָּאָגָעָן דָעָר שְׁרִיבְטִישׁ פָּוֹן אִיר גַּעֲשְׁטָאָרְבָּעָנָעָם מָאָן, דָעָם חַשּׁוֹב אָוֹן דָעָם בּוֹרֶר בִּי גְּבִירִים. חַיִּים-מְשָׁה אַיְז דָאָרָטָן מִיט אִיר גַּעֲזָעָן אָוֹן הָאָט גַּעֲקוּקָע, וּוּ דָעָר בְּרִיאְטָעָר שְׁרִיבְטִישׁ מִיט אַלְעַ זִינְגַּע טִיכְטִיקָע שְׁרִיבָ-מְכְשִׁירִים פָּאַרְגָּעָמָט דָאָרָטָן זָאָס בְּכֻבְּדִיקְסְּטָע אָרָט. אַמְּאָלָה הָאָט עַר גַּעֲגָעָן פְּרָנָה דָא אַיְן שְׁטוֹב, אַט דָעָר טִישׁ, אוֹן אִיצְטָהָאָט עַר אַוִּיסְגָּעָזָעָן וּוּ אַיְזְרָד, אַפְּסָטָע פְּלִי.

פָעָסָל הָאָט עַפְעָס דָעְרְצִילִיט וּוּעָגָן זַי אִיר אַלְמָנָה-שָׁאָפָט, אוֹן חַיִּים-מְשָׁה הָאָט נָאָך אַלְעַ גַּעֲקוּקָט אַוְיָף אַט דָעָם טִישׁ. פָעָסָל הָאָט אַזְּפִּץ גַּעֲטָאָן.

אָזָו וּוּרְהָאָט מִיךְ אִיצְטָהָאָט זַי זִינְגַּט, אָזָו קִינְגְּנָעָר הַאָלָט נִישְׁט אָוּנְטָעָר אַיְז אַט דָעָר שְׁלַעְכְּטָעָר צִיְּיטָה.

אוֹן פָּוֹן אַט דִי לְעַצְטָע וּוּרְטָעָר אִירָע אַיְז חַיִּים-מְשָׁה גַּעֲוֹאָרָן וּוּ אַעֲטָרָאָגָן ; עַר הָאָט זַי אַרְמוֹגְעָקוּקָט אָוֹן הָאָט נִישְׁט גַּעֲוֹסָט, וּאָס צַו טָאָן.

אַמְּתָה, הָאָט עַר פָּאַרְוּזְגְּדָעָרט אַיְבָּרְגָּעָחוֹרָט, סָאִיז אַשְׁלַעְכְּטָע צִיְּיט ; קִינְגְּנָעָר הָאָט יְעַנְעָם נִישְׁט אַיְז זִינְגַּעַן.

אוֹן פְּלַזְצִים הָאָט עַיְזָעָן, וּוּ זַי לְאָזָט אַרְאָפָדָי אַוְיָגָן, פָעָסָל אַלְיְוֹאָנְסִקִּי, זַי בְּלִיְיָבֶט אַזְּוִי אַקְעָגָן אִים שְׂטִינְ אָוֹן וּוּאָרָט.

X

אַיְן גַּעְסָל הָאָט מַעַן דָעְרְצִילִיט, אָזָו חַיִּים-מְשָׁה הָאָט אִיר דָעְמָאָלֶט אַפְּרָעְגָּעָפָן גְּרוּוּסִים פְּבוּד : עַר הָאָט אִיר גַּעֲגָעָן גַּאנְגָּעָן הַונְּדָעָרט רַוְּבָּה.

פעסל אַלְיִין האָט אַיבֶּרְגָּעַבֶּן, ווי אָזֶוַי חַיִּים-מָשָׁה אֵין מִת אֵיר גַּעֲזָעַס בְּיִם שְׁרִיבְּפִישׁ אֹון הָאָט זַיְךְ נַאֲכְגַּעַפְּרַעַגְט אַוְיַף אֵיר הוַיּוֹגַעַזְיַינְד : ווּוֹ אֵיזְ אַחֲיַנְגַּעַקְוּמָעַן אֵיר יַגְבָּע שַׁיְנַע טַאֲכְטָעַר, ווּאָס הָאָט אַמְּאָלְ חַתּוֹנָה גַּעַהַאָט פָּאָר אַרְיִיכְן יַנְגַּמְכָּן, זַי הָאָט זַיְךְ גַּעַגְט ? עַד הָאָט דַּעֲרַמְאָנָט אַלְעַ קַלְיִינִיקִיטַן פָּוֹן אַמְּאָלְ, עַד הָאָט בַּיְיַ אֵיר גַּעַפְּרַעַגְט :

„אָזֶוַי ווּאָס זַשְׁע וּוּעַט זַיְין וּוּיְטַעַר, אַ פָּעַס ?“

„וּאָס זַאַל זַיְין ? הָאָט גַּעַנְטַפְּרַעַט פָּעַסְל, אַיְיךְ חַיִּים-מָשָׁה, בֵּין שַׁוִּין נִשְׁתַּחַת יוֹגָן, כִּבְין שַׁוִּין פַּאֲרַזְאָרגָט. אֹון דַּאֲרַפְּסַט חַתּוֹנָה האָבָּן, חַיִּים-מָשָׁה.“

„חַתּוֹנָה האָבָּן ?“ הָאָט זַיְךְ גַּעַוּנוֹנְדַּעַט חַיִּים-מָשָׁה.

און בַּיְדַע האָבָּן פְּרִינְטַלְעַק גַּעַלְאָכָט, זַי אָזֶן חַיִּים-מָשָׁה.

ווען דַי קַלְאַנְגַּעַן וועגן דעם האָבָּן דערגריכַט צו עוּרִיאָל פַּיּוֹנְגַּעַן אַיְין דער גַּרוּסַעַר קַלְיַיט, הָאָט מַעַן דַּאֲרַטְן פַּאֲרַפְּרַעַט וועגן דעם אַשְׁמוּעַס. מַהָּאָט בַּאֲוֹנוֹגְדַּעַט חַיִּים-מָשָׁה גַּוְתְּ הַאֲרַצְן. עוּרִיאָל פַּיּוֹנְגַּעַן אַלְיִין האָט דעַמְּאָלָט אוּפְּגַעַהַעַרט אַ וּוּילְעַ אַיבֶּרְגָּזְוַרְיִיבָּן פָּוֹן אַיְין בָּוק אַיְין צַוְּוִיטָן.

„אָזֶוַי ? הָאָט עַד זַיְךְ גַּעַחְיוֹדַט, גַּאנְצַע הַונְדַּעַט רַוְּבָּל ?“ אֹון נַאֲכְדָּעַס הָאָט עַד מִיט גַּרוּסַע יְשֻׁבָּה-הַדָּעַט אַיבֶּרְגָּעַלְיִיגְט דַּאֲסַט הַיְפַשְׁע שְׁטִיקָל וּוְצְطָע פָּוֹן אַיְין אוּיר אַיְין אַנְדַּעַרְן ; עַד הָאָט גַּעַנוּמָעַן זַוְּכָן צַוְּוִישָׁן דַי חַשְׁבוֹנָה אַיְגָעַס אַטְעוֹת אֹון הָאָט בְּשַׁעַת מַעַשָּׂה צַוְּגַעַעַן :

„נוּ, זַיְעַר פִּינְ“.

עד הָאָט בְּכָלְלַיְבָן גַּעַהַאָט דַי וּוּרְטַעַר „זַיְעַר פִּינְ“. אֹון אַלְעַ האָבָּן גַּעַפְּנַגְּעַן, אֹז זַיְיַ פָּאַסְטַן פָּאָר אִים, דעם בַּכְּבּוֹדִיקָן פַּאֲרַמְעַלְפַּעַן קְרֻעְמָעַר, וּוּמְעַן אַלְמָנוֹת אֹון דִּינְסְטְמִידְלָעַק פַּאֲרַגְלַיְבָן אַוְיַף אַפְּשָׁוֹט קַלְיִין קוּוִיטָל זַיְיעַר צִיטְעַרְיק פַּאֲרַמְעַגָּן. דער עַיְקָר אַיְין גַּעַוּעַן זַיְין שַׁיְנַע הַנְּהָגָה מִיט מַעֲנְטָשָׁן, דער סַבְּרַפְּנִים-פְּפָות אֹון דַי לִיְתִּישָׁע אַוְיַף-פִּירְוֹגָג מִיט דַי יַגְגָּעַלְיִיט, ווּאָס קּוּמָעַן אַרְיִין צו זַיְין שַׁיְנַענְר גַּעַרְאַטְעַנְעַר טַאֲכְטָעַר. דַּאֲס מְאָל אַיְזַי בַּיְיַ אַיְין קַלְיִיט גַּעַוּסְן דער מַאֲדָם בְּרָאָמָּ-בְּעָרְגָּס פַּרְעָמָד-שְׁטָאַטְיִקָּעָר קְרוּב, אַרְיִיכְעָר יַגְגָּעָר בְּחוֹר, אַ סְטוֹדָעָנָט, ווּאָס האָט צְרוּיק מִיט אַפְּאָר יַאֲר זַיְךְ בַּאֲקָאנְט מִיט זַיְין טַאֲכְטָעַר עַרְגָּעַן-וּוֹ

אין קרים און האט פון דעםאלט אן גענומען נאכשלאפען זיך נאך איר
 אהער קיין רקיטנע, ער איז געווין א בעיימותידיקער און א שטיילער.
 אויפן שטעק און אייפן זילבערנוועם פארטציגאָר האט ער געהאט אסּ
 גילדנען מאָנְגַּרְאָמְעַס, וואָס האָבָּן דערמאָנט, אָז אָסּ מענטשן האָבָּן אִים
 לֵיב אָז שענקען אִים מְתֻנוֹת, אָז אָלְּיִין האָט ער לֵיב געהאט סְקוֹלְפְּטוֹר.
 דאס ערשטע מְאָל, ווּזְעַן ער אִיז אָהָר אָרְאָפְּגָעָקְוּמָעַן, האָט ער זיך
 פָּאָרָאַיְנְטָעָרָעָסְיָרָט מִיטּ מֶלֶסּ פְּנִים אָז אָט אִים גענומען אויסקְנָעָטָן.
 דִּי סְטָאָטוּעַ אִיז אָרוֹויָּס אַמִּינִיאָטִירָּוּרָּקְלִיְּיָוּגָעַ, אַחֲנָעוֹדוֹדִיקָעַ, אַבְּאַשְׁיִינִינָעַ
 מִיטּ מֶלֶסּ שְׂטִילָן שְׁעַמְעוֹדוֹדִיקָעַ שְׁמִיכִילָעַ, נָאָרְרָחוֹה פּוֹיְנָעָרָאַיָּוּשָׁין דְּעַמְּאָלָט
 געווין ערגּעַן-וּוּהָיָן אַוּזְעַגְּנָעַפְּאָרָן פּוֹנְדְּעָרָהִים, זִי האָט אִים גַּלְּאָזָטָן
 אַיְינָעַם אַיְיָין אַיְן רַאַקְיָנָעַ, אָז ער האָט נִישְׁתְּ גַּעֲוָוָסָט, וואָס מִיטּ דָעַר
 סְטָאָטוּעַ צַוְּנוֹן, ער האָט זִי סְוִּיךְ-פְּלִיסְוּף אַוּזְעַגְּנָעַשְׁנָקָט חַנְקָעַ לִיבְעָר
 צּוּם טָאגְ פּוֹן אִיר גַּעֲבָוִירָן, אָז אַיְיָין האָט ער נָאָךְ נאָכְלָדָעָם אַרְוָמְגַעְבָּלָאַגְּנָקָעָט
 עַטְלָעָכָעַ טָאגְ דָּא אַיְן רַאַקְיָנָעַ אָז סְוִּיךְ-פְּלִיסְוּף אַוּזְעַגְּנָעַפְּאָרָן צְרוּיקָ
 אַיְן דָעַר גַּרְוִיסָעָר שְׂטָאָטָן, פּוֹנוֹאָגְנָעָן ער שְׂטָאָמָטָן, אַיצְטָ אִיז ער וּוּידָעָר
 אָהָר אָרְאָפְּגָעָקְוּמָעַן. ער האָט נִישְׁתְּ גַּעֲמָטָאָפְּן חַוָּה פּוֹיְנָעָרָאַיָּנְדָעָרָהִים,
 אִיז ער גַּעֲקִימָעַן זִין צַוְּאִיר פָּאָטָעָר אַיְן קְלִיָּתָן, ער מִיטּ דִי פִּילָּ
 גַּילְדָּעָןְ מאָנְגַּרְאָמְעַס אוּפְּפָן שְׂטָעָן אָז אוּפְּפָן זִילְבָּרָעָנוּם פָּאָרָטְצִיגָּאָר,
 וואָס דָעַמְּאָנָעָן, אָז אָסּ מִעְנְשָׁן האָבָּן אִים לֵיבָעַ.
 „איְזָה וואָס זְשָׁע הָעָרֶת זִיךְ ? האָט בְּיֵי אִים פּוֹיְנָעָרָמִיט בְּטוּחִישָׁעָר
 לִיְּטִישְׁקִיטָּט גַּעֲפָרָעָט, שְׁוֹין מִן הַסְּתָמָם חַתּוֹנָה גַּעֲהָאָט, אָ ?
 „נוֹיָן נָאָךְ, האָט דָעַר סְטוֹודָעָנָט מִיטּ אַשְׁוֹלְדִיקָעַ שְׁמִיכִיל גַּעֲנָטְפָּעָרָט
 אָז אָט זִיךְ פָּאָרָשָׁעָטָט, דּוֹוקָא נִיְּזָן...“
 „אוֹזְוִי גָּאָר ?“

עריאַאל פּוֹיְנָעָרָאַל האָט גַּעֲפָרָעָט מִיטּ אַגְּרִינְגָה חַסְטָהָן, צִי דִי לְוַגְּגָעַן
 זְעַנְעַן בְּיֵי אִים רִיְּנָן, אָז האָט זִיךְ גַּעֲהָאָט. נָאָר בְּאָלָד האָט ער זִיךְ
 פָּאָרָכָאָפָּט אָז אָט מִיטּ דָעַם זְעַלְבָּן וּוּנְדָעָר צּוֹגְגָעָבָן :

„אוֹזְוִי ? נָו, זִיעָר פִּינְיָן.“
 אָז דָאָס אַיְזָה אִיז גַּעֲוָוָן גַּעֲזָגָט גַּעֲוָוָרָן פּוֹן הוּיְלָעָר לִיְּטִישְׁקִיטָּט
 וּוּגָן, פְּרִי דָעַם צְוִיְּתָן נִשְׁתְּ צַוְּאָרָפְּרָשָׁעָמָעָן.
 אַיְיָגְטָלְעָר אַפְּכָר האָט זִיךְ פּוֹיְנָעָר אִין יְעָנָם הַיְּנָן זְוּמָעָר-טָאגְ
 נִשְׁתְּ אַיְבָּרְעִיךְ רְוִיךְ גַּעֲפִילְטָאַן האָט צַוְּאָמָט גַּעֲוָוָרָפְּן בְּלִיקָן אִין

מארך אריין. אביסל שפערטער איז ער צוועגןגען צו דער שעעל טון
 דער אָפַענְדָּר קִלְיִיט אָוֹן ווַיְדַעַּר אַמְּאָלָּ, ווַיְאִינְדַּעְפֶּרְרִי, גַּעֲנוֹמָעָן קוֹקָן,
 צֵי סְפָּאָרָן נִישְׁתָּ דִּי ווְאַקְוָאָלְ-בְּעָלְ-עֲגָלָהָס פּוּבָּם צוּוִיטָן צָוָג, דִּי זָאָךְ אַיְזָן
 בְּאַשְׁטָאָגָעָן דָּעָרִין, ווֹאָס חֹות פּוַיְנָעָר, דִּי גַּעֲרָאָטָעָנָעָ טְאַכְטָעָר זִינְעָר, אַיְזָן
 גַּעֲוָעָן אַוְעָקְגַּעַפְּאָרָן אִין קְרִיְינְ-שְׂטָאָט, ווֹ זִי הָאָט זִיךְ נְאַכְאָמָּאָל בְּאַדְאָרְפָּט
 בְּאַגְּגָעָנָעָן מִיטָּן יְוָגָגָן בְּעַרְיוֹשְׁנִינְעָצָר דֻעְסָלָעָרָן. סְוָףְ-כְּלָ-סְוָףְ הָאָט בָּאָ-
 דָּאָרְפָּט קְלָאָר ווּעָרָן, צֵי אַיְזָן ער פָּאָר אִיר אַפְּאָר, צֵי נִיְינָן. נָאָר אַט
 אַיְזָן שְׁוִין אַרְיְבָעָר אַזְאָךְ אָוֹן צְוָוִי, אָוֹן זִי הָאָט זִיךְ נָאָר אַפְּלִץ פָּוָן
 קְרִיְינְ-שְׂטָאָט נִישְׁתָּ אַוְמְגַעְקָרְטָן. צֵי הָאָט עַס נִישְׁתָּ גַּעֲקָנָט הַיִּסְׁן, אָזָן
 דִּי פְּרָאָגָעָן אַיְזָן פָּאָר אִיר דָּאָרְטָן זִיְעָר אַהֲרָבָעָ ? עַוְרִיאָל פּוַיְנָעָר ווּאָרְטָן
 בְּיִת אַוְמְגַעְדּוֹלָדָן, אָזָן זִיךְ אַנְקוּמָעָן מִיטָּן יְעָדָן צָוָג. אַלְעַמְּאָל גִּיטָּעָר
 צֵוָן צֵוָן דָּעָר אָפְּעָנָעָר טִיר פָּוָן קִלְיִיט, שְׁטָעָלָטָן צֵוָן אַפְּלָאָכָעָה הַחֲנָט צָוָם
 שְׁטָעָרָן, כְּדִי צֵוָן פְּאָרְשָׁטָעָן דִּי זָוָן, אָוֹן קְוָקָט זִיךְ אַיְזָן : אַפְּלִעְ-עֲגָלָהָשָׁר
 פְּאַעַטָּאָן שְׁוֹוָאָרָצָט זִיךְ אַיְזָן דָּעָר ווּיְתָעָר טִיפָּן פָּוָן גָּאָס. גַּלְעַקְעָעָק קִלְיָנָעָן,
 אַחִיטָּל-פּוֹדָל וִיצְתָּמָעָט פָּאָרָנְטָן מִיטָּן פּוֹרְמָאָן אַוְיָחָד דָּעָר קְעַלְנָיָעָ, נָאָר דָּעָר
 פְּאַעַטָּאָן פְּאָרְקָעְרָעוּוּעָט אַיְזָן אַזְיָתְ-גָּעָס ; אַפְּרָעְמָדָעָר מִידְלָשָׁעָר ווּזְאָל
 טָוָט אַשְׁוּוֹינְדָּל דָוָרָן פְּאָרְבִּי דִי אָוִיגָן. דָעָרָא נָאָר זִיכְטָדָא אַיְזָן דָעָר טִיפָּן
 פָּוָן דָעָר קִילְיִיט-קִילְקִיָּט אַט דָעָר פְּרָעְמָדָ-שְׂטָאָטִיקָעָר סְטוֹדָעָנָט, דָעָר מַאְדָּאָט
 בְּרָאָמְבָּעָרָגָס רִיבְעָרָגָס רִיבְעָרָגָס רִיבְעָרָגָס רִיבְעָרָגָס רִיבְעָרָגָס רִיבְעָרָגָס
 אַזְיָחָד וּוּמָעָן ער ווּאָרָט. אַיְטָלְעָכָט מְאָלָּ, ווֹאָט צָוָאָיָם, עַזְרִיאָל פּוַיְנָעָרָן,
 אַיְזָן קִלְיִיט קְוָמָט אַרְיִין זִיְינָן פְּרוֹי, שְׁטָעָרָט זִיךְ אַט דָעָר סְטוֹדָעָנָט זִיךְ
 דָוְרָכָאָוְרָעָדָן, עַזְרִיאָל פּוַיְנָעָרָס פְּרוֹי שְׁטָיִיט מִיטָּן אַשְׁוֹוָאָרָצָן גַּעֲרָעָסְעָנָם
 שָׁאָרָף אַוְיָפָן קָאָפָט בְּיִי דָעָר שְׁוֹעָל פָּוָן קִילְיִיט, זִי שְׁטָיִיט אַוְיִסְגָּעָפָצָט,
 זִי זְעָט נָאָר אָוִיס גַּעֲנוֹג יְוָגָג אָוֹן שִׁיְינָן, אָוֹן קְוָקָט צְוֹאָמָעָן מִיטָּן אִיר מָאָן
 אַיְזָן דָעָר טִיפָּן פָּוָן גָּאָס.

“נוּ, זָאָס ?” פְּרָעָגָט זִי בְּיִי אִים.

עַזְרִיאָל פּוַיְנָעָר עַנְפָּעָרָט נִישְׁתָּ. ער קְוָקָט אַיְזָן גָּאָס אָוֹן טְרַאָכָט ;
 זִיְיָן פְּנִים אַיְזָן צְבִיְלָעָפְּרָקְנִיְישָׁטָם.

“דוּ ! זָאנָט ער פְּלוֹזִים צָוָם עַלְתָּעָרָן קִילְיִיט-מְשָׁרָתָה, ווֹאָס שְׁטָיִיט דִי
 גַּאנְצָע צִיט אַיְזָן גְּרוּסָן שְׂטִיכְ-שְׁוֹוִיְגָנְדִּיקָן דָוָרָ-אָרָץ קַעְגָּנָאִיבָּרָ דָעָר
 סְטוֹיָקָעָ, דוּ, ווַיְאַזְוִי רְוָפְּטָמָעָן דִּיךְ ?”

“יְוָסָף”, עַנְפָּעָרָט דָעָר עַלְתָּעָרָר קִילְיִיט-מְשָׁרָתָה.

שַׁאֲ, יוֹסֵל. אֶת הָעֲרָצָו גַּיִ. שְׂטִי דָּא בֵּי דָעַר קָאנְטָאָרָקָע, יוֹסֵל? אָוֹן אַלְיִין פָּאַרְשָׁפִילְיעַט עַר אַוִּיף זִיךְ דִי שְׁוֹאַרְצָע גַּוּסְטְּרִינְגָּעַנְעַע קָאָפָאָטָע אָוֹן לְאָזֶט זִיךְ פָּאַמְּגַלְעַךְ אָרָאָפְּ פָּוֹן דִי טְרָעַפְּלָעַךְ. עַר גִּיטְ פּוֹלְ, וּוֹ אַיְינָעַר, וּוֹאָס הָאָט אַיְן מִיטָּן הַיִּיסְן וּוֹאַכְדִּיקָּן הַעַלְן טָאָג בָּאַשְׁלָאָסְן צַו בָּאַזְוֹן אָ בָּאַקָּאנְטָן אָן אַכְּבָּ. עַר גַּלְעַט אָן אַוִּיפְהָעָר דִי בָּאָרוֹד צֻום הַאָזֶן צַו. אָוֹן אָזֶן עַר בָּאַגְּעַגְנַט מַעֲנְטָשָׁן, קוֹקְטָע עַר אַוִּיף זִיךְ פָּוֹן דָעַר קָאָפְּ מִיט צְוֹזָעָמָעָגָעָצָוְיְגָעַנְעַע קְרוֹצְזִיכְטִיקָע אַוִּיגָן אָן דָעַרְקָאנְטָן נִישְׁתְּ קִינְיָנָעָם, גְּלִיְיךְ עַר גַּעֲפִינְט זִיךְ אַיְן אַפְּרָעַמְדָעָר שְׁמָאָטָן. קְוֹויִי פְּעַלְטָע עַר אַוִּוסְ דָעַם מַאָרָקְ, עַר גִּיטְ אַיְם אַרְוֹם פָּוֹן דָעַר לְנִינְקָעָר זִיךְ אָזֶט זִיךְ אָרָאָפְּ בָּאַרְגָּאָרָאָפְּ צַו דָעַר אַלְטָעָר נִידְעַרְקָעָר שְׁטָאָט אָוֹן צַו דִי וּוֹיְטָסְטָע אָרִימְעַ גַּעַסְלָעַךְ.

דָּאַרְטָן אַיְן דָעַר טִיפְעָר נִידְעַרְקָע, אוֹפְּנַפְּלָאָצְ, וּוֹאָס פָּאַרְן אָוּנְטָעַרְשָׁתָן שְׁלַעַכְטַ-בְּרוּקִירְטָן מַאָרָקְ, גְּרִיטִיט מַעַן זִיךְ צֻום גְּרוּיְיסְן יִאָרְ-רִידְ, וּוֹאָס אַיְן דָעַר צְוִוִּיתָעָר נַאֲ-שְׁבוּעוֹתְדִיְקָעָר וּוֹאָן. בִּיְדָלְעַךְ וּוֹעֲרָן אַוִּיפְּ גַּעַשְׁטָעַלְטָט שְׁוֹרְתְּהוּיוֹיָן אָוֹן צְעַוְאָרְפָּן, הַאַמְעָרָתָקְלָאָפְּן, שְׁאַלְאָשָׁן וּוֹעֲרָן פָּאַרְטִיקְ, פָּוֹרָן לְאָדָן זִיךְ אַוִּיסְ לְעַבְּן אַוִּיפְגָּעַשְׁלָאַגְּעַנְעַע גַּעַצְעַלְטָן. אָוֹן דָעַר טָאָג אַיְן הַיִּסְ אָוֹן נַדְגָּעָן, וּוֹ דָאָס לְעַבְּן פָּוֹן אָט דָעַר גַּאַנְצָעָר אַלְטָעָר שְׁמָאָטָן, וּוֹ דָאָס לְעַבְּן פָּוֹנָם שְׁלִימִזְוָל דָעַם מַלְמָד, וּוֹאָס קְנָעַטָּן נַאֲרָד דָאָ ערְגַּעַץ-וּוֹ אָיִן אָנֶן עַק גַּעַטְלִי. סְחָעַרְטָז זִיךְ פָּוֹן דָאַרְטָן, וּוֹ עַר חַזְרָתָ מִיט זִינְיָעָ אַפְּגָעַדְיסָעָנָעָ חַדְ-קִינְדָעָר דִי אַלְטָעָ נַאֲ-פְּסָחְדִּיקְ נַדְגָּעָנָעָ פְּרָשָׁתָ חֻוְמָשָׁ:

וְאָמָ- אָוֹנָה, בְּבִיתָ- אָיִבָּה, שְׁטוֹבָ, יְשֻׁוָּבָ- וּוֹעַט זִיךְ אָוּמְקָעָרָן, וּפְרָחָ- אָוֹן וּוֹעַט בְּלִיעָן, הַגְּעָ- דִי פְּלָאָגְ, וְאָמָ- אָוֹנָה אַוִּיבְּ...

קָלְאָפְּטָט דָעַר הַאַמְעָרָתָקְלָאָפְּן, וּוֹאָקָטָן דִי גַּעַצְעַלְטָן, חַזְרָתָ דָעַר מַלְמָד. אָוֹן אַלְיִין פָּאַרְבְּ-אַגְּנְדוּשָׁעָטָט חַדְ-יִינְגָּלָ פָּאַרְגָּעָסָט שְׁוִין אַוִּיף לְאָנָגָ, וּוֹ עַר גַּעַפְּבִוִּיט זִיךְ, שְׂטִיְיט אָפְּ גַּעַנְגָּעָ שְׁעוֹן דָאָ לְעַבְּן דִי נִיְ-אַוִּיפְגָּעַשְׁטָעַלְטָעָ בִּיְדָלְעַךְ אָוֹן קוֹקְטָמִיט וּוֹנוֹנְדָעָר-אַוִּיגָן: עַפְעָס פְּרָעָמָד-שְׁטָעַטִיקָע וּוֹיְבָלְעַךְ פָּאַרְקָעָן זִיךְ אַיְן דָעַר בִּיְזְ-קִילְ דָאַרְטָ אַיְנוֹוִינִיקָע בֵּי דִי סְחָרוֹתָהָ הָאָרְעַפְּאָשָׁנָעָ וּוֹיְבָלְעַךְ אָוֹן רִירְעַוְוִידִיקָע אַזְוַלְכָעָ מִיט פְּלִינְקָ וּוֹיְבָעַרְיִשְׁעָ הַעַנְטָמָה. זִיךְ עַסְן אָן טָלָעָרְ פָּוֹן דִי גַּעַבְרָאַכְטָעָ טְעַפְּלָעַךְ אָוֹן שְׁמִיכְלָעָן צַו דִי יְוָנְגָעַלְיִיטָ, וּוֹאָס מַעַן קָאָן נִישְׁתְּ וּוֹיְסָן, צַי זְעַנְעַן זִיךְ זְיִיעַרְעַ הַעַלְפָעָרָ,

עוזריאָל פויינגעַר איז שוין דורך געגנונג עארביי דעם גאנצן אַפְּטָן
מאָך און שארט זיך פון איזן הינטערגעסֶל איזן צוֹוִיטָן. מײַדְלָעָך קוקָן
אויף אַים פֿאַרְחוֹדוֹשֶׁט, זֵיַהָאָבָן אַים נאָך קִינְמָאָל דָא אַין דִי
הַינְטָעָר-גַּעֲסָלָעָך נִישְׁתְּ גַּעֲזָעָן. סְאַיְזַן נִישְׁתְּ נאָך זִין פְּבָונְדָן נאָך, ער זָאָל
דָא גַּיְן, אַון נאָך אַין מִיטָּן דָעַר ווֹאָך. בִּי אַיְינְגָּעָר אַמִּידָלָעָך פֿרְעָגָט
ער ווֹעָגָן עַפְּעָס, ער שְׂטָעָלָט זַרְקָאָפֶ. דָאָס מִידָלָעָך ווַיְוִיט אַים אַן אוֹיף
איַיְינְגָּעָר אַשְׁטוֹב אַין מִיטָּן גַּעַסְלָ, אוֹיף זַיְנוֹולָ פֿאַטְשָׁטָעָרָס האַלְבָּ-אַסְגְּנִיהָדִיקָעָר
שְׁטוֹב.

„אַט דָא, זָאגְטָ דָאָס מִידָלָעָך, ווֹיְנְטָ ער; מְגִיְיט אוֹיף דָעַר
הַינְטָעָר-טִיר.“

נאָר בִּי זַיְנוֹולָ פֿאַטְשָׁטָעָר ווֹיְנְטָ דָאָך אַיצְטָ קִינְגָּעָר נִישְׁתְּ, אַחוֹץ
פֿרְעָגָעָן, דָעַר פֿאַרְחוֹאַלְטָעָר פָּוֹן תְּלִמְדוֹד-תוֹרָה, ווֹאָס אַיְזָן אַמְּאָל גַּעֲזָעָן
פֿאַרְדִּיבָּט אַין חֹוחָ פּוֹיְנְגָּעָר אַון ווֹאָס אַיצְטָ, זָאגְטָ מעָן, שְׂטָיִיט ער צָו
צָו חַיְקָעָ דָעַר דִּינְסָטָ פָּוֹן אַיְנְפָאָר-הָיוֹן אַון זָאגְטָ, אָז ער ווֹעָט זַי
גַּעַמְעָן.

„אוֹיף צַוְּהָכָעִיס שׁוֹנוֹאַיִם, זָאגְטָ ער, ווֹעָט ער זַי גַּעַמְעָן.“

בִּי זַיְנוֹולָ פֿאַטְשָׁטָעָר אַיְנָם לְאַגְּגָן אַסְגְּנִיהָדִיקָן אַונְטָעָר-הָיוֹן קְלָפָטָ
מעָן אַין אַשְׁטוֹרִיסָל, זַיְנוֹולָס ווֹיָב, דִי קְלִיְינָעָ דָאַר-גּוֹסְפִּיקָעָ עֲקָרָה, וַיְצַטְּ
דָאַרטָּן מִיט אַלְעָ פִּיר אוֹיף דָעַר ערָד, זֵי זִיצְטָ אַין דָעַר קִילָּ, יַעֲפָן
דָעַר קִילְטִיר, ווַיְיִטְ פָּוֹנָם פְּטַשְׁנָנָאָסָן פְּעַרְדִּישָׁן מִיסְטָן, ווֹאָס טְרַקְנָטָ קִינְ-
מָאָל נִשְׁתְּ אַוִּיס לְעַפְּנָעָם הַיּוֹן-טוֹיִעָר; זֵי שְׁטוֹרִיסָט צִימָרִינְגָּ צַוְּלִיבָּן
שְׁבוּעִיתָדִיק גַּעֲבָעָקָס. אַון אַבְּיִסְלָ ווַיְתִּיעָר, אַין אַיְינָעָם פָּוֹן דִי קְלִיְינָעָ
אַון קִילָּעָ זַיְתִּיקָעָ דָדְרִמְלָעָךְ לִיגְטָ פֿרְעָגָעָר בִּיְזִיךְ אַיְפָּעָן בָּאנְקָ-
בָּעַטָּ. ער לִיגְטָ אַיְנָם בְּרִיטָן בְּלוּ-זַיְדָעָנָעָם שְׁטוּב-הַעֲמָדָל אַון אַין דִי
וַיְיִכְעַע גַּעַשְׁטָרִיקָטָעָ שְׁטָעָק-שִׁיךְ אַון רְוִיט אַפֶּן פָּוֹן נאָך זִין שְׁוּעוּרָעָר
טָאָג-טָעָגָלְעָכָבָר לְעֹרוּר-אַרְבָּעָט אַין תְּלִמְדוֹד-תוֹרָה. ער הָאָט זַיךְ נָאָר ווֹאָס
אוֹמְגָעָקָעָרָט אָהִיָּס, ער הָאָט אַן מִיְּקִיטָּשָׁטָ גַּעֲרָבָעָט מִיטָּ דְּרִיְ פּוֹלָ-
אַיְבָּרְגָּעָפְּלָטָעָ קְלָאָסָן פְּסָדָר. הַיְנִיקָּן טָאָגְ הָאָט ער בָּאוּיָזָן ווַיְנְדָעָר :
ער הָאָט דָעַרְוִוָּזָן דָעַם צְוִוִּיתָן לְעֹלָעָר. יוֹאָזָיָן מַעַן קָאָן אַין דִי לְעַצְטָעָ
הַיְיִסְעָ טָעָג פָּאָר דִי זַוְּמָעָרְדִּיקָעָ ווַאֲקָגָעָיָעָס מִיטָּמָאָל לְעַבְדִּיקָמָאָן
אַלְעָגָעָן. ער הָאָט נאָך חֹצָן דָעַם צִים לְעַצְטָן מָאָל גַּעַרְעָפְּטָיָרָט אַון

געגוניות די קינודער-אָרטיטטן צום יערלעגן פּוֹנוֹט, וואס דארך געגעבן ווערן לטובת דער תלמוד-תורה. איצט אי ער צופרידן-ميد און פילט אונטער זיך זיין קראפט; אַ גאנצע געגנט איז מavanaugh רַאֲקִיטְנָעָ אָוִיף דער תלמוד-תורה, וואס ער האט דאָ אוועקגעשטעלט; אַ גאנצע געגנט געדענקט אַ מעשה:

צוריק מיט אַיאָר פֿינְך איז קײַן רַאֲקִיטְנָע אָראָפֶגְעָקוּמָעָן ער, פְּרָעָגָעָר, אַ בְּאָרִימְטָעָר עַזְוָנִיק, אַ שָׁאָרְפָּעָר קָאָפּ, אַ צְוַחַכְעִיסִיּוֹנָג אַוְן אַ וַיְלֵדָעָר אָפְּיקָרָט; ער האט שוין אָפְּשָׁר אַלְּיַין אַרוֹטְגָּעָלָאָזָט וועגן זיך אַ קָּלָאנְגָּג, אַז ער האט צוֹפִּיל לִיבָּם בִּיטָּעָרָן טְרָאָפָּן. יַעֲדָנְפָּאָס האט אַים קִינְגָּעָר קִינְמָאָל נִישְׁתְּ גְּעוּזָן שִׁיפּוֹר. ער האט זיך בָּאָלָד צַעְקָרְגָּט מיט אוֹעַז חַשְׁבָּטָעָר רַאֲקִיטְנָעָר בָּאָלְּעָפְּאָטִים אַוְן זַיְגִּילִיך גַּעֲגָעָן צַו ווִיסָּן, אַז זַיְגָּעָן בַּיִּים בְּלָאָטָע. ער האט מיט דְּרִיּוּ מִיטְלָסְטָע פִּינְגָּעָר גַּעֲגָעָן אַדרִיך צוֹ דִּי פְּעָנְסָע צוֹ דִּעְרָן נָאָז אַוְן האט זַיְגָּעָט:

„איַר זַעַנְתָּ בַּיִּים מִיר עַרְגָּעָר פָּוֹן שָׁאוֹלְקָע הַפְּקָרִיּוֹנָג, פָּוֹן שָׁאוֹלְקָע
שְׁנִידָּעָר, מיט ווּלְכָן אַיך כָּאָפּ אַפְּט אַ שְׁנָאָפָּס בַּיִּים זַיְגָּוָל פָּאָטְשָׁטָעָר
אַין אַ זַּיִיטִיך חָדְרָן.“

ער האט באָלָר פְּאָרָאַינְטָרָעָטָסִירָט רַאֲקִיטְנָעָ, אַין אַים האט זיך
פְּאָרְדִּילְבָּט עַזְוִיאָל פְּוִינְגָּרָט זַעַצְּן-יַאֲרִיך גַּעֲרָאָטָן מִידָּל, חָווָה.
אַלְּעַמְּמָאָל האט דֻּמְאָלָט חָווָה פְּוִינְגָּרָט פְּנָסְנִי צַוְּגָעָזָגָט טָאָטָע.
מָאָמָע, אַז זַיְגָּעָט זַיְגָּעָט מִיט אַים נִישְׁתְּ בַּגְּעָגָעָן, אַז אַלְּעָ
פְּרָיִיטָאָג-צְנוֹאָכָטָס אַיז זַיְגָּעָט גַּעֲגָעָטָן צוֹ דִּי בְּרָאָמְבָּרָגָס אַין הוִיז
און האט דָּאָרָט גַּעֲוָאָרָט, אָפְּשָׁר ווּעָט ער קָרְמָעָן.
„אמָת? האט זַיְגָּעָט זַיְגָּעָט מִאָדָּאָט בְּרָאָמְבָּרָגָס גַּעֲרָעָט, ער האט
אַן אַומְגָעָוַיְנוּלְעָכְן שְׁטָעָרָן...“

דאָס אַיז גְּעוּזָן פְּרָיָעָר, מיט גַּאנְצָע פֿינְך יַאֲרִיךְ.
אַיְצָט אַפְּגָּעָר נְעָמָט זַיְגָּעָט זַיְגָּעָט שְׁטִיקְיוֹיְנוּ דִּי דְּשָׁמָת, אַט דִּי
אוַיסְגָּעָוַוְאָקָסָעָן, שְׁגָעָר-גַּעֲוָאָרָעָן חָווָה פְּוִינְגָּרָעָ, אַז קִינְיָן עַק ווּעָט
ער בַּיִּים אַיר קִינְמָאָל נִישְׁתְּ דְּרָגְגִּין, אַיר אוַיף צְוַחַכְעִיסִּטְמִיט
ער אַיְצָט צוֹ צוֹ חַיְּקָעָ ערְדָר דִּינְסָט אַזְנָט אַלְּעָמָעָן, אַז ער ווּעָט
זַיְגָּעָט, נָאָר חָווָה פְּוִינְגָּרָאָרָט דָּאָס נִישְׁתְּ. פְּרָעָגָר גַּעֲדָעָנְקָט, אַז זַיְגָּעָט
גַּעֲפִינְט זַיְגָּעָט שְׁוִין דִּי צְוַיְּשִׁיטָע וְאַז אַין קְרִיְּזָוְשְׁטָאָט אַז אַז אַין אַיר

אייז ראקייטנע פויסט מיט אַלע אַירע שינגע זומערדייקע טאג ; ער קוּקָט
אויף דער סטעליע און וויל וויסן :
וּאָס ווּלְ פָּוֹן אִים האָבָן חֹהֶ פּוֹיְנָעֶר ?
און נָאָך :

„סּוֹפֵ-כְּלָ-סּוֹפֵ וּוּעַט זַי אִים פָּאָרָמָאָטָעָרָן“.

פלוצ'ים. אַ שְׁטִילְעָדָר קְלָאָפּ אַין טִיר אָוֹן נָאָך אַ מַעַר שְׁטִילְעָר
אַרְיִינְקָומָעָן פָּוֹן אַמְיוֹשְׁבָּדִיקָן פָּאַרְמָעְגָּלְעָכָן טָاطָן, וּאָס הָאָט אַ גְּלָחִיש
אוּסְּגָּעָאַיְדָּלְטָע צָוָה אָוֹן זַעַט אָוִיס אַבְּיסָל פָּאַרְעָנְדָּעָרטָט, גְּלִיךְ
ער פִּילְטָא, אָז ער אייז אַין אַוּאָכָּעָדִיקָן טָאג גַּעֲקוּמָעָן גּוֹטִיּוֹם-טוֹב
בְּיַטָּן.

פָּוֹן גְּרוּס אַמְּגָּעָרִיכְתָּקִיִּיט פָּאַרְגָּעָסְט פָּרָעָגָעָר, אָז זַיְן פְּעַנְסָנָע
לִיגָּט אוּפּ דער שׂוֹאָרְצָעָר צָעָרְאָטָע אַוִּיפָּן טִישָׁ אָוֹן טָוָט אַדְרִיךְ דִּי
מִיטְּסָטָע דְּרִיךְ פִּינְגָּעָר צַו דַּעַר הַוִּילְעָדָר גָּאָז, נָאָר סּוֹפֵ-כְּלָ-סּוֹפֵ טָוָט עָר
דִּי פְּעַנְסָנָע אָן אָוֹן רָוְקָט זַיְן צַו נְוַנְטָעָר צָוָם טִישָׁ.
וַיַּצְאַת, כְּבָעַט אַיִּיךְ, אָזְוִי זָגָט עָר צַו עַוְרִיאָל פּוֹיְנָעֶר אָוֹן קִיקָט
נִישְׁתָּ צַו אִים.

און בְּיַדְעַ זִיצְנָן אַוְיִידָע אַיְנוּרָעָ קָעָגָן אַנְדָּעָרָן אָוֹן שׂוֹיְגָן,
כְּפִין אַיִּיךְ שָׁוִין לְאָנָגָן שְׁוֹלְדִּיק אַוְיִזְוָתָ, אָזְוִי זָגָט עַזְרִיאָל
פּוֹיְנָעֶר אָוֹן טָוָט דְּרִיבָּי אַ שְׁמִיכָּל אָוֹן בּוֹגָט אַבְּיסָל אַיִּין זַיְגָע גְּלָחִישָׁ
בְּרִיטָע פְּלִיְצָעָט.

בְּיַדְעַ קִוקָּן נָאָך אַזְּצָן נִשְׁתָּ אַיְנָעָרָ צָוָם צְוִוִּיתָן.
אַ פּוֹיְזָע.

איַצְטָא, גַּעֲקוּמָעָן צַו זַיְן, וּוַיִּסְטָ ערְשָׁת נִישְׁתָּ פָּרָעָגָעָר בְּגָנְיִיס
אַקָּאָן, וּאָס קָאָן בְּאַטְּיִיטָן אַט דַּעַר גַּעֲהִוְיְנָעָר וּוַיִּזְיָת. צְוּוּשָׁן אִים
מִיט אַט דָּעַם מִיחְסָדִיק-רִירִיכָן אָוֹן בְּאַוּוֹסָטָן קָרְעָמָעָר, דָעַם פָּאַטָּעָר פָּוֹן
זַיְן גַּעֲלִיבָטָן מִידָּאָ, זַעַנְעָן אַיְנָמָאָל פָּאָר אַלְעָמָאָל אַיְבָּרְגָּעָהָאָקָט גַּעֲוָעָן
אַלְעָ וּוּגָן, דִּי לְעַצְתָּע צִיטָה אַחֲט עָר אַיְפָּגָעָהָעָרטָ אַרְיִינְצָוּקָומָעָן צַו
אִים אַיִּין הוֹיָת. אַיְנָמָאָל אָוֹס וּוּנְטָעָר, חֲנוֹפָה-צִיטָה אַיִּין דָאָס גַּעֲוָעָן,
איַז פָּרָעָגָעָר צַוְּגָעָנְגָעָן תְּחִילָה אָוֹנוֹת צַו עַזְרִיאָל פּוֹיְנָעָרָס נִיְיעָם הוֹיָת,
אַבְּיסָל נִידָּעָרִיקָעָר פָּוֹנָס אַיְנָגָעָרְאָכָעָנָעָם הַאַלְפָ-קִיְּלָעָכִיכָן מַאֲרָקָ, אָוֹן
הָאָט דָאָרָטָן גַּעֲרָאָפָן וּוּאָרָטָן פָּאָר דַּעַר פָּאַרְאָדָ-טִיר אָן אַיְסָגָעְפְּצָטָע
פָּאָר פָּעָרְדָמִיט אָן אַיְסָגָעְפְּצָטָן שְׁלִיטָן. צַי אַיִּין דָאָס נִשְׁתָּ גַּעֲוָעָן דָעַם

יונגן דעסלערט אויסגעפוצער פויליגער שפֿאָן? איזן דריינן האט געשאָט
אַ שני פון אַנְהוּבּ אָוֹונֶט, דער פֿרְמָאָן אויפֿן שליטן האט זיך געהיקערט
און געדרימלט, אַון אִינוּנוּיִינֶק אַינְס קְלִינְעָם בָּאַלְיוּכְטָעָנָם קָאַרְידָּאָרּ,
וּוְהַיִן פֿרְעָגָעָר אַיז אַרְיִינְגָּעָקְומָעָן, אַיז אַיְנָעָ אַלְיִין גַּעֲשָׂתָאנְגָּעָן פּוֹיְנוּנָעָט
פֿרְויִ אַונְ מִיט גְּרוּזִים לִיבְשָׁאָפּּט גַּעֲלָעָט דֻּעָט שְׁפָאָגָלּ-נִיעָטּ מַאֲרְדָּעָרָנָט
טוֹלוֹפּ, וּוְאָס אַיז גַּעֲחָאָגָעָן אַוְיכּ דַּעַר שְׁאָרָצָגּוּ; צִ אַיז דָּאָס נִישְׁטָ
גַּעֲוָונָט דֻּעָט יְוָנָגָן בְּעַרְיוּזְגָּעָעָצָר דָּעַסְלָעָרָט שְׁפָאָגָלּ-נִיעָטּ מַאֲרְדָּעָרָגָעָר
טוֹלוֹפּ? זִי האָט זִיךְ אויפֿן אַרְיִינְגָּעָקְומָעָט פֿרְעָגָעָר אַפְּיָלוּ נִישְׁטָ
אוֹמְגָעָקָט.

הָעָרָט, האָט גַּעֲזָגָט פֿרְעָגָעָר אַונְ האָט דַּעַרְבִּי פָּאַמְּעָלָעָט
אוֹיסְגָּעָוּיִישָׁט דֵּי פָּאַרְהָוִיכְטָעָ פְּעָנְסָגָעָ, וּוְאָס עַר האָט אַרְאָפְּגָעָנוּמוּעָן פּוֹן
נָאָגּ, בֵּי אִיעָרָמָּאָן אַיז, דַּאָכְטָ זִיךְ, אַוְיכּ פָּאָרָאָן אָן אַמְּתָעָר מַאֲרְדָּעָר.
נָעַר טְוּלוֹפּ?

יאָ, האָט, נִשְׁטָ אַוְמְקוּנְדִּיקּ זִיךְ, גַּעֲעַנְטְּפָעָרט פּוֹיְנוּנָעָטּ פֿרְויִ
אַבְּעָרָ מִין מְאָנָס טְוּלוֹפּ אַיז שְׁוִין אַזְּאָ אַלְטָעָר, אָן אַפְּגָעָטְרָאָגְעָנָעָרּ.
זִי האָט נִשְׁטָ אַוְיְמָעָהָעָרָט צַו גַּלְעָטָן דָּעַסְלָעָרָט טְוּלוֹפּ. דָּעַמְּאָלָט
אַיז פֿרְעָגָעָר אַוְעָקְעָגָעָנְגָעָן אַונְ האָט אַלְעָמָעָן אַין שְׁטָאָט דַּעַרְ
צְיִילָטּ וּוּעָגָן דֻּעָט וּוּאָרָטּ, וּוְאָס עַר האָט דַּאָרָטָן דַּעַר פֿרְויִ פּוֹיְנוּנָעָט
גַּעֲוָאָגָט:

אִיר מִיט אִיעָרָמָּאָן, האָט עַר אִיר פָּאָרָן אַוְעָקָגִין גַּעֲזָגָט, אִיר
מִיט אִיעָרָמָּאָן זַעַנְטָ אַפְּשָׁר אַוְיכּ אַמְּאָלָגָעָן גַּעֲוָעָן נִיּוּ; מִן הַסְּתָמָה זַעַנְטָ
אִיר אַמְּאָלָגָעָן גַּעֲוָעָן עַנְלָעָן צַו מַעֲנָתָשָׁן, נַאֲרָ אַיצְטָ זַעַנְטָ אִיר שְׁוִין אַפְּ
גַּעֲטָרָגָן... שְׁטָאָרָקּ אַפְּגָעָטְרָאָגָן אָן אַלְטָעָר.
אָונְ פּוֹן דָּעַמְּאָלָט אָן האָט עַר מַעַרְבָּדָן דָּעַרְבָּדָעָטָן פּוֹיְנוּנָעָטּ
שְׁוּעָלָגּ. זַעַקְסָ חֲדָשִׁים צִיְּיָת אַיז עַר דַּאָרָטָן אַין שְׁטוּבָ נִשְׁטָ גַּעֲוָעָן אַיז
הָאָט זִיךְ טְוּ-כְּלָ-סְוּ דָּעַרְוּאָרָט אַוְיכּ אַט דֻּעָט גַּעֲהָוִיְמָעָטָם וּוּזִיטָ, דָּאָ
בֵּי זַיְנָוָלּ פָּאַטְשָׁטָעָר אַינְס זַיְטִיקָן חָדָרּ. נַאֲרָ פָּאַרְוּאָסּ פִּילָטָ וִיךְ צָוִי
שְׁטָאָרָקּ, אַיז פּוֹיְנוּנָעָט אַיז גַּעֲקָמָעָן צַו אַיִם נִשְׁטָ מַעַרְ, וּוְאַוְיכּ גַּעֲצִיְלָטָעָ
מִיגְוָתָן? עַר זַיְצָטָ, וּוְאַוְיכּ שְׁפִילְקָעָסּ זַיְצָטָ עַר.

פּוֹן אִיךְ, פֿרְעָגָעָרָן, זַאֲגָטָ עַר, הָאָט אִיךְ שְׁטָעָנְדִּיקּ גַּעֲהָאָלָטָן, וּוְאָסּ,
וּוְאָסּ, אַגְוָטָן קָאָפּ הָאָט אִירָ, אַונְ מִין טָאָכְטָעָרָ, גַּלְיוּמָ אַיז, זַעַנְטָ אִירָ

אן אמתער גוטער-פרײַנט, אפשר דער בעסטער גוטער-פרײַנט. אָן נישט,
וּאָלֶט אֵיך אִיצֶט צו אֵיך נִישְׁת גַּעֲרֻמָּן."

פרענער שפֿרְינְגֶט שוֹין שִׂיעָר נִשְׁת אָונְטָעַר.

"איי ווֹאָס זְשַׁע ?" פרענער ער, נישט אויפֿהַיְבָּנְדִּיק דעם קָאָפּ,
נָאָר פּוֹיזְנָאָר טוֹט דְּעָרְוִיכָּה נִשְׁת מַעַר וּוִי אַקְלִיְנָעָם שָׁאָקָּה
מייטן פְּנִים.

"עַט," זְאָגָט ער, אָוֹן וּוֹאָרט אָפּ.

ער שְׂמִיכְלֶת צו :

"איַר זְעַנְתָּ שָׁוֹין גַּאֲרְנִישְׁת, זְאָגָט ער, אָזּוֹי יְוָנָגָג, וּוִי
אוֹמְנָעְדוֹלְדִּיק..." דָּאָס וּוִילְעָד גַּעֲבָן צו וּוִיסְּן, אָן אַחֲזָע דַעַם, וּאָס
ער אִיז לְחַלְוָטָן נִשְׁת פָּאַסְּיק פָּאַר זְיַין טְאַכְטָעַר, אִיז עַר נָאָך עַלְטָעַר,
אָסָן עַלְטָעַר פּוֹן אִיר.

"אַיְן שְׁטָאָט, זְאָגָט ער, רַעַדְתָּ מַעַן צּוֹפִיל וּוְעַגָּן אֵיך אָוֹן וּוְעַגָּן
מַיִּין טְאַכְטָעַר. מַסְתָּמָא וּוַיִּסְּטָ אִיר עַס גַּלְיִיךְ מִיטְמִיר; שָׁוֹין
עַטְלָעַכְעַיְאָר זְעַנְתָּ מַעַן הַעֲרַת נִשְׁת אַוִּיףָ וּוְעַגָּן דַעַם צו רַעַדְן,
מַסְתָּמָא וּוַיִּסְּטָ אִיר אַוִּיךְ, אָן צו מַיִּין טְאַכְטָעַר האָט די לְעַצְטָע
צִיְּתָ אַגְּנָעַהָיְבָן צו פָּאָרָן דַעַר יְוָנָגָר בְּעַרְיוֹזְשִׁינְעַצְעַר דַעַסְלָעַר, דַעַר
אַיְנוֹשְׁעַנְאָר דַעַסְלָעַר. אָן אִיר זְעַנְתָּ דָאָךְ מַיִּין טְאַכְטָעַר אָן אַמְתָעַר
גּוֹטָעַר-פֿרְיַאנַט, אָן דַעַם גַּלוֹיבָ אֵיךְ... אָוֹן אָן אַרְגְּנְטָלְעַכְעַר מַעַנְטָש
זְעַנְתָּ אִיר..."

נָאָר פֿרְעַנְעַר קָאָן שָׁוֹין מַעַר נִשְׁת וּוֹאָרטָן.

"אִיז וּאָס זְשַׁע וּוַיִּלְתָּ אִיךְ ?" פֿרְעַנְגֶט ער, אָוֹן הַיְבָש זְיַיךְ
מִיטָּאָמָּאָל אַוִּיךְ פּוֹן אָרטָן, וּאָס דָאָרָף אֵיךְ פּוֹן אַיְעָרְטוּוּגָן
טָאָן ?"

נָאָר פּוֹיזְנָאָר אִיז רַיְיךְ, עַר שְׂמִיכְלֶת צו :

"פְּדִי אַיְן שְׁטָאָט זְאָל מַעַן אוֹפְּהַעַרְן צו רַעַדְן וּוְעַגָּן אֵיךְ אָוֹן
וּוְעַגָּן מַיִּין טְאַכְטָעַר, בָּעַט אֵיךְ אֵיךְ, אִיז מַיִּין נָאָמָעָן אָוֹן נָאָמָעָן
פּוֹן מַיִּין וּוַיִּבְּ אָוֹן פּוֹן מַיִּין טְאַכְטָעַר, אִיר זְאָלָט אַוִּיףָ אַחֲדָים
פִּינְ-זְעַקְס אַוּוֹקְפָּאָרָן פּוֹן רַאְקִיטָנָעָ."

"אִיז נָאָמָעָן פּוֹן אַיְיעָר וּוַיִּבְּ אָוֹן פּוֹן אַיְיעָר טְאַכְטָעַר ?..."
נָאָר וּאָס אַזְוִינָס אִיז פְּלֹאָזִים גַּעֲשָׁעָן מִיטְפְּרַעְנָרָן ? וּאָס

האט אים מיטאמאָל אַזוי אָפְגַעֲבָרִיט ? ער האט נישט געהאָט קיין
 ווערטער. ער האט געהבן אַשְׁטִיבָן דרייך צו די פענסגע צו דער
 נאָז און געשווינד גענומען אַרְוָמְשָׁפָאָגָעָן אַהֲיָן אַזְוִיק אַיְבָּרָן
 חדֶר. אַקְאָרְשָׁט אַיְן אַ ווַיְלָעָס אַרוּם, ווֹעֵן פּוַיְונָעָר אַיְזָוּ שְׂוִין בּוֹן וַיְין
 צִימָעָר גַּעֲוָעָן אַרְוִיסְגַּעַזְגַּעַן, האט ער זיך פּלוֹצִים אַן עַפְסָס דַעֲרָמָאָנט.
 ער אַיְזָוּ שְׂוִין אַרְוִיס אַיְן אַונְטָעָרְהָיוֹן צָוּם אַפְעָנָעָם טַוְיָפָר אַוָּן
 האט פּוֹן דַאָרְטָן גַעֲנוֹמָעָן נַאֲכְשָׁרִיעָן פּוַיְונָעָר אַוִיכָּר אַ קּוֹל :
 "הָעָרָת, אִיר זְעַנְתָּ אַן אַוְמָעָוָיְנְלָעָךְ אַיְדָעָלָעָר מָאָן, אִיר מִיט
 אַיְדָעָר וַיְיָבָ אַוָּן מִיט אַיְדָעָר טַאָכְטָעָר, אַן אַוְמָעָוָיְנְלָעָךְ אַיְדָעָלָעָר
 מָאָן... "

אַיְן אַ פָּאָר טָעַג אַרוּם האט פֿרַעְגָּר אַפְנַעַרְאָוּעָט אַ פְּרִיְלָעָךְ
 שְׁנַעַפְסָלְ בַּיְיָ זִיךְ אַיְן צִימָפָר. פֿרַעְגָּר אַלְיָין האט שְׂוִין דַעְמָאָלָט
 אַפְּלִילְו. דָאָס פְּאָרָה עַנְגָּל נִישְׁתָּאַרְפְּגָעָלְאָזָן אַוָּן דָאָס אַפְעָנָעָט
 גַּישְׁתָּאָזָן. אַזְוִי גְּלִיְבְּלִיטִיק אַיְזָוּ ער גַעֲוָעָן צְוָאָלָז, וּוֹאָס גַּאנְצָן
 דַאָקִיטָנָעָן וּוֹעַט וּוֹעַגָּן אַיְם זָאגָן. דַעַר צִיקָּר אַיְזָוּ בַּיְיָ אַיְם גַעֲוָעָן,
 סְזָאָל זִיין פְּרִיְלָעָךְ.

"אִיר זְיַצְתָ אַוִיכָּר אַ גַעֲחוֹבָן אַרְט, האט ער גַעֲשָׁרְגָּן צְוָאַלְקָעָ
 שְׁנִידָעָר, צְוָאַלְקָעָ הַפְּקָרְ-יְוָגָג, וּוֹאָס מָאָנָט אַיְינָן זְאַלְקָעָ דַעַט אַגְעָנָטָס
 חֻבּוֹת בַּיְיָ דַי אַרְטִיְעָק שְׁנִידָעָר. צְרוּקָ מִיט אַפָּאָר טָבָג אַיְזָוּ דָא אַוִיכָּר
 אַיְדָעָר אַרט גַעֲוָעָן עַזְרָאָל פּוַיְונָעָר אַלְפִּין".

אַוָּן אַלְפָ אַרוּם טִישָׁהָאָבָן דַעְרָפָן פְּרִיְלָעָךְ גַעֲלָאָכָט, כָּאָטָש
 קִיְנָעָר האט אַוִיכָּר קְלָאָר נִישְׁתָּאַרְשָׁטָאָגָעָן, אַיְן וּוֹאָס סַע בַּאֲשָׁטִיט
 דַעַר אַוְיפָטוֹ. זְאַלְקָעָר, דַעַר בְּעַרְיוֹשָׁנִיצְטָר אַגְעָנָט פּוֹן זִינְגָרָס
 נִיְ-מָאַשְׁיָעָן, האט גַעֲלָאָגָט פְּרִיְיָ זִיין קְלִיָּין יִנְגָּשָׁ-רִירְעָוָדִיק גּוֹפָל.
 ער האט פְּרִיְלָעָךְ גַעֲרִיבָן דַי הַעַנְטָלָעָךְ אַיְינָס אַן צְוִוִּיתָן אַוָּן האט
 נִישְׁתָּאַרְפְּגָעָהָעָרָט צְוָאַמְיִיכְלָעָן צְוָאַזְיָק אַוִיכָּר אַיְם יִנְגָּ-גְּרוּעָס וּוֹאָסָסָס,
 גְּלִיָּק ער הַעַט דָאָ אַוְמָגְעָרִיכָט גַעֲטָרָאָפָן אַוִיכָּר אַן אַוְמָגְעָוָיְנְלָעָךְ
 אַגְגָעָלְיִיגָטָן בְּרִיתָ. נַאֲרָ נַאֲכָן פַעֲרָטָן גַעֲזָוָל האט ער בַּאֲקוּמָעָן אַסְךְ
 פְּלָעָקָן אַוִיכָּן שִׁיגְעָזְדִיקָן רְוִיטָן פְּנִימָל אַוָּן אַוִיכָּן פַעֲסָטָן נַאֲךְ מַעַר רְוִיטָן
 קָאָרָק, אַוָּן האט זִיךְ פְּרִיְטָלָעָךְ אַפְגָעָוָאָרָט צָוּם וּוֹעַנְטָל פּוֹן שְׁטוֹק.

וואַי אֵיך בֵין אֵיך, פְּרָעָנָעָר, הָאָט עַר גַּזְוָאָגָט, קֹומֶט צָו
מִיר פָּאָר אֲשֹׁתָּפָּה, לְאַמִּיק קְרָעָנְקָעָן, אֹוֵיב אִיר וּוּעַט נִישְׁתָּפָּאָרְדִּינְעָן
פִּינְפִּינְפִּינְפִּילִיל, וּוּלְעָבָן דִּי בָּאַלְעַבָּאַטִּישׁ שְׁרָצִים אַיִן תְּלִמְזָדָן
תּוֹרָה".

דערויף האט פְּרָעָנָעָר גַּעַנְטְּפָּעָרְטָט מִיט אַנְגִיסָן אַלְעַמְעָן נִיעַ
פּוֹלָע גַּלְעַזְלָעָץ :
„חַיִם, הָאָט עַר גַּזְוָאָגָט, זָאָלָן פְּלָאָצָן אַלְעַרְקִינָעָר גַּעַנְטְּפָּעָנָע
אוֹן לִיְתִּישׁ שְׁבָּאַטִּים".

אוֹן בִּידְעַז זַעַנְעַן דָּעָרְפָּוּן אָרוֹיסָ פָּוּן דִּי פְּלִימָ, סִי זָאַלְקָעָר
דָּעַר אַגְּנָעַט אוֹן סִי שָׂאַלְקָעָשָׂנִידָעָר. אַט דָּעַר רַאַקְיָינָעָר הַפְּקִידָ-יְוָגָג
מִיט דָּעַר צִיְגִינְעָרָש-שָׂוֹאַרְצָעָר טַשְׁוְרִינְקָעָ אָוִיפָּן קְוָרָצָן שְׁטָעָרָן אוֹן
מִיט דִּי הַיְפָשָׁע פְּלוֹוִידְעָרְדִּיקָעָ אָוִיגָן אַיִן קוּוֹם אַיִינְגָעָוָעָן פָּוּן פְּרִידָן.
עָר אַיִן צָו מִיטָן פָּוּן גַּלְעַז אַיִן הָאנְטָן צָו זָיְנוּלָ פָּאַטְשָׁטָעָר,
וּוֹאָס קוּקָט דִּי גַּאֲנָצָעָ צִיִּיט אָרִין דָּוָרָךְ דָּעַר אַפְּנָעָר טִיר פָּוּן
קָאַרְיָידָאָר, אוֹן הָאָט יְזִיכָן גַּעַנְמָעָן שְׁוֹעָרָן, אוֹן אַיִן פְּרָעָנָעָר הָאָבָן
אַלְעַרְקִינָעָר מַפְּנָטָע אַטָּאָטָן דָּא אַיִן רַאַקְיָינָעָר.
„אָן אַמְתָּן גּוֹטָן-בְּרוֹדוֹעָר, וּוּאַיִך בֵין אֵיך... אָן עַפְעַס קָאָפָּן
אָ ? פָּאַרְשָׁטִיטִיט אַיִן דִּי קְלִינְיָעָ אַוְתְּלָעָדָן...".

דָּעַמְאַלְט הָאָט זָיְנוּלָ פָּאַטְשָׁטָעָר אֲחוֹבָב גַּעַטָּאָן דִּי בָּאָרָד, זִיְכָן
פָּאַרְצָוִינְקָן מִיטָן פָּאַפְּרִיאָס אַיִן אָרוֹיסְגַּעַלְאָזָט דָעַט רַוִּיךְ הַוִּיךְ צָוָם
בָּאַלְקָן. עָר אַיִן גַּעַוּוֹן אֲרִוְתָלְעָכָעָר גָּבָר אֵיךְ. נָאָר אַיִן דָעַר
יְוָגָגָן הָאָט עָר גַּעַמְסָרָט דָרִיְיָדָן, אַיְבָרְגָעָטָרָגָן אַוִּיפָּן זִיְכָן
אֲפִינְ-יָאַרְיקָן חָרָם אַיִן גַּעַוֹוָרָן וּוּי אַפְּגַעְוּנְדָעָרָט פָּוּן דָעַר גַּאֲנָצָעָר
שְׁטָאָט. פָּוּן דָעַמְאַלְט אַיִן עָר גַּעַבְלִיבָן אֲשְׁטִיפָעָר שְׁוֹיִיגָעָר ; גַּעַשְׁמִיכְלָט
צָו זִיְכָן אַיִן דָעַר רַוְּתָעָר בָּאָרָד, וּוֹאָס הַיְפָטָט אַיִן גַּוְיִן גַּעַרְעָן, אָן
מַעַר גָּאָר ; גַּעַשְׁתָּאָנָעָן גַּאֲנָצָעָ לְאַגְּנָעָ אַגְּנָעָזָפָרָט אַנְמָמָן
גְּרוּיִיטָן טְוִיעָר פָּוּן זִיְיכָן אַכְסְנִיהָדִיקָן אָוְנְטָעָרְהָיוֹן, גַּעַפְּיָקָעָט פָּוּנָם
לְאַגְּגָן הַילְצָעָרְגָּנָעָם צִיְגָאַרְשָׁפִּיאָן, גַּעַוּוֹאָרָט אַוִּיפָּן זִיְינָעָ צָעָן פָּעָרְדָ-אוֹן-
בוֹדְקָעָס, וּוֹאָס צָעָפִירָן דָעַפְעָשָׁן אַיִן דָעַר אַרְוּמִיקָעָר גַּעַגְנָמָן, אָן
גַּעַדְעָנָקָט, אַיִן עָר הָאָט אַמְאָל גַּעַמְסָרָט דָרִיְיָדָן, פָּוּן פְּרָעָנָעָר, זִיְיכָן
קוֹאַרְטִירָאָנָט, הָאַלְטָט עָר פָּוּן תְּמִידָן, אֲוּוֹלָט הָאַלְטָט עָר פָּוּן אִים.

נאָר ער שווייגט; ער וווײַסט נישט, ווי אֶזְוִי וועגן דעם צו רעדן.
 פֿלוֹצִים דרייט ער זיך אָזּוּק פֿון קָאָרִידָאָר צו זיך אין די חדרים,
 קערט זיך אָסּ פֿון דָּאָרְטְּן מִיט צָוִי אָנְגָּעָצְׂדָּעָן לְכִטְׂתִּין די
 שבתדייקע לֵיכְטָעָר אָוֹן שְׁטָעַלְטַׂת זַיְּ אָזּוּק לְעַבְּן פֿרְעָגָרְן אַוְיפּּן טִישׁ.
 צַי מִינְיֶנְטַׂ עַר פּֿאַיטְׂ דָּעַם די שְׁמָחָה דָּאָ אַינְחָר צו פֿאַרְגְּרָעָסְעָרָן? צַי אַפְּשָׁר
 ווַיְּלַעֲגַּת נָאָר, מַעַן זַאַל דָּאָ אִים, זַיְּגַּוְּלַּ פֿאַטְּשָׁטָעָרַן, בַּאַמְּרָעָקָן?
 „זַיְּגַּוְּלַּ, שְׁרִיְּתַׂ זַאַלְקָעַרְטַׂ ערְטָעַנְתַּן, אַ קְרָעָנְקַן דִּינְיָעַ בִּינְפָּרָה,
 סְעַקְׂתַּן זַיְּ אַנְיְּדָעַרְטַׂ אָוֹן טְרִינְקַן.“
 „וַאֲדָתַּן“, שְׁרִיְּתַׂ אַוְיסְטָרְפְּצָעָרַן אַיְּמָטְצָעָטָעָטַן בְּלִוְיְ-זַיְּדָעָנָעָטַן
 הַעַמְּדָלַּ מִתְּנַ פֿוֹלְן קָעְלִישַׂק אַיְּן הַאַלְטַּן.

ער ווַיְּלַעֲגַּת שְׁטִיעַנְדִּיקְׂ הַאַלְטַּן אַ קָּלְיִינְעַ רַעְדָּעַ וְועַגְן דָּעַם פֿינְטְּעַלְעַ
 מַעַנְטַּשְׁ, וּוּ אִין דָּאָס גַּעֲפִילְבַּן? נִישְׁתְּ מַעַרְ, וּוּ אַיְּמָטְפָּשְׁוּן גּוֹטְן-
 בְּרוֹדְעָרַן, אַיְּמָטְאָגְעַנְטַּ פֿון זַיְּגָרְעָרְסַּ נִיְּ-מַאְשִׁינְעָטַן, אַיְּן שַׁאַלְקָעַרְפְּקָרְ-זַיְּגָרְ
 אָוֹן אַיְּן זַיְּגַּוְּלַּ מַסְוָרַן. נָאָר זַאַלְקָעַרְטַּלְאָגְטַּ אִים אַיְּבָעַרְטַּ רִידְעַ. ער
 גַּעֲפִינְטַן פֿלוֹצִים אָוֹנְטָעָרַן טִישׁ אַן אַיְּבָעַרְקַן פֿוֹס אַיְּן אַ לְאַקְרִירְטַן
 שְׁטִיוֹלַן ווַיְּלַעֲגַּת ווַיְּסַן, וְועַמְּנַסְּ אַיְּזַן ער: זַיְּגָרְ, צַי שַׁאַלְקָעַרְ
 שְׁנִידְעָרָסַן. דָּעַר פֿוֹס אַיְּמָטְשְׁטוֹלְ, לְאַזְוַת זַיְּ אַוְיסְטַן, אַיְּ שַׁאַלְקָעַסְטַן,
 נָאָר זַאַלְקָעַרְלַאַזְוַת אִים נִישְׁתְּ אָפְּ; ער ווַיְּלַעֲגַּת, אֹז שַׁאַלְקָעַרְזַיְּ דִּי
 מִגְּנוֹת זַיְּגַּעַן „כְּבָקָרְתַּ“; ער קִיכְלַטְטַן פֿוֹן גַּעֲלַעְכָּטָעָרַן. אַ יְּדָעָנָעַ אַיְּן
 גַּעַסְלַ קְרָאַצְטַן זַיְּדָעַטְטַן מִתְּנַ אַרְוִוְנְגָעַשְׁלָעַפְטַן זַיְּקָן-שְׁפִיזְוֹלַן אַיְּן קָאַפְּ אַוְיסְטַן
 הַעַרְטַן, וּוּ שַׁאַלְקָעַרְזַיְּנַגְטַן אַוְיסְטַן רִיסְטַן זַיְּ אַיְּבָעַרְטַן, אַיְּן אַ פֿאַרְ
 יְּנִינְגַּעַטְעַן קוֹקָן אַרְיָין דָּוְרָכְן אַפְּעַנְעַמְטַן פֿעַנְצָטָעַרְטַן: זַיְּ שְׁטִיעַנְעַן אַוְיַּפְּ
 דִּי שְׁפִיזְטַן בְּאַרְוּעָסְעַ פֿיס אַוְן הַאַלְטַן זַיְּ אַן מִיטְטַן דִּי הַעַנְטַלְעַן אַן
 דָּעַר שְׁאַלְעַוְאַגְּנַעַץ. וּוֹסֵס קוֹמֶט דָּאָרְטְּן פֿאַרְטַן אַיְּן חַדְרַתְ? סְאַיְּזַן דָּאָרְטְּן
 אָנְגָּעָרוֹכְיָכָרְטַן אַוְן הַיִּסְטַן, סְבָּרָעָנְעַן אַוְיַּפְּטַן טִישׁ צְוִוִּישַׁן פֿוֹלְעַ
 לְיִידְקָעַ פֿלְעַשְׁעַרְטַן צָוִיְּ לְיִכְטַן, אַוְן שַׁאַלְקָעַרְזַיְּנַגְטַן זַיְּ מִיטְטַן
 בְּיִידְעַטְעַטְטַן אַיְּן הַאַרְצַן אַוְן ווַיְּגַּטְטַן, אַלְמַאי זַאַלְקָעַרְטַן הַאַטְטַן אִים
 נִישְׁתְּ לִיבְ:

„וּוּ אַיְּךְ בֵּין אַיְּדַן, וּוַיְּנַטְּנַטְטַן ער, ער מִינְיֶנְטַן, אֹז אַיְּךְ דִּין בֵּי
 אִים פֿאַרְגְּלַעַטְטַן, מִינְיֶנְטַן ער, אַוְן אַיְּךְ הַאַבְּ אִים לִיבְ... אָט זַאַלְ אַיְּךְ
 נִישְׁתְּ פֿאַרְמָאנְגַן, ווֹאָס אָט דָּעַר קָעְלִישַׂק בְּרָאנְפַן בְּאַטְרָעָפַט. אַוְן

איין, פאנַי פרענְגער, די נשמה, ווי איך בין אָיד, אָט פרווט,
זאגט אָ וואָרט"...

נאָך אָט דעם געוויינְלעַכְן חַבְרָשָׁן טַרְוָנָק בֵּי זִינְבוֹל פָּאָטְשָׁטָעָר
איין זִיטְיקָן חַדְרָאַיְן פָּרְעַנְגֶּר בֵּי אָ וְאָךְ צִיִּיט אַרְוּמְגַעְגַּנְגַּעַן מִיט
אַ קָּאַלְיָעַ-גָּעוּוֹאָרְעַנְגָּסְטָהָאַלְזָן אָונְחָאַט גַּעֲרַעַת הַיְּזָעַרְיָק, וּוּי אַ שְׂטִיק
הַאַלְזָן, וּוּי נָאָךְ אַ הַולְקָעַ אַוְיָפְעַט אַ לְּאַגְּנְגֶר גּוֹטַ-יִדְישָׁעָר חַתּוֹנָה. אַיְן
דְּרוֹוִיסָן הָאַט דַּעֲמָאַלְטָג גַּעֲרַעַת. בֵּי דְּרַיִי מַעַת-לְעַצָּת פַּסְדָּר אַיְן דַּי
שְׁתָאַט גַּעַשְׁתָּאַנְגָּעַן פָּאָרְקִילְטָם, פִּינְצָטָעָר אָונְ פִּיטְשָׁ-נָאָס. מַאְיָז גַּעַגְּנְגַּעַן
איין גָּאַס מִיט פָּאָרְקָאַשְׁעַרְטָעַ הוֹיזָן אָונְ קָאַלְאַשָּׁן; מַהְאַט גַּעַטְרַעַתָּן
מִיט דַּי פִּיט אָיִן בְּלָאַטָּע, פּוֹלְ אַפְּגַּנְרִיסְעַנְעַ גְּרִינְעַ בְּלָעַטָּעָר. אָונְ
אוֹ דַּעַרְרַעַגְן הָאַט אוּפְּגַּהְעַרְטָמָן, זַעַגְּנָעַן וּוּי אַוְיָפְעַטָּהָן גַּעַבְּלִיבָּן
דַּי פִּיכְטָעַ שְׁוֹאַרְצָץ וּוּאַלְקָנָס, דַּי קִילְקִיָּט מִיטָּן וּוּינָט. עַר הָאַט
גַּעַפְּיִינִיקָּט דַּעַכְעָר אָונְ שְׁטָאַרְקָ-צְעַשְׁאַקְעַטָּע בּוּמְעָרָה, אָט דַּעַר וּוּינָט.
עַר הָאַט גַּעַטְרִיבָּן וּוּאַלְקָנָס אָונְ הָאַט פָּאָרְפִּינְצָטָעָרָט מִיט זַיִּדְיָה
לְוֹפְטָן. סְ'הָאַט זַיִּד גַּעַדְאַכְטָן, אוֹ דַּעַר הַיִּסְעָר זַוְּעָר אַיְן זַיִּן
אַנְהָהִיבָּן אַוּעָק אַוְיָפְיקָן; עַר וּוּעַט מַעַר קִינְמָאָלָן נִישְׁתָּקְוּמָן
צָוְרִיק.

איין יַעַנְעַ קִילְעַ טַעַג הָאַט דַּעַר פָּאָרְוּאַלְטָעָר פָּרְעַנְדִּיקָּט
זַיִּין צְעַרְ-סְעַזְאָן אַיְן תְּלִמְדִיד-תוֹרָה. אָונְ אַלְיָיִן הָאַט עַר שְׁוִין וּוּדְעָר
גַּעַהְאַלְטָן אַיְן אַיְין צְשָׁטִין צַוְּחִיקָּעַ דַּעַר דִּינְסָטָן פָּוֹן אַיְינְפָּאָרְ-הָיוֹן
אוֹן אַיְן אַיְין זַאֲגָן, אוֹ זַי גַּעַפְּעַלְטָאָים, אוֹן אוֹ עַר וּוּיַּד מִיט אַיְר
חַתּוֹנָה הַאָבָן, אַוְיָפְעַטָּהָן רַאַקְיַינְגָּה חַתּוֹנָה הַאָבָן.

די רַיְעַוְדִּיקָּעַ חַיְיקָעַ מִיט דַּי פָּאָרְ הַאַרְעַפְּשָׁאַנְעָה בְּרִיחַשָּׁע
הַעַנְטָן אַיְן יַעַנְעַ טַעַג אַרְוּמְגַעְגַּנְגַּעַן אַוְיִסְגַּפְּוֹצָט, וּוּי אַ כָּלָה-מִידָּלָן,
אוֹן דַּי בָּאַלְעַבְּאַסְטָעָה, אַ קָּרָאַנְקָעַ יִדְעַנָּעָה, אַן עַנוֹנָה הָאַט זַיִּד גַּעַהְאַלְטָן
אַיְן אַיְין קָלְאָגָן, אוֹ דַּי מוֹיד הָאַט דַּאָס גַּעַנְאָרָה.

„זַיִּהְיָאַט שְׁוִין אַוְיִפְּגַּהְעַרְטָט אַפְּלִיאַוְוָן אַיְן דַּי צִימָעָרָן,
די מִוְּיד.“

נָאָךְ חַיְיקָעַן אַיְן דַּאָס וּוּיְגַזְּיקָן אַנְגַּעַנְגַּעַן, זַי אַלְיָיִן הָאַט גַּעַזְאָנָט,
אוֹ אַיְן פָּרְעַנְגָּרָן הָאַט זַי אַזְּאָ אַמְוֹנָה, פּוֹנְקָט וּוּי אַיְנָם צְלָם:

“אָן פַּרְעָגָעָר, הָאָט זִי גַּזְוָאָגָט, רַצְדֵּת אָונְ דָּעַר הַוְּנֶט אַיְן דְּרוֹוִיסָן
בִּילְטָן, אַיְן בַּי מִיר אַלְעַז אַיְינֶס.”

פָּוָנְדָּעַסְטוּעַגְן הָאָט זִי זַיְק אַלְעַז פַּאֲרָגָאָכָט אַוִּיסְגַּעַפְּצָט אָונְ אַיְסָט
אַלְעַז מַאְלָגָעַפְּטָן אַקְוָק טָוָן, צַי פַּרְעָגָעָר וּוְאָרְטָן נִישְׁט אַוִּיפְּסָט
בִּים פַּאֲרָקָאָן אַוְנְטָעָרָן טְוִיעָר. פַּרְעָגָעָר הָאָט דָּאָרְטָן אַיְן דָּעַר פִּינְגְּצָטָעָר
גַּעַקְאָנָט אַפְּשָׁטְיִין מִיט אַיְר גַּאנְצָע שְׂעָהָן, וַיְיַי אַפְּרָאָבָעָק מִיט
אַשְׁיְקָעָשׁ, גַּלְעָטָן אַיְר דִּי הַעַנְטָן אָונְ אַיְר אַיְינְרָעָדָן, אַז נַאֲךְ דָּעַר חַתּוֹנָה
וּוְעָלָן זַיְק אַגְּנָצָן זַוְמָעָר אַפְּוּוֹיְנָעָן אַיְן עַקְסָטָן עַקְשָׁטָט אַוִּיפְּ
דָּעַר דָּוָן בַּי אַגְּוִי אַיְן אַשְׁטִיבָּבָן, אָונְ חַיְקָע וּוּעָט דָּאָרְטָן הַאָבָן אַיְרָעָ
הַיְבָדְלָעָר אָונְ וּוּעָט זַיְק שִׁיטָּן פְּרָאָסָע.

“נוּ, הָאָט עַר בַּי אַיְר גַּעַפְּרָעָגָט, וַיְיַי גַּעַפְּעָלָט עַס אַיְר,
חַיְקָעָן?”

דָּעְרוֹיָף הָאָט אִם חַיְקָע גַּעַנְטָפְּעָרָט מִיט אַפְּרִינְטָלְעָכָן
קָוָק, מִיט אַרְיִצְנְדִיק שְׁמִיכְעָלָע אָונְ מִיט אַפְּיִינָרָל אַיְן דִּי יִצְרָא
הַרְעָע-אִיגְּבָלָעָן.

“פַּרְעָגָעָר, הָאָט זִי דָּאָרְטָן אִם גַּעַנְטָפְּעָרָט, דָּעַר רָוָה זַאְלָ
אַיְיךְ וּוִיסָן, פַּרְעָנָעָר”...

XI

חוּהָ פַּוְיָוָנָעָר הָאָט זַיְק אַוְמְגַעְקָרָט פָּוָן קְרִיּוֹ-שְׁטָטָט פָּוָנְקָט
פְּרִיְּטָאָג, עַרְבָּ-שְׁבּוּוֹתָה, אָונְ אַוִּיפְּ שְׁבָעָתָן אַיְזָנָשָׁט נִישְׁט
גַּעַוּעָן קָעָנְטִיק; מַהָּאָט נִישְׁט גַּעַקְאָנָט וּוִיסָן, צַי זִי וּוּעָט סּוֹף-כָּלָ-

סּוֹף חַתּוֹנָה הַאָבָן פָּאָר דָּעַסְלָאָגָן, צַי נִיןָן.

פַּאֲרָגָאָכָט אַיְן זִי, וַיְיַי שְׁטִיבָּגָעָר, גַּעַזְעָטָן אַוִּיפְּ דִּי טְרָעָפְּלָעָ
פָּוָן דָּעַר גַּעַשְׁלָאָסְעָנָעָר קְלִיּוּט, אָונְ אַיְנָאַיְנָעָם מִיט אַיְר אַיְזָן דָּאָרְטָן
גַּעַזְעָסָן אַגְּשָׁלְ צְוָדִיק, אַדְרִיִּיטִיק-אַרְיִיכָּעָר וּוּקְסִיקָּעָר בָּחוֹר, אַז אַרְטִיקָּעָר
פְּקָחָ, וּוֹאָסָה הָאָט שְׁוִין אַיְן מַאְלָגָעָר גַּעַדְרוֹקָט מַאֲמָרִים אַיְן אַהֲבָרְעִישָׁן
זְשָׁוְנָאָל אָונְ הָאָט זַיְק נִישְׁט לְאָנְגָג אַוְמְגַעְקָרָט פָּוָן פָּאָלְעָסְטִינָעָ. גַּעַזְעָסָן
אַיְזָן דָּאָרְטָן אַוִּיךְ דָּעַר רִיכְכָּעָר אָונְ שְׁטִילְעָר סְטוֹדָעָנָט, דָּעַר מַאֲדָגָם
בְּרָאָמְבָּעָרָגָס פְּרָעָמָד-שְׁטָטָאָטִיקָעָר קְרוּבָן. אַז יָאָ, אַט דָּעַר רִיכְכָּעָר אָונְ

שטיילער סטודענט, אים איין, אפנימ, געווען אלץ איינס, צי חוה פויינער ווועט חתונה האבן פאָר דעלסערן, צי ניין. דער עיקר אייז געווען, ער זאל דאַ לְעַבֵּן אִיר קאנען רוייך זיצן און רוייך רוייכען די פאָפֿירָאַסּן פון זיין שיינעם זילבערגנעם פֿאָרטציגאָר. ער האָט זיך דאַ מיט פֿאָרגענְגִּין באָקָאנְט מיט חוה פֿוֹיְנָעֶרְסּ אַלְעַ נְאָעָנְטָע אַזְּ אִיז יְפָדֵן פון זיין געווען אַהֲרָצִיקָעַר גּוֹטָעַר-פֿרִינְט. דער עיקר אייז געווען, אַזְּ חוה זאל מער נישט אָוּזְקָפָאָרְן אַזְּ אִים מער נישט לאָזְן זיך אַרוֹמְדוֹרִיעַן דאַ אַיְינָעַם אַלְיַין. וואָס אִיז שִׁיך צו גּעַדרְקָעַטְעַ מאָמרִים, האָט ער אַמְּאָל גּעַשְׁרִיבְּן אַזְּ. דער גּוֹיִיסְעַרְ גּוֹיִיסְעַר קָאָמְעָרְצִישָׁעַר צִיְּטוֹנְג, וואָס זיין רִיכְכָּעַר פֿאָטָעַר האָט אַזְּ אַזְּ גּוֹיִיסְעַר אַזְּ וַיְיִתְעַר שְׂטָאָט סּוֹבְּסִידְרִיט. אַשָּׁאָר נָאָר, וואָס אַנְשָׁלְ צְוִדִּיקָסּ מאָמְרִים זענען גּעַשְׁרִיבְּן אוֹיפּ הַעֲבָרִישׁ, אוֹיפּ אַ שְׁפָרָאָךְ, וַיְעַלְכָּעַר דער סְטוֹדָעַנְטּ פֿאָרְשָׁטִיטּ נִישְׁטַ.

„נָאָר אָפְשָׁר גּעַפְנָעַן זיך בַּיִּ צְוִדִּיקָן אַיְינְקָעַ אַיְבְּרָגְעַזְעַצְטַע זַאֲכָן, ער ווועט זיין מיט פֿאָרגענְגִּין דּוֹרְכְּלִינְגַּעַן.“

זַיְן בָּאָצִיּוֹנְג צו גּאָנְצָן רָאָקִיטָנְעַ אַזְּ גּעוֹעַן, ווי צו אַשְׁטָאָט, וואָס בָּאָשְׁטִיטּ בְּלוֹיוֹ פון אַיְין מְשָׁחָה; אַלְעַ אַיְנוֹזְנָעַרְ קָעָרְן זיך אַן קָרוֹבִים. אַזְּ אַט אִיז ער, דער פֿרְעַמְדָעַר אַזְּ רִיכְכָּעַר סְטוֹדָעַנְטּ, אַן אַפְגָּעָרִיסְן אִיבְּרָר פון עַפְעַס אַגְּרָוִיסְעַר וַיְיִתְעַר שְׂטָאָט: ער האָט זיך צו רָאָקִיטָנְעַ צּוֹגְעַשְׁאָרְט אַזְּ אַזְּ שְׁוִין גּעוֹרָאָרְן אַן אַגְּגָמִינְגָּעַר קָרוֹבּ, אַלְעַמְעַנְסּ אַ פֿרִינְטּ. אַלְעַ רָופְּן אִים בַּיִּ זַיְן פְּשָׁוֹטְן גּאָמָעַן.

„בָּאָרִי, זַאֲגַטְעַן, אַט אִיז דּוֹרְכְּגָעָנְגָעַן בָּאָרִי.“ אַזְּ חוה פֿוֹיְנָעֶר אִיז נִשְׁטַ אַזְּ גּעוֹעַן אַינְדְּרָהִים, אַדְעַר זיך אַזְּ גּוֹשְׁלָאָפְּן שְׁפָעַט אַוְיִפְּן טָאָג, אִיז ער גּעַגְעַגְעַן זַיְן צו חַנְקָעַ לִיְוָבָּעַר אֲחַיִּים אַזְּ האָט דָאָרְטָן לְאָגְגָגְקָט אַוְיִרְ מְלָכָס מִינְיאָטִירְ-

קְלִיְינְעַר סְטוֹטָוָעַטּ, אַשָּׁאָר, האָט ער גּוֹזָאָגְט, פון אַט דער טְטָאָטוּטָעַ וְאַלְטָ אָפְשָׁר גּאָרְ עַפְעַס גּעוֹעַן גּעַקְאָנְטּ אַרְוִיסּ.“

אִים האָט בָּאָגְגָג גּעַטָּאָן, וואָס מַלְךָ אִיז אַזְּוִי יְנוֹגָ גּעַשְׁטָאָרְבָּן, אַזְּ גּעַרְעַדְטּ האָט ער וּוּגְגָנְטּ דָעַם אַפְּטּ, גּעַרְעַדְטּ האָט ער וּוּגְגָנְטּ

דעם אויך איצט, זיכנדייק מיט חוויה פויינער און מיט צוירין אויף די טרעפֿלעַן.

חויה פויינער אָבעער אויג געווען פֿאָרטראָכט. זיכנדייק אויף די טרעפֿלעַן, האָט זי אַרומגענוּמָען מיט בּֿיאַידע הענט די קְנִיעַן, אַנוֹי, זי זאָל קְאנַען אַנְשֶׁפְּאָרִין אויף זי דעם קָאָפּ, און האָט באָוונְדערט דָּאָקְטִינְעַן:

ווען מען רעכנט צו די אָלְטָע שטָאָט צו דער נִיעֵיר, פֿאָרטִינְגַּט דָּאָקְטִינְעַן בּיִ נִינִין טוּינְט אַיְנוֹזְנָהָר, פֿוֹנְדָּעַסְטּוֹזָעָן האָט זי פּוֹן אַיְצַט נִישְׁתְּ אַרְוִיסְגָּעָגָעָבָן קִין אַיְן אַינְטְּרָעָטְאָנְטָן מְעַטְּשָׁן".

זַי האָט דערבי געהאָלֶטֶן אָן אַיְן שְׂמִיכְלָעַן אָן אַיְן קוֹקָן אויף אָנוֹשָׁל צוֹדִיקָס וּזְאַלְוּעַן פֿאָוּוּר. מעַגְלָעַן, אָנוֹ זַי האָט עַס גַּעֲזָגָט נַאֲרָ אִים אויף צוֹפִּיקְעַנְשִׁי. זַי האָט נִישְׁתְּ געהאָלֶטֶן פּוֹן יִדְיִישָׁע יְוָנָגָעָ-לִיטֶט. נַאֲרָ צוֹדִיק אַיְן געווען בּיִ זַרְךָ צוֹ גַּעַדְלָדִיק, אָנוֹ דָּאָס וּזְאַלְ אִים נֻעְמָעַן. ער האָט אַ פָּאָר יָאָר גַּעַלְעַרְנְט אַיְן בִּירְוֹת. חֹזֶץ דעם, האָט ער אַיְן פֿאָלְעַסְטִינְגַּע פֿעַרְזְּנְלָעַץ גַּעַקְעַטְבּוֹרְעַנְרָעַן אָן נַאֲרָ אַיְנִיקָע אַגְּגָעַזְעַנְעַע מְעַטְּשָׁן. אַלְעַמְעַן האָבָן דָּאָרְטָן פֿאָרְאִינְטְּרָעְסְּרִיטְז וּזְיַינְעַמְּאָרִים, נַאֲרָ נִישְׁתְּ דָּאָ אַיְן געווען דָּאָס אָרט וּוּגָעַן דעם צוֹ רָעַדְן. אוּבִיב ער אַיְן אָפְט גַּעַגְגָּעָן צוֹ זַהָּה פּוֹיְנָעַר אַהֲיִים אָן אַיְן אָפְט גַּעַוְעַס מִיט אִיר דָּאָ לְעַבְנָן דער גַּעַשְׁלָאָסְעַנְדָּר קְלִיְּת אויף די טַרְעַפְלָעַץ, אַיְן דָּאָס געווען נַאֲרָ דַּעְרְפָּאָר, וּזְאַס זַי אַיְן אַ שִּׁין מִידְלָ ; זַהָּה פּוֹיְנָעַר האָט עַס סּוֹפְ-כְּלָ-סּוֹפְ בְּאַדְאָרְפָּט פֿאָרְשְׁטִינְן אַן לְשָׁוֹן, פְּשָׁוֹט פּוֹנְסְטְּמָעַן שְׂמִיכְלָ, וּזְאַס בִּיְיִפְּנִים : לִיפְנִים אַיְן נַאֲרָ גַּעַוְאָרִין אַבְּיִסְלָ קְרוּמָעָר.

דער שְׂמוּס אָבעער האָט זַרְךָ שְׂוִין וּוּידָעָר געהאָט גַּעַדְרִיטְז אַרְוָם דעם גַּעַשְׁטָאָרְבָּעָנוּם מְלָכָן אָנוֹ אַרְוָם חִימָ-מְשָׁהָן.

„וּזְאַס טּוֹט ער דָּאָ, חִימָ-מְשָׁהָ ? "

„פְּאָרוֹאָס האָט אִים מֶלֶךְ אַזְוִי שְׂטָאָרָק לִיב געהאָט אָנוֹ אַזְוִי אָפְט וּוּנְעַן אִים גַּעַרְעַדְט ? "

„פְּאָרוֹאָס פִּילְט זַיְן, אָנוֹ חִימָ-מְשָׁהָ מִיט מֶלֶכָן זְעַנְעַן געווען מְאָרְנוּ נְאָנְטוּ, וּוּי אַיְן מְעַטְּשָׁן : עַפְעַס בְּרִידָעָר אָנוֹ נִישְׁתְּ בְּרִידָעָר ? "

„מִיט וּזְאַס בְּאַשְׁעַפְטִיקָט ער זַיְן בְּכָלָל, חִימָ-מְשָׁהָ ? "

„הָאָט זַרְךָ פֿאָרְסְטְּגָּעָוְיִין, אָנוֹ דער מְאָדָם בְּרַאֲמְבָעָרָגָס קְרוּב, דער

סטודנט, וויאיט שווין עפֿעס אויך וועגן חיים-משהן; חיים-משהן קאָן ער פון דער גראיסער שטאָט, ווּ עס האָט גענדיקט דער אַרטיקער דֶּקְטָאָר גִּראָבִי; חיים-משה איז אַכְּמִיקָּעָר, אַן אַינְזָעָנָעָר.

„פָּאָרָוָאָס גַּרְאָד אַכְּמִיקָּעָר? סְאֵין שׁוּעָר צַו וְזָגָן. ער האָט בְּכָלְלָא אַוְמְגָעוֹוִינְגְּלָעַךְ גוֹטָן קָאָפְּ אַן קָעָן אַוְטָגָעַצְיִיכָּנָט מַאֲטָעָמָטִיךְ, אַזְוִי זָגָט דָּעַר דֶּקְטָאָר גִּראָבִי; ער אַיְזָן אַן אַפְּגָעָלָאָזָעָנָעָר, אַן אַנְדָּעָרָעָר אַרְיָה זִין אַרט וְזָאָט שְׂוִין גָּעוֹוִיס בְּזַי אַצְּטָגָעָוּן בְּאַרְיִימֶט. נָאָר וְוָאָס סְאֵין שִׁיךְ צַו זִינְעָר פָּאָרְדִּינְסְּטָן, גִּיטָּעָר, דָּצְאָט זִיךְ, אַוְרָאָקָן פָּן מַאֲטָעָמָטִיךְ אַן האָט אַפְּגָעָדְרוֹקָט סְלַחְפָּלְצָה צַוְּיִי בִּיכָּעָר, וְוָאָס סְטוֹדָעָנָטָן נָוֶן פָּאָר דִּי עַקְּוָאָמָעָנָעָס, אַן אַיְזָן לְחַלּוֹתִין נִישְׁתָּרְדִּיךְ.

ער סְטוֹדָעָנָטָן גָּעָפִינְט אַוִּיךְ, אַזְן דִּי הַנוּדָרָט רַוְּבָּה, וְוָאָס ער האָט נִישְׁתָּרְדִּיךְ גַּעֲגָבָן פָּעֵסְלָא זָלְיוֹאָנְסָקִי, זַעֲנָעָן פָּאָר אִים אַצְּוֹ גְּרוֹיסָעָ נְתִיבָה. ער קָאָן רַעַדְן וְוַעֲלַטְלָעָעָן, אַט דָּעַר סְטוֹדָעָנָטָן, אַן אַיְזָן וְוִוִּיזָט אַוִּיתָן, בְּטַבָּעָ נִשְׁתָּרְדִּיךְ קִין-שְׁלַעְכָּטָר.

„יעַדְגָּפָאָס, זָגָט ער, אַיְזָן הַנוּדָרָט רַוְּבָּה לְחַלּוֹתִין נִשְׁתָּרְדִּיךְ זִין בְּאַשְׁטָאָנְדָן.“

אַן אַלְעָעָרָן עַס מִיט אַינְטָרְעָס. מַע שְׁוִוִּיגָט אַוְוִיְּלָעָ אַוְן מַע רַעַדְט וְוִידָּעָר.

„וְוָאָס וְזָאָט גָּעוֹוּן, אַשְׁטִיגָּעָר, וְוָעָן מַלְךָ לְעַבְּטָ אַוְן קָוָמָט אַיְצָט צַו אַהֲרֹן צַו דִּי טְרַעְפְּלָעָק?“

אַן אַלְעָמָעָן וְוַיְנָדָרָט, וְוָאָס אַט דִּי פָּרָאָגָעָ גִּיט אַוִּיךְ דָּוָקָא זִי, חָווָה פּוֹיְזָנָעָר. צַי הַיִּסְטָעָס נִשְׁתָּרְדִּיךְ. אַזְן צְוִוְּשָׁן אִיר אַוְן מַלְכָן אַיְזָן וְוַיְרַקְּלָעָק אַמְּאָסְלָעָ עַפְּסָפָרְגָּעָקוּמוּן? צַי הַיִּסְטָעָס נִשְׁתָּרְדִּיךְ. אַזְן וְוָעָן מַלְךָ לְעַבְּטָ אַיְצָט אַן גִּיט אַהֲרֹן צַו, וְזָאָט זִיךְ גַּעֲבָעָטָן צְוִדִּיקָן מִיטָּן סְטוֹדָעָנָט אַוְעַקְגִּיָּן אַן וְוָאָלָט מִיט אִים גַּעֲבְּלִיבָן דָּא זִיכְן בֵּין אַשְׁפָעָטָעָר שָׁעה נָאָךְ אַהֲלָבָעָר נִצְאָט?

בֵּין חָווָה פּוֹיְזָנָעָר אַיְזָן דִּי שְׁטִימָוָנָג פָּוָן טָאָן צַו טָאָג אַלְעָז מַפְּרָאָ אַוְיְגָעָרָעָט אַן פְּרִיְּלָעָק אַוְיְגָעָרִיכְט.

אַלְעָ פָּאָרְגָּאָכָט אַיְזָן זִיךְ גַּעֲוָעָסְלָעָן לְעַבְּטָ ער גַּעֲלָאָסָעָנָעָר קְלִיְּתָ אַוִּיךְ דִּי טְרַעְפְּלָעָן, אַן וְוָאָס מַעַרְטָוְנְקָעָלָעָר דָּעַר פָּאָרְגָּאָכָט אַיְזָן גַּעֲוָאָרָן, אַלְעָז מַעְרָהָבָן זִיךְ גַּעֲלוֹיכָטָן אַן גַּעֲלָאָנָצָט אִירָעָ הַיְּשָׁעָ,

כמעט בולט אוניבר. איר נאנץ אויסזען אין געווען אזא גלייך זי האט אלע יאן געווארט אויף איינעם א מאנדנע אַנגעליגטען גאסטן. און אט אין שווין שבויות; ס'איו פארנאקט: די גאס אין צוגעקרט, זי אין אַנגעלטען, און דער גאסט אין נאך אלע נישטן...

זי האט מערכ דעסלערס נאמען נישט דערמאנט.

דערצו נאך האט זי געהאלטן אין איין אַרומגין מיט ווייזטן. זי אין געקומען צום דאקטאר גראבי אין האט זיך פאר אים געקלאגט אויפן קלינגען, וואס זי הערט שעגן-לְאָנֶג אַנְקָן אויער. דאס איז געווען אַרום פינפ אַזְיִינְעָר בִּיטָּאָג. דער מיטלווקטיקער ציגיגינערש-שוווארצער דאקטאר האט זיך נאך וואס מידערהייט געהאט אומגעערט פונם זעמסקי שפיטאָל, וו ער אַרבֵּעַט טאג-טענְלְאָך פון אַינְדערפרֵר אָן, און בי אים אין וויס-געקאָלְכָּטְן נײַעס הײַפְּלָאָן שטאָרָק הײַס פון זוֹן, וואס פַּאֲרָגִיסְטָעָס אַגְּנְצָן טָאָג, און פון דאקטארשער טְרוֹקְנְקִיט. זי האט דאָרטָן דעם דאקטאר גְּלִיכְיך בְּאוֹוִוָּן דאס קְלִינְ-גַּעֲטָאָקְטָע אַוְיעָר אַירָס, עס אין געווען שטאָרָק רוֹתִיס און האט געברענטן, ווי אַהְלִישְׁ פִּיעָר; עס האט פֿוֹנְקָט גַּעַשְׁמָעָקָט, ווי אַירָעָהָאָר, ווי אַירָעָקְלִיאָדָר. נאָר דער דאקטאר גראבי האט איר אין אויער אַפְּילְ קְיִינְקָן קוֹק נישט געווארט טָאָן און האט געזאָגָט, או ס'איו גַּרְנִישְׁן דאס לאָן איר גְּרִיסְן אלע זִיְדָעָס, גַּוטָּע-יִידָּן, פון איר מوطערס צָה, און מערכ גָּאָר:

“ס'איו נעכטיקע טָאגְן”.

בַּיִּ אָט דעם בְּאַלְבָּטָן אָן שטאָרָק-אַנגַּעַנוּמָעָנָם רַאֲקִיטָּנָעָז דאקטאר אין אלע געווען נעכטיקע טָאג, אַפְּילְוָה דאס, וואס ער אין אַמְּאָל געווען אָן אַנגַּעַנוּמָעָז פָּאַרְטִּי-רַעֲדָנָעָר עַרגְּגָעָז-וּוּ אָן דער גַּרְוִיסְעָר שטאָטָט, וו ער האט גענדיקט, און אַיצְט דערמאָנט דאָרטָן קְיִינְקִיט נישט זִיְן נָאָמָעָן; אַפְּילְוָה דאס, וואס אַיִּם האט צוֹרִיק מיט אַהְלִישְׁ שְׂטִיקְל צִיְּתָאָן אַוְעַקְגַּ�וָּאָרָפָן זִיְן אַומְגַּעַוְיִינְלְאָך-שְׂיִינְעָז פָּרוֹי, די גַּעַרְיִמְטָע פָּאַרְשָׁוִין, אָן האט אַיִּם דָּא אַיִּין וויס-גַּעַקְלְכָּטְן, מיט זָוָן פָּאַרְגָּאָסָעָנָם הְוִיפָּל גַּלְאָזָט אַיִּינָם אלְיִין מִיטָּן קְלִינְגָּעָם גַּעַרְאָטָע. נעם מִידְעָלָע אָן מיט דער אויסגעמעוּשְׁטִירָטָעָר גַּוְיִישָׁעָר דִּינְסָט.

“ס'איו נעכטיקע טָאגְן”, האט געואנָט דער דאקטאר גראבי.

דערבי האבן געשמייכלט זייןע יונגעלאכע גרויע אוניגן, און די פיל' קנייטשן ארום זיי האבן זיך אויסגעליינט אין אזע מינע גלייך זיי ווילן וועגן זיך זאנן :
«קְלֹגָה וּוּטוֹזִינְגַּטְּ רֹוחָה אֵיעֶר דָּקְטָאָר גְּרָאָפִיְּ, אֲ? הָאָט נָאָר אָוּפָן אַוְנוֹ נִישְׁתְּ קִין רְחַמְנָהּ?»
און פדי קיינער זאל אוף אים קיין רחמנות נישט האבן ; פדי חורה פוייזנער זאל נישט טראקטן, אzo אויפן פערצייקסטן יאָר פון זיין דאָקְטָאָרְשָׁן לְעָבֵן נוֹיְטִיקָט עָר זיך שְׂטָאָרָק אֵין שְׂלָאָפָן בִּיטְאָג, הָאָט עָר זיך אַגְּנָעָטָאָן כּוֹחָ אֵין חָוָה פּוֹיְזִינְגָּר גַּעֲגָנְגָּעָן בָּגְּלִיְּתָן. עָר הָאָט בְּרִיחָש גְּעוּווֹגָט זִין שְׂוּעָרְלָעָכָן אֵין מִידָּן קֻרְפָּרָא אָוּפָה דַּי קָוָרְצָע אֵין פָעָסְטָע רָעָסְאָרְנְדִּיקָע פִּיסְלָעָכָן אֵין הָאָט גַּעַהְיָבָן מִיטְ חָסָר דַּי שְׂלִיאָפָע אַלְעָמָאָל, וּוֹאָס אַים האָט זיך גַּעֲרִיסָט זִין נָעָרְטִיקָע פָּצְצִיעָנְטָן-חָסִידִים. עָר הָאָט זַיְּ וּוּי נִישְׁתְּ בָּאָמָרְקָט, אַט דַּי חָסִידִים זִין נָעָרְטָן אַטְוּיְמָעָרְשָׁע מִידְקָיִיט. אַלְאָגָנָגָנְדִּיקָע אֵין פָּאָרְנְעָפָל-עָר גַּעַטְרָאָגָן אַטְוּיְמָעְרְשָׁע מִידְקָיִיט. עָר אַגְּנָעָטָאָן פָּוֹן אַים, דָעַם בָּאָלִיבָטָן אֵין זַיְּ דָעַר גָּאנְצָעָר גַּעַגְנָט בָּאוֹוֹסְטָן דָאָקְטָאָר. אֵין אָז עָר אַיְמָיטָן וּוֹצָג בָּאַגְּעָנָגָנָת חִימָם-מְשָׁהָן, הָאָט עָר זַיְּ מִיט אַים אַפְּגָשְׁתָּעָלָט, נִישְׁתְּ קוּקְנִידִיק דָעָרוּוֹת, וּוֹאָס חָוָה פּוֹיְזִינְגָּר אֵין מִיט אַים נִישְׁתְּ גַּעַוְעָן בָּאַקְעָנְטָן :

„אָט אֵין נָאָך אַיְנָעָר“ הָאָט עָר אַטְיִיטָל גַּעַטְאָגָן אָוּפָה חִימָם-מְשָׁהָן מִיטְ פִּינְגָּעָר אֵין הָאָט אַטְמִיכָּל גַּעַגְבָּן מִיטְ אַלְעָז קְנִיטְשָׁן, וּוֹאָס אַרְוָם זִין נָעָגָנְגָּלְעָכָע גְּרוּיעָ אַוְינָן ; גְּלִיךְ אָוּפָה אַים, חִימָם-מְשָׁהָן, פִּילָּט עָר זַיְּ פָּוֹן אַלְעָז פָּאָר עָפָעָס שְׂוָדִיק אֵין וּוּיָּ, עָר זַאל אָוּפָה אַים קִין רחמנות נִישְׁתְּ האָבָן.
„בָּאַקְעָנְטָן זַיְּ“ הָאָט עָר בָּאַלְד צְוָגְגָבָן ; עָר הָאָט צְעַטְרָאָגָע-גַּעַרְחִיטָט פָּאָרְלִיְּגִינְט דַּי העָנְט אַרְוֹנְטָעָר, אַוְנְטָעָרָן וּוֹיְסָן זְוּמְעָרְדִּיקָן רַעַקְל אֵין הָאָט גְּלִיךְ גַּעַנוּמָעָן דָעְרִצְיִילָן, וּוּי אַזְוִיָּ עָר, דָעַר דָאָקְטָאָר גְּרָאָפִיְּ, הָאָט אַלְעָז פִּינְפָּעָאָן נָאָכָנָגָאנְד נָאָכָן עַנְדִּיקָן דָעַם אַוְנִיוּעָר-מִיטָעַט דָעַם סְטוֹדְעַנְטִישָׁן. סְוּרְדוֹת מִיטְן סְטוֹדְעַנְטִישָׁן הוֹט נִישְׁתְּ אַיְסְנָעָטָאָן אֵין הָאָט גַּעַהְגָּלָטָן אֵין גַּעַנְזָנְדִּיקָע דָעַר נָאָך דָעַר

צוויתעה. זיין פארטוי איז דארטן אין דער גרייסער שטאַט געווען די
שטיַּאָרְקְּסְּטְּעַ. געדענקט ער, ווי הײַנט, איניגעס אַטָּג האָט מען אַים גערופֿן.

דער גרייסער דיסקוטִּיסְּטְּסְּ-טָאָג האָט מען אַים גערופֿן.

דאָס איז געווען אומַן יומַן-כְּפֹרַ, אַפְּאַרְשְׁפְּעַטְּקְּטְּעַר זֶמְעַר-טָאָג,
וואָס בריט, ווי אומַן תָּמוֹן. גרויסשטעטיקע שולֵן זעגען אַיבְּרָגְּעַטְּוָלַט אָוָן
די שׂוֹלְ-הוֹיפֿן נאָךְ מַעַר. אַינוּוֹיִינִינַן שְׁרִיִּיעַן טָאָטָעַס דֻּעַם אַלְטַן, גוֹתְּהַ
תוֹקְּפַּיַּה, אָוָן אַין די פּוֹלְ-גַּעֲפָאַקְּטָעַזְּ הוֹיפֿן דִּיסְקּוֹסְטְּרַט יונְגוֹוָאָרג. אַים, דֻּעַם
דָּקְטָאָר גְּרָאָבִי, פִּירַט מַעַן דָּעַמְאָלַט אַרְוֹם פָּוֹן אַיְּן שׂוֹלְ-הוֹיפֿן אַין
צְוִיְּטַן, מַעַן טָוַת אַים גְּלִיְּךְ אַהֲיֵב אַוִּיףַּ די הַעַנְטַן אָוָן ער
רְעַדְתַּ. עַר טְרָאָכְטַשׁ שְׁוִין לְחַלְוִיטַן נִישְׁתַּ וּוּגַן אַיְּנָהָאָלַט, אַזְוִיְּפִילַּ מְאָלַט
הַאָט עַר שְׁוִין זַיְּן רְעַדְתַּ אַיְּבְּרָגְּעַחְזָוְרַט אָוָן זַיְּן אַיְּבְּרָצִיְּגַּטְּ, אָוָן זַיְּן
קְּלַעַפְּטַזְּ אַין אָוָן וּוּרְקַטַּ. אָוָן אָוּמְטוּם, אַיְּן יַעֲדַן שׂוֹלְ-הוֹיפֿן, בְּגַעַגְּנַטְּ עַר
זַיְּן דָּעַמְאָלַט מִיטַּ די אַוְיַּגְּן פָּוֹן אַט דֻּעַם (דָּעַר דָּקְטָאָר גְּרָאָבִי)
נְאַכְּאָמָּל אַטְיִיטַל גַּעַטְאָן אַוִּיףַּ חִימַּ-מַשְׁהַן אָוָן וּוּרְדַּעַר אַטְמִיכְּלַגְּ גַּעַטְאָן
מִיטַּ אַלְעַזְּ קְּנוּיְּטַשְׁן אַרְוֹם די אַוְיַּגְּן): אָוָן אַטְ נַאֲךְ דָּעַמְאָלַט
דָּעַר דָּקְטָאָר, אַיְּנָמָּל פָּאַר אַלְעַמְּלָאַבְּ אַבְּשַׁלְּאָסְּן:

עַר דָּאָרְפַּ זַיְּן נִישְׁתַּ קִינְן נַאָר, אַט דָּעַר רְוִיטְּלְעַכְּרַ יַאְמַט.

וְזַאְסַּה האָט גַּעַוְאָלַט דָּעַר דָּקְטָאָר? צִי האָט עַר גַּעַמְינַט פְּשָׁוּט
חִימַּ-מַשְׁהַן פָּאַר חַוָּה אַין די אַוְיַּגְּן אַחֲנִיפַּה טַאָן? צִי אָפְּשַׁר אַיְּן דָּאָס
שְׁוִין גַּעַוְעַן נִישְׁתַּ מַעַר, ווי אַיְּנָעַר פָּוֹן זַיְּנַעַן מַאנְגַּרְן: אַמְּאַנְיַּר אַוִּיףַּ
צְוֹצְזִיעַן דָּאָ אַן רְאַקְּיַּטְּנַעַן חַסְידִים צַו זַיְּן, דֻּעַם גַּעַלְוְגַּעַנְעַם דָּקְטָאָר
גְּרָאָבִי, אָוָן פָּאַרְגַּעַסְמַן מַאְכַּן אַלְעַמְּעַן אַן דָּעַר מִידְקִיטַי, וְזַאְסַּה עַר טְרָאָגְטַּ
שְׁוִין מִיטַּ זַיְּן, אָוָן אַגְּמַן וּוּיְבַּ, דָּעַר פָּאַרְשַׁוִּין, וְזַאְסַּה
קוּקְּנִידִיק אַוִּיףַּ אַלְעַזְּ זַיְּנַעַן מַעַלוֹת, אַוּוּקְּגַּעַוּזְּאַרְפַּן...

חִימַּ-מַשְׁהַן האָט זַיְּן גַּעַפְּיַּטְּ שְׁלַעַכְּתַּ. עַר האָט נִישְׁתַּ גַּעַוְוּסְטַן
וְזַאְסַּה צַוְּגַּן. עַר אַיְּן נַאָר וְזַאְסַּה גַּעַקְּוּמַעַן פָּוֹן וּוּאָלְדַּ, וּוּ עַר האָט
גַּעַחְאָט אַגְּלַוְוְגַּעַנְעַם טָאָגַּ, אַגְּלַוְוְגַּעַנְעַם אָוָן אַצְּעַטְרָאַגְּעַנְעַם אַבְּיִיטַלְּ,
עַר האָט גַּעַשְׁרִיבַּן. אָוָן אַיְּצַט האָט עַר פְּלוֹצִים צָוּ עַרְשַׁטְּן מְאָלַ דָּרְזַׁעַן
חוֹהָ פּוֹינְגַּעַר אַזְוִי נַאֲעַנְטַלְעַפְּן זַיְּן. סְאַיְּן גַּעַשְׁעַן אַנְסָ: אַגְּנַצְּן פְּרִיְּ
מַאְרְגַּן האָט עַר גַּעַטְרָאָכְטַשׁ וּוּגַן אַיר אָוָן וּוּגַן מַלְכַּן, אָוָן אַיְּצַט
אַנְקְּוּמַעַן אַין שְׁטָאָט אַרְיַּין האָט עַר זַיְּן גְּלִיְּךְ דָּעַרְזַׁעַן. אַיר שְׁטָאָלְטַנְעַ
בּוּגִיקְעַ פִּיגּוֹר אַיְּן, ווי תְּמִידַּ, גַּעַשְׁטָאַגְּנַעַן אַוִּיףַּ די הוֹיכָע שִׁירְ-קָאָרְקָעַס

אַבְּיִסְלָן אֲנָגָעֶבְּוִינְגָן, וּוֹי אָוִיךְ שְׂטָאַלְצָעַס. נַאֲרֵ דִּי אָוִיגְן אִירַע זָעַנְעַן
שָׁוִין גָּאָרְבִּישֶׁט גַּעֲוֹעַן אָזֻעַלְכָּע בּוֹלְטָע, וּוֹי דָאָס הָאָט זִיךְ פָּנוּוֹיִיטָנָס
גַּעַדְאַכְט ; זַי זָעַנְעַן נַאֲרֵ גַּעֲוֹעַן גַּרְיִיס אָן אַיבְּרָגָעַשְׁפִּיצָט קְלוּג
עַרְגָּעַץ וּוֹיִיט אַיְן דָעַר טִיפְּסְטוּר מִידְלָ-טְרָף זַיְעַרְעָר, אָן אַיְטְלָעָס מַאְלָה,
וּוֹאָס זַיְיַהְךְ אַבְּאָן אָוִיךְ אִים אָקוֹק גַּעֲטָאָן, הָאָט עַר גַּעַמּוֹזָת אָפְּוּוֹנְדָּן
זַיְיַן פְּנִים אַיְן אָזִיְּטָה, אָזְוִי שְׂטָאַרְקָה הַאָבָּן זַיְיַי אִים דָרְמָאָנָט אָן זִיךְ
חַיִּים-מְשָׁהָן, אָנָם עַרְשְׁטָן טָאָגְטָן זַיְיַן קְוּמָן קִיְּין רַאְקִיטָּע, אָנָם
גַּעַשְׁטָאַרְבְּעַנְעָם מְלָכָן, אָן אַפְּלִיו אָנָם לַעֲמָפְלָה, וּוֹאָס זַיְיַהְךְ מְלָכָן
אֲנָגָעֶבְּוִינְגָן אַוְיפְּן צְוִוִּיתָן טָאָגְטָן נַאֲעַנְעַן זַיְיַן טָוִיט.

“מֶלֶךְ אַיְן אַמְּקָאַל גַּעַשְׁטָאַרְבְּעַנְעָם נַאֲעַנְעַן צַו אַרְבְּעַטְעָר ?

“חָא ?”

חַיִּים-מְשָׁה הָאָט זִיךְ מִיטְאַמָּה וּוֹי אַוְיפְּגַעְכָּאָפְט. אָן אָנוּ עַר
הָאָט זִיךְ אַוְיפְּגַעְכָּאָפְט, הָאָט עַר דָעַרְעָן, אָנוּ דָקְטָאָר גַּרְאָבִי אַיְזָה
פָּאָרְטָרָאָכָט, אָנוּ אָלָעָ דְּרִיְּ שְׁפָאַגְּעָן זַיְיַי אַיְזָה שָׂוָרָה אַרְאָפְּ גָּאָס
צָוָם מַאְרָק, אָנוּ אָנוּ דִּי וּוּרְפָּטָעָר “מֶלֶךְ אַיְן אַמְּקָאַל גַּעַוְעַן נַאֲעַנְעַן
צַו אַרְבְּעַטְעָר” הָאָט בֵּיְיַי אִים גַּעַפְּרָעָט חֹוה פּוֹיזְנָעָר ; זַיְיַהְךְ אָט זִיךְ
אָזְגָּג גַּעֲטָאָן מִיט אָפְּיוֹוֹן, אֲפְנִים, מִיט אָווִילָן אִים צַו פָּאָרוֹוֹנְדָּעָר
אוּוּ אִים בְּשַׁעַת מְעַשָּׂה אָפְּאָרְשָׁ טָאָן מִיט דִּי אָוִיגְן.

“אָ, הָאָט עַר אִיר מַאְדָּגָעָן וּוּאָכְעָדִיק גַּעַעַטְפָּרָט אָנוּ הָאָט זִיךְ צַו
אִיר נִישְׁטָה אַוְמָגָעְקָרָט, מֶלֶךְ אַיְזָה דָרְפָּאָר גַּעַוְעַן צְוִוִּי יָאָר פָּאָרְשִׁיקְט ?”

“נוּ, אָנוּ נַאֲכָדָעָם ? נַאֲכָדָעָם הָאָט עַר זִיךְ בָּאָזְעָט אַיְזָה רַאְקִיטָּע ?”

“נַאֲכָדָעָם ? אִיצְטָה הָאָט עַר אָוִיךְ אִיר אָקוֹק גַּעֲטָאָן, נַאֲכָדָעָם אַיְזָה מְלָכָן
גַּעֲוֹעַן אָזְגִּין, וּוֹאָס עַר אָזִיְּטָר, שִׁיעַר נִישְׁטָה גַּעֲוֹאָרָן אָגְרִיסְעָרָרְעָט ?”

“אָנוּ פְּלֹאָצִים הָאָט עַר דָרְפְּלִיט אָנוּ אַוְמָצְוִרְדִּינְקִיט מִיט זִיךְ

אָלִיְּן, מִיט דָעַם, וּוֹאָס עַר עַגְּנְטָפְרָט צּוֹפִיל וּוּאָכְעָדִיק אָנוּ צּוֹפִיל

קְלוּג, אָנוּ אַוְמָצְוִרְדִּינְקִיט, וּוֹאָס זַיְיַן גַּעַפְּלָל צַו אִיר, חֹוה פּוֹיזְנָעָר,

אַיְזָה שָׁוִין אָזָא לְאַנְגָּגָנְעָדִיקָס אָנוּ אַוְיִסְגַּעַשְׁתָּאַנְעָנָס, אָגְרִישָׁנָטָס פָּוּן מְלָכָן

אָנוּ אָנוּ אַבְּעָרָגָעַחוֹתָס וּוּפְלָל מַאְלָה אָין חַלּוֹם, עַר הָאָט דָעַרְעָן, וּוֹי

סְקָומָט אַוְנְטָפְרָט דָעַר מַאְדָּמָם בְּרַאֲמְבָעָרָגָס קְרוּב, דָעַר סְטוּדָעָט, הָאָט

עַר זִיךְ וּוּאָכְעָדִיק גַּעַזְעַגְנָט אָנוּ הָאָט זִיךְ אַוְמָגָעְקָרָט אָנוּ אַוְמָצְוִרְדִּינְקִיט
צְוֹרִיק מִיט דָעַר גָּאָס צַו מְלָכָן אַיְן שְׁטִיבָל ; וּוֹאָס טָוּט עַר אַיְגְּנְטְּלָעָךְ

דָא אַיְן רַאְקִיטָּע ?

ער וויל דא פארענדיקן זיין אַנגעההויבגענע זאָך, און מערכאָר.
 ער וויל דא אַפּוֹזִינְגָּעָן אַפְּאָר חדשים בי' יְצָחָק-בֶּרֶן אַיִן ווֹאַלְד אַוְן
 אויספרוונ, צי' ער איז פֿעַיק אַפְּצָוֹתָן אַיִינָעָם אָן עֲנֵינָן... ער ווועט
 אַיִם שׂוֹין זאָר אַינְגִּיכְּן אויספרוונ, אַט דעם עֲנֵינָן... נאָר אַט האָבן פֿון
 מלְכָס מּוֹטָעָר דער אַלְמָנָה אַנגעההויבגענע אַנְקָומָעָן זַיְעַר אָמְרוֹיְקָעָן בְּרִיוֹן:
 מען רִיסְטָט דָּאָרְטָן פֿון אַיר די הוּוִיט אַין דער לַיִּי אַוְן שְׁפָאָר-קָאַסְעָן,
 ווּ זֶה אַטְּ פֿאָרְטָן דִּי עַטְלָעָכָעָן רַוְּבָּל גַּעֲלִיגָּן, אַוְן אוּפְּיךְ אַיִם,
 חַיִּים-מְשָׁהָן, לִיגְטָ שׂוֹין אוּיךְ אַין דעם זַיִן אַשְׁטִיקָל חֻובָּן; ער מּוֹן
 פְּרִיעָר אַיבְּעַרְשְׁרִיְּבָן אַלְזָן, ווֹאָס אַין אַפְּטִיק-מְאַגְּאוֹין אַיִן גַּעֲלִיבָּן,
 אַוְן צַיְעַן זַיִךְ אַקְוָנה אַוְיפָּן אַינוּוֹעַנְטָאָר מִיטָּן דִּי מְעַדְקָאַמְעַנְטָן, אַיְידָעָר עַר
 עַנְדִּיקְט זַיִן זַאָן.

ער האָט גַּעֲרָבָעָט רַעֲגַלְמַעְסִיק אַלְעָ בִּיטָּאָג אַקְעָגָן אַפְּאָר שָׁעה
 בי' מלְכָן אַין קָלְיִינָעָם אַפְּטִיק-מְאַגְּאוֹין, גַּעֲפָגָט דָּאָרְטָן נִישְׁתָּ מָעָר, ווּי
 אַיִינָעָם אַפְּאָרְנִיטָּקָן לְאָדָן אַוְן גַּסְאָרְטָעוּוּתָן דִּי סְחוּרוֹת.
 אַפְּטִמְאָלָּה האָט ער זַיִךְ דָּאָרְטָן אוּפְּיךְ אַהֲפָשָׁעָר ווְיִלְעָ גַּעֲקָאנְט
 פַּאְרָגָעָסָן אַוְן זַיִךְ מִיטְ גְּרוּיס אַינְטָעָרָעָס גַּעֲמָעָן גַּרְאָבְלָעָן אַיִינָם צְוִוִּיטָן
 קַלְעָנְדָרָן חַדְרָלָן צְוִוִּישָׁן דִּי פָּאָרְטָן בְּיִי מלְכָן אַין שְׁוֹפְּלָאָדָן; גַּעֲלִיְּעָנָט
 אַיִין בְּרִיוֹן גַּאֲכָן צְוִוִּיטָן, גַּעֲנִישְׁטָעָרטָן, גַּעֲזָוָתָן אַוְן ווּידָעָר גַּעֲלִיְּעָנָט.
 סֶהָאָט זַיִךְ אַרְוִיסְגַּעֲוָיָין, אַזְהָה פּוֹיְנָעָר הָאָט אַיִין צִיְּתָן גַּעֲשָׁרְבָּן מלְכָן
 בְּרִיוֹן פֿון אַוְמָעָטָם, ווּ זֶה אַיִן גַּעֲפָאָרָן. מלְכָן אַין דַּעֲמָאָלָט אַיִן זַיִן
 גַּרְאָד גַּעֲוָעָן אַקְלִיְּנָעָר קִיסְּעָר. נאָר חַוה פּוֹיְנָעָר האָט דַּאָּךְ אַיִן יַעֲדָעָר
 בְּרִיוֹן אַיִרְן פָּאָרְדְּרִיְּטָאָר חַתְּמָה אַזְוִי, אַזְ קִינְן בְּנָ-אָדָם זַאָל זַיִךְ נִישְׁתָּ
 אַנְשָׁטוּסָין, אַזְ זֶה אָט זַיִן גַּעֲשָׁרְבָּן; גַּלְיִינְ זֶה זַיִן ווֹאַלְטָן נִישְׁתָּ גַּלְיִיבָּן אַיִן
 אַיִינָעָר אַיבְּעַרְגַּעְגַּעְבָּקִיטָן צֶוַּאת אַיִן אַוְן ווֹאַלְטָן מְוֹרָאָהָאָפָּן, אַזְ אַט
 דִּי בְּרִיוֹן זַאָלָן אַיִר שְׁפָעָטָר נִישְׁתָּ שְׁאָדָן. נאָר אוּבָּאַזְוִי, אַיִן מלְכָס
 גַּאנְצָעָתָן-וּוִיְּכָקִיטָן בְּנוֹגָעָ צֶוַּאת נִישְׁתָּ אַיִרְקָן שְׁיִינָעָר אַוְן שְׁוֹיְגְּנְדִּיקָעָר
 עַטְלָ קָאָדִיס שׂוֹין גַּעֲוָעָן נִישְׁתָּ מָעָר, ווּ זֶה קָנוֹן, אַדָּעָר אַטְּ חֻובָּ-זַאָן? ווּי
 אַזְוִי האָט מַעַן פָּאָדָאָרְפָּט דַּעֲרוּנִי קָוּקָן?
 אַיִצְטָ אַיִן גַּעֲוָעָן קָלְאָר, פָּאָרְוֹאָס חַנְקָעָ לְיִוְּבָעָר האָט זַיִךְ אַזְוִי
 באַזְיִידִיקָט דַּאָן, ווּעַן ער, חַיִּים-מְשָׁהָן, האָט אַיִר באַזְוִיון דַעַם בְּרִיוֹן מִיטָן
 אַפְּגַּעְרָאַכְעָגָעָם שְׁטִיקָל פִּישְׁבָּיִין אַוְן האָט בְּיִי אַיר גַּעֲפָרָעָט:

“קֶרֶת אֵיר, הִיְסָט עַם, אֹז דָעַם בְּרוּוּ הָאָט אַנְגַעֲשָׂרִיבָן חֹה
פּוֹיְנוּר ?”
“וּוֹאָרֶט, הָאָט זִי בְּלָאָט וּוּעָרְנוּדִיק אַיְבָעָרְגָעְפָרָעָט, אַיְךְ הָאָט דָעַן
גַעְזָגָט ?”

אָט דִי גְבִירִישָׁע, לִיטִיש-אוּפְגַעְזִיגַעַנְעַח חַנְקָע הָאָט גַעְקָאנְט
בְלָאָט וּוּעָרָן אָזְן זִיךְ שְׁטָאָרָק בָּאַלְיִידִיקָן נָאָר דֻעְרָפָאָר, וּזְאָס מָעָן אַיִן
זִי חֹשֶׁד, אֹז זִי אַיִן פְעַיְקָצְוּ רָעָדָן אַיְבָעָרִיקָס ; אֹז זִי קָאָן אַיְסְגַעְבָּן
אַצְוּוֹיִיטָנָס אַוִיסְבָּאָהָאַלְטָעָנָע סְזָדוֹת... סְחָאָטָמְאָל אַצְיִגְעָטָן צָוּ
אַיְרָדָס הָאָרֶץ ; סְחָאָטָז זִיךְ גַעְזָאָלָט אַיְבָעָרְבָעָטָן זִו, פָּאַרְפִּירָן מִיטָ
אַיְרָדָס הָאָרֶץ, וּזִי פְרִיעָר, אַלְאָגָנָן רְוִיְקָן שְׁמוּעָס אָזְן אַרְוִיסְבָּאָקְמוּעָן נָאָר
אַיְינִיקָע קְלִיְינִיקִיטָן, אַיְינִיקָע אַיְנְצָלְתִּיחָיָטָן וּוּגָעָן מָלָכָן אָזְן וּוּגָעָן עַטְלָ
קָאָדִיס. נָאָר וּוּגָעָן עַר אַיִן גַעְקָומָעָן צָוּ אַיִר אַחֲהָן אַיִן עַוְרָ לִיְבָעָרָס
רְיִיכָן הָוִיָּה, הָאָט עַר זִי נִישְׁתְּ גַעְטָרָאָפָן אַיִן דַעַר הַיָּים ; זִי אַיִן גַעְוָעָן
אַזְוּקָעְפָאָרָן מִיטָן קְלִיְינָעָם מָאָטִיקָן אַיִן דַעַר אַיְגַעְנָעָר דַוְטָעָר, פִּירָ
גָאָרְנוּדִיקָעָר בִּיטְלָ-מִיל, וּזְאָס גַעְפָיָטָן זִיךְ אַנְדָעָרָהָאַלְבָןָן וּוּאַרְסָטָס פָּוּן שְׁטָאָט
אָזְן גְרִיטָט זִיךְ אַיְצָט אַוִיסְאָרְבָעָטָן עַלְעַקְטָרָעָ פָאָר גָאָנָץ רָאָקִיטָנָעָ, עַוְרָ
לִיְוָגָעָר פָּלִיָּין הָאָט זִיךְ נָאָר פָּלִיָּץ גַעְפָוָעָן אַיִן קְיֻעוֹ, פָּנוֹנוֹאָגָעָן עַר
הָאָט צּוֹלִיב דַעַר עַלְעַקְטָרָעָ אַיְבָעְגָעְפָעָקָטָ אַיִן מָאָשָׁין נָאָר דַעַר
צְוּוִיְטָעָר, אָזְן אַיִן הָוִיָּה אַיִן קְיֻנָּעָר, אַחֲזָן דִי דִינְסָטָן, נִשְׁתְּ גַעְוָעָן.
בְּיִי חַנְקָעָן אַיִן צִימָעָר, אַוִיפָן וּוּיסָן פּוּקָס, וּזְאָס לְעַפְנָן בְּעַטָּה, הָאָפָן זִיךְ
גַעְוָאָלְגָעָרָט דָעַם קְלִיְינָעָם מָאָטִיקָס אַפָּאָר שְׁפִילְכָלָעָ, אָזְן אַוִיפָן פָאָר-
פּוֹצָטָן טִישָׁל אַיִן גַעְלָגָעָן נִשְׁתְּ מַעַר וּזִי דַעַר אַלְבָאָטָם, אָזְן וּוּעָלָן סְאָיוּ
גַעְשָׁטָאָגָעָן, אֹז דָאָס לְעַפְנָן אַיִן אַיִם :

“אַיִם פָּוּן לִיבָעָ אַיְסְגַעְטָאָקָטָעָ קְלִיְינִיקִיטָן אָזְן פָּוּן פְרִיאַלְעַכְעָר
פָאָרָהָיְלָעָנָעָר דָאָרְשָׁטָט.”

חַיִים-מְשָׁה הָאָט אִים דָאָרָטָן פּוֹנְגָנָיִי אַבְלָעָטָר גַעְטָאָן, אָט דָעַם
אַלְבָאָטָם. עַר אַיִן דָאָרָטָן גַעְשָׁטָאָגָעָן אַבְיִיסָל אָזְן הָאָט זִיךְ אַוִמְגָעָרָטָ צְוִירָ
אַיִן מָלָכָס קְלִיְינָעָם אַפְטִיִּיק-מָאָגָזִין.
נָאָכְדָעָם אַיִן גַעְקָומָעָן נָאָר אַיְגָנָעָר אַטָּאָגָ, אַנְיִיעָר, אַוְאַכְעָדִיקָעָר
אָז אַיְיסָטָרָ. אַלְפָטָל אַבְיִיטָאָגָעָדִיקָס שָׁאָקָלָט דָאָן פָּאָמָעָלָעָר אַיִן עַק גָּאָס מִיטָ
דִי יְוָנָגָע בּוּמְלָעָן, וּזְאָס זַעַגְעָן אַרְוָמְגָעָרְגִּוּזָעָט פָּוּן בְּהָמוֹת אָזְן פָּוּן צִיגָן,

און הייזער דריילען איזוי אין גרויס היז, אָדער אפשר באַהאַלְטָן זַיִן
אין זיך אַקייל מיט אַפֶּאָר פְּרוּיעָן, ווֹאָס דְּרֻעַלְיוּזָן ווַיְמַפְּעַרְעָן. אין
שְׁטָאַט קְוָמָט נִישְׁתָּאַן קִין פָּוָר.

אַגְּוָאַלְקָן, אַלְעַמְּאָל אַבְּנֵיְעָר, לְוִיפְּטָן נַאֲר גַּעַשְׂוִינָר אַיבְּעָרָן בְּלוּעָן
הַיְמָל, לְוִיפְּטָן אַוִּיך אַשְׁאָטָן אַיְן דָּעָר נִידָּעָר, יַאֲגָט אַיבְּעָר גַּאֲרָעָר לְעָנָג
פָּוָן גָּאָס אַיְן אַיבְּעָר קִילְעַכְּדִיקָן מַאֲרָק ; יַוְמָ-טוּבְדִיקָן גַּאֲלָד אַנְטְּלוּפְטָן
אַיְן ווְאַכְעָדִיקָר שָׁאָטָן יַאֲגָט אַיבְּעָר. אַיְן אַוִּיך אַזְוִי אַיְן שְׁוִין דָּאָרָטָן בְּיַיִן
עַמְּעַצְּנָן אַיְן הַאֲרָצָן : יַוְמָ-טוּבְדִיקָן גַּאֲלָד אַנְטְּלוּפְטָן אַיְן ווְאַכְעָדִיקָר שָׁאָטָן
יַאֲגָט אַיבְּעָר. אַשְׁכָּנָה אַיְן עַק גָּאָס אַרְבָּעָט אַזְּאָק לְעַבְּנָן דַּי טְרֻעְפְּלָעָן
פָּוָן אַיְר שְׁטוֹב אַיְן ווְאַרְפָּט אַלְעַמְּאָל אַבְּלִיקָן לִינְקָס צַו מַלְכָס קְלִינְגָעָם
אַפְּטִיכִיק-מַאְצָזָן ; שְׁוִין עַטְלָעָכָע טָעַג זְוִינָט זַי בְּאַמְּרָקָט, אַזְּ דָעָר אַפְּטִיכִיק-
מַאְגָּזָן אַיְן אַלְעָא בְּיִטְאָג אָפָן. זַי קְוָמָט סְוָ-פְּלָ-סְוָף אַהֲרָן אַרְיָה
דְּרֻעַזְעָט חִימָ-מְשָׁהָן, עַר שְׁתִּיְיט אַיְנָגָר אַלְיָהָן אַיְן אַגְּזָה
צְוִישָׁן דַּי הַוִּיכָּע גַּעַשְׁפִּיגְלָטָע אַפְּטִיכִיק-שָׁאָפָעָם, ווֹאָס קוֹקָן פָּוָן הַינְּטָעָרָן
שְׁטוֹב גְּרוּזָם אַיְן פָּאַרְטְּרָאָכָט, ווֹי אַשְׁבָּעָה-זְוִיכָּר. עַר וּוְעַט מַעְדִּיקָם-עַגְּנָטָן,
שְׁרִיבְטָן אַיְן אַבְּיַכְּלָע אַיְן פָּאַרְפָּאָקָט אַיְן פָּעַקְלָן נַאֲכָן צְוִיְּיָתָן.

„זַי נַאֲר, זְוּנוֹנְדָרָט זַיְךְ דַּי יַדְעָנָע, אַיְן אַיְר הַאֲבָג גַּעַמְיָוָט, אַזְּ
דָא אַיְן עַמְּעַצְּבָר פָּאַרְאָן.“

חִימָ-מְשָׁה שְׁתִּיְיט אַיְן דַּי זְוִיסָע אַרְבָּל אַיְן טָמָט אַוִּיף דָעָר יַדְעָנָע
נִישְׁתָּמָר ווֹי אַקְוָק : אַזְוִי פָּאַרְגָּוּמָעָן אַיְן עַר אַזְּ בְּאַשְׁעַפְטִיקָט. נַאֲר אַזְּ
די יַדְעָנָע גִּיטָּאָוּעָק, גַּעַדְוִיְעָרָט סְרָ-הַכְּלָא אַקְלִינָע ווַיְיָעָ, סְטוּט
וּוְיַדְעָר אַקְלָונָג דָּאָס שְׁאַרְפָּע אַפְּטִיכִיק-גַּלְעָקָה, אַיְן סְשָׁטָעָלָט זַיְךְ אַרְיָה
חוֹהָ פּוֹיְנָגָר. אַיְר גַּלְיִיכָּע פִּיגָּוָר שְׁתִּיְיט, ווֹי תְּמִידָה, אַבְּיִסְלָן אַגְּגָעָפִינָג
אוֹיף דַּי הַוִּיכָּע שִׁין-קָאָרָקָעָס. נַאֲר אַלְיָהָן אַיְן זַי אַוִּיסָע
גַּאֲרָעָסָן קָאָפְטָל אַיְן אַזְּשָׁרָךְ אוֹפְנָן קָאָפָן ; מַעַר אַיְנָפָךְ, הָאָטָז זַי,
דָּאָכָט זַי, אַנְטָאָן זַיְךְ נִישְׁת גַּעַקָּאנָט. אַזְוִי קְוָמָט מַעַן פָּאַרְבְּרָעָגָעָן צַו
אַמְּעַנְשָׁן אַיְן אַיְגָעָנָם, אַגְּעָנָטָן.

„אַיְךְ וּעַל אַיְיךְ נִישְׁת שְׁטָעָרָן ?“ פְּרָעָגָט זַי בְּאַלְדָּר בְּיַיִן אַרְיִינְקָמוּן,
בְּיַיִן דָעָר טִיר.

אַיְן אַיְר בְּלִיקָן אַיְזָה, ווֹי שְׁטָעָנְדִיקָה, אַשְׁמִיכְלָדִיקָה, אַנְעַזְדִּיקָה.
קְלָגָגָר אַיְן פָּאַרְוּוֹנְדָרָטָר. פָּוָן צְעַטְמַלְטִיקִית הַעֲרָת חִימָ-מְשָׁה לְחַלְטָן
זַי נִישְׁת אַיְין אַיְן אַיְרָע לְעַצְטָע ווּוְרָטָרָר, קוֹקָט אַוִּיף אַיְרָפָּאַרְוּנְדָרָט

און וויסט נישט, וואס צו טונ. און ער קומט סוף-פֿלְסּוֹף צו זין, זיצט זי שוין אויפֿן בענקל, וואס ער האט צוליב איר מיט זיין באזטיכל אַפְגָעָוִוִישַׁט פֿוֹן שְׂטוּבַּה. און עוי שטייט נאך אַלְץ אַקְעָגַן איר גרייט צו דינען. ער איז פֿאַרְוּוֹנְדְעֶרט און האט זיין פֿאַרְשְׁטוּבַּט טיכל אין האנט.

וואָרְפַּט אַוּוֹעֵק אַיְיָר טִיכְלַה זָגַט זי און שמיכְלַט. דאס איז איר געוּוִינְלָעַר קְוָל. אַיְרָע אַוְיָגַן קוֹקָן אוֹיְף אַיְם נאך אַלְץ שְׁפָאַטִּיש אָוּן עַזְתְּדִיק קְלוֹג; זי הִיסְט, ער זאָל אַוּוֹעֵקְוָאַרְפַּן זיין טיכל.

דעמאָלַט באַמְעָרָקָט ערְשַׁת חִימַּמְשָׁה, אָוּן ער האָלַט ווַיְרְקָלַעַן די גָּאנְצָעַ צִיִּיט אַפֿאַרְשְׁטוּבַּט טיכל אין האנט. ער פֿילְט זיך שְׂוִידִיק אָוּן פֿאַלְגַּט זי.

“אַלְץ יָאָזְגַּט ער.” און ער ווֹאָרְפַּט אַוּוֹעֵק זיין טיכל. צום אַנְהִיבַּד דְּאָכְט זין, אָוּן אַיְר גָּאנְצָעַר ווַיְזִית אִיז אַפֿאַרְשְׁיִיטָרְעַר פֿרוֹוֹן, אָוּן נִשְׁטַט מַעַר: אַלְצָנוֹתְרִיקָעַר אוֹיפְּטוֹן. הִיסְט הִיסְט עַס אַזְוֵי: אַיְצַט אָוּן מִיטָּן לְאָגָגָן אָוּן הִיטָּן זְוּמָעַר-טָאָג ווּעַט זי שאָפָן אַנְטְּרִיגַעַ.

נאך חִימַּמְשָׁה קוֹקָט אוֹיְף אִיר אָוּן באַמְעָרָקָט: אַיְרָע אַוְיָגַן פֿאַלְגַּן פֿלוֹצִים אַרְיִין אִיז אַפֿאַרְשְׁרָאַכְטִיקִיט אָוּן בְּאַקְוּמָעַן מִיטְאַמְּלָאָן אַסְן טִיפְּן. זי קוֹקָט זיך אַרְומַס דָּא בַּיִ מְלָכָן אָוּן מַאֲגָזִין, ווַיִּאָזְגַּע אַלְטָעַר הִים.

“גְּלִיְיךָ אִיךְ הָאָב דָּא אַמְּלָאָן עַפְעַס גַּעֲקִיפְּטַה...” אַוְיִיךְ זָגַט זי, בשעה זי הִיבְּט זיך אוֹיְף פֿוֹנָם בענקל אָוּן פֿרוֹוֹט אַשְׁפָאַצְיַר תְּאָן אִין טִיף פֿוֹן צִימָעָר.

דעמאָלַט שְׁלָאָגַט חִימַּמְשָׁה אִיר פֿלוֹצִים אַיְבָעַר די רִיְּד. “גְּלִיְיךָ אִיךְ הָאָט דָּא אַמְּלָאָן עַפְעַס גַּעֲקִיפְּטַה, זָגַט ער, אָוּן האָט פַּאְרְגָּעָס אַפְּצָוֹצָאָן.”

יאָ, טַאַקָּע, חַוְרַת אַיְבָעַר חֹוה פֿוֹיְונָר מִיט אַזְזַט פֿאַרְוּוֹנְדְעֶרט פֿוֹנִים, גְּלִיְיךָ זי גַּלְוִיבְּט נִשְׁטַט, אָוּן ער, חִימַּמְשָׁה, האָט עַס גַּעַזְגַּט, גְּלִיְיךָ אִיךְ הָאָב דָּא אַמְּלָאָן עַפְעַס גַּעֲקִיפְּטַה אָוּן האָב פֿאַרְגָּעָס אַפְּצָוֹצָאָן.”

ז' זעכט זיך צו צוריק אויפן בענקל און זיצט איזו איזוילע
מייט און ארַפְּגָעַלְאָוָן קאָפֶן. אִיר אַיז, אַפְּנוּם, מִיטַּמְאָלֶג געווואָרֶן דָּא
שׁוּעָר, שְׁטָאָרָק שׁוּעָר. אַונְ חַיִּים-מְשָׁה קוֹקֶט אַוְרָף אִיר אַונְ שׁוּיְינְגַּט.
אַיצְט גַּעֲדַעַת עַד אַרְעָא בְּרוּוֹן, וְאָס לְיִגְּזָן בֵּין מַלְכָן אַין שׁוּפְּלָאָד.
קִינְמָאָלֶג הַאָט עַד זַי נָאָךְ נִישְׁתַּגְּעַת גַּעֲדַעַת אַזְוִי קָלָאָר, וְוִי אַיצְט
בְּשֻׁעָת עַד קוֹקֶט אַוְרָף אִיר; אַיְבָּעָרְגָּעָבָּגָּדָעָן לְיִגְּזָן זַיְיָ דָּאָרְטָן,
אוֹיסְגָּעְצִיְּלָטָע.

“אִיר בְּלִיבְּטָן דָּא, אַין מַאֲגָזִין?”

אַזְוִי פְּרָעָגֶט חֹוה פּוֹיְנָעֶר, אַונְ דַּעַר קָאָפֶן אַיז בֵּין אִיר נָאָךְ
אַלְזָ אַרְפְּגָעַלְאָוָן אַונְ דִּי אַוְגָן קוֹקֶן נָאָךְ אַלְזָ פָּאָרְטְּרָאָכֶט עַרְגָּעָץ-וּוִיתָן
אַונְטָעָר דַּעַר סְטִוְקָעָ אַרְוָנְטָעָר.
לָאָךְ, נִין.”

חַיִּים-מְשָׁה הַאָט שׁוּין דָּא אַיצְט מַעַר נִישְׁתַּגְּעַת, וְאָס צַו טָוָן. עַד
אַיְוָן גְּרִיטִיט צַו גִּינְ, מִיט אַלְעָן פְּבוּדָן גְּרִיטִיט. עַד פָּאָרְשְׁלִיסְט אַוְרָף גִּינְ
דָּא קָגְנְטָאָרְקָעָ אַונְ דַּעַם דְּרוּסְטְּנִיךְן שְׁלָאָס בֵּין דַּעַר טִיר אַונְ בָּאָגְלִיסִיט
זַי אַרְאָפֶן צַו דַּעַר מִיט פּוֹן שְׁטָאָט. עַד גִּינְטִיט מִיט אַזְוָא אַוְסְזָעָן
גְּלִיכִיךְ עַד הַאָלָט זַיְיָ אַין דַּעַר מְעָלָה; אַיצְטִיקָס מַאָל מוֹעָן עַד בִּישְׁתִּינְ
דַּעַם נְסִינוֹן פּוֹן דְּאָמְעָן-עָרָעָן. אַין אַנְהִיהִיב מַאְרָק שְׁנִידִיט זַיְיָ אַיְבָּעָר דַּעַם
וּוְעָג דִּי אָרְטִיקָעָ אַמְּסִיטִיעָן, וְאָס גִּינְטִיט אַכְטָוָנָג אַוְרָף רִינְקִיטִיט. בְּרָאַשׁ פּוֹן
דַּעַר קָמְמִיסִיט גִּינְטִיט דַּעַר שְׁטָאָט-דְּאָקְטָאָר גְּרָאָבִיִּיט. עַד גִּינְטִיט, וְוִי זַיְיָ שְׁטִיגְגָּעָר
אַיְוָן, פּוֹילְבְּלָעָן אַונְ שׁוּעָר, אַונְ זַיְיָ נְנוּם אַיְזָ אַוְסְגָּעָמָטָעָרָט. צַיְפָּן
נִישְׁתַּגְּעַת שְׁלָאָפֶן בְּיִיטָּאָג, צַיְפָּן יִדְיִשְׁעָן צְרוֹתָן. עַד אַיְזָ פָּאָרְטְּרָאָגָן. נָאָךְ
דְּעַרְזָעַנְדִּיק חֹוה פּוֹיְנָעֶר מִיט חַיִּים-מְשָׁהָן, גִּינְטִיט עַד זַיְיָ הַעֲפָלָעָן
אַנוֹגָן. זַיְיָנָע הַיְּפָשָׁע גְּרוּעָ אַוְגָן טָוָעָן זַיְיָ פְּלוֹצִים אַזְוָא דְּעַרְשָׁעָקָן
גְּלִיכִיךְ מִיהָאָט אִים נָאָר וְאָס אַוְסְגָּעָוָעָקָט פּוֹן-שְׁלָאָפֶן, אַונְ בָּאָלָד טָוָעָן
זַיְיָ זַיְיָ צְרוּיקָא צִינְדָּא אַונְ שְׁמִיכְלָעָן שׁוּין מִיט אַלְעָן פִּילְ קְנִיטִישָׁן,
וְאָס אַרְומָן זַיְיָ.

הַקְּלָגָן וְוִי טְוִיזָנֶט דְּרוֹחוֹתָן, שְׁמִיכְלָעָן זַיְיָ וּוּעָנָן זַיְיָ אַלְיִין, אַיְזָ
פָּאָרְשְׁטִי אַלְזָ אַונְ גִּיבָּ אִירָן מִיןָ בְּרָכָהּ.”

אַזְוָעָט גִּינְטִיט אַפְּגִּיסְטִילְ, קוֹקֶט עַד זַיְיָ נָאָכָמָאָל אָום אַונְ טָוָט
וּוְיִדְעָר אַשְׁמִיכְלָ, נָאָר סְעַנְטָפָעָרָט אִים נִישְׁתַּגְּעַת קִינְגָּעָר, נִישְׁתַּגְּעַת
פּוֹיְנָעֶר אַונְ נִישְׁתַּגְּעַת חַיִּים-מְשָׁהָן, זַיְיָ זַעְנָעָן שׁוּין נָאָעָנָט צַו עַרְיָאָל

פוייזנערט ניינט הוויז. זיין שטעגן זיך אָפַּלעַן גרויסן גאנזיק, וואס גיטאריס, ווי אָן אָפַּעַן ווערטאנדע צומ אַינְגַּעֲבָרְאַכְּעָנוּס מַארְק, און סַאַצְּאַכְּט זיך, או עַמְּעַצְּעַר פֿוֹן זיך ווועט פֿאַלְד אָנהִיבֵּן דַּעַן. זיך וואָרטן אויף עפָּס.

שטייען זיך אָזֶוַי אַוְיִילָע און וואָרטן, נאָר קִינְעַר הִיבְּט נִישְׁתְּ אָן צוֹ רַעַן. אָ פַּאַרְבִּיגְּיִינְדִּיק יִנְגְּעַלְעַ פַּאַרְהַאַט זיך גַּאֲרַ נְאַעַנטַּע דַּעַן זיך, פַּאַטְּרַאַכְּט זיך מִיט שֻׁמְעוֹדוֹדִיקִיט אַיְן דַּי אַיְגַּעַלְעַד, מִיט אָ שְׁמִיכְּעַלְעַ אַיְנָם אַיְגַּעַבְּוִוְּגְּעָנוּס גַּעַשְׂטָאַלְטָל, אָן זיך בַּאַמְּעַרְקָן עַפְּ נִישְׁטְּ.

אַיְן חָאַט, אָן אַיר ווועט נאָרְקִינְקּוּמָעַן צוֹ אָנוּז, אָזֶוַי וְאַגְּטַהּ חָוָה פּוַיְזְנָעַר, אָן אַירְעַ אַוְיִגְּן קַוְּקָן שְׁוִין ווִידְעַר צוֹ אַים אַרְוִיַּד הַאַלְבַּשְׁמִיכְּלִידִיק, שֻׁמְעוֹדוֹדִיק-קְלוֹג: גַּעַפְּשָׁרְטָע אַוְיִגְּן.

“יאָ, עַנְטַפְּעַרְט צַעַטְרַאַגְּעַנְעַרְהִיט חִימִּישָׁה, גַּעַוִּיסְּ.”
אָן אָזֶוַיְלָע שְׁטִיטַע עַר נְאָרְקִינְרַאַכְּט אַוְיִפְּן אַרְט; קַוקְטַּע אַיר נְאָר, ווי זיך גִּיטַּט אַרְיִין אַיְן הוֹיז אָן גַּעַדְעַונְקַט דַּי זָאָר, וְאָט עַר שְׁרִיבְּטַע דַּאַרְטָן בַּיִּצְחָקִיבְּרָעַן אַיְן ווּאַלְד, פַּאַרְוּאָס אַיְזָט שְׁטַעַנְדִּיקַּע, וְעַן עַר קַוקְטַּע אַרְיוֹן, ווִילְטַע זיך אַים ווְאָס גַּכְּבָּעַד עַנְדִּיקָן דַּי זָאָר? עַר מַזְוַי אַיצְטַע קַומָּעַן צְוִירַק אַיְן ווּאַלְד אַרְיִין אָן זיך נְעַמְּן פַּאֲרַ דַּעַר זָאָר.

XII

מיילא, האָט חָוָה פּוַיְזְנָעַר נִישְׁתְּ גַּעַהְאָט מַעַר, וואָס צוֹ פַּאַרְלִיְּקַעְוִין, אָן האָט גַּעַשְׂוִיגַּן. אַירְעַ קָאַרְטָן זַעַנְעַן גַּעַוְּעַן אָפַּן. גַּאנְצַּךְ רַאַקְיְּטָנוּעַ האָט גַּעַוּוֹסְטַע, אָן אַירְעַ פַּרְעַגְּעַר שְׁטִיטַע אַיְצְטַע אָפַּלְעַן גַּאנְצְּעַ אַוְנְגַּטַּע דַּעַבְּן פַּאַרְקָן, הַינְטָעָרָן אַיְנְפָאָר-הַוִּוִּין, וואָס דַּעַבְּן מַארְק, שְׁטִיטַע עַר אָן גַּלְעַט דַּאַרְט חִיְּקָע דַּי דִינְסָט פַּאֲרַ דַּעַר הַאָטָט. אַשְׁטִיקְלַע צִיְּטַע האָט גַּעַהְאָט מַלְכָן. דַּאַס אַיְזָט גַּעַשְׁעַן פַּוְנְקָטַע דַּאָן, וְעַן גַּאנְצַּךְ רַאַקְיְּטָנוּעַ זַיְּלִיב גַּעַהְאָט, וואָס דַּאַס ווּעַט אַרְוִיסְקַומָּעַן.

“מַלְאָן, האָט מַעַן גַּעַזְאָט, האָט בַּיִּזְרַעְלָט חַתּוֹנָה הַאָטָט מִיט עַטְלַע קָאַרְטַס, אָן אָן חָוָה פּוַיְזְנָעַר שִׁיקְטַע אַים אָצְעַטְעַע, עַר זָאָר קַומָּעַן, קַומָּט עַר צוֹ אַיר, אָן עַר קַומְפַּט.”

דעםאלט איז הוּה פויינער בפיוון אַזְעָקָגָעָפָאָרֶן פון דער הײַס אויף
אַלעֲגָעָרָעָר צִיִּים, פֿדֵי זַי זַאָל קָאנָען שְׂרִיבָן מַלְכָן שִׁינְגָעַ ברְיוֹן. אָוּן
נַאֲכָדָעַם האָט גַעַטְרָאָפָן דַעַר נָס; דַעַלְעָר הַיִסְטָ דַעַר נָס; דַעַלְעָר
פָוּן דַי טַאָרָף-זַוְמָפָן אָוּן פּוֹנָם גְּרוֹיְסָן בְּעַרְיוֹשִׁיגְעַצְעָר בְּרָאוּוּר, אָן
איְנוֹשָׁעָנָעָר, זַאָגָט מַעַן, אָיוּ ערָ; עָרָ אָיוּ רִיךְ, שְׂטָאָרָק רִיךְ, אָבָעָר וּוֹאָס
פָאָר אַ שִׁיכָות האָט עַס צַו אִים, חַיִים-מְשָׁהָן? וּוֹאָס גִּיטָעַס אִים אָן?
עָרָ האָט פְּאָרְגִּיכְעָרֶט דַי טְרִיטָ:

אַלעֲגָעָרָעָר, וּוֹאָס אָיוּ גַעֲקוּמָעַן קִין רַאֲקִיטָנָעַ אַוִיסְצּוּפִירָן אַ גְּרוֹיְסָן
עַנְיָן, דַאָרָף גִּין מִיטָגְיכָעַ טְרִיטָ.

עָרָ אָיוּ גַעֲקוּמָעַן אִין מִיטָן הַיִסְטָן הַעַלְלָן טָאגְ צְרוּרִיק אִין וּוּאָלָד
אַרְדִּין, צְרוּרִיק צַוְזַיְךְ אִין צִימָעָר אָוּן האָט דַאָרָטָן גַּאֲרָנִישָׁת גַּעֲקָנָטָן טָוָן:
סְפָרָ, צַוְזַיְךְ שְׂוֹאָרְצָעָ אָרָ. רַאֲקִיטָנָעַ נַעַמְתָ צַוְזַיְךְ שִׁיעָר
צִימָט, אָוּן מַעַר גָּאָרָיְךְ.

די פְּעַנְצָטָעַר זַעַנְעַן גַעֲזָעַן אָפָן, דיּ זַעַן האָט דַוְרָךְ זַיִ שְׂטָאָרָק
גַעֲבָאָקָט. האָט עָרָ אַרְאָפְּגָעָלְאָזָטָן דַי קְוָדָעָצָר פְּאָרָהעַנְגָּלְאָזָעָן
זַיִךְ אִין דַי וּוּיְסָעָ אַרְבָּלְ צַוְעָלְיִיגְט אַוְיָפָן בָּעַט. נַאָר דַי אַרְאָפְּגָעָלְאָזָעָן
פְּאָרָהעַנְגָּלְאָקָעָחָבָן נִישְׁתָ גַעְהָאָלָפָן. דיּ פְּוֹסְטָקִיטָ פּוֹנָם קָאנָגָן הַיִסְטָן
זַוְעָרָ-טָאגְ האָט זַיִךְ אַחֲרָ גַעְלָאָזָטָ פְּיָלָן; פָוּן דַעַר זַוָּן, וּוֹאָס בַּאָקָט
דַעַם וּוּאָלָד, האָט זַיִךְ אַחֲרָ גַעְלָאָזָטָ פְּיָלָן אָוּן פָוּן דַעַר אַוְיָגָעָוּוּפְּטָאָר
וּוֹאָכָעָדִיקִיטָ, וּוֹאָס צִימָט זַיִךְ אַחֲרָ מִיטָאָלָעָ וּוּגְעָלָעָ אָוּן שְׁטָעַגְלָעָן
פָוּן רַאֲקִיטָנָעַ דַעַר שְׂטָאָטָ:

סְאָר אַ פְּוֹסְטָעָ וּוֹאָכָעָדִיקָ שְׂטָאָטָ! אָוּן וּוּ אַזְוִי האָסְטוּ דַאָ
גַעְלָעָבָטָ, מַלְךְ?

אָט שְׂטִיטִיט עָרָ, חַיִים-מְשָׁהָן, דַאָרָטָן, בַּיִ דַעַר גַּרְעָבְלִיעַ, אִין סָאמָעַ
אַנְהָהִיבָ רַאֲקִיטָנָעַ שְׂטִיטִיט עָרָ, אַזְוִי שְׂטִיטִיט עָרָ זַיִךְ פָאָר, אָוּן קוּקָט, וּוּי
וּוּיְסָ, וּוּיְסָ אִין דַעַר גַאָס, אִין אִיר טִיפָן הַינְטָעָר-גְּרוֹנָט זַיִךְ אִירָעָ
וּוֹאָכָעָדִיקָ שְׁאָטָטָס נַאָךְ אִיר וּוֹאָכָעָדִיקָ גַאָלָד. אָוּן דַי שְׂטָאָט אַלְיָין אִין
אַוְיָגָעָוּפְּטָ, אַלְטָ, אַוְיָגָעָוּרְלִיטָ אָוּן טְוִיטָ. מַאֲמָעָס שְׂטָאָפָן אַיִיעָר אִין
די קִינְדָעָר אָוּן שְׂוִיצָן זַיִ; אַטְאָטָעָ אַ קְרָעָמָעָר, אַ לְוֹסְטְרִינְגָעָנָר טְאָטָעָ
שְׂטִיטִיט אַוִיפָ דַעַר שְׂוֹעָלָ פָוּן דַעַר גְּרוֹיְסָרְ קְלִיְיטָ אָוּן גַּעַדְעָנָקָט, וּוּיְפָ
פָאָר פּוֹיְשָׁטָן לִיגָן בַּיִ אִים אַוְיָפָן בּוּידָעָם צַוְעָגָרִיָּט אַוְיָפָן
וּוּינְטָעָר, עָרָ פְּרוֹוֹוֹטָ אַלְעָמָלָ, צַיִ דַי לְוָגָעָן זַעַנָּעָן

בְּיֵ אִים רַיִן אָוֹן לִיְיגַט אִיבֶּעֶר דַּי שְׂטִיקַלְעַךְ וּוֹאַטְעַ פָּוֹן אִין אָוּיעַד
אִין צְוִיִּתְן. אָוֹן מַלְךָ הָאָט אֲפָט גַּעֲקָעַנְטָ אַפְּזִיכָּן אַהֲיפְּשָׁע צִיְּתָ לְעַפְּן
אֲטַ דַּעַם רַיִיכָּן קְרֻעְמָעָר אָוִיךְ דַּי טְרַעְפְּלַעְךְ אָוֹן פִּירַן מִיטָּ אִים
אַ שְׁמוּס. אָוִיךְ דָּעַרְצִיכָּלַט יְצָחָק-בֶּעֶר.

וּוֹאָס וְשַׁעַם מִינְטָ אִיר, שְׂמִיכְלַט דָּאָרְטָן אַיְינְמַאְלָ צַו אִים
שְׁעַמְעוּוֹדִיק מַלְךָ, צְוִיִּתְיָאָר פָּאָרְשִׁיקָּט זִיְּן קָאָן טַאָקָע אַמְּמָלָ אָוִיךְ זִיְּן
אַ שְׂטִיקָל עַנְיָן. אַמְּמָלָ קָאָן מַעַן דָּעַטְפָּן הַאָפָּן אַ שְׂטִיקָל נַחַתְרוֹחַ.

נַּאֲרַ דַּעַרְ קְרֻעְמָעָר גַּלְוִיבֶּט נִישְׁתָּ אַיְן אַזְּאָמַּן נַחַתְרוֹחַ.
עַט ? אָזְּוִי זַאֲגַט עַר אָן קְרַאְצַט זִיְּן פָּאָמְעַלְעַךְ אָיַן דַּעַר בָּאָרְדָּ.
עַר גַּעֲדַעְנְקָט נַּאֲרַ אַלְעַץ דַּי פִּילְ צְוַעְגְּרִיטִיטָ פּוֹיְשְׁתָן, וּוֹסָטְ בַּיְּ אִים אַרְפָּן
בְּיִידְעָם. עַר גַּעֲנַעַצְט. נַּאֲרַ עַר מַלְךָ הָעַרְטָ נִישְׁתָּ אָוִיךְ צַו שְׂמִיכְלַעַן...
פּוֹנְדַעְסְטוּוֹעַגְן, זַאֲגַט עַר שְׂטִילְיִינְקָעְרָהִיטָ, פּוֹנְדַעְסְטוּוֹעַגְן מַוְּזָּעַן
מוֹדָה זִיְּן, אָוֹ בַּיְּ אַיְינְקָעְ מַעַנְטָשָׁן אַיְן נִישְׁתָּ דַּעַר נַגְּנָצָעַר עִיקָּר פְּרָגָשָׁהָ.

נַּאֲרַ עַוְרִיאָלָ פּוֹיְנָעַר וּוֹיְלָ נִישְׁתָּ מוֹדָה זִיְּן.
עַט ! זַאֲגַט עַר אָוֹן גַּעֲנַעַצְט וּוֹיְדָעַר, סְאַיְן חַלּוּמוֹת, אַיְינְגָאַנְצָן
חַלּוּמוֹת.

דַּעְמַאְלָט קְוֹמֶט פְּלוֹזִים אַוְנְשָׁעַר דַּעַר פָּאָרְוָאַלְטָעַר פְּרַעְגָּעַר אָוֹן
כָּאָפָּט גַּלְיִיךְ, אִין וּוֹאָס עַט גַּיִיט דַּעַר שְׁמוּס. עַר הָאָט פָּוֹן תְּמִיד אָן
נִישְׁתָּ לִיְּבָ אֲטַ דַּעַם פּוֹסְטְרִינְעָנָם טָاطָן. עַר טָוּט עַוְתְּדִיק אַדְרִיךְ צַו דַּי
פְּעָנְסָנָעָ צַו דַּעַר נַּאֲרַ זַאֲגַט :

„אִין אָפְּשָׁר, זַאֲגַט עַר, וּוֹעַט רָ, עַזְּרִיאָלָ פּוֹיְנָעַר כָּאַטְשָׁ אִין עַפְּעַס
מוֹדָה זִיְּן ? אָפְּשָׁר וּוֹעַט עַר, פְּחוּחוֹת, מוֹדָה זִיְּן. אָוּ עַמְּצָעַר אָוִיךְ דַּעַר
וּוְעַלְטָ... אָוּ עַוְרִיאָלָ פּוֹיְבָּר, לְמַשְּׁלָ, פָּאָרְמַזְגָּטָ מַעַר גַּעַלְטָ פָּוֹן אִים ?
אִין דַּעַם אִין פְּרַעְנָה הַיְּצִיקָּ, עַר אִין זִיכָּר : עַר הָאָט אִים
גַּעְפְּאַקְט, אֲטַ דַּעַם קְרֻעְמָעָר ; אִין עַפְּעַס וּוֹעַט עַר אִים פָּאָרְט מַוְּן מוֹדָה
זִיְּן. עַר קְוֹמֶט וּוֹיְדָעַר קְרֻעְמָעָר לִיְּגַט בָּאֲנִיָּס אִיבֶּעֶר דַּי שְׂטִיקַלְעַךְ
וּוֹאַטְעַ פָּוֹן אִין אָוּיעַד אִין צְוִיִּתְן אָוֹן קְנִיטְשָׁת מִיטָּ דַּי אַקְסְּלַעַן. אִין
עַפְּעַס וּוֹעַט עַר פָּאָרְט מַוְּן מוֹדָה זִיְּן. נַּאֲרַ עַזְּרִיאָלָ פּוֹיְנָעַר טָוּט אַמְּאָקָט
מִיטָּ דַּעַר הַאֲגַט אָוֹן בְּלִיְּבֶט וּוֹיְדָעַר קָאַלְט, אַיְינְגָאַנְצָן קָאַלְט.
עַט ! זַאֲגַט עַר, בַּיְּ עַוְרִיאָלָ פּוֹיְבָּר הָאָט קִינְגָּר נִישְׁתָּ גַּעְצִיכְלַט...

אִין אַט...

חימס-משה האט זיך פלאזיטים דערמאנט אן מלכט פנים :
 איז וואס זשע בין איך מיט דעם אויסן, מלך ?
 און גארנישט, חימס-משה, או אקרעמער האט ליב צו ציון ?
 און דו שמיכלסט אַלְץ, מלך ?
 יא, חימס-משה, וויל איז דו... אויך דו האָלְטַסְט אין איז ציון.
 און נישט ווי אַ קראמער צילסטו, נאָר ווי אַ טיוול ?
 ווי אַ טיוול ? זיך ?

אַל יא, מאָדָגֶע, ווי קַלְאָר דער שעמעודיקער מלך זעט עס איצט
 אַלְץ פון דָּאָרְטָן, פון יונגער וועטל... וואס אָרט, אִיגַּנְטְּלָעַן, דעם טִיוֹוֹל,
 אויב גאט און איוב נָאָרְן זיך אִינְגְּנָעַר אַנְסְּ צוֹוִיטָן ? דער עִירָק אַיִּז,
 וואס גאט האט איובן געבענטשטי... שמחה בי אַים אַין הוֹו ; אַלְעַ וואָזַן
 קומען זיך צוֹנוֹיָף די קַינְדָּעָר, און דער טִיוֹוֹל גִּיטָּאָרְם-אוֹן-אָרוֹם דעם הוֹוַיַּן,
 ווֹסְקָומְטַ פָּאָר דִּ שְׁמָחָה, און צִילְּט אַין צִילְּט ; אַ פְּרָעָמְדוֹעָלְטִיקָעַר גִּיטָּאָר
 אַן לִידְגָּשָׂאָפָּטָן, אַן אִיגַּעַנְעַם בָּאָגָּרָר, צִילְּטַ פְּרָעָמְדוֹעַ אָמוֹגְלִיקָן אַן
 פְּרָעָמְדוֹעַ גַּלְיַין.

אַפְּבָעַר אַ טָּעוֹת, מלך, אַ גַּרְאָפְּבָעַר טָעוֹת".
 ער, חימס-משה, און לאָק צוֹפִּיל געבענדן מִיטָּן הוֹו, ווֹ סְקָומְט
 פָּאָר דִּ שְׁמָחָה, און טָרָאָגֶט אַוְיֵיך זיך אהָרִיָּה... דעם שְׁטוֹמָעַן פְּרָאָטָעַסְט...
 ער ווֹיל מַעַר נִישְׁט זִיְּן דָּא אַין רַאֲקִינְגָּעָ, קַעַרְטָעַר זיך אַום צְרוּקָן
 אַהֲיָן אַין דער גַּרְוִיסְעָר שְׁטָאָטָן. ער טְּשִׁיטָאָרְטָן אַוְיֵיך אַין אִינְגָּעָם
 אַזְּוּמְעָרְדִּיקָן פְּרִימְאָרְגָּן, בָּאָגְלִיךְ מִיט אַלְעַ גַּרְוִיסְטַעְטִיקָעַ לִיְּטַ שְׁטִיטָאָר
 ער דָּאָרְטָן אַוְיֵיך, און לאָזָט זיך צוֹוָעָק אַין גָּאָסָס. ער האט לִיב דִּי גָּאָסָס
 אַין אִיר פְּרִימְאָרְגָּן ; ער האט לִיב זַיְּוֹן, וואָס בָּאָקָט דעם שְׁטִינְיַן, אַן
 דעם קִילְּן שְׁאָטָן, וואָס אַין דער זַיְּטַן. פָּאָרְשִׁידְעָנָע גַּלְיְּקָלְעָכָע אַן
 אָמוֹגְלִיקְלָעָכָע מַעַנְטָשָׁן אַיִּלְּן אַין פָּאָרְשִׁידְעָנָע זִיְּטָן, אַן אַיז ער, חימס-
 משָׁה, אַיִּלְּטַ מִיט זַיְּ, ער אַיִּז אִינְגְּנָעַר פָּוֹן זַיְּ. אַין מִיטָּן בְּרִיךְ אַיז גַּעֲפָלְיאַן
 אַ פְּעָרָד אַן גּוֹסְטָן, אַן מַעַנְטָשָׁן דָּעָרְשִׁין עַס דָּא אַוְיֵין אָרטָן, מַעַנְטָשָׁן
 זַעַנְעָן גַּרְוִיסְטַעְטִיקָע אַן בָּאַשְׁעָפְטִיקָט ; זַיְּ הַאָבָן קִין צִיִּיט
 נִישְׁט צַו וּאָרְטָן, בֵּין דָאָס פְּעָרָד אַלְיַין וּוּעַט אַוְיסְגִּין, אַן דָּעָרְשִׁין עַס
 מִיט זַיְּכָעְרִיקִיטָן, אַז זַיְּ טָעוֹן רַעַכְתָּ... נַעַכְתִּיקָע קָעָג, זַיְּ קוֹן זַיְּ נִישְׁט
 אָוָם צַו אַים, חימס-משָׁהָן, זַיְּ פְּרָעָגָן בֵּין אַים נִישְׁט, צַי עַד גִּיט דָעְרוֹיָף
 זַיְּן הסְּפָמָת... .

אויפן טראָטוֹאָר, מלך, גיט אַרום אַנְטֵעֶר קְבָּצָן, אַ בְּלִינְדָּעֶר,
און טאָפֶט מִיטָּן שְׁטָעָקָן דָּעַם שְׂטִיְּן.

„כְּבֵין אַלְטַ נִינְצִיךְ יָאָר, חֹזֶר דַּעַר אַלְטֵעֶר, אַיךְ בֵּין אַלְטַ
נִינְצִיךְ יָאָר, גִּיט מִיר אַ נְדָבָה.“

און אַרום ווַיְמַלְטַ דַּי גָּאָס, מַעֲנְטָשָׁן גִּיעָזָן אַפְּ אַון אוֹף, אַון
אוֹיךְ עָר, חַיִּים-מְשָׁה, גִּיט מִיטָּזִי; עָר אַיְזָן אַיְגָעָר פָּוָן זַיִּן, אַיְנָעָ
אַפְּרוֹי, וַעֲטָר עָר, הַאָטַזְזַיְּן אַפְּגַעַשְׁטַעַלְטַ קְוִיְּפָן בְּרוֹוִיטַ; זַיִּן דִּינְגָט זַיִּן
פָּאָרָן בְּרוֹוִיטַ; זַיִּן צַפְּצַאָלְטַ זַיִּן. נָאָר, אֹזְן קוֹקָט זַיִּן אָום, דָּרוֹעָטַ
זַיִּן, אֹזְן לְעָפָן אִיר אַיְזָן נִישְׁתַּחַת גַּעֲלָבִּפָּן אִיר קְלִיְּן פִּיר-יָאָרִיק קִינְדָּה. דַּי
שְׁרָעָק פָּוָן גָּאָר דַּעַר וּוְעַטַּ אַיְזָן בְּיִי אִיר אוֹיפָן פְּנִים.
„אַ דָּוָנָעָר הַאָט מִיךְ דָּעַרְשָׁאָגָן, פְּלָעָסְקָעַט זַי אַוְּסַ מִיט דַּי
הַעֲנָט, נִשְׁטָּאָ מִין קִינְדָּה!“

אַבְּיָסֶל ווַיְיִטְעַר שְׁטִיְּטַ מִעְן אַרום אַהֲלָבָן-אַקְעַטְעַר פְּרוֹוִיטַ. זַי
הַאָט אַ צְעָרִיסֶן לְיִיְבַּ: אַ מְשֻׁוְּגָעָנָע, אַפְּנִים; זַיִּן רִיסְטַזְזַיִּן פָּאָר דַּי
פְּוֹנוֹאָנְדָּעָרְגָּעָלְאָוָטַ הָאָר אַון קְלָאָפְטַ מִיט בִּיְדָעַ פּוֹיְסָטַן אַין קָאָפַ; זַי
דָּעָרְצִילַט וּוְעָגָן אָוּמְגָלִיק, וּוֹאָסַ הַאָט זַי גַּעַטְרָאָפַן:

„אַלְעַ יָאָרָן, דָּעָרְצִילַט זַיִּן, הַאָט זַיִּן בְּיִי זַיִּן דַּעַר הַיָּם
גְּעוּוֹאָרָט אַוְּפַ גָּאָט; זַי אַיְזָן גְּעוּוֹעָן זְיַכְעָר, אֹזְן עָר וּוְעַטַּ קְוּמָעָן —
נָאָרִישְׁקִיְּטָן, עָר הַאָט גַּעֲמוֹזָת קְוּמָעָן. אַון הַיְּינָט אַיְגָעָרְפָּרִי אַיְזָן עָר
צַו אִיר גְּעֻקָּמָעָן אַון הַאָט זַיִּן גַּעַטְרָאָפַן אַין דַּעַר הַיָּם: זַי אַיְזָן
אוֹף אַרְגָּעָלָעַ אַוְּעָקָעָגָנָעָן פָּוָן דַּעַר הַיָּם.“

און אַרום טראָטוֹאָר, מלך, אַין דַּעַר זְיִיט גִּיט נָאָר אַלְעַ אַרום
דַּעַר אַלְטֵעֶר קְבָּצָן דַּעַר בְּלִינְדָּעֶר אַון טאָפֶט מִיטָּן שְׁטָעָקָן דָּעַם שְׂטִיְּן.
ער הַעֲרָת נִשְׁתַּחַת גָּאָרְנִישְׁטָן אַוְּזַעַט נִשְׁתַּחַת גָּאָרְנִישְׁטָן, מלך; ער גַּעַדְגָּעָט
נָאָר זַיִּן אַוְּזַעַט נִינְצִיךְ יָאָר אַון דַּי נְדָבָה, וּוֹאָס אַים קְוּמָט
פָּאָר זַיִּן;

„כְּבֵין אַלְטַ נִינְצִיךְ יָאָר, חֹזֶר דַּעַר אַלְטֵעֶר, אַיךְ בֵּין אַלְטַ
נִינְצִיךְ יָאָר, גִּיט מִיר אַ נְדָבָה.“

„וּוֹאָס וְשָׁעָ אַיְזָן דַּעַרְפָּן גַּעַדְגָּעָן, מלך?“

“או גארנייט, חיים-משה, או דעם אַלְטָן מוֹזָעָן מאָכָן זענדייך.”
“אַפְּרֵר ער אַיְזָן אַלְטָן נִינְצִיךְ יַאֲרָן, מֶלֶךְ, ער אַיְזָן אוּמְפָנְגָה אַדְעָוּעָט
אוּיפּ נְדָבָות...”

“אוֹן ווֹאָס קַלְעָרְסְטוֹ טָאנַן?”
“כְּהָאָבָּא מִיטָּלָן, מֶלֶךְ, אַזְיכָעָר מִיטָּלָן... וּוֹאָרָט...”

וּוּהָיַין וּשְׁעָ אַיְזָן דָּאָס פְּלוֹזִים מְגוֹלָגֶל גַּעוֹוָאָרָן, ער, חיים-משה?
איַן אַ פרָּעָם דָּעָר שְׂטָאָט אַיְזָן ער מְגוֹלָגֶל גַּעוֹוָאָרָן. ער קָאָן נִישְׁתָּהָן
גַּאס. ער קָאָן נִישְׁתָּהָן דִּי הַיּוֹצֵר. ער אַיְזָן צְוֹגָעָגָגָגָעָן צְוֹ אַ פרָּעָם דָּעָר
פָּאַרְאָדָנְדָעָר טִיר, ער האָט אַגְּנָעָקְלָוָנְגָעָן אוֹן זִיךְרָעָטָלָט וּוֹאָרָטן. קִיְּגָעָר
הַאָט אַיְזָן נִישְׁתָּהָן גַּעַפְּפָנָט. ער האָט אַלְיָיִן אַשְׁלָעָט גַּעַטָּאָן דִּי טִיר, זִיךְרָעָן
איַן אַפְּנָן. ער אַיְזָן אַרְיִינְגָּעָקְמָעָן אַיְזָן פָּאַדְעָרְצִימָעָר אוֹן האָט דָּעָרְזָעָן
הַעֲגָעָן אַפְּאָר רַעַק. גַּוּט, האָט ער אַטְרָאָכְט גַּעַטָּוֹן, רְמוּסָאַוִּיךְ
מְעַנְשָׁן. נָאָר דִּי מְעַנְשָׁן אַלְיִין זַעַנָּעָן נִישְׁתָּאָ. ער וּוֹאָרָט אַבְּיִסְלָן
אוֹן קוּמָט אַרְיִין אַיְזָן עַצְמִימָעָר. נָאָר אוֹיךְ דָּאָרָטָן אַיְזָן קִיְּגָעָר נִישְׁתָּאָ.
אַפְּגָעָטְרָוָנְקָעָנָע גַּלְעָזָעָר טִי אַוִּיפָּן טִישָׁ, אוֹן אַסְמָאָוָאָר אַיְזָן דָּעָר זִיטָן;
דוֹ טָוָסָט אַיְזָן אַטָּאָפּ, ער אַיְזָן נָאָךְ וּוֹאָרָעָם; אַיְזָן אַפְּגָעָנָר בָּוֹקְ לִינְגָט אַוִּיפָּן
טִישָׁ: עַמְפָצָעָר האָט, אַפְּנִים, אַיְזָן אַיְזָן נָאָר וּוֹאָס גַּעַלְיִינָט. נָאָר וּוֹאָס
גַּעַוְכָּט מִיט דִּי אוֹיגָן צּוֹוִישָׁן דִּי שְׁוֹרוֹת. טִירָן זַעַנָּעָן אַפְּנָט דָּרְכָאָוִיס
איַן דִּי אַרְוָמִיקָּע צִימָרָן, נָאָר אוֹיךְ דָּאָרָטָן אַיְזָן קִיְּגָעָר נִישְׁתָּאָ. ער
דוֹפְּטָן, נָאָר קִיְּגָעָר עַנְטָפְּצָרָט נִישְׁתָּהָן. ער וּוֹילְ אַוּעָקְגִּינְזָן, נָאָר ער קָעָן
נִישְׁתָּהָן; ער האָט מוֹרָא, טָמָמָר... טָמָמָר קוּמָט אַרְיִין דָּעָר גַּבְּבָ...
“איַן אַט, מֶלֶךְ, וּוֹאָס וּשְׁעָ דָּאָרָפּ אַיךְ, נָאָךְ דִּין מִינְגָּנָן, טָאנַן?”
“הַיִּתְנָן, חיים-משה, הַיִּתְנָן, בֵּין זַעַנָּעָן סְעוּסָט קוּמָעָן דָּעָר
בָּאַלְעָבָּאָס.”

“נוֹ, אוֹן דָּו, מֶלֶךְ? וּוֹאָרָט... וּוֹ אַזְוִי בִּיסְטָו אַוּעָקָ?”
אַךְ יָאָ, מְאָדָנָעָ: וּוֹ אַלְעָ ער אַיְזָן רַאְקִיטָנָעָ מִידָּן אוִיסָּעָם
שְׁמוּסָם וּוֹעָגָן מְלָכָס אַוּעָקְגִּינְזָן, וּוֹעָגָן מְלָכָס טָוִיט. בֵּין יַצְדָּעָרָן אַיְזָן
פָּאַרְאָן אַחֲד, אַוְ מֶלֶךְ אַיְזָן גַּעַשְׁתָּאָרָבָן נִישְׁתָּהָן פָּוֹן זִין הָאָרֶץ-פְּעַלְעָר
אַלְיִין, נָאָר קִיְּגָעָר וּוֹילְ דָּא וּוֹעָגָן דָּעָם נִישְׁתָּהָן. חַנְקָעְ לִיְבוּעָר
וּוֹעָרָט בְּלָאָס אַיְטָלָעָס מַאֲ, וּוֹאָס ער, חיים-משה, פְּרוּוֹת פָּאַרְפִּרְן מִיט

איך ווועגן דעם אַ שמוועס, און יtsחַק-בער דער לאָנגער לאָזֶט אַראָפֶ
די ברעמען, קנייטשט מיט די אַקסלען און שווערט זיך. אַ ער
וועיסט נישט: זאָל אַים שווין אַזְוִי וויסן בִּיאַז.

וואָאָס זאָל איך דיר דערויַף זאגן, פֿרְעַזְטַעַר, איך וויס? ער
האָט אַוּדָאי געהאָט בִּיאַז אַין אַפְטִיכְ-מַאֲגָזִין אַלְעַ גוטע זיבַן
זאָכַן..."

נָאָר אַט האָט מען אויך נאָך אַים, חַיִּים-משהן, דָא אַין דָּאַקְיַינָּן
אַנגַּעַהוֹיבֵן נָאַכְשִׁיפָּרָן, דָעַר חַשְׁד אַיְזַע גַּעֲוָאָרָן בְּרִיעַטָּר... נָעַכְתָּן
בְּיִיטָּאָג גַּיְיט ער אַיְנָאָר אַלְיַיְן אַיבָּעָר דָעַר גַּאָס. דִי גַּאָס, אַיְזַע פּוֹסֶט,
און אַקְעָגָן גַּיְעַן דָרְיַי דָאַמְעָן. אַלְעַ דָרְיַי קוּקָן אוּפַּק אַים פָּונַד דָעַר ווַיְיטַנָּס;
אַלְעַ דָרְיַי מַאֲכַן אַזְעַלְכַּע אַנְשְׁטוֹפָן, גַּלְיַיךְ זַיְיַי קַאנְגַּן בִּיאַז זַיְיַי בְּשָׂומַע
פָּונַד זַיְיַי נִישְׁט בְּאַשְׁלִיסָן, צַי זַאָלַן זַיְיַי אַים אַפְשְׁטוּלָן, צַי נִיְיַן. אַיְינָע
טרָאָגָט פְּעַנְסָגָע אַון קוּקָט דָוָר אַיר האַפְּרַעְדִּיק, ווַיְיל זַי הָאָט זַיְיַק
נִישְׁט מִיט ווֹאָס צַו שַׁעַמְעָן: אַלְעַ דָא אַין שְׁטָאָט טָעוֹן אַיר נאָך. אַלְעַ
וּוַיְיטָן, אֹז זַי אַיְזַע אַמְוַסְטָעָר פָּאָר דָעַר שְׁטָאָט. זַי הָאָט אַזְאָל צֻנוּפִּיְּסָמָן
גַּעַשְׂנוּרְעַזְוּעַט פִּיסְקַעְלָעַ, גַּלְיַיךְ זַי הָאָט נָאָרַ-וּוֹאָס אַרְוִיטְגַּעְזָאָגָט אַחַמָּה
און ווֹאָרט, אֹז דִי גַּאנְגָּעָז ווֹעַלְתָּן זאָל זַי קוּמָעַן אוּסְטָקָשָׁן. דִי צַוְּיִיטָע
דְּאָמָע אַיְזַע אַון אַוְמַבָּאָקָאנְטָעַ, אַנְיַעַדְרִיקָעַ, אַשְׁוֹאָרְצָעַ מִיט אַנְיַעַרְיךָ
אַיְינְגַּעְפָּאָלָן נְעֹזָל, אַון דִי דְרִיטָעַ, דִי יִינְגָּסָטָעַ, אַיְזַע אַוְסְגַּעְזִיְּגָן לְאָגָן
און דָאָר, ווִי נאָך אַטְיָופָס. דָאָס אַיְזַע דִי פְּרִיעַץ וּהְעַרְעַרְיךָ אַסְטָר
פִּיךְ, ווֹאָס אַיְזַע צְוִירִיק מִיט עַטְלַעְכַּע טָעַן אַרְאַפְּגַעְקָוּמָעַן אַהֲרָע אַוִּיפָּר
וּמְפַרְדִּיקָע וּזְאַקְצִיעָס. זַי אַיְזַע מִיד פָּונַד אַסְקָּעַדְלָעַן אַין דָעַר גַּרוּיָּס
סְעַר שְׁטָאָט. זַי אַיְזַע אַנְגַּעַטָּן אַיְזַע אַלְיַיְוָנָט-וּוַיְיסָן אַנְגַּזְגָּז מִיט לְאַנְגַּעַט
שְׁלַעַכְתָּן-גַּעַפְרַעַטָּע פְּרָאַשְׁוּעָס; זַי הָאָלָט אַיְינְגַּעְבִּוְיָן דַעַם קַאְפָּע אַוְן
שְׁמַעַקְתָּן פָּונַם קְלִיְינָם גַּעַלְן בְּלִימָל, ווֹאָס זַי הָאָלָט אַין חַגְוָת, זַי
שְׁמַעַקְתָּן פָּונַם בְּלִימָל אַזְוִי נָאָעָנט, אֹז אוּפְּמַן שְׁפִיךְ נאָז בְּלִיְיבָט בִּיאַז
אַיר אַגְּלָעָר פְּלַעַק, אַיר קְלִיְין אַוְסְגַּעְמַאְטָעָר פְּנִימָל אַיְזַע פָּאַרְצִוְיָן
מִיט אַגְּלָעָר פְּלַעַק אַפְּגַעְבָּרָעָט הַיְּיָתָל, נָאָר דִי קְלִיְינָע אַיְגַעַלְעַד גַּלְעַנְצָן
אַיְזַע אַהֲרָנִיךָ פִּיעַרְל, אַון אַיר אַיְנְגַעְנָצָן צְפָלָט נאָך אַיְינָס
אַמְּאָדָגָע לְעַבְעַדְיָק אַדְעָל אַון לְאָזֶט זַי נִישְׁטָרָוּן; דָאָס אַרְבָּעָט

זי מעד פון אלע, מען זאל אים, חיים-משהן, אַפְשָׁטָעָן. די דאמען לאוון אים דורך נאָר נאָגענט לעבען זיך אוון קוקן אויף אים, נאָר אווער גיט אָפּ עטלעכע טרייט, רופען זוי אים דאָך צוּרִיק, סְטַרְעֶט אַרוֹוִיס מיט אַקלֵּין שמייכעלע זי מַאֲדָם בְּרָאָמְבָּעָרָג אָן בעט, ער זאל קיין פֿאָרָאַיבָּל נִישְׁתְּ הָאָבָּן.

„די זאָר, זאגט זי, באַשְׁטִיטִיט דערין, וואָס זוי אָלע דריי, אָט די, וואָס חײַם-משה זעט דאָ פֿאָר זיך, האָבָּן אויף זיך גענומען דעם אָונָט, וואָס דאָרָף אַינְגִּיכְּן געגעבן וועָרָן לְטוּבָת דער תלמוד-תורה. ווילְּן זוי אַים, חיים-משהן, בעטן: ערשותן, פֿאַרְשְׁטִיטִיט מען, ער זאל אויפֿן אָונָט זיין, אָן צוּוִיטָנס – צוּוִיטָנס ווילְּן זוי, אָז חיים-משה זאל זיך באַטְּיִילְּיקְּן אַין דער פֿרָאָגְּרָאָם.“

„איַן דער פֿרָאָגְּרָאָם?“

חיים-משה זאגט זיין, אָז צום באַדוּיעָן, האָט ער נִישְׁתְּ מיט וואָס צו באַטְּיִילְּיקְּן זיך. חוץ דעם, וועט ער צום אָונָט געויס שווין דאָ אַין רָאַקְּיָנָע נִישְׁתְּ זִין... ער וועט שווין געויס האָבָּן אָוּצְּקָנְפָּאָרָן. „נאָר אויב אָזָוִי, זאגט די מַאֲדָם בְּרָאָמְבָּעָרָג אָן ווילְּן זיך אַנטְשָׁוֹלְדִּיקְּן, אויב אָזָוִי, פֿאָלָט דאָך אָפּ די גָּאנְצָע זַך...“

נאָר דאָ שְׁלָאָגָט אִיר אַיבָּעָר די רִידְּ די פֿרִיעָץ צוּהָרָעָרָן אַסְטָר פִּיךְ. זי גְּלוּבָּט נִישְׁתְּ, אָז חיים-משה זאל צו יַעֲנָצֵר צִיִּיט שווין האָבָּן אָוּצְּקָנְפָּאָרָן פָּון רָאַקְּיָנָע. זי שְׁטִיטִיט די גָּאנְצָע צִיִּיט אַין אַיִּין שׂוֹרָה מיט דער מַאֲדָם בְּרָאָמְבָּעָרָג אָן שְׁמַעְתָּ אִיר גָּעָל בְּלִימָל. אִירָעָ אָוְיגָן קָוקָן אויף חיים-משהן אָן אויפֿהָעָר פָּון אָונָטָן אַרְוֹף; מיט אַשְׁמִיכְּעָד אָן מיט אַנוּגְּיָעָרִיקִיט קָוקָן זוי אויף אַים אָן העָרָן אַים נִשְׁתְּ אויף צו פֿאָרְשָׁן.

„אִיר קְלָעָרְט דעַן בְּכָל אָוּצְּקָנְפָּאָרָן פָּון רָאַקְּיָנָע?“ בְּרָעָגָט זַי בי אַים.

אָן אַין אַרְגָּע אַרוּם, ווַיַּדְעַר מִיטָּן זַעֲלָבָן שְׁמִיכְּלָ אַין די אוּגָּן, מיט אַרְמוֹל פָּון אַקְּלוּגִיטְּשָׁקָעָר, וואָס ווַיַּסְטָ פְּלוּמְרָשָׁט זִין סָוד.

„אִיר זִיתְּ דעַן פָּון אַנְהָיָב אָן נִשְׁתְּ גַּעֲקוּמָעָן קִין רָאַקְּיָנָע מִיט

דער דעה, איז איר זאלט דא פֿאַרְבֵּלְיִיבָּן? .. איז איר זאלט מעז קיינמאָל
פֿון דאנען נישט אַוועקְפָּאָרְן? .."

"איך? פֿראָגֶט חיים-משה, פֿאַרְדוֹאָס מײַינֶט אַיר אָזֶוי? ..
זַי לְאָזֶן זַי גַּיְין אַרְאָפּ מִיט דַעַר גַּאַס. אַיִן שׂוֹרָה מִיט
אַיִם גַּיִיט דַי פֿרַיעַץ צוּהַעַרְעַרְיָן אַסְטַרְפִּיךְ, אַונְדַי אַיְבָּרְעִיקָּעָ צוּוַיָּי
דַּאמְעָן גַּיְעָן נַאֲךְ פֿון הַבְּנָתָן.

"מַלְךָ, זַאֲגָט אַסְטַרְפִּיךְ, מַלְךָ הָאָט אַוְיךְ פֿון אַנְהַיִיב גַּפְזָאָגָט,
אַז עַר פֿאַרְט פֿון דָאנָעָן אַוְועַקָּ...".

זַי זַאֲגָט עַס, וַיַּגְּלַחְתָּ אָזֶוי אַיִן דַעַר וּוּפְלַט אַרְיִין, אַוְן חַיִּים-
משה בַּאֲמָעָרָקָט, אַז שְׁפָאָגָעָן שְׁפָאָגָט זַי גַּיְיךְ, גַּיְיךְ, אַוְן בְּשַׁעַת זַי גַּיְעָן
קוֹקָט זַי אַרְאָפּ צַו דַעַר עַרְדָּה. דַעַרְבִּי הָאָט זַי אַטְבָּע אַיְנְצָבוֹוָגָן זַי
איַן צַוְוִיְעָן, וַיַּאֲדִינָעָן זַאֲגָט. עַר גַּעַזְגָּעָן זַי אַן קוּרָט זַי אַוְם
איַן וּוּאָלָד אַרְיִין. עַר שְׁטָרָעָגָט זַי אַן אַוְן וּוּיַּיְלָאָזְדָּעָן צַי
עַר הָאָט זַי נִישָׁת וּוּעָן עַס אַיְזָאָפָּר עַמְצָעָן אַרְוִיסְגַּעַכְאָפָּט מִיט
אַוְאָרָט וּוּגָן דַעַם אַלְעָמָעָן, אַוְיכָפּ וּוּאָס דַי פֿרַיעַץ צוּהַעַרְעַרְיָן אַסְטַרְפִּיךְ
פֿיךְ הָאָט גַּעַזְעָאָרְפָּן אַרְמָז. נַיְין. אַלְעָז, וּוּאָס עַר הָאָט וּוּעָן סַ'אַיְזָן וּוּעָן
דַעַם גַּעַטְרָאָכָט, אַיְזָן גַּעַוְעָן פֿאַרְגְּנָעָפְלָט, פֿאַרְגְּנָעָפְלָט אַפְּיָלוֹ פֿאַרְ אַיִם,
חַיִּים-מְשָׁהָן אַלְיִין. דַי פֿרַיעַץ צוּהַעַרְעַרְיָן אַסְטַרְפִּיךְ הָאָט גַּעַרְעָדָט גַּלְאָט
אָזֶוי אַיִן דַעַר וּוּפְלַט אַרְיִין. נַאֲךְ אַוְיךְ אָזֶוי, וּוּעָט עַר, חַיִּים-מְשָׁהָן,
שַׁוְיָן מוֹזָן זַיְין אוּפְּיָן אַוְונָט לְטוּבָת דַעַר תַּלְמוֹד-תוֹרָה. אַסְטַרְפִּיךְ וּוּעָט
דַּאֲרָטָן אַוְיךְ זַיְין, אַונְדַיְלָאָר אַונְדַיְלָאָר אַונְדַיְלָאָר ... אַונְדַיְלָאָר

XIII

אַסְטַרְפִּיךְ אַיְזָן בֵּין שְׁפָט אַיִן אַוְונָט זַיְךְ פֿאַרְזָעָסְן בֵּין חַנְקָעָ
לְיוּבָּעָר אַיִן דַעַר הַיִּים. אַרְיִינוּגְּעָקְוָמָעָן אַוְיכָפּ אַגְּעָ, אַוְיכָפּ אַיְבָּרְעָדָן מִכְוָה
דַי סְעָרוּעָטָן אַוְן טִישְׁתָּעָכָר, וּוּאָס חַנְקָעָהָט צַו גַּעַבְנָן אוּפְּיָן אַוְונָט
איַן תַּלְמוֹד-תוֹרָה, אַוְן פֿאַרְזָעָסְן זַיְךְ מִיט גַּלְיִיכְיָלְטִיקִיטָן צַו הַיִּים,
צַו שְׁלָאָפּ, צַו אַיְגָעָנָטָם פָּאַנְפָּעוֹדוֹדִיקָּ-דִינָעָם קוֹלָכָּ. אַיר אַוְיסָעָן אַיְזָן
גַּעַוְעָן אַטְרוּיְמָעָרִישָׁ-אַגְּגָוּיִילִיקָּס, אַהֲלָבָּ אַוְיפָּגְּעָרְעָגָטָס, הַאֲלָבָּ

דרימעלענדיקט. איר אינזאיקער וויסער אונצוג, וואס מיט די לְגַנְגָע
שְׁלֵעֶכֶת-גַּעֲפָרָעֶכֶת פְּרָאַשְׂוֹעַס, הָאָט אַוִיסְגַּעַזְעַן פָּאַרְיָהּוּמַט, וְוי זַי, דַי
פְּרִיעַץ צְוַהַעַרְעַרְין, אַסְטַּר פִּיךְ אַלְיַין. זַי הָאָט שְׁוִין נִישְׁתַּגְעָאַט
קִינְגַּעַם דָּא אַיִן שְׁטָאַט, אַחֲזַן פְּלַטְעַדְן בְּרוֹדְעַה, אַהֲלַגְעַנְדְּלַעַר.
אַיְרָע פָּאַטְעָר אַזְנַעַר מְוַטְעַר זַעַנְעַן שְׁוִין לְאַנְגַּג גַּעַשְׁטָאַרְבַּן, אַזְנַעַר קִינְגַּעַר
הָאָט נִשְׁתַּגְעָאַט גַּעַוּסְטַּ, צַי מִיט אַיְר שְׁוַעַגְעַרְין לְעַבְטַּ זַי בְּשַׁלְוּם, צַי
נִיְיַו. זַי הָאָט גַּעַרְעַדְטַּ מְפֻחַ דַּעַט, וְואָס רַאַקְיַינְעַזְעַן צַאנְקַט:
„נִשְׁתַּגְעָאַט מַעַשְׁטָאַרְבַּט, נִשְׁתַּגְעָאַט מַעַלְעַבְטַּ, נִשְׁתַּגְעָאַט
גַּוְסְטַּ.“

חַנְקַע הָאָט זַיְךְ צּוֹלִיב אַיְר אוֹיפְּ גִּיךְ בְּפָרְיִיט פָּוּן דַּעַר קִיכְנַסְט
חַשְׁבּוֹנוֹת. זַי הָאָט גַּעַלְיִינְט מְאַטְיִין שְׁלַאֲפַן אַזְנַעַר זַיְךְ אוֹיפְּ דַי
שְׁפִיצְפִּינְגְּעַר אַוְמְגַעְקַעְרַט פָּוּן זַיְין פִּינְגְּטַעַרְן חַדְרַ צְרוּיקַ אַיְן גְּרוּיסְטַּ
עַסְצִימָעַר. אַרוּם גְּרוּיסְטַּן בְּרַעַנְעַנְדִּיקְן הַצְּנַגְּלָאַמְּפַט הַאֲפַן דַי הַוִּיכְעַזְבַּן וּעַנְטַּ
גַּעַנְוּמַעַן אַוְיסְעַן בִּינְגְּכַטְיק אַזְנַעַר שְׁפַעְטַּ, אַזְנַעַר דַי פָּרְיִיט
צְוַהַעַרְעַרְין אַיְזַי דָּא נַאֲךְ אַלְעַז גַּעַזְעַס אַזְנַעַר אַלְעַז גַּעַרְעַדְטַּ. וּוּרְ
אַיְזַי צַוְיִינְס גַּעַוּסְטַּ, אַט דַי פְּרִיעַץ צְוַהַעַרְעַרְין? זַי הָאָט דָּא אַיְן
שְׁטָאַט נִשְׁתַּגְעָאַט אַיְר גַּלְיִיכְן. מַעַלְעַדְעַן, אַזְנַעַר אַהֲרַעַרְעַרְין אַיְזַי
זַי גַּעַוּדְרַן נַאֲר דַעְרַפְאַר, וְואָס אַלְעַז דָּא אַיְן רַאַקְיַינְעַזְעַן גַּעַוּסְטַּ
קוּרְסִיסְטִינְס. אַיצְטַּ הָאָט זַי, נַאֲךְ פִּינְגַּפְאַר לְאַרְגְּנַעַן, זַיְךְ אוֹמְגַעְקַעְרַט
אַהֲרַע פְּמַעַט אַגְּעַנְדִּיקְטַּ, פְּמַעַט אַיְרִיסְטַּ. זַי קַוְטַּ דָּא אוֹיפְּ אַלְעַמְעַן
פָּוּן אוּבְּפַן אַרְאָפַ, אַזְנַעַר אַיְנְזִיקַעַר נִעְנְטַעַר פְּרִיאַינְט אַיְזַי דַא דַעַר
דַּאְקְטַּאְר גַּרְאָבַי. זַי הָאָט גַּעַרְעַדְטַּ מְפֻחַ דַעַט, וְואָס פָּוּן זַוְמַעַר אַו זַוְמַעַר
קוּומַט זַי אַהֲרַע אַרְאָפַ אַוְיַיְךְ וּוֹאַקְצַּעַץ-צִיְּתַיְךְ אַזְנַעַר טַרְעַטְטַּ דָּא אַלְעַז
לְאַגְּנוּוֹיִיךְיִטְן, מַעַר פּוֹסְטִיקַיְט.

„אוֹן אַט אַיְזַי שְׁוִין גַּעַשְׁטָאַרְבַּן מַלְקַ אַוְיַיְךְ, אַוְיַיְךְ זַיְין אַפְּטִיק-מַאֲגַזְיִין
הַעֲנָגַט אַלְעַפְּסַלְלַ...“

אַיְרָע אַיְגַּן הַאֲפַן זַיְךְ גַּעַשְׁמַאַלְט אַזְנַעַר צַוְיִיְךְ קְלִינְגַּע שְׁלַעַמְעַרְיקַע
שְׁפַעְלַטְיִקְלַעַן. דַעַר קְלִינְגַּעַר מְאַגְּנַעַר קְעַרְפַּעַר אַיְנַמְּ גַּרְאַמְעַן וּוּיִסְטַּ
אַנְצּוֹג הָאָט זַיְךְ גַּעַשְׁפַּאְרַט אַוְיִסְטַּן גַּלְיִטְשִׁיקַן זַאנְטִיקַן, אַזְנַעַר דָאַס מַוִּיל
הָאָט גַּעַרְעַדְטַּ אַזְנַעַר מַעַרְעַדְטַּ, אַזְוִי אַזְנַעַר, קוּנְדִּיְיךְ אַוְיַיְךְ דַעַט,
זַיְךְ גַּעַדְאַכְטַּ, אַזְנַעַר דַעַן דַעַט עַס פָּוּן זַיְךְ אַלְיַין, אַט דָאַס מַוִּיל;

ס'הענgett נישט אַפְּ נישט פונט מוח און נישט פונט גאנצן שלעפעריךן קויערבער; ס'אי אַבָּאשעפעניש אַליין פאָר זיך און עס רעדט. איז אַט: אַקָּאָרְשֶׁט געכטן בִּיטָּאָג אַיְזָן דִּי פְּרִיעָן צוּהָעָרְעָרְן אַנְגָּאַיְגָעָם מִיט חֵיִם-מְשָׁהָן אַרְיִינְגָּעָקְמָעָן אַיְזָן מַלְכָּס אַוְפָּגָעָשְׁלָאָסְעָנָעָם אַפְּטִיכִיק-מְאַגָּאַיִן; זַי הַאַט דָּאָרְטָן דָּעָרְזָעָן אַיְזָן צֹוִוִּיתָן קְלָעָנְעָרָן צִימָעָר דָּאָס אַפְּעָנָעָז פָּאָרְגָּעָלְטָעָ אַפְּטִיכִיק-פְּרוּדְעָלָעָ, וּוֹאָס לִיגָּט אַוִּיפָּן פָּאָרְשְׁטוּיְבָטָן טִישָׁן, אַוְן הַאַט מִיטָּאָמָּאָל פָּאָרְשְׁטוּאָגָן, אַז אַלְעָ דָּא אַיְזָן רַאֲקִיטָּנָעָ זָעָנָעָן פָּעָרְד, פְּשָׁוּטָעָ פָּעָרְד:

„מֶלֶךְ אַיְזָן דָּא גַּעַנְגָּעָן צָוּ טּוּיְטָ מִיט קְלִינְגָּעָ זִיכְּרָעָ טְרִיטָ, אַוְן קִינְגָּעָרְ הַאַט עַס נִישְׁט בָּאָמְעָרְקָט, אַזְוִי הַאַט זַי, דִּי פְּרִיעָן צוּהָעָרְעָרְן, דָּאָרְטָן גַּעַזְגָּט צַוְּ חֵיִם-מְשָׁהָן, דָּעָרְ סָמָּ, וּוֹאָס מֶלֶךְ הַאַט אַוְיְגָעָלְבִּין, אַיְזָן גַּעַוְוִיס גַּעַוְוָעָן אַגְּרִינְגָּעָרָ, אַגְּנָצָן גַּעַוְוִינְגָּעָרָ, אַוְן אַיְגָעָנוּמָעָן הַאַט עַר אִים אַיְזָן מְשָׁךְ פָּוּן אַוְאָזְצִיט אַלְעָ טָאגְצִיט אַלְעָ טָאגְצִיט בִּיסְעָלָעָן...“

„גַּעַשְׁקִט זַי? הַאַט זַי? גַּעַוְוָנְדָעָרָת חֵיִם-מְשָׁהָן, אַיר מִינְטָעָס בָּאָמָת?“

„וּוֹאָס זַשְׁעָ דָעָן? הַאַט אִים דָּעְרוֹחָיָגָעָ גַּעַנְטָפְּעָרָט זַי, דִּי פְּרִיעָן צוּהָעָרְעָרְן, אַיךְ טְרִיבָמִיט אַיְזָן קָאַטְאָוּעָס?“

אַלְיִין דָּעָרְ דָּאָקְטָאָרְ, דָּעָרְ דָּאָקְטָאָרְ גְּרָאָבִיָּ, אַיְזָן אַקָּאָרְשֶׁט אַיְצָט אַיר, דָּעָרְ פְּרִיעָרְ צוּהָעָרְעָרְן, מְדוֹהָ:

„עַר הַיְּבִטָּ זַי אַן דָּעְרָמָאָגָעָן, זָאגְטָ עַר, בָּעַת מְהַאַט מֶלֶךְ בָּאָלָד נָאָכָן טּוּיְטָ אַרְאָפָּגָעָהִוִּיבָן פָּוּנָט בָּעַט, הַאַט עַר דָּעְרוֹעָן אָוְנְטָעָרָן קִישְׁנָ אַקְּיִין קִיְּלָעָכִיק אַפְּטִיכִיק-פְּרוּדְעָלָעָ, אַלְיִידִיקָס אַיְזָן אָפָּנוֹ, אַוְן לְעָפָן דָּעַם הַאַט זַיְגָעָלְגָעָרָט דָּאָס קְלִינְגָּעָ דָּעְקָעָלָעָ. דָּאָס פְּוּרָעָלָעָ אַיְזָן אַיְנוּוֹיְנִיק גַּעַוְוָעָן גַּעַלְ, וּוְיִפְּוּן יַאֲזָאָפָּאָרָם, אַזְוִי זָאנְטָ דָּעָרְ דָּאָקְטָאָרְ, נָאָר אִים אַיְזָן דָּעְמָאָלָט גָּאָרְנִישָׁט נִישְׁטָ אַיְגָעָפְּלָאָן“. דִּי גַּעַנְצָעָ צִיטָט, וּוֹאָס מֶלֶךְ אַיְזָן גַּעַלְעָגָן צַוְּ בָּעַט מִיטָּנָ פָּאָכִיד אַיְזָן אַוִּיפָּן הַאָרְצָן, פְּלָעָגָט עַר, דָּעָרְ דָּאָקְטָאָרְ, צַוְּ אִים אַלְעָ בִּיטָּאָג אַרְיִינְקָוּמָעָן אַוְן פָּאָרְבָּרְעָגָעָן מִיט אִים אַשְׁעָה אַגְּדָעָהָאָלָבָן אַדְעָרְ צַוְּיִי, פָּאָרְן אַוְוָעָקָגִיִּין הַאַט עַר אַלְעָמָאָל גַּעַבְעָטָן מֶלֶכָן זַיְגָעָזָעָן אַוְן הַאַט בִּיְיִ אַיְסָגָעָהָעָרָט דָּאָס הַאָרְצָן.

בעכטיקע טאג, האט ער דעמאָלט צו מלכּן געזאנט, ס'איין גַּרנִישׂ ;
 דאָס האָרֶץ ווועט מווין אויסהָאַלְטָן.
 "יָאָ, גַּעוֹוִיס, האָט דערויַף מלֵךְ גַּעַשְׁמִיכְּשָׁט, מִן הַסְּתָם, ווועט דאָס
 האָרֶץ מווין אויסהָאַלְטָן."
 אונַד דאָס אַיְזָן גַּעוֹוֹן דְּאָן, וווען דעם סְמִים האָט ער אַיְגַּגְעָנוּמָעַן מִיט אַגְּעָ
 פְּרִיעָר, אַדְעָר מִיט אַגְּעָ שְׁפָעַטָּר נָאָן דְּאַקְטָאָרָס אַוּעָקָגִין. ער האָט
 גַּעֲפִירֶט אַלְעָמָעַן פָּאָר דַּעַר נָאָן, מלֵךְ ...
 ווֹו וְשֻׁעַ זְעַנְעַן דְּעַמְּאָלַט גַּעוֹוֹן מְלָכָס גַּוּטַע-פְּרִיאַינַּט ?
 דַּי פְּרִיאַע צְוַהָּרָעָרִין שְׁפָעַט אַפְּ פָּוּן אַלְעַ גַּוּטַע-פְּרִיאַינַּט מְלָכָס. אָן
 זַי לְאָכָט, הַעֲרָט זַיְן, ווֹי גַּיְפִּיטְקָס סְקִילְיָנְגָט אַיְרָדִין פָּאַנְפְּעוּדוּדִיק קָוְלָכָל.
 אַיְן אַיְרָע אַיְגַּעַלְעַן צִינְדָּט זַיְן אַנְ אַפְּיַעַרְלָן.
 "עַטְלָ קָאָדִיס, זַיְגָט זַיְן, האָט, דְּאָכָט זַיְן, גַּעַתָּאָט, פָּאַרְוָאָס אָנוֹ
 זַיְן מְלָכָן גַּעַטְרִיִּי, פְּוֹנְדָעַסְטוּוֹגָן האָט זַיְן אַיְם צָפִילָו אַיְנָמָלָל דָאָס
 קִישָּׁן נִישָּׁט אַיְבָּעָרָגָעַשְׁלָאָגָן אָונַד האָט בִּישָּׁט גַּעוֹוֹסָט, ווֹאָס בַּיְיָ אַיְטָ
 צּוֹקָאָפָּנָס טָוָט זַיְן, סְאַיְן אַנְ אַקְטָן..."
 "אוֹן חֹוה פְּוִינְגָרְדָּה האָט זַיְן פָּאַרְקִירְגָּט מִיט מְלָכָן פְּוֹנְקָט עַרְבָּ
 זַיְן קָרְעָנָק. זַיְהָאָט נִישָּׁט פָּאַרְגָּוֹנָעָן, אַזְוִי זַיְגָט מַעַן אַיְן רַאְקִיטְבָּעָן...
 זַיְהָאָט נִישָּׁט גַּעַוְאָלַט הַעֲרָן, ווֹי מַעַט שְׁטוּיַּט אַיְמִינְג בַּיְיָ עַטְלָ קָאָדִיס
 אַיְנְדָעָרִים אָונַד ווֹי מַעַט גְּרִיטִיט זַיְן דָּאָרָטָן צוֹ דַעַר חַמְוָנָה, אַיְן זַיְן
 אַוּוּקָגָעָפָּאָרָן אַיְן קָרִיזְיָ-שְׁטָאָט, זַיְן זַיְן מִיט דַעַלְעָרָן. נָו, מִילָּא...
 אַבְּיָרָפָּאָרָן האָט זַיְן נָאָכְדָעָם אַוְמָגָעָקָעָרָט אָונַד האָט אַיְם אַנְגָּעָזָנוּדָן
 דָאָט לְעַמְּפָל אַוִּיפָּן צְוִוִּיתָן טָאָג נָאָן זַיְן טְוִיטָן ?"
 בְּכָלְלָ מַוְן דַּי פְּרִיאַע צְוַהָּרָעָרִין מַודָּה זַיְן, אָן זַיְ פָּאַרְשְׁטִיטִיט
 נִישָּׁט אַסְךְ זַיְקָן. אָט אַיְן, לְמַשְׁלָח, אַיְצַט אַהֲרָן אַרְאָפָּגָעָקָומָעַן אָט דַעַר
 חַבָּר מְלָכָס, חַיִּים-מָשָׁה, אָונַד רִיטִּיט זַיְן דָאָ אָרוּם. ער גִּיטְטָאָ, זַיְגָט
 מַעַן, אַרְיָין אַיְן דַי זְעַלְבָּעָ הַיּוֹעָר, ווֹהָן סְפָּלָעָנָט אַרְיִינְגִּין מַלֵּךְ : ער
 בַּגְּעָגָנָט זַיְן מִיט דַי זְעַלְבִּיקָעָ מַעְנָטָשָׁן... חַנְקָעָ קָאָן אַיְרָ נִישָּׁט קָלָאָר
 מאָכָן :

"וֹאָס טָוָט ער דָא ?"
 בַּיִּי אַסְתָּר פִּיךְ אַיְן, הַיִּסְטָע, גַּעוֹוֹן גַּחַשְׁד, אָן חַיִּים-מָשָׁה
 גַּעַפְּעָלַט דָא שְׁוִין צְוִילָל אַלְעָן, ווֹאָס מַלֵּךְ האָט דָא גַּעַטְאָן... חַנְקָעָן אַיְן
 צְוּוִי מַאֲלָא אַרְיָעָרָגָעָנָעָן אַגְּרִוִּיל אַיְבָּרָעָן לְיִיבָּ, נָאָר זַיְהָאָט גַּעַשְׁוִיגָן.

צום אַנְהִיב אָיו אַיר גָּעוּעַן אַנְגָּעַנְעַם, זֶי אָיו גָּעוּעַן דֵּי יִינְגְּסְטָע
 פָּוּן אַלְעַ מִידְלָעַן דֹּא אַינְ שְׁטָאַט, קִינְמָאַל הָאָט זֶי נַאֲךְ נִישְׁתְּ גַּעֲרָדֶט
 מִיט אַיר אַזְׂוִי עַרְנָסֶט, וּוֹי אַיצְט, דֵּי פְּרִיעַ צְוָהֻרָעָרִין אַסְתָּר פִּר.
 דַּעֲרָנָאָךְ הָאָט חַנְקָע בִּסְלָעְכּוּיָּו טִיף אָין וַיַּךְ אַנְגָּעַחוּבָּן וּוּלְּן, אָנוּ דֵּי
 פְּרִיעַ צְוָהֻרָעָרִין זֶאָל אַרוּקְגִּיָּן. וּוֹאָס מַעַר זֶי אָיו גָּעִוָּסֶן, אַלְיַץ מַעַר
 הָאָט זֶי גָּעָוָאַלְט, זֶי זֶאָל אַרוּקְגִּיָּן. זֶי הָאָט אַלְיַין פָּאַרְשְׁלָאָצָן נַאֲךְ
 אַסְתָּר פִּיךְ דֵּי פָּאַרְאָד-טִיר אָוֹן הָאָט זֶיךְ נַאֲכָדָע אַוִּיסְגָּעָטָאָן בֵּי זֶיךְ אָין
 צִימָעָר מִיט אָן אַוְמָצָפְּרִידָן גַּעֲפִיל בְּנוּגָע זֶוּ זֶיךְ אַלְיַין, צֶוּ דַעַר פְּרִיעַר
 צְוָהֻרָעָרִין שְׁפָעָטָן זִיכְרָן אָוּן צֶוּ אַלְיַץ, וּוֹאָס זֶי הָאָט דֹא גַּעֲרָדֶט. וּוֹאָס
 הָאָט זֶי אַיְינְגְּטָלְעַךְ גָּעָוָאַלְט, אָט דֵּי פְּרִיעַ צְוָהֻרָעָרִין אַסְתָּר פִּיךְ ? זֶי
 אָיו שִׁוְּין גָּעוּעַן נִישְׁתְּ קִיְּין יָנוּגָע, חַלְוָתָן נִישְׁתְּ קִיְּין יָנוּגָע, זֶי
 אָיו גָּעוּעַן עַלְתָּעָר פָּוּן אַלְעַ מִידְלָעַן דֹּא אַיְן שְׁטָאַט. דַעַר אַיְן-
 צִיקְעָר פָּאַסְיִקְעָר מַעֲנָשָׁת, מִיט וּוּמַעַן זֶי הָאָט זֶיךְ דֹא אַיְן רַאְקִיטָנָע
 גַּעֲקָאנָט צְנוּנִיפְּגִּיָּן, אָיו גָּעוּעַן דַעַר הַעֲבָרָעָר אַנְשָׁלְ צְוִידִיק ; אָט דַעַר,
 וּוֹאָס אָיו שִׁוְּין אַיְינְמָאַל גָּעוּעַן אַיְן פָּאַלְעָסְטִינָע אָוֹן וּוֹאָס מַעַר הָאָט שְׁוִין
 גַּעֲדָרוֹקָט אַיְינִיקָע זִיכְרָן הַעֲבָרִישָׁע מַמְּרָאִים. דֵי גַּאנְצָע שְׁטָאַט הָאָט
 גָּעָוָאַלְט, סְזָאָל זִין אַשְׁיָּדָוָן. נַאֲךְ מִיט אַנְשָׁל צְוִידִיק זֶי זֶיךְ דֹא
 אַיְן רַאְקִיטָנָע פָּוּן שְׁטָעַנְדִּיק אַנְגָּרְגָּט. תְּמִיד, אָנוּ זֶי הָאָבָן זֶיךְ
 בָּזָגְעָגָנָט, הָאָבָן זֶי גַּעַמּוֹת מִיט עַפְעָס בָּאַלְיִידִיקָן אַיְינְגָּר דָעַט אַנְדָרָעָן,
 אַפְּרִיאַנְקָוּמָעָן אָין פָעַס אָוּן זִידְלָעַן אַזְׂוִי שְׁטָאָרָק אַיְינְגָּר דָעַט צְוּוִיטָן,
 אָנוּ זֶוּתִיקָע מַעֲנָשָׁן זֶאָלְן זֶיךְ דַּקְּרָטָן פָּוּגָאנְדָרָגָעָמָעָן.

אָין אַ פָּאָר נַעַכְתָּ אַרְוֹת הָאָט זֶיךְ חַנְקָעָן גַּעַחְלוֹמָט, אָנוּ אַהֲעָר קִיְּין
 רַאְקִיטָנָע אָיו וּוּידָע-אַמְּמָאַל אַרְאַפְּגָעָקָוּמָעָן מַלְכָס שְׁוּוֹסְטָעָר, דֵי פְּרָעָמָדָר
 שְׁטָעַלְדִּיקָע פְּרָאַוְיָאָרִין, אָנוּ אוּטָל קָאָדִיס הָאָט זֶיךְ פְּלָוְמָרְשָׁת אַוְיַּיךְ
 אַהֲעָר אַוְמָגְעָקָרָט, אָנוּ אוּזָעַלְעַ דְּרִי, מַלְכָס שְׁוּוֹסְטָעָר, אוּטָל קָאָדִיס
 אָוּן זֶי, חַנְקָעָ, גִּיְעָן זֶי נַאֲךְ נַאֲךְ אַגְּרוּסִידָר לְוִיהָ, זֶיְיַי קָלְעָרָן נִישְׁתְּ
 וּוּגָעָן דַעַר לְוִיהָ אָוּן וּוּיְסָן נִישְׁתְּ, וּוּמַעַנְסָ זֶי אָיו. אָוּן אַינְדָרְיוֹסָן אָיו
 מַאֲדָבָע, סְאָיו פָּאַרְגָּאָכָט ; אָנוּ זֶי קּוּמָעָן אוּיְפָן בֵּית-עוֹלָם, זָעָעָן זֶי, וּוֹי
 מַעַ גַּעַמְט גַּרְאָבָן אַגְּרוֹב אָין עַק בֵּית-עוֹלָם, לְעַבְּן קָאַרְשָׁנְבוּוּם, אָין אַיְן
 שָׂוְרָה מִיט מַלְכָס קָבָר נַעַמְט מַעַן גַּרְאָבָן דָעַט גַּרְוָב, מַעַ אַיְן מַקְבָּר דָעַט
 שְׁוּרָגְּאַלְיִיט, וּוֹאָס וּוֹיְגָט אָין קָרִים מִיט דַעַר אַנְטָלְאַפְּגָעָנָעָר דֹאַקְּטָאַרְשָׁע

גראפַּי, נאָר אֶזְזֶל מֵעַ לְאֹות אִים אַרְאָפַּי אֵין גַּרְבוֹ אֲוֹן מֵעַ דַּעַת אַיִּיף
 זַיִן פְּנִים, זַעַט מַעַן, אֶזְסַאיִן נִישְׁטָעַ, סְאַיִן חַיִּים-מִשְׁהָט פְּנִים...
 חַנְקָעַ הָאָט זַיִךְ פְּלוֹצִים, אֵין מִתְּנַחַם חַלּוֹם, אוּיְפְּגַעְזָעַצְטָ אַוְיפַּן בְּעַט
 אֲוֹן הָאָט מַעֲכָנִישׁ, מִיטַּ פְּאַרְשַׁלְאַפְּעַנְעַ פְּינְגַּעַר אֲוֹן פְּאַרְשַׁלְאַפְּעַנְעַ גְּלִידָעַ,
 גַּעַנוּמָעַן אַיְבְּעַרְפְּלַעְכַּטְן אַיִּיף זַיִךְ דַּעַט צַעַפְּ; תִּמְדִיד וּוּזְן זַיִ אֵין
 גַּעַנוּמָעַן אַיְבְּעַרְפְּלַעְכַּטְן אַיִּיף זַיִךְ דַּעַט צַעַפְּ.
 חַנְקָעַ הָאָט קִיְּינְמָאָל נִישְׁטָא אַיְבְּעַרְגְּעַרְעַדְטָ אַיְרָעַ חַלּוֹמוֹת. זַי הָאָט
 אֵין זַיִ נִישְׁטָא גַּעַלְיוֹבֶטָ, נִאָר מִיטַּ דִּי חַלּוֹמוֹת צְלִילַיְן אֵין זַי גַּעַנוּמָעַן
 אַיְנוּיִינִיק גַּעַבְוָנְדָן; אַהֲלָבָא אַרְ, אַיְידָעָרָ אַרְ מַוטָּעָר אַיְנוּ גַּעַשְׁטָאַרְבָּן,
 הָאָט זַי גַּעַנוּמָעַן אֵין חַלּוֹם אַטְוּטָעַ, אֲוֹן מִיטַּ אַחֲדָשָׁ פְּרַיעָרָ, אַיְידָעָרָ
 זַיְיעָרָ טְרַדְגְּדוּיקָעָ גַּיְישָׁעָ וּוּעַשְׂרִיןָ מִיטַּ אַקְלַיְן מִיְּדַעַלְעַ אַיִּיף דִּי הַעַנְטָן, אַקְלַיְן
 מִיְּדַעַלְעַ מִיטַּ בְּלִיְעָ אַיְגָן אֲוֹן מִיטַּ לְוִיכְטִיקָעָ הַאֲרָ, פּוֹנְקַטָּ אַזְאָ, וּזַי זַי
 הָאָט נַאֲכָדָעָם גַּעַהָאָט.
 חַנְקָעַ הָאָט אַיְבְּעַרְגְּלַעְבָּטָ אַשְׁרַעַקְלַעַן אַיְפְּגַעְרַעְגָּטָן צַעְדָּרִיְּטָן
 פְּרוֹמָאָרְגָּן אֲוֹן הָאָט מִיטַּ צּוֹפְּלָ מַאֲמָדִיקָעָרָ בִּיְזָקִיטָ אַנְגַּעַשְׁרִיגָן אַיִּיף
 מִאֲטִיקָן:

מִאֲטִיקָק, זַיִן אֵין!

מִאֲטִיקָק, לְאֹו מִיךְ צְרוֹו, אַיִּיךְ בְּעַט דִּיךְ.

אַיְטַלְעַכְסָ מַאְלָ, וּוֹאָס פּוֹן דַּעַר פְּאַרְאָזְ-טִירָ הָאָט זַיִךְ דַּעַרְהָעָרְטָ
 אַקְלָוָגָ, הָאָט זַיִ פְּאַקְוּמָעַן אַפְּלָאָס פְּנִים אֲוֹן הָאָט זַיִדְ אַהֲיָנָה עַהָעָרְטָ
 מִיטַּ אַזְאָ פְּאַרְשַׁטְאַרְבָּן הַאֲרָזָן, גְּלִיכְדָּס גִּיטָּסָמָעָן אַיִּרְ אַגְּזָאָגָן, אֲוֹ
 אַיִּרְ חַלּוֹם אֵין מִקְרָיָם גַּעַוְאָרָן. זַיִ הָאָט זַיִךְ גַּעַפְּלַטְ שְׁטָאָרָקְ מִידָּ, אֲוֹן
 דַּעַר קָאָפְּ הָאָט אַיִּרְ אַבְּיִסְלָ וּוּיִי גַּעַטְאָן. דַּעַרְצָוְ-נִאָרְ הָאָט זַיִךְ דַּעַר
 טָאָגְ אַיִּילָן אַיְסְגַּעַבָּן זַיְיעָרָ אַחְיִיסְעָרָ, אַנְדּוֹנָעָ טָאָגְ אֲוֹן אַמְּדָנוֹעָ
 לְעַגְנָעָרָ. אֲוֹן אַזְאָ טָאָגְ הָאָט זַיִךְ גַּעַדְאָכָטָ, קָאָנְ גַּעַשְׁעָן אַלְזָ.

בִּיטְאָגְ הָאָט חַנְקָעַ אַנְגַּעַטָּן יְוָסְ-טוּבְדִּיקָ זַיִךְ אֲוֹן מִאֲטִיקָן אֲוֹן הָאָט
 גַּעַנוּמָעַן אַיִּיף עַמְעַצְן וּוּאָרְטָן. נִאָר צַו זַיִ אֵין הוּוִי אֵין קִינְגָרָ נִישְׁטָ
 גַּעַקוּמָעַן. אֲוֹן אַלְזָ אַרְוָם הָאָט נִאָךְ פּוֹן בִּינְגָאָטָ אַנְיִסְגַּעַזְעָן מַאְדָנוֹעָ.
 דַּעַר הַיְּסָעָר זַוְמָעָרָ-טָאָגְ אֵין דַּאֲךְ גַּעַוְוָעָן אַפְּשָׁוֹטָעָרָ, אַוְאַכְעָדִיקָרָ, אֲוֹן
 עַרְגָּעָץ-וּוּלְעַבְן דַּעַר קִיךְ הָאָט מַעַנְגָּאָךְ אַלְזָגְעַהָאָקָטָ מִיטַּ שְׁוּעָרָן הַאַקְמָסָעָרָ,
 גַּעַהָאָקָט אַיְלָנְדִּיקָ, וּזַי אָמָעָרְבָ-שְׁבָתָ. חַנְקָעַ הָאָט זַיִךְ קִוְם דַּעְרוֹוָאָרָטָ, בִּינוֹ דִי

הייסע זון האט זיך אַפְגָעָרָקֶט אָן אַזִיִיט. פֿון דֵי הַיּוֹעֵר האָפָן מיט גְרוּס
 פּוֹלִיקִיט גַעֲנוּמָעַן אַרְאָפְקָרִיכָן דֵי קַוְרָצָע שָׁאָטָנָס. דַעְמָאָלָט האָט חַנְקָע
 גַעֲנוּמָעַן מיט זיך מַאָטִיקָן אָונָן אַיִן אוּסְגַעְפּוֹצְטָרָהִיט אַוּוּקְגַעְגַגְעָן
 מיט אַיִם צַרְאָפֶט מיט דַעַר לְאַגְגָעָר גָאָם, צַוְגָאָסֶט צַוְדַעַר יַוְגָגָעָר מַאָדָם
 בְּרָאָמְבָעָרָג. פֿון אַיְיר האָט, וּוי תְּמִיד, גַעֲשָׂמָעָט מיט פּוֹלָן פְּרִישָׁ-אָוִיס.
 גַעֲזִיפְטָן פְנִים אָונָן מִיטָן רִיחָ פֿון נִיְיעָם לְיִקְעָנָם בִּיטְעָלָע, נַאֲרָ אַיְינָס
 אָן אוּיגָה האָט בֵּי אַיְיר אַנְטָרְגָעְצִיטָרָטָם, אָן דַעַר קָאָפֶט האָט נַאֲךָ אַלְקָ
 פֿון בְּיִינְאָכָט אַבְּיִיסָל וּוּיִי גַעֲטָאָן, סְהָאָט אַיְיר גַעֲשָׂאָסֶן אַיִן אַשְׁלִיכִין.
 נַאֲרָ בֵּי דַעַר מַאָדָם בְּרָאָמְבָעָרָג אַינְדָעָרָהִיט האָט קִינְגָעָר
 נִישְׁתָּ דַעְרָמָאָגָט נִשְׁתָּ דָעַם וּאָלָה, נִשְׁתָּ נִזְחָקְבָּעָרָן, נִשְׁתָּ
 חַיִים-מַשְׁהָן. הייסע עַס, אָן דַאֲרָטָן אַיִם מיט חַיִים-מַשְׁהָן גַאֲרָנִישָׁת נִשְׁתָּ
 גַעֲשָׁעָן. בֵּי דַעַר מַאָדָם בְּרָאָמְבָעָרָג אַיִן, וּוי. תְּמִיד אַיִן שְׁטָאָרָק הייסע
 זּוּמָעָר-טָעָג, גַעֲוָעָן הַיְמָלָעָן, קִיל אָונָן גּוֹט, וּוּיִיל דֵי בָּאַלְעָבָאָסֶטָע אַיִן
 גַעֲוָעָן אַגְרָוִיסָע בְּרִיהָ אָן וּוּיִיל אַוִיפָּתְּרָעָלָעָךְ אָונָן הַנְּטָעָר
 אַשְׁוּוּרְדָעָר פְּאָרְטִיעָרָעָה האָט מַעַן זיך אַוְיְגָהְחוּבָן אַיִן קְלִינִיעָם עַסְצִימָעָר.
 גַעֲוָעָן זּוּגָעָן דַאֲרָטָן דֵי מַאָדָם בְּרָאָמְבָעָרָג, דֵי פְּרָאָוְיְוִיאָרָן לִיְפְשִׁיחָן
 אָונָן דֵי נִיְיעָ רַאֲבִינְעָרְשָׁה מִיטָן אַיְנְגָעְפָּאָלְעָדָעָם נַעַזְלָ אַיִן מיט דֵי אַפְעָנָע
 קִילְעִיְקְלִילָעָט טִינְט-שְׁוֹאָרָצָע אַיְגְלָעָךְ, גַעֲוָעָן פְמַעַט אַלְעָ מִטְחָנָטָן.
 אַרְבָּעָט אַיִן שְׁוִיס, מיט אָן אוּסְטוּעָן פֿון מַעְנָשָׁנָן, וּוֹאָס בָּאַהֲלָלָטָן זיך דָא
 אַוִיס אַיִן דַעַר קִיל פֿון שְׁטָאָרָק הַיִסְן דְרִוִיסָן, אָונָן גַעֲרָעָדָט האָט מַעַן
 וּוֹעָן דָעַם, וּוֹאָס פְּאָרְבִּי רַאֲקִינְעָן דַאֲרָף אַיְגָהְיכָן אַנְהָיְיבָן דְרַכְגָּיָן
 אַקְוּרִיעָר-צָוָג, אָונָן וּוֹעָן דָעַם, וּוֹאָס אַיִן וּויִגְרָוִיסָע שְׁטָעָט האָט מַעַן שְׁוִין
 וּוֹיְדָעָר אַגְגָהְחוּבָן טְרָאָגָן פְשָׁטוּעָ קְלִילְלָעָךְ, גַלְעָט אַזְעָלָכָעָ אָונָן שְׁמָאָלָעָ :
 מע פְּלָאָנְטָעָרָט קְרוּם מִיט דֵי פִיס.

חַנְקָע אַיִן דַאֲרָטָן אַפְגָעָזָעָסֶן בֵּין נַאֲךָ בְּיִטְאָגְעָדִיקָעָר טִי, אַפְגָעָזָעָסֶן
 מִיט שְׁוּוּרְקִיט, מִיט אַנְשָׁטָעְנוּדִיקָעָר לְאַגְגָוִיְלִיקִיט, דָרְךָ-אָרְץ צַוְ דַעַר
 בָּאַלְעָבָאָסֶטָע, וּוֹאָס אַיִן גַעֲוָעָן אַיְר גַעֲשְׁטָאָרְבָעָנָעָר מַוְתָּעָרָס נַאֲעַנְטָסָטָעָר
 פְרִיְינָט. אָונָן אַוּוּקְגַעְגַגְעָן אַיִן זַיְסָף-פְלָסָוף פְנִידָאָגָעָן מִיט דַעַר זַעְלָבָעָר
 אַוְמְצָוְפְרִידִינְקִיט, מִיט דַעַר זַעְלָבָעָר אַוְיְפָרְעָגָנוֹג, מִיט וּוּלְכָעָר זַי אַיִן
 אַחַעַר גַעֲקִימָעָן ; אַרְיִסְגַעְגַגְעָן אַיְנָאִינָעָם מִיט מַאָטִיקָן אַינְדָרְוִיסָן
 אָונָן וּוֹיְדָעָר-אַמְאָל דַעְרוֹזָעָן דָעַם פְרָעָנְגָדִיק-הַיִסְן זּוֹנָעָן-אִיסְגָּאָס, דָעַם
 פְאָגָן תְּמוּדִיקָן טָאגָן עַר אַיִן גַעֲוָעָן פְיִינְלָעָךְ אָונָן אַוְמְעַנְדָלָעָךְ, אַט דַעַר

טאג. זייןע קורצע שאטנס האבן זיך קוים גערוקט, קוים געקראן אוין
 זי אינזיגיניקסטע אומראקייט אוין. אויפן טראטואר אין שאטן זענען
 אויסגעטוצט, ווי אום יומ-טוב, אַרְוָמְגַעַגְאַנְגָעַן בִּידְעַ מְשֻׁרְתִּים פָּוֹן בְּרָאָם.
 בערגס סקֶלְאָר פָּוֹן עַדְמַאֲשִׁינְעָס, זיך לִיְדִיקְגִּינְיְוִישַׁ גַּעֲוָעָטְלָט אָוֹן
 לִיְדִיקְגִּינְיְעִירִישַׁ גַּעֲרָגְנְגָלַט, אָוֹן אַיִן דִּי צְוֵוִיַּיְלִיסְטוּרָס, ווֹאָס אַיִן בִּידְעַ
 עַקְנָן שְׂטָאת אַוְטָטָר דִּי בָּרָגָג, האָבָן שְׂוִין ווִידָעָר נָאָךְ לְאַנְגָעָר בְּיִי.
 טָאָגְעַדְקָעָר רֹו גַּעַנוּמָעַן קְלִינְגָעַן דִּי גָּלָאָקָן; אַפְּגָעַוְאָרָט אָוֹי אַיְנָגָעָר
 דָעַם צְוֵוִיְטָן, אַפְּגָעַוְאָרָט שְׁטִיפְעָרִישַׁ אָוֹן יְוָגָג ווִידָעָר אַמְּאָל גַּעַנוּמָעַן
 פָּאָרִיאָן, פָּאָרְקִילְיְגָעַן אַיְנָגָר דָעַם צְוֵוִיְטָן, סְאיַיְן גַּעַוְעַן אַמְּטִיט-זָוְמָעָר.
 דִּיְקָעָר גּוֹיְשָׁעָר חָגָא-טָאָג, אַחֲנָא-טָאָג, ווֹאָס גַּעַהְיִילִיקָט ווּעְרָט עַד אַיִן
 דִּי זָאָטָע רַוְיָקָע דָעַרְפָּעָר אָרוּם, אָוֹן ווֹאָס דָאָס שְׁטָעָטָלָדְקָעָר נָאָגָט אַיִם
 טִילְיוֹוִיְן אָוּס אִיּוֹן אִים הַאֲלָבָב מְחַלָּל; סְהָאָבָן זיך לִיְדִיקְגִּינְיְעִירִישַׁ
 גַּעַלְאָגְנוּיְילִיקָט אִין מָאָרָק אַפְּאָר פָּאָרְגָּעָסְעָנָעָג ווִישָׁעָ פָּוָרָן, זיך גַּעַלְאָגָנָג.
 זְוִילְיִיקָט מִיטָּב עַבְנְקָשְׁאָפָט צָו דִּי צְוָוָעָגָעָשְׁאָקְלָטָעָהָאָלָבָב-שִׁיכָּרָעָב
 בָּאָלְעָבָטִים-פּוּיְעָרִים; סְאיַיְן גַּעַוְעַן פָּסְט אַיִן שְׂטָאָט, אָוֹן פָּוֹן ווִוְיִיט, פָוְנָמ
 שִׁיפְוּעָדְקָעָן בָּאָרָג, ווֹאָס אַקְעָגָן, האָט זיך אַחֲעָר אַרְוִיסְגָּבְזָוִיָּט דָעַר גְּרוּיִי.
 סָעָר ווֹאָלְדָמִיט זִין אַנְהִיבָּעָגָעָדְקָעָבָישָׁ, אַשְׁנוּר-גְּלִיְיכָעָר בְּלוּיָעָר ווֹאָלְדָ
 זְוֹאָס קִיטְיָלָט פָּאָרָג אָוֹן הַיְמָלָא אָוֹן טְרִיפְט אַיִצְט אָוֹן דָעַר גְּרִיסְעָר הַיְזָעָה
 מִיט בְּלוּיָעָר פָּאָרְרוּיכְלָטִיקִיט אָרוּם זיך אָרוּם זִין אַרְוָם זִין אַזְוִי ווִוִיט, אָוֹן אַזְוִי
 נָאָעָנָט אִיּוֹן אַיִצְט אַחֲהִין, אַזְוִי נָאָעָנָט אָוֹן אַזְוִי ווִוִיט. דָאָרטָן גַּעַפְנִיט זיך
 אַיִצְט חַיִּים-מַשָּׁה... פְּלֹצִים אִיּוֹן חַנְקָעָגָעָהָאָלָטָן מָאָטִיקָן, עָר
 אַחֲהִין צָו אַט דָעַם ווֹאָלְדָ; זִי האָט מָאָמְעָדִיק אַפְּגָעָהָאָלָטָן מָאָטִיקָן, עָר
 זָאָל נִישְׁטָלְוִיפָּן אַפְּרִיעָר, אָוֹן אַלְיִין אִיּוֹן זִי גַּעַוְוָאָרָן שְׁטָאָרָק רְוִיט, קָוְנְדִּיק
 אָוֹן דִּי בְּרוּסְט האָט זיך אַנְגָּהָוִיבָּן הַיְבָנָן אָוֹן ווּעָרָן פּוֹלָ מִיטָּהָאָרָץ –
 דָאָס עַרְשָׁטָעָמְאָל אִיּוֹן אַיִר אַיִצְט אַרְוִיְגָעָקָמָעָן אַגְּדָאָנָק, גַּעַמְעָן מָאָטִיקָן
 אָוֹן אַרְוִיְגָנִיָּן מִיט אִים אַחֲהִין אַוְיִפְנָן בָּאָרָג צָו חַיִּים-מַשָּׁה; דָאָס עַרְשָׁטָעָ
 מְאָלָהָאָט אַחֲהִין צָו אִים אַזְאָ שְׁטָאָרָק צִי גַּעַטָּאָן, אָוֹן זִי אַזְוָאָרָן
 דְּוִיט, שְׁטָאָרָק רְוִיט, אַיְגָנְטָלָעָךְ, אִיּוֹן עָרָ אַיִר גַּעַוְוָן אַפְּרָעְמָדָעָר, אַט דָעַר
 חַיִּים-מַשָּׁה. סְקָ-הַפְּלָ אַמְּאָל דְּרִיְיָ אִיּוֹן עָרָ אַיִר גַּעַוְוָן בִּי זִי אַיִן הוּאָן אָוֹן
 מַעַר אִיּוֹן עָרָ שְׂוִין נִישְׁטָגָעָמָעָן, עָרָ האָט אַוְיִגְעָהָעָרָט צָו גַּיְן. חַנְקָעָ
 האָט אַפְּגָעָהָאָלָטָן מָאָטִיקָן מִיט פָּעַס אַיִן קוֹל :
 "מָאָטִיקָן, לַוְיָף נִשְׁטָמָט, אַיִן בָּעַט דִּין."

און שעוער איז געווען צו וויסן, אויף זומען איז זי אויפגעטראגן;
אויף זיך, פארן געפּיל, וואס ציט אהיין אין וואלד, זי אויף מאטיקן,
וואס פֿאָרלוֹיפְּט אַפְּרִיעֵר און פֿלָּאנְטערט זיך יעדערן פֿאָר די פֿיס.

אין עק מארק איז אלכטן האט חנקע דערזען די יצחק-בערכע.
זי איז געוזסן איינע אַלְיַיְן אויף דער זון אויף אַוִיס-געפּאָרבעטער
בריענדיקער באָנק, וואס אַקעגן אַקלְיִיט פֿון געפּעס.

חנקע האט זיך לְעֵבֶן אַיר אַפְּגַעַשׂ טעלט:

„פרעה איך איז אַיך : אַין אָזָה הַיִצְחָק!..“

די קְרֻעַנְקִיעַן-גְּלַעַד יצחק-בערכע איז געוזסן אויפֿן בענקי
אויסגעטצעט ווי אום שבת בִּיטָּאָג; זי האט פֿון גְּרוּיס הַיִּצְחָק צעפּונְדָן
אויף זיך דאס זידנען קְאָפְּטִיכְל און האט געפּאָכְט מִיט בִּידָע עַקְעָן
אויפֿן שוועציגן פֿנִים.

„או, איז הַיִּס, האט זיך גַּעֲקִיאָגְט מִיט אַמִּזְעָן פֿין פֿאָר
חלשות, מע קָאָן אויסיגִין... און חנקע איז נָאָך אַ קִינְד, אַינְגָאנְצָן
אַ קִינְד, אויבּ זיך פרעהט, נָאָך וואס יצחק-בער דערלאָט, זיך זָאָל זיך
קראנְקערהַיִט אַין אָזָה הַיִּצְחָק שְׁלַעַפְּן אַין שְׁטָאָט אַרְיִין.“

די זָאָל בְּאָשְׁפִּיט דערין, וואס יצחק-בער האט זיך פֿון פרומְקִיט
אַפְּגַעַשְׂאָקְלַט:

„שׁוֹין אַינְגָאנְצָן אַפְּגַעַשְׂאָקְלַט, טָעַג אַין וַאֲכָן, אַין שְׁטִוִּיב דָּאָרטָן,
צְוִישָׁן די פֿילְשְׁטִישִׁיקָעַט, אַין אַין גָּאָס גְּלוּיְבָט עַר נִישְׁט... וּוְיִס אַיך
וְואָס... עַר גְּלוּיְבָט נִישְׁט.“

נָאָך יְעַנְעַן ווֹאָך האט עַר גַּעֲהָאָט יָאָרְצִיתִי, יצחק-בער, אַין פֿאָר-
געַסן, גָּאָרְגִּישָׁט גַּעֲגַגְגָעַן אַין שְׁטָאָט אַרְיִין; זיך נִישְׁט אַפְּגַעַוּוֹשָׁן
אַפְּיִלוֹן.

איַן נָו, מִילָּא, יצחק-בער, ווי עַר ווֹיְל זיך, נָאָך זיך, די יצחק-
בערכע, זי האט מורה פֿאָר גָּאָט; זי אַין קְרָאָנְק... האט זי אַיצְט
אט דאס גענומען מיט זיך, אַ פֿונְטְּ לִיכְט, אַין אַיז גַּעֲקָומָעַן אַין שְׁטָאָט
אַרְיִין. לִיכְט פֿון אַ יָּאָרְצִיתִי יְעַנְעַן אַסּוּר ווֹי אַ חֲרָם. אַט דאס זִיצְט זיך
דָּא אויפֿן בענקל נִישְׁט ווִוִיט פֿון דָעַר שָׁוֹל אַין ווֹאָרט: די שָׁוֹל אַין
נָאָך פֿאָרְשְׁלָאָסָן. סְוּוּט קּוּמָעַן דָעַר שְׁמָשׁ, ווּעַט זי אַים די לִיכְט אַפְּגַעַבָּן.
און יצחק-בער? יצחק-בער ווִוִיט דָעַרְפּוֹן אַפְּיִלוֹ נִישְׁט, יצחק-בער אַין

נַאֲךְ גָּאוֹצֶרֶרֶי אַוּעָקָגָטֶרֶן עַרְגָּעֵץ מִיטָּן וּמַלְּדַסְפָּעָרֶדֶן-אוֹן-וּוְעָגֶל,

חַנְקָעַ אַיזׂ וּוִיטַ גַּעְיוֹאָרֶן.

אוֹן חַיִּים-מְשָׁה ?

זַי הַאֲטַ זַיְדַ פָּאָרְדוֹרֶן. דָאָכְ עַרְשָׁפֶט מַאֲלַ פָּאָרְ דָעַר גַּאנְצָעֶר צִיְתַ
הַאֲטַ זַיְדַ עַרְשָׁפֶט אָוּף חַיִּים-מְשָׁהַן. זַי הַאֲטַ נִישְׁטַ גַּוְיּוֹסֶט, וּוֹאָסְ וּוּעָט
וּוּעָגֶן אִידְ מִינְגָעַן דַיְ יַצְחָק-בָּעָרִיכָעַן. נַאֲךְ דַיְ יַצְחָק-בָּעָרִיכָעַן הַאֲטַ גָּאוֹנִישֶׁת
גַּעְמִינְגַן.

וּוּעָד ? אַטְ דָעַר רֹוחַ ? הַאֲטַ זַיְדַ גַּעְוּנוֹדָעֶרט.

זַי הַאֲטַ אַנְגָּגָעָרוֹפָן חַיִּים-מְשָׁהַן "רוֹחַ", וּוֹיְיַ כִּיְין מַעֲנְטָשַׁ אַינְ דָעַר
וּוּלְלַט אַיזׂ נִישְׁטַ אַינְ שְׁטָנָנדְ אַזְ לְעָבָן אַזְוִי, וּוּיְיַ עַרְ לְעָבָן. זַי אַלְיַין
הַאֲטַ בָּאָלַד נַאֲךְ פָּסָחַ גַּעְהִיכְסַן יַצְחָק-בָּעָרֶן אַנְשָׁרִיבְיַן חַיִּים-מְשָׁהַן. עַר
זַאֲלַ קְוּמָעַן. זַי הַאֲטַ גַּעְמִינְגַן : עַר וּוּעַט דַאֲ אַרְוִינְגָעָטָעַן אָוּף זַיְדַ
אַבְּיַסְלַ לְיִיבַן. נַי, אַיזׂ דַאֲכַעַס אַפְּעָד אַרְוֹחַ, נִישְׁטַ כִּיְין מַעֲנְטַשַּׁ, אַנְיִשְׁטַ
עַסְטַ עַר ? צַיְ עַר טְרִינְקַט ? אַנְיִשְׁטַ שְׁלָאָסְטַ עַר ?... עַר אַיזׂ צְעִיאָצְטַ,
עַר טְמָלַט, אַן גַּעְנָגַג.

אַנְוּמְלַטַן אַיזׂ גַּעְקָוּמָעַן צְוֹפָאָרֶן אַינְ יוֹאָלְדַ אַרְיַין יַצְחָק-בָּעָרֶס
שְׁוּעוּסְטוּרַ מִיט אִידְ מִידְעָלַגַּעַ, שְׁוִין נִישְׁטַ כִּיְין יְוּנָגַע, אַט דָאָס מִידְעָלַגַּע
אַירַס. אַיְאָר אַכְּטַ-צָּעַן אַזְוֹדָאַי, רָעַדְן רָעַדְטַ עַס שְׁעַטְעַלְיַיְאָוּעַ אַן אַלְיַין
אַיזׂ עַס גַּעְבְּלִיבְיַן בַּיְםַ קִינְדָעָרְשַׁן שְׁכַל ; זִיצְטַ גַּאנְצָעַ טַעַג אַינְדְּרוֹיַן
בַּיְיַ דָעַר שְׁטוּבַ אָוּף דָעַר עַרְדַן. אַן שְׁפִילַטַ אַינְ טְשָׁעָרִיק. צִיְילַט אַן
צִיְילַט אַונְ שְׁפִילַט נַאֲכָמָאַל אַונְ צִיְילַט נַאֲכָמָאַל. הַאֲטַ עַר גַּעְקָעָנַט
אַזְוִי אַפְּזִיכַן אַקְעָזַן אִיר גַּאנְצָעַ שְׁעהַן, חַיִּים-מְשָׁהַן, אַונְ קוּקַן, וּוּיְיַ זַי
שְׁפִילַט

"אַיזׂ וּוּסְפַּלְתַ הַאֲסְטַיַּה שְׁוִין גַּעְמָכְט ?" פָּרָעָגַט עַר אַזְוִי בַּיְםַ
מִידְעָלַגַּע.

"שְׁוִין טְוִידָגַט, עַנְטָפָעָרַט דָאָכְ מִידְעָלַגַּע, אַטְטַגַּן, אַטְטַגַּן מַאֲלַ
טְוִידָגַט ?".

"אַונְ אַיְצְטַ, וּוֹאָסְ וּוּסְטַיַּה טַאֲנַ ?"

"אַיְיךְ וּוּעַל מַאֲכַן נַאֲךְ טְוִידָגַט ?".

"יַאֲ, יַאֲ, זַאֲגַטְ עַרְ, אַונְ קוּקַט אִיר אַיזׂ פְּנִים אַרְיַין, מַאֲכַן
נַאֲכָמָאַל טְוִידָגַט ?".

עַר גַּיִיט אַוּעַק צַו זַי אַונְ פָּאָרְשָׁפָאָרַט זַיְךְ, עַר טְוּט דָאָרָטַן,

אַפְנִים, צָפֶעַס, וּעֲרֵס וּוַיִּסְטָ אִם ? תָּמִיד שְׁמִיכֶלֶת עָרֶס. אֹז מֵעַרְבָּגֶט אִים, וּוֹאָס עַרְבָּט, שְׁמִיכֶלֶת עַרְבָּט אָוֹן צְנַטְפָּעָרט נִישְׁטָן, אָוֹן אָוְנטָעָר דִּי אָוְיגָן אִין אִים שְׁוִין בְּלוּי, עַר אִין הַוִּיטָן-אָוֹן-בְּיִינָאכֶט רַעֲדָט מַעַן שְׁעַחַן לְאָנָגֶן בַּיִ אִים אַיִן צִימָעָר. זַי, דִּי יְצָחָק-בְּעַרְיכָעָ, כָּאָפֶט זַי אָוְיפָּ אִין מִיטָּן דַּעַר נָאכֶט אָוֹן הַעֲרָם, וּוֹי מַעַרְבָּט דַּאָרָטָן.

„חַיִּים-מַשָּׁה, קְלָאָפֶט . זַי אִים סּוֹף-פְּלַסְוּפָן אָן אִין וּוּנְטָן, וּעֲרֵס רַעֲדָט עַס דַּאָרָטָן בַּיִ דִּיר, חַיִּים-מַשָּׁה ?“

„סְאִין גָּרְנִישְׁטָן“, שְׁרִיְיט עַר צַו אִיר פָּוֹן יְצָנָעָר זַיִיט וּוּנְטָן אָוֹן אִין פְּרִיְילְעָן.

עַר פְּאָכֶט.

„סְאִין שְׁדִים, שְׁרִיְיט עַר צַו אִיר, שְׁדִים טְאַנְצָן אַרוּם מִיר בַּיִ מִיר אִין צִימָעָר.“

„זַי, דִּי יְצָחָק-בְּעַרְיכָעָ, מוֹזַיְיךְ פָּאָר חַנְקָעָן מַודָּה זַיִן : זַי אִין שְׁוִין נִישְׁטָן צְוָפְּרִידָן, וּוֹאָס עַר אִין צָהָעָר אַרְאָפְגָעָקְמוּעָן, חַיִּים-מַשָּׁה. זַי הָאָט מַוְרָא פָּאָר אַזְעַלְכָעָן וּוּמְעָרָטָר. וּוֹעַן חַיִּים-מַשָּׁה זַאַל זַיְיךְ אִיצְטָן וּוֹעַלְן בָּאוּעָצָן עַרְגָּעָץ אַנְדָּעָרָשָׁן, וּוֹאָלָט זַי אִים גַּעַזְאָגָט אַגְּרוּסָן דַּאָנָקָן... נַאֲרָ פְּאָרְוּאָס אִין חַנְקָעָץ אַזְוִי בְּלָאָס ?... וּוֹאָס אַיִּילְטָן זַי אַזְוִי, חַנְקָעָץ ? זַי נִיְיט שְׁוִין אַחֲהִים ? אָוֹן דַּעַר שְׁמָשָׁן פָּוֹן דַּעַר שְׁוֹלָן אִין נַאֲרָ אַלְעָזָן. זַעַט נַאֲרָ, אִיךְ בָּעַט אִיךְ : דִּי זַוְן אִין שְׁוִין נַאֲרָ אַוְיְפָן דַּאָרָן, אָוֹן דִּי שְׁוֹלָן אִין נַאֲרָ אַלְעָזָן גַּעַשְׁלָאָסָן. וּוֹעַן קוּמָת שְׁוִין אַמְּאָלָּי דַּעַר שְׁמָשָׁן ? נַאֲרָ חַנְקָעָץ גִּיטָּה שְׁוִין טָאָקָעָ ? אַגְּוֹטָן טָאָגָן, אַגְּוֹטָן טָאָגָן.“

חַנְקָעָץ אִין גַּעַוּזָן נִישְׁטָן אַזְוִי דַּעְרָשָׁרָאָקָן, וּוֹי בְּלָאָס. פָּאָרוּאָס הָאָט זַי פְּלַזְיִים דַּעְרְפִּילִיט אִין חַיִּים-מַשָּׁה אַזְוִי אִינְגָעָנָעָם, אַזְוִי נַאֲעַנְטָן, גַּלְיִיךְ עַר וּוֹאָלָט גַּעַוּזָן אִירָעָר אַן עַלְטָעָרָר גַּעַרְאָטָעָרָעָר בְּרוֹדָעָר. נַאֲרָ אַסְהָן, אַסְהָן אַגְּנָעָטָן אַגְּנָעָטָן עַלְטָעָרָר בְּרוֹדָעָר ; עַר אִין אַסְהָן, אַסְהָן יְאָרָן נִישְׁטָן גַּעַוּזָן אִינְדָּעָרָהָיִם, עַר הָאָלָט נִישְׁטָן פָּוֹן דַּעַר הַיִּים, אָוֹן אִיצְטָן אִין עַר אַרְאָפְגָעָקְמוּעָן. נַאֲרָ פְּאָרְאָן דַּאָלָט הָאָט זַיְיךְ גַּעַטְרָאָפָן, אַזְוּפָט אַרְאָן אִין עַר יְצָחָק-בְּעַרְיכָעָ, וּוֹאָס וּוֹאָלָט אִין הוּיִי, נַאֲרָ אָוֹן וּוֹאָלָט אָרְיִין, צַו דַּעַר יְצָחָק-בְּעַרְיכָעָ, גַּעַוּזָן צְוָפְּרִידָן, וּוֹעַן עַר קְלִיְיבָט זַיְיךְ פָּוֹן אִיר אַרְוִיס ? פָּאָרוּאָס זַאַל

וין דא אין דאקטנעם נישט געפינען ערמצעער, וואס זאל אים דאס זאגן?
 זי האט אין זייטיקן הינטער-געטל דערזען פונוייטנס דעם דאקטאר
 גראבי און האט זיך אויף אָרגע אַפְּגַעַשְׁתָּעַלְתָּ : אָפְּשָׂר וּוֹאַלְתָּ עַט אִם
 געזאגט דער דאקטאר גראבי ? ער קאָן דאָךְ חֵיִם-משהן נאָךְ פָּוּן
 דער גרויסער שטאמֶטֶן. אָפְּשָׂר וּוֹאַלְתָּ זַי אִם גַּעֲבַעַטְנָן...
 נאָר דער דאקטאר גראבי אַיְזָן דורךגעגָאנְגָּעַן גָּאָר נאָעַנטָּ פָּאָרָן.
 ביִ אַיר אָון האט זַי נישט בָּאָמָּרְקָטָן. זַיְן פְּרִישָׁ גַּעֲגָלָתָן, וּוֹאַס
 מִיטָּ דַּי גְּרָאָפָּעָ אָון לְוִיכְטִיקָּעָ פְּרִיצִישָׁ וּוֹאַנְצָעָסָן, אַיְזָן גַּעֲוָעָן שְׁוֹאָרָץָן.
 אַפְּגַעַבְּרָעַנטָּ אָון פָּאָרְשָׁוּוִיצָן. צַעֲטָרָאָן אָון אַוִּיסְגָּעָמָּטָעָרָטָן-מִידָּ פָּוּן
 נישט שְׁלָאָפָּן בִּיטָּאָגָן, האט ער גַּעוּוִיגָּטָן זַיְן פַּעַטָּן קָעְרָפָעָרָן אוֹיףָן דַּי
 קָוְרָאָעָ אָון פַּעַטָּעָ רְעַסְאָרְדִּיקָּעָ פִּיסְלָעָן אַיְזָן אִיצְּטָן בַּיִּזְיָּזָעָן
 אַרְוָמְגָעָנְגָּעָן אָין דַּי הִינְטָעָרָן-גַּעַטְלָעָן מִיטָּ פָּאָרְנוֹאָכְטִיקָּשָׁ-שְׁפָעַטָּעָן וּוֹיְזִיטָן
 צַוְּיִינָעָ חֹלוֹאִים. צַעֲטָרָאָגְּעָנְעָרָהִיטָן האט ער גַּעַטְרָאָפָּן אָין אָךְ מְרָעָם.
 דער שְׁטוּבָן, נישט צַהְיָן, וּוֹהָיָן מַעַן האט אִים גַּפְרָוּפָן. אָ פָּאָרְפָּאָצָטָן
 מִידָּלָהָן אִים פָּוּן דָּאָרְטָן אַוִּיסְפָּגָנְלִיָּטָן מִיטָּ גְּרוּוּסָן דְּרָךְ-אָרָץ אָון
 האט אִים שְׁמִיכְלָדִיקָּן אַגְּגָעוֹוִוָּן :

“אָט אַהֲיָן... אָין יָעַנְגָּר שְׁטוּבָן מַעַן גַּעוּוִיסָן דַּעַם דָּאָקְטָאָר
 גַּעֲבַעַטְנָן.”

אוֹן ער האט דעם מִידָּלָהָן שַׁוִּין אֲפִילָּוּ קִיְּין דָּאָנָקָן נישט גַּעַזְאָנָטָן ;
 ער האט דערזען חַנְקָעָן מִיטָּ מְאָטִיקָן דורךגְּיָין, האט ער פְּלָוִיצָן
 אַוִּיפְּגָעָוּוֹצָטָן. ער האט אָשְׁמִיכְלָלָגָעָן מִיטָּ אַלְעָ קְנִיטִישָׁן, וּוֹאַס
 אַרְוָם זַיְינָעָ פָּאָרְדִּירְמְלָטָעָ אַוִּיגָּן, אָון האט אָמָּאָךְ גַּעַטָּאָן צַוְּיִינָעָן
 מִיטָּ דער הָאָנָטָן :

“אָט אַרְיָן, אָין יָעַנְגָּם הוֹיָן, האט ער גַּעַזְאָנָטָן, סַיְן אַלְעָ אַיְינָס...
 גַּעֲכְטִיקָּעָ טָעָג...”

XIV

דער דאקטאר גראבי אַיְזָן אַרְוָמְגָעָנְגָּעָן מִיטָּ דער קָאָמִיסִיעָ,
 וּוֹאַס גִּיט אַכְּזָוָגָג אַוִּיפָּרְיִינְקִיטָן.
 ער האט שְׁלָעָכָט בָּאָזָוָכָט זַיְינָעָ חֹלוֹאִים, אַפְּגַעַכְאָפָּט זַיְן אַרְבָּעָתָן

אין שפיטאָל און פֿרִיזִישׁ-שְׂטוּם גַּעֲטָרָאָן דֻּעַם עַוֵּל פּוֹנֶם אַרְאָפְּגָעַ.
קּוּמְעָנוּם אַיְנְסְפְּעָקְטָאָר, דֻּעַם דָּאוֹן שְׁטוֹרָעָנָן גּוֹי, וּוֹאָס טְרוֹאָגָט בְּלוֹעַ
בְּרִילְן אָונֵן אִיז אַיִן פֿעַס, מְשׁוֹגְעָנְעָרוֹווֹיָן אִין פֿעַס. יִדְן הַאָפָּן דָּאוֹן
גְּנְבִּישׁ אָוְנְטְּצְרָגְעָקוֹקָט פּוֹן יַעֲדָן שְׁמַאְלָן סִטְקָעָלָעַ; סְ'אִינוּ גַּעֲוָעַן
פְּדָאיְצָו וּוִיסְן :

„וּוְעַמְּעָן פּוֹן זַיְנָע בְּאַקְאָנָטָע וּוּעַט דָּעַר דָּאָקְטָאָר לְאָונֵן מַאְכָן
אָן אָקְטָה ?“

נָאָר דָּעַר דָּאָקְטָאָר הַאָט גַּעֲהָאָט אַמִּיד-פֿאַרְשְׁטִינְגָּרֶט פְּנִים,
גַּעֲהָאָלְטָן דִּי הַעֲנֵט אַרְוָנְטְּצְרָגְעָלְיִינְגָּט אַוְנְטָעָרָן וּוִיסְן זּוּמְעָרְדִּיקָן רַעְקָל
אָונֵן נַאֲכְבָּגָאָנְגָּעָן דֻּעַם אַיְנְסְפְּעָקְטָאָר מִיט אָן אַוְיְזָעָן, גְּלִיְיךְ עָר, דָּעַר
דָּאָקְטָאָר, וּוֹאָס שְׁטִיטָת הַעֲכָרָר פּוֹן אִים, מִישְׁתָּחָזְקָה בְּפִיכְיוֹן נִישְׁתָּחָזְקָה
הַאָלָט שְׁתָאָט ; עָר לְאָוֹט אָט דֻּעַם שְׁלַעַכְּטָן וּוּאָרִיאָט, דֻּעַם גּוֹי, מַאְכָן
אָקְטָן, וּוּעַמְּעָן עָר וּוּיְלָ.

דְּרִיְיָ טָעַג פְּסָדֶר אִיז דָּעַר דָּאָקְטָאָר גְּרָאָבִי גַּעֲוָעַן, אַזְוִי צָו וְאַגְּנָן,
פְּאַרְקָנוּכְּטָן, שְׁלַעַפְּרִיךְ אָונֵן עַפְּסָס, וּוֹי נִשְׁתָּחָזְקָה מִיט אַלְעָמָעָן. אָונֵן
אוּפִיפְּן פָּעָרְטָן טָאגְ נַאֲךְ וּוּאָרְעָמָעָס, וּוֹעֵן דִּי קָאָמִיסְיָע אִיז אַוּעָקְגָּעְפָּאָרָן,
אִיז אָוֹר בְּאָפְּרִירִיט גַּעֲוָעָן לְעָבָן אַלְטָן מִילְשָׁתִיְין, דָּעַר טִישׁ, וּוֹאָס אִין
שְׁאָטָן פּוֹן עַזְוִיאָל פְּוִינְגָּרָס גְּרוּיְסָר קְלִיְיט. אַיצְטָ אִיז שְׁוִין דָּאָ
וּוּדְעָרָר מַעְרָקִין קִיְין עַלְתָּעָרָס פּוֹן אִים נִשְׁתָּחָזְקָה. עָר הַאָט גַּעֲשׂוֹצְטָן,
גַּעֲטְרוֹנְקָעָן דִּי פְּלַעַשְׁלָעָק לִימָאָנָאָד, וּוֹאָס דָּעַר עַלְתָּעָרָר קְלִיְיט-מַשְׁרָתָה
עַפְּנָטָן פָּאָר אִים מִיט אָזָא דָרְךְ-אָרֶץ, גְּלִיְיךְ עָר אִיז אַחֲשָׁוּבָרָר קְוָנָה,
אָגָּלָה. עָר הַאָט שְׁלַמְּמִישׁ גַּעֲשְׁמִיכְלָת אָונֵן הַאָט גַּעֲרָצְדָּת מִפּוֹה דֻּעַם,
וּוֹאָס אַלְצָן אִיז גָּרְאָנִישָׁט, בְּלָאָטָע שְׁבָבָלָאָטָע :

„גְּלִוְיבָּט זְשָׁע מִיר, רָ' עַזְוִיאָל פְּוִינְגָּר, נַעֲכְטִיקָע טָעַג !“

„דִּי הַוִּיפְּטוֹאָךְ בָּאַשְׁטִיטָה דְּצָרְעָן, וּוֹאָס דִּי לְוֹפְּט אִיז פּוֹלָ מִיט
זִיגְעָר... וּוֹיְפְּלָ מַעֲנְשָׁן, אַזְוִיפְּלָ זִיגְעָר, אָונֵן יַעֲדָרָר פָּאָר זִיךְ ;
יעַדְעָרָר – אַגְּרוּיְסָר, גְּרוּסָר יַעֲדְגָּפְּלָס טְרָנָם צְוּוִיתָן... אָונֵן אָט
אִיז נַאֲךְ אַיְנָעָר, אָ ?“

דָּאָס הַאָט עָר דְּעַרְזָעָן דֻּעַם לְאָגָן אַנְשָׁל צּוֹדִיק צּוֹגִיָּן, הַאָט עָר
צּוֹ אִים אַשְׁמִיכְלָס גַּעֲטָאָן מִיט דִּי פְּלַעַגְגָּשׁ פֿרִיצִישׁ וּוּאָנְצָעָס, מִיט דִּי
אוּגָּן אָונֵן מִיט דִּי פִּילְ קְלֹגְגָּעָן קְנִיטִישָׁן אַרְום זַיְיָ אָונֵן הַאָט אִים גַּעֲנָפָן

די הָעֵנֶט. ער האָט אַים גַּעֲפְעַטָּן זִין דָא אַקְעָגָן אַים אוֹיפָדָעַ בְּאַנְקָעָן
און האָט אַים שְׁעַלְמִישׁ אַקְלָאָפָגָעָטָן אַין אַקְסָל.

„אוֹיךְ אַזְיָגָעָר ! וּוֹאָס ? נִישְׁתָּאָנוֹי ? ...“

אנְשָׁלְ צְוִדִּיקָה האָט נָאָר-וּוֹאָס פָּאָרָן אַרְוִוִּיגָּיִן פָּוֹן דָעַרְ הַיּוֹם גַּעַחָאָט
בְּאַטְרָאָכָט אוֹיפָדָעַן שְׁפִיגָּלְ זִין וּוַיִּסְן קְרָאָגָן אַון האָט בְּאַשְׁלָאָסָן,
אוֹ סְ'אָיוֹ נִישְׁתָּמָסָכוֹן, אוֹ מַעַ קְוָקָט זִין נִישְׁתָּצָו גַּאֲרָ נְאַעַנְתָּמָן. וּעַט
מַעַן נִשְׁתָּמָן, אוֹ דָעַרְ קְרָאָגָן אוֹזְ אַגְּמוֹנָעָרָה. אַיצְטָ אַיְזָן ער גַּעַוּעַן רְוִיקָּ
און האָט, וּזִין טְבָעָ אַיְזָן דָא אַיְזָן גַּלוֹתָה, גַּעֲקוֹטָ סְקָעַפְתִּישׁ אוֹיפָדָעַר
וּוְעַלְטָ אַון אוֹיךְ אַוִּיפָן דְּאַקְטָאָרָ גְּרוֹאָפִיָּה. סְ'אָיוֹ אַיצְטָ גַּעַוּעַן שְׁטָאָרָק
מַאְדָגָעָ אַוִּיפָה אַים צָו קְוָקָן, אוֹיפָדָעַ אַט דָעַטְ דְּאַקְטָאָרָ, דִי גַּאנְגָעָ שְׁטָאָט
איַן גַּעַוּעַן פּוֹלְ מִיטָּ קְלָאָגָעָן וּוְעַגָּן דָעַטְ, וּוֹאָס זִין אַגְּטָלָאָפְעָגָעָן פְּרָיָּיָן
דִי זְעַלְטָעָגָעָ פְּאָרָשָׂוִין, גַּעֲפִינְטָ זִין אַיצְטָ אַיְזָן דָעַרְ נְאַעַנְטָעָרָ קְרִיּוֹ-שְׁטָאָט
איַן האָטָעָלָ, אוֹ צְוָאָמָעָן מִיטָּ אַירָ גַּעֲפִינְטָ זִין דָעַרְ גְּרוֹיָס-שְׁטָעָן.
טְיִקְעָרָ זְשֻׁרְנָאָלִיסָטָן, וּוֹאָס וּזְבָנָטָ מִיטָּ אַירָ דִי גַּאנְגָעָ צִיְּתָ אַיְזָן קְרִיָּמָן,
און אָזְ זִי גְּרִיִּיטָ זִין אַרְאָפְצָוּמָעָן אַהֲרָעָ אַקְוָקָן טָאָן אַוִּיפָן קִינְדָן. יְעַדְן
טָאָגָה האָטָזָיָן גַּעֲקָאָנָט אַחֲרָ אַרְאָפְצָוּמָעָן, דִי גַּאנְגָעָ שְׁטָאָטָהָאָט אַים
גַּעַחָאָטָה אַיְזָן מוֹילָגָה. אַון ער אַיְזָן דָא גַּעַוּעַן מִיטָּ אַזָּא אַוִּיסְזָעָן, גְּלִיְיךָ אַים
דָעַטְ, וּוֹאָס דִי לְוֹפֶט אַיְזָן פּוֹלְ מִיטָּ זְיָגָעָר, אַון אַלְזָן אַיְזָן בְּלָאָטָעָן.
„גַּעַטְיִקְעָ טָעָגָ.“

דָעַסְלָעָרָ, דָעַסְלָעָרָ פָּוֹן בְּעַרְיוֹזִינְגָּעָן, לְמַשְׁלָחָן, פָּאָרָט אַפְּטָ אַיְזָן קְרִיּוֹ-
שְׁטָאָטָה ; ער האָט דְּאָרָטָן, זָאָגָט מַעַן, גַּעַשְׁפָטָה. ער שְׁטִיטָ אַוִּיפָן וּוּאַקְוָאָל
בְּיִי דָעַרְ בִּילְעָטְ-קָאָסָעָן, אַיְנָם הַאָרָטָן בְּרוּנְעָם הַוָּת אַיְזָן דִי לְיִקְעָנָעָ
הַעֲנַטְשָׁקָעָס שְׁטִיטָה עַרְ דְּאָרָטָן, אַון פָּאָרָט אַים שְׁטִיעָנָעָן נָאָרָ דְּרִיָּיָן, צִיְּ פְּרִיָּ
מְעַנְטָשָׁנָן. אַלְעָ דְּאָרָטָן בִּילְעָטָן אַיְזָן קְרִיּוֹ-שְׁטָאָטָה. יְעַדְרָעָרָ דָאָגָט דְּאָרָטָן
צָוָם קָאָסִיר : „מִיר אַיְזָן אַבְּלָעָט אַיְזָן קְרִיּוֹ-שְׁטָאָטָה.“ נָאָרָ אַזָּא קְוָקָטָ צָוָם
דָעַסְלָעָרָן, טָוָט ער אַשְׁטִילָן הַוָּסָט אַיְזָן זָאָגָט : „אַון מִיר אַבְּלָעָט אַיְזָן
קְרִיּוֹ-שְׁטָאָטָה“, וּוְיִילְ ער האָלָטָן, אוֹ ער אַיְזָן נִישְׁתָּצָאָט גְּלִיְיךָ מִיטָּ אַלְעָמָעָן,
בְּיִינְ, בְּשָׁוָם אַוִּיפָן, פָּוֹן אַים הַיִּבְשָׁתָ זִין אַנְיִיעָ צָאָלָ ; נִישְׁתָּצָאָט
פָּאָרָט אַיְזָן“, נָאָרָ „עַרְ“ פָּאָרָט, אַון אַנְדָעָרָעָ „פָּאָרָן אַיְזָן“. אַים,
דָעַטְ דְּאַקְטָאָרָ, אַיְזָן שְׁוִין אַפְּלָיָלָו אַחֲדוֹשָׁ, וּוֹי דָעַרְלָאָטָעָס דָעַטְלָעָה,

או די ערע זאל זיך אנהיבן ציילן נישט פון אים, נאָר פון קרייסטוסן.
כע, כע, כע...

דער דאָקְטָאָר האָט זיך פונְגַּאנְדֶּרְגַּעְלָאָכְטָ פֿרִיצִיש אָוֹן גְּרִינְגָּ, אָוֹן
הָאָט גְּעַזְעֵבָן אֲקְלָאָפָּ צָו מִיט דָעַר הָאָנְט אַוְיפָּן קָאָלְטָן לִימָאנְאָד, וּוֹאָס
איַן גְּלָעוֹל :

נאָר אָט בְּרָעָנְגָּטָ מעָן אַנוּמָלְטָן צָו אַים, דָעַם דָאָקְטָאָר, אַין
שְׁפִיטָאָרָ נָאָך אַיְינְעָם אֲזִיגְעָר... דָאָס אִיז אֲגַלְגָּלָעָךְ דָאָר אָוֹן בְּלָאָס
עַקְסְטָעָרָן-יִינְגָּלָ פּוֹן אֲגַעְגָּעָטָ שְׁטָעָטָ.

ער האָט שְׁוִין שְׁטוּדִירְט אַין אַדְעָס אָוֹן שְׁלָאָפָּט נִישְׁט בִּינְאָכְטָ,
אָזְוִי דָעָרְצִיְּלָט דִּי מְוֻתָּעָר זִינְעָר. יָאָ, זָאָגָט זִי, אִיר מְעַנְט אַים
גְּלִיבְעָן.

נאָר דָאָס יִינְגָּלָ לְלִין שְׁנוּוִיגְט אָוֹן קוּקָט זִיךְ אַרוֹם גְּרוֹיסְמוֹטִיקָ,
נִישְׁט אַוְיפָּן דָאָקְטָאָר קוּקָט עָר, נָאָר אָוִיףָ דִּי וּוּנְטָ-בִּילְדָעָר, אָוִיףָ דִּי
בִּיכְעָר אַין שְׁרָאָנָּק, אַוְיְסָרְעָדָן דָאָ אַוְאָרְטָ רָעָנְטָ עָר נִידְעָרְקָעָרָ פּוֹן
זִין פְּבוֹדָ. עָר גְּלוּבְּטָ נִישְׁט אַין מְעַדְצָנָן, אָזְוִי וּוּיְזָט זִיךְ נָאָכְדָעָט
אַרוֹיסָ :

מִיט וּוֹאָס, פְּרָעָנְטָ עָר בִּים דָאָקְטָאָר, קָאָנְטָ אִיר הַיְּלִין אֲפְגָעָ
שְׁוֹאָפְכָטָעָ לִיְּבָעָ ? אִיר האָט נִישְׁט מִיט וּוֹאָס זִיךְ צָו הַיְּלִין ?

ער האָלָט בְּכָלְלָ נִישְׁט פּוֹן וּוִינְשָׁאָפָּט. אַלְעָ גְּזָעָצָן, זָאָגָט עָר,
רִירָן אַים קוּיָם אַין פִּיאָטָעָ ?

אִיר קָעָנָט, זָאָט עָר, בְּאַשְׁטָרָאָפָּן אֲמַעְנְטָשָׁן, וּוֹאָס צְעַפְרָעָכָט מִיר
אֲרִיפָ אַדְעָר אֲבִין. אֲבָעָר מִיט וּוֹאָס וּוּעָט אִיר אַים בְּאַשְׁטָרָאָפָּן, אַוְיָבָ
עָר צְעַפְרָעָכָט מִיר אֲגַעְדָּאָנָּק אַדְעָר אֲגַפְּיָ ? אִיר האָט אֲפִילָוּ קִינְמָאָלָ
נִישְׁט גְּעַטְרָאָכָט, אֲזָוְסָקָט אַים בְּאַשְׁטָרָאָפָּן ?

ער טְלִילָט זִיךְ פּוֹן אַלְעָ. עָר זָאָגָט אַיְן ? אַיְן ? קָלָאָר
סָאָיְן אֲזִיגְעָר ? נָאָר דָעַם דָאָקְטָאָר אַינְטָרָעָסִירָט דָאָן אַיְן זָאָךְ :

הָעָרָתָ, פְּרָעָנְטָ עָר בִּים עַקְסְטָעָרָן-יִינְגָּלָ, צִי וּוּיְסָט אִיר
נִישְׁט וּוּעָגָן אַיְינְעָם אֲזָאָגְעָנָעָר דָעַלְלָעָ ? וּוּעָגָן דָעַלְלָעָרָ פּוֹן
בְּעַרְיוֹשְׁיְבָעָן ?

וּוּעָגָן וּוּמְעָן ?

אֲלָ, נְיִין ?, דָעַר עַקְסְטָעָרָן-יִינְגָּלָ האָט קִינְמָאָלָ וּוּעָגָן אַים נִישְׁט
גַּעַהְעָרָת.

דער דאקטאר האט זיך וויזעה פֿרִיצֵיש און גְּרִינְגּ פֿוֹנָאנְדֶּר. געלַאכְט, זיך פֿוֹנָאנְדֶּר גַּעֲלַאכְט פֿוֹן דָּעַם, ווֹאָס אַיִּין "זִיגְעָרִי" אַנְעַרְקָעַנְט נִשְׁתְּ דָעַם צוֹוִיטָן, אַוְן האט חְבָרִיש אַדְרוֹיְפֿגְּעַלְיִינְגּ דֵּי הַאנְט צַו אַנְשָׁל צוֹרְדִּיק אַוְפְּן אַקְסְּלִי:

"נָאָר אַט אַיִּין עַר, דָּעַר דָּאַקְטָאָר גְּרָאָפִי אַלְיִין, אַוְיך, אַזְׂוִי צַו זָאָגֵן, אַגְּזַוְוָעַנְדֵר זִיגְעָר..."

ער האט אִיצְט גַּעֲוָאָלִט רְעֵדָן, דָּעַר דָּאַקְטָאָר, טְרִינְקָעַן לִימְאָנָאָר דָּא אַיִּין שָׁאָטָן פֿוֹן עֲזִירָאֵל פֿוֹזְגָּנְדָּרְס קְלִיְּט אַוְן רְעֵדָן, רְעֵדָן אַנְגָּר, עַר האט נִשְׁתְּ גַּעֲהָאָט, וּוֹהֵהין צַו אַיִּין, וּוֹעֵן עַר קְוָמָט אִיצְט אַהֲיָם, ווֹאָלָט עַר גַּעֲפָנוּן זִין קְלִיְּן דָּאַקְטָאָרְשׁ טְרוֹקָן הַיְּפִילְ פֿאַרְגָּאָסְן מִיטָּן אַוְן אַיְנוּיִינִיק אַיִּין דֵּי צִימָעָרְן ווֹאָלָט עַר קִינְגָּס נִשְׁתְּ גַּעֲטָרָאָפָּן, אַחֲזָן דָּעַר יְוָגְגָעָר אַוְסְגָּעָמְשִׁטְרָעְר גְּוִיעָע, דָּעַר דִּינְסָט, אַוְן אַחֲזָן זִין אַיְנְצִיךְ וּקְטִיאָרִיךְ מִידְעָלָעָ, ווֹאָס דֵּי אַנְטָלָאָפְּעָנָעָ פֿרְוִי האט אַיִּם דָּא גַּעַלְאָזָן. סְאַיִּין נִשְׁתְּ לְאָגָּג גַּעֲוָעָן קְרָאָנָק מִיטָּן זִיפְּטָרִיטָ, אַט דָּאָס מִידְעָלָעָ, אַוְן האט אִיצְט אַיִּין גַּעֲזָוָן ווּוֹרָן ; סֻעָּוּ זִיכָּט אַיִּין ווּוֹיסָן אַפְּעָרָאַצִּיאָנָס-צִימָעָר אַוְיךְ דָּעַר הַיְּלִצְעָרָנָעָר סָאָפְּקָעָ, מִיטָּן אַפְּאַרְבָּאָנְדָאָ. זְשָׁעוּוּטָה הַעַלְוָזָן זִוְּצָט עַס דָּאָרְטָן אַוְן שְׁפִילְטָן זִיךְ מִיטָּן דָעַם אַלְטָן פֿיזְלָ, ווֹאָס דֵּי דִּינְסָט האט אַרְאָפְּגַּעַבְּרָאָכָט פֿוֹן בּוֹידָעָם, דָאָס אַיִּין דָעַם דָּאַקְטָאָר גְּרָאָבִיסָ פֿיְרָה. דָעַם עַרְשָׁתָן זְוּמָעָר, וּוֹעֵן עַר אַיִּין קִיְּין רַאֲקִינְטָעָ אַרְאָפְּגַּעַקְוּמוֹעָן, האט עַר נָאָךְ גַּעֲשָׁפִילְט גַּאֲנָצָעָ שְׁטִיקָעָר פֿוֹן מַעְנָדָלָסָאָנָס קְאַגְּנָצָעָרטָ. שְׁטָאָט-לְיִיטָהָאָבָּן דַּעֲמָלָט גַּעֲקָנוֹן אַפְּשָׁטִיָּן גַּאֲנָצָעָ זְוּמָעָר. אַוְונָטָעָר זִינְגָּעָ אַפְּעָנָעָ פֿעַנְצָטָעָר, הַעֲרָן אַוְן שְׁמוּעָן מִפּוֹחַ דָעַם, ווֹאָס עַר שְׁפִילְטָן גּוֹטָ, דָעַר דָּאַקְטָאָר :

"וּוְיִ גָּאָר דֵּי גְּרוּיסָע שְׁפִילְעָר שְׁפִילְטָ עַר".

אַוְן אִיצְט אַיִּין אַט דָעַר פֿדְלָ גַּעֲוָעָן אַנְגְּרִיףָ אַוְן סְךָ-הַכְּלָ מִיטָּן אַיְנְגָּר אַמְּטִילְסְטָעָר סְטוֹרָנוֹן, אַנְגְּרִיסְגַּעַזְעַנְדָּר אַזָּא אַוְן אַפְּאַרְדָּאַרְטָעָר. אַזְׁוּמָעָה האט זִי אַפְּיק גַּעֲטָאָן, האט זִי פְּמָעָט נִשְׁתְּ אַרְיִיסְגַּעַגְעָבָן קִיְּין שָׁוָם קְלָאָנָגָן. דָאָס אַיִּין גַּעֲוָעָן דָעַם דָאַקְטָאָר גְּרָאָבִיסָ אַפְּגַּעַשְׁפָלְטָעָר פֿוֹרָה. אַנְשָׁלְ צְוִידָקָה האט זִיךְ גַּעֲפִילְט לְפִפְישָׁ דְּעָרָפָן, ווֹאָס דָעַר דָאַקְטָאָר הַאלָט אַלְעַנְגָּרָעָ וּוּיְלָעָ דֵי הַאנְט אַוְיךְ זִין אַקְסְּלִי ; עַר האט פּוֹיָל אַוְנָטָעָר שְׁמִיכְלָט אַוְן האט גַּעֲקוֹט אַוְפְּן דָאַקְטָאָר סְקַעְפְּטִישָׁ.

רעדט שטענדייך וועגן עולמוהן. אין אַקָּפִיקָע פונדעסטוועגן גלויבט ער... מע זאגט: ער האָלט אויסגעבעהאָלטן דרייטיך טויזנט ערצען אין קרייז-שטאט אין אַבָּאנְק.

און דער דאָקטָאָר האָט אלְז גערעדט וועגן דעם, וואָס ער האָט אַפְּאָל נאָכֵן ענדיקן אָנוֹגְ�וּרְסִיטָעַט פִּיר יָאָר נאָכָאנָאָנד דעם סְטוֹדְעֶנְטִישָׁן סְטוֹדְעֶת נִישְׁת אַיסְגָּעָטָאָן, זַיְינְ פָּאָרְטִי הָאָט אַיְם דַּעֲמָאָלְט אַרְמוֹגָעָשִׁיקָט פָּונְ שְׂטָאָט צַו שְׂטָאָט, אָונְ ער האָט אַפְּגָעָהאָלְטָן אַיְינְ גַּאנְצִיךְ רַעֲדָע גַּאָךְ דַּעְרָ צְוּיְיטָעָר. אָונְ אָומְעָטָוּם, וּוּהָיַין ער קוּמָט, טַרְעָפָט ער אַ גְּרוּיסָן זַאָל אַיְבָּעְרְגָּעְפִּילָט מִיטָּ מַעְנְטָשָׁן, ער קָעָן קִיְּנָעָם נִישְׁט, נָאָר אלְעָ קָעָנָעָן אִים, דעם דאָקטָאָר גְּרָאָפִי.

קוּמָט ער אַיְנָמָאָל זַוְמָעָר בִּיטָּאָג אַיְן אַ גְּרוּיסָעָר שְׂטָאָט אָונְ אִין זַעֲלָבָן אָוּנָגָט דַּעְדָּט ער. דַּעְרָ זַאָל אִין מַעָּר גַּעֲפָאָקָט, וּוּי תָּמִיד. אָסְקִיְּוָנְגָעָלִיִּים, מִידְלָעָן, אָונְ אַיְינְעָ אַ מִידְלָ בָּאָגְלִיטָאָט אַיְם נַאֲכָדָעָם אַרְיוֹיסָ פָּונְ זַאָל. אַ שְׁלָאָנָקָ שִׁיןְ מִידְלָ אָונְ העֲכָרָ פָּונְ אִים, דעם דאָקטָאָר גְּרָאָפִי, העֲכָרָ מִיטָּ אַ גַּאנְצָאָן קָאָפָ. זַיְינְ בִּידְעָ אַרְאָפָ פָּונְ דַּרְתִּין גַּאָרָן מִיטָּ דַּיְ טַרְעָפָן אָונְ אָרוּם אִין פִּינְצְטָעָר. דַּיְ עַלְעַקְטָרִיעָ אַוְיסְגָּעָלָאָשָׁן. זַיְינְ רַעֲדָן פְּרִילְלָעָן. פְּלוֹצִים טָוָט זַיְיךְ אַ דָּרְיִי ער, דַּעְרָ דַּאָקטָאָר, נַעֲמָט

אָרוּם דָּאָס מִידְלָ אָונְ טָוָט אִיר אַ קּוֹשָׁ...

נָאָר פָּאָרוֹאָס פָּאָרְכָּאָפָט זַיְךְ פְּלוֹצִים דַּעְרָ דַּאָקטָאָר אָונְ שְׁטָעָלָט זַיְיךְ אָפָ? צַי אִין אָט דָּאָס פָּאָר צְוּיִי יָאָרָן אַנְטָלָאָפָן אָונְ וּוּילְ אִיצְטָ פָּונְ דַּיְ, וּוּאָס אִין פָּונְ אִים פָּאָר צְוּיִי יָאָרָן אַיְפָּינְ קִינְדָּ? יַעֲנוֹפָאָלָס אִין זַיְ קרְרִיְּזַ-שְׂטָאָט אַרְאָפְקָוּמָעָן אַ קּוֹקָ טָאָן אַיְפָּינְ קִינְדָּ? פְּרִיצִישָׁ פְּלוֹבְלָעָבָן דַּאָקטָאָר גְּרָאָפִי, העֲכָרָ מִיטָּ אַגְּנָאָצָן קָאָפָ. דַּעְרָ דַּאָקטָאָר דַּעְזִיתָ מַעָּר נִישְׁטָה. ער האָלָט בִּידְעָ עַלְגְּבוּגָנָס אַוְיפָּן טִישָׁ אָונְ קּוֹקָט פָּאָר זַיְיךְ אַיְן מַאְרָק אַרְיִין. אַגְּשָׁלְ צְוּדִיקָ קּוֹקָט אִיךְ אָונְ קּוֹקָט דַּעְרָזְעָעָן זַיְ, וּוּי גַּאָר נַאֲעָנָטָ פָּונְ דַּעְרָ קְלִיטָס זַיְיטָ טָוָט זַיְיךְ אַ שְׁלָיִיךְ אָרוּיסָ חַנְקָעָ לִיְּבָעָר אַיְן אִיר וּוּיסָ הַיְּטָעָלָעָ אָונְ אַיְן אִיר וּוּיסָן זַוְמָעָדִיקָן קְלִיְּידָ. זַי טַרְאָגָט עַפְעָס אַ שְׁוּעָרָעָ זַאָק אַיְגְּגָעוּוּיקָלָט אַיְן אַ שְׁאָרָף אָונְ וּוּילְ, אָפָנָים, אָזְ קִינְגָּרָ זַאָל נִישְׁטָ זַעָּן, אָזְ דַּי זַאָק אִין אִיר שְׁוּעָרָ צַו טְרָאָגָן. דַּעְרָזְעָנָדִיק דַּעְרָ דַּאָקטָאָר מִיטָּ אַנְשָׁלְ צְוּדִיקָ בִּים טִישָׁ זַיְצָן, טָוָט זַיְיךְ וּוּי אַכְּפָ צְוִיקָ אָונְ וּוּיסָט נִישְׁטָ וּוּאָס צַו טָאָן

מיט דער שוערער זאגן. נאָר בַּאֲלֵד שטַּאַרְקֶת זַי זַיךְ, זַי טוֹט אַ שְׁוֹאָכָן
שְׂמִיכָּל צַו דַּי, וֹאָס זִיכְּן לְעֵבֶן דַּעַר קְלִיִּת בִּים טִישֶׁ, אָוָן לְאָוָט זַיךְ
אוּוֹקָן וּוַיְתַּעַר מִיט דַּעַר מִיטְּסַטְּעָר לְאַנְגָּנָר גָּאָס אָוָן מִיטָּן וּוְעָגָן, וֹאָס
פִּירֶת אָרוֹיס פָּונְ שְׁטָאָט.

טעג זענען צַיְצַי גַּעַשְׁטַּאַגְּנָעָן טְרוֹקָעָנָעָן, בְּרִיעַנְדִּיקָעָן. זַוְן הָאָט
גַּעַגְּהַנְמַטְן. חַנְקָע אַיְז אַיְז מַשְׁךְ פָּוֹן אַט דִּי טַעַג צְוּוֵי מְאַל גַּעַוּוֹן אַיְז
וּוְאַלְדָּר, צְוּוֵי מְאַל גַּעַטְרָאָגָן אַהֲן אַיְנְגַּעַוְיִקְּלֶט אַיְז שָׁאָרְפָּס מַלְכָּס סְטָאָטָן-
טוּעַטָּע. אַוְן בִּירְעַז מְאַל נִישְׁתַּחַט גַּעַטְרָאָפָּן חִיםְ-מַשְׁהָן אַינְדְּרָהִים, אוּף
זַיְינְ טַיד אַיְז גַּעַהְאַגְּנָעָן אַשְׁלַּעַסְלָן, אַוְן בִּידְעַז מְאַל זַיךְ שִׁיעַר נִשְׁתַּחַט
גַּעַקְעַט פָּוֹן הַיְּזָן. אַיְר יְנָגָן פּוֹלְבְּלַעַק פְּנִים אַיְז גַּעַוּוֹן בֵּין צַעְגָּלְעַן
אַגְּנְגַּעַפְּיִירָט אַוְן רְוִיט, אַוְן לְעֵבֶן דִּי שְׁלִיְּפָן אַוְן הַעֲכָר דַּעַר אוּיבָעָר-
שְׁטַעַר לִיפְן זענען אַיְר אַרְוִיסְגַּעַטְרָעָט פִּילְ פִּיצְעַלְעַק קְלִיְּנָעָט טְרָאָפָּנוֹס
שְׁוּוֹיִס. זַי הָאָט זַיךְ גַּעַפְּאַכְעַט אַיְז גַּעַרְעַט מִיט דַּעַר יְצָחָק-בְּעִירְכָּעָן
וּוְעָגָן יְצָחָק-בְּעִירְזָן, וּוְעָגָן אַיְר קְרָעָנָק אַוְן וּוְעָגָן פָּאַרְשִׁידְעָנָעָט שְׁטוֹב-זַאָכָן.
זַי אַיְז גַּעַוּוֹן דָּאַגְּקָפָאָר דַּעַר יְצָחָק-בְּעִירְכָּעָן, וֹאָס זַי פְּרָעָגָט זַיךְ נִשְׁתַּחַט
נַּאָּך, צְוִיְּבָן וֹאָס זַי, חַנְקָע, אַיְז גַּעַקְמַעַן אַיְז וּוְאַלְדָּר אַרְיָן.
„פָּאַרְוּאָס זַאָּל זַיךְ דִּי יְצָחָק-בְּעִירְכָּעָן נִשְׁתַּחַט קְוֹרִירָן, וּוי עַס גַּעַהְעַר
צַו זַיְינְ ? פָּאַרְוּאָס זַאָּל זַי מִיגְעָן, אַז סְאָיוּ מַעַר נִשְׁתָּאָ קִיְּין רְפָאוֹת,
אַחַזְן טְרוֹקָעָנָעָן בְּאַגְּקָעָס אַוְן סִינְגְּפִּיְומָעָס ?“
אַוְן אַרְוֹם-אוֹ-אַרְוֹם הָאָט גַּעַשְׁמַעַט מִיט עַרְדְּעַנְעַט שְׁטִיבָלָן, מִיט
לִיְּמִימְקָרְרָב פָּאַדְּלָאָגָע אַוְן מִיט טְאַטְרָעַשׂ קְרִיְּתְּעַכְּצָעָר, מִיט פְּרִישָׁן
גַּרְיִינְגָּם אַטְשְׁעַרְעַט, וֹאָס וּוּאַלְגָּרְעַט זַיךְ לְעֵבֶן בָּעַט אַוְן אַוְנְטָעַר דִּי פִּיסְמָן,
אַוְן וּט אַוְיס מְאַדְּגָן, דָּעַרְפָּאָר, וֹאָס אַיְז דְּרוּוֹסָן אַיְז שְׁטַאָרָק הַיִּסְטָרָה
אוּן אוּף דִּי פָּעַנְצְּטָעָר זענען דָּוְרָכָאָוִס אַרְאַפְּגָעַלְאָזָן דִּי קְוַרְצָעָר רְוִיטָע
פָּאַרְהַעְגָּלְעָן.

סְוֻפְּ-כְּלָ-טָוָף הָאָט חַנְקָע בְּאַשְׁלָאָסָן אַיְבְּעַרְצְּוָלָאָזָן חִיםְ-מַשְׁהָן
אַ צַּעְטָעַלְעָן :

„זַי הָאָט אַיְס גַּעַבְרָאַכְט מַלְכָּס קְלִיְּנָעָט סְטַאַטְוַעַטָּע ; זַי קְלַעַט, אַז
די סְטַאַטְוַעַט גַּעַהְעַר גַּעַוְוִיס גַּכְעָר צַו אַיְס, חִיםְ-מַשְׁהָן, אַיְדָעָר צַו אַיְרָן,
עָר אַיְז דָּאָק פָּאַרְט גַּעַוְוִין גַּעַעְנְטָר וּוּי אַלְעַ מִיטָּן. זַי אַיְז זִיכְרָן, אַז
דַּעַר מְאַדָּאָס בְּרָאַמְבְּעָרְגָּס קְרוּב, דַּעַר סְטוֹדְעָנָט, וּוּט אַוְיךְ אַקְעָגָן דַּעַט

גאנרנישט נישט האבן. זי האט די סטאטוטעט געווואָלט צוֹטראָגן אַים, חיים-משהן, צום טאג פון זיין געפּוִירן, נאָר זי וויסט נישט, ווען ער יאָרט זיך, קיניגער דאָ אַין רַקְיַתְנַע וויסט נישט, ווען ער יאָרט זיך, זי האט נאָכָאמָל אַיבּערגעַלְיעַנט אַיר צַעַטֵּל אָון האט זיך דערשְׁרָאָקְן, זיך דערשְׁרָאָקְן פָּארָן גַּעֲדָאָנָק, וואָס זי שְׂרִיבֶּט אַים, חיים-משהן, אַצְעַטְלָעַ, חוץ דעם, האט זיך אַיר האָגְנְשְׁרִיפְט גַּעֲדָאָק שְׁרָעְקָלָעַן. קינְמָאָל אַין לְעַבְּן האט זי נישט בְּאַמְּדָרְקָם, אָז זי האט אָזָא מַיאָסָע העַסְלָעַ אַגְּנְשְׁרִיפְט, זי בְּאַמְּרָקְט עַס אַיצְט. זי האט דאָס צַעַטְלָעַ צְעַרְבִּין אָון האָט גַּעֲלָאָות די סְטָטּוּטָעַטְבִּי דָעַר יְצָחָק-בְּעַרְבִּיכָּע. זי אַיז בְּאַנְיִיס שְׁטָאָרָק בְּלָאָס גַּעַוּאָרָן, באַקְוּמוּן אָסָך אַוְיפְּרָעְגָּעָן אַונְטָעָר דָעַר בְּרוּסְט אָון גַּעַבְּעַטְנָן די יְצָחָק-בְּעַרְבִּיכָּע אַיבּערגעַפְן חַיִּים-מְשָׁהָן, אָז זי בעַט אַים אַרְיִינְקוּמוּן צַו זַי אַין הוּא, פָּון אַנְהִיָּבָדְעַר וּזְאָך בעַט זַי אַים צַו זַי אַרְיִינְקוּמוּן.

XV

אין אַנְהִיָּבְדְּעַר וּזְאָך האט אַרְאָפְּ בְּאָרְגָּ, אוֹיףְּ דָעַר אַלְטָעַר שְׁטָאָט, גַּעַנוּמוּן פְּיַאָרְעַמָּעָן דָעַר גְּרוּסָעָר זְוּמָעְדִּיקָעָר יְאָרְ-יְרִיד; ער האט גַּעַדוּיְעַרְט גַּעַנוֹגָעָ דָרְיִ טָעָג, זְוַנְטָאָג אַיז גַּעַוּעָן דָעַר עַרְשָׁטָעַר טָאג פָּון אָט דָעַט יְרִיד. דאָס אַיז גַּעַוּעָן אַפְּרִילְעַכְּבָּר טָאג אוֹיףְּ דָעַר אַלְטָעַר שְׁטָאָט פָּון דָאַקְיַתְנָאָ.

די שנִיטְ-קְרֻעְמָעָר, וואָס אַין אַונְטָעָרְשָׁטָן שְׁלַעַכְטְ-בְּרוּקִירְטָן מְאָרָק, האָבָּן אַרְוִיסְגַּעַה אַגְּנְגָעָן רְוִיטְעַ יּוֹם-טוּבְדִּיקָעָ פָּאַטְשִׁילְיעָס אוֹrifְּ דִי טִירָן אָוָן האָבָּן פָּאַרְפְּלִיצְטָן די גַּעַגְנַט מִיט אַלְעָרְלִי לְיִיּוֹנוֹטָן אָוָן מִיט וּזְאַלְוּעַלְעַ שְׁלַעַכְטְ-שְׁמַעְקָעוּדוּדִיקָעָ צִיכְזָן; זַיְיָ האָבָּן שְׁמִידִידָק, פָּון פְּרִימְאָגָבָן אָזָן, גַּעַוּאָרָפְּן זַיְיָעָר גַּלְיְקָלְעָבָן תּוֹמָל אַקְעָגָן שְׁפָאָגָל-גְּיִיעָר זָוָן, אַקְעָגָן בְּרִיעָנָן דִּיקָן אַטְעָם פָּון יְוָגָגָן הַיִּסְן זְוּמָעָר, אָוָן אַקְעָגָן וּוּיְיָטָן שְׁהַחִינוֹ-בְּלוּיָעָן הַיִּמְלָא. אָוָן פָּון אַרְוּם-אוֹן-אַרְוּם, פָּון דָעְרָפְּעָר, וואָס לִיְגָן בְּאַגְּרָאָבָן אָין טִיפְעַ פָּאַרְטְּוִיבְּטָעָט טָאָלָן, פָּון שְׁטַעַגְלָעָץ, וואָס פָּאלָן שְׁעַמּוּדוֹדִיק אַרְאָפְּ פָּון גַּרְיָנָע גַּגְגָרְבְּעַטְעָ בעַרְגָּ, האָבָּן פָּאַרְשְׁוּוַיְצָטָעָ פְּסָגִיְעָר אָוָן פָּוָרָן נַאָך אַלְעַז גַּעַהְתָּלָטָן אַין אַיִּין צִיעָן.

אַרְוֹם עַלְפָן אֲוִינְגֶּעֶר אִינְדָּעָרְפֵּרִי הָאָבָּן דִּי אַיְבָּעָרְגָּעָפְּלְטָעָ גַּעַלְעָךְ,
 וּזְאָס אַיְן טָאָל, שְׁוִין אַפְּגָעְוֹוָאָרְפָּן פָּוֹן זִיךְ אַנְגָּגָנְעָנְדִּיקְן טְוִינְגְּטָן,
 מִיְּלָעְדְּרִיקְן גַּעַמְוּרְמָלִי, אַן אַוִּיסְגָּעְמִישְׁטָן מִיטָּעָפָעָס אַן אַיְבָּיְקִין הַכְּלָי.
 הַבְּלִים, מִיטָּקְלָאָפְּנְדִּיקְן פִּיסְקָ פָּוֹן בָּאַרְיִידָּעָוְוִידְיקָעָר גּוֹיִיעַ אַן מִיטָּפְּוִילְעָ
 בְּלָאָנְדוּשָׁעָנְדִּיקְעָ טָעָנְעָרָ פָּוֹן אַיְבָּיְקָ-פָּאָנְפָּעְוּדְיקָעָר הַאַרְמָאָשָׁקָעָ.
 אַיְבָּעָרָן
 רִיחָ פָּוֹן פְּרִישָׁן צְוֹגְעָטְרִיקְנְטָן גְּרָאָזְן הָאָבָּן דָּאָרְטָן אַן אַיְפָהָעָר גַּעַנְיִיסְטָן
 דִּי אַוִּיסְגָּעְרוּטָעָ דָּאָרְפִּישָׁעָ פָּעָרָד, גַּעַהְיִבְּנָן דִּי קְעָפָ אַיְן דָּעָר לְוֹפֶט אַן
 פְּרִילְעָן גַּעַהְרְזְשָׁעָטָעָ עַרְגָּעָץ אַרְיוֹף צָום הַוִּיכְן בְּלוֹעָן הַיְּמָלִי. אַן אַיְן
 דָּעָר זַעַלְבָּעָר צִיְּטָ אַיְן דָּעָר רִיכְעָר אַן צִיכְטִיקָעָר טִילְ שְׂטָאָטָן, יְעָנְעָר,
 וּזְאָס אַיְן דָּעָר הַיְּנָר, נָאָךְ אַלְצָן גַּעַבְּלִיבְּנָן רְוִיקָ, טִיךְ אַרְיִינְגְּעָטָאָן אַיְן דָּעָר
 גַּגְדִּישְׁעָר שְׁטִילְקִיטָעָ פָּוֹן זִיךְ לְאַנְגָּעָר אַוְן פְּוֹסְטָעָר זְוֻמְּרָדְיקָעָר וּזְאָרָן
 אַפְּאָרָהָאָנָג אַוִּיף אַפְּפָעְנוּטָעָ פָּעְנְצָטָעָר הַאָטָט גַּעַוּוֹאָטָן, אַן אַמִּינְדָּסְטָן וּוַיְנְטָלָן
 זָאָלָן אַיְם קְוּמָעָן אַרְירָ טָאָן, אַן אַקְבָּצָן אַפְּאָרְגְּנוּדְעָטָעָר הַאָטָט דָּאָרְטָן
 גַּעַלְיָטָן פָּוֹן גְּרוּסְתָּהִין, אַרְוִמְגָעָשְׁפָאָנָטָעָ פָּוֹן הַיְּזָן צָו הַוִּזְן אַן גַּעַפְּרוּוֹטָעָ
 אַשְׁלָעָפָטָן אַיְן גַּעַשְׁלָאָפְּנָעָן פָּאָרָאָדְ-טִירָן נָאָךְ דָּעָר צְוִוִּיטָעָר.
 אַיְרָ דָּעָר לְאַנְגָּעָר מִיטְלָסְטָעָר גַּעַטָּזָעָ וּטָעָמָעָן קִיןְ מַעֲבָטָשָׁן נִישְׁטָן.
 זִי אַיְן זְוִינְקָ אַן פְּוֹסְטָן. אַיְן אַנְהִיבָּעָ בְּעַרְיוֹנִישְׁנְעָצָעָר וּוּגָן, לְעָפָן דִּי יוֹנָגָעָ
 גְּרוּיָעָ טָאָפְּאָלָן, אַיְן אַוִּיךְ פְּסָטָן. אַוִּיךְ עַזְוָר לְיִוְבָּעָסָטָן אַפְּעָנָעָ וּוּזְקוֹאָלָן
 פָּעְנְצָטָעָר הַעֲנָגָעָן דִּי לְאַנְגָּעָ בְּכָבְדִּיקָעָ פָּאָרָהָאָנָגָעָן, אַן אַיְיךְ דָּאָרְטָן
 אַיְן נִישְׁטָאָ קִיןְ מִינְדָּסְטָן וּוַיְנְטָלָן, וּזְאָס זָאָלָן זִיךְ אַרְירָ טָאָן. אַיְנוֹוִיְנִיקָ
 אַיְן הַוִּזְן אַיְן קִילָּ אַן פְּרִישָׁ ; עַזְוָר לְיִוְבָּעָר אַיְן נָאָךְ אַלְצָן
 דָּעָרְהָיִים, אַן דָּעָר קְלִינְיִינְדָּר מַאְטִיקָטָן אַיְן טְוִיטָ אַרְיִין, מַעַן זָאָלָן
 אַיְם פִּירָן אַרְאָפָטָאָרָג אַוִּיפָן יְרִידָן ; עַר זִיצְטָ אַוִּיפָן פָּאָרְקָעָטָן אַן
 קְלָאָפָטָמִיטָן דִּי פִּסְ ; עַר וּוַיְנִינְטָ אַוִּיפָן קוֹלָן, אַן חַנְקָעָ דָּרִיְיטָ וִיךְ לְעָפָן
 אַיְם אַן אַיְן אַוִּיפָגְעָרְעָלָטָן.

גַּאנְצָ פְּרִי, וּוּעַן אַלְעָ אַיְן הַוִּזְן זְעָנָעָן נָאָךְ גַּעַשְׁלָאָפְּן, הַאָטָט עַמְעַצְעָר
 גַּעַלְטָאָן אַשְׁאָרְפָּן קְלִונְגָּטָן מִיטָּן גַּלְעָקָלָן פָּוֹן פָּאָרָאָדְ-טִירָן. דָּאָס הַאָטָט גַּעַקְאָנְטָן
 אַקְלִונְגָּטָן אַיְינְעָרָ פָּוֹן דִּי שְׁקָצִימְלָעָן, וּזְאָס פָּאָשָׁעָטָן זִיְנָעָ גַּעַנְזָן אַוִּיפָן עַקְסָטָן
 לְיִזְׁדִּיקָ-גְּרִינְעָם פְּלָאָצָן ; אַקְלִונְגָּטָן הַאָטָט דָּאָךְ אַבְּדָר גַּעַקְאָנְטָן אַוִּיךְ עַמְעַצְעָר
 אַנְדָּעָרָשָׁ ; אַרְוֹיסְ דָּעָר שְׂטָאָטָן אַוִּיפָן שְׁיִפְּוּעָדְיקָן בָּאָרָגָ אַיְן דָּאָ דָּעָר וּזְאָלָדָן ; אַיְן
 וּזְאָלָדָן וּוַיְנִינְטָ חַיִּים-מַשָּׁה, אַן דִּי יְצָחָק-בְּעַרְיכָעָ הַאָטָט אַיְם דָּאָרְטָן גַּעַקְאָנְטָן
 אַיְבָּעָרְגָּעָבָן... אַלְצָדִינְגָּ, וּזְאָס זִיךְ הַנְּקָעָ, הַאָטָט גַּעַבְּעָטָן, הַאָטָט אַיְם דָּאָרְטָן

די יצחק-בעריכע געקאנט איבערגעבן. חנקע ווארטן, נאָר קיינער קומט נישט. בײַיטָג, וווען די בריענדיקע זונ רוקט זיך אָפֶן אַבִּיסֶל אַין אַ וַיְיט, מוז חנקע צוֹלֵיב טָן מַאֲטִיקָן אָוָן זיך מִיט אַים אַרְאָפְּלָאָזָן אַרְאָפֶן בַּאֲרוֹג אָוָיף דָּעַר אַלְטָעָר שְׁתָאָט צָוֵם יַרְדֵּן. מַאֲטִיק שְׁינְדָט פָּאָסָן, מַעַן זָאָל מִיט אַים גַּיְינָן בַּיְכָעָר, אָוָן חנקע פַּאֲרָקְרִימָט אַפִּיסֶּל אַיר פְּנִים אָוָן האָלָט אַים אָפֶן מִיט גַּעֲוָצָלָד, ווֹי אַמְּאָמָּעָן:

“וּוְהָיָה לְיוֹמָתְךָ? ... אַט אַיְזָן מַעַן שְׂוִין שִׁיעָר נִישְׁתָּאַבְּרָהָן אַט דָּעַם מַזְּיק.”

דערביי שְׁפִּילְעָט זיך אַיר אָפֶן אַיְינָע אַנְיַיְעַ לְיִקְעָנָע הַעֲנְטוֹשָׁקָעָ, אָוָן פָּון דָּעַר האָנט פָּאָלָט אַיר אַרְוִיסֶל דָּעַר גַּוְיִכְתִּיקָעָר אוּפְּגַעַשְׁטָלְטָעָר זָאָנְטִיק אָוָן בְּלִיְבָט לִיגָּן אָוָיף דָּעַר עַרְדָּן. די קָעְכִּין אַפְּעַטְטָע גַּעַשׁ-טוֹפְּלָטָע יַדְעָנָע, ווֹאָס קָוָמָט אַנְיַיְעַ פְּאַרְשְׁוִוִּיצָט מִיט אַשְׁוּרָן קְלִימָעָק אַוְיפָּן בּוּיר, הַיְכָבָט חַנְקָעָן אָוָיף דָּעַם זָאָנְטִיק אָוָן גַּעֲפִינְט, אָז אַט דָּעַר קְלִיְיָנָעָר מַאֲטִיק אַיְזָן קִינְד נִישְׁתָּאַבְּרָהָן סְאַיְזָן נָאָר עַפְּעָס אָנְשִׁיקָעָנוּשׁ, אַשְׁטִיק קְוּוֹזְקִיְּלְבָעָר אַיְזָן עַס:

“עַר ווֹאָלָט גַּעֲרָאָכָן פָּעָרָד אָונְטָעָר די בַּיְכָעָר, אַט דָּעַר מַאֲטִיק.”

אַיְזָן אַנְהָיָב יַרְדֵּן צְוִיָּשָׁן די עַרְשָׁטָע צְוּוֵיָּה שְׂוֹרוֹת אַוְיסְגָּרוֹטָעָ פָּעָרָד, ווֹאָס שְׁטִיעָן בָּאָרָג אָרָאָפֶן מִיט די קִיְּעַנְדִּיקָעָ מִילְּנָעָר צָוֵדָי אַוְיסְגָּרוֹטָעָן ווֹאָגָּנָס, פָּאָכָעָן מִיט וּוִידְלָן אָוָן מִיסְטִיקָן אַהֲרָר צָוֵם ווֹעֵגָץ, בָּאָגָּעָנָעָן זָיִן זִיךְרָן מִיט דָעַר מַאֲדָם בָּרָאָמְבָּרָג שָׂוָאָרָץ-אַטְלָעָסָעָנָעָם פָּאָלָטָא אָוָן מִיט דָעַר קוֹרְץ-פִּיסְקָעָר אָוָן קוֹרְץ-גַּעַזְלָדְקָעָר רָאָבִינְעָרָשָׁע, ווֹאָס אַיְזָן דָּאָ אַיְן שְׁתָאָט נָאָךְ אַנְיַיְעַ. די פָּרוּי בָּרָאָמְבָּרָג פִּירְט זִי תָּמִיד אָרוֹם אָוָנְטָעָר דָעַר האָנט; די פָּרוּי בָּרָאָמְבָּרָג רָעְדָת, אָוָן זִי קוּקָט מִיט די קְלִיעָפִיק-אַפְּעָנָע שְׂוֹאָרָצָע אַיְגָעָלָעָץ אָוָן שְׂוִינְגָּט. בַּיְדָע זְעָעָן זִי אִיצְט אַוִּיס אַזְוֵּי יוֹם-טוּבְדִּיק, גַּלְּיַיךְ זִי קָעָרָן זִיךְרָן זִיךְרָן אָוָס פָּון אַבְּאָדָעָקָנס. אַיְבָּרָהָוִוִּיט די פָּרוּי בָּרָאָמְבָּרָג, זִי טָרָאָגָט אִיצְט אַיר גַּעַזְדָּעָנָע פָּעָנָסָגָע, אָוָן אָז זִי זָאָגָט אָפֶן אַחֲמָה, שְׁנוּרָעָוָעָט זִי צְוּנוֹיָף דָּאָס פִּיסְקָעָלָעָ אָוָן וּוּאָרטָן, אָז דִּי גַּעַנְגָּעָפֶן וּוּעָלָט זָאָל קָוָמָעָן זִי אַוִּיסְקָוָשָׁן: זִי גַּעַדְעָנָקָט הַמִּיד, אָז זִי אַיְזָן אַמְּסָטָעָר. צְוָרִיק מִיט אַיְאָר פְּעָרָצָן הָאָט זִי די עַרְשָׁטָע דָּא אַיְן גַּעַגְגָּת חַתּוֹנָה גַּעַחָאָט פָּאָר אַיר שְׁוֹעָסְטָעָרְקִינְד “פָּאָ לְיֻבוֹוִי”, אָוָן אִיצְט וּוּיְיסָן עַס אַלְעָ אַיְן גַּעַגְגָּת; אַלְעָ אַיְן גַּעַגְגָּת מַאֲכָן אַיר נָאָךְ... אִיצְט גַּיְיָת זִי פּוֹנָם יַרְדָּן; זִי הָאָט

געהאָפַט קריינַן עפַעַס רַעֲכַטַס צוֹוִישַׁן די אַרוּוִיס-גַּעֲפִירְטַע צִיצַן, זַי האָט
געמִינֶט קוֹיפֵַן אַמְתָנָה אִיר זִינְסְטַט.
דרַיִי אַוְיְגַעַשְׁטָעַלְטַע פַּרְוִיְעַן-זָאנְטִיקָעַס שְׂטִיעַן אַ וַיְילְעַד, וּוְיְילְעַד,
אַ סְגַּל, דָּא אוַיְף דָּעַר זָוַן צוֹוִישַׁן די מִיסְטִיק-נְדִיקָע פַּעַרְד, אָוָן די מאָדָם
ברַאֲמְבָעַרְגַּה האַלְטַע דַּעֲרוֹוִילַע אַיְין שְׂלַעַפְּטַן דָּעַם בְּרוּגַן מַאֲטִיקַן פַּאֲרָן
אַרְאָפְגַעַלְאָזְטַן בַּעֲרַדְלַע. זַי פַּאֲרָבִיסְט אַושְׁמִיט די לִיפֵַן:
„פַּאֲרָוּוֹאָס אַיְזַעְרַמְּד אַזְעַאַשְׁלַעַכְטַעַר, אַט דָּעַר מַאֲטִיק? אַזְעַאַשְׁלַעַכְטַעַר...“

אַלְעַ פַּאֲנְקַעְוּעַן אִים, אַט דָּעַם מַאֲטִיקַן; אַלְעַ וַיְיִסְן, אַז זַיְין
עַלְטָעַרְעַר בְּרוֹדַעַר בּוּמַע אַיְזַעְרַמְּד אַן אָוְמְלִיכַת, אַ נִּישְׁתַּ-גַּעֲלַעַנְטַר אָוָן אַן
אוַיְסוּוּרַפַּט. עַר האָט אַיְינְמָלַע צְגַעַנְפָּאָקַט אַ הַיְשַׁע סְומַע גַּעַלְט אַיְזַע
דַּעְרָהִים אַיְזַע אַיְזַע אַנְטַלְאָזְפַּן; עַר אַיְזַע גַּעַוּעַן פַּאֲרָמִישְׁט אַיְנָס סְטוּדַעַנְט
ברַיְלַס מַיאָוּסַע מַעַשִּׁים מִיטַּהַהְקָע דַּעַר שְׂוֹאָרְצַעַר נִיְּתָאָרַן, אָוָן
אַיְצַט בַּיְּדַי אָוָן צְוָאָנְצִיךְ יַאֲרַהְקָע מַעַן אַיְם קְוִים בַּאֲשָׁתָּאָט עַרְגַּעַץ
אַיְנָסְלָאָנד אַיְזַע אַטְעַכְנִישְׁעַר מִיטַּלְ-שָׁוֹל אָוָן מַעַן פַּאֲנְקַעְוּעַט
מַאֲטִיקַן, מַעַן גַּעַדְעַנְקַט, אַז די גַּעַרְאָטַעַנְעַ מַאֲמַע אַיְזַע צַו יְוָנָגַג
גַּעַשְׁטָאָרְבַּן.

מַע שְׂטִיטַע אַבִּיסְל אָוָן מַע שְׂמוֹסַט מִפְּחוֹת דַּעַר אַנְטַלְאָפְעַנְצַר
דַּאְקְטָאָרְשַׁע גַּרְאָבַיַּי, וּוֹאָס גַּעַפְּנִינְט זִיךְ אַיְצַט אַיְזַע קְרִיְיז-שְׁתָאָט. צַו וּזְעַמְּעַן,
אַשְׁטִיגַעַר, וּוֹעַט זַי אַיְצַט אַיְזַע רַאֲקִינְטַעַנְעַ פַּאֲרָפְאָרַן? גַּעַוּיס צַו דַּעַר
מַאָדָם בַּרְאָמְבָעַרְגַּה אַהֲיִים.

מַע שְׂטִיטַע נַאֲךְ אַבִּיסְל, מַע קוּקַט זִיךְ אַיְזַע די אוִינְגַן, וּוְפַּאֲרַ-
לִיבְטַע, אָוָן מַע שְׂוּוִיְיגַט. בַּיִּחְנֻקָּן בְּרַעַנְטַשׁ שְׂוִין אַ גַּאנְצַע הַאלְבָעַ זִוִּיט
פָּוָן פְּנִים. זַי וּוֹיִסְטַע נִישְׁטַע, וּוֹאָס וּוֹילְעַד פָּוָן אִיר אַט די נִיְיעַ קְרוּץַ-
נְעוֹלְדִיקָע רַאֲבִינְעַרְשַׁע, וּוֹאָס קַעַר זִיךְ אַן גַּאֲרַנְעַנְטַפְּ קְרוּבִים
מִיטַּן יוֹנָגַג סְטוּדַעַנְט בְּרַיְל. די רַאֲבִינְעַרְשַׁע צְסַט זַי מַשְׁמַשְׁ מִיטַּן
אוִינְגַן.

„וּזְעַן מַאֲטִיק, זָאָגַט חַנְקָע, אַיְזַע אַגְּטַרְיִי בְּרוֹדַעַרְלַע, וּוֹאָלַט עַר
זִיךְ בַּאֲלַד אַוְמְגַעְקָרְט אַהֲיִים; עַר וּוֹאָלַט זַי אַיְצַט מַעַר נִישְׁתַּ אָרוֹם-
גַּעַשְׁלַעַפְּט.“

נַאֲרַ מַאֲטִיק פְּכִינְקַעַט אַונְגַּטְעַר אָוָן שְׂלַעַפְּט זַי דּוֹוקָא אַרְאָפַ-

דוקא אין סאמע טיפער געדיכטעניש פונם מאָרָק-יַיִד, ווּ מאָסן גוּיִם
 ריבין זיך אײַינער אָן אַנדערן אָן באָלְגַעַרְן די בִּידַלְעַד פֿון זעלצער-
 וואָסער. די הײַן אַיז דָּארַטְן גְּרוּיס; עַס שְׁמַעְתְּ מֵיט מענטשָׁן-
 שוֹוִים, מֵיט פּוֹילְן גַּעֲרִיכְעַרטְן פֿישֶׁל אָן מֵיט נִיעִים פֿעַטְן שְׁטִיוֹוֹלְךָ.
 אָן דִּי מענטשָׁן-כוֹאָלִיעַ נֻעַט זַיִד דָּארַטְן נַאֲרָאַרְיין, שְׁלַעַטְט זַיִד
 שְׁוַיַּן אָן אוּפְּהַעַר מֵיט זַיִד. מַעַ שְׁטוּיסַט זַיִד פֿון הִינְטְּן. חַקְעַן שְׁטוּיסַט
 עַמְצָעַרְךָ די גַּאנְצָעַ צִיטְטַ פֿון הִינְטְּן אַינְמָעַן עַלְבּוֹיגַן פֿון דָּעַרְ האָנְטָן, אָן
 וּעְלְכָעַרְךָ זַיִד הַאַלְטַ דָּעַט אַוְיגַעַשְׁטַעלְלַן זְאָנְטִיק. זַיִד וּוֹיְלָאָן קָוקְ טָאָן,
 וּוֹעַרְסְּשְׁטוּיסַט זַיִד, נַאֲרָד זַיִד קָאָן זַיִד נִישְׁטַ אַדְרִיְּ טָאָן, זַיִד אַיְזָן גַּעַנְעַטְאָן
 אָן גַּאֲרַסְעַט. פְּלוֹצִים וּוֹאָרְפְּט זַיִד עַנְגַּע מענטשָׁן-כוֹאָלִיעַ אַרְויִים אָן
 אַ צְוַיְּיַטְן מַאָרָק, אַ פְּרִיאַיְּרַן אָן אַ גַּרְעַסְעַרְן. עַרְ דִּינְגַּטְ אַרְום דָּעַט
 גַּוְיִשְׁן בִּיתְ-צָוָלָם אָן צִיטְ זַיִד נַאֲכַדְעַט אַוְעַקְ אָן וּוֹיְטַן פֿעַלְדָּ אַרְיִין.
 דָּא אַיְזָן דִּי לַוְפְּט פּוֹלְ מֵיט פְּאַכְעָרִיְּ פֿון וּוֹיְדָאָן אָן מֵיט גַּעַרְדְּ פֿון
 פְּרִישְׁ פֿעַרְדִּישְׁ קְוִיט. אַ יִם פֿון דִּישְׁלַעַס שְׁטַעַקְ אַיְן דָּעַרְ הִיְּתָן, וּוְיִ
 אַ וּעְלְדָלְךָ, אָן מַאָטִיקְ רִיסְטַ זַיִד צָוְמַגְנַגְן לְאַשְׁיקָה, וּוֹאָס הִירְזַעַטְ
 מֵיט שְׁרַעַקְ, פְּאַרְלִירְנְדִיקְ אַוְיִיךְ אַ רְגַעְדִּי אַוְעַקְנַעַלְפְּעַנְעַ שְׁקַאָפְעַ-
 מַמְאָעַ. דָּא פְּאַרְקוּיפְטַ מַעַן פֿערַד, אָן דָּעַרְ טָוְמָלְ אַיְזָן גְּרוּיסַט. מַעְ לַוְיִיפְטַ
 אַדְרָךְ מֵיט דִּי פְּצַרְדְּ פְּאַרְ דִּי סְוּחָרִים, אָן קִיְּן אַיְזָן סְוּחָרְ לְאַזְוֹת
 זַיִד נִישְׁטַ נַאֲרָן. אָן אַבְּיִסְלָן וּוֹיְטַעַרְ אָן אַ זִּיטְ בָּאוּוֹיִזְטַ מַעַן צְוַיִּיְ
 גְּרוּיסַט גַּלְאַנְצִיקְ שְׁוּוֹאַרְצָעַ פֿערַד דָּעַט יְוָגָנְגַע בָּעַרְיוֹנְעַצְעַרְ דְּפַסְלַעַרְן.
 צְוַיִּיְ שְׁתָאַרְקָעְ אָן סְפְּרִיטַנְעַ פֿערַד, וּוֹאָס הַאַבְּן קִילְעַכְיִקְעַ שְׁטִיףַ
 אַיְינְגַעְבּוֹיְגַעְבּוֹןְ הַעַלְזָעַרְ מֵיט גַּוְאָלְדִיקְרַ גְּבוּרָה אָן דִּי מַוְסְקַעַן. מֵיט
 יְפַדְּן פֿון זַיִד פְּאַרְקַעַטְ זַיִד אַוְיִיךְ זַיִד רְוִיקְ קָאָלְטַ. עַרְ קוּקְטַ זַיִד נִישְׁטַ
 אָיִין, אָן דָּעַסְלָאָרְ קָוקְטַ אַוְיִיךְ זַיִד רְוִיקְ קָאָלְטַ. עַרְ קוּקְטַ זַיִד נִישְׁטַ
 אָוָס צַוְּ דִּי פְּאַרְשְׁוִוִּיצְטַ לְיַוְעָרָאַנְטַן, וּוֹאָס חַנְפְּעַנְעַן אִים. עַרְ אַיְזָן
 אַוְיסְגַעְפַּצְטַ אַיְזָן זַיִן נִיעַ לְאַקְיַרְעַנְעַ שִׁיךְ אָן מִיטַן בָּאוּיְלַבְּעַרְטַן אַגְּנְטִיקְ-
 שְׁטַעַקְעַלְעַ אַיְן האָנְטָן, אָן אַוְיִפְנְן קָאָפְטַרְאַגְּטַן עַרְ אַ נִיעַמְעַדְעַנְעַ
 בְּרוּינְגַעְם הַוְּט, כָּאַטְשַׁ דִּי גַּאנְצָעַ וּוּעַלְטַ טְרַאַגְטַ שְׁוַיַּן פֿון לְאַנְגַּגְ שְׁוֹאַרְצָעַ
 הִיְתָן אָן וּוֹיְכָעַ – אִים גַּעַפְעַלְן אַוְיִיךְ צַוְּ לְהַכְּעִיסְ דָּצְרַ וּוּעַלְטַ דּוֹקָא
 האָרְטַעְ הִיְתָן אָן בְּרוּינְגַעְ – אַלְעַמְאָלְ קוּיפְטַ עַרְ זַיִד אַ נִיעַמְעַדְעַנְעַ

און הארטן הוּט. זיין געגאָלט און קוֹרֶץ בערדל, ווֹאַס אָונְטָעָרָן דִּינְעָם האָרט-געשְׁלָאָסְעָנָעָם אָונָ גַּעֲגָלָטָן מוֹיל, אוּזָאָפָּגָעָהָאָקָט אָונָ שָׁאָרָף. שאָרָף אוּזָאָךְ דָּאַס טִיפָּע שְׁטְרָעָנָעָ פִּיעָרָל, ווֹאַס אָינָן זַיְנָעָ קָלְיָינָעָ שְׁוֹאָרָצָע אוּזָאָגָן. די פָּאָרְשָׂוֹרִיצְטָעָ מַעְקָלְעָרָ פָּאָרְקָעָן זַיְקָ אָרוּם אִים, מַעְחָנְפָּעָט אִים, נַאֲרָ ערָ עַנְטָפָעָרָט קַיְנָעָמָ נִישְׁתָּקְ קַיְיָן וּוֹאָרט. אִים ווּעַט קַיְיָנָעָרָ נִישְׁתָּמָ נַאֲרָן, ערָ קַוְקָטָ רַויְקָ צָוָ דיּ פָּעָרָד. אִיצְטָ טָוָט ערָ עַפְעָס אַ זַּאֲגָ צָו יַגְעָנָעָן, דָּעָם יַגְגָּן אַוִּיסְגָּעָדִינְגָּן גּוֹי, ווּעַמְעָן ערָ האָט אַרְאָפָּגָעָבָרָאָכָט מִיטָּ זַיְקָ פָּן זַיְנָעָ מְקוּמוֹת. מַעְ וּזְאָגָט: ערָ אַיְן אַיְם שְׁטָאָרָק פָּאָגְלָוִיבָט, אַיְן אַטְ דָּעָם יַגְגָּן. אָונָ יַגְגָּן הָעָרָט אִים מִיטָּ גּוֹרְיִיס אַפְּשִׁיָּ. ערָ עַנְטָ פָּעָרָט אִים תָּמִיד נִישְׁתָּמָרָ וּוִי "Soхно" Tak, אָונָ אַוְויָ גַּשְׁוּוֹיָנָט, גַּלְיִיךְ מַעְ טָוָט אַיְם אַדְרִיק עַפְעָס אַ פָּאָרָהָיְלָן קַנְעָפָט. ערָ אַיְן אַוִּיסְגָּעָפָרָאָוּט אָונָ קָאָן זַיְקָ חַתְמָעָנָעָן, אַטְ דָּעָרָ יַגְגָּן. ערָ טָרָעָט צָו צָו בָּאָטָרָאָכָטָן דיּ פָּעָרָד אָונָ קַוְקָט זַיְקָ צַוְעָרָשָׁט אַרְיִין אַיְן דִּי מִילְּעָרָ; ערָ צִיְּלָט בֵּי זַיְקָ יַגְגָּן צִיְּן אָונָ זַוְכָּט עַפְעָס בֵּי זַיְקָ צַוְוִישָׁן דיּ אַוְיִיעָרָן, ערָ הַיְּבָט אַוְיִףָּ בֵּי יַעֲדָן פָּוָן זַיְקָ אַ פָּאָרָנִיקָן פָּוָס אָונָ בָּאָקָוָקָט אַוְיִףָּ גִּיךְ דיּ קָלְאָעָן, ערָ פָּרִיטָ אַיְבָּעָר מִיטָּ דָּעָרָ האָנְטָ אַיְבָּעָר זַיְעָרָעָ גָּלְאָעָטָ רַוְקָנָס פָּוָנָם הַאָלָּוָ בֵּיוּ דיּ וּוּיְדָלָעָן אָונָ עַנְדִּיקָט אַלְעָמָלָל מִיטָּ אַלְעָמָלָל, מִיטָּ אַזָּא שְׁטָאָרָקָן שְׁלָעָפָט פָּאָרָן וּוּיְדָלָ, אַזָּא דָּאַס גַּנוֹצָעָ פָּעָרָד טָוָט וּוִי אַ וּוּאָקְלָעָנְדִּיקָן צִיטָרָ. אָונָ דָּאַס אַלְעָזָ טָוָט ערָ אַפְּ אַיְן אַזָּא אַיְלָעָנִישָׁ, מִיטָּ אַזָּא פָּאָרָגָעָנִיגָּן, אַזָּא עַסְפָּאָרָכָאָפָּט בֵּי אִים דָּעָרָ אַטָּעָם. ערָ בְּלִיְּבָט שְׁתִיְּן צְרוּיקָ אַיְן שְׂוְרָה מִיטָּ דַעְסָלָעָרָן אָונָ קַוְקָט נַאֲרָ אַלְעָזָ מִיטָּ חַשָּׁק. ערָ האָט נִישְׁתָּמָ וּוֹאַס צָוָ זַאֲגָן: דיּ פָּעָרָד גַּעַפְּלָעָן אִים. דַעְמָאָלָט מַאֲכָט דַעְסָלָעָר אַ קָּלְיָינָעָ אַנְשָׁטָרָעָנָגָן אַוְיִףָּ צָו טָאָן אַ שְׁמַיִיכָּל, נַאֲרָ קַיְיָן שְׁמַיִיכָּל קָוָמָט נִישְׁתָּמָ אַרְיִיס. זַיְנָעָ לְעָגָלָעָךְ טַוְנָקָלָ-בָּרִין פָּנִים בְּלִיְּבָט פָּאָרָהָאָרָטָעָוּט, וּוּ גַעֲוָעָן. ערָ טָוָט עַפְעָס אַ זַּאֲגָ צָו דיּ פְּיוּוּ-רָאָנָטָן. ערָ גַעֲמָט אַרְיִיס דָעָם טִיסְטָעָר אָונָ צִיְּלָט אַוְיִיס דיּ פְּיוּוּרָאָגָנָטָן גַעֲלָתָ, נַיְיָ גַעֲלָתָ אָונָ שְׁמַעְקָדִיקָס; תָמִיד אַיְיָ בֵּי דַעְסָלָעָרָן זַיְנָעָ גַעֲלָתָ נַיְיָ אָונָ שְׁמַעְקָט מִיטָּ פָּאָרָפָמָעָן. ערָ קַיְיָפָט אַוְיִיס מִיטָּ אַט דָעָם גַעֲלָתָ אַלְעָעָ שְׁעַנְסָטָעָ זַאֲקָן אַיְן גַעֲגָנָט, אָונָ אַיְצָט, זַאֲגָט מַעַן. וּוּעָרָט ערָ אַיְן גַיְכָן אַחֲתָן פָּאָרָהָוּתָ פּוּיְ�וּנָהָ; זַיְיָ אַיְיָ אַוְיִיךְ דָעָם שְׁעַנְסָטָעָ מִידָל אַיְן רָאָקִינָטָעָ, דָעָם שְׁעַנְסָטָעָ מִידָל אַיְן דָעָרָ גַעֲגָעָרָ גַעֲגָנָט נַאֲרָ מִאָטִיקָן האָט שְׂוִין דָעְרוּוִיָּ עַמְעַצָּעָרָ אַגְּגָעָתָאָטָן אַוְיִס

א פיטל ; ער ווינט. חנקע ביגט זיך אן, כדי צו נעמון אים אויף די הענט, פֿלוֹצִים אַפְּבָרָט אָן אַפְּפָרָט מֵיט אַסְך אַונְטַעֲרָגְעָבְּנוּדְעָנָע פֿעֶרֶד ; סְרוֹקָט זִיך אָן אַגְּשָׁרִי מֵיט אַשְׁרָעָק. אַשְׁוִינְדָּר טוֹט אָיאָג אַיבָּעָרָן גַּאנְצָן לִיְּבָן, מַע שְׁטוֹוּסָט אַיְינְעָרָט דַּעַם צְוִוִּיטָן. עַמְּעַצְּעָרָט נַעַמְת אָן חַנְקָעָן. אַיְגָאַיְנָעָם מַטְּמָאָטִיקָן אָוֹן רַוקָּט זִיך אָפְּ אָן אַזְּיִיט. אָוֹן מִיטָּמָאָלָּה, צְוִוָּשָׁן דַּעַם טָוּמָל אָוֹן מִשְׁמָאָש, טוֹט גַּאֲרָנְאַעַט אַשְׁוִינְדָּל אַחֲּבָבָע זִיתָן פָּוֹן חַיִּים-מַשָּׂהָסָן מַטְּ אַיְינְעָם פָּוֹן זִינְעָאָקְסְּלָעָן. סְטוֹטָן אָיאָג אַין הַארָן. צִי דָאָס הַאָט עַר זִיך אַפְּגָעָרָקָט אַיְן אַזְּיִיט ? בְּכָלָל, צִי אַיְן עַר דָאָ גַּעַשְׁטָאָגָעָן דִּי גַּאנְצָע אַיְיט אָוֹן הַאָט גַּעַקְוָקָט, וַיְיַדְעַר יְוָגָעָר דַּעַסְלָעָר פָּוֹן בָּעַרְיוֹשִׁינְגָּעָן קוֹיפְּזָט זִיך נִיעָע פֿעֶרֶד ? אָן, נִיְּן. חַיִּים-מַה שְׁמִיכְּלָת : דָאָס אַיְן עַר גַּעַוּוֹעָן, זָאָגָט עַר, גַּיְיָ אַיר, חַנְקָעָן, אַיְנְדָּעָהָיִם, עַר הַאָט זִי שְׁוִין אַזְּוִי שְׁטָאָרָק גַּעַוּאָלָט זָעָן.

XVI

איַן יַעֲנָם זַעֲלָבָן זַוְנְטָאָג אַיְן קִיְּין רַאַקְטָנוּ אַוְיָפָן יַרְיד מֵיט זִין אַיְגָעָנָעָם אַוְיָסְגָּעָפָצָן פֿעֶרֶד-אוֹן-וּוֹגָל אַרְיוֹסְגָּעָפָאָרָן דַּעַר בָּעַרְיוֹשִׁינְעָצָר אַגְּעָנָט פָּוֹן זַיְגָעָרָס נִיְּיָמָשִׁינָעָט זַאְלָקָעָר. אַרְיוֹסְגָּעָפָאָרָן אַיְן עַר גַּאנְצָפָי, וּוֹעֵן דִּי זָוֵן הַאָט נִאָך נִישְׁתָּשְׁטָאָרָק גַּעַבְּרָאָטָן, אָוֹן דִּי הַוִּיכָּעָגָרָבָן גַּרְאָבָן אַיְן בִּידְעָזִיטָן וּוֹעֵג הַאָבָן נִאָך אַפְּגָעָוֹוֹאָרָפָן דַּעַם נַשְּׁאָר פָּוֹן טָוּקָל-פִּיכְכָּתָעָ פִּיאָאָר-שָׁאָטָנוֹס. דָאָס פֿעֶרֶד הַאָט פְּרִיאַילָעָן אַונְטַעְרָגְעָשְׁפָּרְגָּעָן, דָאָס גַּעַלְעָ אַפְּגָעָטָאָקָטָעָ רַעַסָּאָרָן. בְּרִיטְשָׁקָעְיָהָעָט גַּעַפְּנִיקָלָט מַטְּ אַשְׁלָאַגְּעָנָעָם מַעַש, מַטְּ פְּלִיאַפְּאָרְבִּיקָעָ קוֹטָאָסָן, וּוֹאָס אַיְן דַּעַר יַאֲמַשָּׁאָוּוּר בִּיטָּש אָוֹן אַיְן דִּי הַעַלְגָּלָעָ לִיְּצָעָס ; דִּי קִילְלָעְכִּיקָע גַּלְעַקְעַלְעַק הַאָטָן פָּאַרְקָלְגָּוָעָן דִּי קַוְּרָעָ לִיְּפָנְדִּיקָע וּוֹיָאָרְסָטָן, אָוֹן זַאְלָקָעָר אַלְיִין מַטְּ זִין קִלְיִינָעָם יַגְּלָשָׁ רַיְעָזָיקָן גּוֹפָל, מִיטָּן שִׁיגְעָצִיךְ דַּרְוִיטָן פְּנִימָל אָוֹן מִיטְּ דִּי עַנְגָּע לַאֲקִירָעָנָע שְׁטִוּוֹלָן, אַיְזָעָסָן אַיְן בְּרִיטְשָׁקָעְיָהָעָט, וּוֹי פָּאַרְשָׁלָאָפָן. עַר הַאָט פָּוֹן רְגָע צּוֹ רְגָע גַּעַדְרִימְלָט, זָוֵן פָּוֹן רְגָע צּוֹ רְגָע אַוְיָסְגָּעָפָאָט מַטְּ שְׁרַעְקִיקָן וּוֹנְדָעָר, מַטְּ פָּאַרְשָׁלָאָפָעָנָעָם הַתְּפִלְוָות, וּוֹאָס סָאִיז פָּאַרְאָן אַזְּוֹנְטָאָג גַּאנְצָפָרִי אוֹיף דַּעַר וּוֹעַלְתָּאָן וּוֹאָס אַיְן מוֹלִיל אַיְזָעָס וּוֹיָעָר אַיְן קַלְעָפִיק ; זַוְּעָר פָּוֹן דִּי גַּעַכְטִיקָע שְׁבַתְּדִיקָע בְּיסְלָעָךְ בְּרוֹאָנְפָן, פָּוֹן דַּעַר אַיְגָעָנָעָר בִּיְזָקִיקָט

און פונם איגענעט לאנגן צעראכענעט וויב, וואס דארטן אין בעריזשי
בעץ אין דער שטילער פארוּאַרטעגערט הײַם. איצט, פֿאָרְנְדִּיק
אוויי אינגעֶר אַלְּיִין און דריילענדיך אויף האָלָּב, אויף דריי פערטלֵ
האט זיך די גאנצע ציט געדענטק, ווי צוֹוי אַט דאס וויב זיינט רעדט
תמייד צעראָיכָן און ביין; עלאָטער איז זי פֿוֹן אַים סְרַ-הַפְּלָ אַוְיף
אַ קְלִינְיִקִים, אויף אַפְּאָרְיָאָר, נַאֲרַ פֿאָרְמָאנְגָּן פֿאָרְמָאנְגָּן זי שוֹין נִישְׁטָ
קיין אַיִּין אַיְגָעָנָעָט צָאן אַיִּין מַוְיל. אָז זי לַיְגָט זיך שְׁלָאָפְּן, גַּעַמְט זי
אַרוֹיִס די צוֹויי קָאָסְטָנוֹס פֿרְעָמְדָע צִיִּין פֿוֹן מַוְיל, ווַיְקִיט זי אַיִּין אַיִּין
אַ גְּלָאָן וּזְסָעָר אַן שְׁטָעָלָט זי אַנְדִּיעָר אַוְיפָּן נַאֲכָט-שַׁאֲפָקָעָלָע צוֹוִישָׁן
בִּידְיעָ בְּעָטָן; אַן נַאֲכָדָעָם שְׁלָאָפְּט זי שׂוֹין אַזְּיִי אַגְּנָצָע נַאֲכָט;
אַגְּנָצָע נַאֲכָט אַן אַיִּין צָאָן אַיִּין מַוְיל.
טפו!

וואָלְקָעָר האָט צומַּעַטן מַאְלָ אַוְיסְגַּעַשְׁפִּיגָּן פֿוֹן נַאֲךְ די נַעֲכְתִּיקָע
שְׁבַּתְּוִיקָע בִּיסְלָאָךְ בְּרָאָנְפָּן, פֿוֹן נַאֲךְ דָּעָר נַעֲכְתִּיקָע בִּיְקוּיִיט אַן האָט
מִיט באַשְׁלָאָסְנִיקִיט פֿאָרְקָעְלְעוּזָעָט לִינְקָס מִיט דָעָר בעָרָע, וואָסָץ צִיט זִיךְ
אָוְנטָעָרָן רַאֲקִיטָעָר בְּאָרְבִּי די רַיְטָנִיצָעָר זָמָפָן. לְעָבָן זָוְנִיקָעָ
זַיְלְבָּעָרָבָעָם רַיְטָנִיצָעָר טִיכְלָה האָט עַר דָּרוֹעָן די גּוֹיִשָּׁע פּוֹר, וואָסָץ האָט
מִיטָּאָמָל גַּעַגְעָבָן אַיִּאגְ אַרוֹיִס פֿוֹן קְלִיְּיָנוּס זַיְטִיקָן כּוֹטָאָר אַן וואָסָץ
איַז גַּעַשְׁוִינָט אַוְועָק בְּאָרְבָּאָפְּ מִיטָּן רַאֲקִיטָעָר וּועָג אַוְיפָּן יְרִידָע.
ער האָט גַּעַפְּרוּוֹזָט אַוְונָקָטָן צַו דָעָר אַוְיסְגַּעַפְּזָטָעָר. שִׁיקְסָעָ, וואָסָץ
איַז גַּעַזְעָמָן דָּארָטָן אַוְיפָּן וּוְאנָן מִיט די פֿלִיְּצָעָס צַו טָאָטָע גּוֹיִי, וואָסָץ
טוּרִיבְּפָט די פֿעָרָד; דָעְרְבִּי האָט עַר אוֹיף גִּיךְ אַפְּגַּעַשְׁפִּילָעָט זַיְן וּוּרִיט
גַּעַלְיָאָמָעוּזָעָט פְּאָרְ-כְּאָלָאָטָל. ער האָט גַּעַשְׁוִינְדָר אַרְאָפְּגַּעַנוֹמָעָן דָעָם קַאְפְּטוּר
פֿוֹן קַאְפָּט אַן האָט באַוְיָזָן דָעָר שִׁיקְסָע אַ שַׁיְגָעַצְדִּיקָ-רוּיט פְּנִימְלָ מִיט
אַ קוֹנָזִיק אַנְטָעָרָגָעָשָׁוִירָן בעָרְדָל, אַ שְׁטָעַכְדִּיקָס אַן אַ יְוָגָן-גְּרוּיְלָעָסָס,
און מִיט אַ גְּלָאָנְצִיקָן לְאַקְיִירָנָעָם דְּאַשִּׁיקָ בִּים הִיטָּל. ער האָט צַוְּגַּעַמְאָכָט
איַינָּס פֿוֹן זַיְגָעָ גְּרִיבָעָ עַזְוְתִּידִיקָע אַיְגָעָלָעָן, פְּאָרְ וּוּלְכָעָ סְצִיטָעָן אַלְעָ
שְׁנִיְּדִיעָר אַין גַּעַגְנָט, אַין מִיטָּן צְוִוִּיתָן אַיְגָעָלָעָ, דָעָם אַפְּגַּעַנוּס, האָט
ער גַּעַטָּאָן צַו דָעָר שִׁיקְסָע אַזְּאָ מִין ווּוּנָק, וואָסָץ האָט גַּעַהָאָט אַסְכָּן צַו
זַיְגָנָט. נַאֲרַ די שִׁיקְסָע אַזְּאָ גַּעַלְיָבִּין קַאָלָט, גִּילִּיךְ נִישְׁטָ זִי מִינְטָ מעָן,
זִי האָט פּוֹילָ אַוְיסְגַּעַשְׁנִיצָט די נַאֲזָן אַן דָעָר גַּעַנְצָעָר האָנט אַרְיָין אַן
הָאָט נַאֲכָדָעָם לְאָנָגָן די האָנט גַּעַוִּישָׁט אַן הַילְצָעָרָנוּס זַיְטָלָ פֿוֹן וּוְאנָן.

דעם אַלְטָה האָט זאַלְקָעֶר דער אָגָעֵנֶט זיך פֿלוֹצִים דער מְאַנְטָה אָן לְאַהֲקָע
דער שׂוֹאָרְצָעֶר נִיְּטָאָרִין פֿוֹן רַאֲקִיטָנוּ, וְאָס האָט פֿאָר פֿסָח גַּעַנוּמָעַן
בַּיִּ אִם אַ נִּיְּ-מַאְשָׁן אָוִיף אוּסְצָאָלָן, אָוָן זיך מִתְאַמָּאָל דַּעֲרָפִילְטָ
יִינְגְּלָש אָוָן פְּרִילְעָן; מִתְאַמָּאָל חָאָט עַד דַּעֲרָפִילְטָן, אָז עַד האָט פֿינְט
זַיִּין צַעֲקָרָאָן וּוַיִּיבָּ, אָז צַלְיָב אִיר, לְאַהֲקָע דַּעֲרָפִצְעֶר, אַיִּז
עַד הַיִּנְטָה אָוָם זַוְנְטָאָג אוּפְּגַעַשְׁטָאָנָעָן בַּיִּ זַיך אַינְדָּעָהָיִם אָזָא גַּרְוִיסָן
גַּאנְצָפְּרִי אָוָן פְּאַרְשָׁלָאָפְּעַנְעָרָהִיט דַּאֲרָטָן גַּעַנוּמָעַן בַּאֲטָרָאָכָטָן זַיִּין
בְּרִיטְשָׁקְעַלְעָ, צַוְּלִיב אִיר פְּאָרֶט עַד אַיִּצְטָ קִיְּין רַאֲקִיטָנוּ אַוְפָן יַרְידָן,
אָזָן זַעַן, עַר וּוּעַט זַי בַּאֲלָד זַעַן... פְּרִילְעָן אָזָן רַיְרָעוֹדוֹדִיק האָט עַר
צַעַשְׁמִיסָן זַיִּין פֻּרְעָד, אַיְבָּרְגָּעְיָאָגָט דַּי גּוֹיִישׁ פָּוָר, וְאָס אַיִּז גִּיכָּ
גַּעַבְּלִיבָן וּוַיִּטְ פֿוֹן הַיִּנְטָן, אָזָן אַיִּז גַּעַשְׁוִינָז אַוְעָק בַּאֲרָגְ-אָרָאָפָן. בַּאֲלָד
הָאָט עַר גַּעַנוּמָעַן אַוְסְפָּעָלָן פְּאַרְשִׁידָעָן שַׁוְּעָר-בַּאֲלָדְעָן פָּוָרָן אָוִיף
רַעַכְתָּס אָזָן אָוִיף לִינְקָס; עַר האָט דַּעֲרָגִיכִּיכָּט דַּי הַלְּצָצָרָנָעָ רַאֲקִיטָנוּר
גַּרְעָבְּלִיעָ, וְאָס אַיִּז שְׁוִין בַּאֲגָאָסָן מִיט שְׁטָאָרָק הַיִּסְעָר זַוָּן אַיִּז
בַּאֲלָעָגְעָרָט מִיט דַּי פִּילְ שַׁוְּעָרִעָ שַׁוְּאָרְצָעָ פָּוָרָן, וְאָס צַיְעָן צָוָם יַרְידָן.

הַיִּמְלָה האָט גַּעַבְּלִוִּיט. באַזְוֹנְטָעָ עַרְד האָט וּוְ פְּרִיסִּיק גַּעַבְּרִיט אַיִּן
די פְּאַטְעָס, אָזָן בַּאֲרוּזָעָשׁ שִׁיקְעָ-פֿים האָפָּן אָוִיף אִיר גַּעַטְרָאָטָן, גַּעַטְרָאָטָן.
זַאֲלָקָעָרָה האָט גַּעַבְּעָן אַ שְׁטָאָרָקָן צַי דַּי בַּאֲפָזְטָעָ הַעַלְ-גַּעַלְעָ
לִיְּצָעָס אָזָן פֿלוֹצִים אַפְּגַעַשְׁטָאָלָט זַיִּין פֻּרְעָד-אוֹן-וּוְעָגָלָן.
„דוֹן, אַהֲרָצָז גִּי !“

אַיִּין אַנְהָהִיבָּ. יַרְיד צַוְּוִישָׁן דַּי עַרְשָׁטָע גַּלְחִישָׁע פָּוָרָן, וְאָס שְׁטִיעָן
הַאֲלָב אַוְסְגַּעַשְׁפָּאָנָט לְעַבְּן דַּי קְלִיטָן, האָט עַר דַּעֲרָזָעָן שַׁאֲוָלָקָע שְׁנוּיְדָעָ;
שַׁאֲוָלָקָע הַפְּקָרְ-יוֹנָגָ, וְאָס מַאְנָט אִם אִין דַּי חַוּבָּה בַּיִּ דַּי רַאֲקִיטָנוּר
שְׁנִיְּדָעָ, אָזָן האָט אִים צַי זַיך גַּרְוָפָן:
„הַעַר נַאֲרָ, דוֹ ?“

שַׁאֲוָלָקָע האָט זַיך אַבְּעָר נִישְׁת אַיְנְגַעַהָעָרט. פְּאַרְמוֹחָט, מִיט אַ פְּאָרָ-
רוֹקָט הַיִּטְלָן צָוָם נַאֲקָן אָזָן מִיט אַ קְוָרְצָן בְּרוּנוּם שְׁטָעָרָן, וְאָס שְׁוַיְיצָט
אַוְנְטוּרָן אַרְוִיסְגָּעָרְקָטָן צִיגְיִינְעָרִישָׁ-שַׁוְּאָרְצָן טְשָׁוּבִיקָ, אַיִּז עַר גַּעַשְׁטָאָנָעָן
אַנְגַּעַשְׁפָּאָרָט מִיט דַּי פְּלִיְּצָעָס אַיִּן אַ וּוֹאָגָן, גַּעַקִּית אַ שְׁטוּרִי אַוְן גַּעַקְוִיקָט
פֿאָר זַיך מִיט עַאֲרָטְרָאָכָטָע מְזֹוֹרְשָׁ-סְפָרִיטָבָע אַיִּגָּן, אַוְפָן רַוְּף אַיִּז עַר
סּוֹחַ-פְּלַ-סּוֹחַ צַוְּגַעַתְאָנָגָעָן פְּאַרְטָרָאָכָט, וּוְ נִישְׁת וּוְלְנִידִיקָ. נַאֲר זַאֲלָקָעָר

האט שוין אן זיין זייט נישט געקווט. טוונדייך א פאָך מיט דער
יאַם שָׂאָוּר בִּיטְשׁ עֲרֵגָעַץ אַינְ אַ זִּיט, הָאָט עֶר בָּאָקְוּמָעַן אַ פָּאָרְשְׁטִיִּי
גערט פנִים אֹון גַּעַנוּמָעַן קָוֹן עֲרֵגָעַץ וּזִיט אַיבָּעָרַן פָּעָרְדָּס אַוְיעָרַן. פָּוֹן
נָאָכוֹן לְאָנוֹן אַפְּגָעָשְׁוִוְיגָעָנוּם פְּרִימָאָרְגָּן, וּוֹאָס עֶר הָאָט פָּאָרְבְּאָכְט
פָּאָרְנְדִּיק, הָאָט אִצְּטָז זִין קוֹל אַפְּגָעָקְדוֹגָעָן אַבְּיִסְלָג גַּעַלְגָּעָרט, הַיּוֹעַ-
רִיקְלָעַן אֹון בִּין.

“מִיכָּלְ קְרָאָוּעַץ הָאָט אַיְנָגָעָצָאָלַט ?”

“אָ ?

שָׂאָלְקָעַץ הָאָט פּוֹיַּע אַרוֹפְּגָעָשְׁטָעַלְט אַ פּוֹס אַוְיפָּן נִידְרִיקָן אַרוֹפִּיַּ-
קְרִיךְ פָּוֹן וּגְעַלְעַע אֹון הָאָט אַלְץ אַוְיסְגָּעָעַן פָּאָרְמוֹחָט. עֶר הָאָט אַלְץ
גַּעַקְיִיט דָּס שְׁטוֹרָוִי.

“אַיְנָגָעָצָאָלַט, הָאָט עֶר פּוֹיַּע גַּעַנְטָפְּעָרט, וּוֹאָס זְשָׁע ?”

“אָוֹן יְוָסֵל קִירְזְשָׁנָעַר ?”

“גַּעַסְיִיךְוָקְטָ ?”

“דָּעַר אַמְּעָרִיקָן כָּנָעָר שְׁנִיְּדָעָר ?”

“שְׂוִין לְאָנָגָג, נָאָך שְׁבַּת-צְוֹנוֹאָכְטָ ?”

“וּוְאָרָט, דִּי בּוֹטוֹנְגָּעוֹקָעָר גַּחְחָטָ ?”

“אָיָא, נָאָר וּוֹאָס ?”

“בָּנוֹ, אֹון לְאָהָקָעַץ דִּי שְׁוֹוָאָרְצָ ?”

שָׂאָלְקָעַץ הָאָט פָּאָרְמָאָכְט אַיְין אוִיג אֹון מִיטָּן צְוֹוִיטָן, דָעַם
שְׁמִיכְלָעְדִּיקָן, הָאָט עֶר אַקְוָק גַּעַטָּן צָו זָאָלְקָעָרָן חַבְּרִיש אֹון
בְּעַלְעָרִישָׁ.

“הָאָט דָאָס וּוְאָרָט אַיְך אַוִיפָּ אַיר... זִי הָאָט צְוֹגְעָזָאנָט... אַט
בְּאָלְדָן. וּוֹי אַיְך בֵּין אַיְידָן, פָּגָנִי זָאָלְקָעָר !...”

נָאָר בְּיִי זָאָלְקָעָרָן הָאָט זִיְך מִיטָּאָמָל אַנְגָּעָצְוָנְדָן דָאָס שְׁיִיְגָעָץ.
דִּיק רְוִיט פְּנִימָל. דִּי גְּרוּעַץ עֲזָוְתְּדִיקָעַ אַיְנָגָעָלָעַץ הָאָבָן פְּלָזִים גַּעַגְבָּן
אַגְּלָאָץ אַוִיפָּ שָׂאָלְקָעָן אֹון זְעַנְעַן אַוִיפָּ אַוִיפָּ אַוְילְיָעַ אֹון זִיְעָר
בְּיִזְקִיט פָּאָרְגְּלִיוּעָרט גַּעַוּאָרָן :

“וּוְעַסְטָ מָאָכָן מִיט דָעַר שְׁוֹוָאָרְצָעָר קוֹנָצָן נָאָכְדָעָם, אֹז זִי וּוּעָט
אַיְנָגָעָלָעַץ... דָו הָעָרָסָט, וּוֹאָס מַע רְעַדְתָּ צָו דִּיר, פָּעָרָד אַיְנָעָר !”

אוֹן נִשְׁטָ אַוְיְסְרָעְדְּגָדִיק מַעַר אַוְאָרָט, נִשְׁטָ אַוְמְקוֹנְדִּיק זִיְך

זו שאילךן אַפְּלִיכָּן, האט ער אַוּעֲקָנְעָשָׂמִין ווַיְיִתְעַר מיט דער טִיפֶּר געדיכטעניש פון יריד. ער האט פֿאָרְבִּיבִּיפֿאָרְגְּנִיךְ אַרְיִינְגְּשָׁרִין ג אַפְּאָר ווּצְרָטָעָר אֵין אַיִינָם אַבְּאָקָאנָן בַּיְלִיךְ, ווּמַעְ פֿאָרְקִוְּפֶּט גוֹיִישׁ קָאָרְעָלָן אָוּן האט, אוַיסְמִידְבִּידִיךְ דַּעַם יְרִיךְ, אַוּעֲקָנְעָשָׂמִין אַרְוִיסְ שְׁטָאָט מִיט זָוֵן אָוּן מִיט וּוּגַן, ווּאָסְ פֿירְט אֵין וּוּאָלְדְ אַרְיִין. ער האט דַּאָּרְטָן בַּיְיִצְחָקְ-בַּעֲרָן אֵין וּוּאָלְדְ-שְׁטִיבָּל נִישְׁת גַּעֲטָרָפָּן קִיְּנָעָם, אַחֲוֹץ דַּעַר קָרְאָנְקָעָר יְצָחָקְ-בְּצִיבָּעָע, ווּאָסְ לִיגְט אֵין בעט, אָוּן האט אַיר אַיְבָּעָרְגָּעָבָּן, אָז ער האט אַקְוָה אַוְיִפְּן אַוְנְטָנְטָאָר מִיט דַּי מַעְדִּיקָּמָעָנָן, ווּאָסְ בַּיְיִלְכָּן אֵין אַפְּטִיקְ-מַאְגָּזִין. אַיְזָן אָט: ווּי הַיִּסְטָּט ער, אָט דַּעַר יְוּגָּעָרְמָאָן, ווּאָסְ ווּיְ פֿאָרְ-קְוִיְּפָן דַּי מַעְדִּיקָּמָעָנָן? חַיִּים-מַשָּׁה הַיִּסְטָּט ער? נָו, גּוּט, טָא זָאָל צָר זִיךְ מַטְרִיחָ זַיְן צָו אִים, זָאָלְקָעָרָן, ער שְׁטִיטָ אֵין אוּפְּפָרְ שְׁטִיטָ אַלְטָעָר שְׁטָאָט, בַּיְיִזְיְנוּוּלְ מוֹסָר, בַּיְיִזְיְנוּוּלְ פָּאָטְשָׁטָעָר שְׁטִיטָ ער אַיְן. מַעְ קָאָן אִים דַּאָּרְטָן טְרָעָפָּן אַגְּנָצָן בַּיִּטְאָגָּן.

בַּיְיִזְיְנוּלְ פָּאָטְשָׁטָעָר אִינְמָ לְאָגְנָן אַכְּסִינְהִידִּיקָּן אַוְנְטָרָהָוִוִּי בַּיִּם טִוְּפֶר שְׁמַעְקָט מִיט נַאֲסָן פְּעַרְדִּישָׁן גַּעֲלָגָעָר אָוּן מִיט בַּהְמִישָׁן הַוִּיףְ. אַוְנְטָעָרָן לְעַכְּבָּרְדִּיקָּן דָּאָרְגָּעָן גּוֹאָדְשָׁעָט אַקְיִילְעָכִיךְ יָאָר אַוְנְטָעָר דַּי פִּיסְ . סְאַיְזָן דַּאָּרְטָן תְּמִיד פְּאָרְגָּעָן אָוּן הַיִּסְטָּט, פְּלִיגְן וּוּדְמָעָנָעָן זִיךְ אַוְיִףְ זָוְנָעָן-פְּעַזְעָן צְוִוְיָשָׁן אַוְמְרִינָעָן עַרְטָעָר, אָוּן דַּעַר הַאַבְּנָרְ רִיחָ פְּאָרְגִּיָּט דַּאָּרְטָן תְּמִיד בַּיְיִזְיְנוּן צָוּמָן נִיסְן, בַּיְיִזְיְנוּן דָּעְרוֹוָאָרָגָן צָו וּוּעָרָן, אַיִּצְטָ פְּיִילָט זִיךְ נַאֲזָן אַחֲעָר דַּעַר וּוּיִטְ צְעַפְּרִיטִיעָר יְרִיךְ. פָּוּן עַרְגָּעָן גָּאָר גָּאָעָנָט קְיִינָגָט מַעְן מִיט לְאָגְגָעָן שְׁטָאָלְעָנָעָן שְׁנִינִידְמָעָסָרָס ; סְהִירָשָׁעָן פְּרִילְעָךְ פְּעָרָד.

גָּאָר אַנְדָּרָשָׁ אִיז אַבְּיִסְלָ טִיפֶּר אֵין הוּוּי לְעַבְנָן דַּעַר שְׁוֹאָרָץ-אַפְּגָעָסְמַאְלְעָטָעָר קִיךְ-טִיר אָוּן לְעַבְנָן דַּעַר דִּיְוָשָׁעָ. דַּאָּרְטָן אִיז דַּי גְּרִיְּ בַּלְדִּיקָּעָ ערְדָן פֿאָרְקָעָרָט אָוּן בַּאֲלַעַבְאָטִישָׁ בַּאֲגָּסָן פָּוּן אַטְשִׁינִיִּקְ. דַּעַר שְׁטִיטָבְּ שְׁמַעְקָט דַּעְרִיבָּעָר מִיט פְּרִישָׁ-אוּסְגָּעָקָעָרָט בַּיִּת-מַדְרָשָׁ ; דַּי לְוֹפֶט אִיז קָעַלְעָרְדִּיקָּקְיָל אָוּן שְׁטִילָ אָוּן רַוְּפָט אַרְוִיסְ אַחֲשָׁקָ צָו דָּרִימְלָעָן, וִיצְנָן אַוְיִרְוִיקְ, גָּאָרְנִישָׁט נִישְׁתָּטָן אָוּן דָּרִימְלָעָן. בַּיְיִזְיְנוּלְ קָאָמָעָר, לְעַבְנָן אַפְּאָרְשְׁפְּרִיטָ טִישָׁלְ, וִיצְטָ אַהֲיָפְשָׁעָר

בריטביינערדייקער פארשווין אין אַברײַטער גריינזאָלענער בלוזע. ער
 מאכט צורעכט דעם קְלוֹאוּוִשְׁ-טְיֵיל פון אַגרויסער פונְאנְדרְגָּעַשְׂרְוִיפְטֶעֶר
 האָרְמָאנְיעַ. אַנְאָזַה אָט ער אַברײַט-איַינְגַּעַפְאַלעַנַּע, פַּאֲרָרִיטִן צוֹ דִּי אָוִיגַּן
 צוֹ מִיט הִיפְשָׁפַע אָוֹן שׂוֹאָרְצַע צְוַויִּי פִּירְאַמִּידְן-לְעַכְעַר, לִיפָּן – אַנטְבְּלוּזְטַע,
 פּוֹלְעַ, וְאָסַ שְׁאַקְלַעַן זִיךְ אַינְגַּרְטַּר, אַיְדָעַר דָּאַס מַוְיל הִיבְּטַן אָן רַעַדְן,
 אָוֹן אַ בְּאַרְד – עַטְלַעְכַּע גַּעַצְיַילְטַע אַנְקָאַלְיַרְעַנַּע הָאָרַ, וְאָסַ זְעַנְעַן בַּיִּ
 אַים, אַפְנִים, גַּעַצְרַטְלַטַּת, אָוֹן טִיעַר, שְׁטַאַרְקַע טִיעַר. טֻוְנְדִּיק זִין
 אַרְבָּעַט, וְאַרְפָּט ער בְּלִיקַען צוֹ דַעַם גַּרוִיסַן אַפְעַנְעַט טַוְיעַר, צוֹ דִּי
 זְעַנְעַן-פְּלַעַקְן, וְאָסַ אַוְיַּפְן פְּטַשְׁ-גַּאַסְן פַּעַרְדִּישַׁן מִיסְטַן. ער זַעַט, וְיִ
 זְאַלְקַעַר דַעַר אַגְּעַנְט פַּאֲרְפָּאַרְט אַיְן הוּאַיְן אַרְיִין. בְּרִיטְלַעַץ וְיִ אַפְרִיזַּ
 פַּאֲרְפָּאַרְט ער. דַעַר הִינְקַעְדִּיקַעַר שִׁיגְעַזְעַ, דַעַר סְטוּרְוּשַׁ, שְׁפַאנְט אַיְם
 אַוִיס דָאַס פַעַרְדַּ, אָוֹן זְאַלְקַעַר אַלְיִין שְׁוַיְיגַעַט. ער צִיט בִּיּוֹלְעַץ אַרְאָפַ
 פָּוֹן זִין פַּאֲרְשְׁטוּבַט פָּאָרְ-כְּאַלְאַטְלַע אָוֹן זְעַט זִיךְ צוֹ אַוְיַּפְן
 שְׁתַאְפְּלַעַן פָּוֹן לְיִיטְעַר, וְאָסַ פִּרְטַּ אַוְיַּפְן בּוֹידְעַם. ער זְעַט אַזְוִי
 בְּרִיטְלַעַץ אָוֹן בָּאַטְרַאַכְט אַוִיף זִיךְ דִּי עַנְגַּע אָוֹן קוֹנְצִיקַע לְאַקְרְטַע
 שְׁטוֹוֹלַ; ער וְיִלְאַיְצַט אַוִיף צוֹ לְהַכְּבִּיס נִישְׁתַּרְאַכְטַן נִישְׁתַּוּגְן
 שָׁאוֹלְקַעַן אָוֹן נִישְׁתַּוּגְן לְהַקְּעַדְעַר שְׁוֹאָרְצַעְרַ. שְׁפַעְטַעַר, בִּיטְאָגַן
 וּזְעַט ער זִי זַעַן, נָאָר דַעְרוּיְיל וְיִלְאַיְלַעַן נִישְׁתַּוּגְן.
 אַט שְׁרִיטַט ער בִּיּוֹלְעַץ אָן אַוְיַּפְן קְרוּמוּעַן שִׁיגְעַזְעַ, וְאָסַ אַיְזִיךְ
 גַּוְהָגַ נִשְׁתַּוּגְן וְיִ שְׁגַּעַהַע צוֹ זִין מִיט דִי צְוַויִּי שְׁפָאָגַן-נִיְיעַ נִיְיַ-מַאַשְׁינַעַס,
 וְאָסַ ער נִעְמַט אַרְאָפַ פָּוֹן בְּרַטְשְׁקַעַ.

"דוֹ! וְיִדוֹ גִּיסְטַּ דָּאַרְטַּן! פָּאַמְעַלְעַץ! מִיט אָוִיגַּן קוֹק..."
 אָוֹן פְּלוֹצִים הָאָט זִיךְ פָּוֹן דַעַר קָאַמְצַ-זִּוִּיט דַעְרַהַעַרט אַ גַּעַפְלַטְעַר
 הוֹסְטַ פָּוֹן אַמְעַנְטַשְׁן, וְאָסַ פָּאַרְלַאַגְּנַטְן, מַעַ זְאַלְ אַיְם בְּאַוְיִילְקַן:

"קְכַעַ ! קְכַעַ !"

זְאַלְקַעַר הָאָט זִיךְ אַהֲיָן אַומְגַעְקוּקַט. ער הָאָט זִיךְ בְּאַגְּעַנְגַּט מִיט
 אַעַפְלַעַטְשְׁטַעַר נָאָז אָוֹן מִיט דִי קִילְעַבְקַע בְּרִיטַ-צַעַשְׁטַעַלְטַע אָוִיגַּן,
 וְאָסַ אַיְרַע בִּיְדַע זִיתְעַן. אָוִיגַּן, וְאָסַ שְׁטַאַמְצַן, אַפְנִים, נִישְׁתַּוּגְן
 דַעַר הִינְגַּר וּוּלְטַ אָוֹן זָגַן דָאַ, אַוִיף דַעַר הִינְגַּר וּוּלְטַ, גַּאֲרַנִּישַׁט ;
 זִיְיַ זְעַנְעַן שְׁטוּמַעַ.

"יַעַס, יַעַס, הָאָבָן אַרוֹיסְגַּעַשְׂאַקְלַט דִי פּוֹלְעַ אַנְטְּבְּלוּזְטַע לִיפָּן,

זינגער עט קאָמֶפַּא... אויך אַ שְׂטִיקֵל סְחוֹרָה, קָאָן מַעַן זָאנָן, אֲזָּן!
первый класс исключительно

זאלקער האט נישט אויפגעעהרט צו קוקן אויף אים און אויך
זיין גראַנְג בְּלוֹעַ, ווער איז ער, אַשְׁטִיגְנְגָעַר, גַּעוּזָן, אַט דער פָּאֶרְשְׁוִין?
אָן אוֹרָח בַּיִי זַיְנוּוֹל פָּאֶטְשְׁטָעַר, אַ דָּוְרְכְּגִיעַר אַ וְיִיטָּר, אַיְרִיד-מַעֲנְטָשׁ;
פָּאֶרְט אָרוֹט פָּוּן יַרְדִּיך צו יַרְדִּיך אָן מַאֲכָת צְוָרָעַט פְּרָעַמְדָע קָאַזְיָע
הָאַרְמָאַשְׁקָעַס. אָן קִיְּין הַיִּם הָאָט ער, מִן הַסְּתָם, נִשְׁתָּאָן אָן קִיְּין
טָאָט אַוְיך נִשְׁתָּאָן, אָז מַעַן ווֹיל זִיךְ פָּאֶרְשְׁטָעַלְן, סְאָר אַ טָּאָט ער
הָאָט גַּעַהְאָט, קָאָן מַעַן נִשְׁתָּאָן.
“טְצַע! ”

זאלקער האט אויסגעשפֿיגַן קוֹנְצִיךְ פָּוּן צְוַוְּיָשָׁן צְוַוְּיָשָׁן צְוַוְּיָשָׁן
צְיַיִן. ער אַיְזַן נַאֲךְ אַלְעַן גַּעוּזָן בֵּין. ער האט זַיְן דָּעַרְפְּרִיעַגְט, צַי
דָּעַר פָּאֶרְוּאַלְטָעַר פְּרָעַגְעַר אַיְזַן דָּא אַינְדָּעָרְהִים, אָן אַיְזַן אַוְעַקְגַּעַ
גַּאנְגַּעַן צו אַיְם אַיְן צִימַּצָּר.

פְּרָעַגְעַר האט שַׁוִּין גַּעַהְאָט פָּוּנְאַנְדְּעַרְגַּעַלְאָזָט דִי תְּלִמְוֹד-תּוֹרָה
אויף זומער. אַיְן אַ טָּאָג צַעַן אָרוֹט שְׁטָעַלְטַ ער דָעַט סְפַּקְטָאַקְלַ מִיט
די קִינְדָּעָר; סְגִּיאַת דָעַר אָוֹנוֹט לְטוּבָת דָעַר תְּלִמְוֹד-תּוֹרָה. אָן נַאֲכָדָעָם:
פְּרִירִי. גַּאנְצַץ אַכְּטַ וּוֹאֲכַן פְּרִירִי אָן גּוֹט אַוְפִּין הָאָרָצָן; גּוֹט, וּוֹאָס פָּאָר
זַיִן צְוָת הָאָבָּן אַיְם רַאֲקִיטְנָעַר יַיְדַּן פִּינְגַּט, נִשְׁתָּוּיְנִיקְעַר, וּוֹי ער
זַיִן גּוֹט, וּוֹאָס חַיְּקָעַ דִי דִינְסָט גִּיטַּת שַׁוִּין אָרוֹט גַּאנְצַץ טָעַג אַוְיסַ
גַּעַפְּזָצַט, וּוֹי אַ פְּלָה. גַּוְשָׁע-פְּרִינְט זָאנָן אַיר, אָז זַי אַיְזַן מַשׁוֹּגָעַ:
“פְּרָעַגְעַר וּוֹעַט דִּיךְ אַיְן אַיְאָר אָרוֹט אַוְעַקְוּאַרְפָּן, דו נַאֲר
אַיְנָעַ.”

אָן זַי צַעַטְפָּעַרְט זַיִן, וּוֹי אַן עַקְשָׁן, אַ הַוִּילְעַר עַקְשָׁן:
“אַיְין יַאֲר מִיט פְּרָעַגְעַרְן, זָאנְט זַי, אַיְזַן בְּעַסְעַר וּוֹי אַגְּנָנַץ
דַּעֲבָן אַן אַיְם.”

“מַאֲלַאֲדִיעַץ, חַיְּקָעַ!” פְּרָעַגְעַר פִּילְט, אָז זַי אַיְזַן וּוֹעַרְט צו זַיִן
זַיִן פְּלָה. ער אַיְזַן פְּרִירִי אַן צְוּרְדִּין.
אָן אַט אַיְזַן אַ הַיִּסְעַר שְׁבָתְדִּיקָעַר פְּרִימָאָרגָן, אַ טָּאָג אַ הַיִּלְקָעַר,
אַ שְׁטָאָט אַ שְׁבָתְדִּיקָעַ, אַ זְוָן, וּוֹאָס בְּרִיטַ, אָן וּוֹיְסַע טְשָׁאַגְּנַט-אוֹיְוָנס.

זענען דורךויסט באקליעט מיט שווארצע פֿלִיגּוֹן, מיט אָן אַ שייזוֹר
שווארצע פֿלִיגּוֹן.

וועיל איז די הייזער, וואס האבן שבת פֿוֹן גאנצפרוי אָן אָן איינן
שטייק שאָטן אָרום די אָפְעָנָע פְּעָנָצְטָעָר. סְהָעָט זִיךְ פֿוֹן זַיִן נִישָׁט
מער, ווי מײַדְלָעַ רעדן. שבתדייק אָזַי רעדן זַיִן, בְּגַעֲמָות אָון מִיט
בושה, גַּלְיַיךְ דעם דרויסן קָאָן פְּאָרְדְּרִיסָן, אַלְמָאי זַיִן גַּיְעָן אָון אָנוֹ-
טָעָרֶשֶׁט ווַיְיַסְעָ קְלִידְלָעַ בְּיִ-טִיְ-טְּרִינְקָעַן. אָון מָאנְסְבִּילָן פְּעָלָן,
מָאנְסְבִּילָן זענען אָין שָׁוֹל.

פרעגעדר גִּיט אַיִּפְּן פְּוֹסְטָן ברוק. שבתדייק לְאַנְגּוּיִילִיק, שבתדייק
באָנָסָן מיט זָוֵן צִיָּעָן זִיךְ אָין דָעַר לְינְקָעָר זִיתָט די גַּעַשְׂלָאָסְעָנָע
קְלִיְיטָן, סְקוּמָט נִישָׁט אָן קִיְינָן פּוֹר. פרעגעדר בְּגַעֲנָכָט נִישָׁט קִיְין אָין
מָאנְסְבִּילִיךְ. אַים דָעָרָמָאָנט עַס זַיִן עַרְשָׁתָן זָוָעָר דָאָן רַאְקִיטָּנָעָ, עַר
איּוֹ צּוֹפְּרִידָן. עַר טָרָאָגָט אַחֲנָטָעָק אָין הָאָנָט אָון גִּיט זִיךְ בָּאָזָן.
בָּאָר אָז עַר גִּיט דָוָרָךְ אָין עַק שְׁטָמָט פְּאָרְבִּיְּ דִי פְּוֹנָאנְדָעָרְגָּעָעָפְּנָטָע
שְׁוֹל-פְּעָנְצָטָעָר, וואָס אָוִיף אַבְּרָגָל, אַקְעָגָן נִידְעָרִינָן שְׁמָאָל-בָּאָגְּרִינָן
טִיךְ, דָעָרָה צְעָרָט עַר דָעַם שבתדייק נָסָח פֿוֹן „ברָנָךְ שָׁאָמָר“. סְאָר אָן
אַלְטָעָר. אַיְנָגָעָנָסְעָנָר נָסָח! עַר פְּיִינְקָט אַלְעָ נִיְּעָסָן, וואָס זענען
אוֹפְּגָעָטָן אָוִיף דָעַר ווּלְעָטָן. אָן פְּרָעָגָעָרָן פְּאָרְדוּרִיסָט פְּלוֹאָזָט, אַלְמָאי
דָעַר נָסָח אָיז אַזָּא אַיְנָגָעָשָׁפָּאָרָעָרָעָר; אַלְמָאי אָיז עַר, פְּרָעָגָעָר, נִישָׁט
קִיְין רַוִּיכְעָרָר. אָוִיךְ צּוֹלְהָכָעִים אַלְעָ פְּיִינָגְמָוְרָה-יִידָן, וואָס קָוָן אִים
בָּאָר פֿוֹן די אָפְעָנָעָשָׁלָאָר-פְּעָנְצָטָעָר, וואָלְטָט עַר אִיצְטָ פְּאָרְדוּרִיכְעָרָט אַפָּאָ-
פְּירָאָס. עַר בָּאָדָט זִיךְ נָאָכְדָּעָמָן אָין שְׁמָאָלָן טִיכְלָה בְּפִיוֹ� אָוִיף אַזָּא
אָרטָן, אָז מָעֵן זָאָל אִים אַרְוִיסְזָעָן פֿוֹן די אָפְעָנָעָשָׁלָאָר-פְּעָנְצָטָר. זָאָלָן
זַיִן דָאָרָטָן זָעָן, ווי עַר זַיִיפְּט זִיךְ אָון פְּלָוְשָׁקָעָט זִיךְ לְאָנָג, לְאָנָג, בֵּין עַר
ווערט מִיד. אָין די אוֹיגָן בְּלִעְנָדָט דָאָס שְׁמָאָלָעָ טִיכְלָה, זוֹנָט אָון
שְׁטָרָאָגָט, אָין די אוֹיעָרָן מוֹרְמָטָן, גַּלְיַיךְ זַיִן האָבָן זִיךְ אַנְגָּעָנוּמָעָן
מִיט ווָאָסָעָר, אָון פְּרָעָגָעָר ווִישָׁט זִיךְ, ווִישָׁט זִיךְ אָון ווִישָׁט. עַר טָוָט
זִיךְ אָן. עַר הָעָרָט, ווּמַעַלְהָאָט אָין שָׁוֹל:

„אוֹר חְרֵשׁ עַל צִיּוֹן תָּאָרָר.“

אָונָן פְּלוֹאָזָט דָעָרָעָט עַר, ווי אַיִּפְּן צּוֹוִיְּטָן בְּרָעָג, קָעְגָּנָאִיבָּעָר
דָעַם שְׁמָאָל-בָּאָגְּרִינָן טִיכְלָה שִׁימָעָרָט עַפְּס אָוִיף דָעַר זָעָן. אַגְּרִינָן זִידָן

קאָפֶטְלַ רֹקֶט זִיךְ דָּרְטָן אָונְטָרָר אַהֲלִיּוֹתָן זִידָעָנָם זָאנְטִיק, וּוּדְר
זָאָל דָּאָס זִיךְ ? אִם טֹוט פְּלוֹצִים אַטְיאָךְ אֵין הָאָרֶצְן :
ס' אִיז נִישְׁתְּ חֹהֶה פּוֹיזְנָעֶר ? ... גִּיִּי, ס' אִיז נִישְׁתְּ זַיְיָ ?

אָוָן אִין אַרְגָּע אָרוּם נִאָךְ אַגְּרוֹיסְעָר טִיאָךְ : ס' אִיאָן זַיְיָ ?
דָּאָס שְׂטוּגָעַלְעַד דָּרְטָן אַוִּיפְּן צְוִיּוֹתָן בְּרֻעָג טִיכְלַ בְּאַהֲלָתְלַ זִיךְ אֵין
הָוִיכְן גְּרָאָג, אִירָע פִּס וּוּרָעָן דָּרְטָן פָּאָרְפָּאָלָן, מַעַ זַעַט זִיךְ נִשְׁתְּ גִּינְ ?
אָוָן דָּעָר רְוִיסְט-זִידָעָנָעֶר זָאנְטִיק מִיטְן גְּרִינְעָס קָאָפֶטְלַ שְׂעוּפְּן, שְׂעוּפְּן ;
כְּרִי אָוִיסְצָוְמִיְּדָן דִּי שְׁוֵילַ, אִיאָן זַיְיָ, אָפְּנָנִים, אָרוּמְגָעָגָנְגָעָן דָּעָם טִיךְ מִיטְ
דִּי גִּוְיִשְׁשַׁ עַדְלְעַךְ אָוָן אִיז אָנְגָעָקְמָעָן מִיטְן צְוִיּוֹתָן בְּרֻעָג ; זַיְיָ גִּינְ
זַיְיָ בְּאָדָן. אַט דְּעַרְגִּירִיכְטַן זַיְיָ דָּאָרָט דָּעָם אָנוֹהָבָפְּן פּוֹן יְוָגָן גְּדִיכְטַן
וּוּלְדַּעְדַּע אָוָן פָּאָרְשָׁוּוֹגְדָּט אָונְטָרָר אַבְּוּמִים. זַיְיָ קְוֹמֶט אָרוּיסְפְּן דָּרְטָן
שְׂוִימִט, זַיְיָ קָאָן שְׂוִימָעָן. ס' אִיז בֵּי אִיר אַרְשָׁוֹה-זַאָךְ. אִיר פָּאָטָרָר
שְׂוִימִט אָוִיךְ אִיבָּעָר אַמְּמָלָא אִין אַפְּרִיטְאָג-פָּאָרְנָאָכְטַן דָּעָם גָּאנְצְן טִיךְ
אִין דָּעָר לְעָגָג, אָוָן יְיַגְּלָעָן, מַיט וּוּלְכַעַ ערְהָאָט קִינְמָאָלְקַן וּוּאָרָט
נִשְׁתְּ גְּדָרְעָדָט, שְׁטִיעָן דְּעַמְּאָדַט בִּים בְּרֻעָג אָוָן קוֹקָן. אִיר שְׁטָאָלְטָנָעָר
קָעָרְפָּעָר אִינְם וּוּיְיטַן בְּרִיטְיָהָן הָעָמָד לִיגְטַן אִינְגָּאָנְצָן פּוֹנָאָבָּיָן אָוָחָ דָּעָם
וּוּאָסָעָר, דִּי הָאָרָזְעָנָעָן צְוֹאָמָעָגָנָעָנוּמָעָן הוּוֵיךְ אַוִּיפְּן אָפְּ, כְּרִי זַיְיָ זָאָלָן
זַיְיָ נִשְׁתְּ פָּאָרְגָּעָצְן, דִּי שְׁיַינְעַ שְׁלָאָנְקַעַ העַנְטַ צְעַבְּרָעָכְן שְׁטְרָאָלְקַן מִיטְ
יְעָדָן שְׁטְרָעָקְ, אָוָן דָּאָס פְּנִים, דְּאָכְטַן זַיְיָ, שְׁמִיכְלַתְלַ. נִאָר וּוּאָס אִיז דָּאָס
פָּאָר אַמְּמָינִ ? אִין שְׁוֵילַ הָאָטַט מַעַן עַרְשַׁת "אַל אָדוֹן", הִיסְטַ עַסְטַ, אָוָן
ערַ, פְּרֻעְגָּעָר, הָאָט אַטְעוֹת גַּעַתְהָאָט. אִים הָאָט זַיְיָ פְּרֻעְגָּר גַּעַדְאָכְטַן, אָוָן
עַר הָעָרָת קָאָר דָּעָם נָסָחַ פּוֹן "אוֹרְחָדָשׁ עַל צִיּוֹן תְּאִירָר" ... נִאָר אָוּבָּה
צְוִוִּי, אִיז נִאָךְ פְּרִי, עַר קָאָן נִאָךְ אַפְּטִיסְלַ אָוּוֹקְגִּיְינְן מִיטְן בְּרֻעָג טִיךְ
אִין יְוָגָן וּוּלְדַּעְלַּדְלַּעַ. וּוּפְלַּל יָאָר אִיז, אָז עַר, פְּרֻעְגָּעָר, אִיז אָרָאָגָעָקְמָעָן
אַהֲרָר קִינְן רַאֲקִיטָנָעָ ? אִיאָר אִיז, זַעַט וּוּרְגָּעָר. דְּעַמְּאָלַט וּזְעַנְעַן נִאָךְ דָּא אִין יְוָגָן
וּוּלְדַּעְלַּגְלַּעַן, יְעַדְעַרְעַר מִיט זַיְיָ פָּאָרְלַטְעָרְטַ-גַּעַלְן אָפְּשָׁנִיטַן. זַיְיָ זְעַנְעַן
צְעוּוֹאָרָפְּן אִיבָּעָרָן גָּאָרָן וּוּלְדַּעְלַּאָן זַעַט אָוּסָ, זַיְיָ בְּעַנְקָעַלְעַדְלַעַן. פְּרֻעְגָּעָר
זַעַט זַיְיָ צְוִוִּי אִינְגָּעָם פּוֹן זַיְיָ. עַר שָׁאָרָט לְעַבְּן זַיְיָ מִיטְן שְׁטָאָלְטָנָעָר,
נִאָר פּוֹנָמַס מָוח גִּינְטַ אִים נִשְׁתְּ אָרוּיסְ דָּעָר שְׁטָאָלְטָנָעָר קָעָרְפָּעָר אִים

בריטן וויסן העדר, וואס שענגלט זיך מיט הנאה פון אויבן אויפַן
וואסער. ער האט זי שוין לאנג נישט געזען איזוי נאענט, ווי היינט,
חויה פויינער. און דאס הארץ נאגט דערפאר איזוי, נאגט און נאגט, ווי
צורייק מיט עטלעכע יאר, ווען זי פַּלעגט אָפֶט בִּיטָּאָג אַרְוִיסְקוּמָעָן צו
אַס אַהֲרָן אַינְס דָּאַיְקָן ווועֵדֶל. אִיצְט אַיז ער פָּאָר אַיר אֹזָא ווַיְתַעַר,
ווַיְתַעַר. זי עַנְפָּעָרֶת נִשְׁת אַוִּיךְ זִינְגָּרְיוֹן, ער ווַיְסַט נִשְׁת, צַי זַי
הָאַט אַים אִיצְט גַּעַזְעַן אַקְעָגָן. אויפַן צַוִּיתִין בְּרַעַג טִיךְ, צַי נִין.

נָאָר אָט טִיאָפְּקָעָן טָרִיט הִינְטָר אַים אויפַן שְׂטַעְגָּלָע. דָּאָס אַיְזָן
זַי, חָוָה פּוַיְינָעָר; דָּאָס זַעַגְעַן אִירָעָ טָרִיט. זַי קָרְעַט זַיךְ אָס דָּאָרָום
אַתְּהִים; זַי ווּעַט דָּאָ דָּוְרָכְגִּין גָּאָר נָאעָט. נָאָר פָּאָרוֹאָס טְוֻפָּעָט זַי אַזְוִי
שְׁטָאָרָק מִיט דִּי פִּסְטַּי ווּיְלַי זַי נִשְׁת, אָזָעָר, פְּרַעְגָּר, זָאָל זַיךְ צַו
אַיר אָוּמְקָוָן? נִין, זַי זַעַט אַים. זַי טָוָט זַיךְ אַפְּלִיכְוִין קִין נִיגְגָּשָׁת.
אַ שְׁפָאָטִיךְ קְנִיטְשָׁעָלָע בְּאָגְרָאָבָט זַיךְ נָאָר אַין לִינְקָן ווַיְנְקָל לְעָפָן אִירָעָ
לִפְנֵן, אִירָעָ הִיפְשָׁע, פְּמַעַט בְּלַעַט אִיגָּן טָוָעָן אַוִּיךְ אַים אַקְוקְמִיט
וּוּנְדָרָעָר, גְּלִיכְרַזְזִיךְ ווְאַלְטָן נִשְׁת גְּלִיכְוִין, אָזָעָר דָּאָס אַיְזָן ער. ער לְעַטְטַע
בָּאָרָק? ער אַיְזָן נָאָר אַלְיַזְזָל אַיְזָן רָאָקִיטְבָּעָן? אָזָעָר מַעַר גָּאָרָנִישָׁת, גָּאָרָ-
נִשְׁת. זַי אַיְזָן שְׁוִין פָּאָרְבִּי, אָזָעָר קָוָט זַיךְ אַפְּלִיכְוִין מַאֲלָאָ צְוִירִיךְ
נִשְׁת אַם. זַי דָּעַרְוִוִּיטָרָט זַיךְ אַוְן פָּאָרְשָׁוִינְדָט. נָאָר אַטְמַ... צַי ווַיְסַט
זַי, אַזְזָחָקָע, חִיְּקָעָדִי דִּינְגָּס פּוֹן אַיְנְפָּאָרָהָוִין, גִּיטְעָרָם גַּעַנְצָע טַעַג
אוֹסְגַּעַפְּצָט, ווי אַפְּלָה, אָזָעָר אַיְזָן אַיְנְפָּאָרָהָוִין טָוָט זַי שְׁוִין גָּאָרָ-
נִשְׁת; זַי הָאַט גַּעַהְיִין אַיר בְּאַלְעַבָּסְטָע זַיךְ צְוּזָּן ווְאָס גִּיכְעָר אַן
אַבְּדָעָר דִּינְסָט...

איָזָעָר פּוֹן יְעַנְעַם שְׁבַת אָזָעָר הָאַט פְּרַעְגָּר בְּאַמְּרָקָט, ווי חִיְּקָעָ
די דִּינְגָּס הִיְבָּט אָזָעָר וּוּרְעָן צַי אַיְזָן אַלְיַזְזָל מַעַר אַפְּגָעִיקְלַט.
פְּרַעְגָּר הָאַט גַּעַנוֹמָעָן אַוִּיךְ אַלְעַעַט פְּלִימִים מִיט אַיְמָפָעָט אָזָעָר גְּרוּוִיס
פְּאַמְּפָעָט. ער הָאַט צְוַגְּעַזְגָּט חִיְּקָעָן, אָזָעָר אַוִּיךְ דָּעָר חַתּוֹנָה ווּעַט ער
אַרְאָפְּרַעְגָּעָן דִּי בְּעִירְיִשְׁנְעַצְעָר קְלָעָמָעָר, מַע ווּעַט גִּינְזָבָר דָּעָר
שְׁתָאָט מִיט אַמְּרָשָׁ. צַי דָּעָר חֹופָה ווּלְעָן. אַחֲרֵן דִּי פִּידְלָעָן, שְׁפִילָן
אוֹוִי קְלִיְינָע טְרוֹיְבָעָלָע, אַפְּלִיכְתַּת, אַקְלָאָרָגָנָעָט מִיט אַטְרָאָמְבָאָן;
מַע ווּעַט קְלָאָפָן אָזָעָר דָּעָר גְּרוֹסְפָּר פּוֹיק; פָּאָר דִּי קְלָעָמָעָר ווּלְעָן לִוְיָסָן
בְּאָרוּוּס יְיִנְגָּעָלָע מִיט שִׁיקְסָעָלָע, אָזָעָר זָאָלָקָעָר דָּעָר אַגְּעָנָט ווּעַט פּוֹן

מיטן עולם צינדן פיעידוועך און ווועט ווארטן אין דער זופט אועלכע שווועבעעלעך, וואט ברענגען לאנג. חייקע מעג זיך שוין אויף זאלקערן פאללַאָן, ער קאן קריינן אלַָן. אַפְּער אוּרְךָ דֵּסֶת האָט אוּרְךָ חַיְּקָעָן ווַיְיִנְּקָע געווירקט, זי איזו שוין ווַיְדַּעַר געווען אַגְּעַטָּן אין די צעריסענע שיך אויף די באָרוּעָס פִּס אָונָן צָרִיק גַּעֲרָבָּעָט אַיְנָפָּאָרְהָוִוִּין, ווי אָן אַיְזָּל. זי האָט מורה געווען פרעגערן, אָן ער איזו אַיְדָּר אַיְנָגָעָבָּאָקָּן אָין האָרְצָן. זי ווועט אַיְבָּק נִשְׁתָּחָוָת פָּאָרְגָּעָסָן, נָאָר וואָט זָאָל זי טָאָן, אָן אַלְּעַ לִיְּטִישָׁע מַעֲנְתָּשָׁן הַאַלְּטָן זי אָפָּ, אַלְּעַ זָאָגָן אַיְרָ, אָז זי ווועט זיך נָאָכְּדָּעַ בָּאוֹיִינָן אַיְרָעָ יִאָרָ.

„אַלְּעַ לִיְּטִישָׁע מַעֲנְתָּשָׁן? אַדְּרָבָּא...“

פרענער האָט געוואָלָט ווַיְסָן די חַיְּקָעָן, ווַעַר זענָען די לִיְּטִישָׁע מַעֲנְתָּשָׁן. נָאָר זִין מִיְּנוֹגָן זענָען אָין רַאֲקִיטָּע בְּכָלְ קִין לִיְּטִישָׁע מַעֲנְתָּשָׁן נִשְׁתָּאָ. אַדְּרָבָּא זָאָל זִין חַיְּקָע אַנְרוֹפָּן בַּיִּיְנָעָמָן. נָאָר חַיְּקָע אַיְזָּל שׂוֹן צָוְרִיק גַּעֲגָנָגָעָן אָין די צעריסענע שיך אויף די באָרְ ווּעָסָע פִּס אָונָן אַיְזָּל געווען עַקְשָׁן, הַוְילָעָר עַקְשָׁן. זי האָט קִינְגָּעָס נִשְׁתָּחָוָת אַנְרוֹפָּן.

דרצָו נָאָר האָט דַּעֲמָלָט צוֹ חַיְּקָעָן הַינְּטָרָעָן אַיְנָפָּאָרְהָוִוִּין אַלְּעַ פָּאָרְגָּאָט אַגְּגָעָהִיבָּן קוּמָן דָּעַר עַלְתָּעָרָעָר מִשְׁרָת פָּוּזְנָעָרָס קְלִיִּיט, יוֹסָף, אַ גַּעֲוָנְטָעָר פִּירָ-אָוּן-צְוָאָנְצִיִּ-אַיְרִיקָּעָר בָּחוֹר, אַ רַּיְרָעוֹזִיקָּעָר, מִיטָּקְרוּמְלַעְכָּעָ אַוְיגָן אָונָן מִיטָּ נִיְּעָ גַּלְאָנְצִיָּעָ שְׁטוֹוּלָ, וואָט האָפָּן גַּעֲהָאָט אויף אויבָּן ווִיסְטָע, גַּעֲנִיטִיטָ שְׁטוּנָ. אַזְּ פָּרָעָנָר האָט אַיְמָנָאָלָ פָּאָרְ נָאָכָּט דָּאָרָטָן הַינְּטָרָעָן אַיְנָפָּאָרְהָוִוִּין גַּעֲטָרָאָפָּן ווָאָרָטָן אָונָן אַיְם גַּעֲפָרָעָט, וואָט טָוָט ער דָּאָ, האָט אַיְם יוֹסָף גַּאֲרָנִישָׁט נִשְׁתָּה גַּעֲנָטְפָּעָרָט. ער האָט נָאָר אַ קָּוָק גַּעֲטָאָן אויף אַיְם אַיְמָכָּסָן מִיטָּ די קְרוּמְלַעְכָּעָ אַוְיגָן. ער האָט זִיךְ זָאָגָעָבָּוִוִּין, אַיְסָגָעָהִוִּין אַשְׁטוּרָיָן אָונָן האָט גַּלְיִיךְ גַּעֲנוֹמָעָן אַפְּטָרָעָטָן. ער אַיְזָּל אַרְיִבְּעָרְגָּעָרְקָּאָכָּן אַיְבָּרָן פְּלוּוּיָס פָּוּנָם גַּעֲנָטָן פָּאָרְ ווְאָקְסָעָנָם גַּוִּישָׁן גַּאֲרָטָן אָונָן אַיְזָּל דָּאָרָטָן פָּאָרְשָׁוּוֹנָדָן.

דַּעֲמָלָט אַיְזָּל פָּרָעָנָרָן גַּיִּיךְ אַיְנָגָעָפָּאָלָן דָּעַר חַדְּרָ

„אַיְזָּל, ווַעַר די לִיְּטִישָׁע מַעֲנְתָּשָׁן זענָעָן!...“

ער האָט גַּעֲפָאָקָט צוֹ זִיךְ אַהֲיָים דָּעַם קְלִיְנָעָם לִיְזָעָרָן, דָּעַם צְוּוּלָ-אַיְרִיקָן לַעֲבָדִיקָן אָונָן תְּמִיד שְׁמִיכְלַעַנְדִּיקָן פָּעָמִיפִּיק, וואָט מַהְאָט צְוּוֹנָמָעָן פָּוּנָם דָּעַר תְּלִמְדָד-תּוֹרָה צוֹ פּוֹזְנָרָן אָין קְלִיָּיט אָונָן מַעַן האָט

אַיִם דָּאָרְטָן אַנְגַּעַטָּן אֲפָאָרְטָעָן. אֵין דִּי פְּרִיעַ בִּיטָּאָגָעָדִיקָּע שְׁעוֹחַן אֵין
אֶט דָּעַר לִיְזֹועַר גַּעַשְׁתָּאָגָעָן אֵין פָאָרְטָעָן מִיט אָרוֹנְטָעַר גַּעַנְוָמָעָנָע הָעָנָט
אוֹיף דָּעַר שְׁוֹעָל פָּוָן פּוֹיְנָגָרָס גְּרוֹסְטָעָר קְלִיְיט, גַּעַשְׁתָּאָגָעָן מִיט דָּרָךְ.
אַרְץ צָוָם בָּאַלְעַבָּאָס, וּוֹאָס שְׁרִיבְטָט דָּעַמְאָלָט אַיְבָּעָר פָּוָן אֵין בָּזָן אֵין
צּוֹוִיטָן, אֵין מִיט אֲשְׁמִיכָּל צָו אַלְעַדְוָרְגִּיגְיָר, וּוֹאָס קָאָגָעָן אִים, דָּעַט
פָּעַמְפִּיק, אֵין וּוִיסְטָן, אֹז עַר אֵין אֲפָגָעָה אַלְעָלָן אֶט דָּעַט לִיְזֹועַר בְּיִי זִיךְרָן צִמְעָר
אֲגַאנְצָן שְׁבָתְדִּיקָּן בִּיטָּאָג אֵין אֵין בְּיִי אִים גַּעַוָּאָר גַּעַוָּאָר אָסְךְ וּוִיכְ
טִיקָּעָ זָאָכָּן :

חוֹתָה פּוֹיְנָגָר, אֵין עַר גַּעַוָּאָר גַּעַוָּאָר, הָאֶט דִּי לְעַצְתָּע צִיִּיט
אַנְגַּעַטָּהוֹבָן זִיךְרָן זָאָרְגָּן פָּאָרָן פָּאַטְעָרָס גַּעַוָּנוֹט. זִיךְרָן אִים מִיטָּאָמָאָל
גַּעַוָּאָרָן אֲזָוִי גַּעַטְרִיִּי, גְּלִיְיךְ מַעַר הָאֶט זִיךְרָן קִינְנָעָם נִישְׁתָּאָסְטָן דָּעַר
גַּאֲרָעָר וּוּלְטָט. בִּיטָּאָג, וּוֹעַן עַר לִיְגָט זִיךְרָן שְׁלָאָפָּן, קָוָמָט זִיךְרָן פָּאָרָן
בִּיטָּאָג אֵין קְלִיְיט אָרְדִּין. זִיךְרָן וִיצְטָמֵיט אֲבָזָקְעָן דָּעַר קָאָסָעָן, זִיךְרָן קָוָקָט
אָרְדִּין, נָאָר לִיְיָעָנָעָן לִיְיָעָנָט זִיךְרָן. זִיךְרָן פָּאַרְטָאָקָט זִיךְרָן. זִיךְרָן פָּאַרְקָוָקָט זִיךְרָן
אֲזָוִי אוֹיף יוֹסְלָעָן, דָּעַט עַלְתָּעָרָן מַשְׁרָתָה, אֵין זָאָגָט, אֹז עַר אֵין אֲגַאנְצָן
פְּינְגָעָר בָּחָור. אֲשִׁיגְגָּר, זָאָגָט זִיךְרָן, אֵין עַר, נָאָר אֲגָר, אֲגָרְסָעָר נָאָר :
פָּאָרְוֹאָס, לְמַשְׁלָחָן, זָאָל עַר זִיךְרָן נִישְׁתָּאָגָעָן צָו חַיְיקָעָן פָּוָן
אַיִינְפָּאָרְהָוִוִּין ? פָּאָרְוֹאָס זָאָל עַר נִישְׁתָּאָגָעָן ?

יוֹסְלָעָן וּוּעָרָט רְוִיט, וּוֹי אַגְּנָדִיק, אֵין אַיְנָדִיק, אַיְנָדִיק, אַיְנָדִיק, אַיְנָדִיק
מִיט דִּי קְרוּמְלָעָכָע אָוִיגָן, עַר קָוָקָט דָּעַרְפָּאָר זָו אִים, לִיְזֹועַר, וּוֹאָס
שְׁטִיטִיט אֲזָוִי דָּעַר שְׁוֹעָל.

דוֹ ! שְׁרִיְיט עַר צָו אִים, וּוֹאָס קְרוּמְסָטוֹ דִּי אֲפְצָאָס ?
נָאָר לִיְזֹועַר קְרִימָט נִישְׁתָּאָס דִּי אֲפְצָאָס ; עַר שְׁטָעָלָט נָאָר אָרוֹסִיס
יוֹסְלָעָן דִּי צָוָגָג, סְטָף-כְּלָסָוף זָאָגָט יוֹסְף אָרוֹסִיס זִיךְרָן מִינְיָנָג :

חַיְיקָעָן, זָאָגָט עַר, אֵין אֲגָנְטָט .
נָאָר חָוָה פּוֹיְנָגָר גַּעַפְיָנָט, אֹז סִיאָזָן נִישְׁתָּאָגָעָן,
אֲזָוִי חַיְיקָעָן קָאָן מַעַן בְּשָׂוָם אָוָפָן נִישְׁתָּאָגָעָן, אֹז זִיךְרָן
אֲגַאנְצָט, חַיְיקָעָן צִיט זִיךְרָן אֲזָוִי בְּיִיטָע-לְאָהָא אֵין אַיִינְפָּאָרְהָוִוִּין פָּוָן
קִינְדָוִוִיָּין אֵין. יִיטָע-לְאָהָא אֵין אֲקָרָאנָקָע אֵין הָאֶט קִינְיָר קִינְדָעָר נִישְׁתָּאָס .
אַיְרָמָעָן, וּוֹאָס אֵין אַמְּעָרִיקָע, הָאֶט זִיךְרָן לְאָגָב אַוּעָקָגָעָוָאָרָפָן. עַר
הָאֶט דָּאָרְטָן אֵן אַנְדָעָר וּוִיבָּה, יִיטָע-לְאָהָא אַגְּיָין זָאָגָט, אֹז אַיְבָּעָר חַיְיקָעָן

וועט זיך האלטן אין דער מעלה, אויב זיך וועט חתונה האבן פאר
אַ פִּינְגָּעָם יונגעמאָן, וועט זיך אַיר אַרְגָּעָר הַונְּזָעָר אַון צוֹאנְצִיךְ יַאֲרֵ לְאָן
דַּעַם אַיְנְפָאָרְהָוִין מִיט אַלְץ, וּוֹאָס זיך פַּאֲרָמָאָגָט...”

אַך, אַיְן אַט וּוֹאָס: אַים, פַּרְעָגָעָרֶן, רַעֲכָנֶן נִישְׁתְּחוֹה פּוֹיְזָנָעָרֶן
פִּינְגָּעָם יונגעמאָן. זיך האַט זיך אַיְנְגָּאָנְצִיךְ אַיְבָּרְגָּעְבִּיטֶן, חֻוה פּוֹיְזָנָעָר,
און שְׂפִילְט אַלְיבָּעָ מִיט אַיר טָטָטָן, דַעַם רַיְיכָן קְרָעָמָר. זיך אַיְן
גַּעַוּאָרֶן מִיְשָׁבְדִיק אַון בְּעָסָעָר, אַסְכָּן בְּעָסָעָר, וּוֹי זיך גַּעַוּוֹן. זיך
טוּט, זָאָגָט מַעַן, אַסְכָּן טּוּבָות אַרְעָמָעָ יַידָן בֵּין דַעַסְלָעָרֶן אַון פְּלִיט זיך
פָּאָר אַלְץ פַּאֲרָעָנְטָפָעָרְלָעָךְ; זיך וּוֹילְ פְּשָׁוֹט אַטְבָּה טָאָן חַיְקָע דַעַר דִּינְסָט
און אַיר קְלָאָר מַאֲכָן, אַז זיך וועט זיך נַאֲכָדָעָם בָּאוּוּיְנָעָן, זיך וועט
אַיְנְפָאָרְהָוִין אַיְן שְׁלָעַכְתָּעָ העָנָט.

און אַפְּשָׁר... אַפְּשָׁר טּוֹט עַס שְׁוִין חֻוה פּוֹיְזָנָעָר נִישְׁתְּגָר פּוֹן
חוּוְילָעָר גּוֹטְקִיםִים, אַפְּשָׁר פָּאָרְדִּיסְט זיך נַאֲךְ אַבְּיִסְטֶן, וּוֹאָס חַיְקָע וועט
הַאָּבָן אַים, פַּרְעָגָעָרֶן?... זיך קָעָן עַס נִישְׁתְּ אַיְבָּרְטָרָאָגָן... נַאֲךְ אוֹיבָ אַזְוִי,
טִימְשָׁט זיך עַס גָּאָר אַנדְעָרֶשׁ. צַיְחִיטָס עַס נִישְׁתְּ, אַז עַר, פַּרְעָגָעָר,
הַאָּט נַאֲךְ אַטְבָּה אַפְּעָנוֹנָגָן? אַיְן אַיְנְגָּעָם אַפְּאָרְנָאָכֶט קָאָן חֻוה פּוֹיְזָנָעָר
שְׁטִילְעָרָהִיט אַרְיִינְקּוּמָעָן צַו אַים, אַהֲרָע צַו זִינוּוֹל פָּאָשְׁטָשְׁטָעָר אַין זִין
צַיְמָעָר, אַון זיך דָא אַנְטְשָׁוְלְדִיקָן, וּוֹי אַמְּאָל, זיך נַעֲמָעָן שְׁלָאָגָן עַל-
חַמְאָ... .

אין יְעַנְעָם שְׁבַתְדִּיקָן בִּיְתָאָגְדָּרְקִיט פַּרְעָגָעָר אַינְטָעָנְסִיוּעָר, וּוֹי
אַלְעַמְּאָל, דַי פְּעַנְסָגָע צַו דַעַר גַּאָגָן. עַר דְּרִיְיט זיך אַרְוֹם בֵּי זיך אַיְן
צַיְמָעָר אַון טְרָאָכֶט. סּוֹפְּ-סּוֹפְּ שְׁרִיבִּיט עַר חֻוה פּוֹיְזָנָעָר אַברָיוּ: .
“עַר וּוֹיִיסְטָס פּוֹן אַסְכָּן מְעֻלוֹת אַירָע. נִישְׁתְּ לְאָנָגָהָט עַר גַּעַזְעָן,
וּוֹי זיך קָאָן שְׁוּיְמָעָן... נַאֲךְ פּוֹן אַיר לְעַצְעָטָר מְעֻלָּה הַאָט עַר נִישְׁתְּ
גַּעַזְעָסָט; עַר הַאָט נִישְׁתְּ גַּעַזְעָסָט, אַז זיך קְלָיִיעָ מַאֲכָן שִׁידּוּמִים.”

עַר וּוֹיִיסְטָס, אַז אַוְיךְ אַט דַעַר בְּרִיוֹו זִינְגָר וועט בְּלִיְיָהָן אַז
אַעֲנְטָפָעָר, נַאֲךְ עַר וּוֹאָרְפָּט אַים דָאָךְ אַרְיִין אַין פָּאָסְטָ-קָאָסְטָן. עַר
דָעַרוֹאָרֶט זיך קְוִים בֵּין אַפְּרָנָאָכֶט אַון גִּיטָּאָוָעָק צַו חַיְקָעָן הַנִּטְעָרָן
אַיְנְפָאָרְהָוִין.

“נוֹ, וּוֹאָס הַעֲרָת זיך? חַיְקָע הַאָט זיך שְׁוִין בְּאַטְרָאָכֶט? זיך הַאָט
זיך אַרְוִיסְגַּעַשְׁלָאָגָן דָאָס מְשׁוֹגָעָת פּוֹן קָאָפֶן? וּוֹאָס, נִיְיָן? זיך נַאֲךְ
אַלְץ עַקְשָׁן? זיך אַרְבָּעָט נַאֲךְ אַלְץ אַיְן אַיְנְפָאָרְהָוִין, וּוֹי אַנְ אַיְזָה?

פארוואס וועש שווייגט זי ? פארוואס זאָל זי נישט זאנַן קְלֹאָר אָונַ אָפָן,
 אָז עָר, פרעגער, געפֿעלט אִיר מַעַר נִישְׁת ? פֶּרֶיעָר אֵיז עָר אִיר
 געפֿעלַן, אָן אַיצְטָעָר נִישְׁת. נָאָר אַיְבָּ אָזָוִי, אָנוּ נָאָך אָפְּשָׁר נִישְׁת אַלְּצָ
 פָּאָרְפָּאָן. עָר קָאָן אַוְיָף זַיךְ בְּעָמָעַן וּוּעָרְן לִיְתִּישְׁעָר. עָר וּוּעָט זַיךְ דָּא
 אָן רַאֲקִיטְנוּעַ מַעַר מִיט קִינְבָּעַם נִישְׁת קְרִינְן. עָר הָאָט נִישְׁת קִין
 עַלְּטָעָרָן, עָר הָאָט נָאָר אַשְׁטִיפְּמַאְמַעְמַעְ עַרְגָּעָץ אַוְיָף דָּעָר וּוּלְטָן, וּוּעָט עָר
 אִיר אַנְשָׁרִיבָּן, זַיךְ זָאָל קְוּמָעַן, זָאָל זַיךְ פִּרְעָן צָו דָעָר חֹוָה. זָאָל מַעַן
 ווִיסְקָן, אָז אַוְיָף עָר שְׁטָאָמָט נִישְׁת עַרְגָּעָץ פָּוּן הִינְטָעָר אַפְּלוּוּיט... נָאָר פָּאָר-
 ווֹאָס שְׁטִיעָן בַּיִּ חִיקָּעָן טְרָעָרָן אָין דִּי אָוִיבָּן ? זַיךְ קָאָן נִישְׁת לִיְדָן,
 וּוּי עָר רַעַדְתָ ? וּוּעָט עָר מַעַר נִישְׁת רַעַדְן, עָר בָּעָט נָאָר, זַיךְ זָאָל אִים
 אַיְינְמָאָל פָּאָר אַלְעַמְּאָל עַנְטָפָרָן : יָאָ אַדְעָר נִין. נָאָר חִיקָּעָן וּוּילְ גַּעַבָּן
 דָעָם עַנְטָפָרָן עַרְגָּעָץ דִּינְסָטָאָן נָאָכָן יַרְדִּ... אָז מִילְאָ, וּוּעָט עָר וּוּאָרטָן,
 וּוּעָט עָר וּוּאָרטָן בֵּין דִּינְסָטָאָג נָאָכָן יַרְדִּ...
 עָר הָאָט זַיךְ אָוּמְגַעְקָרְט אַתְּהִים אַוְיָף דָעָר אַלְטָעָר שְׁטָאָט אָן
 הָאָט אַנְיִיס גַּעַנְוָמָעַן אַרְמוּמְפָאַצְּרָן בַּיִּ זַיךְ אַין צִימָעָר, בַּגְּנִיסָּס אַקָּאָן
 גַּעַדְרִיקְט מִיט דִי מִיטְלָאָטָעָ פְּנַגְּעָר דִי פְּעַנְסָנָעָ צָו דָעָר נָאָו :
 "וּוּי אָנוּי דָאָרָךְ מַעַן אַוְיסְטִּיטְשָׁן חִיקָּעָס וּוּאָרטָן בַּיִּ נָאָכָן יַרְדִּ ?
 צִי הִיְשָׁטָעָס נִישְׁת, אָז זַיךְ הָאָפְּטָ פָּאָר אַט דָעָר צִיטָע זַיךְ זָאָל אַמְּאָל
 זָעָן מִיטָּחָה פּוֹיְנָעָר אָן נָאָכְאָמְּאָל פְּרָעָגָן בַּיִּ אָרָ אָן עַזָּה ? נָאָר
 אַיְבָּ אָזָוִי, וּוּעָט אִיר חִיקָּעָן דָעַצְיִילְן אַלְּצָ, ווֹאָס עָר, פרעגער, הָאָט
 אִיר הִיְנָטָ גַּעַזְגָּט, אַפְּלָוּ דִי מַעַשָּׁה מִיט זַיִן שְׁטִיפְּמַאְמַעְמַעְ וּוּעָט זַיךְ אִיר
 דָעַצְיִילְן ; דָעַרְיוּפִּ אָז זַיךְעָ...".
 בַּיִּיְ פְּרָעָגָרָן קְלִיאָפְּט פָּוּן גְּרוּיִיס אַוְיָרָעָגָנוּגָן אַין הַאָרֶץ. עָר וּוּאָרטָן,
 עָר לְעַבְתָ אַין הַאָלְבָשִׁיפְּרָוָן טְשָׁאָר. דִי קְלֹאָרָעָ הַיִּסְ-זּוּמְעָרְדִּיקָע טָעָג
 זַעַגְעָן אַיצְטָ זַיְגָעָן ; זַיְעָרָ נָאָמָעָן אָזָוִי – חֹוָה פּוֹיְנָעָר. זַיְיָ זַעַגְעָן
 הַעַלְבָּלוּי אָרָן פּוֹלָ מִיט אִיר גַּעַדְכָּעָנִישָׁ. סּוֹפְּ-סּוֹפְּ דָעַרְיוּאָרט
 עָר זַיךְ :
 אָזָוִי אַיְינָעָם אַבְּיִטָּאָג בְּרָעָגָט מַעַן אִים אַרְיִין אַקְלִיָּן בְּרִיוּוּלְעָ
 פָּוּן פָּאָסָט אָן מַעַ ברִיטָאָס אַפָּ ; דָאָס בְּרִיוּוּלְעָ שְׁמַעְקָט מִיטָּחָה
 פּוֹיְנָעָרָס הַאַנְטָשְׁרִיפְּט אָן בְּאַשְׁטִיטָ סּוֹנְ-הַכְּלָ פָּוּן צְוּוִי וּוּעַרְטָעָר :
 ". Это разврат".

אָז, אָז אַט ווֹאָס : חֹוָה פּוֹיְנָעָר נָעַמְתָ אַוְיָף אִיר אַיְגָעָנָעָם

השпон אַלְעָ גוטע ווערטער, וואָס אַ פִּינְגֶּר מַגְנְּסְבֵּיל זָגֶט חַיְקָע דָּעַר דִּינְסְטַ, ווֹעֵן קִינְגֶּר הַעֲרָט נִישְׁט, הַינְטָעָר אַיְנְפָאַרְהָוִין, חֹוה פּוֹזְנְעָר וּוַיִּסְטַ, אָז זַי אַיְזָ מִידָּל נּוּמָעָר אַיְינָס. זָאָל מַעַן אַ קּוֹק טָאָן בְּיַי אַיְדָן צִימָעָר אַוִּיכָּ אַיְדָן וּוַיִּסְט בָּעֵט אָן אַוִּיכָּ אַלְעָ קִלְּיְינִיקִיטָן אַרְומָ, ווֹעֵט מַעַן גְּלִיכָּ מְדֻחָה זַיְן, אָז דִּי פְּרוּי, דָּאָס אַיְזָ זַי, חֹוה פּוֹזְנְעָר; אַלְעָ אַיְבָּעָרִיקָּעָ זַעַנְעָן נַאֲכָגָעָמָאַכְטָע, פָּאַלְשָׁע אַסִּיגְנָאַצְיָעָס. נָאָר אַוִּיב אַזְוִי, אַיְזָ גּוֹט. זַיְן פָּאַרְבִּינְדָּוָג מִתְּ חֹוה פּוֹזְנְעָר אָזָ נָאָךְ אַלְעָ נִישְׁט אַיְבָּעָרָגָעָרִיסָן. הַוָּרָאָן זָאָל לְעֵפָן דִּי פָּאַרְבִּינְדָּוָג מִתְּ חֹוה פּוֹזְנְעָר אַסְפִּילָו דָּאָן, ווֹעֵן צִיעָן צִיט וּזְיךָ נִישְׁטָמָעָר, וּוְדָרָךְ אַיְינְ חַיְקָעָן דָּעַר דִּינְסְט.

זַוְנְטָאָגָ-יַאָרִיךְ. אַרְומָ צְוּוִי אַזְוִינְגָּר בִּיטָּאָגָ, ווֹעֵן אַוִּיכָּ דָּעַר אַלְטָעָר שְׂטָאָט אַרְומָ זַיְנוּוֹל פָּאַטְשָׁטָעָרָס אַסְּנִיהָדִיק לְאַגְּנָגָן הַוִּי הַאָט זַיְךְ גַּעַנוּמָעָן שְׂטָאָרָקָן מִיטָּן קְלוֹנוֹגָן פָּוֹן דִּי לְאַגְּנָגָן שְׂטָאָלְעָנוּ שְׂנִידָן. מַעַסְעָרָס, וואָס מַעַן פָּאַרְקוּיפָּט דָּאָ נִישְׁט וּוַיִּט לְעֵבָן דָּעַר שְׁטוּפָ, דָּאָס פְּרִיאַלְעָכָע הַירָּוּשָׁעָן פָּוֹן דִּי פְּעָרָדָה, הַאָט מַעַן בְּיַי פְּרָעָנְדָרָן אַיְן צִימָעָר זַיְךְ גַּעַזְעָצָט צִוְּם מִיטָּלְסְטָן פָּאַרְשְׁפְּרִיטָן טִישָׁלָ.

זַיְנוּוֹל פָּאַטְשָׁטָעָר הַאָט גַּעַהָאָט גַּעַלְעָן קְאַרְעָנָע "סְטָאָרָקָע" פָּאָר. פְּרָעָגָעָרָן מִיטָּמָאָרָאָגָנְצָן-שְׂאָלְעָכָן אָונָ מִיטָּ וּוּאָרְצָלָעָן. ווֹעֵן זָאָלְקָעָר מִתְּ צְוּוִי קְעַלְיִשְׁקָעָע, הַאָבָּן זַיְיָ גְּלִיכָּ אַ קּוֹק גַּעַטְהָאָן אַיְנְגָּר דָּעַם צְוּוִיָּהָן אַיְן פְּנִים אַרְיָהָן אָונָ הַאָבָּן בִּידָעָ מְדוֹהָ גַּעַוּעָן, אָז דָּעַר שְׁנָאָפָּס אַיְזָ אַגְּלָאָטָעָר, וּוְיָ אַ בּוּמְלָאָ. אַיְן מוֹלִיָּ פִּילָּט מַעַן אַיְםָ, וּוְיָ גַּעַוְוִינְלָעָעָן לְעַבְלָעָעָן וּוּאָסָעָר, נָאָר אָז עַר קְוֹמָט אַרְאָפָּ אַיְנוּיִינִיקָּ, טָוָט עַר גְּלִיכָּ אַבְּרִי; עַר צִינְדָּט אָן.

"אַיְזָ וואָס זַשְׁעָ קְלָעָרְט אַיְר ?"

"אַיְבָּעָרָהָזָר ? אָ ?"

"אַוְדָאִי".

מַעַן הַאָט פָּאַרְבִּיסָן מִטְּ קְאַלְטָעָ זַוְיְעָרָעָ אַוְגָעָרְקָעָס, גַּעַבְּיסָן זַיְיָ גַּאֲנְצָעָרָהָיִיט אַזְוִי, אָז דִּי זַאְפָט אַיְזָ גַּעַרְנוּעָן אַיְבָּעָר דִּי פְּרִישָׁ-גַּעַגְלָטָעָ אַוְנְטָעָרְמִילְעָה, אָונָ הַאָט גַּעַגְעָסָן אָונָ הַאָט גַּעַקְלִיט. מַעַן אַיְזָ גַּעַוּעָן

זוויק. נאָר נאָכֵן פערטן גַּלְעֹזֶל האָט דָּאָך אַמְּאָדְנָעֶז פריד אַפְּרוּיז
געטָאָן אַיְבָּעָרָן גַּאֲצָנָן קַעְרְפָּעָר אָוָן גַּעֲגָבָן אַשְׁלָאָג גְּלִיָּיך אִין קָאָפֶ
אַרְיִין. סְהָאָט זִיך מִיטָּאָמָּאָל פָּאָרִישְׂטָאָרָקְט דָּעָר קַלְאָנָג פָּוָן דִּי שְׁנוּיִיד.
מעסערת, דָּאָס דִּירְוָשָׁעָן פָּוָן דִּי פָּעָרָד; דִּי גּוֹיִיעַס מִיט דִּי גּוֹיִים הָאָבָּן
אַנְגָּעוּהוּבָּן רָעָדָן הַעֲכָרָה, דָּרִיסְטָעָרָה, אָוָן דָּעָר גַּאֲנָצָעָרָה פָּרִילְיָעָכְבָּר
יָאָרְ-יָאָרִיך, דָּעָר טָוָמֵל אִיצְטָמִינָן הַיִּסְן הַעֲלָן זָוָעָרְ-טָאָג האָט מִיט.
אַמְּאָאָג גַּעֲגָבָן אַטְרָעָט-צָו צָו דָּעָר שְׁטוּבָה מִיט דִּי אַפְּעָנָעָנָעָה אָוָן
הָאָט זִי אַרוּמְגָעָנוּמָעָן. אַלְעָאָיָן גַּעֲוָאָרָן נַאֲעָנָטָן, מִיט דִּי הַעֲנָטָן צָו
דָּעָרְלָאָגָעָן, אָוָן אַפְּיָלוֹ זִי, חֹוה פּוֹיְזָנָעָרָה. פָּרָעָגָעָרָה האָט זִי דָּעָרְלִילָט
אַזְוִי נַאֲעָנָטָן, גְּלִיָּיך זִי שְׁפָרִיּוֹת אַרְוָם לְעָבָן זִיְּן צִימָעָר אַוְנָטָעָר דָּעָר
שְׁטוּבָה. אָוָן אִין הַאֲרָצָן האָט גַּעֲגָבָן אַכְוּאָלִיעַ פָּוָן נִיְּיעַר יְוָגָעָר
פריד:

„וואָרט! וּוּ וּשְׁעַ אַיְזָן נַאֲך עֲלָמָ ?“

„וּוּ אַיְזָן דָּעָר גִּילְגָּול ?“

„וּוּעָר ? דָּעָר וּוּאָס מַאֲכָט צְוָרָעָכְט קָאָטְצָרִינְקָעָס ?“

„זַיְנוּוֹל ! בְּרָעָנָגָט אִים אַחֲרָי ?“

ער האָט וּוּרְקָלָעָץ אִיצְט גַּעֲכָפֶט דָּעָט אַנְבָּלִיק פָּוָן אַגְּלָגָל,
אָט דָּעָר, וּוּאָס מַאֲכָט צְוָרָעָכְט הַאָרְמָאָנִיעָס. ער אִין אַרְיִינְגָּעָקוּמוּעָן
אַהֲרָר אִין צִימָעָר מִיט אַגְּרִיסְטָר הַאָרְמָאָנִיעָ אַוְנָטָעָר דָּעָר הַאָנָט, אָזָן
מַעַהָאָט אִים דָּא גַּעֲבָעָטָן זִיכָן, האָט עָר זִיךְ פָּאָמָעָלָעָץ אַרְאָפְּגָעָלָאָזָן
גִּישָׁת אַוְיָפָן גַּאֲבָצָן בְּעַנְקָל, נַאֲר אַוְיָפָ אַשְׁפִּיצָן. מִיט זַיְנָעָ דָּאָרָעָ לְאַנְגָּעָ
פִּינְגָּעָר האָט עָר אַטְאָפֶג גַּעֲטָאָן דָּעָט עַק פָּוָן דִּי אַיְנְצִיקָעָ שִׁיטְעָרָע
הָאָר, וּוּאָס שְׁטָעָקָן אַוְנָטָעָר זִיְּן מוֹלֵךְ אָוָן זַעֲבָעָן בֵּי אִים, אַפְּנָנִים,
שְׁטָאָרָק טִיעָר. דָּעָרְבָּיְהָיְה האָטָן זַיְנָעָ שְׁטוּמָעָ אַוְיָגָן קַוִּים אַוְנָט,
טַעֲרָגָעָשְׁמִיכָּלָט אָוָן גַּעֲקָוּת אַזְוִי מַאֲדָבָעָ, גְּלִיָּיך עָר גַּלְוָבָט נִשְׁתָּמָן
אוֹ אִים האָט מַעַן טָאָקָעָ באַמְּתָה אַהֲרָר גַּעֲרוּפָן; בֵּי אִים אַיְזָן רָעָכָט,
אוֹ אִין אַרְגָּעָ אַרְוָם זַאֲלָ מַעַן אִים הַיִּסְן נַעֲמָעָן דָּעָט וּוּעָג.

„פָּוָנוּאָלָעָן זִיתְ אִיר, פָּעָטָעָר ?“

„פָּוָן אַוְמָעָטָרָם.“

„אָוָן מַעַד טְרִינְקָט אִיר ?“

„כָּעָ... כָּעָ...“

„טָא גִּסְטַ אִם אָן, זָאַקְעָר ; צָר וּוּטַ אֹנוֹ שְׁפִילָן.“

„הַיְדָא, פָּאַנִּי !“

דער גלעגאָל האָט זיך פֿאָרְדוּיטֶלֶט בָּאַלְדַ נָאָכַן צוֹוִיטַן גַּלְעֹזַ אָרַך
הָאָט פֿאָרְדוּאָרְפֵן אַ פָּוָס אַיְבָּעָר אַ פָּוָס : אַנְגַּשְׁפָּאָרְטַ אַ שְׁפִיצְיָקָרְ קָנִי
די גְּרוּיסָעַ האַרְמָאָנִיעַ, וּוֹאָס אִיז אַבָּשָׂלָאָגָן מִיטַ פִּילַ צִיבְטִיקַ-אַוִיסְגָעַ.
רַיְבָּעָנָעַ מַעַשְׁעָנָעַ צְוֹוַעַקְלָעַץ, אָן זיך נִידָעָרִיק, נִידָעָרִיק אַיְבָּעָר אַיר
אַיְבָּעָרְגָעְפּוּיגַן. עַר האָט זיך גַּעֲגָעָן אַ שְׁלַעַט פָּאָרְ דִּי אַוִיעָרַן אָן גְּלִיכִיכַ
צִיְיטִיקַ אַ דְּרִיְיַ מִיטַן קָאָפַ אַיְן בִּידְעַ זִיטַן, גַּלְיִיךְ עַר וּוּיסְטַ נָאָך
נִישְׁתַן, מִיטַ וּוּאָסְעָר אַן אוּירַ זָאַל עַר זיך אַנְהָיִיבַן צְוָהָרָן : מִיטַן
רַעֲכָתָן, צַי מִיטַן לִיכְקָן. אָן מִיטָאָמָאָל אִיז דָאָס חָדָר פּוֹלַ גַּעַוָּרָן
מִיטַ אַוְרְמָיִיקַע קְלָאָגְעָן, וּוֹאָס פֿאָרְלוּיְפַן טַאנְצְנְדִיקַ אַיְנָעַרַ פָּאָרַן
צִוְוִיטַן, שְׁטַעַלְן זיך הַינְטָרְפִּיסְלָעַץ אָן קוֹלִיעַן זיך, קוֹלִיעַן זיך, וּוּי
די קְלִינְעַ פֿרִילְעַץ שְׁפָעַטְנְדִיקַע קָאָמְעַדְאָנְטָלְעַץ.

„וּוֹאָס שְׁפִילַט אַיר ? שְׁאָפְעָנָעַן, פָּעַטְעַר ?“

„יעַסַּ, יְעַסַּ. סְטַרְעַפְטַ צְוִוִּישַׁן אִיןַיַּ אַרְיִיד אָן צְוִוִּיתַן, כְּעַ... כְּעַ...
מַעַז מַזְוַ גַּיְינַ אַיְבָּעָר דִּי דְּעַרְפָּעָר, מַעַז שְׁפִילַט אִין דִּי פֿרִיצִישַׁע
הַוּפְּטַן...“

אָן וּוּידָעַ קְלָאָגְעָן, קְלָאָגְעָן. עַר האָט גַּעַטְעַמַּט שְׁוֹעָר, נִישְׁתַן
וּוּינְצִיקָר, וּוּי דָעַר הַיְפָשָׁעַר פֿילַ-גַּעַקְנִיְשְׁטָעַר אַיְנְסְטוּרְמָעָנַט. עַר האָט
גַּעַקְיִיכְט אָן גַּעַפְאָגְנְפָט אַיְנָאִינְגָעַם מִיטַ דִּי קְלָאָגְעָן. אָן אַלְעַ זַעַנְעַן
גַּעַוְועַן נַחְטָעַ. קִינְגָעַר האָט נִישְׁתַבְּצָעַמְעַרְקַט, וּוּי אִין טִיר האָט זיך
צְוִוִּי מָאָל בָּאוּיוֹן שָׁאַלְקָעַ שְׁנִידְעָר. אַיְנָאָמָאָל אַ פֿאָרְדוּוֹנְדָעְטָעַר, מִיטַ
אוּיגַן, וּוֹאָס גַּאֲפַן אָן גַּלְוִיבַן נִישְׁתַן, אָן דָאָס, וּוֹאָס זִי זְעַן, קְוּמַט
וּוּרְקְלָעַץ פָּאָרַן. אָן דָאָס צְוִוְיִטְעַמְאָל אַן אַיְנְטָרְטָעְנְקִיקָר אָן גַּעַכְאָפְטָן
גַּנְבַּ, וּוֹאָס חַנְפָעַט זיך אָן וּוּילַ, מַעַז זָאַל אִים בָּאוּוּיְלִיקַן, פֿאָרְגָעָן זִין
שְׁוֹלַדְ.

„הַעֲרַט זְשַׁע אָוִים, פָּאַנִּי זָאַקְעָר !“

דָאָס שְׁפִילַן האָט זיך מִיטָאָמָאָל אַיְבָּעָרְגָעָרִיסַן.

„אַוּוֹעַקְ פּוֹן דִּי אוּיגַן, מְמוֹר !“

גַּוּטַ, וּוּעַל אִיךְ גַּאֲרַ אַנְיְדָעְרְשְׁטָעַלְן אַוִיפַן טִישַׁל אַט דָאָס אָ?“

און ער האָט, ווי אַ קונצְנֶמֶגְכָּעֵר, גענומען שלעפן פון אלע טאשן פֿאָר.
 חתמתעת פֿלְעַשְׂלָעֵךְ פון פֿאָרְשִׁידְעָנְגָּר גְּרִיסִיס. אַין יַעֲדָרְן פון די פֿלְעַשְׂלָעֵךְ
 האָט זיך גַּעֲבִיטְעַט אַ שׂוֹועֵר גַּעֲטְרָאנְק. סַאָר אַ טִּיפְעַט אַט דָּער שאַלְקָע
 שנַיְידָרְה האָט גַּעֲהָאָט ! אוַיְפָן טִישְׁלַזְעָנָן שְׁוִין גַּעֲשְׁטָאָגָן בֵּי אַהֲלָב
 טוֹן פֿוֹלָעֵךְ פֿלְעַשְׂלָעֵךְ, אַון די טָאשָׁן זָעָנָן נַאֲךְ אַלְץ נִישְׁט גַּעֲוָעָן אוַיְסִ-
 גַּעֲלִידִיקְט. דָּאָס האָט ער, אַפְּנִים, גַּעֲוָאָלְט זיך פֿאָרְגִּיטִיקְן.
 "פֿאָנִי פֿרְעָגָעָר, האָט ער זיך בִּים פֿאָרְשִׁוְיזְטָן פֿאָרוֹאָלְטָעָר
 גַּעֲבָעָטָן, זָאָגָט אִים אִיר, אַיך בָּעַט אִיך, ווֹאָס האָט ער פֿאָרְאִיבְּלִיךְ ?"
 ער האָט זיך אוַיְסְגַּעְגִּילְיכְּט. אִים אַיְזָן עַפְעָס אַיְנְגַּעְפְּלִיךְ :
 "אָט זָאָל ער זָאָגָן אַיְן ווֹאָרט, האָט ער אַ זָּוְנָק גַּעֲטָאָן אוַיְף זָאָלְקָרָעָן,
 זָאָל ער נַאֲר אַ פֿיְפָס טָאָן, ברְעָנָג אִיך אִם בָּאָלְד טִאָהָעָר די שְׁוֹאָרָצָן.
 ווי אִיך בֵּין אַיְדִּים, כְּפָרְעָנָג זַי אִם טְאָהָעָר... נָוָו ווֹאָס ? זָאָל אִיך
 גַּיְינְ ?...".
 פֿלוֹצִים האָט זיך אַין צִימָעָר מִיט אָן אָוּמְרִיקְן פְּנִים בָּאוּזִין דָּער
 פֿאָנְגָּעָר זִינְגָּוֹל אַון האָט מִיט דָּער האָנְטָן אַ מאָך גַּעֲטָאָן צַאָט צִיכְּן,
 גַּלְיִיךְ סְאִין עַפְעָס גַּעֲשָׁעָן.
 "וֹאָס אַיְזָן ?"

סְאִין מִיטְאָמָּל גַּעֲוָאָרָן שְׁטִילְ. זָאָלְקָעָר האָט בָּאוּזִין אַרְאָפְ-
 צּוֹבָאָפְן אַ פֿאָר פֿלְעַשְׂלָעֵךְ פְּנוּמָ טִישְׁלַזְעָנָן זַי אַרְאָפְשְׁטָעָלְן אָוּנְטָעָרָן
 בעַנְקָל. אַלְעַמְעָנָס אוַיְגָן האָפָּן זַי אַנְגְּעַקְלַעְפָּט אַנְ דָּער טִיר, אַון אוַיְף
 דָּער שְׁוֹועֵל הִינְטָעָר דָּעם הוֹיכָן זִינְגְּוֹלָס פֿלְיִיצְעָס אַיְזָן שְׁוִין גַּעֲשְׁטָאָגָן
 אַ הָעַל-בְּעַרְדְּלִידְקָעָר יְוָגְגָעָרָמָּן אַיְן אַ גְּרוּי יְעֻגְגָּר-רָעָקְלִי מִיט
 טְוָנְקָעָלְעָ בְּלִישְׁטָעָנְדִּיק פֿאָרוֹוֹנְדְּעָרָטָע אוַיְגָן, די אוַיְגָן האָפָּן גַּעֲשְׁמִיכְלָט צְוֹזָעָמָעָן
 מִיטָּן בְּלִאָסָן פְּנִים אַון בָּאוֹזְגָּדְעָרָט, אַפְּנִים, דָּאָס בִּילְד. דָּאָס אַיְזָן גַּעֲוָעָן
 דָּער יְוָגְגָעָרָמָּן, ווֹאָס ווֹיְנָט בֵּי יְצָחָק-בְּעָרָן אַיְן ווֹאָלְד אַון ווֹאָס אַיְן
 שְׁטָאָט רְוֶפֶט מִעְן אִים חִיִּים-מִשְׁתָּה, מְלָכָס חֲבָר חִיִּים-מִשְׁתָּה. ער האָט
 גַּעֲפָרָעָט אוַיְף זָאָלְקָרָעָן דָּעם אַגְּעָנָט, ער האָט גַּעֲוָאָלְט מִיט אִים זַי
 דּוֹרְכָּרָעָן ווֹעָגָן דָּעם קוֹנָה אוַיְפָן אִגְּנוּעָנְטָאָר אַון אוַיְף די מְעָדִיקְאָ-
 מעָנְטָן, ווֹאָס בֵּי מְלָכָן אַיְן מְאָגָאָזָן.

אויפן יאריד לעבן טומלדיין פערדיישן מאָרָק, נישט וווײַיט פון גוינשן צוינטער, ווּ חִיִּם-משה מיט חנקען האָפָּן זיך פריער אַפְּיסֶל בְּגָעָנוֹת, אַיְוּ גַּעֲוָעָן אָוּמָמָעָלָעָ אַיְנְצָוְשְׁטִין; מַעַד הַאָט גַּעַשְׁטוּסִין פָּוּן אַלְעָ זַיְתָּן. חִיִּים-משה האָט אַפְּגָעָפִירֶט חַנְקָעָן אַבְּיטָל אָן אַזִּית אַוְן זיך אַפְּגָעָשְׁטָעָלָט מִיט אַיר דָּעָן:

„נוּ?“

אוֹן פְּלוֹצִים דָּעָרָזָעָן עַפְּעָס אַין אַירָע בְּלוֹוְילְעָכָע פָּאַרְשָׁמָאַכְּטָע אוֹיגָן; פְּלוֹצִים בְּאַנוּמָעָן מִיט בְּרוֹסָט אוֹן הָאָרֶץ דֵּי אַוְיְגָעָצִיט עַרְטָע אָוּמְרוּקִיִּט, ווֹאָס זַיְיָ בְּאַחַאלָטָן אָוִיס אַין זַיְיָע שְׁטוּמָעָר טִיף, בְּשָׁעָת זַיְיָ הָאָלָטָן צָו אִים אַזִּי אַין אַיְנָן שְׁטוּמָעָן אַרְוִיְּפָקוֹן:

„וֹאָס קּוּמָט פָּאָר? חַנְקָעָ...“

אוֹן נַאֲך:

„אַיר זַיְיָ צַוְּיִי מַאְלָ גַּעֲוָעָן אַין וּזְאָלָד?“
נַאֲר ווִידָעָר קִיְּין עַנְטָפָעָר נִישְׁט בְּאַקְוּמָעָן, אַחוֹז דָעָם שְׁטוּמָעָן
אָוּנְטָעָרְטָעָנִיקָן קוֹקָן,
„וּזְאָרָט.“

פָּוּן הַיְגָטָן אַיְזָן בְּאַנְגִּיסָּס אַנְגָּעָפָּאָרָן אַפְּוָרָ מִיט אָסָךְ אָוּנְטָעָרְגָּעָבוֹן.
דָעָנָע פֻּרְדָּ, האָט עָר חַנְקָעָן נַאֲךְ טִיפָּעָר אָן אַזִּיְּטָ אַפְּגָעָפִירֶט, עָר
הָאָט זַיְיָ גַּעֲוָעָן אָוּנְטָעָר דָעָר הַאנְטָן, האָט זַיְיָ אַצְּיטָעָר גַּעַטָּאָן מִיטָּן
גַּאנְצָן קָעָרְפָּעָר אַוְן האָט אַוְיְגָעָוּזָאָכָט:

„וּוּ אַיְזָן מַאֲטִיק?“

„אָט אַיְזָן עָר.“

מַאֲטִיקָן האָט מַעַן דָא אוֹיפָן אַרט גַּעֲמוֹזָט קוֹיְפָן אַקְיְילְעָכִיקָן
הַיְלָצָעָרְנוּט לְעָפָל, אַרְוִיטִיק גַּלְאַנְצִיקָן, מִיט נַאֲלָד גַּעַקְעָסְטָלָן, אַיְנָעָם
פָּוּן דֵי פִּילְ לְעָפָל, ווֹאָס אַבְּאַרְוּוּסָעָר, פָּאַרְשָׁוֹוֹאַרְצָטָעָר גַּוְיִה האָט גַּעַ.
הָאָלָטָן לְעָפָן זַיְךְ צַעַשָּׁאָטָן אַוִּיכְ פָּעָרָד אַוִּיכְ אַזְּאָקְ. דָעָרָנָאָךְ האָט
מַאֲטִיק זַיְךְ ווִידָעָר-אַמְּאָל צַעַוְוִינָט אַוִּיכְ אַקְוּלָ, עָר האָט דָעָרָזָעָן טְרָאָ.
כִּימָעָן, זַיְיָע פּוֹרְמָאָן, ווֹאָס קָעָרָט זַיְךְ אָס מִיט אַנְאָס אַפְּגָעָוּזָאָשָׁעָנָעָר
גַּעַלְעָר בְּרִיטְשָׁקָעָ אַוְן מִיט אַפְּגָעָבָאַדָּעָנָעָ פָּעָרָד עַרְגָּעָז פָּוּן אַרְוִיסָּ שְׁטָאָט,
פּוֹנָם טִיךְ, מַאֲטִיקָן האָט מַעַן גַּעֲמוֹזָט אַפְּשִׁיקָן מִיט טְרָאָכִימָעָן אַהֲיָם,

און אַפְּלִין זונען זי אָוועקעגענַגְעַן ווייטער, מיט אַ נִיעַם זִיטִיכְן מאָרָק. לעמער האָבן דָּאָרטָן אוֹיף דער הייסער זון געמעקעט געבענדע-געריheit, בעית מע האָט זיך אוֹיף זי אַנגָּעַלְעַנט אָון גַּעֲשׂוֹרָן זִיעַר ווֹאָל. פָּון ערְגַּעַץ ווייטער האָבן חַזְירִים גַּעֲרִיצָט מיט אַזְּלֶכְבָּעַ קוֹלוֹת, גַּלְיִיךְ מע אַיז זי דָּוָס, מַע קִילְט זי אַוִּיפָּן אָרטָן. אָון אַקְעָגָן אַיז שוֹין מַעַר קִינְן יָאָרֵיד נִישְׁט גַּעַוּן; אַקְעָגָן האָבן פְּרִיעִיע גַּרוּעַ פְּעַלְדָּעָר אַרְיוֹסְגַּעַפִּירַט זִיעַרְעַ אַרְיוֹטְשַׁטְּבִּיקָע וְעַגְן וְיִיט אַן וְעַלְט אַרְיוֹן אָון אַפְּרָה, אַזְּנוֹמִיק פְּרִילְעַכְעַ, אַוְאָלְעַנְדִּיקָע אָון צֻעְבִּיטְשְׁלַטְעַ, האָט שוֹין אוֹיף אַיְינָעַם פָּון אַט דִּי וְעַגְן גַּעַהָאַט גַּעַרְאָגָן אִיר שְׁמִידִיכְן אַיר נָאָר אַוְיסְגַּוְיָוִן, אָז זִי הָעָרָת זַי. יְעַדְגָּפָאַלְס האָט חַיִּים-מִשְׁה אַיְצָט נִישְׁט גַּעַהָאַט קִינְן אַוְיסְעַן פָּון אַמְּנַטְשָׁן, וְאָס האָט נָאָר-וְאָס עַפְעַס גַּעַזְגַּט, עַד אַיז גַּעַגְּנַגְעַן פָּאָרְטָאַכְט, שָׁטָאָרָק פָּאָרְטָאַכְט. זי זונען גַּעַגְּנַגְעַן מיט אַגְּרוּלָעַ שְׁמִיתְהַדְּקִין הַפְּקָר-פְּעַלְדָּ, גַּעַגְּנַגְעַן גַּלְאַט אַזְּוִי, וְיִ אַן אַ צִּיל. אָון נְאָכְדָּעָם זונען זי מיט אַט דָּעַם פְּעַלְדָּ צְגַעַקְוּמוֹעַן בֵּין אַגְּרִין צְעַשְׁאַקְלָטָעָר זַגְּנַעַן-בֵּין אָון בֵּין דָּעַם שְׁטִילְין בְּאַהֲאַלְטָעַנָּעַם וְזַעַג, וְאָס צְוִישָׁן אַט דִּי זַגְּנַעַן, אַ שְׁמַאְלָן וְזַעַג, וְאָס פִּירָט צַו אַזְּוִיְּטָן עַק וְזַאְלָד אַקְעָגָן, צַו יְעַנְעַם וְוִיְּטָן עַק וְזַאְלָד, וְאָס מַעַהָאַט אִים שַׁוִּין צְרוּקִים מיט אַיאָר אַכְט אַיְגָאנְצָן אַרְיוֹסְגַּעַפִּיקָט אָון אַיְצָט אַיז דָּאָרט זַוְּנִיק, יוֹגָע בּוֹימְלָעַן אַיְבָּעָר גַּאֲרָן וְזַאְלָד צַע-שְׁפָרִיט, אָון פָּאָרְהַאַקְטָעָר טַוְיָעָר הַיְּט זִי דָּאָרטָן, אָון קִינְגָּעָר, קִינְגָּעָר דָּאָרָף אַהֲיָן נִישְׁט פָּאָרָן. זי האָבן אַפְּגָעָרוֹת, זי זונען גַּעַזְגַּט אַוִּיפָּן פְּרִישַׁ-בָּאָגְרִיבָּטן הוַיְכָן גְּרָאָבָן לְעַבְנָן אַט דָּעַם יְוָגָן וְוּאָלְדָּי אָון גַּעַהָרָט, וְיִ קִרְיְוָאָרגָן גַּרְילִיצָט אַיְנָם גַּרְאָן.

“חַיִּים-מִשְׁה...”

און מַעַר האָט זִי נִישְׁט גַּעַקְאָנְט רָעָדָן. עַד האָט זַי אַנְגַּעַנוּמוֹעַן

פָּאָר דַּעַר הַאֲגָנֶת אֹוֹן הַאֲטָּה אֹוִיפָּא אֵיר אַקְוָק גַּעֲטָאָן, מִיט גּוֹטָן אָזְוִי הַאֲטָּה
עַר אֹוִיפָּא אֵיר אַקְוָק גַּעֲטָאָן. נָאָר בְּשֻׁעָת זִי הַאֲטָּה זִיךְ בְּאַגְּעָנוֹת מִיט
זִינְגָּע אַיְגָּן, וּוֹאָס בְּאַחַאַלְטָן עַפְעָס אֹוִיס עַרְגָּעָן אַיְנָה דַעַר טִיף פָּוֹן
זִיעַרְעָע קְלוֹגָע גַּוְטוּמְטוּקָע פִּיעַרְלָעָן, הַאֲטָּה זִיךְ אֵיר פְּלוֹצִים גַּעֲנוֹמָעָן
דַּאַכְּטָן, אֹוֹ דַּאָּס אַקְּיָּין, וּוֹאָס זִיךְ וּוֹיל אִים זַאנְגָּן, וּוֹיִיסְטָט עַר שְׂוִין פָּוֹן לְאַגְּנָה.
זִי אַיְן שְׂוִין אַיְנְמָאָל גַּעֲזָעָן דָּא מִיט אִים אַוְיָפָן גַּרְאָבָן, זִי הַאֲטָּה אִים
שְׂוִין אַיְנְמָאָל גַּעֲזָעָן. נָאָר אֹוִיב אָזְוִי, וּוֹעַט זִיךְ זַאנְגָּן נָאָר אַיְן
וּוֹאָרט :

„אֵיר אַיְזָ גּוֹטָן... פָּוֹן אַלְץ אַיְזָ אֵיר אַיְצָט אַיְן אַט דַעַר רְגָע גּוֹטָן,
אַפְּלִיאָו פָּוֹן דָעָם, וּוֹאָס מְאַטְּיקָה הַאֲטָה קִיְּין מְאַמְּעָן נִישְׁתָּה... וּוֹי מְאַדְּנוֹעָ דַּאָּס
אַיְנוּ!... זִי הַאֲטָה אִים נָאָר גַּעוֹנוֹאָלְטָן זַאנְגָּן, אֹוֹ זִיךְ פְּאַדְּרָעָטָט פָּוֹן אִים גַּאָרָה-
נִישְׁתָּה, זִי וּוֹיִינְטָן... נִיְּגָן, סְאַיְזָ גַּרְאָנִישָׁט... סְאַיְזָ גַּרְאָנִישָׁט אַט דַּאָּס, וּוֹאָס
זִי וּוֹיִינְטָן. זִי הַאֲטָה זִיךְ נָאָר דַעְרָמָאנְט אָן מְלִיכָּן... נָאָר אַט...“

זִי הַאֲטָה גַּעֲטָרָאָגָן אַטְּיָּלְפִּיד אַוְנְטָעָר דַעַר בְּרוּסְט אֹוֹן אַיְן דִי
אַיְגָּן. דָעָם גַּאְנְצָן וּוֹעָג, וּוֹאָס חַיִּים-מְשָׁה הַאֲטָה. זִי בָּאָגְּלִיטִיסְטָט צְוִירִיק אַהֲיִים,
הַאֲטָה זִי נִישְׁתָּה גַּעֲקָאָנְטָרְעָן. זִי הַאֲטָה נִישְׁתָּה גַּעֲפְּרָעָטָט, וּוֹעַן זִיךְ וּוֹעַט זִיךְ
נַאֲכָאָמָאָל וּוֹעַן מִיט חַיִּים-מְשָׁהָן. דַעַר עִיקָּר אַיְזָ גַּעֲזָעָן, וּוֹאָס חַוְּצָן
קְלִיְּנִיעָם מְאַטְּיקָן אַיְזָ אֵיר אַיְצָט אַיְנְמִיטָן הַיִּסְן זּוּמְעָר צְוִינְגָּקְוּמוֹעָן אָנִי
אוֹן גְּרוּסִים לְעַבְּנָן. אֵיר אַיְזָ, אַפְּנִים, גַּעֲוֹעָן גּוֹטָן, שְׁטָאָרָק גּוֹטָן.

אֹוֹן חַיִּים-מְשָׁה הַאֲטָה זִיךְ נַאֲגָעָקְעָרָט צְוִירִיק אַיְן וּוֹאָלְדָן
אַרְיִין, הַאֲטָה עַר זִיךְ גַּעֲדָעָנְקָט אַיְנְיִינְעָם מִיט אַט דָעָם נִיְּיעָם צְוִוְּקָרָן-
מְעָנְעָם לְעַבְּן אַרְיָן, זִיךְ גַּעֲדָעָנְקָט נַאֲכָדָעָם, וּוֹעַן עַר אַיְזָ שְׂוִין נַאֲכָאָמָאָל
גַּעֲזָעָן אֹוִיפָּא דַעַר אַלְטָעָר שְׁמָטָה אֹוֹן הַאֲטָה אַפְּגָעָזָכָט זְאַלְקָעָר דָעָם
אַגְּעָנְטָבִי פְּרָעָגְעָרָן אַיְן צִימָעָר ; וּוֹאָס וּוֹאָלְטָגָט גַּעֲזָעָן, אַשְׁטִיְּגָעָר, וּוֹעַן
עַר קְעָרָט זִיךְ אַיְצָט אָום צְוִוְּקָנְעָן אַהֲיִים אֹוֹן זַאנְגָּן אֵיר דְּאָרְטָן אֹוִיס
אַלְץ אֹוֹן הַיִּבְּגָט אָן רְעָדָן מִיט אֵיר אַפְּנָן, וּוֹי מִיט מְלִיכָּן ? וּוֹאָס וּוֹאָלְטָגָט
גַּעֲזָעָן, וּוֹעַן דְּאָרְטָן, בְּיִי עַוְּרָ לִיְּוָבְּעָרָן אַיְן הַוִּיּוֹן, טּוֹט פְּלִזְמָים אַקְּלָנְגָּן
דַּאָּס פָּאָרָצִי-גַּלְעָקָרִי, אֹוֹן חַנְקָע דְּעָרְזָעָט, אֹוֹן אַרְיִינְגָּקְוּמוֹעָן אַיְזָ נַאֲכָאָמָאָל
עַר, חַיִּים-מְשָׁה ? נָאָר אַלְיִין אַיְזָ עַר שְׂוִין גַּעֲשְׁתָּאָגָן אֹוִיפָּא דַעַר אַלְטָעָר
שְׁמָטָה, אַיְן נִירָעָרִיק גַּעֲבָיִטָּן אַכְּסָנִיה-הַוִּי אֹוִיפָּא דַעַר שְׂוּעָלָן פְּרָעָגָר
דָעָם פָּאָרְוּאָלְטָעָרָס שִׁיכְרוּוּעָרְנְדִּיקָן צִימָעָר אֹוֹן הַאֲטָה גַּעֲזָעָן פָּאָר זִיךְ
לִיְּדִיקָע אֹוֹן פּוֹלְעָ פְּלָעָשָׁר פָּוֹן פָּאָרְשִׁידְעָנָעָר גְּרִיסִיס. פְּלָעָשָׁר-הַעֲלִילָעָן

שטעקן דא און דארטן אן א סדר, ווי אין א טומלדיינער ווינישען, און צוישן זיין שאקייען זיך די פאראויטלטע און בלאסע פניםער פון די, וואס טרינקען. איינער האט א גרויסע הארכאניע אויפן שוויס, א צויני-טער, א רירעודייק פעסטער מיט ענגע לאקווירענע שטיוול, שרייט אן אויפן לאגנונג, דעם שנידער-יונג, וואס שטייט מיט שולדיקע פלוידער-איוגן בי דער טיר; ער קלאפט מיטן צעליאופעטן קעלישיק אן טיש: „איו געגןגען און געבראקט זיין די מינוט! זו הערטט, וואס מע רעדט צו דיר, הונט איינער?“

און יונגער קראצט זיך פויל אין נאכן און פארשוינדט.

חימ-משה האט געפרעט:

„און וו איז דא זאלקער? זאלקער פון בעריזשינען?“

האט זיך פון בענק אויגעהויבן דער זעלבער קלייניטשקרע מיט די ענגע לאקווירענע שטיוול, וואס האט נאר וואס געקלאפט מיטן קעגי-שיך אן טיש.

„איך. וועגן אינוענטאר מיט די מעדייקאמענטן אפשר?“

„יא, יא.“

„אייז אט פרעגר: דאס מעקלעררי אויף שנאפס, ווי איך בין איד, פיז אין פרוטה. שרעתט זיך נישט, פאני, זיכט... מיר זענען מענטשן, פשוט, איר ווועט פאָרווכן אַקאָפֿלְעָע?“
און מע האט פריער אַפְּלִיכּו נישט אויגעהווענקט און זיך גענומען קלאפּן מיט אים אין גלען.

„להחitem?“

„פֿאָר אַיעָר געונטן.“

„זאלְן פֿלְאַצְּן אֶלְעָ רַקְיַתְנֵר פֿיְנֵע אָן לִיְתִּישׁ בְּאַלְעַבְּתִּים.“

„טרינקט?“

דער גילגול מיט דער צעפּלעשטער נאָן האט גַּיִיד בְּאַמערטט, אָנוֹ דאס ווארט אַיז געונָנט געווארן נישט צו אַים. ער האט שטייל געגעבן אַ הוֹסְט, אַ טָּאָפּ געטָן מיט די לאָנגָע פֿינְגְּעָר די שיטערע האָר אונטערן מויל אָן האט זיך אַפְּגַעַרְקַט מיטן בענק אַבְּיסְט ווַיְתַעַר פון טיש. ער האט דערפיילט, אָנוֹ ער גִּיט אַפְּ אויפּן צויני-טאן פֿלְאַן.

פלוצ'יט האט ער אַקלָאַפּ געטאן מיט אלע טונער פון דער האַרְמָאנִיעַס
געפענטע קֶאָזְוִישָׁן אוֹן האט זיך אַפְגָעַהָאָקָט. דאס האט ער אַרוֹסְגָעַלְאָזָן
פֿוֹנוֹם אַינְסְטְרּוּמְעַנְשָׂט דֵי לְוֹפְט אָוֹן אַיז אַזְוִי גַעֲבְּלִיבָן זִיכָן.

“אַיר זִיְיט דָאָך עַפְעַס אַרְעוֹאַלְזִיכְיָאנְעָר, אָ?”

“אַרְעוֹאַלְזִיכְיָאנְעָר ?”

חַיִים-מְשָׁה האט גָּמוֹת אַפְטְּרִינְקָעָן פָּוֹן גַּלְעֹזְל; ער האט זיך
אוֹמְגָעָקוֹט אַוִיפּ פַּרְעָגָרָן.

“נוֹיִין. ער ווֹיִיט נִישְׁתָּה. אַפְשָׁר אַמְּאָל גַּעֲוָעָן...”

“וּוֹאָס זְשָׁע ? אַיר שֻׁמְטָז זיך, פָּאָנִי ?”

דאס האט זַאֲלָקָעָר אַוִיסְגָּעָצְיָיגָן דֵי פִּיס מִיט דֵי עַנְגָּע לְאַקְרָעָנָע
שְׁטִיוֹוֹל אַוְנְטְּעָרָן טִישָׁה, זַיִ אַוִיסְגָּעָצְיָיגָן אַיְגָאנְצָן אַוִיפּ זַיְעָר גַּעֲרָעָר
לְעַנְגָּע אָוֹן זיך בְּרִיטָט פַּוְנָאַנְדְּרָגָעָוָאָרָפּ אַוִיפּ אַנְלָעָן פָּוֹן בענְקָל.

“כַּעַכְעַע ?”

“בְּבִי אִים, זַאֲלָקָעָר, אִיז אַוִיפּ פַּאֲרָאָן אַיְגָאנְרָעָר בְּרָאַטָּאָק,
אַרְעוֹאַלְזִיכְיָאנְעָר. דְּרִיטָט זיך אַרְוּם דֵי גַּאנְצָע צִיְיט עַרְגָּעָץ צְוִישָׁן
כְּעַרְסָאָן אָוֹן נִיקָּאָלְאָיעָוֹן. אַכוֹאָט אַבְּחוֹר. בַּאֲגָעָגָט ער זיך מִיט אִים
אַיְגָאנְמָל אַין אַדָּעָס. מִיט אַט דָעַם בְּרָאַטָּאָק זִינְעָם. פְּשָׁוֹט אַוִיפּ דָעַר
גָּאָס בַּאֲגָעָנָעָט ער אִים אָוֹן זַאֲגָט צו אִים אַזְוִי :

“וּוֹאָס זְשָׁע הָעָרָט זיך עַפְעַס, יוֹנָה ? זַאֲגָט ער צו אִים,

“וּוֹאָס זַאֲלָזְעָן זַיִ הָעָרָן, עַנְטְּפָעָרָט יוֹנָה, סְוּוּעָט זַיִן גּוֹטָן.”

“נוֹיִין, נִשְׁתָּה דאס מִיְּנָן אִיך, זַאֲגָט ער צו יוֹנָה, סְאָיִן דָאָך שְׁוִין
אַפָּאָר יָאָר אַיְגָאנְצָן שְׁטִיל בַּיִּאָיִיךְ.”

“הָאָפּ קִין יִסְוְרָם נִשְׁתָּה”, עַנְטְּפָעָרָט יוֹנָה.

“טָאָז עַזְשָׁע, זַאֲגָט ער צו יוֹנָה, עַזְשָׁע, סְזָאָל דֵי גְּבִירִים
נַאֲכָאָמָל אַקְיָל סְזָאָן אַין פּוֹפִיקָן. כַּעַכְעַע ?”

ער האט זיך ווֹידָעָר צַעְלִיְיגָט אַוִיפּ אַוִיפּ בענְקָל, אַזְוִי אָזְוִי זִינְעָז פִּיס
אַגְּנְטָעָרָן טִישָׁהָאָבָּן זיך גַּעֲנָעָבָן אַהֲיָב אַוִיפּ אַין דָעַר לְוֹפְט, אָוֹן האט
זיך פְּרִילְעָן פַּוְנָאַנְדְּרָגָעָוָאָרָפּ אַוִיפּ קָוָה. נַאָר בַּרְגָּעָר האט שְׁוִין
אַפְּיָלוֹ נִשְׁתָּה גַּעֲפִילָט דֵי פָאָר פְּלִיגָן, וּוֹאָס בַּיִּים אַוִיפּ גַּלְאָנְצִיקָן
פְּלִיךְ אָוֹן אַוִיפּ הַוִּיכָן שְׁטָעָרָן. ער אַיז גַּעֲוָעָן עַרְנָסְט :

“וּוֹאָרָט...”

די אוֹיגָן זַעֲנָעָן בַּיִּים גַּעֲוָעָן אַגְּנָעָגָסָן, די צוֹנָג אַבְּיִסְלָן

געלעדרט, נאָר דער מוה האָט שנעֶל געַרבעט. ער האָט געוֹאַלט
 רעדן... דריין די פֿעַנסגע צוּ דער נאָז אָון רעדן.
 „ער ווֹל, ראשית-כל, טרינקען לְחִיִּים פָּאָר חִיִּים-משהן. ער גַּזְוִיבֶּט
 נישט קִיְּין געלעַרנטע, זַיִ טַרְאָגָן צוּוֵּי פָּאָר בְּרִילְן דַּעֲמָאַלְט, וּוּן זַיִ
 קָאנְגָּן זַיִ בְּאָגִינִּין מִיט אַיִּין פָּאָר; זַיִ זַעֲנָעָן מַתָּהָר אַ שְׁרֵץ מִיט קַיִּין
 טַעַמִּים. נאָר אַ שְׁרֵץ בְּלִיבֶּט אַ שְׁרֵץ. חִיִּים-מִשָּׁה, אַפְּבָעָר, טַרְאָגָט בְּכָלְל
 נישט קִיְּין בְּרִילְן; ער, פרעגער, האָט עַס שְׂוִין אַיִּינְמָאָל גַּעֲזָגֶט בַּיִּ
 ברַאֲמְבָעָרְגָּן אִין הוֹיָן. אַזְוֵי דַּאֲכָט זַיִ אִים. אָונַ דַּעֲרָפָאָר ווֹיל ער אִיסְט-
 טְרִינְקָעָן פָּאָר אִים. לְחִיִּים! מַלְךָ אַיִּין אוֹרְקָן גַּעַוּעַן אַזְוָלְכָר. ער האָט זַיִ
 גַּעַרְפִּיט גַּלְיִיךְ מִיט אַלְעַמְּעָן. צַוְּלִיבָּשׂוּם, מַסְתָּמָאָ, וּוּן ער, פרעגער,
 אַיִּז נַאֲכְבָּגָאַגְּגָעָן נַאֲךְ מַלְכָּס לוֹוִהָּה, האָט ער אַ טַּרְאָקָט גַּעֲגָעָן: גַּעַשְׁקָט
 זַיִּן, אַזְוֵי אַט דַּעַר מַעֲנְטָשׁ האָט קִיְּינְמָאָל אִין זַיִּין לְעַבְּן קִיְּינְעָם נִישְׁט
 גַּעַוְאַלְט אַנְשְׁפִּיעָן אִין פְּנִים אַרְיִין? נאָר אַוְיֵב יָאָ, אַיִּז ער, פרעגער,
 נִישְׁט מַחוֹבָּב זַיִּיךְ פָּאָר אִים צוּ שְׁפִּיעָן. אַיִּז אַקְעָגָן ווֹאָס זַעַט ער
 עַס?... אַקְעָגָן דַּעַט, ווֹאָס ער, פרעגער, האָלָט נִישְׁט פּוֹן שְׁלוֹם; ער אִיז
 אִין צָד, אָונַ גַּאנְצָן דַּאֲקִיטָּנוּ אַ צְוִוְּיִטְעָר צָד. אַט זַאְּגָן זַאְּלְקָעָר.
 ער, פרעגער, אַיִּז אַ רְעֻוּאַלְעִיצְיָאנְעָר, בַּאֲטָשׁ ער האָלָט אַבְּיסָלָ פּוֹן
 פָּלְעַסְטִינָּע, נִישְׁט דַּעֲרָפָאָר, ווֹאָס ער אִיז, חַלְיָה, אַ צִּינְוִיסָט, נאָר
 פְּשָׁוֹט, ווֹיל אִין פְּלַעְסְטִינָּע, גַּלְוִיבֶּט ער, קָאנְגָּן נִישְׁט אַוְיסְוָאַקְסָן
 אַזְוָלְכָעָ טַאֲטָעָס, ווִי עַזְרִיאָל פּוֹיְנוּר. דַּאֲס אִיז אַ זַּיִּידְעָנָר קְרֻעָמָעָר,
 אָונַ ער, פרעגער, זַאְגָּט: דַּאְלָאָי דַּאֲס זַיְדָנָס פּוֹן דַּי קְרֻעָמָעָר! נאָר
 עַזְרִיאָל פּוֹיְנוּר ווֹיל נִישְׁט אַרְאָפְּצִיעָן פּוֹן זַיִּיךְ דַּאֲס זַיְדָנָס אָונַ פרָאוּוּט
 אַלְעָ פְּרִיְּטָאָגְ-צְנוֹאַבְּטָס טִישָׁן. ער פְּאַרְבָּעָט אַיִּינְמָאָל אִים. פרעגערן, צַוְּ
 אַט דַּעַט טִיש אָונַ בַּעַט אִים דַּאֲרָטָן זַיִּיר אַיִּידָּאָ, ער זַאְּלָ אַוְיֵהָרָן זַיִּיךְ
 בַּאֲגַעְגָּעָן מִיט זַיִּין טַאֲכָטָר. מַחְמָת, זַאְגָּט ער, זַיִּיז נַאֲךְ אַ יְוָגָּג
 קִינְדָּה, אָונַ אַיִּר אַנְטוּשָׁת זַיִּין אַיִּינְקָע אַידְעָאָלָן. אִין ווּעַלְכָע אַידְעָ-
 אַלְעָן? אַזְוֵי שְׁרִיטָט ער דַּאֲן אַוְסָס צוּ עַזְרִיאָל פּוֹיְנוּר, אַיִּר האָט אַיִּר
 דַּעַן עַפְּעָס גַּעֲגָעָן, אַחֲרוֹן קָנָאָפָּי אָונַ בְּרוּיט?
 „מַאְלָאָדִיעָן! אַט אַזְוֵי, האָט פְּרִיְּלָעָךְ אַיבְּרָגָעָשָׁאָגָן זַאְּלְקָעָר.
 ער האָט זַיִּיךְ אַוְיֵהָרָן כְּאַפְּנִין זַיִּיךְ מִיט אִים אַיִּן דַּי גַּלְעָזָעָן:
 פָּאָרְבָּל אָונַ גַּעַנְוּמָעָן קַלְאָפָּנִין זַיִּיךְ מִיט אִים אַיִּן דַּי גַּלְעָזָעָן:
 „אַיִּן פָּאֲטִילִיצְיָעָ אִים, דַּעַט מָמוֹר זַיִּיךְ

ער האט זיך געווואָלט קושן.

נאר פרענער האט זיך צו אים נישט אומגעקוקט. ער האט זיך
אין דער צעכראָסטעטער בלוז אויינעהבן פון בענק און ער האט
אויסגעֶלְאָזֶן :

„דערום זאנַג אַיך : לְחִיִּם ! זַלְעַן בְּרַעֲנָעַן אַלְעַ זַיְדַעַן קְרַעְמָעַר ! ...
זַלְעַן... נָאָר פָּאָרוֹאָס ווֹיל שְׁוִין אַוּזְקָגִין חִיִּים-מְשָׁה ? ... פָּאָרוֹאָס
איילט ער אָזֶן ? ... ווֹאָס זְשָׁעָן, זַיְנָע שִׁיפָּן אוֹיפָּן יִם ווּעָלָן אָונְטָרְגִּין ? ”
„אַיך יָאָזֶן“, חִיִּים-מְשָׁה גַּעֲפִינְתֶּן, אָזֶן אַיך גַּעֲוִיסְעַר מָאָס אַיזֶן
פרענער טַקְעַט גַּעֲרַעַט, זַיְנָע שִׁיפָּן אוֹיפָּן יִם ווּעָלָן נִישְׁט אָונְטָרְגִּין...
ער קָאָן דָאָז נָאָך אַבְּיַסְלַע זִיצָן. ער האט נָאָר גַּעֲוָאָלַט זָאָגָן,
אוּ מַלְעַן ווֹאָלַט מִיטּ פְּרַעְגָּרַן גַּעֲוָוִיסּ נִישְׁטָן מִסְפָּים גַּעֲזָוָן. מַלְעַן ווֹאָלַט
גַּעֲזָאָגֶט : מֵעַ דָּאָרָף אַרְצָפְּצִיעַן פָּוּנָם זַיְדָנָס דָעַם קְרַעְמָה. נָאָר דָאָס
זַיְנָעַן קְלִיְּנִיקִיטָן... דָעַר עִזְקָר אַיזֶן, ווֹאָס דָאָז אַיך צִימָעָר אַיזֶן הַיִּסְׁן.
שְׁטָאָרָק הַיִּסְׁן, אַזְּהַיְּכָע אַטְמָאָסְפָּעָר... זַיְ וּוּרְקָט. זַלְעַן חִיִּים-מְשָׁהָן,
עַרְלְוִיבָּט זַיְן זַיךְ נָאָר אַבְּצָרוּזָעָן אַהֲן, נִעְנָעַטְעַר צּוּם אַפְּעַנְעַם
פְּעַנְצָעַטְרָה. ער האט אַוְיך אַיְינְקָע טָעַנוֹתּ קָעַן רַקְיַטְנָעָ, אַיך ער
איַזְּ נִישְׁטָן מִיטּ אַלְעַן צּוּרְיָדָן. וּוּ שְׁטָאָרָק הַעֲרָתָן זַיךְ אַהֲרָרָ פָּוּנָן אַלְעַן
זַיְיטָן דָאָס ווּיְמַעְלָעָן פָּוּנָם יָאָרִיד ! אַטּ לְמַשְּׁלָה : וּוּן ער מִיטּ פְּרַעְגָּרַן
לְיִיגָּן זַיךְ אַנְיִידָעָר אַיזֶן אַיְינָעָם אַפְּרִיאָמָּרָגָן אַוְעָקָ, ווֹאָלַט
מַעַן זַיךְ דָאָגְלִיְּגָט אַיזֶן עַק בֵּית-עוֹלָם בֵּים פָּאָרָקָן. אַיזֶן רַקְיַטְנָעָ
הַאֲטָן מַעַן אַזְּאָאָתָבָע : מַעַ לְיִיגָּט יְוָגְלִילִיט אַיזֶן עַק בֵּית-עוֹלָם בֵּים פָּאָרָקָן.
פָּאָרוֹאָס, לְמַשְּׁלָה, הַאֲטָן מַעַן דָאָרְטָן גַּעֲלִיְּגָט מַלְכָן ? ער, חִיִּים-מְשָׁה,
הַיִּיבְטָעָס נִישְׁט אַזְּן צּוּ פָּאָרְשָׁטִינָן. ער פְּרַעְגָּט זַיךְ נָאָך, נָאָר דָעַם
אַמְתָּה קָאָן ער בֵּיְ קִינְעָם נִישְׁטָן דָעַרְגִּינָן... אַזְּן מַעְגְּלָעָן, פָּוּנְדָעַטְסָ=
וּוּגָן... מַעְגְּלָעָן, אַזְּן פָּוּנָן רַקְיַטְנָעָ זַלְעַן בְּלִיְּבָן נִישְׁטָן, וּוּיְ דָעַר
בֵּית-עוֹלָם, אַיזֶן אוֹיפָּן בֵּית-עוֹלָם אַיזֶן מַלְעַן דָעַרְגָּט. ער ווֹאָלַט דָאָרְטָן
בְּאַדְאָרְפָּט פָּאָרְגָּנְעָמָעָן דָעַם אוֹיְבָנָאָן, דָעַם עַרְשָׁתָן פְּגָעָן. אַיזֶן אַטּ :
לְחִיִּים ! ... זַלְעַן פְּרַעְגָּרַן מוֹחַל זַיְן, ווֹאָס ער האט זַיךְ אַבְּיַסְלַע פָּאָרָ-
רָעַדְתָּ אַיזֶן אַזְּיִיט... ער האט לְחַלְוָתִין נִישְׁטָן גַּעֲמִינְתָּ מִיטּ דָעַם, וּוּיְ
פְּרַעְגָּרַן זָאָגָט, זַיךְ אַנְטָאָן אַיזֶן בְּרִילָן, ער האט זַיךְ נָאָר דָעַרְמָאָגָט אַזְּן
זַיְינְס אַבְּאַקְאָנְטָן הַיִּסְׁטָאָרִיקָעָר, ווֹאָס אַיזֶן אַיְינְמָאָל אַרְיוֹפְּגָעָקָומָעָן

אויף א בית-עולם און האט זיך דארטן גפוצעט שרייבן די געשיכטע פון דער נאענטער שטאט. פֿאָר געשיכטע, מוו ער צוועגן, זענען שטענדיק די טויטע ליעבעידיק און די ליעבעידיקע – טויט. נאָר איגונטעלעך האט ער, חיים-משה איצט געוואָלט. עפָס פרעגן בי איים, פרעגען. ער האט געוואָלט וויטן, וווער איז אַזונָס אָט די הוּ פּוּינְעָר, ווֹאָס גָּאנְצָן רַקְיָתְנָעָה האט זיך אַין מוּלִיך? אַים אִינְטְּרָעֶסֶטֶרֶטֶס אַס אִיבָּר גּוּוּיסָע טַעֲמִים.

ווער? הוּ פּוּינְעָר? פרעגער קָאָן עַס אַים זָאנְג מִיט גְּרוּוֵיס פָּאָרְגָּזְנִיגָּן. דָּאָס אַיז אַמענטש, ווֹאָס ווֹאָלֶט אַבְּצָלָן זִין גְּלִיכְצִיטִיקְסְּלִיעָן אַון גִּין הָאָרט בֵּי דָעֵר ערְדָן. דָּאָס אַיז פָּעָרְזָעָנְלָעָךְ זִיְינָעָן, פרעגערכָס, אַצְּרָה. נָאָר אָז ער ווֹילָן, אַיז דָּאָס נִישְׁתָּחָו נָאָר זִין צְרָה, דָּאָס אַיז אַצְּרָה פָּוּן דָעֵר גַּאנְצָעָר ווּפְלָטָה. זִי אַיז גַּעֲרָאָטָן אַין אַיר טָאָטָן. אַמְּאָלָה האט זיך אַים שְׂטָאָרָק פְּינִינְט גַּעַהָאָטָן, דָעַם טָאָטָן, אַון אַיצְטָטוּן זִי אַלְּזָן, ווֹאָס ער היִסְטָן. זִי אַיז אַין אַים פָּאָרְלִיבְּטָס... זִי צַעְקָלְאָפְטָס אַלְּיִין אַלְּעָפְרִימָאָרְגָּן פָּוּן זִיְינְצָטוּוּעָן די אַיְיכָר, זִי בָּאַזְוָלְצָטָן זִיְ אַים אַון טָרָעָט פָּוּן אַים נִישְׁתָּחָו אָפָּה, בִּיוֹוָאָנְגָּעָן ער זּוּפָּט זִיְ אַינְגָּאנְגָּעָן נִשְׁתָּחָו אָוִיסָּס... זִי האט כָּלּוּמְרָשָׁת חֲרָתָה אוּף אַלְּעָפְרִימָאָרְגָּן אַירע מִידְלָשָׁע זִינְדָּה, נָאָר אָז מְעַן ווּעַט דָּאָרְפָּן, ווּעַט זִי אַנְהִיְיבָּן זִינְדִּיקָן בָּאָגְנִיסָּס אַקָּאָן, נָאָר מִיט מָעַר אִימְפָּעָן, נָאָר ווֹאָרט, זַאֲלָקָעָר!... ווּהָיָן? טָוּ נָאָר אַ קְּרָקָה, ווּוער קַלְאָפְטָס דָּאָרְטָן פָּוּן יַעֲנָעָר זִיתָ טִיר?

אַיְנָם צוּוִיטָן פּוֹסְטָן אַכְסְנִיהָדִיקָן חַדְרָה פָּוּן יַעֲנָעָר זִיתָ טִיר, האט זִיך שְׁוִין עַטְלָעֶכָּע מִינְיוֹנוֹת צִיִּיט גַּעֲוָונָן שָׁאוֹלְקָע, שָׁאוֹלְקָע שְׁנִידְעָר מִיט "אַהֲקָע" דָעֵר שְׁוֹאָרְצָה. לְאַהֲקָע די שְׁוֹאָרְצָע אַיז גַּעַוְעָן אַיְנְגָּעָן. הַיְלָט אַין אַיר מְוֻטְעָרָס לְאַגְּנָעָר ווּאַרְעָמָעָר שָׁאָל אַון האט גַּעַזְאָדָן. אָט דָעֵר ווּוּרִימְדִיקָעָר שְׁנִיְיעָדָר יְוָוָגָה האט זִי אַפְּגָעָנָאָרָט; ער האט זִי גַּעַרְפָּוּן אַוִּיסְטָעָנָעָן זִיך בִּים אַגְּנָעָט, פָּאָרוֹאָס זִי האט נִשְׁתָּחָו גַּעַצְאָלָט פָּאָר אַיר מְאַשְׁין דָאָס ווֹאָכְן-גַּעַלְתָּא אַין דָעֵר צִיִּיט, אַון האט זִי אַרְיִינְגְּעָפְרִיט אַין אָט דָעַם לְיִידִיקָן אַכְסְנִיהָדִיקָן צִימָעָר, ווּסְאַיז נִשְׁתָּחָו גַּעַשְׁטָאָנָעָן גַּאֲרָנוּשָׁת, אַחֲזָעָמָעָט מִיט אַן אַוּרִינְגָּעָם מַאֲטָרָאָץ. "אַהֲקָע" האט בָּאָלָד בִּים אַרְיִינְקוּמָעָן גַּעַוְאָלָט פָּאָרְקָעְרָעוּוּן אַון אַוּזְקָגְיָין

צורייק אחים. נאר שאולקע האט איר אויף דער שועטל פאר.
צוימט דעם וועג,

וואויהין ?

לְאֹזֶן !

חָאָבֶן צִיִּיטַן !

אָהָקָעַ דַּי שָׂוָאָרְצָעַ האָט מַעַר צָוֵם שְׁנִיְידָעַרְ-יְוָנָגְ קִיְינְ וְאַרְטְּ
נִישְׁטַ גַּעֲוֹאָכְטַ אַוְיְסְרָעְדַּן. זַי האָט אַרְיְבָעְגָּעָנוּמָעַן דַּי שָׁאָלְ אַיְבָעָרְן
קָאָפַן אָזְוִי אָזְ פְּרִיְיָ גַּעֲלִיבָן וְעַנְעַן בַּיְיָ אַיְרָ מַעַר נִשְׁטַ וְזַי דַי נָאָזֶן,
דַּאָס מַוְילַן אָונַן דַי אַוְיְגָן, אָונַן האָט מִיטַ שְׁתִיפְיָעַ פַּעַסְדִּיקָעַ טְרִיטַ גַּעֲוָוָעַן
אַרְוָמְשָׁפָעָנוּנָעַן אַיְבָעָרַן צִימָעָרַן. דַעַר צִיקָר אִיזָיָן בַּיְיָ אַיְצָט גַּעֲוָוָעַן
נִשְׁטַ צַו לְאֹזֶן אִים אָזְוִי זַיְקָן. נָאָר דַעַר שְׁנִיְידָעַרְ-יְוָנָגְ אָזְ גַּעַן
בְּלִיבָן רְזִיק. עַר האָט אַרְאָפָגָעָנוּמָעַן דַּאָס הִיטָלַן, אַרְוָמְגָעוֹוִישָׁטַ דַעַטַן
שְׁוֹוִיסַ פָּוָן אַוְנְטָעָרַן דַעַר טְשְׁוָרִינְקָעַן אָונַן האָט גַּעֲוָוָעַן פַּאֲרָדְרִיעַן
אַ צִיגָאָר :

אַ דַוְן סְטוּרוּעַ אַיְנָעַ, אַנְטָלְאָוִיפָן ? ... נָאָר דַוְן, גַּאָר אַנְטָלְאָוִיפָן ?
אוֹן פָוָן בְּרִילַן, פָוָן סְטוּדוּנְטִיקַ פָוָן דִיְנָעַם, בִּיסְטוֹ אַוְיךָ אָזְוִי גַיְךָ
אַנְטָלְאָפָן ? ...

דַעַמְאָלַט האָט אָהָקָעַ נָאָר מַעַר זַיְדָן אַנְגָעָהוִיבָן ; זַיְהָאָט זַיְקָן אַלְאָ ?
גַעֲטָאָן גַלְיִיךְ צַו דַעַר זַיְטִיקָעַר טִיר פָוָן צְוִוִיטָן חָדָר, פָוָנוֹאָגָעַן סְהָעָרַט
זַיְקָן רְעָדַן, אָונַן האָט גַעֲוָוָעַן אִין אַיְרָ מִיטַ אַלְעַ פָוָחות קַלְאָפָן. נָאָר
שְׁאָוָלְקָעַ האָט נִשְׁטַ דַעַרְלָאָטַן. טְוָונְדִיָקַ אַוְאָרָפַ אָפַ פָוָן זַיְקָן דַאָס הִיטָלַן
מִיטָן צִיגָאָר, וְאָסַע עַר האָט גַעֲוָוָעַן דְרִיבְעַן, האָט עַר זַיְקָן גַלְיִיךְ אַיְגָן
גַעֲטָאָן אָזְוִי אַיְרָ אָונַן האָט זַי אַיְכָאָפַ גַעֲגָעַן פָוָן הִינְטָן אַרְוָם דַעַר טָאָלְיִיעַ :

קָוֵם אַוְוָעַק, זַאָג אַיְךְ דִיר ?

אַיְכָ'לְ נִשְׁטַ גִיְינָן.

קָוֵם, זַאָג אַיְךְ ! ...

אָהָקָעַ האָט בִּישְׁטַ גַעֲפָאָלַטַן. דַעַמְאָלַט האָט זַיְקָן בִּים שְׁנִיְידָעַרְ-
יְוָנָגְ מִיטָאָמָאָל דַאָס פָנִים מִיטַ דַי אַוְיְגָן מִיטַ דְרִוְיטָן אַנְגָעָגָאָסַן. עַר האָט
זַיְגָעָבָן אַשְׁלָעָפַ אָפַ פָוָן טִיר, צְוָעָדְרִיקָט זַיְגָעָבָן זַיְקָן צַו דַעַר
בְּרוֹסְט אָונַן זַי אַוְנְטָעָרָגָהוִיבָן. עַר האָט זַי אָזְוִי גַעֲוָוָעַן טְרָאָגַן צְוָרִיקַ
וּוְעָגַס צָוֵם בְּעַט מִיטָן בְּרוֹדִיקַן מַאְטְרָאָגַן. נָאָר אַוְיְפָן וּוְעָגַס האָט זַי זַיְקָן

געגעבן צו איט אָדרִי אַבְּפָרֶר אוֹיג צו אוֹיג אָונֵן מַוִּיל צו מַוִּיל. דַעֲמָאָלֶט
הָאָט עַר זַי אַהֲיֵב גַעֲטָאָן הַעֲכָעָר; עַר הָאָט זַי אַגְּדִעְדְּרָגְעָוָאָרְפָּן מִיט
די פְּלִיְיכָעֵס אַוִיפָּן בָעֵט אָונֵן אַנְגָּעָלְיִיגְט זַיְךְ אַוִיף אַיר מִיט זַיְין גַּאנְצָעָר
וּוֹאגְן. אַיְרָעַ הַעֲנָט זַעֲנָעָן גַעֲוָעָן שְׁתִיְףְּ אָונֵן בּוֹיְגִיךְ, וּוֹיְ רַעְסָאָרָן. עַר
הָאָט נַאֲכָמָעָר אַנְגָּעָלְיִיגְט זַיְךְ אַוִיף זַיְךְ בַּיִּ אַים הָאָט פָאָרְכָּאָפָּט דָעָר
אַטְעָם:

“אָ! זַעֲנָר אָמָּרְדָּעַטְשָׁקָעָ, אָפִיכְטָעָ אָונֵן שְׁמַעְקָט אָזְוִי, אָ!

דָעָם סְטוֹדָעָנִיק בְּרִילָס שְׁמַעְקָבְצָן?”

וַיַּיְנַע אַוִיגְן הַאָבָן גַעֲקוּקָט, וּוֹיְ גַעֲשָׁוִינָט זַיְךְ אַהֲיֵן אָונֵן צְרוּרִיק
מִיטְן פְּנִים. זַי לְאָזֶט נִישְׁתָּה, עַר זַאְל פָּאָקָט מִיט זַי לִיפָּן אַיר מַוִּיל. זַי
טוֹט זַיְךְ אַוְאָרָף אַוְנְטָעָר אָונֵן גַּרְאָפָט אַיְנֵן דִי צִיְּן טִיף-טִיף אַיְנֵן לִינְקָן
אַקְסָט. אָונֵן פְּלָוְצִים הַיְבָט זַיְךְ אָן עַפְעָנָעָן פָּן הַינְטָן דָאָס טִירָל צַו
פְּרָעָגָעָר אַיְנֵן חַדְרִי...”

חַיִּים-מְשָׁה אַיְזָוִין דַּאֲרָטָן אַיְזָיְמָעָר נִישְׁתָּגְעָוָן. עַר הָאָט
שְׁוִין גַעֲתָאָט אַיְבָּרְגָּעָגָעָבָן זַאְלְקָעָרָן אַלְעָשָׁבָנוֹתָ פָוָנָם אַיְנוּוּנְטָאָר
מִיט דִי מַעְדִּיקָּאָמָעָנָטָן אָונֵן הָאָט זַיְךְ אַוְמְגָעָקָעָרִיט צְרוּרִיק אַיְן וּוֹאָרֶד.
דָעָר גִּיגְוָל מִיט זַיְךְ שִׁיטָּעָר הַאָרָא אַוְנְטָעָרָן מַוִּיל אַיְזָוִין וּוֹידָעָר גַעֲזָעָטָן
אַיְבָּרְגָּעָבָוִיגְן אַיְבָּרֶר דָעָר צְעָזְוִיגָּעָנָעָר הַאַרְמָאָנִיָּעָ אָונֵן הָאָט גַעֲפָאָכָעָט
אָונְטָעָרָן צְוֹזָאָמָעָן מִיט אַלְעָ קְרוּץ-אַטְעָמְדִיקָעָ אָונֵן לְאָנְגָּ-אַוְסָגְעָזְוִיגָּעָנָע
אָונֵן גַעֲאָרְכָּלָט צְוֹזָאָמָעָן מִיט אַלְעָ קְרוּץ-אַטְעָמְדִיקָעָ אָונֵן בִּידָעָ עַלְגָּבוֹגָנָס
טָעָנָעָר. פְּרָעָגָעָר אַיְזָוִין גַעֲלָעָגָן אַוִיפָּטָן סַאְפָּקָעָלָעָ מִיט בִּידָעָ עַלְגָּבוֹגָנָס
אַוְנְטָעָרָן קָאָפָ אָונֵן הָאָט פָאָרְטְּרָאָכְטְּעָרְהִיט זַיְךְ אַפְּגָעָגָעָבָן אָ דִין-וּחָשָׁבָן
פָוָן דָעָם, וּוֹאָס סְאָיְזָ הַיְנָטָ פָאָרְגָּעָקָמָעָן; אִם אַיְזָ הַיְנָטָ, נַאֲךְ לְאָנְגָּן
פָאָרְשָׁוִיגָּגָן, אַוְיסָגָעָקָמָעָן נַאֲכָמָאָלָ צַוְּ רָעָדָן וּוֹעָגָן חֹוחָ פּוֹיְגָעָר. עַר
הָאָט זַיְךְ גַעֲפִילָט אַיְגָאנְצָן אַיְפָגָעָרוֹדוּרָט אָונֵן בְּיַדְךְ. אַיְזָיְמָעָר אַרְיָין
הָאָט זַיְךְ שְׁוִין פּוֹגְדָרְוִיסָן גַעֲפִילָט דָעָר נַאֲעָנָטָר פָאָרְגָּאָכָט, דִי זָוָן, וּוֹאָס
הָאָט בַּיִּ זַעֲנָן זַיְךְ, אָונֵן דָעָר עַרְשָׁטָעָר יָאָרִיד-טָאָגָ, וּוֹאָס הָאָט שְׁוִין
אַפְּגָעָיִצְרָעָמָט אָונֵן הָאָט בַּיִּ גּוֹסְטָן. פּוֹרָן צַעְפָּאָרָן זַיְךְ שְׁוִין, מַן חַסְטָמָן,
מִיט דִי וּוֹעָגָן אַיְן אַלְעָ עַקְן שְׁטָמָטָן, לִוְיָפָן אַזְוִי, אַיְילָן, אָונֵן חַוִּירִים
קוּוִיטָשָׁעָן, לִיגְגָן אַזְוִי גַעֲבָנְדָעָנְגָרְהִיט אַיְן דִי אַוְעָקְזְוִוְנְדִיקָעָ וּוֹעָגָן
אָונֵן קוּוִיטָשָׁעָן; עַרְגָּעָן קְלָאָפָט מַעַן אַיְן אָ!

אָ!

149

וואס איז אינגעער אליין געבליבן זיין ביט טישל מיט די פיל ליידיקע און האלב-פֿוֹלָע פֿלְעַשֶּׁר, האט גענומען האלב-שייפורערהייט רופן צו זיך פון צויטן צימער שאולקן מיט לאָהָקָע דער שווארצער. דעםאלט האט זיך פרעהר אויפֿגעהיבן פון סַאֲפַקְעַלָּע, זיך אַנְגַּטְאָקָן אַז מיט זיין האלב-ニיכְטָעָן, האלב-אויגְעַרְעַטְגַּטְן צוֹשְׁטַאנְד אַוּוּקְגַּעְנִיגְגַּעַן בְּלָאָנְקָעָן אֵן שָׁוֹם צִיל אַיְבָּרְעָן יָאָרְד. דָּעַר הִינְתִּיקָעָר יָאָרְד-טָאָג אַז פָּאָר אַים פון אַלְעַיְאָר גַּעֲוָעָן אַמְּדָנָעָר. אַז הִינְתִּיקָעָן יָאָרְד-טָאָג האט עַד גַּעַנְאָט גַּיְינָה אַיְבָּרְעָר פָּאָרְשָׁדְעָנָה מַעַרְקָה אַז וְעַז, זַיְינָה תַּלְמִידִים, זַיְינָה תַּלְמֹוד-תוֹרָה-יִנְגְּלָעָן, שְׂתִּיעָן דָּא אַז דָּאָרְטָן אַונְטָעָר די בִּידְלָעָךְ אַז העַלְפָּן לִיְיָן די פָּאָרְשָׁוּיְצָטָעָה קְרֻעְמָעָר, טָאָטָעָס. זַיְיָן האָבָן אַים לִיבָּר, אַט די קִינְדָּעָר זַיְינָה.

“הַמּוֹרָה”, שְׂרִיעָן זַיְיָן צו אַים פון אַלְעַיְאָר זַיְינָה פון הִינְטָעָר די בִּידְלָעָךְ, אַז זַעַנְעָן גִּילִּיקְלָעָךְ, אַז זַיְיָן זַיְינָה. אַז פָּאָגָאָכָט, אַז עַר גִּיטְזָדְךָ די לִיְדִּיקְגַּעְזָאָרָעָנָה מַעַרְקָה, וַעַט עַר זַיְיָן וּוְידָעָר-אַמְּאָל, אַט די קִינְדָּעָר-תַּלְמִידִים זַיְינָה. זַיְיָן האָלָט דָּעַמְּאָלָט אַיְינָה שָׁאָרָן צוֹוִישָׁן פָּאָרְשִׁידָן-פָּאָרְבִּיקָן פָּאָפְּרִיר אַז צַעְפָּרָא-כָּעָנָה קְעַסְטָלָעָךְ, וְאָס בְּלִיְיָבָן נָאָךְ די שְׁטָעָן: אַז אַיְינָה שָׁאָרָן אַז זַוְּכָּן, אַז אַיְינָה שָׁאָרָן אַז זַוְּכָּן.

XVIII

סְאַיְזָן גַּעֲוָעָן דִּינְסָטָאָג פָּאָרְנוֹאָכָט, וּוּעָן די לְעַצְטָעָה יָאָרְד-פָּוָרָן זַעַנְעָן זַיְקָרָן, וּוּעָן אַיְזָן די פּוֹסְטוּוּרְנְדִּיקָעָה מַעַרְקָה בִּיגְזָן זַיְקִינְדָּעָר, שָׁאָרָן אַז זַוְּכָּן צוֹוִישָׁן צַעְבָּרָאָכָעָנָה קְעַסְטָלָעָךְ אַז פִּילְ-פָּאָרְבִּיקָן פָּאָפְּרִיר אַז שְׁטָאָטָאָט דָּרִיְיט זַיְקָרָן דָּאָן אַרְוָם אַשְׁפָּאָגָל-נִיְּיעָר בְּלָאָסְקָעָנְדִּיקָעָר פָּאָטָאָט, אַט טִיפְּצָר, אַט בְּכָבְדִּיקָעָה שַׁוְּעָרָר, אַוְיָף גּוֹמְעָנָה רַעֲדָר, מִיט וּוְיִיכְעָר רַעֲסָאָרָן אַז מִיט אַהוֵּיכָן אַז וּוְיִיכְעָר בְּלוּיִי-קָאָרְטָעָנָה אַנְשָׁפָאָר, וְאָס בָּאָשְׁטִיטָה פִּון גַּעַחְעַטְטָה פִּירְ-עַקְיִיכְעַלְעָךְ, שְׁטָאָרָקָעָה שְׁעָרָד מִיט פְּרִיאַלְעָךְ גַּעֲבָוְגַּעַנְעָה הַלְּעָלָעָר לְוִיפְּנָן מִיט אַים יוֹנָג אַיְבָּרְעָר די גָּאָסָן, קְלָאָעָן טַוְּפָעָן, רַעֲסָאָרָן וּוְיִגְּזָן זַיְקָרָן בְּהַמְּעָן; שְׁנָעָלָה רַעֲזָוְדִּיקָעָה רַעֲדָר-שְׁפִּיצָן דָּרִיְיטָן דָּעַם פָּאָרְבִּיְּלוּפִּינְדִּיקָן בְּלָאָסְקָפִּון פָּאָרְגִּיְּעָנְדִּיקָעָה

זון, און דער פורמאן אייז יאנ, דעםלאָר בערייזינגענצערטס יאנ. ער
טראָגט אַ געקניעיטשט סיראָטן היטל מיט מעשענע קנעפֿ אינט לאָנגן
בורנעט און די בײַיטש האָלט ער ווי גאָר די גרויסט פורמאָנטס.

ס'אייז בְּכֹל אַבִּישֶׁל קְשָׁה: צוֹלֵיב ווֹאָס, אַשְׁטִינְגֶּר, דְּרִיטֶיט ער
זיך אַרְוָם גַּאנְצָע שַׁעַחַן אַיבָּעָר רַאֲקִיטְנָע?

נאָר אוּיפֿ מַאְרָגָן פַּאֲרָגָאָכָט בְּאוּווֹיָזָט ער זיך דָּא ווִידָּעָר? ווִידָּעָר
יאָנְטָן ער פְּרִילְעָךְ אַרְוָם, אַהֲרָן אָוָן צְוִירִיק, אַיבָּעָר די גָּאָסָן. צַי הַיִּסְטָ
עַס נִישָׁת, אָז פָּאָר אָט די שְׂטָאָרָקָע שׂוֹוָאָרָקָע פָּעָרָד אָיִז אַפָּאָר טָאָן
פָּוֹן בעַרְיוֹזִינְגָּעָץ קִין רַאֲקִיטְנָע גַּאֲרָנוּשָׁת נִישָׁת ווּוְרָטָה? צַי אַפְּשָׁר
אייז אָט דָּעָר שְׁפָאָגָן-נִיעָר שְׁפָאָן מִיט עַפְּעָס נִיעָס צְוֹגְבּוֹנְדָן גַּעֲוָאָרָן
צַו רַאֲקִיטְנָע? שְׁטָאָט אִיז נִיגְעָרִיק, זַי ווִיל ווִיסְן.

אַיצְט וַיְצַן אַוִּיפֿן פָּאַעַטָּאָן דַּעַטְלָעָר מִיט חֹהֶה פּוֹיְזָנָעָר. דַּעַטְלָעָר
איַן זַיְן הַאֲרָטָן בְּרוּיְנָעָם הָוֶת מִיטָּן קָאָפְּ אַבִּישֶׁל אַיְזָיָט, אָוָן חֹהֶה
פּוֹיְזָנָעָר אַיְן אַ ווּוִיס דַּעַקְאַלְטִירָט בְּאַטְיִיסָּטָן קַיְיִיד מִיטָּן הוֹילָן קָאָפְּ,
מִיט אַנְטְּפָלָעָקָטָן שְׁמִיכְיְּנָדִיקָן פְּנִים אַקְעָגָן פְּלִיעָנְדִּיקָר לֹוֶט אָוָן
מִיט גְּלָאָט-גַּעֲקָעָמְטָע, קְוִים גַּעֲקָרְיוֹלְטָעָהָאָר, ווֹאָס הַיְּבָן זַי אָוָן
צִיטָּעָרָן אוּיפֿ בַּיְּ יַעֲדָר קִילָּן בְּלָאָן פָּוֹן שְׁוֹאָכָן ווִינְטָן.

וַיְיִבְּעָר קוֹקָן אוּיפֿ אִיר פָּוֹן יַעֲדָר גַּעֲפָנְטָעָר טִיר; וַיְיִבְּעָר
שְׁמוּעָסָן, אָז זַי אִיז שְׁוֹן רַעַכְתָּ שִׁין, אָט די חֹהֶה פּוֹיְזָנָעָר:
"אַ מְלֻכּוֹתְדִּיקָע צְוָהָה".

"אָזָן בְּכֹלְלָה...".

"וֹואָס זְשָׁע דָעָן?"

"מֵעַז הָאָט דָעָן פְּרִיעָר נִישָׁת גַּעֲוָוָסָט, אָז ס'אייז קִינְדָּעָרְשָׁע וְאָכָן;
זַי הָאָט זַיְן פְּלִוְמָרָשָׁט דָא אַרְוָמְגָעְשְׁפָעָט מִיטָּן פְּרִיגְעָרָן; זַי הָאָט זַיְן
סּוֹפְּ-כְּלָ-סּוֹפְּ בְּאַטְרָאָכָט אָוָן אִיז גַּעֲקָוּמָעָן צָוָם שְׁבָלָה.
אָוָן גַּעֲוָעָן אִיז גַּרְאָד טּוֹנְקָלְדִּיק. אַ האָלָב-פְּאַרְכָּמָאַרְעָטָעָר שְׁעַמְפּוֹוָ-
דִּיקָעָר דְּרוֹיְיסָן.

קוֹרְצָעָ פְּאַרְדוּמְפָעָנָעָ קְנָאָלָן הַעֲרָן זַיְן צַו בִּין-הַשְּׁמָשׁוֹת צַו פָּוֹן
לִינְקָן ווִיְיָט פְּאַרְשָׁוֹאָרָצָטָן הַיְּמָל-וּוִינְקָל. אַפְּגָנְרִיסְעָנָע אָוָן ווִיְיָט
קְנָאָלָן, אָזָי אָז מַע קָאָן נִישָׁת ווִיסְן, צַי דָּאָס דּוֹגְנָרָת, צַי דָּאָס
פְּעָרָנָט מַעַן זַיְן שִׁין עַרְגָּעָץ אַיְנָס זּוּמְעָרְדִּיקָן לְאָגָנָר, ווִיְיָט אַרְוָם

בעריזושינעץ, זומערדייקער גלייזער : מע וויאט נישט, אָדער ט'וועט גיין אַרפַּגָּן, אָדער נײַן. ס'שמעקט מיט פִּיכְטָע גֶּרְזָן, אָנוֹ דער בלֿאַסְקָעַנְדִּיקָעַר פָּאַעַטָּן האָלֶט זיך אלֶtz אֵין אֵין אַרוּמִיאָגָן, טְרָאָגָט זיין שטיַּלְּן רָעַסְאָרְנְדִּיקָן מוֹרְמָל בָּאָרְגָּ-אָרָאָפּ, אוּיפָּפַּעַר אַלְטָעַר שְׂטָאָט. וְאֵסָה האָבָּן דָּאָרְטָן דָּעַסְלָעַר מִיט חָוה פּוּיְזָנָעַר צָוָּן ? זַיְּ בָּאַלְיִידָּיקָן דָּאָרְטָן נִישְׁתְּ קִיְּין אֵין קְלִיָּין אָנוֹ נִישְׁתְּקָה הִינְטָעַר-גַּעֲטָה, אָנוֹ אַפְּלִיּוֹ דָּאָס גַּעַטְלָ, וּוּס' גַּעַפְּנִינָּט זִיְּנוֹוָל פָּאַטְשָׁטָעָרָס אַכְסִינְהָדִיק לְאַנְגָּן אָגוּטָר-חוֹזִין אָנוֹ וּוּס' גַּוְיִינָּט פְּרָעָגָעָר, דָּעַר פָּאַרְוּאַלְטָעַר פְּרָעָגָעָר. וּוּעַן זַיְּ פָּאָרָן עַס אַדְוָרָן, אַט דָּאָס גַּעַטְלָ, האָלֶט חָוה פּוּיְזָנָעַר פּוֹנָקָט אַינְמִיטָן דֻּעָרְצִיָּין עַפְּעַט דָּעַסְלָעַרְן, פּוֹנָקָט אַינְמִיטָן לְאַכְּן אַוְיִפְּן קוֹלָן. אָנוֹ אַיְּךְ דָּעַסְלָעַר שְׁמִיכְלָתָן. עַר טּוֹט אַיר אוּיפָּפַּיל צְוִיְּבָּן אָנוֹ הִיבְּטָן מִיט חדַּד צָו שְׁמִיכְלָעָן.

איָן אָט. אֵין יַעֲנֵם זַעַלְבָּן פָּאַרְגָּאָכָט שִׁיקָּט מִצְּנָעָס רַוְּפָּן פּוּרְיָאָל פּוּיְזָנָעַר פָּוּן קְלִיָּת אֲהִים. מַע זַעַט אִים, אָז זִיְּן פּוּרְיָה רַוְּפָּט אִים :

“זַיְּ דָּאָרָף אִים עַפְּעַט זַעַגָּן.”

פּוֹיְלָ אַזְוִי גִּיט מִצְּנָעָס פָּס אִים אַיְבָּעָר אָנוֹ פּוֹיְלָ לְאֹזֶט עַר זַיְּן שְׁחִים גַּיְין ; טְרָעָפְּט דִּי פּוּרְיָ אַיְנָעָצְלִיָּין אֵין עַסְצִימָעָר אָן אָמְאָדָגָע אַיְיָנְדִּיק בָּאַלְעָבָטָעָוּוֹן אִיצְט צָו אַפְּרָנָאָכָט צָו אָנוֹ בְּלִיְּבָט שְׁטִיָּין אַבְּיִסְלָ אָן אָזִיְּט, בְּלִיְּבָט מִיט קָאַלְטָעַר וְאַכְּבָנְדִּיקִיט אֵין דִּי אַקְסְלָעָן מִיט גַּלְאָסְצָנָעָם וּזְאָרָט אָנוֹ קְרוּצְיִיכְטִיקָן בְּלִיקָּן אָנוֹ מִיט פָּאַמְעַלְצָעָר האָגָט, וְאֵס גַּעַטְלָ דִּי בָּאָרְדָּ, וּוּזִין טְבָּע אַיְּן אַרְוָנָעָר צָוָּה זַעַגָּן צָו :

“גַּנוֹ ?”

“גַּאֲרָנִישָׁת. וְאֵס זַאְלָ זַיְּן ?”

אָנוֹ וּוּינְקָעָן וּוּינְקָט זַיְּ אַחֲיָן, צָוָּה וּוּיְיַתְלָעָכָן צִימָעָה, וּוּס' גַּעַגָּעָן פִּינְעָן זַיְּקָאַט חָוה מִיט דָּעַסְלָעַרְן.

“איָן זַיְּ פְּרִיעָר אַבְּיִסְלָ אַרוּסְגַּעַנְגַּעַנְגַּעַן, חָוה, אָנוֹ האָט גַּעַזְגָּט, אָז מַע דָּאָרָף עַפְּעַט צְוָרִיְּתִין : הַיְּינָט אֵין אַוְונָט, זַעַט זַיְּ, וּוּעַט זַיְּן דָּאָס קְנָסְמָאָס.”

“אוויו?..”

און וויזער געבלײַבן אווי שטיין מיט וואכעדייקיט אין קוֹל
און אין קורציזיכטיקן בלֵיך, געגָלָעַט פָּאַמְצָלָעַן און פּוֹלְדִּי באָרֶד
ארונטער צום האָלוֹ צו. נאָר פֿלוֹצִים דערזען, ווי דִי פֿרוֹי גַּעֲמַט
אויף גִּיךְ פֿאַרְשְׁפֿרִיטָן אַ נִיְּיַיְגַּעַרְעַסְטָן, ווַיְיַסְּנָן טַעַרְוּעַט אוּפְּן
צַעֲרוֹקָטָן טִישָׁ, אָן מַלְמִידִיש אַנְגָּעָנוּמָעַן דֻּעַם טַעַרְוּעַט פֿאַרְדִּי גַּעֲלִיבָעַנְעַ
פֿרִיעַ צַוְּיִי עַקְּן. דָּאָס עַרְשָׁטָא מָאָל אַיְן לְעַבְּן הָאָט עַד גַּזְהָאַלְפָן
דַּעַר פֿרוֹי פֿאַרְשְׁפֿרִיטָן דֻּעַם טִישָׁ מִיט אַ וַיְיַסְּנָן טַעַרְוּעַט. ווי אויף צוֹ
להַכְּחִיעָס אַיְן דִּי דִינְסָט נִישְׁתָּה גַּעֲוָעַן אַינְצְּדָרְהָיִם. זַי אַיְן נַאֲךְ בִּיטָּאָג
אוֹיסְגַּעַזְטַעַרְהִיט אַוְעַקְּגַּזְבָּגְּעַן צוֹ אַירְעַ קְרוּבִּים אויף דַּעַר אַלְטָעַר
שְׁטָאָט. מַעַן הָאָט אַוְעַקְּגַּעַשְׁקִיט דֻּעַם קְיִינָעַם לְיִזְעָרָן זַי זָכוֹן.

עַזְרִיאָלְ פּוֹיְזָנָעָר אַיְן אַרְיִינְגְּקָומָעַן אַיְן שְׂלָאַפְּצִימָעַר. עַד הָאָט

אַרְיִינְגְּקָומָעַט דִּי שְׁבַּתְּדִיקָע שִׁיךְ פּוֹן אַוְנְגָּשָׁרָן בְּעַט, זַיְךְ צַוְּגָעַזְעַט אָן

גַּעַנְוָמָעַן אויף זַיְךְ פֿאַרטְרָאָכְטָן קְוֹן, נאָר גַּעַטְרָאָכְטָן הָאָט עַד נִישְׁתָּה

וּוְעָגָן זַיְךְ, נאָר וּוְעָגָן זַיְךְ, וּוְעָגָן דַּעַסְלָעָרָן אָן וּוְעָגָן שִׁיזְׁדָּקָ, וּוּאָס עַר
מַאְכָט.

“עַר אַיְן רִיןְ, דַּעַסְלָעָר, שְׁטָאָרָק רִיןְ... דַּעַט שִׁיזְׁדָּק טּוֹט דַּעַסְלָעָר
מִיט חָהָן, אָן מַעַר נִישְׁתָּה מִיט קְיִינָעַם.”

אוּבָעָר, עַר, עַזְרִיאָלְ פּוֹיְזָנָעָר מִיט דַּעַר פֿרוֹי, וּוּעָגָן זַיְךְ אַיְצָט
גַּעַמְעַן שְׁטָאָרָק אַוְיסְפּוֹצָן, וּוּעַט עַס הַיִּסְטָן, אַזְזַיְךְ זַעַנְעַן פּוֹן דַּעַר
הַיְנְטוּרְ-גַּאָסָ, אַוְיִפְּנְצְּקָמָעַן וּוְעָגָן זַיְךְ... קְיִינְגָּקָעַ...”

אַזְזַיְךְ דִּי פֿרוֹי אַיְן אַרְיִינְגְּקָומָעַן זַיְךְ אַיְבְּעַרְטָאָן, הָאָט זַי אַיְן נַאֲךְ
גַּעַטְרָאָפָן אוּבָעָר זַיְךְ.

“כְּמַיְין, מַע דַּרְחַף גַּאֲרְנִישָׁט, הָאָט עַר אַוְיסְבָּאַהָאַלְטָן, זַיְךְ פּוֹן
אַוְנְגָּשָׁרָן דַּעַר נַאֲךְ, אַזְזַיְךְ דִּי פֿרוֹי אַזְזַיְךְ גַּעַטְאָן. סְמַעְגַּז זַיְין אוּבָעָר...”

“אָ? הָאָט דִּי פֿרוֹי אַיְן וּוּאַרְטְּעִישָׁ אַיְבְּעַרְגָּעַפְּרָעַט.”

און גַּעַבְּלִיבָן אַיְין, אַזְזַיְךְ וּוּעַט זַיְךְ נִישְׁתָּה אַיְבְּעַרְטָאָן, מַע בלֵיְבָט
אַיְן דַּעַט, וּוּאָס מַע טְרָאָט.

מַע הָאָט זַיְךְ אַוְמְגַעְקָרְטָן צְוִירִיק אַיְן עַסְצִימָעַר אָן גַּעַהָאַלְפָן דַּעַר

פֿרִישָׁ-גַּעַקְּמָעַנְדָּר דִּינְסָט דֻּעַם גְּרוֹיְסָן לְאַמְפָ אַנְצִינְדָּן. נאָר אַיְן עַק עַס-

צִימָעַר בִּים אַרְיִינְגָּאנְג אַיְן שְׁוִין גַּעַשְׁטָאָנָעַן דַּעַר שְׁמַשׁ פּוֹן דַּעַר

גַּעַנְטָעַר שְׁוֹל. אַ קְיִילְין יַיְדְּלָא אַ קָּאַרְלִיךְ, וּוּאָס אַיְן אַינְדָּעַרְוּאָסָן

א קירזשנער און האט דערפֿאָר תמייד טינט-שווארצע הנט. אט דער שטיפער ריערעדיקער קאָרלַּיך האט שיין ערגען אַנגעַשְׁמַעַקְט וועגן דער שמחה, אַנגעַשְׁמַעַקְט געשווינט, ווי אַ קְבָּרוֹת-מָאָן שְׁמַעַקְט אָן אָ מָת. ער אִין געקוּמען מיט אַ גְּרִיטְּט צְעַטְּלָ פּוֹן אַלְּעָ אוַיסְגַּעַמְעַקְט אָן האט עוריאל פּוַיְוָנָּעָר האט אִים אַינְגָּאנְצָן דָּאָס צְעַטְּלָ אוַיסְגַּעַמְעַקְט אָן האט אִים געהַיְיסָן רְוּפָּן נִישְׁתְּ מָעָר, ווי דֻּעָם חָוָן, דֻּעָם רב אָרְן גָּאָךְ אַינְגַּעַט עַפְּעָס אָן אַלְּטָן אַרְעַמְעָן קְרוּב זִיְּנָעַם, ווֹאָס זִיְּנָעַם דַּעַמְעַט שְׁטָאָט. ער האט נַאֲכְדָּעָם צְוִיקְנָעָרְוָפָּן דֻּעָם שְׁמַשׂ נַאֲכָמָּאָל אָן האט בַּיִּים גַּעֲפְּרַעַט, צֵי אוַיְיךְ אַ קְנַסְמָאָל מוֹעָן רְוּפָּן דֻּעָם שְׁחוֹת אָרוּךְ. ער אַת, אַפְּנִים, דָּאָךְ גַּעַוְוָן אַבְּטִיל צְעַטְּרָאָגָן, עוריאל פּוַיְוָנָּעָר. פּוֹנְקָט אַצָּאָט, אַינְמָן דָּאָזְקָן מַאֲמַעַט, האט ער פְּאַרְגָּעָסָן, צֵי סְאָיוָן אַמוֹז-זַאְךְ אָן צֵי אוַיְיךְ אַ קְנַסְמָאָל מוֹעָן רְוּפָּן דֻּעָם שְׁחוֹת אָרוּךְ.

אוֹפֶּן ווַיִּס-גַּעַשְׁפְּרִיטָן טִישׁ צְוִישָׁן אַ פָּאָר בְּלוּמָעָן מִיט הַוִּיכָּעָגָעָן פִּיבּוֹד-קְלָאָשָׁן, האָבָּן גַּעַבְּרָעָנָט לִיכְטָן, הַעַלְּעָ לַוְסְטִיקָעָ לִיכְטָן; גַּעַשְׁטָאָגָעָן אָזִי אִין זַלְּבָעָרָנָט רְעָרָן-לִיכְטָעָר אָן גַּעַשְׁטִיטָעָרָט צְנוּהָדִיקָעָמָעָן. מִיט פּוֹלָעָ יְוָמָ-טוּבְּדִיקָעָ פְּלַעַמְלָעָן. אָן אַרְוָם אָן אַרְוָם אִיזְגַּוְוָעָן ווֹאָךְ, גְּרוּיָעָר וּאַכְּעָדִיקָעָר אַיְוָונָט נָאָךְ לְאָגָגָן יָאָרָידָר.

עוריאל פּוַיְוָנָּעָר, אַיְן וּאַכְּעָדִיקָעָר לְוּסְטִירְגָּעָנָם סְוָרְדָּעָט, האט נִישְׁתְּ פְּאַרְמָאָנָט קִיְּין אִין אַיְנְצִיךְ וּוֹאָרטָן, מִיט וּוּלְכָן ער וּוּלְכָט זִיךְ אַיְצָט קָאָגָעָן וּוּנְדָן צִוְּמָאָן אַיְנוֹשָׁעָנָר דַּעַסְלָעָר; גַּעַוְוָסָן אַוְיָנָאָן, ווי מִיט גּוֹאָלָד, גַּעַשְׁפִּילָעָט אוַיְיךְ זִיךְ דַּי קְנַעַפְלָעָן, אָן אָזְעַמְצָעָר האט אַזָּאָגָן: גַּעַטְאָן :

“מְחוֹתָן !”

הָאָט זִיךְ גַּעַדְעָכָט, אָן דָּאָס רְוָפָּט מִעָן נִישְׁתְּ אִים, נָאָר עַמְעַצְּנָאָגָעָן אַצְוּוֹיְיטָן, אַסְךְ אָן עַלְּטָעָרָן אָן בְּפּוּבְּדִיקָעָרָן, ווֹאָס אִין שיַּן לְאָגָגָן גַּעַשְׁטָאָרָבָן לְאָגָגָן צְוָעָק אָן פְּאַרְשָׁוּוֹנָדָן פּוֹן דָּעָר וּוּלְכָט. חָוָה פּוַיְוָנָּעָי אִיזְאָוִיךְ גַּעַוְוָן אַנְגַּעַטְאָן אַיְנָם זַעַלְבָּן גְּלָאָטָן ווַיִּסְּפָּר בְּאַטִּיסְטָעָנָם קְלִיְּדָ, אַיְן וּוּלְכָן זֵי אִיזְאָגָנָצָן פְּאַרְגָּעָסָט אַרְוּמְגָעָפָּאָרָן מִיט דַּעַסְלָעָר אַיְבָּעָר דָּעָר שְׁמָאָט ; זֵי אִיזְאָוִיךְ אַפְּאַרְגָּעָסָעָג גַּעַזְעָן בַּיִּים דָּעָר זִימָט, ווַיִּטְפּוֹנְמָס טִישׁ אוֹפֶּן קְלִיְּנָעָם קוֹרָצָן סְאַפְּקָעָלָעָ אָן האט

געחאָט אַזָּאָ גְּלִיכְגִּילְטִיךְ אֹוִיטֶזֶעֶן, גְּלִיךְ אַט דָּאָס קְנֵסְמָאָל לְעַפֶּט וַיַּאֲבָעֵר דָּאָס צָעַנְתָּעַ מְאָל אֵין מְשֻׁךְ פָּוּן אַיר לְעַפֶּן; סְאַיוּן נְמָאָס, אָוּן זַיַּוִּיךְ, סְיַאָל זַיַּק וּוֹאָס גִּכְבָּעָר עַנְדִּיקָּן.

דָּעַרְפָּאָר, וּוֹאָס דָּעַלְלָאָר אַינְטַם נְיִיעַם וּוּיְיִתְרָעָקָּל אָוּן מִיטָּן וּוּיְיסָן טִיף-אֹוִיטֶגְּשָׂנִיטֶעָנָעָם הָאָרֶץ אַיְזָן גְּזֹועָסָן בְּיִים טִישׁ אַן אַהֲיטָל אָוּן הָאָט גַּעֲרָעֶדֶט רְוִסְשָׁה, הָאָבָּן זַיַּק דָּעָרְ רְבָּ, דָּעָרְ שְׁוֹחָט אָוּן דָּעָרְ חָנוֹן גַּעַחַלְתָּן אֵין הָעָרֶט, גַּעַזְעָסָן אֵין אַיְזָן שְׁוֹרָה אָוּן אַיְזָן אַלְכָּזָן, וּוְיַיְמָאָפָּעָס, נְאַכְגָּעָטָן אֵין גַּעַנְעָר דָּעָם צְוּוִיתָן. זַיַּי הָאָבָּן דָּעַרְפָּאָר אֹוִיטֶגְּזָעָן, וּוְיַיְסָטָאָטָסָן אֵין גַּעַלְלָעָנָעָ קְאַפְּאָטָעָס מִיטַּצְגָּעָקְלָעָפְּטָעָשׁ בְּעָרָד. זַיַּי הָאָבָּן גַּעַמְאָכָּט אַיְבָּעָרִיקָּעָ לְעַפְּשָׁע בְּאוּוּגְגָנָגָעָן אָוּן נִישְׁתְּגָוּוּסָט וּוֹאָס צַוְּ גַּעַמְעָן צַוְּ דָּעָרְ טִיְּ, סְוִּחְ-פְּלִ-סְוִּחְ הָאָבָּן זַיַּי זַיַּק אַן שְׁוֹם זַיְטִיקָּעָר אַיְנְצִיאָטָיוּ אַיְבָּעָרְגָּעָזָעָטָצָט צּוּם קְלִיְּנָעָם וּוּיְסָטְפָּאָרְשָׁפְּרִיטָן טִישְׁלָ אָוּן בִּיְּ דָעָרְ שְׁיַיְן פָּוּנָם אַיְזָן-אַיְנְצִיאָקָּן לִיכְטָאַלְעָעָא אַיְנְאָיָנָעָם גַּעַנוּמָעָן שְׁרִיבָּפָּן דִּי תְּנָאָטָם, גְּלִיךְ אַוִּיפְּ אַט דָּעָרְ אַרְבָּעָטָעָ אַיְזָן קָאָרְגָּ אַיְגָעָר. אָוּן נָאָר דָּעָרְ אַרְעָמָעָר קָרוּב פְּוִינְגָרֶטֶס, דָּעָרְ גְּרִיְּזָן-גְּרוּיְּעָר יִידְ פָּוּן דָּעָרְ אַלְטָעָר שְׁטָאָטָם, אַיְזָן וּוּפְרִיְּעָרָ, רְוִיקְ גַּעַבְלִיבָּן זַיַּצְנָ אַיְזָן עַק טִישׁ. עָרְ אַיְזָן גַּעַוּוּן אַגְּגָעָטָן אַן אַגְּנִיעָמָעָם סָאמְעָטָעָנָעָם קְאַשְׁקָעָטָ, מִיטַּאַגְּרָטָל אַוִּיפְּ דָעָרְ אַלְטָעָר אַלְטָעָר אַטְלָעָסְעָנָעָר קְאַפְּאָטָעָ, אַן זַיַּן פְּנִים מִיטַּדָּעָר הִיפְשָׁעָר גְּרוּיְּעָר זְקָנָה הָאָט זַיַּק גַּעַלְאָכָּטָ, וּוּפְרִישָׁ פָּוּן מְרָחָץ. עָרְ אַטְזָן צְוּגְעָרוֹקָט צַוְּ זַיַּק אַיְנָעָם אַדְרִירְעָנְדִּיקָּן לִיכְטָעָר אָוּן זַיַּק עַרְגָּסָט אַגְּגָבוֹגָן אַיְבָּעָר זַיַּן אַלְטָעָן הִיפְשָׁן סְפָרְלָ אַן גַּעַהְאָטָעָן אַיְזָן עַרְגָּסָטָן זַאָגָן, אַיְזָן אַיְזָן וּזְיסָן וּזְאָרָטָן, צַי אַוִּיפְּ עַוְלָם-הַבָּא, צַי אַוִּיפְּ דִי גַּעַשְׁמָקָעָ מְאַכְּלִים, וּוֹאָס עָרְ וּוּעָטָה הִינְטָן אַן אַוּונָטָעָסָן. בָּאַלְדָּהָאָט זַיַּק דָּעַרְהָעָרָט אַרְוָעָרָט קְלִיְּנָעָם זַיְטִיקָּן טִישְׁלָ, וּוּמָעְ שְׁרִיבָּפָּט דִי תְּנָאָטָם.

מְחוֹתָן ?

הָאָט עַזְרִיאָל פְּוִינְגָעָר גַּעַמוֹזָט אַהֲיָן צְוָגִין, גַּעַמוֹזָט הַיְּסָן אַוִּיסָּ שְׁטְרִיבִּיכְן אַלְכָּזָן, וּוֹאָס גַּעַוְבִּעְנָעָמָעָן מְחוֹתוֹבָנִים שְׁטָעָלָן אַיְן דִי מְנָאָטָם אַרְיָין, אַוּן אַזָּאָיָן גַּעַקְמוֹעָן צּוּם אַרְטָ, וּוּמָעְ דָּאָרָף אַרְיִינְשְׁרִיבִּיכְן דָעָם חָתָן, הָאָט קְיִינְגָּעָר נִישְׁתְּגָוּסָט, וּוּאַזְוִי זַיַּן פְּנִים אַלְעָעָר הִיטָּסָטָ, אַלְעָעָה הָאָבָּן גַּעַוְוּסָט, אַזְוִי עָרְ רִיכְבָּטָעָר בְּעַלְ-אַקְסָעָ אַוִּיפְּ גָּאָרְ דָעָרְ וּוּלְלָטָ, נָאָר וּוּאַזְוִי מְעָן רַוְּפָט אִים בְּיִים נְאַמְעָן, הָאָט קְיִינְגָּעָר קְיִנְמָאָל נִישְׁתְּגָוּסָט ;

מע האט געמווט אַע וווערן רווייט און צוקוקן, ווי דער שם שגייט צו
צו דעלסֿלען און פרענט עס ביי אים, ביימ חון אלַין. פלאזים האט
מען שטיילערהייט גענומען חוה פוייזנער אַרויסטרופן פון עסצמער אין
קָאַרְיךָדָאָר אַרְיין אַן פון דָאַרטן ווַיְיטָר, אַין קִיךְ אַרְיין. זֶה האט זִיךְ
דאַרטן אַפְּגָעָזָם אַפְּאָר גַּעֲצִילְטָעָן מִינְטוֹן, נָאָר אָוּ זַי אַיְזָן נַאֲכָדָעָם
אַרְײַינְגַּעַזְקָומָעָן צְוִירִיק, האט ביי אַיר פון גְּרוֹוּסָס כַּעַס גַּעֲבָעָנְטָדָס פְּנִים,
אין אַיְינְעָס אַמּוֹיֵּס-וּוַיְינְקָל האט ביי אַיר עַטְּלָעָכָע מָאָל אַצְּיטָעָד גַּעַטָּאָן
די אַונְטָעָרְשָׁטָע לִיפְּ. אַיר אַיְזָן פון קִיךְ נַאֲכָגְעָגָאנְגָּעָן די מַוְתָּעָר אַן האט
ביי אַיר עַפְּעָס גַּעֲפָרְעָגָט, נָאָר זֶה האט נִישְׁתְּגָעָקָאנְט רָעָדָן.
“Как нахально и грубо»
בישט געקאנט פָּאַרְשְׁטָעָלָן, אָז אַמְעַנְתָּש אַיְזָן פַּעַיְק אַיְחָד אַזְעָלָכָע מִיאָסָע
גרָאָבע טָרִיטָט.

נאָכָדָעָם האט מען געמשמעסט אין שטָאָט :
ארום אַיְינְס אַזְיְגָעָר בִּינְאָכָט נָאָךְ תְּנוֹאָים-לִיְעָנְעָן אַן נָאָךְ טַעַלְעָר.
ברעַעַן אַיְזָן מִיטָּאָמָּאָל גַּעַזְוָאָרָן פְּרִיעַלְעָק בִּי פּוַיְזָנְעָרָן אַין הָוִיָּה. גַּעַקְוָמָעָן
זַעַנְעָן אַהֲיָן אַפְּגָעָבָן מַזְלָ-טוֹב דִּי מַאֲדָרָם בְּרָאָמְבָּרָגָג מִיטָּזָעָר נִיְעָר
רַאֲבִינְעָרְשָׁע אַן מִיטָּנָאָךְ אַיְינְקָעָן נַאֲעַנְתָּעָמָעָן : מע האט דָאַרטָן
פְּלוֹמְרָשָׁט גַּהְהָלִיעָט אַגְּנָעָצָע נַאֲכָטָם. אַן פְּרִיעָר אַבְּיָסָל אַיְזָן אַיְחָד
דָעָר הַנְּטָעָר-טָרָר פְּלוֹמְרָשָׁט אַרְײַינְגַּעַזְקָומָעָן אַיְינְעָר אַמְעַנְתָּש, עָר אַיְזָן
אַרְײַינְגַּעַזְקָומָעָן אַיְחָד דָעָר קִיךְ אַן האט זִיךְ דַּעַרְפָּרְעָגָט ביי דָעָר דִּינְסָט :
סְאַיְזָן רִיכְטִיק ? סְקֻמָּעָן טָאָקָע פָּאָר תְּנָאָים בִּי חָוָה פּוַיְזָנְעָר מִיטָּ
דַּעַסְלָעָר ? ”

קִינְעָר האט נִישְׁתְּגָעָקָאנְט גַּעַזְוָאָרָן אַנְרוּפָן אַט דָעָט מַעַנְתָּש בִּים נַאֲמָעָן,
און אַלְעָגָע זַעַנְעָן דָאָךְ אַיְחָד מַאֲרָגָן נָאָכָן קָסְמָאָל מִיטָּ גְּרוֹוּס אַינְטָעָרָעָס
גַּעַלְאָפָּן צַו דָעָר טָרָר אַקְיָק טָאָן אַוְיָפָן דּוֹרְכְּגִיְעָנְדִּיקָן פָּאַרְוָאָצְלָטָעָר
פְּרָעָגָר. דָאָס האט גַּעַקָּאנְט זַיְן פְּשָׁוֹט דּוּרְמָאָר, וּוֹאָס אַלְעָגָע דָאָ אַיְזָן
שְׂטָאָט זַעַנְעָן אַיְם גַּעַזְוָעָן שְׂוֹנָאָים. מִיטָּ דָרְיִי פָּעָרְטָל שְׂטָאָט אַיְזָן
גַּעַזְוָעָן צְעָקָרִיגָט. פְּרָעָגָר אַלְיָין אַפְּבָעָר אַיְזָן גַּעַזְוָעָן רְוִיָּק אַן קָאָפָט. אַרְ,
יאָ, וּוֹעֵן עָר זָאָל גַּעַזְוָעָן וּוֹעֵלְן דּוּרְלָאָזָן, סִיאָאָל אַיְם אַנְגָּגִין כָּאַטָּש
אַהֲזָבָּפָן פָּוּן דָעָט, וּוֹאָס רַאֲקִינְעָן וּוַיְנָטָש אַיְם, וּוֹאָלָט שַׁוִּין לְאַבְּגָג גַּעַזְוָעָן
גַּעַפְּלִיבָן פָּוּן אַיְם נִישְׁתְּגָעָקָאנְט, וּוֹאַבְּיָס אַש אַן שְׁטוּבָה. עָר האט נָאָר

ביטחומאָל אַנגעוויזוֹרין זיין גאנצן אִימפעט בְּנוּגָע צוֹ היַקָּע דער דינֶסֶט.
עד איַז מער נישט געגענְגָען צוֹ אַיר הַינְטָעָרָן אַיְנוֹפָאַרְהָוִין אִם האָט
ニישט געאָרט, סְזָאָל דָּאָרטָן מִיט אַיר גַּאנְצָע פָּאַרְנָאָכְטָן אַפְּשָׁתִיָּן יוֹסֶל
דָּאָר קְלִיִּית-מְשֻׁרָּת. אַדְּרָבָּא, אוֹיף דָּעַט דָּאָזִיקָּן גַּעֲבִיטָהָאָט עַד אַיר
גַּעֲוֹונְטָשָׁן אַלְדָּאָס גּוֹטָס, צַט דָּעַט חַיְקָעָן.

אלְיַיִן האָט עַד זִיךְרָאָרְגָּס נַאֲכָן קְנֵסְמָאָל, וּוֹי אַגְּזָעָצְטָעָר
בְּאַיְאָרְטָעָר מְעַנְּטָש, בָּאוֹיְזָן אַיִן שְׂטָאָט אַיִן זִיךְרָן וּוּאַרְעָמָעָן בְּרוּינָעָם
בורוּעָס. נַאֲר אַוְיךְ דָּאָס האָט גַּעֲקָאָנָט זִיךְרָן פְּשָׁוֹט דָּעַרְבָּאָר, וּוֹאָס אַיִן
שְׁטוּב אַיִן אִים זִיךְרָן שְׁוּעָר גַּעֲזָעָסָן, אַיִן דְּרוֹיסָן אַיִן מִיטָּאָמָאָל
גַּעֲוֹאָרָן וּוּינִיטָק אַיִן עַסְרָעִיק קִילָּ, גַּלְיִיךְ דָּעַט זָוְמָעָר האָט זִיךְרָן
אַיְגָאנְצָן גַּעֲפָעָלָט אַיִן סְגִּיגִיט אַבְּיַטְעָר צִיְּטָ, סְגִּיגִיט וּוּינְטָעָר אוֹיף
דָּעַר וּוּלָט. פְּרָעָגָעָר האָט דָּעַט גַּאנְצָן בִּיטָּאָגָּ פָּאַרְבָּאָכָּט בְּיִי בְּרָאָמָּ-
בָּעָרָגָן אַיִן הוּיוֹי אַיִן האָט דָּאָרטָן גַּעֲרָעָדָט, אַסְךְ גַּעֲרָעָדָט. דָּעַרְנוֹאָךְ האָט
עד זִיךְרָאָרְגָּנָט אַיִן גָּאָס מִיט חִים-מְשָׁהָן אַיִן האָט מִיט בָּאָנִיָּס
פָּאַרְבָּרִיט אַ שְׁמוּס :

“אַיִן דָּאָכָּט זִיךְרָן נִישְׁט אָוִיס חִים-מְשָׁהָן, אָז דִּי שְׂטָאָט האָט אַ גַּאנְצָע
נַאֲכָט גַּוְהַלְיָעָט עַרְגָּעָץ אוֹיף אַ שְׁמָחָה אַיִן נַאֲכָדָעָם גַּעַשְׁפָּעָט
אַיְפָּן טָאָג ? עַר, פְּרָעָגָעָר, האָט אִיצְט יַעֲדָנְפָּאָלָט אַזָּא בָּאָגָּרִיךְ. וּוֹ
עַר בָּאַגְּגָנָט נִישְׁט מְעַנְּטָשָׁן, גַּעֲנָעָצָן זִיךְרָן ; צָעְנוּמָעָן גַּרְוִיסָּע מִילְּעָדָר אַיִן
גַּעֲנָעָצָן... נַאֲר אָט, וּוֹי גַּעֲפָעָלָט עַס חִים-מְשָׁהָן ? הַיְנִיטִיקָּעָ נַאֲכָט אַיִן
וּוּרְקָעָר אַיִן שְׂטָאָט עַפְּעָס פָּאַרְגָּעָקָומָעָן ; הַיְנִיטִיקָּעָ בִּינְאָכָט אַיִן חָוָה
פִּינִיטָא לֹאָ קָאָמְעָדִיאָ, הַיְנִיטִיקָּעָ נַאֲכָט האָט דָּעַר רֹוחַ וּתְוָנָה גַּעַחַת
מִיטָּן טִיוֹוָל”.

פְּרָעָגָעָר האָט זִיךְרָן אַזָּא פָּוְנָאָנְדָּעָרְגָּעָלָאָכָּט מִיט
אַזָּא הַנָּאָה אַיִן מִיט אַזְּוָלָעָךְ פָּוְנָאָנְדָּעָרְגָּעָטְרִיסְלָעָט אַקְסָלָעָן, אָז דִּי
פָּעָנָסָנָעָה האָט זִיךְרָן אִים כְּמַעַט אַיִן גַּאנְצָן פָּוֹן דָּעַר נַאֲר אַרְאָפְּגָעָרְקָט,
אוֹן עַר האָט זִיךְרָן גַּעֲמוֹזָת אָוְנְטָעָרְכָּפָּן מִיט - בִּידָע הַעֲנָט.

“גַּיִין, עַר זַאֲגָט עַס נִישְׁט גְּלָאָט אַזְּוִי אַיִן דָּעַר וּוּלָט אַרְיִין”.
עוֹר האָט זִיךְרָן פָּאַמְעָלָעָךְ גַּעַלְאָזָט גַּיִין אַיִן שָׂוְרָה מִיט חִים-
מְשָׁהָן אַפְּיִסְלָאָרָאָט מִיט דָּעַר גַּסְסָצָם בְּרִיטָן הַאַלְבָּקִילְיָעִיכָּן מַאֲרָק צַוָּה
“דָּעַר עִיקָּר אַיִן, וּוֹאָס אָט דָּעַר דָּעַסְלָעָר אַיִן טָאָקָעָ וּוּרְקָעָר

א טיוויל, ער האט זיעיר ווינציך ענלאכקייט צו א מענטשן, באנט ער איין
אן אינושענער ; ער שפוייט קילדעכיך".

צורייק מיט א איך פיר, וווען ער איין אהער אראפגעקומווען אוון
האט געקראגן א חלק איין די ריטנצער טארף-זומפ, האט ער אונגעטען
לָאנגען שטיוויל אוון האט צווויי וואכן צייט אַרומגעשפאנט איבער די
זומפ ; ער מיט יאנען, דעם געטריען גוי, וואס ער האט מיט זיך
אראפגעבראקט. אוון בעוצצת האט ער זיך נאכדעם אין בעריזשינען
ニישט ביי אידן, נאך ביי א גוי, ביים וועגמיסטערטס אלמנה אין
א האלבער זייט-שטיבּ, אוון האט דארטן א גאנצן אַנְהִיבּ ווינטער
אַרומגעשפאנט אינט לָאנגען גראמען כאלאט אוון איין די וויבע שטוב-
טומלען.

"יאן ! האט ער גערופען זיין געטרייען גוי דורבן פאנצטער, יאן ?"
און או יאן איין אַרְיִינְגָּעָקְמוּעָן, האט ער אים געהיסן אַקְוֹק פָּאָן
אויפּן זיגער :
דו ווועסט אַרְיִינְגָּעָקְמוּעָן צו מיר פונקט אין זיבּן-און-פֿערְצִיךְ מינוט
אַרְוּם, פֿאָרְשְׁטָאנְדָּעָן ?"

האט גענטפערט יאן.
"Так точно,"
און ער איין אַרְיִינְגָּעָקְמוּעָן פונקט אין זיבּן-און-פֿערְצִיךְ מינוט אַרְוּם,
געזען איבדרויסן אויף דער פריזבע מיטן סָאַדָּאָטְן-זִיגְעָר אין האט
זוון אַכְטָוָנָג געגעבן, ער זאָל נישט פֿאָרְשְׁפָּעְטִיךְ אויף קִין סָעְבּוּדָע.
דאָס האט דעללער אויסגעמושטירט זיין גוי, יאנען. או ער פֿאָרט
אין קרייז-שטאט, דעללער, פֿאָרגעסט ער נישט ברענגןען פָּון דָּאָרטָן
אַפְּאָר שְׂפִּיִּי-טְעֵפְּלָעָן. ער שְׂטָעָלֶט אָזָוָעָק די שְׂפִּיִּי-טְעֵפְּלָעָן אין קָאָרְדִּיךְ אַר
צְוִישָׁן זיין האָלֶבּ אוון צְוִישָׁן דער האָלֶבּ, ווֹ סָוּזִינְט דעם וועגמיס-
טערטס אלמנה, אוון לְעָרְנְטָן די גּוֹיִיעַ אַגְּנְצָן ווינטער, או זי מיט די
קִינְדָּעָר דָּאָרְפָּן שְׂפִּיִּעָן נִישְׁת אויף דער הוֹלְדָּעָר פֿאָדְלָאָגָּע, נָאָר אין זי
טְעֵפְּלָעָן, פּוֹנְקָט אין די טְעֵפְּלָעָן. דערנָאָךְ קּוֹמֶט דער זומער, אוון ביי
אַיִם אין בעריזשינען וווערט פֿאָרטִיךְ זיין נִיעָר גּוֹיִיסְעָר בְּרוֹאָוּת.
אַלְעָעָפְּרִימָאָרגָן גִּיטָּע ער אַהֲן אויסגעפּוֹצָט אוון זיין נִיעָים פֿאָלְטָא, אַיִם
די הענטשקעס אוון אַיִם האָרטָן בְּרוֹנְגָּעָט הַוָּט, ווֹ אויף אַרְטָה. אוון
או אַיִד, אַמְּעַקְּלָעָר, גִּיט אַיִם דֻּעְמָאָלָט נָאָךְ מִיט אַפְּרִיצְבָּעָ גּוֹרְשָׁטָן
אין האָנט, קוּקָט ער זיך נִישְׁת אָס אוון ענטאָפּוֹרְט נִישְׁת קִין ווֹאָרט. ער

פָּאָרְקְּרִימֶטֶן נָאָר אַבְּיִסְלֶן דָּאָס מֹוֵיל אָוָן שְׁפָאָנֶט אֲוּוֹעַק גִּיכְעָר.

הַיִּסְטֶן הַיִּסְטֶן עַם:

אַיְן קָאנְטָאָר בֵּין אַיךְ פָּאָר אַיְיךְ אַסְוָהָר אָוָן אַיְן גָּאָס קִין
מְחוּתָן נִשְׁטָן.

עַר זָאָגֶט עַלְטָעָרָעָה יִדְן דָּוָה.

אָוָן אַיְן בָּרָאָוּר דָּאָרְטָן בֵּיְ אִים, בָּעַת עַר קוּמֶט אַרְיִין, אַבְּיִתְהָ.
עוֹלָם: שְׁטָאָרָק שְׁטָיִי. זָאָלְקָעָר דָּעַר אָגָעָנֶט אַיְן דָּאָרְטָן אַיְינְמָאָל גַּעֲוָועָן.
דָּעַרְצִיְּלָט עַר, אָז פָּלָעַשְׂעָר צִיטָעָרָן. אָוָן דִּי שְׁלִיסְלָעָן פָּאָרְגָּלְבִּיט עַר
דָּאָרְטָן נָאָר יִגְּנָעָן דָּעַט גּוֹי, אָוָן מַעְרְ קִיְּנוּם.

קוּמֶט עַר אַיְינְמָאָל אַיְן אַהֲיָסִן זָוְמָעְרִיךְן בִּיְטָאָג אַהֲיָן צַוְּזַיְךְ
אַיְן קָאנְטָאָר, דָּעַסְלָעָר, אָוָן טָרְצָפֶט דָּאָרְטָן דָּעַט בּוּכְהָאַלְטָעָר, פָּרוּקָע
גַּעֲכָעָס, בָּעַת עַר זִיצְטָ אִיבְּפָר דִּי בִּיכְעָר אַנְסָ רֻעְקָל, אַיְן דִּי וּוּיְסָע
אָרְבָּל זִיצְטָ עַר, אָוָן אָרוֹם שְׁטִיעָן עַלְטָעָכְבָּעָ קָוָנוּם אָוָן וּוּאָרְטָן, עַר
גִּיטְזִיְּ אָרוֹיסָשׁ חַשְׁבּוֹנוֹתָה, דָּעַסְלָעָר זָאָגֶט דָּעַט בּוּכְהָאַלְטָעָר גַּאֲרְנִישָׁתָן.
עַר גִּיטְזִיְּ אַרְיִין גַּלְיִיךְ אַיְן זִיְינָן בָּאָזְוָנָדָעָר צִימָעָר. נָאָר אַבְּיִסְלֶן שְׁפָעָטָעָר
שִׁיקְטָעָר דָּעַט בּוּכְהָאַלְטָעָר אַרְיִינְרוֹפָן אָוָן זָאָגֶט אִים, עַר זָאָל זִיְךְ
בָּעַמְעָן דָּעַט וּוּגָן.

„אַיְיר הַעֲרָתָן, וּוֹאָסָמָעָ רַעֲדָתָ צַוְּ אַיְיךְ? זָאָגֶט עַר, נַעֲמָת אַיְיךְ
דָּעַט וּוּגָן!“

עַר שְׁרִיבִיט בָּאַלְדָּן אַיְן אַבְּרִיוֹ אָוָן שִׁיקְט אֲוּוֹעַק יִגְּנָעָן אַיְן
קְרִיְיז-שְׁטָאָט נָאָר אָנָן אָנְדָעָר בּוּכְהָאַלְטָעָר. דָּעַר בּוּכְהָאַלְטָעָר שְׁטִיטָה. עַר
וּוּילְזִוְּסָן פָּאָרְוּאָסָן? עַר וּוּילְזִוְּסָן זָאָגֶט זָאָגֶט.
נָאָר דָּעַסְלָעָר וּוּילְזִוְּסָן הַעֲרָן.

„קִיְּנָעָ טָעָנוֹת.“

בֵּיְ אִים אַיְן קָאנְטָאָר, הַיִּסְטֶן הַיִּסְטֶן עַם, אַיְן נִשְׁטָן קִין בֵּית-מַדְרָשָׁן,
וּוּ מַעְשָׁפְּרִיטָן זִיְךְ פָּוֹנָגָנָדָעָר אַיְן דִּי וּוּיְסָע אָרְבָּל.
דָּעַר בּוּכְהָאַלְטָעָר הָאָלִיט אָוִיסָ דָּא אַיְן רָאְקִיטָנָעָ אַגְּמוּטָעָר אַן
אַלְמָנָה, אִירָעָ קְלָעָנָעָר יִינְגָּלָעָר לְעָרָגָעָן אַלְעָ בֵּיְ אִים, פְּרָעָגָעָן, אַיְן
תַּלְמָדָ-הַוָּרָה, גִּיטְזִיְּ זִי אָרוֹם צַוְּ אַלְעָ אַגְּנוּזָעָנָעָן מְעַנְתָּשָׁן אָוָן וּוּיְינָט:
„אָזְוּ וּוּיְ אָוָן וּוּינְדָ אַיְן מִיר, מִיְּנָן פָּרוּקָע אַיְן דָּאָקָ שְׁוִין פְּרִיִּי...
עַר גִּיטְזִיְּ שְׁוִין וּוּידָעָר אָרוֹם מִיטָּן בִּיְטָשִׁי...“

נאר קיינער קאן איר מיט גארניישט העלפֿן : דעטלער האלט
גישט פון קיינעם. דעטאלט נעמט אויף זיך די זאך חוה פריונער. זי
געפינט זיך פונקט אין אוז צייט, ווען זי איז געווארן ליטיש און
טוט טובות אסך אַרטעמע מענטשן. זי דינגעט דעת שענסטן פאעטאן
אין רקיטנע און פארט אווועק גלייך צו דעסלערן אין בראווער ; זי
פארברגנט מיט אים אַשעה צייט אין קאנטאר און פועלט בי אים.
זוי מאכט אים שמילידיק :

«גוט, ער נעטט אים צורייך צו, דעת בוכהאָלטער.»
איו אט :

דעטאלט איי צס געשען ביי חוה פריונער און ביי דעסלערן.
פון יונער גוטער זאך אן האבן זי אַנגעההיבן, איזוי צו זאגן, מיט.
סילן איינער דעת צויטיןן.

נאר וואס איז איזוינס מיט חיים-משהן ? ער זעת אויס צעטראגן.
ער הערט כמעט נישט, וואס מע רעדט צו אים. ער שטייט אין מיטן
גאָס אין איין שורה מיט פראגעערן און האלט אין איין קווק אַראָפּ
צום אַיינגעבראָכענען האָלבּ-קייעיכין מפרק צו און צו פריונער
גרוייסער קלייט. דאָרטן אינט שמאָלִין געסעלאָ, וואָס לעבען אַט דער
קלייט, באָווײַזט זיך אַפְּיגּוֹר פון אַמייד, אַנגעטאן אין וויסן מיט
אַזאנטיך איין האנט, צוּמי מײַל באָווײַזט זיך דאָרטן דֵי פֿיגּוֹר. סַדָּאָט
זיך, אָז דאָס איז חנקע לַיְוָבָּרֶס פֿיגּוֹר. זי קוּקְט זיך אַהער איין, זי
פְּאָזֶות זיך אַהער גִּין, נאר זי באָקּומְט אַיבְּער עפָּעַס حرחה און קערט
זיך אָום צורייך. סַדָּאָט זיך, אָז פּוֹנְקַט צהין קוּקְט צעטראָגענְרָהייט
חַיִּים-משה, נאר נײַין. ער ווֹאָרט, אָז פון בערײַשְׁנִיעָץ זאָלָן אַנְקְמַעַן
די צוּויִי פּוֹרָן, וואָס זאָלְקָר דער אַגעַנְט דָּאָרְפּ צוּשִׁיקְן נאָכָן אַינְוָעַן.
טאָר מיט דֵי מַעֲדִיקָּאָמְעָנָן פון מלְכָס מאָנוֹזָין.

«אַמאָדְנָע זאָך, זאגַט ער, דֵי פּוֹרָן האָבן נאָך באָדָרְפּט קְומַעַן
געכְּטָן.»

און פְּלוֹצִים דער מאָנט ער זיך אָן עפָּעַס אַינְטְשְׁוָלְדִּיקְט זיך
פאָר פְּרָעָגְרָן, ער מוֹזְבָּאָלְד זיך אַוְמְקָעָרְן צורייך אין מלְכָס אַפְּטִיְּקָן.
מאָגָאָזָין. ער האָט דָּאָרטן עפָּעַס פְּאָרְגָּעָסן.

נאר פרענער האט איצט נישט וויהין צו איילן, ער אין גרייט באגלאיטן חיים-משהן אין אפטיק-מאגאזין.
דארטן אין מאגאזין או שווין אלץ פארפאקט, אפגעראקט פון דיאוונט און גרייט צוליב די פורן, וואס דארפֿן קומען פון בעריזשינען.
די שפיגל-שאפעס זענען אַרגומגעוּקְלָט מיט רעדנעם און אינמיין צימער ליגן אַנגעווואָלְגָּעָרֶט איינס אויפֿן אַנדערן אַסְקְּ פַּאֲרַפְּאַקְּטָעָז קאָסטָן. אַיצְט גַּעֲדַעַנְקָט פַּרְעַנְעָר די מִיְּצָעָט-בְּלַעַטְלָעָן. ער פְּלַעַגְט זַיִ נַעַמְעַן בֵּי מַלְכָּן נָאָך יַעֲדָעָר שְׁנָאָפָּס, כְּדִי דַעַר בָּרָאנְפָּן זָאָל זַיִ נַעַמְעַן פִּילְּן.

“זְעַלְתָּעַנְעַ בְּלַעַטְלָעַ...”

נאר חיים-משה ענטפֿעַט נַעַמְעַן גַּאֲרַנְשִׁט. ער אין פַּאֲרַנוּמָעַן מִיט אַוְיסְלִידִיקָן אַיְגָעָם אַשְׁוּפְלָאָד פָּוֹן מַלְכָס טִיש אוֹן פַּאֲרַפְּאַקְּט דָאָס אלְץ אַיִן אָ בָּאוֹנְדָעָר קָעַסְטָל. חיים-משה נַיְשַׁטְעָרֶט דָארטן גַּעַשְׂוִינִיט צַוִּישָׁן דִי פָּאַפְּרָן אוֹן זַוְכָּט עַפְעָט. סְפְּלִיצָן פָּוֹן שְׁוּפְלָאָד אַיִן קָעַסְטָל אַרְיִין גַּאנְצָעָהוּפָנָס בְּרִיוֹו, אָ גַּרְוִיסָּעָר טִיסְטָעָר מִיט אַפְּאָרְטָאָש-בִּיכְעַלְעָן. אַיִן דִי אַוְיגָן טָוָט סֻף-כְּלָ-סֻוף אָ שְׁוּוֹנְדָל אָ קְלִיָּן נַיְשִׁטְיק פְּעַקְעַלְעָן, וואָס חִים-משה וָאַרְפָּט עַס גַּעַשְׂוִינִיט אַרְאָפָּצָו זַיִ אַיִן דִי הוּוַיְן-טָאָש. אַיצְט אַיִן שְׁווֹן אלְץ פַּאֲרַטִּיק. חיים-משה פַּאֲרַקְּאָפְט דָאָס קָעַסְטָל מִיט מַלְכָס בְּרִיוֹו אוֹן בָּעַט פַּרְעַנְעָרֶן דָעַם אַגְּנוּט זָאָלְקָעָר :

“דָאָס אַיִן אָ בָּאוֹנְדָעָר קָעַסְטָל, סְגַעַהָעָר נַעַמְעַן צָוָם אַיְנוּעַנְטָאָר מִיט דִי מַעְדִּיקָאַמְעַנְטָן.”

פרענער האט זַיִ נַעַמְעַן אַפְּגָעָוָאָלְגָּעָרֶט אַקְעָגָן אַפְּאָר מַעַת-לָעַת בֵּי זַיִ אַיִן צִימָעָר אוֹיפֿן הַאֲרָטָן סְאַפְּקָעַלְעָז אַיִן גַּעַוָּאָר אַוִּיפְּ אָנוֹ :

“זָאָל כָּאָטָש עַמְצָעָר וּזְעַר קְוֹמָעַן צַוְּאִים אַחֲעָר אַיִן זַיִן חָדָר.”
נַאֲר קִיְינְעָר אַיִן צַוְּאִים אַחֲעָר נַעַמְעַן, אַחֲרָן שָׁוֹלְקָעָן
שְׁנִידָעָר, וואָס הָאָט גַּעַמִּינִיט דָאָ טְרַעַפְן זָאָלְקָעָר דָעַם אַגְּנָעָט. סֻף-
כְּלָ-סֻוף אַיִן שָׁוֹלְקָעָן אוֹיךְ גַּעַוָּעָן בֵּי אַיִם אָ גַּאֲסָט. ער הָאָט גַּעַנוּמָעַן
פְּרוֹוֹן מִיט אַיִם זִיְינְוֹלָס “סְטָאָרְקָעָ”, אָזְוִי פָּגָעַלְעָז, נַעַמְעַן עַרְנָסָט,

נאר דאך אַרְיִינְגָּעֶזְיוֹן גַּעֲוֹאָרֶן צו בִּיסְעַלְעָן. ער האט אַזְוֵי פֿאַרְבְּרָאַכְט אַינְגִּינְעָם מִיט שָׂוְלְקָעָן אַ קָּאָרְגָּן מַעַט-לְעָת. אַוְן נַאֲכָדָעָם אַיְזָה פֿרְגָּעָרָן, וַיְיַגְּעַוְוּנְעָרָן מַעַט-לְעָת. אַוְן עַרְגָּעָץ מַיְאָס דָּאָס לְעַבְּנָן דָּאָס רַאְקִיטָּנוּ. ס'הָאָט זִיךְ גַּעֲוֹאַלְט אַוְועַק עַרְגָּעָץ אַיְזָה דָּעָר וּוּפְלָט אַרְיִין. ער אַיְזָה וּוּידָעָר גַּעֲלָגָן בַּיְיַקְבָּשׁ אַוְיכָן הַאֲרָטָן סַאֲפְּקָעַלְעָץ אַוְן הַאָט גַּעֲטָרָאַכְט וּוּעַגְּן זִיךְ, וּוּעַגְּן חֹוה פֿוּזְנָעָר אַוְן וּוּעַגְּן פֿאַרְשִׁידָעָן מִיטַּלְעָן, מִיט וּוּעַכְבָּשׁ מַעַנְטָשָׁן מַאֲכָן אַמְּאָל אַסּוֹף צו אַן אַומְּאָנְגָּעָנְעָמְנָעָר לְאָגָע. נִישְׁתְּ וּוּעַגְּן זִיךְ הַאָט ער גַּעֲטָרָאַכְט, נַאֲר וּוּעַגְּן אַנְדָּעָרָעָ מַעַנְטָשָׁן. אַוְיכָן זִינְעָן זִעְנָעָן אַיְם אַרְיִינְגָּעֶזְיוֹן אַהֲנְטָעָץ, אַ פְּשָׁוֹט לְאָגָגָהָאָנְטָעָץ, וּוֹאָס הַעֲנָגָט אַוִּיפְּרָאַקְמָעָן אַהֲנְטָעָץ, אַוְן אַפְּעַקְעַלְעָץ, אַקְלִיְיָן פֿעַקְעַלְעָץ, וּוֹאָס הַאָט אַוִּיפְּרָאַקְמָעָן אַנְטָעָץ מַעַנְטָשָׁן-בִּינְעָר. וּוֹ אַשְׁוֹאָרָצָן שָׁאָרָבָן אַוְן מִיט צְוִיְיָי אַיְבְּרָגְעַצְלָמְטָעָ מַעַנְטָשָׁן-בִּינְעָר. הַאָט ער, פֿרְגָּעָר, נִישְׁתְּ לְאָגָגָהָאָנְטָעָץ אַזָּא מִין פֿעַקְעַלְעָץ? ער האט אַנְגָּשְׁטָרָעָנָגָט אַינְגָּאָנָגָט דָּעָם זְפָרָן אַוְן הַאָט זִיךְ דַּעַרְמָאָנָעָן נִישְׁתְּ גַּעֲקָאַנְטָן. סּוֹפְּ-כּוֹסְפָּה אַיְזָה אַיְזָה אַ פְּאָר טָעָג אַרְוָם גַּעֲקָוּמָעָן דָּעָר אַנְעָוָט זְאַלְקָעָר. מַעַן הַאָט אַיְם בַּאֲדָאָרָט אַיְבְּרָגְעָבָן וּוּעַגְּן בַּאֲוּנְדָּעָרָן קָפְּסָטָל, וּוֹאָס שְׁטִיְיט בַּיְיַקְבָּשׁ מַלְכָן אַיְן קְלִיְיָנָעָם צִימָעָר אַוְן גַּחְפָּצָר נִישְׁתְּ צָוָם אַיְנוּעָנְטָאָר מִיט דִי מַעְדִּיקָמְפָנָטָן. אַוְן פְּלוֹצִים הַאָט זִיךְ פֿרְגָּעָר דַּעַרְמָאָנָט אַנְמָמָעָט פֿעַקְעַלְעָץ, וּוֹאָס חִיִּים-מְשָׁה הַאָט דָּאָרָט אַוִּיפְּרָאַקְמָעָן גַּעֲטִיְילָט, זִיךְ דַּעַרְמָאָנָט, נַאֲר גַּעֲבְּלִיבָן אַזְוֵי פֿאַרְוּגְּוַנְדָּעָרָט אַוְן נִישְׁתְּ גַּעֲגְּוִיבָט.

XIX

חִיִּים-מְשָׁה הַאָט אַוְמְגַעְקָרָט הַוָּה פֿוּזְנָעָר אַיְנִיקָע פָּוָן אַיְרָץ זְאַכָּן, וּוֹאָס הַאֲבָן זִיךְ גַּעֲפָנוּנָעָן בַּיְיַקְבָּשׁ מַלְכָן. אַזְוֵי הַאָט מַעַן אַיְבְּרָגְעָבָן אַיְנָמָעָן פָּוָן אַסְתָּר פְּנִין. "נוּ, יָאָ, הַאָט חִיִּים-מְשָׁה פֿלּוּמְרָשָׁט גַּעֲזָאנָט, וּוֹאָס וּזְאָלָן זִיךְ

אט די זאכן וואָלְגַעַרְן בֵּי יִצְחָק-בֶּעֶרֶן אֵין וּוְאָלְדָ ? עַר, חַיִּים-מְשָׁה,
הָאָט זַיִּינְט וּוְהָיִן צֹו גַּעֲמָעַן.

דערנָאָךְ הָאָט מִן חַיִּים-מְשָׁה אַגְּנַצְּנָן בִּיטָּאָגְגָּו גַּעֲזָעַן אוּפְּסָךְ
עַרְטָעָר אֵין שְׂטָאָט, אָוֹן צָנְאָן אוּסִיטָּעָן אֵין. בֵּי אִים גַּעֲוָעַן אֹזָא, גַּלְיִיךְ
עַר פָּאָקָט דִּי טְשֻׁמָּאָדָאנָעָס אָוֹן גְּרִיטִיט זַיִּיךְ אֵין וּוְעָגָאָרִין ; עַר אַיִּילָט
אוֹן וּוְילְפָאָרְטִיק וּוְעָרָן וּוְאָס גַּכְעָר. עַר הָאָט זַיִּיךְ אַרְאָפְּגָעָלָאָוֹן אוֹיָךְ
אוּפְּסָךְ דַּעַר אַלְטָעָר שְׂטָאָט אֵין אֵין דָאָרְטָעָן גַּעֲוָעַן בֵּי פִישְׁלָן. רִיכְטָמָאָן
אֵין שְׁטוֹפָן, בֵּי יָעָנוּם זְעַלְבָּן פִּישְׁלָן רִיכְטָמָאָן, וּוְאָס הָאָט דָאָ אַמְּאָלָּן
אִינְגָּאַיְנוּם מִיט אִים אֵין אֵין חַדְרָ גַּעֲלָרָנָט, אָוֹן הָאָט נְאַכְלָעָס אוֹיָךְ
גַּעֲפָרוֹזָוֹת זַיִּינְט אֵין עַקְסְּטָעָרָן, אָוֹן אַיְצָט הַאֲנְדָלָט עַר, וּזְיִיְדָעָר
זַיְינְעָר, מִיט אַלְטָעָר זַעַק.

„וְאָס זַשְׁעַ הַעֲרָט זַיִּיךְ עַפְעָס, חַיִּים-מְשָׁה ?“ אַזְוִי הָאָט בֵּי אִים
גַּעֲפָרָעָט פִּישְׁלָן רִיכְטָמָאָן. עַר אֵין גַּעֲזָעַן בֵּי זַיִּיךְ אֵין דַעַר אַלְטָעָר
גַּעֲרִשְׁנָטָעָר שְׁטוֹב מִיט אַקְלִיָּן קִינְדָּאָוּפְּסָדָה דִּי הַעַנְטָה אָוֹן הָאָט גַּעֲוָאָרָט
אוּפְּסָדָה, וּוְאָס אֵין אַוּוּקָגָעָגָנָגָעָן צְוָגָאָסָט אוּפְּסָדָה דַעַר נִיְּעָר שְׂטָאָט.
„אֵין וּוְאָס, חַיִּים-מְשָׁה, הָאָסָטָו עַפְעָס מַתְקָן גַּעֲוָעַן אֵין רַאְקִיטָּנוּ ?“

דַעְרוּפְּסָדָה אִים חַיִּים-מְשָׁה גַּעֲנָטְפָעָרט, אָוֹן גַּאֲרָנִישָׁט.

„וְאָס זַשְׁעַ מִיְּנִיסְטָו, פִּישְׁלָן ?“ הָאָט עַר אִים גַּעֲנָטְפָעָרט, כְּהַאֲבָדָא
טַאֲקָעָ גַּאֲרָנִישָׁט מַתְקָן גַּעֲוָעַן .“

אוֹן עַר אֵין דָעָרְפָּוֹן, אָפָּנִים, גַּעֲוָאָרָן אַבְּיִסְלָן אָוּמוֹרִיךְ ; עַר הָאָט
אַנְגָּעוּהִיבָּן אַרְוּמְשָׁפָאָנָגָעָן אַיְבָּעָר דַעַר שְׁטוֹבָן. עַר הָאָט אַוִּיסְגָּהָעָרָט בֵּי
פִּישְׁלָעָן אַסְךְ נִיְּעָסָן פָּוֹן שְׂטָאָט, דָעָרָנָאָךְ הָאָט עַר וּוְיִדְעָר-אַמְּאָלָּג גַּעֲנוּמָעָן
אִילְיָן. עַר הָאָט זַיִּיךְ אַוְמְגָעָקָרָט צְוָרִיךְ אֵין וּוְאָלְדָ אָרִין, צְוָרִיךְ צֹו זַיִּיךְ
אַיִּינְט : צִימָעָר :

„דַעַר עַיְקָר אֵין אָוּמוֹר, מַלְךָ .“

אוֹן גַּאֲךָ :

„בִּיסְט גְּרִיטִיט, מַלְךָ ?“

„כְּבִין גְּרִיטִיט, חַיִּים-מְשָׁה .“

„טָאָ קָוָם, מַלְךָ, קָוָם צֹו דִין-וְחַשְׁפּוֹן .“

„אוֹיֵב אַפְּלִיּוּ יִצְחָק-בֶּעֶרֶן, אוֹיֵב יִצְחָק-בֶּעֶרֶן אֵין עַפְעָס אָוִיסְטָן גַּעֲוָעַן
מִיּוֹן שְׂטוּמָעָן עַרְנָסָט, אֵין יַעֲדָנְפָאָלָס נִישְׁטָן נְאַכְצָוָסָן דִּיר, מַלְךָ .“

נאר פאָרְקַעַרט, טאנַן דעם הייפֿן. ער האָט זיך דאָך אַין די יונגעַ יַאֲרָן
צַעֲקָרִיגֶּת מֵיט גָּאָט.

„איַן צֹוְלִיב ווֹאָס נוֹצֵט די ווַיְיכִיקִיט בְּנוֹגָעַ צַוְּאָ וּוּעָלָט, ווֹאָס מַעַן
אַנְעַרְקַעַנט זַי נִישְׁטָן? צֹוְלִיב ווֹאָס שְׂמִיכְלָסְטוֹ, מֶלֶךְ?“
בָּאָר אַקְעָגָן, אוּפִין נִישְׁטַגְעַפְאַרְבָּטָן קָאָמָּד, שְׁטִיטָה מֶלֶךְ קְלִינְגָּ
סְּטָאַטְוּעַטָּע אָוָן שְׂמִיכְלָט אַלְץ מֵיט אַיר שְׁטַעַנְדִּיקָן שְׁעַמְעוֹדוֹדִיקָן שְׂמִיכְלָ
חַיִּים-מַשָּׁה זַעַט זַי פָּן אַקְעָגָן, פָּן בְּעֵט, אָוָן ווּעָרָט אַוְמְרוֹקָ
„וּוַיְיַפְּלֵ פָּאַנְגָּטִיזָם! וּוַיְיַפְּלֵ עַקְשָׁנוֹת אַין אַט דָּעַר גּוֹטְסְקִיט
מֶלֶךְ!...“

„אָוָן דַּו הָאָסְטָן דַּאָךְ אַוְיךְ נִישְׁטָן אַנְעַרְקַעַנטָן די וּוּעָלָט, מֶלֶךְ; פָּאָרָ-
וֹאָס זַשְׁעַ בִּיסְטָו אַזְוִי שְׁטִיל אַוּוּקְגַּעַגְּגָן גַּעַגְּגָן?
אַדְרָבָּא:

אוּוּקְגַּיְין דַּאָרָף מַעַן מֵיט אַשְׁטָאָרָקָן קְלָאָפְּ פָּוּן טִיר, אָוָן זַאָּגָּ
אַ צִיטָּעָר טַאָן דַּי שְׁטוּבָה, זַאָּגָּן זַיךְ אַוְפְּכָאָפְּן דַּי קְלִינְגָּ
נָאָר יְצָחָק-בָּעָר אַיְן אַפְּגַּעַשְׁתָּאָגָּעָן אָוָן אַלְטָן. ער ווִיסְטָ נִישְׁטָן, ווִי אַזְוִי
אַ קְלָאָפְּ צַוְּאָן מֵיט דָעַר טִיר, אָוָן טְרָאָגָּט שְׁטוֹמָעָרָהָיִם דַעַט יַאֲךְ פָּוּן
אַ מעַנְטָשָׁן, ווֹאָס האָט זַיךְ נָאָר אַיְן די יְוָנָעָן יַאֲרָן צַעֲקָרִיגֶּת מֵיט גָּאָט.
אַלְעָ פָּאַרְגָּאָכָט, נָאָר חַשְׁבָּנוֹת מֵיט פִּילְשְׁטָשִׁיקָּעָם, נָאָר קְרִיגְעָרִי
מֵיט פְּרוּמָעָר יִידְעָנָע-וּוִיְיבָה אָוָן מִיטָּן צְוּוִיטָן יִינְגְּעָרָן וּוּאַלְדָּ-נָאָמָן, וּוּמַעַן
ער אַיְן חַוְשָׁד אַיְן גַּנְבָּה אָוָן פָּאַרְגָּוְיִיבָּט אַיְם נִישְׁטָן דַי קָאָסָעָן, קוּמָט ער
אַהֲרָעָ צַוְּאָיִם, חַיִּים-מַשָּׁה, אַיְן צִימָעָר, יְצָחָק-בָּעָר, קוּמָט מֵיט פָּאָרָ-
לִיְיַגְּטָעָ העַנְטָן אַיְן דַי אַרְבָּאָל אָוָן מֵיט גְּרוּוּסָט פָּוּן אַנְּאָבָּל, ווֹאָס
הָאָט בָּאַגְּרָאָבָּן זַיְינָן גָּאָט. ער זָאָגָּט דַאְגָּרְנִישָׁת. ער שְׁפָאָרָט זַיךְ נָאָר
אַיְן מֵיט די פְּלִיְיַצְּעָס אַנְּזָן ווּאָנְטָן אָוָן שְׁטִיטָה דַאְגָּט אַזְוִי שְׁעָהָן-לְאָנְגָּג אַיְן
דָעַר פִּינְגְּצָטָעָר מֵיט טִיפְּן אַנְגָּסָט, מֵיט שְׁטוּמָעָן מָאָגָּעָן, אוֹ ער, חַיִּים-
מַשָּׁה, זַאָל „בְּתוּגָּה וּוּרָעָן...“

הַיִּסְן, הַיִּסְטָן עַס אַזְוִי:
„איַן, יְצָחָק-בָּעָר, הָאָפְּ אַגְּגָעָהָיִבָּן, אָוָן דַּו, חַיִּים-מַשָּׁה, מוֹזָעָן דִּין;
אַוְיַף דִּיר לִיְיַגְּט דָעַר חֻובָּ.“

נָאָר ווֹאָס קָאָן דָעַן ער, חַיִּים-מַשָּׁה, טָאָן?
פְּרַעְגָּעָר דָעַר פָּאַרְוּאַלְטָעָר זָאָגָּט, אוֹ ער אַיְן זַיךְ נִישְׁטָ מְחוּבָּיָב צַוְּאָ
שְׁפִּיעָן פָּאָר מֶלֶכָן.

“זאָל יעדער, זאגט ער, שפיעען פֿאָר זיך אלַּין”

אָל יִאָ, מְאָדָנָע :

“ער אַנְעַרְקַעַנְט נִישְׁתְּ קִינְעָם, אָט דַעַר פְּרַעֲגָעָר”.

—— — — —
פרעגער שפֿיעַט אַיְנָעָר אַלְּיִין פֿאָר זִיך. ער גַּעַמְט אַרְיִין צו זִיך
אין צִימָעָר זַאֲלָקָעָר דַעַר אַגְּעַנְט מִיט שַׂאֲלָקָע שְׁנֵיְידָעָר אָוֹן טְרִינְקָט מִיט
זַיִ לְחִים :

“זַאֲלָן פְּלַאֲצָן אַלְּעַ גַּעַהְיֶבְעָנָע אָוֹן פִּינְעַ לְיִיט !”

אוֹן אִיצְט גִּיטְעַ ער אַרוֹם אַיְן שְׁטָאָט, פְּרַעְגָּעָר, אָוֹן דָּעַרְצִילְט
אַלְּעָמָעָן, אוֹן צו אִים אַיְן צִימָעָר אַיְן אַנוּמְלָטָן גַּעַקְעָמָעָן ער, חִים-משָׁה :
“ער האָט בַּיִ מִיר פְּאַרְבְּרַאֲכָט, זָאגַט ער, אַגְּנָאָן בַּיְטָאָג”
אוֹוי גִּיט אַיְבָּעָר פִּישְׁלָ רִיכְטָמָאָן.

מע פרעגט בַּיִ אִים :

“פְּרַעְגָּעָר, וַיִּ אַיְעָר מִינְגָּג וּוּגָן חִים-משָׁה ?”

דעַמְאַלְּט טוֹט ער עַרְבָּסְט מִיט דַי מִיטְלָסְטָע דָּרִיְיָ פִּינְגָּעָר אַ דָּרִיך
צַו דַי פְּעַנְסָגָע צו דַעַר נַאֲזָן זַאֲגָמָט, אוֹן דַעַר עַיְקָר אַיְן, וּוֹאָס אַיְיך
ער, חִים-משָׁה, אַיְן אַן אָוּמְצָפְּרִידָעָנָר.

“פָּונְ אָוּמְצָפְּרִידָעָנָע, זָאגַט ער, וּוּטְ גַּעַהְאַלְּפָן וּוּעָרָן דַי וּוּעָלָט”.
נַאֲר אַיְן דַעַם אַיְן אַנְשָׁלְ צְוִדִּיק שְׁוִין בְּשָׁוּם אַוְפָן מִיט אִים נִישְׁתְּ
מִסְפִּים ; ער אַיְן אַיְנָעָר פָּונְ דַי, וּוֹאָס שְׁטִיְעָן אַיְנָמִיטָן מַאֲרָק אַרוֹם
פְּרַעְגָּעָר אָוֹן הַרְעָן, וַיִּ ער רַעַדְט שְׁטוּמִים.

“נוֹ, אָוֹן צַו זַאֲלָקָעָר דַעַר אַגְּעַנְט, זָאגַט ער, אַיְן נִישְׁתְּ צְוִפְּרִידָן
מִיט זִיך וּוּיְבָ, אָוֹן צַו שַׂאֲלָקָע שְׁנֵיְידָעָר וּוֹלְלַאֲקָעָר דַי שְׁוֹאַרְכָּע אָוֹן
קָאָן זַי נִישְׁתְּ דָעַרְגִּירִיכָן, וּוֹעַט אַיְיךְ דָעַרְפָּן גַּעַהְאַלְּפָן וּוּעָרָן דַי וּוּעָלָט ?”
ער אַיְן אַסְקָעְפִּיְקָעָר, אַנְשָׁלְ צְוִדִּיק, אָוֹן שְׁוִין אַ פֿאָר יָאָר גַּעַוּעָן
אַיְן פְּאַלְעַסְטִינְגָּע ; ער גַּלוּבְט בְּכָלְלָ נִישְׁתְּ, אוֹן דָא אַיְן גַּלוּת זַאֲלָעָפָס
אוּפְּגָעָטָאָן וּוּעָרָן.

אוֹוי האָט אִים, חִים-משָׁה, דָעַרְצִילְט פִּישְׁלָ רִיכְטָמָאָן וּוּגָן
אַנְשָׁלְ צְוִדִּיק. דָעַרְגָּאָן אַיְן פָּונְ דַעַר נִיְּעָר שְׁטָאָט צְוִרְיָקָעְמוֹעָן פִּישְׁלָ
וּוּיְבָ אַיְן גַּעַוּעָן צְוִפְּרִידָן, וּוֹאָס חִים-משָׁה פְּאַרְבְּרַעְנָגָט בַּי אִיר אַיְן
שְׁטוּבָ.

“גַּע נַאֲר, הָאָט ער גַּעַזְאָגָט, טַאֲקָע אַ גַּעַהְיֶבְעָנָע גַּאֲסָט”.

ז' האט גענומען ביי פישלען דאס קלילינגע וויג-קינד, וואס ער האט
די גאנצע צייט געהאלטן אויף די הענט, און האט זיך אוענקעוץ
מייט דעם אקעגן זיי ביים טיש. זי האט נאָר געוואָלט פארשפֿרייטן דעם
קָאַלְּירָטָן סערוועט אויפֿן הוילָן טיש, און אָן חַיִּים-מְשָׁה זֶל' נִשְׁתָּ
אוּעֲקָגִין פָּונְטֵי; זי ווועט שטעלָן דעם סָאַמְּקוֹאָר.
אָן שוֹין יָא אָזָא גָּאָסְט, האט זי גַּעֲזָאָגָט, טָאַזְּלָאָטָשׁ זַיְן
איַן שְׁטוּב יוֹם-טוֹב.

און זי האט איינס און צוּוִי אִם גַּעֲמָאָכָט, אָט דעם יוֹם-טוֹב.
ס' האט זיך אַרְוִיסְגָּוּוֹן, אָן זי אַיְזָן שוֹין גַּאֲרִינְשָׁטָן צָאָזָאָטָע, אָט
די פְּרוּיָה פִּישְׁלָהָן. נִשְׁתָּ אָמוֹזִיסְטָה האט זי פָּונְטֵן אַלְּעָ יְוָגְגָלִיטָה דָאָ אַיְן
רָאַקְּיָטָנָע אַוִּיסְגָּעְקָלִיבָן דָוּקָאָ פִּישְׁלָעָן, וואָס אַיְזָן אַמְּאָלָא אַיְיךְ גַּעֲוָעָן אָן
עַקְּסְטָעָרָן. מִיטָּן פְּנִים אַיְזָן זי אַבְּיִסְלָעָלָטָעָר פָּונְטֵן פִּישְׁלָעָן, נִאָר אַלְּיִין
הָאָט זי אַיְזָן זיך אָן אַדְּרָעָר פָּונְטֵן אָמְעָנְשָׁן, וואָס שְׁטָרְעָבָטָה צָו אַהֲכָרָעָר
מְדָרָגָה, זי אַיְזָן וְטָבָע גַּעֲוָעָן אָשְׁטִילְעָן. אַיְר גַּאֲנָצָע אַרְטִיקָע אַפְּגָעָקָומָעָן
מְשָׁפָחָה אַיְזָן גַּעֲוָעָן אָשְׁטִילְעָן, נִאָר וְוִיסְטָה פָּונְטֵן אַלְּעָ זָאָכָן, וואָס טָוָען זיך אָפָּ
אַיְן שְׁטָאָטָה. זי רָעָדָת בְּכָלְ פָּאַמְּעָלָעָן. זי רָעָדָת וְוִי אָרְבִּיצָן, וואָס הָאָט פִּינְעָן
יְעָנָם צָו בְּאַרְעָדָן. נִאָר יְעָדָר זֶלֶךְ אַיְזָן שוֹין, נִאָר אַיְר מִינְגָּנָה, גַּאֲרִינְשָׁטָן
אַזְּוִי פְּרָאָסְט.

יעָדָר זֶלֶךְ, זֶגְּטָה זִי, האט אויף זיך אָן אַוְיְבָרְשָׁלָאָק אָן
אָן אַוְנְטָרְשָׁלָאָק, אָן אַיְמָיטָן אַיְזָן נִאָר אַיְיךְ עַפְּעָס פָּאַרְאָן.

וּוְיִ, וּוְיִ? פְּרָעָגָט אַיְבָרָה חַיִּים-מְשָׁה, אָן בֵּי אִים צִינְדָּן זיך אָן
צְוּוִי שְׁמִיכְלָדִיקָע פִּיעַרְלָעָק אַיְן דִּי אַוְיִגְן.

וְוָאָס זְשָׁע? זֶגְּטָה זִי, בֵּי אַיְיךְ אַיְזָן עַס אָנִיְעָס?
נִאָר אַיְר מִינְגָּנָה, האט חָוה פּוֹיְזָנָעָר שוֹין גַּאֲרִינְשָׁטָן אַזְּוִי גְּרִינְגָּ
דְּעַרְגְּרִיכָּת דְּעַלְלָעָן.

עַר אַיְן אַיְר אַגְּגָעָקָומָעָן, זֶגְּטָה זִי, מִיט דִּי גְּרִינְגָּ וְעוּרִים? זִי
בֵּית אַיְבָרָה דָאָס קִינְדָּ פָּונְטֵן אַיְן בְּרוֹסְטָ צָו דָעָר צְוִוִּיטָעָר
און גִּיט צָו:

וְוָאָרִים רִין אַזְּוָא מִין אַיְזָן, וְוִי דְּעַסְלָעָן, נִאָכְדָּעָם וְוִי מַעַן
אַלְּיִין שוֹין גַּעֲהָאָט זִיבָן אַנְדָּעָרָע, אַיְזָן שוֹין אוּרָק נִשְׁתָּ גַּאָרָ פָּונְטֵן דִּי
גְּרִינְגָּע מְלָאָכָות.

אונָוּזָר לְיוּבָעָר, זֶגְּטָה זִי, עֻזָּר לְיוּבָעָר בְּלִיְבָט לְחַלּוֹתָן נִשְׁתָּ
אָמוֹזִיסְט גַּאֲנָצָע דְּרִיְיָ חַדְשִׁים אַיְן קִיעְוּוֹ.

„ס'א סברא, איז ער האט שוין שכל צו לעבן דארטן מיט עמעגן,
און דוקא נישט מיט קיין יידישע... דוקא מיט א גוייע. וואס הערט ער
די שטאט ? איז ער מאכט פארט גלייקלעכע געשעטען אין דער מל. מע
וועט געוויאר ווערן וועגן דער גוייע ? וועט ער געבן זאך א פיזונטער
אויף שטאט-זאכן.“

„און חנקע לייפער ? גאר אן אנדער זאך איז חנקע. זי איין ווי
צוויי טראפּן געראָטן אין דער מוטער אירער ; זי, פישלָס וויבָל, האט
זיך אַנגגעקערט מיט איר וויטטֿע קרובים און האט זי שוין אינטמאָל גוט
געקָאנְט.“

„אַזְוִינֶס, זאגט זי, איז גאָר אויף דער וועלט נישטָאַן.
אַז יאָ, אַט די חנקע, וואס איז געראָטן אין אַר מוטער, און
וועזגט אַלְיַין מיט מאָטִיקָן דארטן, אַינָם גרויטָן הויכָן הוין, און קיינְגעָד
וויסט נישט, זי זי וויסט, וואס אַר פָּאָטָעָר טוֹט דארטן אַין דער
גרויסער שטאט, זי בֵין ; ס'איין געוויס פְּדָאַי געוווען צו זיצָן דָאַ נאָך
אָפִיסָל און אויסהערן וועגן אַר פִּישָׁל ריכטמאָנטָס פָּרוּי. גאָר חַיִּים-משה
האַט שוין, אָפְנִים, מער קיין ציִיט נישט געהאָט דָאַ צו זין ; ער האַט
געאיילָט, זיך געזעגנט און געאיילָט.“

אין אַפָּאָר טאג אַרום האַט חַיִּים-משה דָאַ בָּאָגָעָגָט זיך מיט
חנקען לעבן די יונגע גַּלְיְיכָע טָאָפָּאָלָן, וואס אויפָּן עקסָטן לְיִידִיק
גרינְעָם פְּלָאָז. זאָס איז געוווען אין אַהֲיסָטָר שעָה פִּיטָּאָג, ווען אויף
דער גאָס אַיִן שטיל און פּוֹסְטָן. גאָס אַיִן געוווינְט צו מִידְלָעָן, וואס זיצָן
דָאַן אַינְדָּעָהָיִם אַין דער קִיל.

בִּיְ חַיִּים-משהן האָפָּן זיך אַנגעצעונְדָן די שמייכָלְדִיקָע טִיעָרְלָעָץ
אין בִּידָע אויגָן. גאָר בִּיְ חנקען איז מיטאמָאָל. פָּאָרְשָׁטָאָרְבָּן געוואָרָן
דאָס האָרֶץ. די ערשטָע ווילְעָה האַט זי לְחַלְוָתָן נישט געקָאנְטָן דְּעָדָן.

„אַר פָּאָרָט אָוּעָק, האַט זי סֻףְ-כְּלָ-סֻףְ אַרוֹיְסָגָעָרְעָט. מִיר האַט
געזאָגָט אַסְטָר פִּיךְ.“
„אַסְטָר פִּיךְ ?“
„יְאָ. אַיצְטָן, האַט אַסְטָר פִּיךְ גַּעַזְגָּט, איז שוין באַשְׁטִימָט, אַז
חַיִּים-משה פָּאָרָט אָוּעָק ?“
„וּוְאָרָט...“

אימ האט ווירקעלעך אונומלטן באנגענט אסתר פיך. זו אס הערט זיך עפערס מיט איינער רייזע? האט זי בי אים געפרעהט. וואס זאך זיך הערן? האט ער איר גענטפערט. מסתמא וויל איך סוף-בל-סוח' אוועקפאָן.

מער האט ער איר בכלל גאָרנישט נישט געזאגט.
דעמאָלט געשטעט עפערס מיט חנקען. אַפְּנִים, ס'ווערגט זי אַין האַלְגַּן,
זי הייבט פָּאַמְּעוֹלָעַן אויף די לאָגָעַן וויעס אַן טוֹט אַוִיכַּחֲמִים-משהן
אַ קָּוקָן. אַיצְצֵט גַּלוֹבִיט זי אַים, אָנוּ מעָר האט ער אַסְתָּר פַּיךְ גָּאָרְנִישְׁט
נִישְׁטָגָעָט. זי לְאָוֹן זיך בִּידְעַגְּיַן אַרוֹףְּמִיטְן גְּרִינְעָם פְּלָאָץ, מִיט
די יונְגָעַט אַפְּאָן, וואָס פִּירְן נְעַנְטָעַר צו לִיּוּבָּעָרָס הַוִּיגְן. נָאָר חַנְקָעָן
איוֹ נָאָר אַלְץ שְׂוֹעָרָס צו רָעָן.
מעגלען, זאָגָט זי, אָנוּ זַיְיָ וואָלְטָן זיך אַיצְצֵט בָּאָלְדְּ בָּאָדָּרְפַּט
צעשידן, זי אַון חַיִּים-משהָן.
חַנְקָעָן אַיִּלְתְּ עַרְגָּעָן?
נַיְיָן. גָּלָאָט אַזְוִי...
אַ פְּוִוּעָ.

חַנְקָעָן קוּקָט נִישְׁטָגָעָן צו אַים. זי זָאָגָט:
אויף זי אַן ער זעגען אַרְיסְּגָעָנְגָעָן פָּוֹן דָּעָרְ הַיִּם, פְּדִי צו גַּיִּין אַין
פָּאַרְשִׁידְעָנָעָן זַיְיָן, וואָלְטָן זיך אָפְּשָׁר אַזְוִי בָּאָדָּרְפַּט טָאָן אַוִיכַּחֲמִים...
זי אַיִּלְתְּ נִישְׁטָגָעָן ערְגָּעָן. זי קְלָעָרָט נָאָר, אָנוּ אַזְוִי וואָלְטָגָעָן
גַּלְיִיכָּר, זי וואָלְטָגָעָן צְוָגָעָנְגָעָן אַט דָּאָגָעָט וּוּיִיטָן, סְךָ-הַכְּפָלָגָעָן
גַּאָסָן, אַן וואָלְטָגָעָן זיך דָּעָרְפָּרְעָגָט, צִי עַטְלָ קָאַדְּיסָ קָוָמָט נִישְׁטָגָעָן
אַהֲיָם. דָּעָרְגָּאָן וואָלְטָגָעָן זיך אָמְגָעָקָרָט צְוָרִיק אַהֲיָם, דָּעָמָלָט וואָלְטָט
מִיט אַיר גָּאָרְנִישְׁטָגָעָן נִשְׁטָגָעָן פָּאָרְגָּעָקָמָעָן. נָאָר אַט... אַט האָט זיך
קוּמָט פָּאָר... נַיְיָן, סָאָזָגָעָן קִיְּין נָאָרִישְׁקִיְּיָן, ווּיִיטָן נִשְׁטָגָעָן
נָאָרִישְׁקִיְּיָן. זיך פָּאָרְגָּעָסָט אַנְגָּאָנְצָן אַן מָאָטְקָן.
די ערְשָׁטָע צִיְּתָ האָט זיך אַיר נָאָר גַּעַנְטָאָט, זי זַיְיָ דָּאָרָף גָּאָרָף
נִשְׁטָגָעָן אַים, חַיִּים-משהן, זי דָּאָרָף אַים אַפְּלִיכָּו נִשְׁטָגָעָן
נָאָר זַיְיָן אַין וואָלְטָד. אָנוּ זָאָוָן קְלִינְגָעָן צו זַיְיָ אַין פָּאָרָאָד-טִירָ פָּאָרָה-
שְׁדָעָנָעָן מְעַנְטָשָׁן, זי ווּעָט דָּאָרָקְלָעָרָן, אָנוּ דָּאָס אַיְיָ ער. דָּעָרְגָּאָן האָט
זיך אַיר שְׁטָאָרָקְ פָּאָרְוָאָלָט אַים זַעַן, דָּאָס אַיְיָ גַּעַוְוָעָן אַיְנָמָלָ, ווּעָן

זי איז אַרוּסְגָּזָגָעָן פֿוֹן פֿוִינְגֶּרֶס קְלִיִּיט אָן הָאָט דְּעַרְזָעָן, וְיֵ ערְ
חַיִּים-מְשָׁה, מִיט פְּרַעֲגָעָן שְׂטִיעָן פְּוָנוֹוִיְּטָנָס. פְּאַרְוּאָס אִיז דָּאַרְטָן חַיִּים-
מְשָׁה אַזְוִי לְאַנְגָּ גַּעַשְׁתָּאָנָעָן פְּוָנוֹוִיְּטָנָס? ... מַסְתָּמָא אִין בַּיִּ אַיר, חַנְקָעָן,
דָּאָן גַּעַוּעָן אַגְּרִישָׁ אִיסְׁוּעָן, זִי הָאָט זִיךְ אַלְעַמָּאָל גַּעַלְאָוָט גִּינְן צָו
אִים אָן הָאָט זִיךְ אַלְעַ מְאַל אָוְמְגַעְעָרֶט צְוָרִיקָן. זִי שְׁעַטְמַ זִיךְ עַס
דָּעַרְצִיכְיָן: זִי הָאָט קִינְמָאָל נִישְׁתְּ גַּעַלְעָרֶט, אָן זִיךְ קָאָן עַפְעָס אַגְּשָׁרִיבָן,
נָאָר דִּ טָעַג הָאָט זִי דָּאָן עַפְעָס אַגְּגָשְׁרִיבָן. סְאַיְן גַּעַוּס אַגְּרִישָׁ; זִי
הָאָט עַס נַעַכְתָּן בִּיטָּאָגְן צְעִירָסָן, נָאָר גַּעַטְמָאָן הָאָט זִי עַס נָאָר דָּעַרְפָּאָר,
וּוֹאָס אַיר הָאָט זִיךְ שְׁטָאָרָק פְּאַרְוּאָלָט אִים זָעָן... זִי הָאָט פֿוֹן תְּמִיד
מוֹרָא פָּאָר שְׁטָאָרָק וּוּלָן. אָפְשָׁר אִין זִי רַעֲלִיגִיעָן, וְיֵ אַיר מוֹטָעָר אִין
גַּעַוּעָן. זִי וּוֹיִיסְטָ נִישְׁתָּן. דָּאָס אַיְזָ גַּעַוּעָן, וּוֹעָן אַיר מוֹטָעָר אִין גַּעַשְׁטָאָרָבָן,
אָן מְאַטְּיק אִין גַּעַבְּלִיבָן אַקְלִיְּנִינְקָעָר. דָּעַרְצָוּ נָאָר הָאָט דְּעַמָּאָלָט אַיר
עַלְטָעָרָעָר בְּרוּדָעָר צְוָגָעָנוּמָעָן פֿוֹן דָּעַר קָאָסָע אַבְּיָסָל גַּעַלְטָ אָן אִין
אַנְטָלָאָפָּן; דְּעַמָּאָלָט הָאָט זִי, חַנְקָעָן, דָּעַרְפִּילָט, אָז אַוְיָב זִי וּוֹיָל עַפְעָס
שְׁטָאָרָק, אִין עַס אַפְּאָרְבָּרָעָן. זִי, חַנְקָעָן, טָאָר עַס קִינְמָאָל נִישְׁתְּ דָּעַר-
לְאַזְוָן... נָאָר אָט, פְּאַרְוּאָס טְרָאָכָט זִי פְּסָדָר, אָז אִים, חַיִּים-מְשָׁה, אִין
עַרְגָּעָר פֿוֹן אַיר... חַמִּיד זִיצְטָ זִי אָונָן טְרָאָכָט, אָז אִים אִין אַסְּךָ, אַסְּךָ
עַרְגָּעָר. זִי וּוֹיִיסְטָ נִישְׁתָּן, וּוֹ וּוֹאָלָט, אַשְׁטִיְּנִיעָר, אִים, חַיִּים-מְשָׁה
גַּעַוּעָן גּוֹט. דָּעַרְצָוּ נָאָר קוּמָט צָו אַיר אַפְּט אָט דִּ פְּרִיעָץ צְוָהָעָרָעָרָין
אָסְטָר פִּיךְ אָן רַעַדְתָּ אָן רַעַדְתָּ: אָט וּוּטָ אַיר זָעָן, זָאָגָט זִי, הַלוֹוָאִי
אִין זָאָל דִּיְגָן זָאָגָן...”
“אָךְ נִיְּן.”

חַיִּים-מְשָׁה בְּאַמְּרָקָט, אַפְּנִים, אָז חַנְקָעָן אָז שְׁוִין וּוּיְדָעָר-אַמָּאָל
שְׁוּעוּרָ צָו רַעַדְנָ, אָן וּוֹיָל אַיר מַאְכָן גַּרְגָּעָר, סְאַיְן גַּאֲרְנִישָׁט, סְאַיְן
גַּאֲרְנִישָׁט נִישְׁתְּ וּוּעָרטָ: “אִים אִין לְחַלְוִוִּין נִישְׁתְּ עַרְגָּעָר. אַדְרָבָאָ, צִיְּטָנוֹוִיָּן פִּידְעָט עַר
דָּעַרְפָּוּן, וּוֹאָס אִים אִין בְּעַסְעָרָ, פִּילְ בְּעַסְעָרָ, לְמַשְׁלָ, וְיֵ יְצָחָק-בְּעָרָן. חַנְקָעָן
קָעָן יְצָחָק-בְּעָרָן? נָאָר אִיצְטָ הָאָט עַר גַּרְאָד אִין אַיְינָנָעָם אַז וּמָעָר נָאָכָן.
אַמָּאָל אַפְּרָוּוּ גַּעַטְמָאָן אַוְיָב זִיךְ רַאֲקִיטָנָעָ, דִּ שְׁטָאָטָ, וּוֹ עַר אִין גַּעַבְּוִוָּרָן
גַּעַוּאָרָן, אָן אִיצְטָ הָאָט עַר שְׁוִין פְּאַרְקִוִּיפָּט דָּעַם אַיְנוּוּנָטָאָר מִיטָּ דִּ
מְעַדְקָאָמָעָנָט זְאַלְקָעָר דָּעַם אַגְּעָנָט, אָן וּאָרָט, עַר זָאָל צּוּשִׁיקָן דָּאָס
גַּעַלְטָ פָּאָר מַלְכָס מוֹטָעָר אָן זָאָל צְוָנָעָמָעָן דִּ זָאָקָן. עַר גִּיט אַלְעָ

טאג אין שטאט אריין, נאָר זאלקער שיקט נישט צו די פורן. איצט איז ער געגאנגען צו חנקען אַהֲיִם און האָט זי שטאָרְק געוואָלֶט זען; ער טראָכט וועגן אַיר אָפֶט דָּארְטָן אַין וואָלֶד, ער טראָכט וועגן אַיר אַיך אַיצְט, בעת ער האָלֶט זי אָזַי פֿאָר דער האָנְט אַון קוּסְט אַיר אַריין אַין פֿנִים אַריין. וואָס וואָלֶט גַּעֲוֹעַן, אַשְׁטִיגְגֶּעֶר, ווען מֵלֵךְ לְעַפְתָּן, אַון ער מִיט חנקען וואָלֶט גַּעֲוֹעַן אַים אַרְיִינְגִּין? חנקען וואָלֶט זיך נִישְׁט וועלֵן אַיצְט זען מֵלֵךְ?... נאָר פֿאָרוֹאָס ווערט חנקע פֿאָרְמָאָכוֹן די אוּגִּין אַון וועט אַנְהִיבֵּן שֻׁעְפְּטְשָׁעָן, בעטַן פֿאָר עַמְעַצְּן גָּאָט מִיט די לְפִּין? אָך נִיְּין, אוּבֵּג דָּאס שְׁרַעַקְט זיך, וועט ער מַעַר אָזַי נִישְׁט רַעַן, ער וועט זיך נאָר צּוֹפִּין בֵּין זַיִדְעָר הַוַּי אַון וועט זיך אַומְקָעָרָן צּוּרִיק אַין וואָלֶד אַריין. ער האָט דָּארְטָן נאָך עַפְעָס צו טָאָן, ער מוֹזְדָּארְטָן עַפְעָס פֿאָרְעָנוֹדִיקְן.

און ער האָט זיך אַומְרוּקְעָרְהִיט אַומְגָעָקְעָרְט צּוּרִיק אַין וואָלֶד אַריין, צּוּרִיק צו זיך אַין צִימָעָר; ער האָט די גַּאנְצָע צִיטָט גַּעַהְגָּלְטָן אַפְגָּהָהָיט בֵּי זיך אַין מַוח דָּעַם גַּעַדְאָנְקָן
“אָך יְאָ, אָט דער מֵלֵךְ...”

ער האָט זיך גַּוְגָּעָזְט צו די נִישְׁט דַּעֲרָשְׁרִיבְעָנָה בְּלַעַתְּלָעָן,
וְאָס בֵּי אַים אוּפְּפָן טִיש.

“איַגְּנוּטְלָעָך אַיּוֹ בְּעַנְקָשָׂאָפָּט גַּאֲרָנִישָׂט נִישְׁט וְעוֹרָט, מֵלֵךְ, בְּעַנְקָעָן
בְּעַנְקָט מַעַן נאָך גַּעַשְׁטָאָרְבָּעָנָה”,
“זַיִי וְעוֹרָן בִּינְיִיס גַּעַבְוִרְן, חַיִּים-מְשָׁה.”

נאָר אַין צִימָעָר אַיּוֹ שְׁוִין גַּעֲוֹעַן האָלֶב-טוֹנְקָל אַון פֿאָרְנוֹאָכְטִיק טוּוִיט. שְׁטוּמָעָר ווּאָלֶד-אָרוֹנָת האָט פֿוֹנְדְּרוֹוִיסְט בְּלָאָס פֿאָרְקְלָעָפְט די אָפְעָנָע פֿעַנְצָטָעָר. בְּלוּיָּעָ בְּלִינְדְּקִיָּיט האָט פֿאָמְעַלְעָך גַּעַמְעַקְט דָּעַם שְׁמַיְיכָל פָּוָן מלְכָס קְרִיְינְעָר סְטָאָטוּטָעָ, אַון ווִידָעָר האָט מַעַן אַים, חַיִּים-מְשָׁה, דָא גַּעַשְׁטָעָט פֿאָרְעָנוֹדִיקְן זַיִן זַאָך. פֿרִיעָר האָט זיך גַּעַהְעָרָט, וְאַיִן נִעְנְטָן קָאָרִידָאָר האָט שְׁטִיל אַסְקְּרִיפְט גַּעַטְאָן די טִיר, אַסְקְּרִיפְט גַּעַטְאָן נִאָכְטִיק אָזַי, שְׁלַעַפְרִירִיך אַון זיך שְׁטִילְעָרְהִיט פֿאָרְיִיגְלָט. אַון נָאָכְדָּעָם האָט פֿאָמְעַלְעָך גַּעַנְמָעָן סְקְרִיפְטָן אַון עַפְעָנָעָן זיך די טִיר, וְאָס פֿירְט צו אַים, חַיִּים-מְשָׁה, אַין צִימָעָר, אַון עַמְעַצְּעָר האָט אַנְגָּהָהָיִבְנָה אַחֲרָן גַּיְינָה.

ס' איז קינגער נישט, ס' איז איך, יחק-בער, חיים-משה".

XX

סוף-כל-סוף זענען פון בערײַזינגען געקומען ואָלְקָעֵד דעם אַגּוּנָט
צוווי פורן און האָבן פֿאָרְנוֹמוּעַן דעם אַגּוּנְטָאָר מיט די מעדיַקָּאמָעָנָן
פון מלְכָס אַפְּטִיכִיק-מַגְּאָזָן.

אַגְּאָנְצָן פֿרִימָאָרְגָּן זענען די פֿוֹרְן גַּעַשְׁתָּאָגָעָן אַיִּן דְּרוֹיסִין לְעָבָן
מַגְּאָזָן אַיִּן האָבן זִיךְ בָּאַלְאָדָן, זִיךְ גַּעֲפָאָקְטָ פּוֹלִי, אַן חַשְׁקָה, די האָלָבָּ
אוֹסְגַּעַשְׁפָּאָנָטָעָ פָּעָרְדָּה האָבן הַיְּמִילְעָךְ גַּעֲרָאָמְטָשָׁעָט דעם האָבָּרְדִּיךְ פָּוֹן
די נִידְעָרְדִּיךְ וְעַקְ, פָּרְעָמְדָעָ פָּעָרְדָּ, וּוֹאָסָ פָּאָרְגָּעָן אַרְגָּעָ, אָנוּ זַיְיָעָן,
שְׁטָעַיָּן אָן די אוֹיגָן אַיִּן קוֹיָן אַיִּן דְּעַרְקָאָגָעָן נִישְׁטָן די שְׁטָאָטָן.

סֻוּפְ-כְּלָ-סֻוּפְ האָבן זִיךְ די פֿוֹרְן גַּעַרְירָטָ פָּוֹן אָרְטָן. אַרְטָם צְוּוִי
צְוַיְגָעָר בְּיִיטָאָגָה האָבן זִיךְ אוּוּקָעְסְּקִירִיפָעָט אַרְאָפְ-שְׁטָאָטָ מִיטָּ דָעָ
מִיטָּלְסָטָעָר לְאַגְּנָגָעָר נָאָסָ, הוֹיְן בָּאַלְאָדָן מִיטָּ שְׁרָאָגָעָן, שְׁאָפְקָעַלְעָךְ אַיִּן
קָאָסָטָנָסָן, פָּוֹן אוּבָּן, מֶלֶכֶס צְוַעְבָּגָדָן בָּעָטָן, אָנוּ נָאָךְ הַעֲכָרָה, אַפָּאָר
אַיְבָּרְגָּעְקָעְרָטָעָ בְּעַנְקָלְעָךְ, וּוֹאָסָ שְׁטָעָקָן מִיטָּ די פִּיסְלָעָךְ צָוָם הַיְּמִילְעָךְ אַיִּן
שְׁאָקְלָעָן זִיךְ אַרְאָפְ, אַרְאָפְ צָוָם בְּאַגְּרִינְטָן בְּעַרְיַזְיַנְגְּעַצְעָרָן וּוּגָג.

אַיצְטָ אַיִּן שְׁוִין אַיִּן שְׁטִיבָל גַּאֲרָנוּשָׂט נִישְׁט גַּעַבְּלִיבָן, אַחַזְעַן הוֹיְלָעָ
קוּוּטִיקָעָ וּוּעַנְטָ אַיִּן אַחַזְעַן פָּאָפְרִין, אַסְכָּץ צְעָרִיסְעָנָעָ פָּאָפְרִין, וּוֹאָסָ האָבָן
זִיךְ גַּעַוְאָגְגָעָרָט דְּוּרְכָאִיסָּ אַוִּיךְ די פָּאָלָאָגָעָס אַונְטָעָר די פִּיסָּ, פָּוֹן
דרְוִיסִין אַוִּיךְ דָעָר טִיר אַיִּן שְׁוִין מָעָר נִישְׁט גַּעַהְגָּגָן דָאָסָ שְׁלָעָסָלָ, אַיִּן חַיִּים-
מְשָׁהָן האָטָ מַעַן שְׁוִין נָאָר זְלָטָן גַּעַזְעָן אַיִּן גַּאֲסָ.

נְאָכְדָּעָם האָטָ זִיךְ פְּלוֹצִים אַיִּילִיךְ גַּעַנוּמָעָן אַנְרוֹקָן זְעָר טָאָגָ מִיטָּן
אַוְנָטָ לְטוּבָת דָעָר תְּלִמְדָד-תוֹרָה. אַיִּן אַלְעָעָזָעָן זְעַנְעָן מִיטָּאָמָלָ גַּעַוּאָרָן
אוֹמְגַעְדוֹלְדִיק אַיִּן צְעִיאָצָט, וּוֹאָסָ ערְבָּ אַרְבָּ אַגְּרִיסְאָרְטִיקָעָר שְׁטָאָט-חוֹתָנוֹהָ
וּוֹאָסָ ערְבָּ-חוֹתָן-מָאָלָ, אַוִּיךְ וּוּלְכָן גַּאנְצָ רַאֲקִינְטָנָעָ זְעַנְעָן מְחוֹתָנָנִים,
אַלְעָ גַּרְיִיטָן זִיךְ צָוָם טָאָנָקָן.

אַיִּן יְעַנְעָם טָאָגָ האָטָ מַעַן זִיךְ פְּרִיעָר, וּוֹיְ תְּמִיד, אַפְּגָעָפְאָרְטִיקָט
מִיטָּ מִיטָּאָגָס.

מְאָמָעָס האָבָן פָּוֹן פֿרִימָאָרְגָּן אַיִּן גַּעַזְוָאָגָן די קִינְדָעָר ; טָאָמָעָס

האָפֶן געמסחרת פּוֹילַ, אָן שומ זיכערקייט און אָן גְּלוּיבֵן, ווי אויף קאָטָאוּעס ; ווינטיקע הייסע זונען-לַופֶט האָט געבערט און געדיגט, בריהש פֿאָרְטְּרִיבֶן דִּי שוּוּמְעַנְדִּיקָע שטיקער כְּמַאֲרָעַ, דעם חדד פָּון רעגן, צום עקסטוּיִיטָן הִימֶלְ-ווּוּבָקָלַ, אָן אוּפֶן רָאָג פָּון זִיטְ-גַּעַטַּ, גָּאָר נָעָנֶט הִינְטְּרָעַ בְּרָאָמְבְּעָרְגָּס דָּאָזְ-גַּעַפְּאָרְבְּטָעַ הִיפְּלָעַן, אִין שוּוִין גַּעַשְׁתָּאָנָעַן אוּסְגַּעַפְּוֹצָט, אוּסְגַּעַוּיסָט אָן אוּסְגַּעַשְׁתָּאָלָט דָּעַר גַּרוּסְטָר אַפְּגַּעַדְוָן-גענְעַר מַזְגָּאָזָן, ווי דָעַר אָוּונַט ווּעַט פָּאָרְקָומָעַן, חַקָּע לַיְוָבָעַר אָן אַסְטָר פָּיךְ זַעַנְעַן דָּאָרְטָן גַּעַבְּלִיבֶן דִּי לַעֲצָטָעַ ; זַיְיַי האָפֶן אוּפֶיךְ גַּיְכְּ פֿאָרְשְׁפְּרִיטַיַּת דִּי טִישָׁן אָן זַעַנְעַן אָוּעַק אָהִים זַיְיַי אַיְבָּעָרְטָאָן.

מע האָט געשמיינט, אָן דִּי מַאֲדָם בְּרָאָמְבְּעָרְגָּס האָט אַפְּגַּעַרעדט מיט צוּוִי קָאָמְפָּאָנוּיסָט קְלֻעָזָעַר, מיט דָעַר אַרְטִיקָעַר אָן מיט דָעַר בערְיוּשִׁינְעַצָּעַר, אָן אַחֲזָעַן סְעַקְעַטָּאָקָל. אָזְזוֹצָן גַּעַזְנָג מיט דָעַר דָעַק-לַיְאָמְצָעַ פָּון דִּי תַּלְמֹוד-תּוֹרָה-קִינְדָּעַר, ווּעַלְפָאָרְקָומָעַן נָאָךְ צוּוִי גַּוּמָרָן : אָנְשָׁלָן צוֹדִיק ווּעַט נָאָכְמָאָכָן אַפְּרָמָעַן בְּעַלְדִּידְשָׁנָס אַרְעָדָעַ אָן אַיְנְיָעַר אַגְּמַנְאָזִיסָט פָּון אָנָעָנֶט שְׁטַעַטָּל ווּעַט קוּמָעַן אוּפֶן אָוּונָט אַגְּמַנְאָזִיסָט מיט זִין שְׁוּוּעַטָּעַר דָעַר קוּרְסִיסְטָן אָן אַיְנְיָעַם מיט אַירְ רִיכָּן חַתָּן, ווָאָס ווּעַט זַיְיַי לְאָן קָאָסָטָן אָסְךְ גַּעַלְטָן. דָעַר גַּיְמַנְאָזִיסָט ווּעַט שְׁפִילַן אוּפֶן פִּידָל אָן ווּעַט אָין דָעַר וּלְעַבְּרַ צִיְּטַ זַיְיַי אָלִיְיַן אַקָּאָמְפָּאָנוּרָן אוּפֶיךְ דָעַר פִּיאָנָעַ. מִתְאָמָאָל אִין גַּעוּוֹאָרָן אַרְוּם דָרְרִי אַזְיְיָגָעַר בִּיטָּאָגַן, אָן אַיְבָּעַר דָעַר שְׁטָאָט האָט זַיְיַי פֿאָרְשְׁפְּרִיטַיַּת דִּי דִּיעָה, אָן עַזְר לַיְוָבָעַר אַיְזָגְעָזָרָן אַנְצָקִיט : עַזְרָוּ לַיְוָבָעַר האָט דָאָן פָּון תְּמִיד אָן אַרְיְינְגַּעַטְרָאָגָן אוּפֶיךְ אָט דָעַם אָוּוּטָט מעָרְכָּתָה, אַיְדָעַר אַלְעַ אַיְבָּעָרְקָעַ. דָאָס אַיְזָגְעָזָן זִין חַזְקָתָה.

מע האָט געשמיינט :

“נוּ, ווי גַּעַפְּעַלְטָעַ ער אַיְיךְ, עַזְר לַיְוָבָעַר ?”
וז נָאָר, ער האָטָאָטָאָטָאָט אָן זַעַנְעַן גַּעַהָאָט אַנְצָקִיטָן פָּוּנְקָט צוּם אָוּוּנָט.”

“פִּיןַן, זַיְיָעַר פִּיןַן.”

מע האָט גענְוּמָעַן אַיְילַן מִיטָן אַיְבָּעָרְטָאָן זַיְיַי, אָן פְּלוֹצִים, ווי אוּמְגַעְרִיכְתָּה האָפֶן אוּפֶן רָאָג לְעַבְּן בְּרָאָמְבְּעָרְגָּס הִיפְּלָעַל אָזְזָעַן גַּעַנְבָּעַן בְּיַידְעַ קָאָמְפָּאָנוּיסָט קְלֻעָזָעַר מִתְאָמָאָל, אָלְלָאָט גַּעַטָּאָן דָעַם עַרְשָׁתָן מַאֲרָשָׁ מִיט בְּיַידְעַ קְלִינְגָעַ אָן גַּרוּסְטָר פּוּקָן, מיט אַלְעַ מַעַשְׁגָּנָע טְרוּבָּעָס אָן

ניט אלע פלייטן און פיזעלען. מע האט זיך אַלְאָ געטאן צו די טירן
 קוקן : אַ פֿאַרְשִׁטְאַרְקְטּוּר הַצִּיקְעָר ווִינְטַה האט מִיטְאַמָּל גַּעֲגֻבֶּן
 אַ פֿאַטְשׁ אַיְבָּרְן גַּאנְצֵן שְׂטוּבָּה, ווֹאָס אוֹף דַּעַר לְאַגְּגָעָר מִיטְלְסְטּוּר
 גָּסָס, גַּעֲגֻבֶּן אִים אַ הַיְבָּה אוֹף אַיְבָּה אַיְבָּה לְוֹפְטָה, אַיְגָעָה לְיָתָה אַיְן אִים
 דַּי טְעַנְעַר אַוְן האט אַוּוּקְגַּעַיְאָגָט אַרְאָט, אַרְאָפּ, צו ווּיטָן ווִינְקָה, ווּהָיַן
 עַר האט אַ גַּאנְצֵן פֿרִימְאַרְגָּן גַּעֲטְרִיבָּן דַּי שְׂוֹוָרְצָעָז שְׂוִימְעַנְדִּיקָּע שְׂטִיקְעָר
 ווּאַלְקָן. אַוְן פָּוּן אַקְעָגָן, פָּוּן יְעַנְעַם עַק שְׂטָאָט, ווֹאָס גְּרִינְטָן אַוּוּקְגָּעָן
 גּוּוּשָׁעָה הַיְוּנְעָר צו, הַאָבָּן זִיךְ שְׂוִין אַחֲרָג גַּעֲטְרָאָגָן גַּאנְכָּעָה הַעֲרָטָן בְּאָרָה
 ווּעְסָעָשָׁק צְמִילְלָעָךְ אַוְן פֿיְלְפֿאַרְבִּיקָּע שִׁיקְסָעָס ; אַ בְּאַרְוּוּסָעָשָׁק גַּאנְכָּעָה האט
 אַהֲיָן אַוּוּקְגַּעַטְעַנְצָלָט מִיטָּה הַפְּנִידְקָע טְרִיטָה, מִיטָּה צְעַטְרִיסְלָט וּוּגְ-קִינְדָּה
 אוֹף דַּי הענט, אַוְן מִיטָּה דְּרָשָׁט צו פְּרִידִיד, צו קְלָפָגָן פָּוּן מְעַשְׁנָעָה
 גּוּשְׁרִיְעָן אַוְן פָּוּן הַיְלְכִּיק קְלִינְגְּגַנְדִּיקָּע טְצָצָן. אַוְן קְלֻעְזְמָעָרִישָׁע כְּלִים
 הַאָבָּן נָאָר אַלְץ אַהֲיָן גַּעֲבָעָטָן אַוְן גַּעֲרוּפָן, נָאָר אַלְץ גַּעֲהָאַלְטָן אַיְן אַיְן
 אַוְנְטְּעַטְּרִיבָּן דַּי, ווֹאָס קַעְמָעָן זִיךְ אַיְבָּעָר בְּיַי זִיךְ אַיְנְדָּעָרְהִים. אַ פָּאָר
 נְאַקְעָטָע אַקְסָלָעָן הַאָבָּן אוֹף אַרְגָּע אַשְׂוִינְדָּל גַּעֲטָאָן אַיְן אַגְּעַפְנְטּוּר
 טִיר, אַ פָּאָר נְאַקְעָטָע אַקְסָלָעָן פָּוּן אַפְּרוּי, ווֹאָס טּוֹת זִיךְ אַיְבָּעָר ;
 אַ נְאַקְעָטָע יְוּגְמִידְלָשָׁע הַעֲנָט האט זִיךְ דְּאָרְטָן אַיסְגַּזְיוּגָן אַ קְנִיפָּה צו
 טָאָן דָּאָס קְלִיְינָע בְּרוּדְעָרָה, ווֹאָס זָאָט זִיךְ אַיְצָט אַפְּ פָּוּן צו פָּאָלָגָן
 אַ גָּאנְגָן. אַוְן דַּי מִיטְלְסְטּוּר גָּסָס אַיְן שְׂוִין גַּעֲוּוּן רְוִיק אַוְן אַיְגָעָנְצָן
 פּוֹסָט ; מע האט דְּאָרְטָן קִינְגָּעָם נִשְׁתָּחָוּן גַּעֲזָעָן. מִיטָּה אַגְּפְוּדָרָט פְּנִים
 אַוְן מִיטָּה צְוּפִיל פְּעַטָּע פֿרִישָׁע גַּעֲקָמְטָע הַאָרָה האט דְּאָרְטָן נָאָר אַדוֹרָכָה
 גַּעֲהָאַיִלָּט דַּי נִיְיעָ קְרוּצְנוּלְדִיקָּע דְּאַבְּיַנְעַרְשָׁע. זַי האט אוּפִין אַוְונָט
 אַגְּגָעָפִירָט דַּעַם בְּוּפָט אַוְן האט בְּאַדְאָרְפָּט קּוּמָעָן אַהֲיָן דַּי עַרְשָׁטָע.

עַולְם האט זִיךְ אוּפְּגַּעַקְלִיבָּן אַיְן מַאְגָאַזָּן. שְׂוֹוָרְצָע אַוְן וּוּיְסָעָ
 פּוֹעָקָן הַאָבָּן גַּעֲבָאַנְדוּשָׁע אַיְן זִיְן צְוּגְגָרִיְטּוּר קְלִי. נָאָר אַיְן מַאְנְגָאַזָּן
 אַיְן נָאָר אַלְץ גַּעֲוּוּן גְּרָאָם : עַר אַיְן גַּעֲוּוּן גְּרָאָם. שְׂטָאָרָק גְּרָאָם.
 נָאָעָנָט בְּיַי דַּעַר טִיר, לְעַפְּנָן דַּי קְלֻעְזְמָעָר הַאָבָּן אַ פָּאָר מִידְלָעָה.
 חְבָרְטָעָס גַּעֲפְרָוּוֹת זִיךְ אַדְרִי טָאָן דַּעַם ווּאַלְץ, ווֹאָס דַּי קְלֻעְזְמָעָר שְׁפִילָן
 גַּלְאָט אַזְוִי פָּאָר זִיךְ . נָאָר נִשְׁתָּחָוּן אַרְוִיגְעָרְפָּוּן קִין שָׁוָם אַינְטָעָרָעָס בְּיַי
 דַּי אַרְוּמִיקָּע, נִשְׁתָּחָוּן אַוְיסְגַּעַנוּמָעָן, אַוְן מִיטְאַמָּל אַיְבָּרְגָּעָרִיסָן, אוֹיפּ-
 גַּעֲהָעָרט, זִיךְ פּוֹנְאַנְדְּרָעְגַּעְגָּנְגָּעָן חַרְתְּהָדִיקָּע, מִיטָּה שְׂוִילְדִּיקָּע שְׂמִיכְלְעַנְדִּיקָּע

פנימער. אין לא שוערטן שווארץ אונצוג און מיט א צופיַּס וווײַטן גע.
 פראטען קראגן, א גראמלעבן, ווי א געלעגעגענע, האט דורכגעבלאנקטיזער
 פאָרוֹזָאַלְטָעֶר פֿרְעָגֶעֶר אָזֶן גַּעֲנוּמָעָן נִישְׁטוּרָן אָזֶן זָוָכָן, אַוְּיְפְּלִוְיבָּן דֵּי
 תְּלִימּוֹד-תּוֹרָה-יִינְגְּלָעֵד אָזֶן זַיִּשְׁפָאָרֶן אַיִּין וּוְיִתְּן וּוְינְקָלְ הִינְטָעָן אַרְאָפָּ-
 גַּעֲלָאָזָטָן סְצֻעָנָע-פָּאָרָהָאָנָג, זַיִּשְׁפָאָרֶן אַיִּין גַּעֲיאָגֶט צְעַדְוְלְטָעֶרְהָאִיטְּ הַאָלֶבְּ הַיְּזָעָרִיק
 אָזֶן האָט גַּעֲשָׂרִיעַן. בְּאֵלֶד האָט דָעֶר עַולְם אַגְּגָהָיְבָן זַיִּשְׁאָרִינְשָׁפָאָרֶן
 אָזֶן וּוְאָסָן. דֵי לְוָפֶט אָזֶן זַאַל אָזֶן גַּעֲוָאָרֶן טְוָנָקֶל. מַעַד האָט גַּעֲרָעֶט
 אַלְעָ אַינְאַיְינָעַם, אָזֶן אַרְיִיסְטָן אַיִּין עַמְעַצְעָר גַּעֲרָאָכָן אַוְיִטְּן
 דָאָךְ. מַעַד האָט גַּעֲשִׁיקְט אַרְאָפְּשָׁלְעָפֶן פָּוֹן דָאָרטָן דָאָס פְּרִיְּלָעֵץ צְעַהְלִיעָטָע
 שִׁיגְעַצְּלָ, וּוֹאָס קְרִיכְט מְשֻׁגְעָנְרוּיוֹיְן אַוְיִטְּן דָאָךְ, נַאֲרָ אַרְיִיסְשָׁפָאָרֶן
 זַיִּשְׁ אָזֶן דְּרִיסְטָן אַיִּין גַּעֲוָעָן פְּמַעַט וּוְיַּאֲמַעְגְּלָעֵךְ, אַזְוִי פִּילְ עַולְם האָט
 דָאָרטָן שְׁוִין גַּעֲשְׁטָעָקָם, זַיִּשְׁפָאָרֶן עַקְפָּעָן דָאָס גַּעֲשְׁטוּפָט אָזֶן גַּעֲשְׁטוּפָט בְּיִים טּוּיְעָר. פָּוֹן
 הִינְטָן אָזֶן סָגָמָע עַק פָּוֹן אָט דָעֶר עַולְם אַיִּין גַּעֲשְׁטָאָנָעָן דֵי הַאָלֶבְּ-קְרָאָנָעָ
 יִצְחָק-בְּעַרְיכָּע, גַּעֲפָרוּוֹת אַפָּאָר מָאָל זַיִּשְׁ דְּרוֹכְשְׁלִיְּיכָן, נַאֲרָ אַלְעָמָאָל אַפְּגָעָ.
 שְׁטוּסָן גַּעֲוָאָרֶן אָזֶן גַּעֲבְּלִיבָּן אַוְמְבָהָהָאָלָפָן אָזֶן וּוְיִתְּ פָּוֹן הִינְטָן.

„זַעַט נַאֲרָ, אַיִּיךְ בָּעַט אַיִּיךְ, האָט זַיִּשְׁ גַּעֲקָלָאָגָט, סְאַיִּין דָאָךְ
 נַאֲרָ עַרְד-טְרָעַטָּעַנִּישָׁ, מִמְשָׁ עַרְד-טְרָעַטָּעַנִּישָׁ.“

זַיִּשְׁ אַיִּין גַּעֲוָעָן אַנְגָּבָטָן שְׁבָתוֹדִיק מִיטָּן בְּיִים זִידָעָנָעָם קָאָפְּנִטְיכָּל
 אָזֶן האָט גַּעֲהָאָלָטָן אַיִּבְּגָעָנְקִיטָּט אָזֶן עַק נַאֲזָטְיכָּל דָאָס בִּיסְעַלְעָ גַּעֲלָט,
 וּוֹאָס זַיִּוְילְ גַּעֲפָן צַו לִיְּין לְטוּבָת דֵי אַרְעָםָה תְּלִימּוֹד-תּוֹרָה-יִנְגְּלָעָ.
 אַיִּר אָזֶן דָאָ סְנַחְ-כָּלְ-סָוָה גַּעֲוָמָעָן צַו הַלִּיף שָׁאָלָקָע שְׁנִיְּדָעָ, שָׁאָלָקָע
 שְׁנִיְּדָעָ, וּוֹאָס הַעַלְפָט דָאָ אַיְבָּעַטְרָאָגָן דֵי טִישָׁן אָזֶן אַוְיִשְׁטָעָלָן
 דֵי בעַנְקָ.

„לְאָזָט דָוָרָק ! האָט עַר גַּעֲשָׂרִיעַן, סְאַיִּין דֵי יִצְחָק-בְּעַרְיכָּעָ.“
 עַר האָט זַיִּשְׁגָּעָנוּמָעָן, וּוֹי אַקְּיָיִן קִינְד, פָּאָר דָעֶר האָנט אָזֶן זַיִּ
 גַּעֲנוּמָעָן נַאֲרָ זַיִּשְׁלָעָפָן, שְׁלָעָפָן אָזֶן שְׁטוּפָן זַיִּשְׁ, טְרָעָטָן אַוְיִף פִּילְ
 בָּאָרוּוּסָע שְׁקִסְעָ-פִּים. אָזֶן פְּלוֹזִיְּטָס הַאָפָן דֵי קָלְעָזָמָעָר אָזֶן מַאֲגָזָזָן
 גַּעֲנוּמָעָן שְׁפִילְן אָזֶן אַיִּינְדִּיקָן „וּוְיוֹאָט“. אָזֶן פָּוֹן אַגְּהִיבָּ אַיִּין
 גַּעֲוָעָן פָּאָרוּוֹנְדָעָרָט ; מַעַד האָט נִישְׁטָ גַּעֲוָוָסָט, אָזֶן דָאָס אַיִּין לְפָבָוד דָעֶר
 אַרְיִינְגָּעָקָמָעָנָעָר מַאֲדָצָם בָּרָאָמְבָעָרָג, וּוֹאָס האָט אַלְעָ יָאָר דָעֶר גַּעֲסָטָן
 חַלְקָ אָזֶן אָט דָעֶר אָוָונָט. דָעֶר דָאָקְטָאָר גַּרְאָפְּיִי אַלְיִין האָט אַיר גַּעֲיָאָגָט,
 אָזֶן עַר הַיִּיסְט שְׁפִילְן פָּוֹן אַיְרָעָטוֹוֹעָן אָט דָעֶר „וּוְיוֹאָט“, אָזֶן אַלְעָ

האָפַן אִיר גענומען פְּלִיעֵסְקָעַן, מַעַן הָאָט זֶיךָ גַּזְוַעַצְתָּ צֹ דִי לְאַנְגָּעַ וּוַיִּסְתַּחֲרֵרְתָּ טִישָׁן, וּוֹאָס פָּרֶבְּיִי דִי וּוֹעַטְתָּ, אָוָן מַעַן הָאָט גענומען טְרִינְקָעַן טִי.

חַנְקָע לְיוּבָעָר אִיז נָאָךְ אַלְּצָן גַּעַשְׁתָּאַגְּנָעַן קַעַגְּנָאַבְּעָר דֻּעַם בּוּפְעַט
לְעַפְנָעַד עַדְרָ נִיְיעַר רַאֲבְּגִינְעַרְשָׁע, גַּעַשְׁתָּאַגְּנָעַן אַיִּם וּוַיִּסְתַּחֲרֵרְתָּן הַאֲלָבְּ-טִוְּלָע-
בְּעַם קְלִיְּד אָוָן אִין דִי לְאַנְגָּע וּוַיִּסְתַּחֲרֵרְתָּן קַעַגְּנָעַס אָן דִי פִּינְגָּנָעָר אָוָן הָאָט
זֶיךָ גַּעַשְׁתָּאַרְקָט. דַּעַר פָּאַטְעָר אִירְרָעָר אִיז פְּלוֹצִים גַּעַקְוָמָעַן פָּוֹן וּוְעַגְּמִיט
צָעַן מִינְוָט פְּרִיעָר, אִידְעָרְעָר יִי הָאָט בְּאַרְאָרָפְתָּ אַהֲרָר אַוְעָגְגִּין ; מַאֲטִיק
מַאֲטִיק אִיז דָּאָרְטָן גַּעַבְּלִיבָּן מִיט אַיִּים אַלְּיִין, זֶיךָ שְׂטִיעַנְדִּיק דָּא,
אַקְעַגְּנָאַבְּעָר דַּעַר בּוּפְעַט, גַּעַמּוֹת הַאֲלָטָן קָאָפְתָּ אָוָן גַּעַדְעַנְקָעַן, וּוַיִּפְלַּעַט
דָּאָרָף לְיִיְינָן פָּאָר יַעֲדָר מַכְּלָה, וּוֹאָס צַוְּשִׁין דִי בְּלִימָעָן. אָן פְּלוֹצִים
זֶיךָ זֶיךָ אִינְמִיטִין זָאָל דָּרוֹעָן חִימָ-מְשָׁהָן אִין זַיִּין גְּרוּיָעָן וּוְאַכְּנָדִיקָן
הָאָט זֶיךָ אַזְוִי אִיז עַר אַהֲרָר אַרְיִינְגָּעַקְוָמָעַן : צַעַטְרָגָן, אָוָן אָוָם,
גַּעַרְכִּט, אָוָן פְּשָׁוֹט אִין זַיִּין גְּרוּיָעָן וּוְאַכְּבָדִיקָן רַעַקְלָה, עַר הָאָט גַּעַרְדִּיט
דַּעַם קָאָפְתָּ אִין אַלְּעָ וּוַיִּטְן, עַר הָאָט גַּעַזְכָּטָם עַמְעַצְמָן מִיט דִי אַיִּגְן.
חַנְקָע, חַנְקָע ! לְאַזְטָ דָּרָק !

זֶיךָ הָאָט גַּעַמּוֹת דָּוְרְכָּלָאָן צַוְּשִׁין זֶיךָ אָוָן בּוּפְעַט דַּעַר מַאֲדָם
בְּרַאֲמְבָעָגָס גְּרוּיָעָן אַיְגְּנוּזְאַדְעָנָעָם וּוְאַקְזָאָל-סָאַמְּאָוָרָה, וּוֹאָס צַוְּיִיט,
מַעֲנַתְשָׁן הָאָפַן אִים גַּעַרְדָּאָגָן. זֶיךָ הָאָט אַפְּגַעְטָרָאָגָן אַבְּיִסְלָ אִין אָ זַיִּיט,
נָאָךְ דָּאָרְטָן אִין דַּעַר טִיף לְעַבְנָחִים-מְשָׁהָן אִיז שְׁוִין גַּעַשְׁתָּאַגְּנָעַן חַוָּה
פְּרִוְּגָנָעָר אִין אִיר גַּלְאָטָן דָּעַקְלָאַטְרִיטָן שְׂוֹאָרָצָן קְלִיְּד אִין אַיִּף דִי
שְׁתָאָרָק הַוִּיכָּע שִׁקְ-קָאָרָקָעָס. אַוְיִף אַרְגָּעָה הָאָט עַר זֶיךָ פָּוֹן דָּאָרְטָן
בְּגַעַגְּנָט מִיט חַנְקָעָס אַוְיִגְן. דָּעַמְאָלָט הָאָט זֶיךָ חַנְקָע אַוְיִף אַרְגָּע
אַגְּגָעָבָיָגָן צֹ אַיְגָנָגָר מַוְתָּר מִיט אַקְלִיְּן מִידָּעָלָה, וּוֹאָס פָּאַרְדָּרִיטִיִּדְיִי
יַאֲרָ אָוָן הָאָלָט אִין אַיִּין קְלִיְּבָן צַוְּשִׁין דִי זַוְּסָּע זַאְכָן אַוְיִגְן בּוּפְעַט.
חַנְקָע הָאָט מִיטָּאָמָּאָל דָּעַרְפִּיטָּה, אָז דַּעַר גַּאֲרָסָט אִיז אַוְיִף אִיר עַגָּה
שְׁתָאָרָק עַגָּה, אִיר הָאָט פָּאַרְקָלָעָמֶט בְּיִם הָאָרֶץ :

וּוֹאָס וּוַיִּסְטָמוֹן, מִידָּעָלָע ?

אוֹן אוֹן זֶיךָ צְוִיקָה אַוְיִסְגָּוְלִיכִיכְט, הָאָט זֶיךָ שְׁוִין דָּעַרְזָעָן
חוֹהָ פְּוִיְּגָרָז זִיצְנָן מִיט חִימָ-מְשָׁהָן אַוְיִטְן רְוִיָּהָן סָאַמְּעַטְעָנָעָם סָאַפְּקָעָלָע,
וּוֹאָס אִין וּוַיִּטְן עַקְלָה, עַר הָאָט אַלְּצָן גַּעַוְאָרְפָּן בְּלִיקָּן אַהֲרָר צָוָם בּוּפְעַט זֶיךָ

חיים-משה, נאר ער האט געשמייכלט, געהערט, וואס חוה פויזנער דערצ'יילט אים, און האט געשמייכלט.

אַלְעָה האָבָן דֶּא גַּעֲוֹאָלַט בְּבִזֵּד, וַיְיַ אַוְיַף אַחֲתָנוֹן.
אַסְתָּר פִּיךְ האָט זַיְן בָּאַלְדַּעְכְּרִיגְט מִיט אַפָּאָר וּוַיְבָעֵר, וְואָסַעַנְעַן
אַלְיַין גַּעֲוֹמָעַן מִיט דִּי גַּלְעֹזָעַר צָוָם סַאמְאָוָאָר זַיְן אַנְגִּיסְטַן טַיְּ. אַסְתָּר
פִּיךְ האָט זַיְיַ גַּעֲזָאָגָט, זַיְיַ זַאָלַן זַיְיַ אַזְוִי גּוֹט אָוָן אַנְיַדְעַרְשְׁעַלְדַּן דִּי
גַּלְעֹזָעַר, זַיְךְ אַנְיַדְעַרְזְּעַצְּנָן אַיְיףְּ זַיְעַרְעַ עַרְטָעַר אָוָן וּוְאָרְטָן, מַעַן וּוּעַט
זַיְיַ דֻּעָרְלָאָנְגָעַן. נָאָר דִּי וּוַיְבָעֵר האָבָן גַּעֲונַטְפָּעַרְט, אָז זַיְיַ זַעַנְעַן שְׁוִין
גַּעֲנוֹג גַּעֲזָעַסְן אָוָן האָבָן שְׁוִין גַּעֲנוֹג גַּעֲוֹאָרְט, זַיְיַ האָבָן בְּאַצְּאָלַט פָּאָרְטָן
אַרְיַינְגָּאנְגָּו גַּלְיִיךְ מִיט אַלְעַמְּעַן; זַיְיַ האָבָן נִישְׁתְּ גַּעֲלָעְרַט, אָז דֶּאָ גִּיט
מַעַן כִּיבּוֹד נָאָר אַיְיָגָעָן, בָּאַקְאַנְטָע. דָּעְרוֹףְּ האָט זַיְיַ אַסְתָּר פִּיךְ גַּעַ-
עַטְפָּעַרְט, אָז זַיְיַ זַעַנְעַן בִּידְעַן אַקְאַלְקָעַסְן, זַיְיַ קַעַנְעַן גַּעַמְּעַן זַיְיַעַר
גַּעַלְטַ צְוִירַק אָוָן זַיְקְ גִּינְן גַּעֲזָוְתְּעָרְהָיִיט. דִּי וּוַיְבָעֵר האָבָן זַיְקְ בָּאַלְיִיְּ
דִּיקְטַ אָוָן האָבָן גַּעֲמָאָכְט אַגְּוֹאָלַד, נָאָר אַסְתָּר פִּיךְ האָט גַּעַשְׁרִינְגָּן, אָז
קִיְּין טַיְּ וּוּעַט זַיְיַ שְׁוִין נִישְׁתְּ גַּעַבְּן, זַיְיַ זַאָלַן אַפְּיַלוֹ צַעַשְׁפָּרְגָּעָן וּוּרְן,
סְהָאָבָן זַיְיַ גַּעַמוֹזְ אַרְיַינְגִּימְיָשְׂן זַיְיַתְקָע אָוָן זַיְיַ אַיְיָגָעְשְׁטִילְט. דִּי קְלָעַן-
מַעַרְ האָבָן דָּעְרָפָאָר אַוְיַפְּגָעָהָעָרְט צַו שְׁפִּילְן, אָוָן אַלְעַמְּעַן אָיו מִיטָּאָמָּאָל
גַּעַוְאָרָן לְאַגְּגָוְיִילִיק אָוָן נִישְׁתְּ גַּוְט. אַלְעָה האָבָן מִיטָּאָמָּאָל בָּאַקְוּמָעַן אָזָא
גַּעַפְּיִיְּ, גַּלְיִיךְ מִיט זַיְיַעַר קַומְעַן אַהֲעָר זַעַנְעַן זַיְיַ אַוְיָסְן גַּעַוְוָן נִישְׁתְּ קִיְּין
שִׁינְגַּע פּוֹנוֹתַה. דָּעְרָנָאָק האָבָן דִּי קַלְעֹוּמָעַר נִאָבָּאָמָּאָל אַגְּגָהָיְבָן שְׁפִּילְן, אָוָן
מִידְלָעַן האָבָן נִאָכָּאָמָּאָל אַגְּגָהָיְבָן טָאָנְצָן. גַּעַפְּרוֹוֹת מִיט אַפְּוֹנוֹה צַו
פָּאָרְגָּעָסְן אָן דַּעַם, וְואָס אִיְזַ אַפְּאָרְגָּעָקְוּמָעַן, נָאָר פָּאָרְגָּעָסְן נִישְׁתְּ גַּעַקְעָטָן.

אוַיְבָנָאָן, זַיְיַ מַחְוָתִינִים בִּים אַגְּגָעָזְעָנִים וּוְיִיס גַּעַשְׁפָּרְיִיטַן
טַישׁ, זַעַנְעַן גַּעַוְעַסְן צַוְיִי גְּבִירִים פָּוָן שְׁתָאָט, עַזְוָר לְיַוְבָּעָר אָוָן דַּעַר
יַוְגָּנָעָר בָּרָאָמְבָעָרג. בִּידְעַן אַיְן שְׁוֹאָרְצָעַ סָוְרְדוֹטָן, בִּידְעַן שְׁוֹעַרְלְעַכְּבָעַ,
בְּבָבוֹדְיִקְעַ, מִיט אַזְעַלְכָעַ רַיְין אַוְיַסְגְּזִיְפְּטַע הַאַלְ-אַן-אָקְנָסָן, גַּלְיִיךְ זַיְיַ
הַאַלְטָן זַיְךְ תָּמִיד אַיְן דַּעַר הַיָּם אַיְן צַוְאָגָן, נָאָר בִּידְעַן אַרְטִיקְעַ
שְׁטָאָרָק-הַאַנְגְּרָדִיקְעַ, אָוָן דָּעְרָפָאָר וּוְאָכְעָדִיקְעַ קַלְעָטָע, גַּלְיִיכְגִּילְטִיקְעַ צַו
דַּעַם, וְואָס מַעַ האָט זַיְיַ דֶּאָ אַנְיַדְעַרְגָּעָזְפְּצַט אַיְינָעָם אַקְעָנָן אַנְדָעָרָן.
סְהָאָט זַיְיַ גַּעַדְאָכְטָן, אוַיְיַ וְוִילְן אַוְיַף צַו לְהַכְּעִיס אַיְינָעָרָ מִיטַּן צַוְיִיטַן

ニישט רעדן. דער יונגער בראָםבערג האָט דאָך פון הוילער לִייניטש. קייט וועגן געגעבן אֶזְאָן קנייטש מיט די קורציזיכטיקע אויגן, גַּלייך ווֹי ער וואָלט זַיך וועלן דערמאָנען, וואָס האָט ער געוֹאנט אויף אָט דעם אָונונט פֿאָראַץָּאן. ער האָט זַיך סֻוף-כָּל-סֻוף אַשְׁאָקָּל גַּעטָּאן.

וואָס אַמת, אַיז אַמת, האָט ער געוזאנט, דער פֿאָרוֹאַלטער פרעגענער האָט פֿאָרט געמאָכט אַלְיִיט פון דער תלמוד-תורה".

נאָר עוֹזֵר לִיּוֹבָעָר האָט אַים געהאַלְטָן פֿאָר אַקְּיִינְעָם חַכְמָה. אַים אַיז נִישְׁתְּאַגְּגָאנְגָּעָן, וואָס ער האָט גַּעַזְגָּעָן. ער האָט זַיך דערפֿאָר צַו אַים נִישְׁתְּאַגְּגָאנְגָּעָן, ווי פֿרְיעָר גַּעַלְאָפְּט מִיט די פֿינְגָּעָר אוּפְּטָן טִישׁ, ווי אַין אַפְּאָרטעָפְּיאָן. ער אַיז גַּעַוּעַן באָרוּעָגָעָן. כער אַיז לְעַבְּעַדְיִקְרָעָר פון אַלְעָטָטָעָס. פון אַים האָט גַּעַשְׂמָעָקָט מִיט שְׁתָאָרְקָן אַדְעָקָאַלְעָן, מִיט טִיעָר שְׁטִיקָל זַיך, אַיז אַינְגָּגָאנְצָן מִיט זַיין פֿרְישׁ צְעַקְעָמָטָן רְוִיטְלָעָכָן בעַרְדָּל, וואָס קְוָמָט אַן אַקְּאָרְשָׁת הַיִּנְטָפָן וועגן, האָט ער דערמאָנט אַן דער גַּיְקָעָ, מִיט וועַלְבָעָר ער ווֹזְגָּעָן. דִּי גַּיְלָדְעָן פֿעַנְסָנָעָ האָט גַּעַרְתָּן האָפְּעָרְדִּיק אוּפְּט זַיין גַּרְאָבְּלָעָכָר נַאֲזָן, אַיז אַלְיִין האָט ער געהאַט אֶזְאָן פֿרְיִילְעָךְ אוּסְעָן, גַּלייך ער אַיז תְּמִיד גַּרְיִיט צַו זַאגָּן:

אַחֲרֵית, בְּנָאָמְנוֹת, אוּסְצִוּוֹאָסְקָן אַין אַקְּרָצָעָר צִיְּתָמִיט אַגְּרוּסְעָר אַיז רְוִיטְעָר דְּרִיְּ-גַּאֲרַנְדִּיקָר מִילָּ, מִיט אַן אַיְגָּינְט שְׁקִיאָוָעָה הַוְּיָה אַיז מִיט אַנְאָמָּצָן אַיז מִיט אַן אַרְוִיסְטַעַלְטָעָר פִּיגְגָּאָר דָּעָר גַּעַנְצָעָר גַּעַגְגָּעָן".

אוּפְּט אַרְגָּע אַיז דָּא דְּוִרְכְּגָּאָנְגָּעָן דָּעָר דָּאָקְטָאָר גַּרְאָפְּיִ, גַּעַוְאַלְטָן, זַיך פֿאָרָהָאַלְטָן לְעַבְּן חַוחָ פֿוֹיזְנָעָר מִיט חַיִּים-מְשָׁהָן אַוְן עַפְצָט אַגָּן. נָאָר בְּאַלְדָּא אַוְזָּק צְוִירָק צּוֹם בּוּפְצָט אַיז גַּעַהְיִיסְן דָּאָרְטָן פֿאָר-אַגָּן. מאָכָּן דָּאָס פֿעַנְצָטָעָר, וואָס מִעְן האָט שְׁוִין זַוְּדָעָר גַּעַעַנְטָט פֿוֹנְקָט אַנְטָקָעָן דָּעָר טִיר. סֻוף-כָּל-סֻוף זַעַנְעָן דָּא אַיְצָט גַּעַוּעַן אַלְעָז זַיְינְעָז פֿוֹצְיִעָנָטָן; אוּבָּה עַמְצָעָר פון זַיְיָ וּוּעָט כָּאָפָן אַצְוָג-לְוָפָט, וּוּעָט עַס סִיְּ-וּוּ-סִיְּ אַוְיסְגָּיִין צַו זַיְיָן קָאָפָט.

אַיִּ, אַיִּר דָּאָרְטָן! האָט ער גַּעַשְׁרִיגָּן, פֿאָרָמָצָט, וואָס שְׁטִיטִיט אַיִּר?"

און אַז ער האָט זַיך אַהֲרָן אַוְמָעָקָעָר האָט מַעַן שְׁוִין גַּעַלְגָּגָעָן

צום דרייטן מאָל. אַלְעַ האָבן זיך אויף גיך אויסטנעזע策ט אויף די בענקלען, און די סצענצע האָט זיך געפענט. ס'האָט זיך פֿאָרגעשטעלט אַוּאָלֶד: קינדרער האָבן געבעלאַנדושעט אין אַוּאָלֶד. די ערשות צוֹויִי קינדרער האָבן אַפְגָּערעדט, או זיי לְאָזָן זיך אַין צוֹויִי פֿאָרְשְׁידְעָנוּן זיטְעָן זוכְּן דעם וועג. פֿלוֹצִים האָבן אַלְעַ די, וואָס זיצְעָן אויף די בענקלען, אַין דער טונקְלְקִיט גענומען דרייען די קעָפְּ צום גרויסן טוּירְר פֿון אַרְיִינְגְּאנְגָּן: אַלְעַ האָבן זיך אַנגָּעהֵיבָן שעטטען, אוֹ דַּעֲסְלְעָר אַין געקוּמָעָן:

„דַּעֲסְלְעָר פֿון בְּעַרְיִישְׁנְעָן.“

די מאָדים ברַאמְבָּרג אַין אַים געגָאנְגָּען באַנְגָּעָן. די קינדרער אויף דער סצענצע האָבן זיך אויף אַרְגָּע פֿאָרְלְוִוִּין. דער ספֿעְקְטָאָקְלָה האָט זיך ווי אַפְגָּעְשְׁטָאָלֶט. אַרְן נַאֲכָדָעָם האָט מעַן שווַין אַין די רַיְעָן גַּעֲרָעְדָּט די גַּאנְצָעָ צִיְּתָ, וואָס דער ספֿעְקְטָאָקְלָה אַין געגָאנְגָּעָן. קינדרער האָט נַיְשְׁטָ גַּעַהְאָלְטָן פֿון דַּעֲסְלְעָרָן, אַן אַלְעַ האָבן זיך דָּאָך גַּעַהְיֵיבָן פֿון די ערטרער, פְּדִי צָו זעַן אַים אַין פְּנִים. אַן נַאֲכָדָעָם האָבן זיך שווַין אַין אַוְיִיטָן ווַיְנְקָלָה אַין עַק גַּעַהְאָלְטָן אַין אַין סַודָּעָן דער גִּימְנָזִיסְטָטָן פֿון נַעֲנָנָן שְׁטָעַטְלָ, זַיְינָן שְׁוּוּסְטָעָר די קוֹוְטִיסְטָן אַן אַיר חַתְּן, וואָס האָט זיך דָּאָ גַּעַזְאָלָט לְאָזָן קָאָסָטָן אָסָּד גַּעַלְטָ. אַלְעַ זעַנְעָן זַיְיָ גַּעַוְעָן שְׁטָאָרָק אוּפְּגָּעְרָאָכָּט, אַלְמָאָי מַעַן האָט זַיְיָ דָּאָ אַפְגָּעְגָּעָבָן ווַיְנְצִיק פְּבוּד, אַן האָבן אַיְצָט, אַיְמִיטָן סַפְּעַקְטָאָקְלָה גַּעַוְאָלָט אַוְעַקְפָּאָרָן אַהֲיָם. מַעַן האָט צָו זַיְיָ אַונְטָרְגְּוּשִׁיקְטָ חַנְקָעָן, וואָס האָט פְּאָרָ זַיְיָ שִׁיעָר נַיְשְׁטָ גַּעַוְוִינְטָ:

„מַעַן ווּצְטָ זַיְיָ אַפְגָּעָבָן אָן אַרְטָ אָט בְּיִי יְעַנְעָם בְּאוֹנוֹנְדָּעָן טִישָׁן. מַעַן פְּאָרוּיכְעָרָט זַיְיָ, אָן זַיְיָ ווּוּלְעָן זַיְיָ דָּאָרְטָן פְּיִילְעָן גּוֹטָן.“

און פֿלוֹצִים האָט זיך פֿאָרְשְׁפְּרִיטָ אַלְפָאָנָגָן, אָן מִיט חַנְקָעָן. מִיט חַנְקָעָן אַלְיָין אַיְן דָּאָרְטָן עַפְּסָעָן גַּעַשְׁעָן.

מע אַיְזָן גַּעַגְּאָנְגָּעָן צָו אַיר הַינְטָרָן בְּוּפְּסָט אַיְם פֿאָרְהָאַנְגָּעָנָם הַאָלָּב-פְּינְצְטָעָן ווַיְנְקָלָה, ווֹי דִי טִישָׁן זעַנְעָן גַּעַוְעָן פְּוֹלָ מִיט אַנְגָּעָ-שְׁנוֹיְטָעָן גַּעַבְעָקָסָן אָן מִיט גַּעַפְּסָעָ. גַּעַגְּאָנְגָּעָן אַיְזָן אַהֲיָן אוּפְּקָד עַזְוָר לִיְוָבָּר. מַעַן האָט אַיר דָּאָרְטָן גַּעַגְּאָבָן אַזְוָבָן טָאָן וואָסָכָר אָן מַע אַיְזָן גַּעַוְאָר גַּעַוְאָרָן, אָן טַאיָן אַיר נַאָר נַיְשָׁטָ, חַנְקָעָן, זַי זָאָט זַיְיָ אָפְּ פֿון צָו גַּיְינָן מִיטָן פֿאָטָעָר אַהֲיָם, זַי ווּיְלָ דָּא בְּלִיְבָן אוּפְּקָד ווּוִיטָעָר.

דעםאלט האט מען זין אומגפערט צוריך אין מאגאצן און מע האט דערזען. און דער ספעקטאָקַל האט זין שוין גענדיקט, מע וווקט אָפֶ אָלְעַ טישן אין אָזִיטַ צו די ווענט, און שאָלְקַע שְׂנִיידָר בְּגִיסְטַן די ער פון מאגאצן פון אַטְשִׁינִיק, כְּדֵי דער שטויב זאָל זיך אָפֶ-ועצֶן. מע שטייט שווין ווידער ניגעריך אין אַגְּרוֹיסְטַר קִילְעַכְּיָכֶר רָאֵד און מע ווֹאָרט אַלְעַ עֲפָס נִיעָס.

מע האט געהיסן שְׂפִילְקַן דִּי קְלָעוּמָה.

ארום איינס אַזְיִיגָּעַר בְּיִינְאַכְּת אֵיזַעַמְּצָעַר אַנְדְּרִימְלַט גַּעֲוָאָרַן אֵין עַק מאגאצן אויך אַבְּעַנְקָל. אַנְדְּרִימְלַט גַּעֲוָאָרַן זִיכְנִידִיק אָוֹן אַפְּגַּעַדְרִימְלַט אָזְוִי אַווְיְילָע מִיט אַצְשָׁאָקְלַטְן קָאָפֶ, ווֹאָס באַמְּבָלַט זיך פָּאָרְלוּיְירַעַנְדְּרָהִיט אַראָפֶ אָוֹן אַרוֹיף, נַאֲרַ פְּלוֹזִים גַּעֲגַבָּן אֵן אַמְּגַעְרִיכְט צַעֲשָׁרָקָעָנוּם בְּלִיק מִיט די שׂוּעַרְלַעַכְּעַס פָּאָרְשָׁלְאַפְּעָנוּ אָוֹין אַקְעָגָן זיך אָוֹן האט דָאַס אַרְט נִישְׁט דַּעֲרָקָאנְט, אַזְוִי פָּאָרְעַנְדְּרָט אֵון טִיפְּ נַאֲכָטְיק האט אוּסְגַּעַזְעַן אַלְעַ אֵין מאגאצן: סְהָבָן זיך גַּעֲזָעַט אַלְעַ דָּרִי הַעֲגַנְדְּרִיךְעַ בְּלִיצְלָאָמְפָּן אָוֹן זיך גַּעֲוִיקְלַטְן צַי אִין גַּעֲפָל, צַי אִין שטויב. אויך דער פּוֹיק אֵין שווין לְאָנָגָג אַפְּנִים, גַּעֲהָאָט אַנְדְּרִימְלַט גַּעֲוָאָרַן דִּי טָאָז, אָוֹן גַּעֲקָזְאָפְּטַהְט האט זַי דָּרְפָּאָר אַיְינְטָאָנִיק, פּוֹיַּיך אָוֹן פון זיך, ווֹי אִין חְלוּם. דִּי קְלָעוּמָעַר האָבָּן גַּעֲשָׁפִיטַט דְּרִימְלְדִּיק אָוֹן מִיד, אָוֹן דער צוֹלָם אִין דער גַּרְוִיסְעַר בְּלִיעַנְזָר רָאֵד האט נַאֲך אַלְעַ, ווֹי פָּאָרְשִׁיכְוָרְטַע, ווֹי אוֹיף צוֹפִּיקְעַנְיִישׁ עַמְּעַצְּנִישׁ אַשְׁטָאָרְקָן אָוֹן גַּרְוִיסְטַן, זיך גַּעֲרִינְגְּלַט אֵין אַפְּאָרְשְׁוִוְצְטָעַר שְׂוִינְדְּלַעַנְדְּקִיעַר אַיְילְעָנִישׁ, גַּעֲהִיפְּעַט אָוֹן גַּעֲטָפְּעַט דָעַם מַאֲדָנָעָה אַגְּנָגָן טָאָנָץ, זיך אַפְּגַּעַשְׁתְּעַטְּלַט אַלְעַ וְיִילָּעַ מִיט אַשְׁטָאָרְקָן אַפְּגַּעַה אַקְטָן קָלָאָפֶ פּוֹן פּוֹיַּיך, גַּעֲלָאָזָט אֵן אַטְעַט טָאָן דִּי פָּלְעַזְעָמָעַר אָוֹן זיך ווֹידָעַר אַמְּאָל גַּעֲנוּמוּעַן דָּרְיִיעַן אָוֹן אַוְיְהִיבָּן דָעַם שטויב.

דַּעֲסְלַעַר האט שוין גַּעֲהָאָט אַפְּגַּעַגְעַבָּן דָעַר. מַאֲדָם בְּרָאָמְפְּרָעָג זַיְן שְׁמַעְקָנְדִּיק גַּעַלְט אֵין קָאָנוּוֹעַרְט אָוֹן אַיְזַעַפְּרִי אַוְעַקְגַּעַקְאָרָן אָחִים. צוֹזֶר לְיוֹבָעַר מִיט בְּרָאָמְבָעָרְגָּן האט מען שוין דָא אויך מַעַר נִישְׁט גַּעֲזָעַן, אָוֹן יְוָגָגְוָאָרְג אַיְזַעַדְרָג גַּעֲוָעָן פְּרִיְיָאָן לְוֹסְטִיק. דָעַר גִּימְאָזִיסְט אִינְגְּמִיטָן טָאָנְגְּנְדִּיקִיעַר רָאֵד האט בְּאוֹזִין, ווֹי אָזְוִי

צען מעונטשן קאנדען זיך אנהאָלַטַן איינער אָן צוּיִיטֵן אָן גִּין דְּרוֹיְעַן זִיך אָזֶוי מְשׁוֹגְעַנְדָּרוֹויִיז, אָנוֹ דָּעַר קָאָפַּז זַאֲפַּז זִיך שׂוֹועַר פָּאָרְדְּרִיְּעַן אָנוֹ זַי זַאלַן נָאָך אַלְּצַיְּמִיכְּלָעַן, אָפְּעַטְעַמְּעַן מִיטַּן לְעַזְטַן אָטַעַם אָנוֹ שְׁמִיכְּלָעַן אָנוֹ וּוְדָעַר-אַמְּאָל זִיך נְעַמְעַן דְּרוֹיְעַן, זִיך חִיּוֹן אַין גַּוְנְצָעַ וּוְאַלְקָנָס שְׁטוֹיבַּ.

„אוֹי, ס'שְׁטִיקְטַּ...“

„גִּינִּיט אָרוֹוִיס פָּוּן דְּגָנָעַן.“

אַסְטָר פִּין הָאָט גַּהְאָט קְרָאָנְקָע לְגָנוּעַן. דָּעַר דָּקְטָאָר גְּרָאָבִי הָאָט זִי עַטְלָעַכְעַ מְאָל אָוּזְקָעְשִׁיקְטַן צַו דָּעַר אָפְּעַנְפַּר טִיר, נָאָר זִיך אַיּוֹ גַּעֲוָעַן אַבְּיִסְלַּ אָוִיסְגָּעַטְרוֹנְקָעַן אָנוֹ הָאָט גַּעֲוָאַלְטַן זִיך דּוֹקָא דָאָ וּוּסְיִיצְזַּן דָּעַר דָּקְטָאָר מִיטַּחַיִם-מְשָׁהָן.

„גִּינִּין, זִיך וּוּעַט זִיך דָאָ זִיך וּוּעַט דָאָר נִישְׁתַּלְאָן, אָנוֹ דָּעַר דָּקְטָאָר מִיטַּחַיִם-מְשָׁהָן זַאֲלַן אָוּזְקָנִיַּן, אִידְעַר ס'וּוּרַט טָאגַגַּ פְּאַרְאַצְיָאָרַן אַיְיַע אָט דָעַם אָוּנְטַן אַיּוֹ גַּעֲוָעַן מְלָהָן, אָנוֹ אַוְיַר אִים הָאָט מְעַן דְּעַמְּאַצְטַן נִישְׁתַּגְלִיל אָוּזְקָנִיַּן, אִידְעַר ס'וּוּעַט אַנְהָיִיבַן טָאגַגַּן, זִיך אָוֹן נָאָך אַיְיַבְעַר אָמְעַטְשַׁ הָאָבָן אִים דְּעַמְּאַלְטַן נִישְׁתַּגְלִילָן, אַיִּצְתַּ אַיּוֹ אָט דָעַר מְעַטְשַׁ אָפְּגָעָגָעָגָעַן, אָזְוִי צַו זַאֲגָן, אַיִּינַן צְוּיִיטַן פְּלַאֲגַן... אִיר קוּקְטַן אִים אַיִּצְתַּ אָן, אָט דָעַם מְעַטְשַׁן? ... כִּי, כִּי...“ אָוֹן זִיך הָאָט גַּבְוּמָעַן וּוַיְנַקְעַן אוֹיפַח חֹוה פּוֹיְזָנָה, וּוּאָס זִיצַת וּוּ פְּאַרְגָּאָפַט אַיִּינַן אַלְיִינַן אַיִּינַן עַקְמָאָגָזָאָן אוּפִין קוּרְצַן סָאַפְּמַעְטָעַנוּס סָאַפְּקָעַלְעַ. אַיִּין יְעַנוּס אָוּנְטַן הָאָט פְּרָעָגָעָר דָעַר פְּאַרְוּאַצְלָטָעָר בְּאוֹרִוִּין פְּוֹנְסְנִיַּן צַו בְּאַלְיִידִיקַן חֹוה פּוֹיְזָנָה אָנוֹ זִיך אַנְרִיךְן מִיטַּ אַפָּר וּוּרְטָעַר, אָזְוִי, אָנוֹ זִיך זַאֲלַן וּוּצְרַעַן שְׁטָאָרָק אָוִיפְּגָעָבָרָאָכָט אָנוֹ רְוִיטַן אָנוֹ זַאֲלַן זִיך נְאַכְדָּעַם קִיּוֹן אַרְטַן נִישְׁתַּגְפִּינְעַן אָגָּנְצָעַן אָוּנָהָט. פָּוּן אַנְהִיבַּ הָאָט זִיך גַּעֲפְּרוּוֹת רְעַדְן פָּאָרָן דָּקְטָאָר אוֹיפַח אָט דִי אַלְעַז יִדְיִישַׁ יְוּגְגָעְלִיטַן, וּוּאָס טָאגַגַּן.

„קוּקְטַן, וּוּי זִיך שְׁפְּרִינְגָּעַן, הָאָט זִיך גַּעְזָאָנַט צָוּם דָּקְטָאָר, ס'אַרְאָצַט מִיאָוּסַע בְּאוֹוּגָוֹנָגָעַן; קוּקְטַן, וּוּי זִיך זְעַבְעַן אַלְעַז הַעַסְלְעַץ.“

אַלְעַז אַיִּין זִיך אַיִּין, נָאָך אִיר מִינְגָּבָג, גַּעֲוָעַן עַקְלְדִּיק, זִיך חֹוה פּוֹיְזָנָה, הָאָט בְּכַלְלַן אַיִּין מְשֻׁךְ פָּוּן אִיר לְעַבְנַן אָזְוִי זַעְלַטַן וּוּעַגְנַן זִיך גַּעֲטָרָאָכָט.

„אַיִינְמָאָלּ זַעֲנוֹן אָוֹויִי פָּוּן זַיִי אַרְיִינְגֶּקְוָמָעַן צַו אַיר אָהִיםּ.
זַי אַיִז נַאֲךְ דַּעֲמָאֵלְטּ גַּעֲלָעָן אַיִן בַּעַטּ, נַאֲרּ זַי אַיִן גַּעֲוָעָן גַּרְיִיטּ זַיִי
גַּלְיִיךְ אַרְיִינְצּוֹלְאָוּן צַו זַיִק אַיִן צִימָעָרּ, אַוְיףּ אָוֹויִ פִּילּ הָאָטּ זַי זַיִי
נִישְׁתּ גַּעֲרָעָכְנַטּ פָּאָרּ מַאֲנְסְּבִּילְאָן”

חוּה פַּוִּינְגָּרְהָאָט אָוִיךְ גַּעֲפְּרוֹוֹת זַיִצְּן אַבְּיִיסְּלּ מִיטּ חַיִּיםּ-מְשָׁהָן
אוֹן אִיםּ פָּאָרְאִינְטָעָרְעָטְרָן.

„צִחְקּ-בָּעָרּ דַּאֲרָףּ זַיִן, נַאֲךְ אִיר מַיְינְגָּגּ, צַן אַינְטָעָרָעָטָאַנְטָעָר
מַעַנְטָשּ, צַן אַפְּגָעָשְׁלָאָסְעָנָעָרּ, עָרּ גַּלְיוּבְּטּ וַיְיִעַרּ וַיְיִנְצִיקּ מַעַנְטָשּׁן”.

נַאֲרּ חַיִּיםּ-מְשָׁהָהָאָט נַאֲרּ גַּעֲהָעָרָט אָוּן מְעַרְגּ אָרָרּ, גַּעֲהָעָרָט אָוּן
גַּעֲשְׁמִיכְלָטּ, גַּלְיִיךְ אָוִיךְ עָרּ אַיִן עַפְּעַטּ וַיִּי אַגְּגָעָשְׁטוּסְן אָוִיךְ אִירּ,
אָוִיךְ עָרּ גַּלְיוּבְּטּ אִירּ נִשְׁטּ.

סּוֹ-פְּ-סּוֹףּ אַיִזּ חַוּה פַּוִּינְגָּרְהָאָט גַּעֲבְּלִיבְּן זַיִצְּן אַיִינְעַ אַלְיִין אַוְיִפְּן
קוּרְצָן סָאַמְעָטָעָנָעָם סָאַפְּקָעָלָעּ אָוּן גַּעֲנוֹמָעּ וּוּאָרְטָן סְיָאָלּ טָאָגּ וּוּעָרָן.
„גַּעֲשִׂיקְטּ זַיִן, אֹזְ דָּא וּוּטּ זַיִקּ זַיִצְּתּ גַּעֲפִינְעַן קִיְּנָרָרּ, וּזְאָסּ
זַאֲלּ זַי אִיצְטּ בָּאָגְלִיטְיִטּן אָהִיםּ ? ? ”

זַי הָאָטּ גַּעֲקָוּטּ, וַיִּדְעַרְגּ עַוְלָםּ טָאַנְצָטּ אָוּן הַיְבָטּ אַרְוּםּ זַיִן
דַּעַטּ שְׁטוּבָ, אָוּן גַּעֲפִילְטּ, אֹזְ דָּאָרְטָן אַיִן וַיְיִנְקָלּ, קַעְגָּנָאַיְבָעָרּ דִּי
פָּאַרְהָאַנְגָּעָן, וּוּוּ סְשִׁטְיִעָּן דִּיְ טִישָׁן מִיטָּן גַּעֲפָעָסּ אָוּן מִיטָּן גַּעֲבָעָסּ,
הָאָלָטּ זַיִקּ עַפְּעַטּ אַיִן אַיִן טָאָן, מַעְ הָאָטּ זַיִ דָּאָרְטָן אַיִן מְוִיּ.
אָהּ, יְאָהּ. דָּאָרְטָן הַיְנְטָרָן פָּאַרְהָאַנְגָּ אַיִןּ הַאָלָטּ-פִּינְגְּצָטָרָן וַיְיִנְקָלּ

הָאָטּ זַיִן דִּי גַּעֲנְצָעּ צִיְּתּ עַפְּעַטּ גַּעֲטָאָן,
שָׁאוֹלְקָעּ שְׁנוֹיִידָעּ הָאָטּ דָּאָרְטָן בָּאַקְוּמָעּ זַיִן לְוִין דַּעְרָפָאָרּ,
זְאָסּ עָרּ הָאָטּ גַּעֲהָאַלְפּ אַוְיִפְּן אַוְנוֹתּ בָּאַדְיִינְעָן ; עָרּ הָאָטּ גַּעֲוָוָסּ פָּוּן
אַלְעָזָנְשָׁטָ אַוְיִסְגַּעַלְיִידִיקְטָעּ פָּלְעָשָׁעָרּ. גַּעֲטָרָוּנְקָעָן הַאָבָן דָּאָרְטָן, חֹזּ
אִיםּ, פָּרָעָגָעָרּ, אַנְשָׁלְ צְדִיקָן אָוִיךְ אַסְתָּרְ פִּיךְ. אַסְתָּרְ פִּיךְ הָאָטּ
דָּאָרְטָן וַיִּי אַמְּנְסְּבִּילּ גַּעֲפְּרוֹוֹתּ אַרְיִינְגִּיסּ אַיִן זַיִקּ עַטְלָעָכּ פְּשָׁוּטָעּ
בִּיסְלָעָקּ בְּרָאָנְפָן אָוּן הָאָטּ גַּעֲהָאַלְטָן אַיִן אַיִן לְאָכָן אָוִיךְ אִירּ דִּינְעָםּ
פָּאַנְגָּעָנְדִיקְן קָוְלָכְלָ. פָּרָעָגָרּ הָאָטּ דָּאָרְטָן גַּעֲפְּרוֹוֹתּ אַלְעָמָעָן אַיִנְשְׁטִילְן ;
עָרּ הָאָטּ גַּעֲרָעָדָטּ אָוִיךְ אַלְעָזִיְתִּישָׁעּ אָוּן גַּעֲהָיְבָעָנּ רַאֲקִיטָנְעָרּ בָּאָלָעּ.
בָּאָטִיםּ. נַאֲרּ דַּעַרְ אַוְיִסְגַּעַטְרוֹנְקָעָנָרּ אַנְשָׁלְ צְוִדִּיקָן הָאָטּ נִישְׁתּ גַּעֲוָאָלָטּ
חָעָרָן אָוּן אַיִזּ גַּעֲבְּלִיבְּן שְׁטָאָרָקּ אַוְיִגְעָרָאָמָטּ אָוּן צְפָרִידָן. עָרּ הָאָטּ

געקוואָלן פון זיך, אַנְשֵׁל צוֹדִיק אַלְיִין, פון דעם ווֹאָס ער אַלְיִין
טרינוקט, אוֹן פון דעם, ווֹאָס ער אַלְיִין פֿאָר זיך רעדט אוּוּיך
חוּה פּוֹיזֶנֶער.

“אַ קְרָעָפֶס! הָאָט עַר גַּעֲשִׁירִין, אוּפֶן עַרְנוֹאָרט, אַ קְרָעָפֶס!
אוֹן עַר הָאָט אַלְזַ גַּעֲטִיטַט מִיטַּן פֿינֶגֶר אַהֲיַן צֻוּם סַאמְצָעָנָעָם
סַאַפְּקָעָלָע, ווֹסְ'זִיצָט חָוּה פּוֹיזֶנֶער.

שִׁיפּוֹרְעָהִיט, מִיטַּן גַּלְעָזֶל אַיִן הָאָטַט, אַיִן עַר אַלְמָאָל צָוּנָעָ.
גַּאנְגָּעָן צַו עַמְעָצָן פון דַּי אַרוּמִיקָּע, צַוְּגַּעַנְגַּעַנְמַיט אַזָּא מִינְעָ, גַּלְיִיךְ
עַר הָאָט מַוְּרָאָ, אוֹ יַעֲנָעָר וּוֹעַט אִים נַעַמְעָן קִיצְלָעָן, אוֹן גַּעַנְמָעָן
עַפְּעָס שַׁעַפְּתָשָׁעָן אוּפֶן אוּיעָר. אִים אַיִן אַרוּפִּיךְ אוּפֶן זַיְעָנָן אַלְעָנָצָן
דַּעַר אַיְינְפָּאָל:

אַ קְרָעָפֶס הָאָט אַ שְׁטִיקָל צִיִּיט, ווֹעַן סְפָּאָלָן אִים אַרְאָפֶס פון דַּי
קְלָעָמָעָרָס דַּי הָאָרָן-בִּינְדָּלָעָ, עַר הָאָט זַיךְ גַּעֲמָאָלַט נִישְׁטָמַיט ווֹאָס
צַו קְנוּיְפָּן, עַר פֿאַרְקָלִיְּיִיבָּט זַיךְ דָּזָן אַיִן אַוְיְנְקָעָלָע, ווֹ אַ סְטָאָטָעָק, אוֹן
וּאָרָט אַיְבעָר דַּי שְׁלַעַכְּטָעָ צִיִּיט. אַיִן אָט:

“פּוֹנְקָט ווֹי חָוּה פּוֹיזֶנֶער אַיְצָטָעָ...”

אִים הָאָט זַיךְ גַּעֲדָאָכָט, אוֹ דַּעַר גַּעֲדָאָק אַיִן אַלְעָנְצָנְדָעָר. נַאֲר
קִינְגָּעָר הָאָט אִים נִישְׁטָמַיט גַּעַוְאָלָט אַוְיסְהָעָרָן בֵּין סְוּפָּה. שִׁיפּוֹרְעָהִיט אַיִן
עַר נַאֲכָמָאָל מִיט אַט דַּעַרְן המַצָּחָה צַוְּגַּעַנְגַּעַנָּעָן צַו חִימִ-מְשָׁהָן; עַר
הָאָט פֿאַרְגָּעָן, אוֹ עַר אַיִן שַׁוְּן אַיְינְמָאָל צַו אִים צַוְּגַּעַנְטָאָגָן.

“מוֹט אַיִן אַיְר אַקְוּקָ,” הָאָט עַר אַגְּבָּ�קָוָאָלָן.

נַאֲר חִימִ-מְשָׁה הָאָט וּוּידָעָר-אַמְּאָל גַּלְיִיכְגִּילְטִיק אַוִּיסְגָּעָהָרָט. עַר
הָאָט בְּכָלְלָ אַוִּיסְגָּעָזָן גַּלְיִיכְגִּילְטִיק צַו אַלְזַ, ווֹאָס דָּא אוּפֶן אַוְונָט
קִוְמָט פֿאָר. עַר הָאָט אַלְזַ גַּעֲמָאָכָט אַזְוַלְבָּעָ בְּאוּוֹגָנוֹגָעָן, גַּלְיִיךְ עַר וּוּכְט
עַמְעָצָן מִיט דַּי אַוְיגָן. נַאֲר סְוּ-כָּל-סְוּ אַיִן עַר אַוִּיסְגָּעָגָגָעָן צֻוּ
אַפְּעָנָעָם טַוְיָעָר פון מַאְגָזָאָן אוֹן זַיךְ גַּעַשְׁטָעָלָט וּוּאָרְטָן, סְזָאָל טָאָג
וּוּרָעָן. פון הִינְטָן, הִינְטָעָר דַּי פְּלִיְּצָעָס הָאָט נַאֲךְ אַלְזַ גַּעַקְלָאָפָּט דַּי
פּוֹיָק. סְהָאָבָּן זַיךְ נַאֲךְ אַלְזַ גַּעַזְעָצָט דַּי לְאָמָפָן, אוֹן פֿאָר דַּי אַוְיגָן הָאָט
זַיךְ גַּעַבְּלָאָנְקָט דַּעַר אַינוּוּיְּגִיסְטָעָר צִיְּבָטִיקָעָר פֿאָסָאָד פון בְּרָאָמְבָּעָרגָס
אַרְוָמְגָעָפָּוצָט רָאָזְגָּעָפָּאָרְבָּט הַוְּיָן. עַרְד-מַאְשָׁגָּעָס הָאָבָּן זַיךְ דָּאָרְטָן
גַּעַשְׁוּוֹאָרְדָּט, גַּעַוְרָנָט אַיִן פְּאָנָגָעָ, פְּאָנָגָעָ שָׂוָּתָה, אוֹן שְׁפִּיכְלָעָרָס הָאָבָּן

געדרימלט אין דער זיט, פולע שפיכלערס, זיכערע אועלבכע און באשטיינטערן.
בашטיינטערן מאדנע, ווי פעסט ער האט זיך דא אינגעפנדיעוועט, אט
דער פאמעלעכער, קורציציטיקער און פולבלעכער בראמבערג. נאר אט:
וואן פאר א גארישקיטן עס קומען איצט ארויף אים, חיים-משהן, אויפן
זינען... וואס גיט עס אים אן? ס'איין אפשר גלייבער, האס ער איז
סוח-פל-סוח נישט צוגגענונגן צו חנקע ל'יובער. און די נאכט, וואס ער
האט דא פארבראקט? ער האט פון אנטהיב אן איז זונט געטראקט: "תמייד
שלאפעט מען נישט א נאכט, איידער מע פירט איז א געוויסן עניין".
נאר אט אקעגן הייבט שוין אן גריין וווערן און טאנן דער פיעכטער
סוח פון נאכט. ס'איין דא מער נישט געלביבן וואס צו טאן. ער האט
זיך אומגעוקט צורייך אין מאגאצאן אריין, צו די העגענדיקע לאַנפֿן,
וואס זענן זיך נאך אלייך אין בעפֿל; איגנטלעך דאָרְפּ ער, חיים-משה,
זיך מיט קינעם דא נישט געזעגעגען. ער מעג גיין.

ער איז געאגגען אײינער אליען מיט דער סוח-נאכטיקער גראיקייט
אַרוֹיס דער שטאָט, געשפאנט שמיידיק מיטן טוּיק-פייכטן שטוויב אויפן
וועג און האט נאך אלייך אין זינען געהאט דעם פריערדיקן געדאנק:
תמייד שלאפעט מען נישט א נאכט, איידער מען פירט איז
א געוויסן עניין.

צורייך מיט א יאָר האט אויף אט דעם אַוונט פונקט איז א נאכט
פארבראקט מלך. נאר מלך איז אינדעפרֵר אוועק פון דאָרטן רוייך, מיט
זיין שטענדיק שעמעודיקן שםיביל. מלך האט געתאן אנדערש. ער האט
זיך געליגט שלאָפּן מיט א נאכט פריער, איידער ער איז שטיל אוועק
געאגגען. ער איז געווען אויסגעהאלטן ביון סוח, מלך, און האט
געשמייבֿלֶט. אויב שטומעה, נאך "שטומער פראָטעט", איז קינעם נישט
טאָרוונדערן. אך יאָ, ער, חיים-משה, האט שוין, דאָכט זיך, אײַנמָאָל
וועגן דעם געטראקט:

"פארוואָס ביסטו איזו שטיל אוועק, מלך?"

"דו וויסט, חיים-משה."

"פְּדִי נִשְׁתַּחֲוָה אֶלְيְהוּאָן קָלִיְנָעַן קִינְדָּעַר?"

"יאָ, חיים-משה, זאָלן דריימלען קִינְדָּעַר; זאָלן דריימלען קִינְדָּעַר
מיט גְּלָאָסָע בְּעַקְלָעָן"

“אַבְעָרֶסֶת סָאִוֵּן דָּאֶךְ הַוִּילָּעֶר שֶׁ, מֶלֶךְ, הַוִּילָּעֶר שֶׁ, אַיִן גּוֹטְסְקִיַּט
אוֹן אַיִן שְׁעַמְעוֹדִיקָן שְׁמִיכָּל...”

ער איז אַרְיבִּיגְעַדְקָרָאָכָן דָּעַם וּוְאֶלְדְּ-טוּיְעֶר אוֹן הָאָט גַּעֲטְרָאָפָן
די טִיר פֿוֹן יְצָחָק-בְּעָרֶס דְּרִימְלְדִיקָן שְׁטִיבָּל, וּוּי אַיִן שְׁטִילְעֶר וּוְאֶרְטְּעָנִישׁ,
נִישְׁתַּפְּאַרְיְגְלַטְט פֿוֹן אַיְנוּיִינִיךְ, אֶאָךְ מְאָדְנָעָ... מְאָדְנָעָ, וּוּי אֶאָט דָעֶר
יְצָחָק-בְּעֶרֶס הָאָט זִיךְּ תְּמִיד פָּאָר אַיִם, חִימִים-מְשָׁהָן, גּוֹזָאָרגָט. דָאָס הָאָט
ער, אַפְּנִינִים, גַּעֲכָטָן אַיִן אָוֹנוֹת אַיִן זַיְנָעָן גַּעֲהָאָט אֶאָס אַרְומְצְזָגִין אַוּן
פָּאַרְמָאָכָן צַו דְּרוֹיְסָן די לְאָדָנָס פֿוֹן זַיְבָּעָם, חִימִים-מְשָׁהָן, צִימָעָר ; עֶר
הָאָט אַיִן זַיְנָעָן גַּעֲהָאָט נִישְׁתַּפְּאָס צַו פָּאַרְיְגְלַעַן פֿוֹן אַיְנוּיִינִיךְ די טִיר, פְּדוּי
ער, חִימִים-מְשָׁהָן, זַאָל נִישְׁתַּפְּאָס דְּאָרְטָן קְלָאָפָן.

ער אַיִן שְׁטִילְעֶס אַרְיְגְעַקְוּמָעָן צַו זִיךְּ אַיִן צִימָעָר אַוּן הָאָט פָּאָר-
שְׁלָאָסָן נְאָךְ זִיךְּ די טִיר, אַוּן עַרְשָׁתְטָן נְאָכְלָעָם בְּאַמְּרָקָט, אַזְּוּ ערְאָט
אַיִן דְּרוֹיְסָן פָּאַרְגָּעָסָן עַפְּנָעָעָן די לְאָדָנָס פֿוֹן זַיְנָעָ פְּעַנְצָטָעָר. נְאָךְ
אוּמְקָעָרָן זִיךְּ אַיִן עַפְּנָעָעָן אַיִן גַּעֲוָעָן אַיְבָּעָרִיךְ, דָעֶר גְּרוּיְעָר אַגְּהִיבָּ-
טָאָגְטָאָט שְׁוִין סִיְּ-זַוִּי אַרְיְגְעַדְרָוְנָגָעָן דָוָרְקָן די שְׁפָאָטָן אַוּן הָאָט
גַּעֲלְוִיְּכָטָן. ער הָאָט זִיךְּ צַוְּגָעְלִיְּגָט אַוִּיסָּן בְּעַט אַיִן אַזְּוִי אַפְּגָעָלְעָן
לְאָנָגָג, מִיט אַפְּמָעָנָא אַוִּיגָן אַקְעָגָן דָעֶר סְטוּלִיעָ.
וְאָס אַיִן אַיְצַט גַּעֲבְּלִיבָן צַו טָאָן ?

זִיךְּ שְׁלָעָפָן פָּאָר די הַאָר אַוּן אַוְיְרִיפִּיסָן, וּוּי סְפָאַדְעָרֶט יְצָחָק-בְּעֶר,
נְחַגְּלָהָה וּוּרָעָן אַזְּנָן טָאָן דָעַם שְׁטָאָרָקָן קְלָאָפָן מִיט דָעֶר טִיר, אַדְעָר
נְאָכְגָּעָפָן דָעַם גַּעֲפָל, וְאָס הָאָט הַיְּינָט אַגְּנָצָעָ, אַגְּנָצָעָ נְאָכָט צַו אַיִר,
צַו חַנְקָעָן, גַּעֲזָוִיגָן, גַּעֲמָעָן מִיט זִיךְּ חַנְקָעָן אַהֲיָן צְרוּיָק אַיִן דָעֶר גְּרוּיָ-
סְעָר שְׁתָאָט, אַזְּנָן זַאָל זִיךְּ זַיְצָן דְּאָוָטָן בְּיַי אַיִם הַינְּטָעָרָן טְאַרְחָגָגָג, זַאָל
זַיְהָרָן, וּוּי ער קְנָעָלָט מִיט הַיְּפָשָׁע יְנָגָלָעָן אַזְּנָן מִיט מִירְלָעָן מִיטָן
אַגְּלָטָן נִיגָּוֹן פֿוֹן פְּרָקָן...

(a+b)² “... так чему равняется

אַזְּנָן נְאָךְ אַזְּנָן אַוִּיסְוּעָג אַיִן פָּאַרְאָצָן, נְאָךְ אַמְּיטָל :

אֶאָךְ יְאָךְ, מְאָדָנָעָ, ער גַּעֲדָעָקָט עַס גַּעֲוָוִיס...”

אַיְינָמָאָל, שְׁאַרְגְּדִיק בְּיַי מֶלֶכֶן אַיִן שְׁוּפְאָךְ צְוִישָׁן זַיְנָעָ פְּאַפְּרִין,
הָאָט ער גַּעֲפָגָעָן אַקְּלִין פְּעַקְעַלְעָ מִיט אַשְׁוֹאָרָצָן מְעַנְטָשָׁן-שְׁאַרְבָּן
אַוִּיסָּן עַטְיְקָעָטָן אַזְּנָן מִיט צְוִוִּי אַיְבְּרָגְעַצְלָמָטָע בְּיַיְנָעָ. ער הָאָט עַס

דעםאלט אַרְאָפָנָעֶזֶן צו זיך אין הויזנטאש, נאָר ער געדענטט נישט,
וויהין ער האָט עס נאָכְדָעַס אַהֲיגַעַטָּן.
ער קאָן זיך בשומ אָופָן נישט דער מאָגָעַן, וויהין ער האָט עס
דעםאלט אַווּקָגָעַלִיָּגַט.

ער אַינְ מִיטָּמָאָל גַּוּוֹאָרָן אָוּמְרוֹזִיק. ער האָט אוּרִיף גִּינְ אַרוֹוִיסַ-
גערוקט פָּון הִינְטָעָרָן קָאָמָאָד זִינְגַּע צָוְויִי טַשְׁעַמָּאָדָגָעַס אָון האָט גַּעַשְׂוִינְט
געַנוּמָעַן אַינְ זַיִי זַוְּכוֹן. ער אַינְ צָוְויִ גַּעַשְׁטָאָגָעַן אוּרִיף דֵּי קְבָּעַן דֵּי
טַשְׁעַמָּאָדָגָעַס אָון האָט גַּעַהְאַלְטָן אַינְ אַיְינְ נִישְׁטָעָרָן אַינְ זַיִי אַינְ זַוְּכוֹן.
אָון פָּלוֹצִים האָט ער מִיטָּמָאָל אַיְינְגָעַהְעָרָט ; ער האָט אַגְּגָעַשְׁטָעַלְט
אָן אוּרִיר צו דער שיַּן פָּון אַיְינְגָעַם אַלְאָדָן-שְׁפָאָלָט אָון האָט זַיִך
געַנוּמָעַן אַיְינְהָעָרָן :

מע האָט גַּעַלְאָפָט אַינְמַן לְאָדָן, שְׁטִילַ צָוְויִ אָון נִישְׁטָעַן זִיכָּעָר
הָאָט מעַן אַינְ לְאָדָן גַּעַלְאָפָט, אַפְּגָהָעַטְרָט אַלְעַמָּאָל צָוְויִעַ וּוּאָרָטָן-
דִּיקָעַ וּוּיְלָעַ אָון וּדְיָדָעַ-אַמָּאָל גַּעַנְבָּעַ עַטְלָעַכְעַ שְׁמִילָעַ, נִישְׁטָעַן זִיכָּרָעַ
קְלָעַפְּ. פָּאָמָלְעַךְ אָון אוּרִיף דֵּי שְׁפִּיצְ פִּינְגָּעָר, גַּלְיִיךְ ער קָאָן עַמְּצָעַן
אוּפְּפָוּעָן, אַיְזָ ער צָוְגָעַנְגָּעַן צָוְם פָּעַנְצָטָעַר אָון האָט עס גַּעַעַפְּטָט
אַיְזָ דְּרוֹיסִן אַרוֹוִיסַ, דָּאָס פָּעַנְצָטָעַר, אַיְנְאַיְנְעַטְמַן מִילָּן לְאָדָן ; סְאַיְזָ שְׁוִין
געַוּעַן אַיְגָאָנָן טָאגְ, מִשְׁמָשְׁ טָאגְ. עַרְגָּעַץ וּוּוִיטָטָן,
וּוִיטָטָעַ אָון הַעֲבָטָעַ בּוּימָרַ-שְׁפִּיצְן פָּון וּוּאָלָדָ, אַיְזָ אוּפְּגָעַנְגָּעַן דֵּי
זָוְן, אַיְן אַקְעָגָן, לְעַפְּן דָּעַט פִּיכְתָּן קָאָלָטָן בּוּיְשְׁטִידָלָ פָּון פָּעַנְצָטָעַר אַיְזָ
מִיטַּא בְּלַאֲסָ אָון צְעַשְׁרָאָקָן פְּנִים גַּעַשְׁטָאָגָעַן אַפְּרוֹי. זַי אַיְזָ גַּעַוּעַן
אַגְּגָעַטָּן אַיְזָ אַגְּהָעַטְ-וּוִיטָן הַאַלְבָ-טִוְלָעַנְעַט קְלִיְיד מִיטַּוּוּיסָעַ אָון
לְאָגָגָעַ העַנְטָשָׁקָעַס אַיְן פִּינְגָּעָר. אַירָעַ אַוְגָן הַאָפָן אוּרִיף אַיְם גַּעַקְוָקַט
גַּלְיִיךְ פָּון אַקְעָגָן, וּוֹאָס קָאנָעַן נִישְׁטָעַרְטָן. ער האָט זַי דַּעֲרַקָּאָנָט,
וּוֹי גַּלְעַזְעַרְגָּעַ, וּוֹאָס קָאנָעַן נִישְׁטָעַרְטָן. ער האָט זַי דַּעֲרַקָּאָנָט.
“אָךְ, חַנְקָעַ...”

אַגְּגָעַתְוִיבָן אַיְזָ יָאָר 1919.

